

Corinne Hofmann

Colectie

Indragostita de un masai / 2

Adio, Africa / 340

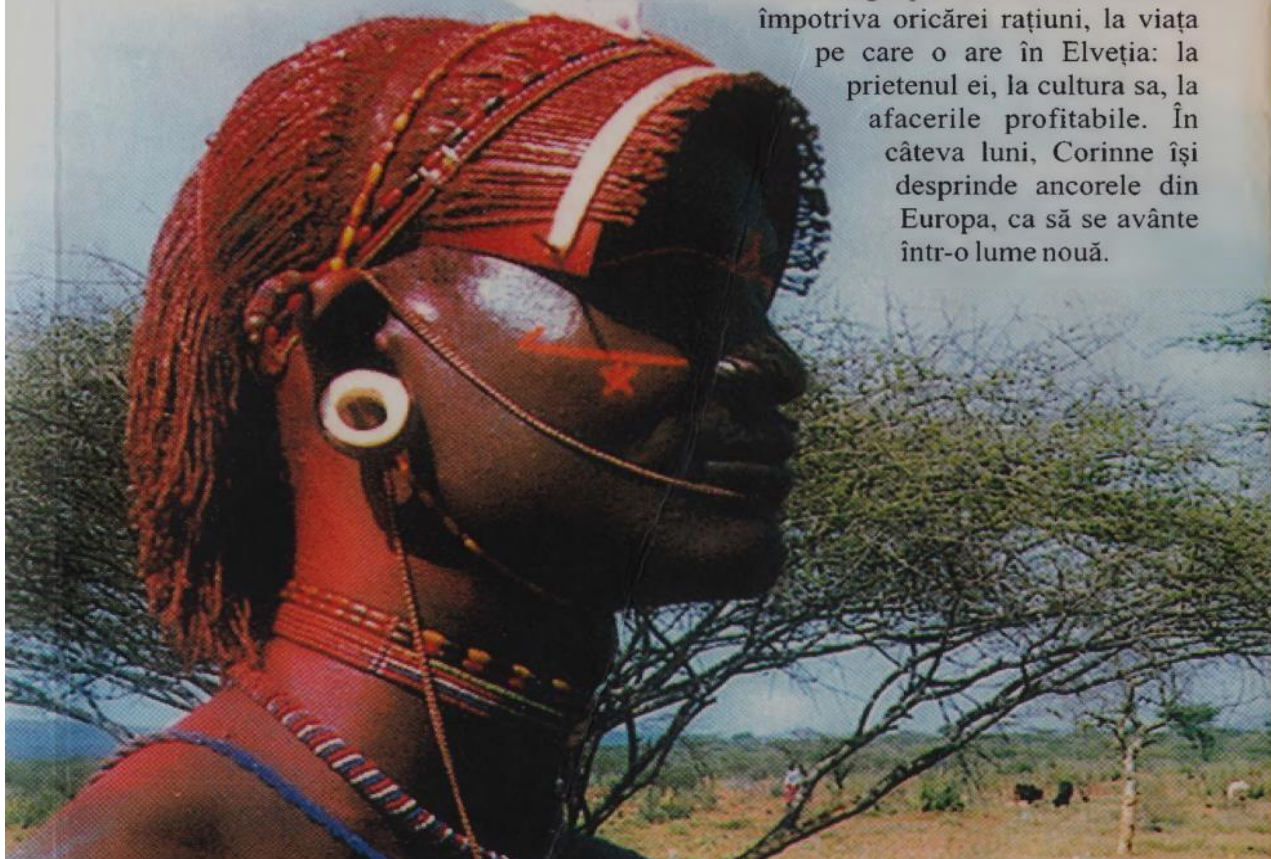
Revedere la Barsaloi / 576

Africa, dragostea mea / 786

Corinne Hofmann

ÎNDRĂGOSTITĂ DE UN MASAI

Atunci când pune pentru prima dată piciorul pe pământ african, Corinne Hofmann nu bănuiește că viața sa va lua o turnură decisivă. Venită în Kenya pentru a-și petrece concediul, Corinne descoperă la vârsta de 27 de ani o dimensiune cu totul nouă a dragostei. Este suficientă privirea pătrunzătoare a războinicului-masai Lketinga, pentru ca ea să renunțe, împotriva oricărei rațiuni, la viața pe care o are în Elveția: la prietenul ei, la cultura sa, la afacerile profitabile. În câteva luni, Corinne își desprinde ancorele din Europa, ca să se avânte într-o lume nouă.

[illegible]

Corinne Hofmann

INDRAGOSTITA DE UN MASAI

Traducere din limba germană:

Mihaela Dinklage

EDITURA ALLFA

Mulțumesc tuturor prietenelor mele, care m-au susținut în timpul redactării cărții, în special lui:

Hanny Stark, care m-a încurajat să scriu această carte și Anneliese Dubacher, care, printr-o muncă laborioasă, a transcris pe calculator manuscrisul meu.

Pentru Napirai

SOSIREA ÎN KENYA

Un aer tropical minunat ne întâmpină la sosirea pe aeroportul din Mombasa. Încă de aici am o presimțire: aceasta este țara mea, aici mă voi simți bine! După toate aparențele, însă, numai eu sunt receptivă la această aură miraculoasă care ne înconjoară, căci prietenul meu, Marco, remarcă pe un ton sec: „Aid pute!”

După formalitățile vamale, un autobuz safari ne duce la hotel. Pe drum, trebuie să traversăm cu bacul un râu care desparte țărmul sudic de Mombasa. Este foarte cald. Stăm în autobuz, cu ochii plini de uimire. Încă nu știu că peste trei zile acest bac îmi va schimba întreaga viață, ba chiar o va răsturna cu capul în jos.

Pe cealaltă parte a râului, mergem cam o oră pe un drum de țară, printre gospodării mici. Majoritatea femeilor, care stau în fața colibelor primitive, par a fi toate musulmane, deoarece sunt înfășurate în niște șaluri negre.

În sfârșit, ajungem la hotel, Africa-Sea-Lodge. Este o construcție modernă, în stil african. Ne cazăm într-un bungalou mic, rotund, amenajat frumos și confortabil. O primă plimbare pe țărm îmi întărește sentimentul covârșitor, pe care l-am trăit mai devreme: aceasta este cea mai frumoasă țară din câte am văzut vreodată! Aici mi-aș dori să rămân!

După două zile de acomodare, ne hotărâm să mergem, pe cont propriu, la Mombasa. Vrem să luăm autobuzul public și să traversăm apoi cu bacul Likoni pe partea cealaltă, ca să vizităm orașul. Deodată, vedem trecând pe lângă noi un dealer, care ne spune discret: „Hașiș, marijuana.” Marco dă din cap: „Yes, yes, where we can make a deal?” După ce schimbă câteva cuvinte cu Marco, rastamanul ne spune să-l urmăm. „Oprește-te, Marco, este prea periculos!” îl rog

eu, însă el nu mă ascultă. Ajungem într-o zonă depravată și părăsită. Eu vreau să întrerup acțiunea, dar bărbatul ne spune să-l așteptăm, după care dispare. Nu mă simt în apele mele și, în cele din urmă, Marco îmi dă și el seama că e cazul să plecăm. Ne retragem la timp, înainte ca rastamanul să apară însoțit de poliție. Sunt furioasă și îl întreb revoltată: „Vezi ce s-ar fi putut întâmpla?”

Între timp, se face după-masă târziu și trebuie să pornim către casă. Dar în ce direcție? Nu mai știu de unde pleacă bacul, iar Marco și-a pierdut și el orientarea. Avem, deja, prima ceartă zdravănă și, abia după lungi căutări, găsim drumul. Bacul se întrezărește. Sute de oameni cu cărucioare, cutii pline și găini așteaptă

printre mașini. Fiecare vrea să urce pe bacul cu două etaje.

În sfârșit, ajungem și noi la bord și incredibilul se întâmplă. Marco îmi atrage atenția: „Corinne, uite, acolo este un masai!”

„Unde?” întreb eu și mă uit în direcția respectivă. Parcă mă lovește un fulger. Un bărbat înalt și foarte frumos, cu o înfățișare exotică și cu un ten cafeniu închis, stă pe jos, întins peste balustrada bacului, într-o poziție lejeră. Privirea lui sumbră este ațintită asupra noastră. Suntem singurii albi în această mulțime. Dumnezeu, ce frumos este! mă gândesc eu. Parcă nu am mai văzut niciodată așa ceva.

Singura lui îmbrăcăminte este o cârpă scurtă, roșie, prinsă de jur împrejurul coapselor. În schimb, poartă o mulțime de podoabe: un nasture mare de sidef viu strălucitor, fixat de niște perle de toate culorile, îi decorează fruntea. Părul lung și roșu este împletit în cozi subțiri. Pe fața lui sunt pictate desene, care coboară până la piept, unde se-nmățează două coliere din perle colorate. La încheieturile mâinilor are mai multe brățări. Fața lui este atât de frumoasă, încât se poate spune că se apropie de perfecțiune și că și construcția musculară vâjjoasă trădează faptul că este bărbat. Nu-mi mai pot întoarce privirea de la el. Așa cum stă, în apusul de soare, arată ca un zeu tânăr.

Peste cinci minute nu îl voi mai vedea pe acest om niciodată, mă gândesc eu abătută, pentru că bacul va trage la țarm și toți vor alearga,

se vor împrăștia în autobuze și vor dispărea în toate punctele cardinale. Inima mi se îngreunează și simt că abia mai am aer. Lângă mine, Marco tocmai își termină fraza începută:

„...trebuie să ne ferim de masaii ăștia, pentru că jefuiesc turiștii.” În momentul de față, îmi este atât de indiferent acest subiect! Singurul lucru la care mă gândesc este cum aș putea să intru în vorbă cu acest bărbat, de o frumusețe uluitoare. Engleza nu o stăpânesc, iar ca să-l fixez în continuare cu privirea, nu mă ajută cu nimic.

Rampa de descărcare a bacului este coborâtă și printre mașinile care pornesc, lumea se îngheșuie ca să ajungă pe uscat. Din masai mai văd doar spatele lui strălucitor, dispărând suplu printre ceilalți oameni greoi și înceți. Gata, s-a terminat! mă gândesc eu și îmi vine să izbucnesc în lacrimi. Nu știu de ce mă afectează atât de tare acest lucru.

Ajunși din nou pe uscat, ne îngheșuim spre autobuze. Între timp s-a întunecat; în Kenya, întunericul se lasă în decurs de o jumătate de oră. În cel mai scurt timp, toate autobuzele se umplu cu oameni și cu bagaje. Noi suntem derutați. Știm numele hotelului nostru, dar nu știm pe ce plajă se află. Impacientată, îi fac semn cu cotul lui Marco: „întreabă, totuși, pe cineva!” El îmi spune că asta este treaba mea, deși eu nu am fost niciodată în Kenya și nici engleză nu știu. Doar a fost ideea lui să mergem la Mombasa! Sunt tristă și mă gândesc la masaiul meu care nu-mi mai iese din minte.

Stăm în beznă și ne certăm. Toate autobuzele au plecat. Deodată, auzim în spatele nostru o voce joasă, care ne spune:

„Hello!”. Ne întoarcem amândoi în același timp și inima îmi stă pe loc. Masaiul „meu”! Este cu un cap mai mare decât mine, deși eu am 1,80 m. Se uită la noi și ne vorbește într-o limbă, pe care nici unul din noi nu o înțelege. Inima stă să-mi sară din piept, genunchii îmi tremură. Sunt de-a dreptul năucită. În timpul acesta, Marco încearcă să explice unde vrem să ajungem. „No problem”, răspunde masaiul și ne face semn să așteptăm. Trece cam o jumătate de oră, timp în care eu stau și contemp lu această ființă superbă. El abia dacă mă bagă-n

seamă. În schimb, Marco mă agasează: „Ce este cu tine?” întreabă el. „Te uiți la omul ăsta atât de insistent, încât mi se face rușine. Revino-ți, nu te mai recunosc!” Masaiul stă foarte aproape de noi și nu spune nici un cuvânt. Numai silueta corpului său suplu și mirosul lui, care are un efect erotic asupra mea, mă fac să simt că se mai află încă aici. În magazinele mici de la marginea autogării, care arată mai degrabă ca niște barăci, se găsesc peste tot aceleași produse: ceai, dulciuri, legume, fructe și carne atârnată în cârlige. În fața dughenelor slab luminate de lămpi cu petrol, stau oameni îmbrăcați în haine zdrențuite. Ca albi, noi atragem imediat atenția.

„Hai să mergem înapoi, la Mombasa, și să căutăm un taxi”, spune Marco. „Masaiul nu înțelege oricum ce vrem și nici eu nu am încredere în el. În afară de asta, cred că te-a vrăjit!”. Mie, bineînțeles, mi se pare o coincidență faptul, că tocmai el, dintre toți negrii, a venit la noi.

Peste puțin timp oprește un autobuz, iar masaiul ne spune:

„Come, come!”. Se suie și ne păstrează două locuri. Mă întreb dacă va coborî sau va merge și el mai departe cu noi. Când văd că se așază pe cealaltă parte a culoarului, în spatele lui Marco, răsuflu ușurată. Autobuzul merge pe un drum de țară, într-o beznă totală. Din când în când, se mai vede printre palmieri și arbuști câte un foc, ceea ce ne facem să bănuim că acolo sunt oameni. Noaptea transformă totul. Noi suntem complet dezorientați. Lui Marco, drumul i se pare prea lung și încearcă de câteva ori să coboare. Insistențele mele și câteva cuvinte de încurajare din partea masaiului reușesc să-l convingă de faptul că putem avea încredere în acest străin. Mie nu-mi este frică, dimpotrivă, mi-aș dori ca această călătorie să dureze o veșnicie. Prezența prietenului meu începe să mă deranjeze. El vede totul în negru și, pe deasupra, îmi blochează și mie perspectivele! Mă gândesc încordată: „Oare ce se întâmplă, când ajungem la hotel?”

După mai bine de o oră, momentul de care îmi era teamă sosește. Autobuzul oprește și, după ce mulțumește, Marco coboară ușurat. Eu mă mai uit o dată la masai, nu spun nici un cuvânt și sar din autobuz.

El merge mai departe, undeva, poate chiar în Tanzania. Din acel moment, atmosfera de vacanță, în care mă aflam, a dispărut.

Mă gândesc mult la mine, la Marco și la afacerea mea. De aproape cinci ani, întrețin la Biel, în Elveția, un butic cu haine second-hand, unde am și un raion cu rochii de mireasă. După greutățile de început, afacerea merge acum cât se poate de bine și am angajat trei croitoarese. La douăzeci și șapte de ani am reușit să ajung la un standard de viață remarcabil.

Pe Marco l-am cunoscut în timp ce amenajam buticul și aveam de rezolvat niște lucrări de tâmplărie. El era politicos și vesel și, cum eu nu cunoșteam pe nimeni, pentru că eram de curând venită la Biel, am acceptat invitația lui la masă. Încet-încet, prietenia noastră s-a încheiat și, după o jumătate de an, ne-am mutat împreună. Suntem considerați în Biel un „cuplu de vis”, avem mulți prieteni și toți așteaptă data nunții. Dar activitatea mea ca femeie de afaceri îmi dă mari satisfacții și acum sunt în căutare după un al doilea magazin în Berna. De aceea, abia îmi rămâne timp să mă gândesc la nuntă sau copii. Marco, bineînțeles, nu este foarte încântat de planurile mele, desigur și din cauza faptului că acum eu câștig cu mult mai mult decât el. Acest lucru îl fră-mântă și a condus, în ultimul timp, la certuri.

Și acum, iată, mi se ivește o nouă experiență! Încerc să înțeleg ce se petrece cu mine. Sentimental, m-am îndepărtat mult de Marco și constat că abia îl mai bag în seamă. Acest masai a pus stăpânire pe mintea mea. Nu pot să mă gândesc la nimic. La hotel avem cele mai bune bufeturi, dar nu pot înghiți nimic. Parcă mi s-a închis stomacul. Toată ziua pândesc plaja sau mă plimb pe ea, în speranța că-l voi zări. Din când în când, văd masai, dar toți sunt mai mici și departe de frumusețea lui. Marco mă lasă-n voia mea. Ce altceva ar putea face? El abia așteaptă să ne întoarcem acasă, pentru că este convins că acolo totul va reintra în normal. Dar această țară mi-a bulversat viața și nimic nu va mai fi ca până acum.

Marco hotărăște să mergem într-un safari în rezervația Masai-Mara. Ideea nu mă încântă deosebit de tare, pentru că, în condițiile astea, nu

mai am nici o șansă să-l găsesc pe masai. Dar cu o excursie de două zile sunt de acord.

Un safari este obositor, pentru că se merge mult cu autobuzele până în interiorul țării. Suntem deja de câteva ore pe drum și lui Marco i se pare că mergem prea încet. „Pentru câțiva elefanți și lei nu a meritat efortul. Îi putem vedea și la noi, la Grădina Zoologică.” Mie, însă, îmi place excursia. În curând, ajungem în primele sate de masai. Autobuzul oprește și șoferul întreabă dacă avem chef să vizităm colibele și locuitorii lor. „Bineînțeles” răspund eu, în timp ce restul participanților la safari îmi aruncă priviri ostile. Șoferul negociază un preț. Încălțați cu niște adidași de culoare albă, mergem prin noroiul lutos și trebuie să fim atenți să nu călcăm în baliga de vacă, împrăștiată peste tot. Nici nu ajungem bine la colibe, care aici poartă numele de manyatta, că se și năpustesc asupra noastră femeile, cu cârdușii lor de copii după ele. Ne trag de haine și vor, practic, tot ce avem pe noi, în schimbul diverselor obiecte, cum ar fi: sulite, țesături sau podoabe.

Între timp, bărbații sunt atrași în colibe. Eu nu pot să mai înaintez nici măcar un pas în această mocirlă. Așa că mă desprind din furia femeilor și mă reped în autobuz, urmată de mii de muște. Ceilalți turiști se grăbesc și ei spre autobuz, strigând: „Pornește!” Șoferul zâmbește și spune: „Sper că acum v-ați lămurit ce este cu acest trib al masailor, ultimii oameni necivilizați din Kenya. Guvernul are mari probleme cu ei!”

În autobuz este îngrozitor, iar muștele devin insuportabile. Marco râde și-mi spune: „Ei, acum măcar știi de unde provine craiul tău și cum arată la ei.” Ciudat este, că în aceste minute eu nu m-am gândit deloc la masaiul meu.

Mergem mai departe, fără să spunem nimic și trecem pe lângă niște turme de elefanți. După-masă ajungem la un hotel pentru turiști. Să înnoptezi în mijlocul unui semideșert, într-un hotel de lux, pare ceva ireal. Înainte de toate, ne cazăm în camere și facem duș. Fața, părul, totul este lipicios. Apoi luăm o cină copioasă. Chiar eu simt, după

aproape cinci zile de foame, un fel de poftă de mâncare. A doua zi, ne sculăm foarte devreme, ca să vedem leii. Într-adevăr, găsim trei care încă dorm. După aceea, ne reluăm traseul lung, înapoi, către casă. Cu cât ne apropiem mai mult de Mombasa, cu atât mă cuprinde mai tare un sentiment de fericire. Pentru mine un lucru este cert: în săptămâna pe care o mai averi de petrecut aici trebuie să-l găsesc pe masaiul meu!

Seara are loc la hotel un spectacol cu dansuri ale masailor, urmat de vânzare de podoabe. Marea mea speranță este să-l revăd cu această ocazie. Noi stăm în primul rând. Intră războinicii. Sunt cam douăzeci de bărbați, mici, mari, frumoși, urâți, numai masaiul meu nu este printre ei. Sunt decepționată. Cu toate acestea, îmi place reprezentația și simt din nou acel miros care se deosebește puternic de cel al celorlalți africani.

Mai târziu, aflu că în apropierea hotelului există un ring de dans în aer liber, discoteca „Bush-Baby”, unde au voie să meargă și localnicii. Așa că îi spun lui Marco: „Hai să căutăm localul de dans!” El nu prea vrea, mai ales că am fost avertizați de către conducerea hotelului asupra posibilelor pericole, dar până la urmă obțin câștig de cauză. După un scurt marș pe o stradă întunecoasă, zărim o lumină și auzim primele acorduri ale muzicii rock. Îmi place de cum intrăm. În sfârșit, altceva decât acele discoteci de hotel reci, climatizate: un ring de dans în aer liber, cu câteva baruri așezate printre palmieri, la care stau turiștii, împreună cu localnicii. Atmosfera este degajată. Ne așezăm la o masă. Eu comand o Cola și Marco o bere. Apoi dansez singură, deoarece pe Marco nu îl interesează dansul.

Spre miezul nopții intră câțiva masai în discotecă. Mă uit atentă la ei, dar nu-i recunosc decât pe câțiva care au participat la spectacolul de la hotel. Mă întorc la masă dezamăgită, hotărâtă să petrec restul serilor la discotecă. Aceasta mi se pare a fi singura șansă de a-mi regăsi masaiul. Marco, ce-i drept, este împotriva, dar nici la hotel nu vrea să rămână singur. Așa că mergem în fiecare seară, după cină, la discoteca Bush-Baby.

După a doua seară, fiind deja 21 decembrie, prietenul meu este sătul de aceste ieșiri. Îi promit că este ultima dată. Ca de obicei, ne așezăm la masa dintre palmieri, devenită între timp locul nostru obișnuit. Eu mă hotărâsc să dansez singură, în mijlocul negrilor și albilor. Trebuie să vină!

La scurt timp după ora unsprezece, eu fiind deja transpirată toată, se deschide ușa. Masaiul meu! Își lasă ciomagul la controlor, se duce încet la o masă și se așază cu spatele spre mine. Genunchii îmi tremură. Abia mai pot sta. Mă trec toate sudorile. Trebuie să mă țin de un stâlp de la marginea ringului de dans, ca să nu cad.

Mă gândesc, încordată, ce pot să fac. Am așteptat această clipă zile de-a rândul. Pe cât posibil de calmă, mă duc la masa noastră și îi spun lui Marco: „Uite-1 pe masaiul care ne-a ajutat. Cheamă-1 la masa noastră și fa-i cinste cu o bere, drept mulțumire!” Marco se întoarce și, în același moment, masaiul ne vede. Ne face cu mâna, se ridică și, incredibil, dar adevărat, vine la noi. „Hello, friends!” Ne întinde mâna râzând. O simt rece și mlădioasă.

Se așază lângă Marco, direct în fața mea. Oare de ce nu știu eu engleza!? Marco încearcă să închege o conversație, din care reiese că nici masaiul nu prea știe engleză. Încercăm să comunicăm prin gesturi și mimică. El se uită întâi la Marco, apoi la mine și, în cele din urmă întreabă, arătând spre mine: „Your wife?” Marco răspunde: „Yes, yes”, iar eu, indignată, îl corectez: „No, only boyfriend, no married!” Masaiul nu înțelege. Ne întreabă dacă avem copii. Eu repet: „No, no! No married!”

Niciodată nu a stat atât de aproape de mine. Numai masa ne desparte, iar eu pot să mă uit la el după pofta inimii. Este de o fmmusețe fascinantă, cu podoabele lui, cu părul lui lung și cu privirea lui mândră! Din partea mea, timpul ar putea să rămână pe loc. El îl întreabă pe Marco: „De ce nu dansezi cu soția ta?” în timp ce Marco, întors către masai, îi răspunde că el preferă să bea o bere, eu profit de ocazie și îi dau de-nțeleș masaiului că vreau să dansez cu el. El se uită la Marco și, cum el nu reacționează de nici un fel, acceptă.

Dansăm, el mai mult sărind ca la un dans popular, eu în stil european. Nici un mușchi de pe față nu i se mișcă. Nu-mi dau seama dacă eu îi plac. Acest bărbat, așa de străin cum îmi este, mă atrage ca un magnet. După două melodii începe muzica lentă și îmi vine să-l strâng la piept. Dar reușesc să mă stăpânesc și plec de pe ring, altfel risc să-mi pierd de tot controlul.

La masă, Marco reacționează prompt: „Hai, Corinne, să mergem la hotel, sunt obosit.” Dar eu nu vreau. Masaiul gesticulează din nou cu Marco. Vrea să ne invite, a doua zi, să ne arate locuința lui și să ne prezinte o cunoștință. Eu aprob imediat, înainte ca Marco să-i poată refuza invitația. Ne dăm întâlnire în fața hotelului.

Stau toată noaptea în pat, fără să dorm. Spre dimineață, îmi dau seama că relația mea cu Marco se-apropie de sfârșit. Se uită la mine cu o privire întrebătoare și dintr-odată izbucnesc: „Marco, nu mai pot. Nu știu ce mi s-a întâmplat cu acest om, care pentru mine este, practic, un străin. Știu doar că acest sentiment este mai puternic decât orice rațiune.” Marco mă consolează și îmi spune cu blândețe, că, atunci când ne vom întoarce în Elveția, totul va reveni la normal. Cu vocea moale, eu îl contrazic: „Nu vreau să mă mai întorc. Vreau să rămân aici, în țara asta frumoasă, la oamenii aceștia inimoși și mai ales la acest masai fascinant!” Marco, firește, nu mă înțelege.

A doua zi, pe o căldură dogoritoare, așteptăm, după cum am stabilit, în fața hotelului. Deodată, îl văd pe masai pe partea cealaltă a străzii, venind spre noi. Ne salută scurt și ne spune: „Come, come!”, iar noi îl urmăm. Mergem aproximativ douăzeci de minute prin pădure și sălbăticie. Din loc în loc, sar prin fața noastră maimuțe, unele dintre ele mari cât jumătate de om. Admir din nou mersul masaiului. Parcă nici nu atinge pământul. Aproape că plutește, deși este încălțat cu niște sandale grele, făcute din cauciucuri de mașină. Marco și cu mine, dimpotrivă, facem impre- sia unor dromaderi.

În depărtare se văd cinci căsuțe rotunde, așezate în formă de cerc, asemenea unui hotel, numai că mult mai mici. În loc de beton, ele sunt construite din pietre, puse una peste alta, și tencuite cu lut roșu.

Acoperișul este din paie. În fața uneia dintre căsuțe stă o femeie robustă, cu un piept mare. Masaiul ne-o prezintă ca fiind cunoștința lui, Priscilla. Abia acum aflăm numele masaiului: Lketinga.

Priscilla ne salută prietenos și, spre mirarea noastră, vorbește bine engleza. „You like tea?” întreabă ea. Accept, mulțumindu-i. Marco spune că este prea cald pentru ceai și că el preferă o bere. Bineînțeles, asta rămâne aici de domeniul visului. Priscilla aduce o spirtieră mică, o pune în fața picioarelor noastre și așteptăm să fiarbă apa. Noi povestim despre Elveția, despre munca noastră și îi întrebăm de când locuiesc ei aici. Priscilla trăiește pe țărm deja de zece ani. Lketinga, însă, a venit aici abia acum o lună și de aceea nu vorbește aproape nici un cuvânt în engleză.

Facem poze și, de fiecare dată când ajung în apropierea lui Lketinga, simt o atracție fizică. Trebuie să mă stăpânesc ca să nu îl ating. Bem ceaiul, care are un gust excelent, dar care este îngrozitor de fierbinte. Aproape că ne ardem degetele pe cămile de email.

Începe să se întunece repede și Marco spune: „Hai să mergem. Trebuie să ne întoarcem.” Ne luăm la revedere de la Priscilla și facem schimb de adrese, cu promisiunea că ne vom scrie. Cu inima grea, merg repede în spatele lui Marco și al lui Lketinga. În fața hotelului, Marco ne întreabă: „Tomorrow Christmas, you come again to Bush-Baby?” Mă uit la el, radiind de fericire, și, înainte ca Marco să-i poată răspunde, spun „Yes!”

Mai avem doar trei zile până la plecare și mi-am propus să-i împărtășesc a doua zi masaiului meu că după vacanță îl voi părăsi pe Marco. În comparație cu sentimentele pe care le am față de Lketinga, tot ce a fost înainte mi se pare neînsemnat. Măine vreau să găsesc momentul potrivit, ca să-i spun clar că mă voi întoarce curând, singură. Stau puțin pe gânduri și mă întreb, oare ce simte el pentru mine. Îmi dau, însă, singură răspunsul: nu poate să simtă altceva, decât ceea ce simt și eu pentru el.

Astăzi este Crăciunul. La patruzeci de grade la umbră nici nu poate fi vorba de atmosferă de Crăciun. Mă aranjez cât pot de frumos pentru

seară și mă îmbrac cu cea mai bună rochie a mea de vacanță. La masa noastră am comandat pentru festivitate șam-panie, care, pe cât este de scumpă, pe atât este de proastă și pe deasupra și caldă. La ora zece nu se vede nici urmă de Lketinga și prietenii săi. Și dacă tocmai astăzi nu vin? Doar mâine mai suntem aici. Poimâine, dis-de-dimineată, plecăm la aeroport. Nerăbdătoare, privesc țintă spre ușă. Sper din toată inima să apară.

În acel moment apare un masai. Se uită de jur împrejur și, ezitând, vine spre noi. După ce ne salută cu un „Hello”, ne întreabă dacă noi suntem albi care aveau întâlnire cu Lketinga. În timp ce dăm afirmativ din cap, mie mi se pune un nod în gât și mă trec transpirațiile. Ne povestește că Lketinga s-a dus în după-masa aceasta pe plajă, ceea ce, în mod normal, este interzis localnicilor. Acolo a fost tachinat de alți negri, din cauza părului său și a îmbrăcăminții sale, iar el, cu mândria lui de războinic, și-a apărat pielea și l-a lovit pe adversar cu ciomagul său, rungu. Poliția de plajă l-a luat fără prea multă vorbă, pentru că nu înțelegea limba lui. Acum se pare că este undeva, într-o închisoare, între țărmul sudic și cel nordic. El a venit aici să ne aducă la cunoștință și să ne ureze, în numele lui Lketinga, călătorie plăcută.

Marco îmi traduce tot ce spune masaiul și, când îmi dau seama ce s-a întâmplat, simt că se năruie cerul pe mine. Abia reușesc să-mi stăpânesc lacrimile dezamăgirii. Îl implor pe Marco:

„Întreabă-l ce putem face, mai avem doar o zi!” El îmi răspunde rece: „Asta este, nu putem face nimic și abia aștept să ajungem acasă.” Eu, însă, nu cedez: „Edy”, așa îl cheamă pe masai, „putem să-l căutăm?” Edy îmi spune că da și că va aduna în seara aceasta bani de la ceilalți masai, iar mâine, la ora zece, va pleca și va încerca să-l găsească. Acțiunea este dificilă, pentru că nu se știe în care din cele cinci închisori a fost dus.

Îi rog pe Marco să mergem și noi cu Edy. La urma urmei, și Lketinga ne-a ajutat pe noi. După discuții îndelungate, este de acord și ne dăm întâlnire cu Edy la ora zece, în fața hotelului. Toată noaptea nu

reuşesc să închid un ochi. încă nu ştiu ce s-a întâmplat cu mine. Ştiu doar că vreau să-l văd pe Lketinga. Da, trebuie, înainte să plec înapoi, în Elveția!

ÎN CĂUTAREA LUI LKETINGA

Marco se răzgândeşte şi rămâne la hotel. El încearcă încă o dată să mă convingă să renunţ la planul meu, dar toate sfaturile lui bine intenţionate se lovesc de vocea mea lăuntrică, care îmi spune că trebuie să merg. Aşa că îl las la hotel şi îi promit că mă întorc pe la ora două. Edy şi cu mine plecăm cu matatu, un autobuz mic, cu circa opt locuri, în direcţia Mombasa. Este pentru prima dată când merg cu genul acesta de taxi. Când opreşte, sunt deja treisprezece oameni înăuntru, înghesuiţi printre bagaje. Controlorul stă agăţat în afara vehiculului. Mă uit nedumerită la înghesuiala dinăuntru. „Go, go in!”, îmi spune Edy şi încerc să trec peste genţi şi picioare. Stau cocoşată şi mă ţin bine, ca să nu cad la curbe peste ceilalţi.

Slavă Domnului, după aproape cincisprezece kilometri coborâm. Suntem în Ukunda, primul sat mai mare, în care se află o închisoare. Mergem împreună înăuntru. Nici nu pun bine piciorul în prag, că ne şi opreşte un tip solid. Mă uit întrebător la Edy. El negociază şi peste câteva minute bărbatul deschide uşa din spatele lui. Din cauza întunericului dinăuntru şi a soarelui de afară, nu pot să văd mare lucru. În schimb, ne izbeşte o duhoare atât de groaznică, încât îmi vine să vomit. Grăsanul strigă ceva în gaura obscură şi, după câteva secunde, apare un bărbat cu o înfăţişare deplorabilă. Se pare că este un masai, dar fără podoabe. Dau speriată din cap, în semn că nu este el şi îl întreb pe Edy: „El este singurul masai de-aici?” Se pare că da. Masaiul este împins înapoi, spre ceilalţi deţinuţi, care stau ghemuiţi pe jos. Plecăm şi Edy spune: „Vino, luăm un alt matatu, pentru că merge mai repede decât un autobuz mare. Căutăm mai departe, la Mombasa.”

Traversăm din nou cu bacul Likoni, după care mergem mai departe cu un autobuz, de-a lungul periferiei oraşului, unde se află o închisoare mult mai mare decât cea precedentă. Şi aici sunt privită, ca albă, cu înverşunare. Bărbatul din spatele barierei se face că nu ne vede. Citeşte, plictisit, ziarul, iar noi stăm şi nu ştim ce să facem. Îi fac semn cu cotul lui Edy: „întreabă odată!” Nu se mişcă nimic, până când Edy nu îmi sugerează să-i dau tipului discret câţiva şilingi kenieni. Dar câţi? Niciodată nu am fost pusă în situaţia de a mitui pe cineva. Aşa că pun o sută de şilingi kenieni pe masă, ceea ce, transformat, înseamnă cam zece franci elveţieni. Tipul ia banii, cu un gest de aparentă discreţie şi se uită, în cele din urmă, la noi. Nu, nici un masai pe nume Lketinga nu a fost adus aici în ultima vreme. Sunt doi masai aici, dar sunt mult mai mici decât cel descris. Totuşi, eu vreau să-i văd. Nu se ştie niciodată, poate că gardianul se înşală, iar banii oricum i-a luat. Se scoală, uitându-se la mine cu o privire suspectă, şi descuie o uşă.

Mă şochează ceea ce văd. Într-o cameră fără ferestre, stau îngrămădiţi pe jos mai mulţi bărbaţi, unii pe cartoane, alţii pe ziare sau direct pe beton. Orbiţi de raza de lumină, toţi îşi pun mâinile la ochi. Printre deţinuţi se formează un culoar îngust şi în următoarea clipă înţeleg de ce: un gardian se apropie cu o găleată cu „mâncare”, pe care o varsă direct pe ciment. Este de neimaginat! Nici măcar porcii nu sunt trataţi în halul ăsta! La cuvântul „masai”, doi bărbaţi vin în faţă, dar nici unul nu este Lketinga. Sunt demoralizată. Dar, presupunând că îl găsesc, la ce să mă aştept?

Mergem în centrul oraşului, unde luăm un alt matatu, care ne duce, timp de o oră, pe un drum prost, pe coasta de nord. Edy mă linişteşte, spunându-mi că precis îl găsim aici. Nu reuşim să ajungem, însă, nici măcar până la intrare, pentru că un poliţist înarmat ne întreabă ce căutăm. Edy h explică, dar altul dă din cap şi spune că de două zile nu a mai fost adus aici nimeni. Plecăm şi de acolo. Eu sunt năucită.

Edy îmi aminteşte că este deja târziu şi că trebuie să ne grăbim, dacă vreau să fiu la ora două înapoi. Dar eu nu vreau să mă întorc la hotel,

pentru că numai astăzi mai am timp să-l caut pe Lketinga. Edy propune să ne întoarcem la prima închisoare, pentru că, de multe ori, deținuții sunt transferați de la o închisoare la alta. Așa că ne întoarcem la Mombasa, pe o căldură cumplită.

Ne petrecem cu bacul care merge în sens opus și văd că pe cealaltă ambarcațiune nu sunt aproape deloc pasageri, ci numai vehicule, dintre care unul mă frapează: este de o culoare verde țipător și are gratii. Edy spune că este mașina care transportă deținuți. Mi se face rău, când mă gândesc la sărmanele ființe, dar gândurile se opresc aici. Sunt obosită, transpirată și mi-e sete. La ora două și jumătate după-masă suntem înapoi, în Ukunda.

În fața închisorii se află acum alt gardian, care pare a fi mult mai prietenos. Edy îi descrie din nou persoana pe care o căutăm și discută intens cu el. Eu nu înțeleg nimic. „Edy, ce se întâmplă?” Edy îmi spune că Lketinga a fost mutat acum, aproape o oră, pe coasta de nord, de unde tocmai venim noi. A fost întâi la închisoarea din Kwale, apoi pentru scurt timp aici, iar acum este pe drum spre închisoarea de la care venim noi și unde va trebui să rămână până la judecare.

Treptat, încep să-mi pierd firea. Am petrecut toată dimineața căutându-l și acum o jumătate de oră a trecut pe lângă noi, în duba aceea verde. Edy se uită disperat la mine și spune că mai bine ne întoarcem la hotel. Mă asigură că va mai încerca el mâine o dată, pentru că acum știe unde se află Lketinga. Îmi sugerează să-i dau lui banii, ca să-l poată elibera pe cauciune.

Nu stau mult pe gânduri și îl rog pe Edy să mai mergem încă o dată pe țărmul nordic. Nu este prea încântat, dar acceptă. Fără să vorbim, parcurgem din nou același traseu lung. Pe drum, mă întreb încontinuu: „Corinne, de ce faci tu asta? Ce vreau, de fapt, să-i spun lui Lketinga?” Nu știu. Mă las, pur și simplu, împinsă de această forță misterioasă.

Cu puțin timp înainte de ora șase, ajungem iar la închisoarea de pe coasta de nord. În fața clădirii se află același bărbat înarmat. Ne recunoaște și ne spune că Lketinga a sosit acum două ore și jumătate.

Acum mă trezesc de-a binelea. Edy îmi spune că vrem să-l eliberăm pe masai. Paznicul dă din cap și este de părere că înainte de Anul Nou nu se poate, deoarece deținutul nu a fost încă judecat, iar șeful închisorii este până atunci în vacanță.

M-am așteptat la orice, numai la asta nu. Nici măcar cu bani nu-l putem elibera! Cu chiu cu vai, reușesc să-l conving pe paznic să mă lase să-l văd pe Lketinga zece minute, pentru că el a înțeles că mâine plec. Iată-l că vine, radiind de fericire. Eu sunt șocată când îl văd. Nu mai are podoabe, părul îi este înfășurat într-o cârpă murdară și pute groaznic. Totuși, pare să se bucure când mă vede. Se miră că am venit fără Marco. Îmi vine să urlu! Chiar nu-și dă seama? Îmi spun că mâine plecăm acasă, dar că eu mă voi întoarce cât pot de repede. Îmi scriu adresa mea și îl rog să mi-o dea și el pe-a lui. Cu chiu cu vai, își scrie numele și numărul de la căsuța poștală. Reușesc să-i bag banii în buzunar, până să-l ia paznicul de acolo. Când pleacă, se uită înapoi, îmi mulțumește și-mi spune să-l salut pe Marco.

Ne întoarcem încet, ca să așteptăm autobuzul. Începe să se lase seara. Abia acum îmi dau seama, cât de epuizată sunt. Izbucnesc în lacrimi și nu mă mai pot opri. În matatul supra-aglomerat, toți ochii sunt îndreptați spre femeia albă, care plânge, însoțită de un masai. Mi-e indiferent. Îmi vine să mor.

Este deja trecut de ora opt seara, când ajungem la bacul Likoni. Mă gândesc la Marco și am un sentiment de vinovăție. Au trecut deja șase ore, de când trebuia să mă întorc.

În timp ce așteptăm bacul, Edy îmi spune: „No bus, no Matatu to Diani-Beach.” Am impresia că nu aud bine. „Începând cu ora douăzeci, nu mai merge nici un autobuz până la hotel.” Nu pot să cred! Suntem acolo, așteptăm în beznă bacul, iar pe partea cealaltă nu mai merge nimic! Trec pe lângă mașinile care așteaptă și mă uit dacă printre călători se află și albi. Printre ele se găsesc și două autobuze-safari. Bat la geam și întreb dacă mă pot lua și pe mine. Șoferul refuză, spunând că nu are voie să ia străini. Călătorii sunt indieni și oricum toate locurile sunt ocupate. Am noroc cu o mașină care se urcă

în ultimul moment pe rampă, înăuntru stau două călugărițe italiene, cărora le explic problema mea. Ele înțeleg situația și se arată dispuse să ne ducă, pe mine și pe Edy, la hotel.

Mergem trei sferturi de oră prin întuneric și începe să mi se facă frică de Marco. Cum va reacționa? Chiar dacă îmi va trage o palmă, îl voi înțelege. Ar fi îndreptățit să o facă. Chiar sper să meargă până într-acolo, poate așa îmi voi reveni. Tot nu pricep ce s-a întâmplat cu mine și de ce am pierdut controlul asupra oricărei rațiuni. Singurul lucru de care îmi dau seama este că nu am fost niciodată în viața mea atât de obosită ca acum și că îmi este, pentru prima dată, tare fiică: mi-e fiică de Marco și de mine însămi.

În fața hotelului îmi iau la revedere de la Edy și peste puțin timp mă aflu în fața lui Marco. Se uită la mine cu tristețe, fără țipete, fără reproșuri. Nimic altceva, în afară de această privire. Îi iau de gât și încep iar să plâng. Marco mă duce în bungaloul nostru și încearcă să mă calmeze. Mă așteptam la orice, numai la o astfel de primire, plină de dragoste, nu. Îmi spune: „Totul va fi bine, Corinne. Sunt atât de bucuros că mai ești încă în viață. Tocmai voiam să merg la poliție și să te declar dispărută. Îmi pierdusem deja orice speranță și mă gândeam că nu o să te mai văd. Să-ți aduc ceva de mâncare?” Fără să aștepte răspunsul meu, se duce și vine cu o farfurie plină. Arată apetisant și, ca să-i fac pe plac, mănânc cât pot de mult. Abia după ce termin, mă întreabă:

„Și măcar l-ai găsit?” „Da”, îi răspund eu și îi povestesc totul. Se uită la mine și îmi spune: „Ești o femeie nebună, dar foarte puternică. Dacă vrei ceva, nu cedezi. Oare de ce nu pot lua eu locul acestui masai?” Tocmai asta nu știu. Nu-mi pot explica nici eu, ce secret miraculos îl învăluie pe acest bărbat. Dacă mi-ar fi spus cineva, acum două săptămâni, că mă voi îndrăgosti de un războinic masai, aș fi râs de el. Acum mă aflu în fața unui haos profund.

În avion, Marco mă întreabă: „Și cu noi cum rămâne, Corinne? Totul depinde de tine.” Mi-e greu să-i descriu dimensiunea descum-pănirii mele. „Îmi voi căuta, cât pot de repede, o locuință, chiar dacă nu va fi

pentru mult timp, căci vreau să mă întorc în Kenya, poate pentru totdeauna”, îi răspund. Marco dă cu tristețe din cap.

O JUMĂTATE DE AN LUNGĂ

Trec două luni până găsesc o locuință în partea de nord a orașului Biel. Mutarea este simplă, pentru că nu-mi iau decât hainele și câteva lucruri personale. Restul îl las lui Marco. Cel mai greu îmi este să renunț la cele două pisici. Dar, ținând cont de faptul că oricum părăsesc Elveția, aceasta este singura soluție. De magazin mă ocup mai departe, dar nu mai pun atât de mult suflet, pentru că toată ziua visez la Kenya. Îmi cumpăr tot ce găsesc despre această țară, chiar și muzică. La magazin ascult de dimineață până seara cântece swahili. Clienții observă și ei că nu mai sunt atât de serviabilă ca și până acum, dar nu pot și nu vreau să le povestesc nimic.

În fiecare zi aștept poșta. După aproape trei luni, primesc, în sfârșit, o știre. Însă nu de la Lketinga, ci de la Priscilla. Scribe multe lucruri neînsemnate. Oricum, aflu că Lketinga a fost eliberat a treia zi după plecarea noastră. În aceeași zi îi scriu și eu lui Lketinga, la adresa pe care o aveam de la el, povestindu-i despre intenția mea de a reveni în Kenya în iunie sau iulie, de data aceasta, însă, singură.

Mai trece o lună și, în sfârșit, primesc o scrisoare de la Lketinga. Îmi mulțumește pentru ajutor și îmi mărturisește că s-ar bucura, dacă i-aș mai vizita o dată țara. În aceeași zi, mă grăbesc și intru în prima agenție de turism și fac o rezervare de trei săptămâni, la același hotel, pentru luna iulie.

Acum urmează așteptarea. Timpul pare să stea pe loc; zilele abia se scurg. Dintre prietenii noștri comuni, unul singur a rămas fidel și mă cheamă, din când în când, să bem un pahar de vin. El pare, cel puțin, să mă înțeleagă. Ziua plecării se apropie și eu devin tot mai agitată, pentru că numai Priscilla îmi răspunde la scrisori. Cu toate acestea, nimic nu mă mai poate zdruncina; la fel ca și până acum, am

convingerea că nimic nu-mi lipsește pentru a fi fericită, în afară de acest bărbat.

Între timp, învăț puțină engleză, ca să mă pot exprima, cât de cât. Prietena mea, Jelly, face în fiecare zi lecții cu mine. Cu trei săptămâni înainte de plecare, fratele meu mai mic și consoarta lui, Jelly, se hotărăsc să vină cu mine. Cea mai lungă jumătate de an din viața mea a trecut. Decolăm.

REVEDEREA

În iulie 1987, după nouă ore bune de zbor, aterizăm la Mombasa. Ne învâluie aceeași căldură toridă, iar eu simt aceeași aură. De data aceasta, însă, totul îmi este familiar: Mombasa, bacul și drumul cel lung până la hotel.

Stau încordată. Oare va fi acolo sau nu? La recepție, aud în spatele meu o voce: „Hello!” Ne întoarcem și îl văd pe el. Râde și vine spre mine. Am impresia că cele șase luni de zile nici nu au existat. Îi fac semn ușor și-i spun: „Jelly, Eric, uitați, el este Lketinga.” Fratele meu scormonește, jenat, într-o geantă, în timp ce prietena mea, Jelly, îl salută zâmbind. Le fac cunoștință. Mai mult decât o strângere de mână, nu îndrăznesc momentan.

În haosul acesta general, ne cazăm, înainte de toate, în bungaloul nostru, timp în care Lketinga așteaptă la bar. În sfârșit, reușesc s-o întreb pe Jelly: „Ei, cum ți se pare?” Încercând să-și găsească cuvintele, ea îmi răspunde: „Este ceva deosebit, dar sigur, trebuie să mă obișnuiesc întâi cu el; până acum, mi se pare puțin străin și sălbatic.” Fratele meu nu are nici o părere. „Se pare că entuziasmul este numai de partea mea”, mă gândesc eu, puțin decepționată.

Mă schimb și mă duc la bar. Lketinga stă acolo cu Edy. Îl salut și pe el, bucuroasă, după care încercăm să ne povestim. Aflu că Lketinga s-a întors, la scurt timp după eliberarea sa, în tribul din care face parte, și că abia acum o săptămână a revenit la Mombasa. Despre sosirea

mea a aflat de la Priscilla. Faptul că au avut voie să ne întâmpine la hotel, este o excepție. În mod normal, negrii care nu lucrează acolo, nu au voie să intre în hotel.

Pe mine mă surprinde faptul că, fără ajutorul lui Edy, nu-i pot povesti aproape nimic lui Lketinga. Engleza mea este abia în stadiul de început, iar Lketinga abia dacă vorbește zece cuvinte. Astfel, stăm uneori pe plajă, fără să ne spunem nimic, privindu-ne, pur și simplu, unul pe celălalt, plini de extaz, în timp ce prietena mea și Eric își petrec cea mai mare parte a timpului la piscină sau în cameră. Seara se lasă încet, iar eu încep să-mi fac gânduri despre ce va urma. La hotel nu mai putem rămâne și, în afară de strângerea noastră de mână de la început, nu s-a petrecut nimic altceva. Este greu să aștepti o jumătate de an un bărbat. În aceste șase luni de așteptare grea, m-am visat de multe ori în brațele acestui bărbat frumos, mi-am imaginat sărutări și cele mai sălbatice nopți. Acum, când este aici, simt că-mi este teamă să-i ating și brațul închis la culoare. Așa că mă las cu totul pradă sentimentului fericit de a ști că îl am lângă mine.

Eric și Jelly, extenuați după călătoria îndelungată și toropiți de căldură, se duc la culcare. Lketinga și cu mine mergem agale către discoteca Bush-Baby. Mă simt împăratește lângă „prințul” meu. Ne așezăm la o masă și ne uităm la cei care dansează. El râde întruna. Și, pentru că abia putem conversa, stăm și ascultăm muzică. Apropierea lui Lketinga și atmosfera de acolo mă furnică. Mi-aș dori atât de tare să-i mângâi măcar o dată fața, sau cel puțin, să știu cum este să-l sărut! La primul blues îl iau de mână și-i arăt spre ringul de dans. El stă pe loc, neputincios, și nu face nici o mișcare.

Dintr-odată, însă, ne trezim unul în brațele celuilalt și ne mișcăm în ritmul muzicii. Tensiunea începe să cedeze. Tremur din tot corpul, dar de data aceasta mă țin de el. Timpul pare să stea pe loc și încet, încet, se trezește în mine dorința după acest bărbat, dorință care a zăcut jumătate de an. Nu îndrăznesc să-mi ridic capul și să mă uit la el. Ce va gândi oare despre mine? Eu știu atât de puține despre el! Abia după ce ritmul muzicii se schimbă, ne întoarcem la locurile noastre și îmi

dau seama că am fost singurii care am dansat. Am senzația că zeci de perechi de ochi ne urmăresc.

Mai stăm puțin timp împreună, după care plecăm. Este cu mult trecut de miezul nopții, când mă conduce la hotel. La intrare ne uităm unul în ochii celuilalt și mi se pare că văd o schimbare în expresia feței lui. Descopăr în privirea lui sălbatică ceva, ca un fel de amestec între mirare și emoție. În sfârșit, mă încumet să mă apropiu de gura lui frumoasă și-mi apăs ușor buzele pe ale lui. Simt cum întreaga lui ființă încremenește și se uită la mine aproape înspăimântat.

„What you do?”, întreabă el și se dă un pas înapoi. Când mă dezmeticesc, nu mai înțeleg nimic și mi-e rușine. Mă întorc și alerg bulversată în hotel. În pat mă apucă o criză de plâns. Am impresia că se surpă pământul cu mine. Un singur gând îmi trece prin minte: îl doresc pe acest bărbat până la nebunie și el se pare că nu pune nici un preț pe mine. Într-un târziu adorm.

Mă trezesc cândva, târziu, când micul dejun s-a terminat de mult. Oricum mi-e indiferent, pentru că nu-mi e foame. Așa cum arăt eu acum, nu vreau să fiu văzută. Îmi pun o pereche de ochelari de soare și mă furișez pe lângă piscină, unde fratele meu se foiește pe lângă Jelly, ca un cocoș îndrăgostit.

Pe plajă mă așez sub un palmier și mă uit în seninul albastru al cerului. Oare asta să fi fost tot? mă întreb eu. Oare să mă fi înșelat atât de tare în sentimentele mele? Nu, ți-pă o voce lăuntrică! Cine ar fi putut să-mi dea mie atâta forță, ca să mă despart de Marco, să renunț o jumătate de an la viață sexuală, dacă nu acest bărbat?

Deodată, observ o umbră deasupra mea și simt o atingere moale pe braț. Deschid ochii și privirea îmi cade direct pe fața frumoasă a acestui bărbat. Îmi zâmbește și-mi spune din nou:

„Hello!” îmi pare bine că am ochelarii de soare. Se uită îndelung la mine și pare să-mi studieze fața. După un timp, mă întreabă de Eric și Jelly. Apoi, se chinuiește să-mi spună că după-masă suntem invitați la Priscilla, la un ceai. Întinsă pe spate, mă uit la cei doi ochi blânzi și plini de speranță, care mă contemplă. Cum nu-i dau imediat un

răspuns, expresia feții i se schimbă, ochii i se întunecă și o rază de mândrie strălucește în interiorul lor. Mă lupt cu mine însămi și, în cele din urmă, îl întreb la ce oră suntem invitați.

Eric și Jelly sunt de acord și la ora stabilită așteptăm în fața hotelului. După aproximativ zece minute, unul dintre mataturile supraaglomerate oprește. Văd coborând din el două picioare lungi, urmate de trupul zvelt al lui Lketinga. L-a luat și pe Edy cu el. Eu mai știu încă drumul până la Priscilla, de la prima vizită. Fratele meu se uită, ce-i drept sceptic, la maimuțele care se joacă și mănâncă nu departe de drum.

Revederea cu Priscilla este foarte caldă. Aduce spirtiera și pregătește ceaiul. În timp ce așteptăm, cei trei africani discută, iar noi ne uităm la ei, fără să înțelegem nimic. Râd tot timpul și simt că vorbesc despre mine. După aproape două ore, ne pregătim de plecare. Priscilla îmi spune că pot veni oricând la ea, împreună cu Lketinga.

Deși eu am plătit hotelul pentru următoarele două săptămâni, mă hotărăsc să plec de acolo și să mă mut la Priscilla. M-am săturat de mers la discotecă și de mese de seară fără el. Conducerea hotelului mă avertizează că risc ca la sfârșitul acestui sejur să rămân și fără bani, și fără haine pe mine. Fratele meu, deși este și el mai mult decât sceptic, mă ajută să-mi duc lucrurile în pădure. Lketinga îmi cară geanta cea mare de voiaj. El pare că se bucură.

Priscilla pleacă din locuința ei și se mută la o prietenă. Când se întunecă și nu mai putem evita momentul apropierei fizice, mă așez pe priciul îngust și aștept, cu inima bătând, clipa mult dorită. Lketinga se așază lângă mine și eu îi văd doar albul din ochi, nasturele de sidef de pe frunte și cerceii de fildeș din Uiechi. Deodată, totul se petrece foarte repede. Lketinga mă întinde pe spate și deja îi simt virilitatea, în plină excitație. Până să-mi dau eu seama, dacă sunt pregătită sau nu, simt o durere, aud niște sunete ciudate și totul se termină. Îmi vine să urlu de ciudă; eu îmi imaginasem scena cu totul altfel. Abia acum conștientizez că am de-a face cu un om dintr-o cultură care mie îmi este cu totul străină. Reflecțiile mele se opresc, însă, aici, pentru că imediat totul se reia. Pe parcursul nopții, scena se repetă de câteva ori

și după al treilea sau al patrulea „act sexual”, renunț la încercările mele de tandrețe, la sărutări și mângâieri, pentru că, se pare că lui Lketinga nu-i plac.

În sfârșit, se face ziuă și aștept ca Priscilla să bată la ușă. Într-a- devăr, către ora șapte dimineața, aud voci. Mă uit afară și găsesc în fața ușii un lighean plin cu apă. Îl iau înăuntru și mă spăl bine, pentru că pe tot corpul am vopsea roșie de la picturile lui Lketinga.

Mă duc să o văd pe Priscilla și îl las pe Lketinga dormind. A făcut deja ceaiul și mă invită să beau. Mă întreabă cum mi-am petrecut prima noapte într-un adăpost african, iar eu nu-mi mai pot stăpâni tăcerea. Vizibil stingherită, Priscilla ascultă ce-i povestesc și-mi spune: „Corinne, noi nu suntem ca albi. Du-te înapoi la Marco, petrece-ți vacanțele în Kenya, dar nu căuta aici un bărbat pentru toată viața.” Despre albi, ea a auzit că sunt buni cu femeile, chiar și noaptea. Îmi spune că bărbații masai sunt altfel, și că experiența, pe care tocmai am trăit-o, este ceva normal. Masaii nu sărută, gura fiind pentru mâncat, îmi explică ea, iar sărutul, și aici face o față disprețuitoare, este ceva oribil. Un bărbat nu atinge niciodată o femeie mai jos de burtă, iar femeia nu are voie să atingă organul sexual al bărbatului. De asemenea, părul și fața unui bărbat sunt tabu.

Nu știu, dacă să plâng sau să râd. Tânjesc după un bărbat foarte frumos și nu am voie să îl ating! Abia acum îmi vine în minte scena cu sărutul nereușit din fața hotelului și încep să cred că, ceea ce tocmai am auzit, este adevărat.

În timpul discuției, Priscilla nu s-a uitat la mine. Se pare că i-a fost greu să vorbească despre acest subiect în fața mea. Îmi trec multe prin cap și nu sunt sigură că am înțeles bine ce mi-a povestit. Deodată, îl văd pe Lketinga stând în raza soarelui de dimineață. Cu bustul gol, cu cârpa cea roșie în jurul coapselor și cu părul lui roșu, este de-o frumusețe uluitoare! Evenimentele din ultima noapte pătrund până în cele mai adânci colțuri ale creierului meu. Tot ceea ce știu este că îl vreau pe acest bărbat și pe nimeni altul, îl iubesc și, la urma urmei, totul se poate învăța, încerc eu să mă consolez.

Mai târziu, plecăm cu un matatu supraaglomerat în Ukunda, următorul sat mai mare. Acolo întâlnim și alți masai, care stau într-o ceainărie autohtonă, alcătuită din câteva scânduri, bătute provizoriu în cuie, un acoperiș, o masă lungă și câteva scaune. Ceaiul este fiert într-un vas mare, deasupra focului. Când ne așezăm, mi se aruncă niște priviri, pe de-o parte curioase, pe de altă parte critice, după care începe să se vorbească iar de-a valma. Mi-e clar că se vorbește despre mine. Îi examinez și eu pe toți bărbații care stau la mese și constat că nici unul nu este atât de Inimos ca Lketinga și nu are aerul lui blajin.

Stăm acolo ore în șir și nu-mi pasă că nu înțeleg nimic. Mă impresionează felul în care Lketinga se ocupă de mine. Comandă mereu câte ceva de băut, iar mai târziu roagă să îmi aducă și o farfurie cu came. Sunt bucăți de came de capră mărunțite, pe care abia reușesc să le înghit, pentru că sunt în sânge și tari. După trei îmbucături, îmi vine să vomit și îi dau de-nțeleș lui Lketinga că le poate mânca el. Însă nici el, nici ceilalți bărbați nu iau nimic din farfuria mea, deși se vede clar că le e foame.

După o jumătate de oră, ei se scoală și Lketinga încearcă să-mi explice ceva, făcând semne cu mâinile și picioarele. Înțeleg că vor să mergă cu toții să mănânce, dar că eu nu pot veni cu ei. Eu, însă, vreau neapărat să merg. „No, big problem! You wait here.”, îmi spune Lketinga. Dispar toți în spatele unui perete și, după puțin timp, se văd niște munți de came. Peste un timp, masaiul meu se întoarce. Pare să aibă burta plină. Eu tot nu pricep, de ce a trebuit să stau deoparte. Lketinga îmi explică: „You wife, no lucky meat.” îmi propun să o întreb diseară pe Priscilla.

Plecăm din ceainărie și luăm un matatu, ca să ne întoarcem pe plajă. Coborâm la lodgea Africa-Sea și ne hotărâm să mergem să-i vedem pe Jelly și Eric. La intrare ne oprește un gardian, dar, după ce îi explic că nu vrem decât să-i vizităm pe fratele meu și pe prietena lui, ne lasă să intrăm fără comentarii. La recepție, managerul mă salută râzând: „So, you will now come back in the hotel?” îi spun că nu,

dimpotrivă, îmi place foarte mult în pădure. Dă din umeri și adaugă:
„Să vedem pentru cât timp!”

Îi găsim pe cei doi îndrăgostiți la piscină. Eric vine la mine, enervat:
„Era timpul să te mai și arăți!” Apoi, mă întreabă dacă am dormit bine. Când aud ce griji are el, râd și îi răspund:

„Bineînțeles că am dormit altă dată și mai confortabil, dar sunt fericită!” Lketinga stă lângă noi, râde și întreabă: „Eric, what’s the problem?” Niște albi care fac baie ne fixează cu privirea. Câteva femei care aleargă încetinesc în mod vizibil pasul, atunci când ajung în dreptul frumosului meu masai și îi admiră sincer machiajul cel nou. El, însă, nu aruncă nici o privire spre ele, dimpotrivă, se jenează, când vede atâta piele goală.

Nu rămânem mult timp aici, pentru că vreau să mai cumpăr câte ceva: gaz, hârtie igienică și, înainte de toate, o lanternă. Noaptea trecută nu am avut nevoie la toaletă, dar nu va fi mereu la fel. Toaleta, alcătuită din două scânduri cu o gaură la mijloc, este situată în afara satului, într-un fel de căsuță, făcută din frunze de palmieri împletite, aflată la doi metri deasupra pământului. Se ajunge la ea pe o scară de găini, mică și îngustă, pe care îți poți frânge gâtul.

Găsim tot ce ne trebuie într-un butic mic, de unde se aprovizionează și angajații hotelului. Abia acum îmi dau seama, cât de convenabil este totul aici. În afară de bateriile pentru lanternă, cumpărăturile nu mă costă practic nimic, făcând comparație cu prețurile europene.

La câțiva metri mai departe se află o altă dugheană, pe care este scris cu roșu „Meat”. Lketinga intră acolo. Din tavan atâră un cârlig uriaș pentru carne și de el este agățată o capră jupuită. Lketinga se uită la mine întrebător și spune: „ Very fresh! You take one kilo for you and Priscilla. ” Mi se face rău, când mă gândesc că trebuie să mănânc carnea asta, dar sunt de acord. Vânzătorul ia o bardă și taie una din pulpele din spate ale animalului, apoi separă cu alte două, trei lovituri porția noastră. Restul îl pune înapoi, în cârlig. Ne împachetează marfa în hârtie de ziar și plecăm în sat.

Priscilla se bucură enorm de carnea pe care i-o ducem cadou. Ne face ceai și aduce de la o vecină încă un fierbător. Carnea este tăiată mărunt, spălată și fiartă două ore în apă cu sare. Între timp, ne bem ceaiul care, treptat, treptat, începe să-mi placă. Priscilla și Lketinga vorbesc fără întrerupere. După un timp, Lketinga se scoală și spune că pleacă, dar că se întoarce repede. Încerc să aflu ce intenții are, însă tot ce îmi spune este: „No problem, Corinne, I come back” Apoi se uită la mine râzând și dispare. O întreb pe Priscilla unde se duce. Răspunde că nici ea nu știe exact, pentru că aici nu ai voie să-l întrebi pe un masai așa ceva, și că asta este treaba lui. Dar ea bănuiește că se duce în Ukunda. „Pentru numele lui Dumnezeu, ce vrea să facă el în Ukunda? Tocmai de acolo venim noi acum!” „xclam eu, puțin revoltată. „Poate că mai vrea să mănânce ceva” răspunde Priscilla. Mă uit la carnea

care clocotește într-o oală de tablă mare și întreb: „Și asta pentru cine este?” „Pentru noi, femeile”, mă lămurește ea. „Lketinga nu are voie să mănânce nimic din carnea asta. Nici un războinic masai nu mănâncă vreodată ceva, care a fost atins sau privit de o femeie. Ei nu au voie să mănânce nici în prezența femeilor. Singurul lucru care le este permis, este să bea ceai.”

Îmi vine în minte scena ciudată din Ukunda. Acum înțeleg, de ce toți bărbații au dispărut în spatele zidului. Deci, Lketinga nu are voie niciodată să meargă la restaurant cu mine, iar eu nu am voie să gătesc niciodată nimic pentru el. Ciudat este că acest lucru mă afectează mai tare decât ideea de a renunța la plăcerea unei partide de sex reușite. După ce-mi revin, cât de cât, încerc să aflu mai multe. Cum arată o căsnicie? Și răspunsul la întrebarea aceasta mă decepționează. Din principiu, femeia se ocupă de copii, iar bărbatul își petrece cea mai mare parte a timpului cu alți bărbați de același rang, adică cu alți războinici, dintre care cel puțin unul trebuie să-i țină companie la masă. Nu se cuvine să ia masa singur.

Mie îmi pierd graiul. Visurile mele romantice despre gătitul și mâncatul împreună, în pădure sau în coliba noastră modestă, se

spulberă. Abia îmi pot stăpâni lacrimile și Priscilla se uită speriată la mine. Apoi izbucnește în râs, ceea ce pe mine mă face furioasă. Dintr-odată, mă simt singură și îmi dau seama că și Priscilla este o străină, care trăiește în altă lume.

Dar oare ce face Lketinga? S-a făcut noapte și Priscilla servește carnea pe două farfurii de aluminiu îndoite. Între timp, chiar mi s-a făcut foame. Gust și sunt surprinsă ce moale este. Dar are un gust aparte, care seamănă cu gustul de carne fiartă sărată. Mâncăm cu mâinile, fără să spunem nimic.

Seara, târziu, îmi iau rămas bun și mă retrag în fosta căsuță a Priscillei. Sunt obosită. Aprind lampa de gaz și mă așez pe pat. Afară țârâie greierii. Gândurile mele zboară înapoi, la Elveția, la mama mea, la magazinul meu și la viața de zi cu zi din Biel. Cât de diferită este aici lumea! Cu toată simplitatea lor, oamenii par a fi mai fericiți, poate tocmai pentru că se mulțumesc cu mai puțin. Aceste gânduri îmi trec prin cap și imediat mă simt mai bine.

Deodată, ușa de lemn se deschide scârțâind și Lketinga apare în prag, râzând. Trebuie să se aplece ca să poată intra. Se uită de jur împrejur și se așază pe prici. „Hello, how are you? You have eat meat?” întreabă el. Așa cum mă interoghează, circumspect și totodată grijuliu, mă simt bine și mă cuprinde o mare dorință după el. În lumina lămpii de gaz, arată minunat. Podoabele lui strălucesc, bustul îi este gol și omăt numai cu două șiraguri de perle. Gândul, că sub fusta scurtă până la coapse nu se găsește nimic altceva decât piele, mă excită foarte tare. Îi apuc mâna suplă și rece și i-o apăs tare pe fața mea. În acest moment mă simt unită cu acest bărbat, practic cu totul străin, și știu că îl iubesc. Îl trag spre mine și h simt greutatea corpului. Îmi lipesc fața de a lui și simt mirosul sălbatic al părului său roșu. Rămânem așa o veșnicie și simt cum îl cuprinde și pe el excitarea. Ne desparte numai rochia mea de vară ușoară, pe care acum o dau jos. Pătrunde în mine și, de data asta, trăiesc un nou sentiment de fericire, chiar dacă nu durează mult și nu ajung la punctul culminant. Simt că

formează cu acest bărbat un tot unitar și mai știu în această noapte că, în ciuda tuturor greutăților, sunt deja o prizonieră a lumii lui.

În timpul nopții, simt o strângere în zona burții și iau lanterna, pe care am pus-o, din fericire, la capul patului. Dacă deschid ușa, precis mă aud toți, pentru că, în afară de greierii care țâșnă neobosiți, este liniște. Pornesc spre „toaleta-coteț”, sar, pur și simplu, peste ultimele trepte și ajung la timp la locul cu pricina. Pentru că totul se petrece ghemuit, îmi tremură genunchii. Îmi adun toate forțele și reușesc să mă ridic. Apuc lanterna și mă cațăr înapoi în căsuță, pe scara găinilor. Lketinga doarme liniștit. Mă strecoar pe patul de scânduri, între el și perete.

Când mă trezesc, este deja ora opt și soarele arde atât de puternic, încât în căsuță se face sufocant de cald. După ceaiul obișnuit și toaleta de dimineață, vreau să mă spăl pe cap. Dar cum, fără apă curentă? Noi luăm apă în canistre de douăzeci de litri, pe care Priscilla le umple zilnic la fântâna cu cumpănă din apropiere. Încerc să-i explic lui Lketinga, prin limbajul mâinilor, ce intenții am. Se arată imediat foarte serviabil: „No problem, I help you!” Cu ajutorul unei cutii de conserve, Lketinga îmi toarnă apă pe cap. Apoi îmi șamponează părul, râzând în hohote. Se miră că mai am tot părul pe cap, cu atâta spumă.

Apoi, ne hotărâm să-i vizităm pe fratele meu și pe Jelly la hotel. Îi găsim pe amândoi la masă, savurând un mic dejun copios. Când dau cu ochii de aceste mâncăruri delicioase, îmi dau seama cât de săracăcios este micul meu dejun din pădure. De data aceasta eu sunt cea care povestește și Lketinga stă alături și trage cu urechea. Când încep să descriu expediția mea din timpul nopții, cei doi se uită consternați unul la celălalt și mă întreabă: „What’s the problem?” „No problem”, răspund eu râzând, „everything is okay!”

Îi invităm pe Eric și pe Jelly la masa de prânz, la Priscilla. Le spun că am de gând să fac spaghete și ei sunt de acord. Eric mă asigură că vor găsi ei singuri totul până acolo. Mai avem două ore la dispoziție, ca să facem rost de spaghete, sos, ceapă și condimente. Lketinga nici nu

știe despre ce mâncare vorbim noi, însă spune râzând: „ Yes, yes, it’s okay. ”

Ne urcăm într-un matatu și mergem în primul supermarket din apropierea hotelului, unde găsim, într-adevăr, tot ce ne trebuie. Când ajungem, în sfârșit, în sat, mai îmi rămâne puțin timp la dispoziție, ca să pregătesc „masa festivă”. Fac totul pe jos, ghemuită. Priscilla și Lketinga se amuză, uitându-se cum fac eu spaghetti, și spun: „This is not food!” Prietenul meu masai se uită țintă în apa care fierbe și urmărește, curios, cum bețele de spaghetti încep să se îndoie ușor. Este un mister pentru el și nu crede că asta este mâncare. În timp ce pastele fierb, eu deschid cu un cuțit conserva cu sos de roșii. Golesc conținutul într-o tigaie îndoită și Lketinga mă întreabă îngrozit: „Is this blood?” Eu râd cât mă ține gura. „Sânge? O, nu, e sos de roșii!”, îi răspund, amuzându-mă.

Între timp, ajung și Jelly și Edy la noi, transpirați. „Ce, tu gătești pe jos?” mă întreabă Jelly mirată. „Bineînțeles. Crezi că aici avem bucătărie?”, răspund eu. Când începem să luăm spaghetti cu furculița, una câte una, Priscilla și Lketinga își ies din fire. Priscilla se duce și o cheamă și pe vecina ei. Se uită și ea la spaghetti albe, apoi la sosul roșu din oală, după care întreabă, arătând spre paste și strâmbându-se: „Worms?” Acum ne pufnește râsul. Cei trei cred că noi mâncăm viermi cu sânge și nici nu se ating de mâncare. Într-un fel, îi înțeleg, pentru că și eu, cu cât mă uit mai mult în castron și-mi imaginez că acolo sunt viermi și sânge, cu atât îmi dispare mai mult pofta de mâncare.

La spălatul vaselor mă ciocnesc de următoarea problemă: nu există nici detergent, nici perie. Priscilla rezolvă această problemă folosind „Omo” și răzuind cu unghiile. Fratele meu constată sec:

„Inimă de soră, eu nu te văd pe tine stând aici pentru totdeauna, în orice caz, nu vei mai avea nevoie de nici o pilă pentru unghiile tale lungi și frumoase.” Într-un fel, el are dreptate.

Eric și Jelly mai au două zile de vacanță, după care voi rămâne singură cu Lketinga. În ultima lor seară, hotelul organizează din nou un

spectacol cu dansuri ale masailor. Jelly și Eric, spre deosebire de mine, nu au mai văzut niciodată așa ceva. Lketinga participă și el. Noi trei așteptăm curioși, să-nceapă spectacolul. Masaii se întâlnesc în fața hotelului și adună acolo sulile, podoabele, centurile din perle și țesăturile pentru vânzarea, care are loc după spectacol.

Aproximativ douăzeci și cinci de războinici intră cântând. Mă simt atât de unită cu acești oameni și sunt atât de mândră de acest popor, de parcă ar fi frații mei. Este incredibil, cu câtă eleganță se mișcă și ce aură impresionantă degajă! Sentimentul de a fi găsit o patrie, sentiment, pe care eu nu l-am cunoscut până acum niciodată, mă face să-mi dea lacrimile. Am senzația că mi-am găsit familia mea, poporul meu. Tulburată de atâția masai, plini de podoabe și de picturi, care le dă un aer sălbatic, Jelly șoptește:

„Corinne, ești sigură că acesta este viitorul tău?” „Da”, este tot ce pot spune.

Către miezul nopții, spectacolul se termină și masaii pleacă. Lketinga vine și ne arată, plin de mândrie, banii pe care i-a câștigat din vânzarea de podoabe. Pentru noi înseamnă puțin, dar lui, suma aceasta îi permite subzistența pentru următoarele zile. Ne luăm la revedere de la Eric și Jelly, pentru că a doua zi de dimineață, devreme, ei părăsesc hotelul. Lketinga reușește să obțină de la fratele meu promisiunea că va reveni: „You are my friends now!” Jelly mă strânge la piept și mă roagă, plângând, să am grijă de mine, să reflectez bine asupra tuturor lucrurilor și să mă întorc în Elveția peste zece zile. Se pare că nu are încredere în mine.

Pornim spre casă. Mii de stele strălucesc pe cer, dar luna nu se vede. În ciuda întunericii, Lketinga cunoaște perfect drumul prin pădure. Trebuie să mă țin de brațul lui, ca să nu-l pierd din vedere, în apropiere de sat, ne întâmpină, lătrând în întuneric, un câine. Lketinga scoate niște sunete scurte și ascuțite și potaia dispare. În căsuța dibui după lanternă. În sfârșit, o găsesc și caut chibriturile, ca să aprind lampa cu gaz. Pentru o fracțiune de secundă, mă gândesc ce ușoară este viața în Elveția! Acolo există lămpi pe stradă, lumină electrică și

totul funcționează, parcă, de la sine. Sunt epuizată și vreau să dorm. Lketinga, dimpotrivă, vine de la muncă, îi este foame și mă roagă să-i fac un ceai. Până acum am lăsat asta în grija PrisciUei. În semi-întuneric, trebuie să pun mai întâi petrol în lampă. Mă uit la pachetul de ceai și îl întreb: „How much?” Lketinga râde și toarnă o treime din pachetul în apa fiartă. Mai târziu, pune zahăr. Dar nu două, trei linguri, ci o cană plină. Eu mă minunez și sunt convinsă că ceaiul acesta nu se poate bea. Dar este aproape la fel de bun la gust ca cel făcut de Priscilla. Acum îmi dau seama că, de fapt, ceaiul ia locul unei mese.

A doua zi o petrec cu Priscilla. Avem rufe de spălat. Lketinga se hotărăște să plece pe țărmul de nord, ca să afle în ce hoteluri mai au loc spectacole de dans. Nu mă întreabă dacă vreau să merg și eu.

Plec cu Priscilla la fântână și încerc să aduc și eu la căsuță o canistră de douăzeci de litri cu apă, operațiune care se dovedește a nu fi deloc ușoară. Ca să o umpli, cobori mai întâi în fântână, la o adâncime de circa cinci metri, o găleată de trei litri, apoi o ridici. După aceea, iei apa cu ajutorul unei cutii de conservă goală și o torni în canistră, prin gura îngustă a acesteia, până se umple. Trebuie să umbli foarte de atent, ca să nu se piardă nimic din lichidul prețios.

După ce canistra mea este plină, încerc să o car două sute de metri, până la colibă. Deși eu m-am considerat întotdeauna o femeie robustă, nu reușesc. Priscilla, dimpotrivă, ridică bidonul din două, trei mișcări, îl pune pe cap și, calmă și relaxată, se îndreaptă spre colibă. Eu abia ajung la jumătatea drumului, că o și văd venind înaintea mea. Îmi ia și canistra mea și o duce acasă. Degetele mă dor deja. Scena se repetă de câteva ori, pentru că Omo de aici este foarte spumos. Spălatul manual, și pe deasupra și cu apă rece și cu meticulozitatea specifică standardului elvețian, se face simțit la articulațiile degetelor. După un timp, mâinile îmi sunt roase până la rană, iar apa cu Omo mă ustură. Unghiile de la mâini îmi sunt terminate. Mă opresc, extenuată și cu dureri de spate, iar Priscilla termină și treaba mea.

Este cu mult trecut de ora prânzului și noi încă nu am mâncat nimic azi. Dar ce să mâncăm? În casă nu avem nici un fel de provizii, pentru că imediat ne-ar invada gândacii și șoarecii. Așa că mergem în fiecare zi și cumpărăm tot ce ne trebuie de la butic. În ciuda căldurii toride, pornim la drum. În mod normal, se face o jumătate de oră până acolo, dar Priscilla stă la taifas cu fiecare persoană, care ne iese în cale. Aici, obiceiul este să te adresezi cuiva cu „Jambo”, după care să povestești istoria întregii familii.

În sfârșit, ajungem și cumpărăm orez și came, roșii, lapte și chiar pâine proaspătă. Acum avem de mers același drum lung înapoi, după care trebuie să ne apucăm de gătit. Este seară și Lketinga tot nu a apărut. O întreb pe Priscilla dacă știe când se întoarce, și ea îmi răspunde râzând: „No, I can't ask this a Massai-man!” Istovită de atâta muncă în plin soare, cu care eu nu sunt obișnuită, mă întind în căsuță la răcoare, în timp ce Priscilla începe să gătească. Poate că sunt atât de lipsită de vlagă și pentru că nu am mâncat nimic toată ziua.

Masaiul meu îmi lipsește. Fără el, lumea este pe jumătate interesantă și demnă de trăit. În sfârșit, cu puțin timp înainte de lăsarea întinericului, îl văd venind agale spre colibă, cu mersul lui elegant. Aud răsunând cunoscutul „Hello, how are you?”. Îi răspund, puțin ofensată: „Oh, not so good!”, la care el întreabă, imediat, speriat: „Why?” Cum expresia feții lui mă îngrijorează puțin, mă hotărâsc să nu amintesc nimic despre absența lui îndelungată. Ținând cont de cunoștințele noastre de engleză precare, risc să creez neînțelegeri. Așa că îi spun, arătând spre burtă: „Stomach!” Se uită la mine zâmbind și spune: „Maybe baby?” Râzând, îi răspund „Nu!” La asta chiar nu m-aș fi gândit, pentru că iau anticoncepționale, ceea ce Lketinga nu știe și, mai mult ca sigur, nici nu cunoaște această metodă de contracepție.

OBSTACOLE BIROCRATICE

Suntem în căutarea unui hotel, în care trebuie să fie cazați un masai și soția lui albă. Eu nu-mi pot imagina, ce-i drept, felul lor de viață, însă sunt tare curioasă. Există câteva întrebări, pe care aș vrea să i le pun acestei femei. Întâlnirea cu cei doi mă decepționează. Masaiul arată ca un negru „obișnuit”, fără podoabe și haine tradiționale, îmbrăcat în schimb într-un costum care i se potrivește perfect. Este cu câțiva ani mai în vârstă decât Lketinga. Femeia se apropie de cincizeci de ani. Vorbim toți de-a valma și Ursula, care este nemțoaică, mă întreabă: „Ce, vrei să vii aici și să trăiești cu un masai?” Eu îi răspund că da și o întreb, timidă, care este problema.

„Știi”, spune ea, „soțul meu și cu mine trăim deja de cincisprezece ani împreună. El este jurist, și totuși continuă să aibă probleme cu mentalitatea germană. Imaginează-ți-1 pe Lketinga, care nu a fost niciodată la școală, nu știe să scrie și să citească și care abia vorbește engleza. Nu are nici cea mai vagă idee despre obiceiurile și datinile din Europa și mai ales despre această țară perfectă care este Elveția. Asta înseamnă, din capul locului, o condamnare la nereușită !” Ea încearcă să-mi explice că aici femeiele nu au nici un drept, că pentru ea este exclus să trăiască în Kenya, dar ca să-ți petreci vacanțele aici este ceva formidabil. Mă sfătuiește să-i cumpăr lui Lketinga, cât pot de repede, altă îmbrăcăminte, pentru că așa cum arată, nu pot merge cu el.

Ea povestește și iar povestește, iar eu simt, când văd câte probleme mă așteaptă, cum inima mea se scufundă tot mai adânc. Și soțul Ursulei este de părere că ar fi mai bine ca Lketinga să vină să mă viziteze în Elveția. Eu nu pot să-mi imaginez acest lucru și, instinctiv, sunt împotriva acestei idei. Totuși, noi acceptăm ajutorul, pe care acest cuplu ni-l oferă și a doua zi plecăm împreună la Mombasa, ca să solicităm eliberarea unui pașaport pentru Lketinga. Când vede că încep să am îndoieli, Lketinga mă întreabă dacă am vreun bărbat în Elveția. Dacă nu, aș putea să-l iau fără probleme cu mine. Deși cu zece minute înainte el a spus că nu vrea să părăsească Kenya, deoarece nu știe unde se află Elveția și nici cum este familia mea.

în dmm spre pașapoarte, încep să am îndoieli, care se dovedesc mai târziu îndreptățite. Din acest moment, zilele liniștite în Kenya s-au terminat; începe stresul birocratic. Intrăm toți patru în clădire și stăm la coadă mai bine de-o oră, până să ne vină rândul. La un birou mare din lemn de mahon veritabil stă un funcționar, care, chipurile, se ocupă de cereri. Intre soțul Ursulei și el ia naștere o discuție, din care eu și Lketinga nu înțelegem nimic. îl văd numai cum își aruncă privirile asupra înfățișării exotice a lui Lketinga. După cinci minute, soțul Ursulei ne spune: „Let's go!" Părăsim biroul, fără să mai înțelegem nimic. Mă revoltă faptul că pentru cinci minute a trebuit să așteptăm o oră.

Pentru că timpul ne fuge printre degete, ne ducem chiar a treia zi la pașapoarte cu fotografiile. Acum trebuie să așteptăm mai mult decât prima dată. Cu cât ne apropiem mai mult de ușă, cu atât devin mai agitată. Lketinga nu se simte deloc bine, iar pe mine mă cuprinde panica, gândindu-mă la engleza umilă pe care o vorbesc. Când ajungem, în sfârșit, în fața ofițerului, mă străduiesc să-i explic ce vrem. După un timp, acesta își ridică ochii de pe ziar și mă întreabă ce vreau să fac cu unul ca ăsta - și se uită la Lketinga cu dispreț - în Elveția. „Holidays”, îi răspund eu. Ofițerul râde și-mi spune că, atâta vreme cât acest masai nu este îmbrăcat civilizat, nu i se va da un pașaport. Și pentru că el nu are nici o pregătire și nici cea mai vagă idee despre Europa, trebuie să depun o cauțiune de o mie de franci elvețieni și să-i cumpăr un bilet de avion, valabil dus-întors. Abia după ce rezolv toate aceste lucruri, îmi poate da un formular de cerere. Enervată de aroganța acestui umflat, îl întreb cât mai durează, după ce am rezolvat totul. „Cam două săptămâni” răspunde el, făcându-ne semn cu mâna să părăsim biroul și întinzându-se, plictisit, după ziar. îmi pierde graiul, când văd atâta nerușinare. Dar, în loc să mă descurajeze, comportamentul lui dimpotrivă, mă ambiționează și vreau să-i arăt cine iese câștigător în toată afacerea asta. Înainte de toate, nu vreau ca Lketinga să se simtă inferior. În plus, vreau să i-l prezint cât mai curând mamei mele.

Mă agăț tot mai mult de această idee fixă și hotărâsc, împreună cu Lketinga, să mergem în primul birou de turism și să le rezolvăm pe toate. El și-a pierdut deja răbdarea și este dezamăgit. Acolo nimerim peste un indian amabil, care înțelege situația, dar care mă avertizează că multe femei albe și-au pierdut în felul acesta banii. Stabilesc cu el să-mi elibereze o dovadă, cum că am cumpărat biletul de avion, iar eu să-i las în schimb suma de bani respectivă. Așa că indianul îmi dă o chitanță și îmi promite că îmi va da banii înapoi, dacă nu obținem pașaportul.

Știu că este destul de riscant ceea ce fac, dar mă bazez pe buna mea cunoaștere a oamenilor. Important este ca Lketinga să știe unde să meargă, atunci când va avea pașaportul, ca să comunice data plecării. „Încă un pas înainte!” îmi spun eu cu convingere.

Mergem apoi la un târg din apropiere și cumpărăm pentru Lketinga niște pantaloni, o cămașă și pantofi. Nu este ușor, pentru că avem gusturi total diferite. El vrea pantaloni roșii sau albi. Pantaloni albi, în pădure, este exclus, iar roșu nu este tocmai o culoare „bărbătească” pentru o îmbrăcăminte vestică. Soarta îmi vine, însă, în ajutor: toți pantalonii sunt prea scurți pentru bărbatul meu, înalt de doi metri. După lungi căutări, găsim, în sfârșit, niște blugi, care i se potrivesc. Când ajungem la pantofi, o luăm de la capăt. Până acum el a purtat numai sandale făcute din cauciucuri de mașină vechi. Cădem de acord să cumpărăm adidași. Peste două ore, Lketinga este îmbrăcat nou-nouț, dar eu tot nu sunt încântată de cum arată. Mersul lui nu mai este la fel de ușor și de elastic, și parcă-și târăște picioarele. Bineînțeles, el este mândru, pentru că poartă pentru prima dată în viața lui pantaloni lungi, cămașă și adidași.

Normal că acum este prea târziu, ca să mai mergem la pașapoarte, așa că Lketinga propune să ne ducem pe coasta de nord. Vrea să-mi prezinte niște prieteni și să-mi arate unde a locuit el, înainte să se mute la Priscilla. Eu nu prea sunt de acord, pentru că este deja ora patru și asta înseamnă că trebuie să ne întoarcem pe întuneric pe coasta sudică. Din nou, îl aud spunând: „No problem, Corinne!” Așa că

așteptăm un matatu care merge spre nord și abia în al treilea autobuz găsim un loc liber. După numai câteva minute, sunt transpirată toată.

Din fericire, ajungem numaidecât într-un sat de masai, unde văd, pentru prima dată, femei masai împodobite. Mă salută toate, bucuroase. Începe un du-te-vino permanent în colibe. Nu știu dacă se miră mai mult de mine sau de înfățișarea lui Lketinga. Toate încep să tragă de cămașa deschisă la culoare a lui Lketinga. Îi admiră pantalonii și chiar pantofii. Încet-încet, cămașa începe să se închidă la culoare. Două, trei femei încearcă să-mi spună ceva în același timp, dar eu zâmbesc, fără să spun sau să înțeleg ceva.

Între timp, se adună o groază de copii în colibă, care vin să mă vadă. Unii se miră, alții se amuză pe seama mea. Sunt surprinsă cât de murdari sunt toți. Deodată, Lketinga îmi spune: „Wait here” și pleacă. Nu mă simt în apele mele. O femeie îmi oferă lapte să beau, dar, când mă gândesc la muște, îl refuz. O alta îmi face cadou o brățară de masai, de care mă bucur și pe care mi-o pun imediat la mână. Se pare că toate femeile se ocupă aici cu confecționarea de podoabe.

Puțin mai târziu, apare și Lketinga și mă întreabă: „You hungry?” De data asta îi răspund sincer că da, pentru că, într-adevăr, mi-e foame. Mergem în cel mai apropiat restaurant din boscheți, care este asemănător celui din Ukunda, numai că mult mai mare. Aici există un separeu pentru femei și, puțin mai în spate, unul pentru bărbați. Eu trebuie să merg, bineînțeles, cu femeile, iar Lketinga se retrage alături de ceilalți războinici. Pe mine nu mă încântă ideea; aș prefera să fiu pe coasta de sud, în coliba mea. Mi se aduce o farfurie, în care plutesc, într-un fel de sos, niște came și câteva roșii. Pe o a doua farfurie, se află un fel de lipie. Observ cum o altă femeie, care are în față același „meniu” ca și mine, rupe în bucățele cu mâna dreaptă lipia, o înmoaie în sos, apoi ia și o bucată de came și bagă totul în gură, cu mâna. Fac și eu la fel, numai că eu am nevoie de ambele mâini. Pentru moment, se face liniște. Toate mă urmăresc cum mănânc. Îmi este penibil, mai ales că stau adunați în jurul meu zece

sau uiai mulți copii și se uită la mine cu niște ochi mari. Apoi, încep să vorbească toți de-a valma. Totuși, eu mă simt în continuare privită, înghit totul, cât pot de repede, și sper să apară și Lketinga cât mai curând. Când nu mai rămâne nimic, în afară de oase, mă duc la un fel de butoi, din care scoți apă și-ți torni pe mâini, ca să se ducă grăsimea, lucru care este, de fapt, iluzoriu.

Eu aștept și iar aștept. În cele din urmă, apare și Lketinga. Îmi vine să-i sar de gât! El se uită, însă, ciudat la mine, ba chiar supărat, iar eu nu știu cu ce am greșit. Pe cămașa lui se vede că a mâncat și el. Mă cheamă: „Come, come!” Pe dmm îl întreb: „Lketinga, what’s the problem?” Expresia feței lui îmi provoacă teamă. Aflu că eu sunt motivul supărării lui, când îmi ia mâna stângă și-mi spune: „This hand no good for food! No eat with this one!” Am înțeles ce spune el, dar nu pricep de ce trebuie să facă o astfel de față. Îl întreb de ce, dar nu primesc nici un răspuns.

Obosită după atâta efort și năucită de atâtea enigme noi, mă simt neînțeleasă și vreau să merg acasă, în căsuța noastră de pe coasta de sud. Încerc să-i explic asta lui Lketinga: „Let’s go home!” Nu știu cum se uită la mine, dar mă frapează iar albul lui din ochi și nădădă de sidef strălucitor. „No” spune el, „all Massai go to Malindi tonight.” Simt cum mi se oprește inima din bătaie. Dacă am înțeles bine, el vrea să meargă mai departe, în Malindi, și asta numai pentru un singur dans. „It’s good business in Malindi”, încearcă el să mă lămurească. Observă că nu sunt foarte încântată și mă întreabă imediat, pe un ton îngrijorat: „You are tired?” Da, sunt obosită. Eu habar nu am unde se află Malindi și nici nu am aici haine de schimb. El spune că nu este nici o problemă, pot dormi la „Massai-ladies”, iar mâine dimineață el se va întoarce aici. Răspunsul lui mă trezește de-a binelea. Ideea de a rămâne aici, fără el și fără să pot scoate un singur cuvânt, mă umple de panică. „No, we go to Malindi together”, hotărâsc eu. În sfârșit, îl văd din nou pe Lketinga râzând și spunând, ca de obicei, „No problem!”. Împreună cu alți câțiva masai, ne urcăm într-un autobuz

public, care este, într-adevăr, mai confortabil decât un matatu, în care aproape îți rupi gâtul. Mă trezesc când suntem deja la Malindi.

Mai întâi căutăm o locuință autohtonă, pentru că după show riscăm să fie totul ocupat. Prea multe de ales nu avem. Găsim un lodging, în care mai sunt cazați și alți masai. Ni se dă ultima cameră liberă care nu este mai mare de trei metri pătrați. Lângă doi din cei patru pereți de beton se află câte un pat de fier, pe care stau spânzurate două saltele subțiri și destrămate, iar pe ele două pături de lână. Din tavan atârna un bec gol, iar în cameră stau rătăcite două scaune. Cel puțin nu costă mult; transformat, înseamnă patru franci pe noapte. Mai avem exact o jumătate de oră, până începe spectacolul dansatorilor masai. Mă duc și beau repede o Cola.

Când mă întorc în cameră, sunt de-a dreptul uimită de scena pe care o văd: Lketinga stă pe unul din cele două paturi dezmembrate și trage supărat de blugii lăsați până la genunchi. E clar că vrea să și-i dea jos, pentru că trebuie să plecăm imediat și nu poate, normal, să apară în haine europene. Abia îmi pot stăpâni râsul. Din cauza adidașilor, nu reușește să-și dea blugii jos și aceștia rămân atârnați de picioare. Nu-i mai poate mișca nici în sus, nici în jos. Râzând, mă aplec în genunchi în fața lui Lketinga și încerc să trag adidașii rămași pe crăcii pantalonilor, la care el țipă: „No, Corinne, out with this!”, și arată spre pantaloni. „Yes, yes”, răspund eu și încerc să-l fac să-nțeleagă că mai întâi trebuie să se scoale, apoi să se descalțe și abia după aceea poate să-și dea pantalonii jos.

Jumătatea de oră a trecut de mult și alergăm până la hotel. Așa cum arată, în îmbrăcămintea lui tradițională, îmi place de o mie de ori mai mult. Încălțămintea cea nouă, pe care nu a vrut să o poarte, bineînțeles, cu șosete, i-a făcut deja niște bășici mari la călcâie. Ajungem la timp la show. Mă așez în rândul spectatorilor albi și unii dintre ei mă privesc cu dispreț, deoarece sunt îmbrăcată cu aceleași haine de dimineață și care, normal, nu pot arăta mai frumos și mai curat. Iar mirosul pe care îl degaj, nu este nici el la fel de proaspăt ca cel al albilor care tocmai au ieșit de sub duș. Să nu mai vorbim de

părul meu lung și lipicios! Cu toate acestea, eu sunt, cu siguranță, cea mai mândră femeie din încăperea aceasta. La apariția bărbaților dansatori, mă cuprinde din nou acel sentiment al apartenenței, sentiment care mie îmi este deja cunoscut.

Până se termină show-ul și vânzarea, se face aproape miezul nopții. Singurul lucru pe care mi-l doresc acum, este să dorm. În lodging aş fi vmt să mă spăl puțin, dar Lketinga mai vine cu un masai în cameră, spunându-mi că prietenul lui ar putea dormi în celălalt pat. Eu nu sunt încântată de ideea de a împărți cu un bărbat străin cei trei metri pătrați, dar nu spun nimic, ca să nu par nepoliticoasă. Așa că mă înghesui cu Lketinga, îmbrăcată, în patul îngust și dezmembrat. Într-un târziu adorm.

Dimineață reușesc să fac, în sfârșit, un duș, ce-i drept nu foarte abundent, ținând cont de presiunea foarte scăzută a apei, care, pe deasupra, este și rece ca gheața. În ciuda hainelor murdare de pe mine, mă simt ceva mai bine. Plecăm înapoi, spre țărmul sudic.

La Mombasa îmi cumpăr o rochie simplă, pentru că vrem să trecem pe la oficiu, ca să ne interesăm de pașapoarte și formulare. Astăzi chiar reușim! După ce ni se verifică biletul de avion și chitanța, prin care dovedim că am depus suma de bani cerută, primim, în sfârșit, un formular de cerere. Încercând să răspund la toate întrebările, constat că pe cele mai multe nu le înțeleg și mă hotărâsc să completez formularul împreună cu Ursula și soțul ei.

După cinci ore de mers, ajungem din nou pe țărmul sudic, în căsuța noastră. Priscilla își făcuse deja griji, pentru că nu știa unde ne-am petrecut noaptea. Lketinga trebuie să-i explice de ce este îmbrăcat în haine europene. Eu mă întind puțin, pentru că afară este foarte cald. Pe deasupra, îmi este și foame. Precis am dat jos câteva kilograme.

Au mai rămas șase zile până la plecarea mea în Elveția, iar eu nu am discutat încă cu Lketinga despre viitorul nostru în Kenya. Toate se-nvârt în jurul acestui pașaport idiot! Așa că încep să mă gândesc, ce aş putea face eu aici. Ca să trăiești, la stilul de viață modest de-aici, nu-ți trebuie prea mulți bani. Totuși, am nevoie de o ocupație și de un

venit suplimentar. Astfel, îmi vine ideea să caut într-unul din numeroasele hoteluri un spațiu comercial, unde să deschid un magazin. Aș putea să angajez una sau două croitorese, să aduc din Elveția tipare de rochii și să deschid aici o croitorie. Stofe frumoase se găsesc din belșug, croitorese bune, care să fie dispuse să lucreze pentru aproximativ trei sute de franci pe lună, de asemenea există, iar vânzarea este domeniul spre care am predilecție.

Încântată de această idee, îl chem pe Lketinga în casă și încerc să-i explic și lui ce am de gând. Îmi dau seama, însă, imediat că nu mă înțelege. Dar cum pentru mine lucrul acesta este foarte important, mă duc și o chem pe Priscilla. În timp ce ea îi traduce, Lketinga dă din când în când din cap. Priscilla îmi spune că, fără permis de muncă sau fără să fiu căsătorită, nu pot să-mi pun planul în aplicare. Ideea i se pare, însă, bună, pentru că și ea cunoaște aici câteva persoane care câștigă bani buni cu un atelier de croitorie la comandă. Îl întreb pe Lketinga, dacă ar fi interesat, eventual, de o căsătorie. Contrar așteptărilor mele, el pare reținut. Judecata lui este justă: magazinul meu din Elveția merge mult prea bine ca să-l vând, iar eu pot veni de două sau de trei ori pe an în vacanță, în Kenya. Îmi spune că el mă va aștepta mereu.

Acum încep să mă enervez puțin. Eu sunt dispusă să renunț la tot ce am în Elveția și el vine cu propuneri de vacanțe! Sunt dezamăgită. Își dă seama imediat de acest lucru și îmi spune, și asta pe bună dreptate, că el încă nu mă cunoaște bine nici pe mine, nici familia mea. Crede că mai are nevoie de timp, ca să reflecteze asupra acestei idei și mă roagă și pe mine să fac același lucru. În plus, adaugă el, ar putea și el să vină la mine, în Elveția. Eu mă mulțumesc să-i răspund: „Lketinga, dacă fac ceva, atunci fac până la capăt și nu pe jumătate.” Ori își dorește să vin și are aceleași sentimente ca și mine, ori încerc să uit tot ce a fost între noi.

A doua zi, mergem să-i căutăm pe Ursula și pe soțul ei la hotel, ca să completăm formularul. Dar nu îi găsim, pentru că sunt plecați într-un safari de mai multe zile. Din nou încep să-mi blestem cunoștințele

mele de engleză umile. Căutăm pe cineva, care să ne traducă formularele. Lketinga nu vrea decât un masai, deoarece în altcineva nu are încredere.

Mergem din nou la Ukunda și așteptăm ore în șir în ceainărie, până când apare, în sfârșit, un masai care știe să citească, să scrie și să vorbească engleza. Sinceră să fiu, felul lui arogant de a fi nu-mi place deloc, dar completează, împreună cu Lketinga, tot formularul și ne spune că fără mită nu se mișcă nimic aici. Îl cred, pentru că îmi arată pașaportul lui și se pare că a fost deja de două ori în Germania. Mai adaugă faptul că pentru mine, ca albă, mita este de cinci ori mai mare. De aceea, îmi propune să meargă el cu Lketinga a doua zi, contra unei sume de bani, la Mombasa și să rezolve totul. Eu sunt de acord cu propunerea lui, pentru că nu prea mai am puterea să mă războiesc cu acel ofițer arogant. Contra sumei de cincizeci de franci, masaiul vrea să rezolve totul, ba chiar să-l și ducă pe Lketinga la aeroport. Îi mai dau un bacșiș și cei doi bărbați pleacă la Mombasa.

În sfârșit, pot merge din nou pe plajă! Mă las alintată de soarele și de mâncarea bună din hotel, care costă, bineînțeles, de zece ori mai mult decât în restaurantele locale. Spre seară, mă întorc la colibă, unde Lketinga mă așteaptă deja, furios. Emoționată, îl întreb cum a fost la Mombasa, dar el vrea mai întâi să afle unde am fost eu. Râzând, îi răspund: „Pe plajă și la hotel, să mâncăm!” Apoi vrea să știe cu cine am stat de vorbă. Fără să mă gândesc la ceva, îi spun de Edy și de încă alți doi masai, cu care am schimbat câteva vorbe. Atunci începe să se lumineze la față și-mi spune, printre altele, că pașaportul va fi gata cam peste trei sau patru săptămâni.

Eu mă bucur și încerc să-i povestesc, cât pot de mult, despre Elveția și familia mea. Îmi dă de-nțeles că abia așteaptă să-l vadă pe Eric, dar, în ceea ce privește cealaltă lume, nu știe ce-l așteaptă. Nici eu nu sunt foarte încântată, când mă gândesc la reacția oamenilor din Biel, atunci când îl vor vedea pe Lketinga. În orice caz, numai circulația pe străzi, localurile neobișnuite și întreg luxul de acolo, îl vor ameți.

Ultimele zile ale mele în Kenya le petrec ceva mai liniștit. Din când în când, mergem la hotel, la plajă sau rămânem în sat cu oamenii, bem ceai sau facem de mâncare. În ultima zi sunt tristă și încerc să-mi păstrez calmul. Lketinga este și el agitat. Mulți îmi aduc cadouri, de cele mai multe ori podoabe de-ale masailor. Mâinile mele sunt aproape până la coate pline de bijuterii. Lketinga îmi mai spală o dată părul, mă ajută la împachetat și mă întreabă întruna: „Corinne, really you will come back to me?” Se pare că nu crede că mă voi mai întoarce. După părerea lui, multe femei albe spun asta și nu mai vin, sau, dacă vin, își găsesc alt bărbat. „Lketinga, eu nu vreau pe altcineva, only you!”, îl asigur eu din nou și îi promit că îi voi scrie des, îi voi trimite fotografiile și îl voi înștiința când am aranjat totul. În orice caz, trebuie să găsesc pe cineva care să-mi cumpere magazinul și pe cineva care să-mi preia locuința, cu tot cu mobilier.

Îl rog să-mi comunice prin Priscilla când va veni, în cazul în care va primi pașaportul. Apoi adaug: „Dacă nu obții pașaportul sau dacă tu nu mai vrei să vii în Elveția, poți să-mi spui liniștit. Eu voi avea nevoie de aproximativ trei luni, ca să rezolv totul.” Lketinga mă întreabă, ce înseamnă trei luni: „How many full moons?” „De trei ori lună plină”, îi răspund eu, râzând.

În ultima zi, petrecem fiecare minut împreună și ne hotărâm să rămânem până la ora patru dimineața la barul Bush-Baby. Cu ocazia asta nici nu adormim și profităm și de timpul care ne-a mai rămas. Vorbim, gesticulăm, explicăm toată noaptea și Lketinga mă întreabă încontinuu, dacă mă mai întorc. Îi promit a douăzecea oară că mă voi întoarce și îmi dau seama cât de răscolită este și el.

Cu o jumătate de oră înainte de plecare, ajungem la hotel, însoțiți de alți doi masai. Somnoroși, alții ne șteaptă și se uită la noi enervați. Cu geanta mea de voiaj și cu cei trei masai plini de podoabe și cu ciomegele la ei, cred că fac o impresie tare ciudată! Trebuie să urc. Lketinga și cu mine ne mai luăm încă o dată în brațe, iar el îmi spune: „No problem, Corinne! I wait here or I come to you!” Apoi, nu-mi

vine să cred: mă sărută pe gură. Emoționată, mă urc și le fac cu mâna celor trei masai, care rămân pe loc, în întuneric.

DESPĂRȚIREA ȘI PLECAREA

Ajunsă în Elveția, încep imediat să caut o succesoare pentru magazinul meu. Există multe persoane interesate, însă puțini sunt capabili de așa ceva și mulți dintre ei nu au bani. Bineînțeles, eu vreau să obțin cât mai mult posibil, pentru că nu știu când voi mai putea câștiga din nou ceva. Cu zece franci elvețieni, poți trăi în Kenya două zile. Așa că încep să devin destul de zgârcită și fiecare franc îl pun deoparte, pentru viitorul meu în Africa.

O lună trece repede, însă nu primesc nici o veste de la Lketinga. I-am scris deja trei scrisori, iar acum îi scriu și Priscillei. Sunt puțin îngrijorată. Peste două săptămâni primesc de la ea o scrisoare care mă tulbură. Îmi povestește că după două săptămâni de la plecarea mea nu a mai văzut nici urmă de Lketinga și că probabil s-a dus să trăiască din nou pe coasta de nord. De asemenea, îmi povestește că acțiunea cu pașaportul nu avansează deloc și, în cele din urmă, mă sfătuiește să rămân în Elveția. Veștile de la ea mă demtează total. Scriu imediat o altă scrisoare, pe care o trimit la căsuța poștală de pe coasta de nord, unde au ajuns și primele mele scrisori pentru Lketinga.

După aproape două luni de la întoarcerea mea în Elveția, o prietenă de-a mea se decide să-mi cumpere magazinul, vânzarea efectivă având loc la 1 octombrie. Sunt extrem de fericită, pentru că astfel una din cele mai mari probleme și-a găsit, în sfârșit, rezolvarea. Teoretic, pot pleca în octombrie. Din păcate, de la Lketinga nu am primit încă nici o veste. Mă gândesc că nu mai are nici un sens să vină el în Elveția, pentru că în curând voi ajunge eu la Mombasa. Eu continuu să cred în marea noastră dragoste. De la Priscilla mai primesc două scrisori confuze. Cu toate acestea, încrederea mea este de nezdruccinat. Intru

într-o agenție de turism și-mi cumpăr bilet de avion pentru Mombasa, cu plecare pe data de 5 octombrie.

Imi mai rămân două săptămâni, timp în care trebuie să scap de locuință și de mașină. Cu locuința nu este nici o problemă, pentru că o vând, complet aranjată și la un preț derizoriu, unui student tânăr care mă lasă să stau în ea până în ultima zi.

Prietenii mei, colegii de afaceri, toți cei care mă cunosc, nu înțeleg ce fac. Pentru mama mea, în special, șocul este foarte mare, însă am sentimentul că ea mă înțelege cel mai bine. Speră și se roagă pentru mine, ca să găsesc ceea ce caut și să fiu fericită.

În ultima zi, vând și cabrioletul și plec imediat la gară. Am emoții, atunci când cumpăr biletul de tren spre Ziirich-Kloten

„numai dus”. Cu un bagaj mic de mână și cu o geantă mare de voiaj, în care se găsesc câteva tricouri, lenjerie de corp, fuste de bumbac simple și câteva cadouri pentru Lketinga și Priscilla, stau în tren și aștept să plece.

În momentul în care trenul se pune în mișcare, simt că plutesc de fericire. Mă las pe spate, fața îmi luminează, probabil, ca o lanternă și râd de una singură. Mă cuprinde un sentiment de libertate extraordinar. Aș putea să țip și să-i împărtășesc fiecărui călător din tren fericirea mea și planurile mele. Sunt liberă, liberă, liberă! În Elveția nu mai am nici un fel de obligație, nici o cutie de scrisori cu note de plată! Și scap și de vremea dezolantă și posomorâtă de iarnă. Nu știu ce mă așteaptă în Kenya, dacă Lketinga a primit scrisorile mele sau nu. În caz că da, mă întreb dacă i-au fost traduse corect. Nu știu nimic și, pur și simplu, mă las pradă unui sentiment de imponderabilitate, care mă face fericită.

Voi avea trei luni la dispoziție ca să mă acomodez, înainte de a face demersuri pentru prelungirea vizei. Dumnezeu, în trei luni de zile am destul timp, ca să pot rezolva totul și să-l cunosc mai bine pe Lketinga! Cunoștințele de engleză mi le-am mai îmbunătățit și, în plus, mi-am luat cu mine niște cărți bune, ilustrate, după care să învăț mai departe. Peste cincisprezece ore mă voi afla în noua mea patrie.

Cu acest gând mă urc în avion, mă instalez în fotoliu și absorb, uitându-mă pe geam, ultimele impresii din Elveția. Nu știu când mă voi întoarce. Sărbătoresc acest rămas bun și totodată nou început, oferindu-mi o șampanie. În curând, nu mai știu dacă să plâng sau să râd.

ÎN NOUA MEA PATRIE

De la aeroportul Mombasa până la Africa-Sea-Lodge merg cu autobuzul hotelului, deși nu am rezervare la hotel. Priscilla și Lketinga trebuie să știe, în mod normal, de sosirea mea. Sunt îngrozitor de bulversată. Și dacă nu vine nimeni? Ajung la hotel și nu mai am timp să mă gândesc la asta. Mă uit în jurul meu și nu văd pe nimeni care să mă întâmpine. Stau cu bagajul lângă mine, tensiunea începe să cedeze și o mare dezamăgire mă cuprinde treptat. În acel moment, îmi aud numele și, când mă uit în sus, pe drum, o văd pe Priscilla năvălind spre sufletul meu, cu sânii săltându-i. Îmi dau lacrimile de ușurare și de bucurie.

Ne sărim de gât una alteia și întreb, bineînțeles, unde este Lketinga. Fața ei se-ntunecă, și-mi spune, întorcându-și privirea:

„Corinne, please, I don't know, where he is!” De atunci, și sunt mai mult de două luni, nu l-a mai văzut. Există tot felul de zvonuri, dar nu știe ce este adevărat din toate astea. Eu vreau să aflu tot, dar Priscilla propune să mergem mai întâi acasă la ea, în sat. Îi pun geanta mea grea pe cap, eu iau bagajul de mână și plecăm.

Dumnezeule, mă gândesc eu, ce se va-ntâmpla cu visurile despre marea mea dragoste și fericire? Unde poate fi Lketinga? Nu pot să cred că a uitat totul. În sat, Priscilla îmi prezintă o amică musulmană și îmi spune că momentan trebuie să locuim toate trei în căsuță, pentru că femeia nu mai vrea să se întoarcă la soțul ei. Căsuța nu este, într-adevăr, prea mare, dar pentru început o să ne-ajungă.

Bem ceai, însă pe mine mă frământă întrebările, la care nu am primit încă răspuns. O întreb din nou pe Priscilla de masaiul meu. După câteva ezitări, îmi povestește ce a auzit: unul dintre amicii lui ar fi spus că Lketinga s-a întors la el acasă și, nemaiprimind multă vreme nici o scrisoare de la mine, s-ar fi îmbolnăvit. „Ce?” exclam eu indignată. „Am scris cel puțin de cinci ori.” Acum, Priscilla se uită și ea, puțin mirată: „Și anume unde ai scris?” îi arăt adresa de la căsuța poștală de pe coasta nordică. „Atunci”, spune ea, „nu e de mirare că Lketinga nu a primit scrisorile. Cutia aparține tuturor masailor de pe coasta nordică și fiecare își poate lua de-acolo ce vrea. Iar pentru că Lketinga nu știe să citească, i-au ascuns, probabil, ceilalți masai, scrisorile.”

Nu-mi vine să cred ce-mi spune Priscilla: „Eu credeam că toți masaii sunt prieteni între ei și se-nțeleg ca frații. Cine poate să facă așa ceva?” Acum aflu, pentru prima dată, despre invidia dintre războinicii de-aici, de pe coastă. Priscilla îmi povestește că după plecarea mea, acum trei luni, câțiva bărbați, care trăiesc deja de multă vreme pe țărm, l-ar fi tachinat și provocat pe Lketinga, spunându-i că „o femeie atât de tânără și de frumoasă ca ea, care pe deasupra are și bani, nu se va mai întoarce precis în Kenya, pentru un negru care nu are nimic.” Lketinga, care nici nu trăiește de multă vreme aici, probabil că i-a crezut, mai ales că nu a mai primit nici o scrisoare de la mine.

Curioasă, o întreb pe Priscilla unde este de fapt „casa lui”? îmi spune că nu știe exact, dar undeva, în ținutul tribului Samburu, la aproximativ trei zile de mers de aici. Mă roagă să nu-mi fac griji, important este că am ajuns aici cu bine. îmi promite că va încerca să găsească pe cineva care să meargă în ținutul lui și să-i transmită un mesaj. „Cu timpul, vom afla ce se întâmplă. Pole, pole”, spune ea, ceea ce înseamnă „încet, încet”. „Acum ești în Kenya, asta înseamnă că ai nevoie de mult timp și de multă răbdare!”

Cele două femei au grijă de mine ca de un copil. Stăm mult timp împreună și vorbim, iar Esther, femeia musulmană, ne povestește

despre suferințele îndurate din cauza soțului ei. Amândouă mă sfătuiesc, să nu mă căsătoresc niciodată cu un african, deoarece nu sunt fideli și se poartă urât cu femeile. Eu nu spun nimic și îmi imaginez că Lketinga al meu este altfel.

După prima noapte, ne hotărâm să cumpărăm un pat. Noaptea trecută nu am putut să închid un ochi, pentru că Priscilla și cu mine a trebuit să împărțim un pat îngust, în timp ce Esther a dormit în celălalt pat. Și pentru că Priscilla este destul de voluminoasă, abia am loc și trebuie să mă țin de marginea patului, ca să nu mă lovesc de ea.

Așa că plecăm în Ukunda și alergăm, pe o căldură de patruzeci de grade la umbră, de la un negustor la altul. La primul nu găsim un pat dublu, dar ni-l poate face, în trei zile. Eu vreau, însă, acum unul. La următorul găsim un pat sculptat, foarte finisat, la vreo optzeci de franci. Vreau să-l cumpăr imediat, dar Priscilla se opune, indignată: „Too much!” Eu mă întreb dacă am auzit bine. La banii ăștia, un pat dublu atât de frumos, și pe deasupra și lucrat manual! Dar Priscilla merge mai departe. „Come, Corinne, too much!” Colindăm astfel toată după-amiaza, până când găsesc, în sfârșit, un pat care costă șaiszeci de franci. Meseriașul ni-l demontează și noi îl transportăm până la strada principală.

Priscilla mai face rost de o saltea din material sintetic și, după o oră de așteptare într-o căldură caniculară, pe o stradă plină de praf, luăm un matatu până la hotel, unde descărcăm totul. Iată-ne, din nou, stând la marginea străzii, cu patul demontat; este greu, pentru că este din lemn masiv.

Ne uităm nedumerite una la alta, când vedem trei masai, venind de pe plajă. De obicei, războinicii fug de muncă, dar acum, după ce Priscilla vorbește cu ei, masaii sar imediat și ne ajută să căram patul până în sat. Abia îmi pot stăpâni râsul, când văd cât de ciudat arătăm! Ajungem, în sfârșit, la colibă și vreau să mă apuc repede să montez patul, dar nu am nici o șansă. Fiecare dintre cei trei masai vrea să facă treaba asta în locul meu. Până la urmă, se strâng șase bărbați care vor să lucreze la pat.

Abia seara târziu, ne putem așeza, frânte de oboseală, pe marginea patului. După aceea, îi servim pe toți cu un ceai și ei încep să discute în limba masai, limbă din care eu nu înțeleg nici un cuvânt. Războinicii mă examinează și, din când în când, înțeleg numele lui Lketinga. După aproape o oră, pleacă toți, iar noi, femeile, ne pregătim de culcare. Ne spălăm de nevoie în afara colibei, acțiune care decurge fără probleme, pentru că în bezna de afară suntem sigure că nu ne vede nimeni. Treaba mică o facem tot lângă colibă, deoarece pe întunericul acesta nu se urcă nimeni pe scară, până la „cotețul găinilor”. Frântă de oboseală, mă trântesc în patul cel nou, unde mă cufund într-un somn adânc. Pe Priscilla nu o simt de data aceasta deloc, pentru că patul este destul de lat. În căsuță nu a mai rămas prea mult spațiu, iar dacă vine cineva în vizită, stăm toți pe marginea patului.

Zilele zboară, iar eu mă las răsfățată de Priscilla și de Esther. Una face mâncare, cealaltă cară apă și îmi spală chiar și hainele. Dacă încerc să protestez, îmi spun că pentru mine este prea cald ca să muncesc. Așa că îmi petrec majoritatea timpului pe plajă, așteptând vești de la Lketinga. De multe ori, seara vin în vizită războinicii masai și jucăm cărți, sau încercăm să ne povestim întâmplări. Cu timpul, îmi dau seama că unii încep să-mi facă curte, dar eu nu am nici un chef să le dau atenție. Pe mine nu mă interesează decât un singur bărbat. Nici unul nu este, nici măcar pe jumătate, frumos și elegant ca „semizeul” meu, pentru care am renunțat la tot ce am avut. După ce războinicii își dau seama că nu sunt interesată de ei, încep să aud tot felul de zvonuri despre Lketinga. Se pare că toți știu că eu îl mai aștept încă.

Intr-o zi, după ce-i resping din nou, politicos dar hotărât, avansurile unuia dintre ei, mai precis propunerea de a-i fi amantă, acesta mă întreabă: „De ce îl mai aștepți pe acest masai? Toată lumea știe că a plecat la Watamu Malindi cu banii pe care i-ai dat tu pentru pașaport și i-a băut acolo cu fetele africane.” Apoi se scoală și mă roagă să mă mai gândesc asupra ofertei sale. Furioasă, îl sfătuiesc să nu mai apară

în calea mea. Mă simt singură și am sentimentul că am fost trădată. Și dacă totuși este adevărat? îmi trec multe gânduri prin cap, dar, în cele din urmă, știu un singur lucru: că nu vreau să cred în zvonuri. Aș putea să mă duc la indianul din Mombasa, dar nu am curaj, pentru că, dacă zvonurile s-ar dovedi adevărate, nu cred că aș putea suporta o astfel de blamare. În fiecare zi, mă întâlnesc pe plajă cu războinici care îmi povestesc tot felul de istorii fără sfârșit. Unul chiar îmi povestește că Lketinga a înnebunit și că s-a dus acasă, unde s-a căsătorit cu o fată tânără și de aceea nu se mai întoarce la Mombasa. Apoi, îmi spune că, dacă am nevoie de consolare, are el grijă de mine. Dumnezeu, chiar nu mă lasă deloc în pace? încep să mă simt ca o căprioară pierdută printre lei care vor să mă devoreze!

Seara îi povestesc Priscillei despre ultimele zvonuri, pe care le-am auzit și despre întâlnirile dezagreabile pe care le-am avut. Ei i se pare, însă, ceva normal: sunt aici de trei săptămâni, fără bărbat și, din experiențele lor, o femeie albă nu rămâne niciodată prea mult timp singură. Apoi îmi povestește despre două femei albe care trăiesc deja de mult timp în Kenya și care aleargă după toți masaii. Pe de-o parte, sunt șocată, dar pe de altă parte mă mir că mai sunt și alte femei albe aici care vorbesc chiar germana. Această veste îmi trezește curiozitatea. Priscilla îmi arată o căsuță din sat și îmi spune: „Aid locuiește Jutta, o nemțoaică. Acum este plecată pe undeva, prin ținutul Samburu, unde lucrează pentru o tabără turistică, dar trebuie să se întoarcă în următoarele două sau trei săptămâni.” Sunt curioasă să o cunosc pe această misterioasă Jutta.

Între timp, tentativele verbale de apropiere ale masailor se repetă, astfel încât încep să nu mă mai simt bine. O femeie singură este ca un vânat liber aici. Nici Priscilla nu vrea, sau nu poate, să se impună cu adevărat. Dacă îi povestesc ceva, ea râde copilărește, iar eu nu pot să o înțeleg.

CĂLĂTORIA MEA CU PRISCILLA

într-o zi, Priscilla îmi propune să merg cu ea, pentru două sau trei săptămâni, în satul ei natal, ca să-i vizităm pe mama și pe cei cinci copii ai săi. Mirată, o întreb: „Cum, tu ai cinci copii? Unde trăiesc ei?” „La mama mea, sau, câteodată, chiar la fratele meu”, răspunde Priscilla. îmi povestește că ea este nevoită să trăiască pe coastă, ca să câștige bani din vânzarea de podoabe, bani pe care îi duce de două ori pe an acasă. Soțul ei și cu ea nu mai trăiesc de mult împreună. Eu mă minunez tot mai mult de relațiile lumii africane.

Mă gândesc că poate, până ne întoarcem, vine și Jutta. Așa că mă hotărâsc să plec cu Priscilla. Cu ocazia asta, scap și de asaltul masailor. Priscilla se bucură enorm, deoarece nu a fost niciodată acasă la ea cu o femeie albă.

Fără să mai stăm pe gânduri, stabilim să plecăm a doua zi. Esther rămâne acasă și are grijă de colibă. La Mombasa, Priscilla cumpără mai multe uniforme școlare pentru copiii ei. Eu am la mine numai un rucsac mic, în care mi-am luat de schimb ceva lenjerie de corp, pulovere, trei tricouri și blugi. O dată cumpărate biletele, ne mai rămâne o groază de timp până seara, când pleacă autobuzul. Așa că profit de ocazie și intru într-un coafor, unde îmi împletesc părul în codițe africane. Operațiunea, care este foarte dureroasă, durează aproape trei ore. Dar pentru o călătorie, coafura asta mi se pare mult mai practică.

Deși mai este mult până la ora plecării, zeci de oameni se-nghesuie deja în jurul autobuzului. Mai întâi sunt încărcate pe acoperiș ustensilele necesare pentru călătorie. Când plecăm, este întuneric beznă, iar Priscilla propune să ne culcăm. Spune că până la Nairobi avem de mers cel puțin nouă ore, după care trebuie să schimbăm autobuzul și să mai rezistăm încă patru ore și jumătate până la Narok.

După atâta stat, nu știu în ce poziție să mă mai așez și răsuflu ușurată când, în sfârșit, ajungem. Urmează acum un drum lung de mers pe jos. Timp de aproape două ore, urcăm pe o pantă ușoară, prin

câmpuri, pajiști și chiar prin păduri de brazi. Ca peisaj, ai putea crede că te afli în Elveția: în lung și-n lat numai verdeață și nici o țipenie de om.

În cele din urmă, zăresc undeva sus, departe, un fum și disting niște barăci din lemn, dărăpănate. „Ajungem imediat”, spune Priscilla. Trebuie să mai cumpere o ladă cu bere pentru tatăl ei și nu mică îmi este mirarea, când văd că o cară și pe asta pe cap. Sunt curioasă să aflu cum trăiesc acești masai, pentru că Priscilla mi-a povestit că sunt mai înstăriți decât cei din tribul Samburu, din care provine Lketinga. Ajunși acolo sus, începe un mare tărăboi. Toți dau năvală, o salută pe Priscilla, după care se opresc brusc și se uită la mine, fără să spună nimic. Priscilla pare să le povestească la toți că suntem prietene. Înainte de toate, trebuie să mergem în casa fratelui ei. Acesta vorbește puțin engleza. Locuințele sunt mai mari decât casa noastră din sat și au câte trei încăperi, dar totul este murdar și plin de funingine, pentru că se gătește pe foc de lemne. Peste tot, sar găini, câini și pisici și oriunde te uiți, vezi zbenguindu-se copii de toate vârstele. Cei mai mari h cară în spate, agățați într-o cârpă, pe cei mai mici. Priscilla împarte primele cadouri.

Aici, oamenii nu mai au o înfățișare atât de tradițională. Sunt îmbrăcați în haine normale și duc o viață rustică ordonată. Când se întorc caprele de la păscut, eu, în calitate de oaspete, trebuie să aleg una din ele pentru masa noastră de bun venit. Nu mă lasă inima să condamn la moarte unul din aceste animale, dar Priscilla mă lămurește că așa este obiceiul și că este o onoare care mi se aduce. Probabil că va trebui să fac acest lucru zilnic, la fiecare vizită. Așa că arăt spre o capră albă. Doi bărbați prind imediat sârmanul animal și îl sufocă. Ca să nu fiu nevoită să asist mai departe la această scenă, mă întorc cu spatele. Deja se întunecă și începe să se răcorească. Mergem în casă și ne așezăm într-una din camere, în jurul focului, care arde pe jos, pe lutul galben.

Nu știu unde este fiartă sau friptă capra. Sunt surprinsă, când văd că mi se aduce o pulpă din față întreagă și un cuțit uriaș, folosit pentru tăierea boscheților. Priscillei i se dă cealaltă pulpă.

„Priscilla”, spun eu, „mie nu-mi este atât de foame, îmi este imposibil să măncânc tot ce-i aici!” Ea râde și îmi spune că restul îl luăm acasă cu noi și mâncăm a doua zi mai departe. Ideea că mâine, la micul dejun, trebuie să rod mai departe la această pulpă, nu mă încântă deloc. Dar eu nu-mi pierd cumpătul și încerc să măncânc măcar puțin din ce mi s-a dat, cu toate că în curând va râde toată lumea de mine că nu prea mi-e foame.

Pentru că sunt frântă de oboseală și spatele mă doare îngrozitor, întreb unde dormim. Ni se dă un pat îngust, pe care trebuie să dormim amândouă. Apă pentru spălat nu se vede nicăieri, iar fără foc este groaznic de frig în încăpere. Mă îmbrac cu un pulover și o jachetă subțire. Chiar mă bucur că Priscilla se înghesuie în mine, pentru că astfel este mai cald. La miezul nopții, mă trezesc cu o mâncărime și observ că niște lighioane mici umblă pe mine de sus în jos. Vreau să sar din pat, dar este întuneric beznă și cumplit de frig. Nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să rezist până dimineață. La prima rază de lumină, o trezesc pe Priscilla și îi arăt picioarele mele. Sunt pline de răni de la pișcături, probabil de purici. Nu pot face mare lucru, pentru că haine de schimb nu am. Vreau, cel puțin, să mă spăl, dar când mă duc afară, rămân încremenită: întreaga regiune este învăluită în ceață, iar pajiștile umede sunt acoperite de brumă. Poți crede că te afli la țară în Jura, în Elveția.

Astăzi ne continuăm călătoria, ca să-i vizităm pe mama și pe copiii Priscillei. Mărșăluim peste dealuri și câmpuri și, din când în când, ne întâlnim cu copii sau oameni mai în vârstă. În timp ce copiii păstrează distanță față de mine, cei mai în vârstă, mai ales femeile, vor să mă atingă. Unii îmi iau mâna și mi-o țin mult timp, murmurând ceva, ce eu, bineînțeles, nu înțeleg. Priscilla îmi spune că majoritatea femeilor nu au văzut și nu au atins niciodată o albă. De

aceea, se întâmplă ca atunci când îți strâng mâna, să-ți și scuipe în ea, ceea ce este o mare cinste.

După aproape trei ore, ajungem la coliba în care trăiește mama Priscillei. Copiii se reped numaidecât în întâmpinarea noastră și se lipesc de Priscilla. Mama ei, și mai durdulie decât Priscilla, stă pe jos și spală rufe. Cele două femei au multe de povestit, firește, iar eu încerc să deslușesc măcar o parte din ceea vorbesc. Coliba aceasta este cea mai modestă din toate pe care le-am văzut până acum. Este tot la fel, rotundă și cârpită cu scânduri, cârpe și bucăți de plastic. În interior abia poți sta în picioare, iar vatra din mijloc umple încăperea cu un fum înțepător. Nu există ferestre. Eu îmi beau ceaiul afară, în aer liber, pentru că altfel îmi curg lacrimile și mă dor ochii. O întreb pe Priscilla, puțin neliniștită, dacă aici va trebui să înnoptăm. Ea râde: „Nu, Corinne, un alt frate de-al meu locuiește cam la o jumătate de oră de-aici, într-o casă mai mare. Acolo vom dormi la noapte. Aici nu este loc, pentru că dorm toți copiii și, în afară de lapte și porumb, nu există nimic altceva de mâncare.” Respir ușurată. Înainte de lăsarea serii, mergem mai departe, la următorul frate. Și aici ni se face o primire călduroasă. Oamenii nu știau că vine Priscilla și nici că aduce cu ea un oaspete alb. Acest frate îmi este foarte simpatic. În sfârșit, pot să stau și eu de vorbă cu cineva. Soția lui vorbește și ea puțină engleză. Amândoi sunt școliți.

Eu iar trebuie să aleg o capră și sunt puțin derutată, pentru că nu vreau să mănânc din nou carnea asta tare. Pe de altă parte, chiar mi-e foame. Îndrăznesc să întreb, dacă mai există și altceva de mâncare, pentru că noi, albi, nu suntem obișnuiți să consumăm atâta carne.

Toți încep să râdă, iar soția fratelui mă întreabă dacă prefer pui cu cartofi și legume. La această ofertă de meniu, răspund încân- tată: „O yes!” Dispare și se întoarce repede cu un pui jupuit, niște cartofi și un fel de spanac. Acești masai sunt țărani adevărați care, în parte școliți, lucrează din greu pe câmp. Noi, femeile, mâncăm împreună cu copiii. Mâncarea este, într-adevăr, bună. După munții de carne care ne-au fost oferiți până acum, ce-i drept, cu dragă inimă, mâncarea de acum, un

fel de supă deasă, are un gust excelent. Rămânem la fratele acesta aproape o săptămână și de aici mergem în vizite. Mi se pregătește chiar și apă caldă, ca să mă pot spăla. Hainele noastre, însă, sunt murdare și put îngrozitor a fum. Treptat, treptat, simt că m-am săturat de stilul ăsta de viață și mi-e dor de plaja din Mombasa și de patul meu cel nou. Când îi mărturisesc Priscillei că îmi doresc să plecăm, îmi spune că mai suntem invitați la o nuntă care are loc peste două zile. Așa că mai rămânem.

Ceremonia are loc la câțiva kilometri depărtare de aici. Unul dintre cei mai bogați masai trebuie să se căsătorească cu cea de-a treia femeie. Eu sunt surprinsă de faptul că masaii au voie să se căsătorească cu atâtea femei. Mă întreb, cum le pot întreține pe toate. Îmi vin în minte zvonurile despre Lketinga. Poate că, într-adevăr, s-a căsătorit? Acest gând mă îmbolnăvește. Mă calmez, totuși, spunându-mi că Lketinga mi-ar fi povestit, dacă ar fi fost așa. În spatele dispariției lui se ascunde altceva. Trebuie să aflu motivul, imediat ce ajung la Mombasa.

Ceremonia este impresionantă. Zeci de bărbați și femei își fac apariția. Îmi este prezentat și ginerele cel mândru, care îmi declară că este dispus, în caz că vreau să mă căsătoresc, să mă ia și pe mine de nevastă. Rămân stupefiată. Întorcându-se către Priscilla, o întrebă chiar serios, câte vaci vreau să-mi ofere. Priscilla îi dă de-nțelese că nu are rost să mai insiste și atunci pleacă.

Apoi apare mireasa, însoțită de primele două soții. Este o fată minunată, plină din cap până-n picioare de podoabe. Sunt șocată de vârsta ei: se vede clar că nu are mai mult de doisprezece sau treisprezece ani. Celelalte două soții au, probabil, optsprezece sau douăzeci de ani. Nici ginerele însuși nu este foarte bătrân, dar oricum, are în jur de treizeci și cinci de ani. „Cum adică,” o întreb pe Priscilla, „aici fetele se căsătoresc, când sunt încă aproape niște copii?” Îmi răspunde că așa este aici și că nici ea nu a fost cu mult mai mare, atunci când s-a căsătorit. Intr-un fel, mi-e milă de săraca fată care se vede că este mândră, dar nu fericită.

Din nou, gândurile mele zboară către Lketinga. Mă întreb dacă el știe, oare, că eu am douăzeci și șapte de ani! Dintr-odată, mă simt bătrână, nesigură și nici măcar deosebit de atractivă, în hainele mele murdare. Avansurile nenumărate, care mi se fac prin intermediul Priscillei, de către diverși bărbați, nu-mi pot diminua acest sentiment. Nici unul dintre ei nu-mi place și, gândindu-mă la o eventuală căsătorie, în mintea mea nu există decât Lketinga. Eu vreau să mă întorc acasă, la Mombasa. Poate că între timp a venit și el. A trecut deja o lună, de când sunt în Kenya.

ÎNTÂLNIREA CU JUTTA

Înnoptăm pentru ultima dată în coliba fratelui Priscillei, iar a doua zi ne întoarcem la Mombasa. În timp ce ne îndreptăm cu pași repezi spre sat, simt cum îmi bate inima cu putere. De departe se aud voci străine, iar Priscilla strigă: Jambo, Jutta!” îmi sare inima din piept de bucurie, când aud aceste cuvinte. După două săptămâni, aproape lipsite de conversație, abia aștept să pot vorbi cu această femeie albă. Mă salută destul de rece și discută cu Priscilla în limba swahili. Iar nu înțeleg nimic. În cele din urmă, se uită la mine râzând și mă întreabă: „Ei, cum ți-a plăcut viața în sălbăcie? Dacă nu aș vedea cu ochii mei cât ești de murdară, nu aș crede că ești în stare de așa ceva!” Se uită la mine cu ochi critici și mă măsoară din cap până-n picioare. Îi spun că abia am așteptat să vin aici, pentru că sunt plină de pișcături, iar capul mă mănâncă îngrozitor. Jutta râde: „Ai purici și păduchi, asta-i tot! Dar dacă îi duci acum în colibă, nu-i mai scoți de-acolo!” Ca să scap de purici, ea îmi recomandă o baie în mare, și apoi un duș într-unul din hoteluri. Spune că luxul acesta și-l permite de fiecare dată, când se duce la Mombasa. Ezit și o întreb dacă nu risc să am probleme, nefiind oaspete al hotelului.

„Printre atâția albi, nu te observă nimeni”, încearcă Jutta să-mi alunge îndoielile. Ea se duce, câteodată, chiar la bufet și își ia mâncare; bineînțeles, nu mereu la același hotel. Mă minunez de toate aceste șiretlicuri și o admir. Îmi promite că va veni cu mine mai târziu, după care dispare în coliba ei.

Priscilla încearcă să-mi despletească codițele și mă trage îngrozitor. Părul este încâlcit și lipicios de la fum și mizerie. Nu am fost niciodată în viața mea atât de murdară. Mă simt cumplit. După mai mult de o oră, în care părul îmi cade în smocuri, reușim; toate codițele sunt despletite, iar eu arăt ca după un șoc electric. Mă înarmez cu șampon, săpun și haine curate, bat la ușă la Jutta și plecăm. Ea își ia cu ea creioane și un bloc de desen. Când o întreb: „Ce vrei să faci cu ele?”, îmi explică: „Să câștig bani! La Mombasa poți câștiga ușor bani, de aceea mă și aflu aici pentru două, trei săptămâni.”

„Dar cum?” vreau eu să aflu. „Desenez caricaturi ale turiștilor în zece, cincisprezece minute și câștig cam zece franci pe fiecare schiță. Dacă desenez patru, cinci oameni pe zi, nu o duc rău!”, povestește Jutta. De cinci ani de zile își câștigă astfel existența, este sigură pe ea și cunoaște fiecare truc. O admir.

Ajunse pe plajă, eu mă reped în apa sărată, care mă-nviorcă. Ies abia după o oră, iar Jutta îmi arată primii bani pe care i-a câștigat între timp. „Așa, iar acum mergem să facem duș”, spune ea râzând. „Treci, pur și simplu degajată și naturală, pe lângă paznicul de plajă, pentru că noi suntem albe. Acest lucru trebuie să-l ai mereu în vedere!” Și într-adevăr, ne-a reușit. Fac un duș interminabil și mă spăl de vreo cinci ori pe cap, până mă simt curată. La sfârșit, mă îmbrac cu o rochie de vară ușoară și mergem, foarte fiersc, la ceaiul tradițional de la ora patru. Totul gratis!

Jutta mă întreabă ce caut eu, de fapt, aici în sat. Îi povestesc întâmplarea mea și ea mă ascultă cu atenție. Apoi urmează sfaturile sale: „Dacă vrei neapărat să rămâi aici și să-l ai pe masaiul tău, trebuie să faci ceva. În primul rând, trebuie să-ți închiriezi o casuță, ca să ai, în sfârșit, liniștea ta. Asta nu costă mai nimic. În al doilea rând, trebuie

să fii econoamă și să-ți câștigi banii tăi. De exemplu, ai putea să-mi cauți mie clienți, pe care eu să-i desenez, iar câștigul îl împărțim. În al treilea rând, să nu ai încredere în nici un negru de-aici, de pe plajă. În fond, toți vor numai bani. Ca să vedem dacă acest Lketinga merită să te zbați pentru el, mergem mâine la agenția de turism și întrebăm dacă a lăsat acolo banii, pe care i-ai depus tu atunci. Dacă da, înseamnă că încă nu a fost corupt de valul de turism; vorbesc foarte serios.” Dacă aș avea o poză de-a lui, l-am putea găsi, cu puțin noroc! Jutta îmi face, pur și simplu, bine. Vorbește swahili, cunoaște locurile și are energie ca un Rambo. A doua zi, mergem la Mombasa, dar nu cu autobuzul. Jutta îmi spune că ea nu aruncă banii, câștigați cu greutate, pe fereastră și, ca o autostopistă pricepută ce este, face cu mâna. Într-adevăr, prima mașină particulară care vine, oprește. Sunt indieni și ne iau până la bac. Aici, numai indienii sau albi au o mașină privată. Jutta se uită la mine râzând: „Vezi, Corinne, deja ai mai învățat ceva!”

După lungi căutări, găsim agenția de turism. Sper din toată inima ca banii să mai fie aici, după aproape cinci luni de la plecarea mea. Nu atât pentru bani, cât pentru a mă convinge pe mine însămi de faptul că nu m-am înșelat în privința lui Lketinga și a dragostei noastre. Pe deasupra, Jutta este de acord să mă ajute să-l caut pe Lketinga, numai dacă el nu a luat banii. Se pare că ea nu crede acest lucru.

Simt că-mi sare inima din piept, când deschid ușa și trec pragul agenției. Bărbatul din spatele biroului își ridică privirea și îl recunosc imediat. Nu apuc să spun ceva, că se și îndreaptă cu mâinile întinse și cu fața radiind de bucurie spre mine și mă întreabă: „Hello, how are you after such a long time? Unde este masaiul? Eu nu l-am mai văzut.” Când aud aceste ultime două propoziții, simt că-mi ia inima foc. După ce îl salut, îi spun că nu am reușit să obținem pașaportul și că am venit să-mi recuperez banii.

Eu tot nu îndrăznesc să cred, dar văd cum indianul dispare în spatele unei perdele, timp în care eu arunc o privire spre Jutta. Ea dă din umeri. Bărbatul se întoarce și ține în ambele mâini bancnotele de bani,

așezate teancuri. îmi vine să urlu de fericire. Știam, știam că Lketinga nu a fost interesat de banii mei! În momentul în care iau mulțimea de bani, simt cum crește în mine o forță nebănuită. Mi-a revenit încrederea. Toată bârfa și toate zvonurile le pot lăsa de-o parte! După ce îl recompensez pe indian pentru sinceritatea lui, ieșim afară pe stradă și, în sfârșit, Jutta îmi spune: „Corinne, într-adevăr, trebuie să-l găsești pe acest masai. Acum cred tot ce mi-ai povestit și bănuiala mea este că ceilalți masai sunt amestecați în afacere.”

Fericită, o iau de gât. „Vino”, spun eu, „te invit, mergem să mâncăm la restaurant, ca turiștii!”

În timpul mesei, ne facem planul pentru demersurile noastre. Jutta propune ca peste aproximativ o săptămână să plecăm spre ținutul tribului Samburu. Spune că este un drum lung până la Maralal, satul din acea regiune. Acolo vrea să încerce să caute un masai, pe care, poate îl cunoaște de pe plajă. Îi va arăta pozele cu Lketinga și, cu puțin noroc, vom descoperi unde trăiește. „Practic, acolo fiecare îl cunoaște pe celălalt.” Speranțele mele cresc de la un minut la altul. Jutta mă asigură că putem locui la prietenii ei, pe care tocmai îi ajută să construiască o casă. Sunt de acord cu tot ce îmi propune, pentru că văd, în sfârșit, că se mișcă ceva și nu mai trebuie să stau să aștept, fără să fac nimic.

Săptămâna cu Jutta decurge într-un mod plăcut. Eu o ajut să găsească clienți pentru diverse portrete și ea desenează. Treaba merge bine și facem cunoștință cu oameni simpatici. Cele mai multe seri le petrecem la barul Bush-Baby, pentru că, se pare că Jutta simte nevoia de recuperare, în ceea ce privește muzica și distracția. Totuși, trebuie să fie atentă, să nu cheltuiască din nou banii pe care i-a câștigat, pentru că altfel, peste o lună ne aflăm tot aici.

În sfârșit, ne facem bagajele. Îmi pun într-o geantă de voiaj cam jumătate din hainele pe care le am, iar restul îl las în colibă, la Priscilla. Ea nu este încântată de plecarea mea. După părerea ei, este aproape imposibil să dai de urma unui războinic masai.

„Ei își schimbă în permanență locul. Atâta vreme cât nu sunt căsătoriți, ei nu au un cămin al lor și cel mult mama lui ar putea ști unde este.” Dar eu nu mă mai las îndoarsă de la planul meu. Sunt convinsă că ceea ce fac este corect.

Întâi mergem cu autobuzul până la Nairobi. De data asta nu mă mai deranjează deloc călătoria de opt ore. Abia aștept să cunosc meleagurile de origine ale masaiului meu, și știu că fiecare oră care trece, ne aduce mai aproape de ele.

La Nairobi, Jutta are iarăși ceva de rezolvat, așa că ne mai întindem trei zile în Igbol-lodging, un hotel la care vin autostopist! din toată lumea. Ei se deosebesc foarte tare de turiștii din Mombasa. Nairobi este oricum altfel: totul este mai agitat și pretutindeni întâlnești oameni mutilați și o groază de cerșetori. Pentru că noi suntem cazate exact în mijlocul acestei „scene”, pot vedea cum înflorește prostituția. Seara, o mulțime de baruri atrag clienții cu muzică swahili. În aceste localuri, aproape fiecare femeie se vinde, fie și numai pentru câteva beri sau pentru bani. Clienții de bază în această zonă sunt localnicii. Este gălăgie, dar totuși atmosfera este fascinantă. Jutta și cu mine, ca femei albe, atragem foarte tare atenția; din cinci în cinci minute, suntem întreabate dacă avem nevoie de un „boyfriend”. Din fericire, Jutta le poate da replica în limba swahili. Noaptea, ea merge pe stradă prin Nairobi numai cu rungu la ea, pentru că altfel este prea periculos. A treia zi o implor pe Jutta să plecăm mai departe. Este de acord, iar la prânz ne urcăm în primul autobuz, în direcția Nyahururu. Autobuzul acesta arată și mai deplorabil decât cel din Mombasa, deși nu se poate spune că primul era un vehicul de lux. Jutta râde: „Stai să-l vezi pe următorul, atunci o să te miri și mai tare! Țsta este încă bun.” Așteptăm o oră în autobuz, până se încarcă bagajele și se ocupă toate locurile, pentru că altfel nu pleacă. Din nou avem în fața noastră șase ore de mers, pe un dmm în pantă ușoară. Din când în când, autobuzul oprește, unii oameni coboară și alții se urcă. Bineînțeles, fiecare are câte un munte de saci și cutii la el, care trebuie descărcate sau încărcate.

în sfârșit, ajungem la destinația de astăzi: Nyahururu. Ne târâm până la cel mai apropiat lodging, unde închidem o cameră. Mâncăm ceva și mergem la culcare, pentru că eu nu mai pot sta în fund. Abia aștept să-mi întind, în sfârșit, oasele! Adorm instantaneu. Dimineată trebuie să ne sculăm la ora șase, pentru că la ora șapte pleacă singurul autobuz spre Maralal. Când ajungem, este deja aproape plin. în autobuz, văd câțiva războinici masai și atunci nu mă mai simt atât de străină. Suntem examinate cu foarte mare atenție. în fiecare autobuz în care ne suim, noi suntem singurele persoane albe.

Autobuzul este o adevărată catastrofă: peste tot sar arcurile din scaune, din tapițerie iese un burete murdar, unele geamuri lipsesc și pe deasupra este și o debandadă infernală. Trebuie să treci peste cutii de tot felul, în care se află găini. Pe de altă parte, acesta este primul autobuz în care domină o atmosferă degajată. Se vorbește și se râde mult. Jutta sare repede din autobuz și se duce să cumpere ceva de băut, la una din numeroasele dughene de pe marginea străzii. Se întoarce și îmi întinde o sticlă de Cola.

„Uite, ia-o și bea cu economie, pentru că îți va fi tare sete. Pe această ultimă porțiune de drum este foarte mult praf, pentru că mergem pe străzi neasfaltate. Până în Maralal nu există decât boscheți și deșert.” Autobuzul pleacă și, după aproximativ zece minute, ieșim de pe străzile asfaltate și mergem, zdruncinându-ne, pe un drum roșu și plin de gropi.

Instantaneu, autobuzul este învăluit de un nor de praf. Cine are geam la fereastră, o închide, ceilalți își trag baticurile sau șepcile pe față. Eu tușesc și-mi strâng ochii. Acum știu de ce numai locurile din spate erau libere. Deși autobuzul merge încet, trebuie să mă țin bine, ca să nu alunec în față, pentru că din cauza denivelărilor mari, ne balansăm în toate direcțiile. „Hei, Jutta, cât mai mergem așa?” Ea râde: „Dacă nu facem nici o pană, cam patru, cinci ore, deși nu sunt decât o sută douăzeci de kilometri.” Eu mă îngrozesc și singurul lucru care mă face să găsesc ceva romantic la această călătorie, este gândul la Lketinga.

Din când în când, vedem în depărtare manyattas, după care din nou, mult timp, nu mai vedem nimic, în afară de pustiu, pământ roșu și câte un copac. Câteodată apar copii, cu câteva capre după ei. Merg cu turmele lor, în căutare de hrană, și ne fac cu mâna.

După aproximativ o oră și jumătate, autobuzul oprește pentru prima dată. Pe ambele părți ale străzii se află câteva barăci din lemn. Zăresc și două magazine mai mici, unde se găsesc de vânzare banane, roșii și alte mărunțișuri. Copii și femei se înghesuie la geamuri și încearcă, în timpul opririi scurte, să ne vândă câte ceva. Unii călători se aprovizionează cu alimente, după care autobuzul își reia drumul hâțânat. Nu a coborât nimeni, în schimb s-au urcat trei războinici, gătiți cu podoabe frumoase. Fiecare are la el două lănci lungi. Îi examinez pe cei trei masai, și orice îndoială, că nu-l voi găsi curând pe Lketinga, îmi dispare.

„La următoarea oprire suntem în Maralal”, spune Jutta obosită. Huruitul interminabil și străzile astea groaznice m-au epuizat și pe mine. Jutta spune că am avut noroc până acum, pentru că nu am avut nici o pană, nici de cauciuc, nici de motor, ceea ce de altfel este frecvent aici. În plus, strada a fost uscată. Când plouă, pământul roșu se transformă-n noroi, îmi explică Jutta.

După încă o oră și jumătate de mers, ajungem, în sfârșit, la Maralal. Autobuzul se apropie claxonând și face un tur al satului, care de fapt are o singură stradă, după care parchează la intrare, într-o secundă, autobuzul este înconjurat de o mulțime de curioși. Coborâm pe o stradă plină de praf. Și noi suntem acoperiți din cap până-n picioare de un strat de pulbere. În jurul autobuzului se înghesuie oameni de toate vârstele și se naște un adevărat tumult. Noi așteptăm să ne luăm gențile, care se află sub cutii, saltele și coșuri de tot felul. La vederea acestui sat mic și a locuitorilor săi, simt cum gustul aventurii pune stăpânire pe mine.

La aproximativ cincizeci de metri de stație, se află o piață mică. Peste tot stau atârinate țesături colorate care flutură în vânt; pe niște folii de

plastic sunt așezate grămezi de haine și pantofi, în fața cărora stau pe jos numai femei și încearcă să vândă câte ceva.

În sfârșit, ne luăm și noi gențile. Jutta propune să bem un ceai și să mâncăm ceva, înainte să mergem la căsuța ei, care se află la aproximativ o oră de mers pe jos de aici. Sute de perechi de ochi ne urmăresc în drum spre lodging. Proprietara, o femeie kikuyu, vine la Jutta și o salută. Jutta este cunoscută aici, pentru că de trei luni participă la construirea unei case din apropiere și, în afară de asta, nu poate fi trecută cu vederea, ca albă.

Ceainăria seamănă cu cea din Ukunda. Stăm la masă și ni se aduce mâncarea, bineînțeles came cu sos și chapattis, lipie și ceai. Puțin mai în spate, se află un grup de războinici masai.

„Jutta”, o întreb eu, „cunoști cumva pe vreunul din ei? Se uită încontinuu la noi!” „Aici ești în permanență privit”, spune Jutta pe un ton degajat. „Abia de mâine începem să-l căutăm pe masaiul tău. Astăzi mai avem de urcat o bucată bună de drum!”

După masă, care pentru mine nu costă mai nimic, plecăm. Pe o căldură toridă, mergem pe un drum plin de praf care urcă mereu. Deja după un kilometru, geanta mi se pare cumplit de grea. Jutta mă liniștește: „Stai, o luăm pe o scurtătură către o lodge pentru turiști! Poate avem noroc și este cineva cu mașina acolo.” Mergând pe o cărare îngustă, auzim, deodată, foșnind ceva lângă noi, în desiş. Jutta strigă: „Corinne, stai pe loc! Dacă sunt bivoli, nu face nici o mișcare!” Speriată, încerc să-mi formez în mintea mea o imagine a cuvântului „bivol”. Rămânem nemișcate. Cam la cincisprezece metri lângă mine, recunosc ceva luminos cu dungi închise. Jutta vede și ea același lucru și începe să râdă ușurată: „A, sunt niște zebre!” Speriate, animalele fug repede de-acolo. Mă uit la Jutta întrebător: „Bivoli, ai spus? Vin atât de aproape de sat?” „Ai răbdare!”, îmi spune. „Când ajungem la lodge poate avem noroc și vedem la gura de apă bivoli, zebre, maimuțe sau antilope.” „Nu este periculos pentru oamenii care merg pe-aici?”, o întreb eu, mirată. „Ba da, dar pe acest drum merg de obicei numai războinici samburu înarmați. Femeile

sunt, de cele mai multe ori, însoțite. Restul oamenilor merg pe strada principală, iar acolo este mai puțin riscant. Drumul acesta este, însă, de două ori mai scurt!”

Mă liniștesc abia când ajungem la lodge. Este o construcție frumoasă, dar nu așa de pompoasă ca aceea, în care am stat eu cu Marco, la Masai Mara. Aceasta este modestă, dar se încadrează bine în peisaj. Dacă o compari cu lodge a autohtonă din Maralal, aceasta este ca o fata morgana. Intrăm. Totul pare a fi părăsit. Ne așezăm pe verandă și într-adevăr, la o sută de metri mai departe, la o gură de apă, vedem nenumărate zebre. Puțin mai în dreapta, un grup mare de femele pavian se joacă cu puii lor. Mai disting și câțiva masculi uriași care stau separat, jos, sub ele. Toți vor să ajungă la apă.

În sfârșit, un chelner se îndreaptă către noi, agale și ne întreabă ce dorim. Jutta stă de vorbă cu el în swahili, după care comandăm două Cola. În timp ce așteptăm să ni le aducă, Jutta povestește bine dispusă: „Patronul lodgei vine peste aproximativ o oră. El are un Land Rover și mai mult ca sigur ne va duce până sus. Așa că putem aștepta aici liniștite.” Fiecare dintre noi se lasă în voia gândurilor sale. Eu scrutez dealurile care ne-nconjoară și aș da orice să aflu, pe care, sau în spatele căruia dintre ele se află Lketinga. Oare el simte că sunt aproape de el?

Așteptăm vreo două ore, până când apare, în sfârșit, patronul. Este un om plăcut, mai degrabă simplu, fără aere. Are un ten negru închis. Ne poartă să urcăm în mașina lui și, după cinci- sprezece minute de mers zdruncinat, ajungem la destinație. După ce-i mulțumim, Jutta îmi arată, mândră, unde lucrează ea. Casa este o cutie lungă de beton, împărțită în camere separate, din care numai două sunt aproape gata. Într-una din ele locuim noi. În încăpere se găsesc numai un pat și un scaun. Clădirea nu are ferestre, de aceea ușa trebuie să stea deschisă în timpul zilei, ca să putem vedea ceva. Mă miră faptul că Jutta se poate simți bine în acest spațiu obscur. Aprindem o lumânare, ca să mai putem vedea ceva în întunericul care a început să se lase. Stăm

amândouă în pat și ne facem cât putem de comode. De oboseală, adorm imediat.

Ne trezim a doua zi dis-de-dimineată, pentru că oamenii încep să muncească și fac gălăgie. Mai întâi vrem să ne spălăm bine la o chiuvetă cu apă rece, ceea ce, în răcoarea dimineții, ne vine foarte greu. Dar, la urma urmei, vreau să fiu frumoasă, atunci când mă voi afla, în sfârșit, față în față cu masaiul meu.

Plină de vervă și pusă pe fapte mari, vreau să mergem la Maralal și să văd mai îndeaproape orașelul. Printre atâția războinici masai, pe care i-am văzut la sosirea noastră, trebuie să se afle măcar unul, pe care Jutta să-l cunoască mai de demult. Cu euforia mea, am molipsit-o și pe ea, așa că, după ceaiul nostru obișnuit, plecăm. Din când în când, trecem pe lângă femei sau fete tinere care merg în aceeași direcție. Ele se duc cu tidvele pline cu lapte, ca să-l vândă în localitate.

„Acum avem nevoie de multă răbdare și mult noroc”, spune Jutta. „Înainte de toate, trebuie să facem câteva ronduri, ca să fim văzute sau ca să văd dacă recunosc pe cineva.” Facem repede turul orașelului. Singura stradă existentă merge într-un fel de dreptunghi. Pe dreapta și pe stânga se află, unul după altul, magazine. Toate sunt, cu mici excepții, pe jumătate goale și au aproape aceeași marfă. Printre magazine se află, din loc în loc, câte un lodging, unde poți mânca sau bea ceva, în încăperea din față. În spate se află camerele, aliniate una după alta, ca într-o cușcă de iepuri. Apoi, urmează toaleta în stil turcesc. Dacă ai noroc, găsești și un duș, din care țârâie un firicel de apă. Cel mai mult te frapează clădirea Băncii Comerciale. Este făcută complet din beton și este proaspăt vopsită. În apropierea stației, există o pompă de benzină. Mașini nu am văzut, ce-i drept, până acum, decât trei: două Land Rover-uri și o camionetă.

Primul rond prin sat îl facem chiar liniștite, iar eu examinez fiecare butic. Unii proprietari încearcă să ni se adreseze în engleză. Copiii neastâmpărați stau mereu ciorchine în spatele nostru și vorbesc și râd. Singurul cuvânt pe care îl înțeleg este: „Mzungu, Mzungu”, adică: „Albe, albe”.

Către ora patru după-amiaza, ne îndreptăm spre casă. Euforia mea a scăzut, deși rațiunea îmi spune că nu pot să-l găesc pe Lketinga imediat, din prima zi. Jutta mă liniștește și ea: „Mâine vin alți oameni în sat. În fiecare zi vin alții, cei care locuiesc aici sunt puțini, iar aceștia nu sunt interesați de noi. Mâine, numărul celor care știu că aici se află două femei albe, este mai mare, deoarece această știre îi face pe cei de astăzi să se întoarcă la ei acasă, în boscheți și să transmită vestea mai departe.” Jutta nu vede o șansă reală, decât abia după vreo trei sau patru zile.

Zilele se scurg și, ceea ce pentru mine a fost nou la Maralal, nu mi se mai pare atât de senzational, pentru că în curând cunosc fiecare colțișor din acest cuib. Jutta s-a dus la câțiva războinici masai cu pozele lui Lketinga și i-a întrebat dacă îl cunosc, dar nu s-a ales decât cu un rânjel neîncrezător. Acum a trecut o săptămână și tot nu s-a întâmplat nimic. Începe să ni se pară o prostie, făcând mereu același lucru. Jutta îmi spune că mai vine o dată cu mine, după care mă lasă să încerc eu singură, cu fotografiile. În noaptea asta mă rog să reușim a doua zi. Refuz să cred că tot drumul până aici a fost în zadar.

În timp ce facem al treilea rond, vine un bărbat spre noi și i se adresează Juttei. Din ceea ce reușesc să percepă loburile urechilor mele mari, îmi dau seama că este vorba despre un fost războinic samburu. Între cei doi ia naștere o discuție animată, iar eu constat bucuroasă că Jutta îl cunoaște. Pe bărbat îl cheamă Tom, iar Jutta îi arată pozele cu Lketinga. El se uită la ele și spune rar: „Yes, I know him.”

Acum parcă sunt electrizată. Pentru că cei doi vorbesc în swahili, eu nu înțeleg aproape nimic. Din nou întreb: „Ce este Jutta, ce știe el despre Lketinga?” Mergem într-un restaurant și Jutta îmi traduce. Da, îl cunoaște, nu foarte bine, dar știe că acest bărbat locuiește acasă la mama lui și că zilnic se duce cu vacile la păscut. „Unde este casa lui?”, întreb eu încordată. Este destul de departe, povestește el, cam la șapte ore de mers pe jos, pentru un bărbat cu antrenament. Trebuie să traversezi o pădure deasă, care este foarte periculoasă, pentru că acolo

există elefanți și bivoli. Nu este sigur că mama lui locuiește în același loc, în Barsaloi, pentru că oamenii se mută, din când în când, cu animalele lor, în funcție de apă.

La auzul acestor vești, care mă fac să cred că Lketinga este de negăsit, sunt de-a dreptul speriată: „Jutta, întreabă-1 dacă există vreo posibilitate să fie înștiințat, sunt dispusă să plătesc.” Tom reflectează asupra acestui lucru și spune că ar putea pleca el poimâine noaptea, cu o scrisoare de la mine. Înainte, însă, trebuie să o anunțe pe soția lui, cu care s-a căsătorit de curând, și care este încă străină aici. Cădem de acord asupra unei sume de bani, din care primește jumătate acum, iar restul mai târziu, în caz că se întoarce cu o veste. Îi dictez Juttei o scrisoare, pe care o scrie în swahili. Peste patru zile trebuie să fim din nou la Maralal, spune samburul, pentru că, în caz că-1 găsește pe Lketinga și vrea să vină cu el, vor ajunge aici, în cursul zilei.

Sunt patru zile lungi și în fiecare seară trimit câte o rugăciune spre cer. În ultima zi sunt cu nervii la pământ. Pe de-o parte, sunt foarte curioasă, pe de alta, îmi este clar că, dacă și această încercare eșuează, trebuie să mă întorc la Mombasa și să dau uitării marea mea dragoste. Îmi iau deja geanta cu mine, pentru că nu mai vreau să înnoptez în casa Juttei, ci în Maralal. Cu sau fără Lketinga, orice-ar fi, mâine părăsesc acest sat.

Jutta și cu mine facem din nou turul satului. După aproximativ trei ore, ne despărțim și fiecare merge în direcție opusă, ca să fim văzute. Mă rog încontinuu să vină. Într-una din runde, nu mă mai întâlnesc cu Jutta, ca de obicei, la jumătatea distanței. Mă uit de jur împrejur și nu văd nici o față albă. Totuși, merg mai departe, agale. Deodată, văd un băiețel, alergând către mine. Îmi spune, gâfâind: „Mzungu, Mzungu, come, come!” Dă din mâini și mă trage de fustă. În primul moment, mă gândesc că i s-a întâmplat ceva Juttei. Băiețelul mă trage în direcția primului lodging, unde mi-am lăsat geanta. Îmi vorbește în swahili. Când ajungem în fața hotelului, îmi arată spre spatele clădirii.

FERICITĂ LA MARALAL

Inima îmi bate puternic. Mă îndrept în direcția respectivă și mă uit după colț. El este! Masaiul meu este acolo, lângă Tom, și se uită la mine râzând! Rămân fără grai. Râzând în continuare, întinde mâinile către mine și-mi spune: „He, Corinne, no kiss for me?” Abia acum mă trezesc la realitate și mă năpustesc asupra lui. Ne îmbrățișăm, iar pentru mine timpul rămâne pe loc. Mă îndepărtează puțin de la piept, se uită la mine, radiind de fericire, apoi îmi spune: „No problem, Corinne.” La auzul acestor cuvinte atât de familiare, îmi vine să urlu de bucurie.

O aud acum pe Jutta, tușind ușor în spatele meu. Se bucură și ea, împreună cu noi: „Deci v-ați regăsit! L-am recunoscut puțin mai devreme și l-am adus aici, ca să vă puteți saluta măcar, fără ca întreg Maralalul să fie de față.” Îi mulțumesc din suflet lui Tom și propun să mergem mai întâi să bem un ceai, apoi să-i lăsăm pe cei doi bărbați să mănânce în liniște came, cât vor ei de multă, pe socoteala mea. Mergem în camera închiriată de mine, ne așezăm pe pat și așteptăm mâncarea. Jutta a vorbit cu Lketinga și i-a spus că poate mânca liniștit cu noi, pentru că nu suntem femei samburu. Lketinga discută și cu Tom și amândoi sunt de acord.

Iată că, în sfârșit, este aici! Nu mai îmi iau privirea de la el, iar ochii lui frumoși sunt ațintiți asupra mea. Vreau să știu, de ce nu m-a așteptat la Mombasa. într-adevăr, nu a primit nici o scrisoare de la mine. A fost de două ori și s-a interesat de pașaport, dar funcționarul nu a făcut altceva, decât să râdă de el și să-l șicaneze.

Apoi, ceilalți războinici au început să se poarte ciudat cu el și nu au mai vmt să-l lase să participe la spectacolele de dans. Și, pentru că fără dans nu mai putea să câștige bani, nu a mai avut nici un motiv, pentru care să mai rămână pe coastă. Așa că s-a hotărât, după aproape o lună, să plece acasă. Nu a crezut că eu mă voi mai întoarce. Odată, a vmt să vorbească cu mine la telefon, de la hotelul Africa Sea, dar nimeni

nu a vmt să-l ajute, iar directoml i-a spus că telefonul este numai pentru turiști. Pe de-o parte, sunt impresionată de tot ceea ce a încercat să facă, pe de alta, mă cuprinde o adevărată furie împotriva așa-zișilor „prieteni” care mai mult i-au făcut rău decât l-au ajutat. Când îi povestesc că vreau să rămân în Kenya și că nu mai vreau să mă întorc în Elveția, îmi spune: „It’s okay. You stay now with me!” Fericiți, încercăm să vorbim. Jutta și Tom ne lasă singuri. Lui Lketinga îi pare rău că nu putem merge la el acasă, pentru că este secetă și foamete. În afară de ceva lapte, nu există nimic de mâncare și nici nu avem o casă disponibilă. Îi explic că pentru mine, cel mai important lucru este să putem fi, în sfârșit, împreună. El propune să mergem întâi la Mombasa. Pe mama lui și casa în care locuiește, le pot cunoaște mai târziu, dar pe fratele lui cel mic, James, care merge la școală la Maralal, vrea să mi-l prezinte neapărat acum. El este singurul din familie care frecventează școala. Lketinga i-ar putea spune lui că este cu mine la Mombasa, iar când James se va duce acasă, la mama lui, în vacanță, o va putea înștiința și pe ea.

Școala se află la aproximativ un kilometru în afara satului. Aici, regulamentul este sever. În curtea școlii, băieții sunt separați de fete. Toți sunt îmbrăcați la fel, fetele în rochii simple, albastre, băieții în pantaloni albaștri și cămașă deschisă. Eu aștept undeva, deoparte, în timp ce Lketinga se-ndreaptă, încet, spre băieți. Peste puțin timp, toți se uită țintă la el, apoi la mine. Lketinga vorbește cu ei, apoi unul din ei pleacă și se întoarce, imediat, cu un alt băiat înapoi. Acesta se-ndreaptă către Lketinga și îl salută respectuos. După o scurtă discuție, vin amândoi la mine. James îmi întinde mâna și mă salută prietenește. Îi dau cam șaisprezece ani. Vorbește foarte bine engleza și regretă că nu poate veni cu noi în sat. Se scuză, spunând că acum are numai o pauză scurtă, iar seara nu au voie să plece, numai sâmbăta câte două ore. Ne spune că directorul este foarte sever. Dar deja se sună și, într-o fracțiune de secundă, dispar toți, chiar și James. Ne întoarcem în sat și nu aș avea nimic împotriva, dacă ne-am retrage în cameră. Dar Lketinga se opune, râzând: „Aici suntem la Maralal,

nu la Mombasa.” Se pare că bărbatul și femeia nu merg împreună în cameră, înainte de lăsarea întinericului, și chiar atunci, cât se poate de discret. Nu că mi-ar fi mie atât de tare dor de sex, știu doar cum decurge, dar puțină apropiere, după toate aceste luni de despărțire, mi-ar face bine.

În timp ce ne plimbăm prin Maralal, trebuie să păstrez ceva distanță față de el, pentru că așa se cade. Din când în când, Lketinga se oprește și vorbește cu unii războinici sau cu unele fete. Fetele, toate foarte tinere și cu podoabe foarte frumoase, îmi aruncă, repede, câte-o privire curioasă, după care, jenate, încep să se amuze. Războinicii mă urmăresc mai mult timp cu privirea. Bărbații vorbesc, probabil, cel mai mult despre mine. Eu mă simt stingheră, pentru că nu înțeleg prea bine ce se petrece. Nu mai am răbdare până se face seară.

La piață, Lketinga își cumpără, într-un săculeț de plastic, un praf roșu și-mi face semn spre părul și machiajul lui de războinic. La o altă tarabă, cineva vinde niște tulpinițe cu frunze, de o lungime de circa douăzeci de centimetri, legate în mănunchiuri. Cinci sau șase bărbați încep să-și dea cu părerea asupra mărfii și se iscă o adevărată dispută.

Lketinga se îndreaptă și el spre această tarabă. Vânzătorul ia deja o hârtie de ziar și împachetează două legături. Lketinga plătește o sumă considerabilă și își ascunde repede pachetul sub kanga. În drum spre lodging, mai cumpără cel puțin cinci gume de mestecat. Abia în cameră îl întreb ce este cu ierburile astea. Se uită la mine zâmbind: „Miraa, it's very good. You eat this, no sleeping!” Despachetează totul, ia guma de mestecat în gură și desprinde frunzele de pe tulpină. Cu dinții, dă la o parte coaja de pe tulpină și o mestecă, împreună cu guma. Mă uit fascinată la mâinile lui mlădioase, cu câtă eleganță repetă această operațiune. Gust și eu, dar scuipe mediat, pentru că are un gust foarte amar. Mă așez pe pat, îl contemplu, îi țin mâna și sunt fericită. Aș putea să iau în brațe întreaga lume. Am reușit! L-am găsit, pe el, marea mea dragoste! Măine dimineață mergem la Mombasa și acolo vom începe o viață minunată.

Probabil că am adormit. Când mă trezesc, Lketinga stă așezat în același loc și mestecă încontinuu. Pe jos, podeaua arată ca după război: peste tot sunt aruncate frunze, tulpini decojite și bucăți verzi, mestecate și apoi scuipate. Se uită fix la mine și mă mângâie pe cap: „No problem, Corinne, you tired, you sleep. Tomorrow safari. ” „And you", îl întreb eu, „you not tired?” Nu, îmi răspunde el, înaintea unei călătorii atât de lungi el nu poate dormi, de aceea mănâncă miraa.

Așa cum mi-a explicat el, am înțeles că această miraa este ceva care are același efect ca alcoolul, adică îți dă curaj, numai că un războinic nu are voie să bea alcool. Înțeleg că are nevoie de curaj, pentru că nu știe ce ne așteaptă, iar experiențele sale din Mombasa nu au fost tocmai cele mai fericite. Aici este lumea lui. Mombasa este, într-adevăr Kenya, dar nu este teritoriul tribului său. Îl voi ajuta să se adapteze, mă gândesc eu, și adorm din nou.

A doua zi de dimineață, trebuie să plecăm devreme, ca să mai găsim locuri în singurul autobuz care merge spre Nyahururu. Pentru că Lketinga nu a dormit, nu este nici o problemă. Spre marea mea surpriză, el este într-o formă perfectă și mă minunez cât de degajat pornește el la o astfel de călătorie lungă, fără nici un fel de bagaj, numai cu bijuteriile sale, eșarfa din jurul coapselor și ciomagul în mână.

Avem în fața noastră prima etapă. Lketinga a împachetat iestul de iarbă și continuă să mestece la bucata din gură. Este tăcut. În orice caz, în autobuz nu domnește aceeași veselie ca atunci, când am fost cu Jutta.

Din nou, autobuzul hurducăie printr-o mie de gropi. Lketinga și-a tras peste cap cea de-a doua kanga, numai ochii i se mai văd. Astfel, părul lui frumos este protejat de praf. Eu îmi țin o batistă la nas și la gură, ca să mai pot respira, cât de cât. Cam pe la jumătatea distanței, Lketinga îmi face semn și îmi arată un deal gri și lung. Abia când mă uit mai bine, îmi dau seama că acolo sunt sute de elefanți. Spectacolul este impresionant. Cât vezi cu ochii, acești coloși, printre care se află și pui de elefanți, se mișcă tacticos. În autobuz, lumea vorbește de-a valma.

Toți urmăresc deplasarea elefanților. Din câte aflu, un astfel de spectacol este foarte rar.

În sfârșit, ajungem la prima destinație. La ora prânzului suntem la Nyahururu. Mergem să bem chai și să mâncăm lipie. Peste o jumătate de oră, pleacă deja următorul autobuz spre Nairobi, unde ajungem către seară. Îi propun lui Lketinga să înnoptăm aici și să plecăm a doua zi de dimineață cu autobuzul, spre Mombasa. El nu vrea să rămână la Nairobi, spune că lodging-urile sunt prea scumpe. Ținând cont că eu finanțez totul, mă impresionează faptul că se gândește la așa ceva și îl asigur că nu este nici o problemă. El consideră că la Nairobi este totuși periculos și este și multă poliție. Deși am stat de dimineață de la ora șapte încontinuu în autobuz, el vrea să mergem mai departe, fără întrerupere. Dar pentru că văd, cât de stingher se simte la Nairobi, sunt de acord.

Mergem repede să bem și să mâncăm ceva. Mă bucur, însă, că mănâncă împreună cu mine, deși își ține kanga trasă adânc pe față, ca să nu-l recunoască nimeni. Autogara nu este departe și mergem cei câțiva metri pe jos. Aici, la Nairobi, chiar și localnicii se uită ciudat după Lketinga; unii se amuză, alții îl privesc cu respect. Acest oraș modern, tumultuos, nu i se potrivește lui Lketinga. Când încep să fiu conștientă de acest lucru, îmi pare bine că nu a reușit să obțină pașaport.

Locurile la autobuzul de noapte sunt foarte râvnite. Totuși, reușim să obținem două. Nu ne mai rămâne altceva de făcut, decât să așteptăm plecarea. Lketinga își scoate din nou miraa și începe să mestece. Eu încerc să mă relaxez, pentru că simt că mă doare tot corpul. Numai la inimă nu am nimic. După patru ore bune de mers, în care am moțăit mai tot timpul, autobuzul oprește în Voi. Majoritatea pasagerilor, printre care și eu, coboară să-și facă nevoile. Dar, când văd gaura murdară, plină de rahat, prefer să mai aștept patru ore. Mă urc în autobuz cu două sticle de Cola. După o jumătate de oră, călătoria continuă. De data asta nu mai pot să adorm. Gonim cu mare viteză prin noapte, pe un drum în linie dreaptă. Din când în când, ne

petrecem cu câte un autobuz care vine din sens opus. Mașini nu se văd aproape deloc.

De două ori, trecem printr-un baraj de poliție. Autobuzul trebuie să oprească, pentru că pe șosea sunt puse grinzi de lemn, în care sunt bătute niște cuie lungi. Apoi, un polițist înarmat cu un pistol mitralieră aleargă de-o parte și de alta a autobuzului și luminează cu o lanternă fiecare față. După cinci minute, ne continuăm călătoria nocturnă. Mai am puțin și nu mai știu cum să stau, când, deodată, zăresc un indicator, pe care scrie:

„Mombasa-245 km”. Mulțumesc lui Dumnezeu, acum nu mai este atât de mult până acasă. Lketinga nu a închis tot drumul un ochi. Se pare că această miraa te ține, într-adevăr, treaz. Privirea lui, însă, este nefiresc de fixă, iar de conversație pare să nu aibă nevoie. Eu încep să mă neliniștesc.

Deja simt sarea din aer, iar temperatura devine mai plăcută.

Nu mai este clima rece și umedă din Nairobi.

DIN NOU LA MOMBASA

La scurt timp după ora cinci, ajungem, în sfârșit, la Mombasa. Unele persoane coboară la autogară. Mă pregătesc și eu să cobor, dar Lketinga mă oprește, spunându-mi că înainte de ora șase nu merge nici un autobuz spre coastă și să așteptăm aici, pentru că altfel este prea periculos. Acum, când, în sfârșit, am ajuns la destinație, tot nu putem coborî! Simt că-mi pocnește vezica. Încerc să-i explic asta lui Lketinga. „Come!”, spune el și se ridică. Coborâm și mergem între două autobuze goale. Și, pentru că în afară de câteva pisici și câțiva câini vagabonzi, nu se vede nimeni în lung și-n lat, îmi golesc vezica la adăpostul autobuzelor. Lketinga râde, când vede „pârâul” care curge dinspre mine.

Pentru că aerul pe țărm este minunat, îl întreb dacă nu putem merge, încet, spre următoarea stație de matatu. Îmi ia geanta și plecăm, în

revărsatul zorilor. Ne bem chiar și ceaiul de dimineață la un gardian al unui magazin, care își încălzește un chai pe o sobiță de cărbuni. În schimb, Lketinga îi dă niște miraa. Din când în când, se furișează pe lângă noi figuri zdrențăroase, unele pașnice, altele bodogănind ceva. Ici-colo, vezi oameni dormind pe jos, pe cutii de cartoane sau pe ziare. Într-adevăr, este încă ora fantomelor, înainte să-nceapă agitația zilei. Totuși, în prezența războinicului meu, eu mă simt în singuranță.

Cu puțin timp înainte de ora șase, încep să claxoneze primele matatu și, zece minute mai târziu, întreaga zonă este trează. Noi luăm autobuzul care ne duce până la bac. Aici, mă cuprinde din nou un puternic sentiment de fericire. Mai avem o singură oră de mers cu autobuzul, până pe coasta de sud. Lketinga pare agitat și îl întreb: „Darling, you are okay?” „Yes”, răspunde el, și începe să-mi împuieze capul. Eu nu înțeleg tot, dar, se pare că vrea să afle care masai a furat scrisorile și cine mi-a povestit că el s-a căsătorit. Se uită la mine atât de suspect, încât mă face să mă simt jenată. Încerc să-l liniștesc, spunându-i că asta oricum nu mai are nici o importanță acum, după ce l-am găsit. El nu ripostează și se uită îngrijorat pe fereastră.

Mergem direct în sat. Priscilla este surprinsă, când ne vede venind, pe amândoi. Ne salută bucuroasă și ne face imediat chai. Esther nu mai este aici. Lucrurile mele atârnă, frumos aranjate, pe o sfoară, în spatele ușii. Priscilla și Lketinga discută mai întâi amical, după care discuția devine aprinsă. Eu încerc să înțeleg ce se-ntâmplă. Priscilla îmi spune că Lketinga îi face reproșuri, crezând că ea a știut de scrisorile mele. În cele din urmă, Lketinga se liniștește și, în sfârșit, se culcă în patul nostru cel mare.

Priscilla și cu mine rămânem afară și încercăm să găsim o soluție pentru dormit; nu avem voie să dormim toți trei într-o colibă, cu o femeie masai. Din fericire, un alt masai, care pleacă pe coasta de nord, ne pune la dispoziție coliba lui. Așa că facem curat și ducem hainele mele și patul cel mare în noua locuință. Aranjăm totul, cât se

poate de confortabil și sunt mulțumită. Transformat, chiria costă zece franci.

Petrecem două săptămâni foarte agreabile. Ziua îl învăț pe Lketinga să scrie și să citească. Este încântat și învață cu mare plăcere. Cărțile de engleză ilustrate ne sunt foarte utile, iar el este foarte mândru de fiecare literă pe care o recunoaște. Câteodată, noaptea mergem la spectacolele masailor, ca să vindem podoabele, pe care le confecționăm, în parte, noi înșine. Lketinga și cu mine facem brățări frumoase, iar Priscilla brodează curele.

Într-una din zile, are loc la clubul Robinson, o vânzare de podoabe, scuturi și lănci. Mulți masai, bărbați și femei, vin de pe coasta nordică special pentru asta. Lketinga a mai cumpărat din Mombasa câteva lucruri de la negustori, ca să putem oferi mai mult. Afacerea merge extraordinar de bine. Toți albi iau cu asalt standul nostru și mă bombardează cu întrebări. După ce vindem aproape totul, îi ajut și pe ceilalți masai să-și vândă marfa. Lui Lketinga nu-i convine, pentru că, la urma urmei, acești masai sunt de vină că am stat noi despărțiți atâta timp. Pe de altă parte, nu vreau să dau naștere la o atmosferă neplăcută, pentru că, totuși, sunt generoși și ne lasă să participăm la vânzare.

De mai multe ori, turiștii ne invită la bar, să bem ceva cu ei. O dată, de două ori, mă duc, dar după aceea nu mai vreau. În definitiv, vânzarea îmi face mai multă plăcere. Lketinga rămâne la bar cu doi germani. Mă uit din când spre ei, dar nu le văd decât spatele. După un timp, mă duc și eu la ei și mă sperii, când văd că Lketinga bea bere. Ca războinic, nu are voie să bea alcool. Chiar dacă masaii de pe țărm fac asta din când în când, Lketinga abia s-a întors din ținutul Samburu și precis nu este obișnuit cu alcool, îngrijorată, îl întreb: „Darling, why you drink beer?” Dar el nu face altceva, decât să râdă: „M-au invitat prietenii aceștia.” Le spun celor doi germani să înceteze să îi mai dea bere, pentru că el nu este obișnuit cu alcool. Aceștia se scuză și încearcă să mă liniștească, spunându-mi că nu a băut decât trei beri. Să sperăm că va fi bine, mă gândesc eu.

Vânzarea se apropie de sfârșit și noi începem să împachetăm lucrurile rămase. Afară, în fața hotelului, masaii își împart banii între ei. Mie mi-e foame, sunt sfârșită din cauza căldurii și de la statul permanent în picioare și vreau să merg, în sfârșit, acasă. Lketinga, ușor amețit, dar tot vesel, hotărăște să meargă cu încă câțiva masai la Ukunda, să mănânce. La urma urmei, vânzarea a fost un mare succes și toți au bani. Eu plec, dezamăgită, în sat.

Acest lucru se dovedește a fi mai târziu o mare greșeală. Peste cinci zile îmi expiră viza. Îmi aduc aminte de asta în drum spre casă iar Lketinga și cu mine hotărâserăm să mergem împreună la Nairobi. Mi-e groază să merg din nou atâta drum, dar mai groază îmi este de autoritățile kenyene! Încerc să mă liniștesc, spunându-mi că va fi bine, și deschid coliba. Îmi fierb puțin orez cu roșii, pentru că, în rest, nu am nimic în bucătărie. În sat este liniște.

Cu puțin timp în urmă, m-a surprins faptul că de la întoarcerea mea cu Lketinga, nu ne-a mai vizitat aproape nimeni. Acum îmi cam lipsește acest lucru, pentru că serile cu jocuri de cărți erau mereu vesele. Priscilla nu este nici ea acasă, așa că mă întind pe pat și-i scriu o scrisoare mamei mele. Îi povestesc despre viața noastră liniștită și îi spun că sunt fericită.

Este deja ora douăzeci și două și Lketinga încă nu s-a întors, încep să mă îngrijorez. Țârâitul greierilor, însă, îmi calmează nervii. Cu puțin timp înainte de miezul nopții, se deschide ușa trosnind și Lketinga apare în prag. Se uită întâi fix la mine, după care măsoară cu o privire camera. Trăsăturile feței sunt tăioase. Nici urmă de veselie. Mestecă miraa și, după ce îl salut, mă întreabă:

„Cine a fost aici?” „Nimeni”, îi răspund eu. În același timp, pulsul începe să o ia razna. Mă întreabă încă o dată, cine a plecat mai devreme din casă. Supărată, îl asigur că nu a fost nimeni. Stând mai departe în pragul ușii, îmi spune că știe el, că eu am un prieten. Asta-i chiar culmea! Mă ridic din pat și mă uit furioasă la el. „Cine ți-a băgat în cap ideea asta trăsănită?” îmi spune că este sigur de asta. Cineva din Ukunda i-ar fi povestit că, într-o seară, a venit în vizită un masai

care a stat până noaptea târziu la mine și la Priscilla. Apoi, adaugă că toate femeile sunt la fel, și că mereu a fost cineva la mine.

Șocată de cuvintele lui dure, nu mai înțeleg nimic. Am reușit să-l găesc, am petrecut două săptămâni frumoase împreună, iar acum urmează asta! Se pare că berea și mima l-au zăpăcit de tot. Fac un efort și mă stăpânesc să nu încep să urlu. îl întreb, dacă nu vrea un chai. în sfârșit, pleacă din ușă și se așază pe pat. Cu mâinile tremurând, fac un foc și încerc să fiu câte se poate de calmă. Mă întreabă unde este Priscilla. Nici asta nu știu. La ea acasă, peste tot, este întuneric. Lketinga râde supărat și spune:

„Poate că este la discoteca Bush-Baby, ca să pescuiască un alb.” îmi vine să râd, pentru că la corpolența ei, nu-mi pot imagina așa ceva. Dar prefer să tac.

Bem chai și îl întreb, cu băgare de seamă, dacă se simte bine. El spune că, în afară de faptul că inima îi bate cu putere și că sângele îi clocotește, totul este în ordine. Eu încerc să interpretez aceste cuvinte, dar nu reușesc. El dă încontinuu ocol casei sau aleargă prin sat. Apoi, dintr-odată, se-ntoarce și începe să mestece la iarba lui. Pare confuz și agitat. Cum aș putea să-l ajut? E clar că atâta miraa îi face rău, dar nu pot să i-o iau, așa, pur și simplu!

în sfârșit, după două ore, o termină! Eu sper să vină la culcare și că mâine totul va reveni la normal. Se întinde pe pat, dar nu-și găsește locul. Nu îndrăznesc să-l ating, dimpotrivă, mă bag în perete și îmi pare bine că avem un pat atât de mare. După puțin timp, sare din pat și-mi spune că nu poate să doarmă lângă mine. Sângele îi vuiește cumplit și are senzația că-i plesnește capul. Vrea să iasă afară. Mă cuprinde disperarea: „Darling, where you will go?” îmi spune că se duce să doarmă la ceilalți masai și, cu aceste cuvinte, pleacă. Sunt deprimată și în același timp furioasă. Oare ce au făcut cu el la Ukunda? Lketinga nu se mai întoarce. Nu știu unde doarme.

BOLNAV LA CAP

Cum dau primele raze de soare, mă scol, frântă de oboseală. Mă spăl pe față, care îmi este toată umflată, și mă duc la coliba Priscillei. Nu este încuiată, asta înseamnă că este acasă. Bat la ușă și strig încet: „Eu sunt, Corinne, please open the door, I have a big problem!” Priscilla iese afară, pe jumătate dormind și se uită speriată la mine. „Where is Lketinga?” întreabă ea. Mă străduiesc din răputeri să-mi stăpânesc lacrimile și îi povestesc tot. În timp ce se îmbracă, mă ascultă cu atenție. Apoi mă roagă să o aștept, pentru că se duce la ceilalți masai să vadă ce se întâmplă. Se întoarce după zece minute și îmi spune că nu avem altceva de făcut, decât să așteptăm. Lketinga nu este acolo și nici nu a dormit la ei. Ceilalți masai au spus că l-au văzut fugind în pădure și că se va întoarce, iar dacă nu, se duc ei să-l caute. „Ce caută în boscheți?”, întreb eu disperată. Probabil că berea și miraa i-au provocat tulburări la cap, îmi explică Priscilla și mă roagă să am răbdare.

Dar el nu apare. Mă întorc în coliba noastră și aștept. Spre ora zece, doi războinici îl aduc, în sfârșit, pe Lketinga. Este de-a dreptul epuizat. Stă atârnat cu mâinile pe după gâtul lor. Aceștia îl târăsc în casă și-l pun pe pat. În tot acest timp, discută despre una, alta, iar mie îmi vine să turbez că nu înțeleg nimic. Lketinga se uită fix în tavan. Este apatic. Îi spun ceva, dar se vede că nu mă recunoaște. Se uită la mine, de parcă aș fi invizibilă. Este plin de sudoare. Nu sunt departe de a intra în panică, pentru că nu găsesc nici o explicație la toate aceste lucruri. Ceilalți sunt și ei nedumeriți. Îmi spun că l-au găsit în "pădure, sub un copac, și că a făcut o criză de amoc. Din cauza asta a alergat ca un nebun, iar acum este atât de sleit. O întreb pe Priscilla, dacă trebuie să chem un doctor, dar îmi spune că nu există decât unul singur, pe plaja Diani, iar acesta nu vine până aici, ci trebuie să te duci tu la el. Acest lucru este însă exclus, în starea lui Lketinga de acum.

Lketinga adoarme iar și începe să delireze. Visează tot felul de lucruri încâlcite, despre niște lei care îl atacă. Începe să devină violent,

să lovească sălbatic în jurul lui, iar cei doi războinici sunt nevoiți să-l țină. Mi se rupe inima, când îl văd în starea asta. Unde este masaiul meu mândru și vesel, pe care l-am cunoscut? Singurul lucru, care pot să-l fac, este să plâng. Priscilla mă ceartă:

„Nu este bine ce faci! Aici nu se plânge, decât atunci când moare cineva.”

Abia în cursul după-amiezii, Lketinga își revine și se uită la mine mirat. Eu îi zâmbesc, fericită, și îl întreb cu băgare de seamă:

„Hallo, darling, you remember me?” „Why not, Corinne?”, răspunde el cu voce slăbită, se uită la Priscilla și întreabă ce s-a întâmplat. Cei doi vorbesc unul cu celălalt. El dă din cap și nu-i vine să creadă ce aude. Eu rămân cu el, în timp ce restul pleacă la treburile lor. Apoi îmi spune că îi este foame, dar îl doare și burta. Când îl întreb, dacă vrea să-i aduc niște came, răspunde: „O yes, it's okay.” Plec imediat la măcelar și mă întorc cât pot de repede. Lketinga stă în pat și doarme. După aproape o oră, când mâncarea este gata, încerc să-l trezesc. Deschide ochii și, din nou se uită la mine, nedumerit. Se răstește la mine, întrebându-mă ce vreau de la el și cine sunt eu de fapt. „I'm Corinne, your girlfriend”, îi răspund eu. Mă întreabă încontinuu, cine sunt. Eu mă aflu în pragul disperării, mai ales că Priscilla încă nu s-a întors de pe plajă, unde s-a dus să vândă kanga. îl rog să mănânce ceva, dar el râde sarcastic și-mi spune că nu vrea să mănânce nimic din această mâncare, pentru că precis vreau să-J otrăvesc.

Acum nu mai pot să-mi stăpânesc lacrimile. Mă vede plângând și mă întreabă cine a murit. Ca să-mi păstrez calmul, încep să mă rog cu voce tare. În sfârșit, se întoarce Priscilla și o chem imediat, încearcă și ea să vorbească cu el, dar fără succes. După puțin timp, ea îmi spune: „He's crazy!” Mulți morani, aceștia fiind războinicii care vin pe coastă, se îmbolnăvesc de sindromul

„Mombasa”, îmi explică ea. După părerea ei, Lketinga este, într-adevăr, foarte grav. Se gândește că poate l-a făcut cineva nebun. „Ce... cum... care cineva?” mă bâlbâi eu și spun că nu cred în așa ceva. Priscilla îmi spune că aici, în Africa, există multe lucruri pe care eu

trebuie să le învâț. „Trebuie să-l ajutăm!” o implor eu. „ Okay! ” spune ea, și mă asigură că va trimite pe cineva pe coasta de nord. Acolo se află un mare centru al masailor de pe plajă și va chema pe cineva de-acolo să ne ajute. Practic, toți războinicii sunt subordonați căpeteniei lor. El este cel care decide, ce trebuie să se întâmple.

Pe la ora nouă seara, vin la noi doi războinici de pe coasta de nord. Deși nu-mi sunt prea simpatici, mă bucur că, în sfârșit, se petrece ceva. Încep să vorbesc întruna cu Lketinga și îi masează fruntea cu o floare uscată, puternic mirositoare. În timpul discuției, Lketinga le răspunde normal. Nu-mi vine să cred. Cu puțin timp mai înainte era încă atât de confuz, iar acum vorbește cât se poate de calm. Ca să am și eu o preocupare, fac chai pentru toată lumea. De înțeles, nu înțeleg nimic și, de aceea mă simt neajutorată și de prisos.

Între cei trei bărbați se instalează o atmosferă atât de intimă, încât nici nu mă mai observă. Cu toate acestea, ei beau cu plăcere un ceai, iar eu profit de ocazie și îi întreb ce se întâmplă. Unul din ei vorbește puțin engleză și îmi spune că Lketinga nu se simte bine, este bolnav la cap, dar că poate în curând îi va trece. Are nevoie de liniște și de mult loc, continuă el, de aceea vor dormi noaptea asta toți trei în boscheți, ceva mai departe de sat. Mâine dimineață vor merge cu el pe coasta de nord, ca să pună totul la punct. „Dar de ce nu poate dormi aici, la mine?”, întreb eu speriată. Nu mai îmi vine să cred pe nimeni, deși, momentan se vede că Lketinga se simte mai bine. Ei îmi răspund că prezența mea nu are o influență bună asupra sângelui său. Lketinga îi aprobă și el pe cei doi, spunând că până acum el nu a avut o astfel de boală, deci starea lui de acum trebuie să aibă legătură cu mine. Deși sunt șocată, nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să-l las să plece cu ceilalți războinici.

A doua zi de dimineață se întorc să bea ceai. Lketinga este bine, este aproape cel pe care-l cunosc eu. Cei doi, însă, insistă să meargă cu ei pe țărmul nordic. El este de acord și spune râzând:

„Now I'm okay!” Când îi explic că la noapte trebuie să plec la Nairobi, ca să-mi iau viza, îmi spune: „No problem, mergem împreună, întâi pe țărmul nordic, apoi la Nairobi.”

Ajungem pe coastă și, până să fim conduși la coliba „șefului de trib”, lumea stă mai întâi la taifas, ba aici, ba acolo. Mai-marele masailor nu este atât de bătrân, după cum am crezut. Ne întâmpină călduros, deși nu ne poate vedea, pentru că este orb. Vorbește cu Lketinga cu răbdare. Eu stau deoparte și urmăresc scena, fără să înțeleg nici cel mai mic lucru. Pe de altă parte, nu îndrăznesc să întrerup dialogul. Timpul zboară. Deși vreau să plec abia cu autobuzul de noapte, trebuie să cumpăr biletul cu trei sau patru ore înainte de plecare, altfel nu mai prind loc.

După o oră, căpetenia îmi spune să plec fără Lketinga, pentru că, la starea în care se află el acum și la firea lui sensibilă, Nairobi ar putea să-i facă rău. Mă asigură că vor avea grijă de el și mă roagă să vin cât pot de repede. Eu sunt de acord, pentru că, dacă s-ar întâmpla cu el ceva asemănător la Nairobi, aș fi total neputincioasă. Așa că îi promit lui Lketinga că, dacă totul merge bine, mă voi întoarce cu autobuzul care pleacă de acolo mâine seară, adică poimâine dimineață voi fi aici. Lketinga este trist, când mă vede că mă urc în autobuz. Îmi ia mâna și mă întreabă dacă, într-adevăr, mă întorc. Îl asigur că nu are de ce să-și facă astfel de gânduri, că mă voi întoarce și apoi vom vedea, ce vom face mai departe. Dacă se va simți bine, poate vom consulta și un medic. Îmi promite că mă va aștepta și că va face tot posibilul, să nu se mai repete. Mi se rupe inima, când pleacă matatu. Să sperăm că totul va fi bine!

După ce cumpăr un bilet din Mombasa, mai am de așteptat cinci ore până la plecare. După opt ore de mers, ajung, în sfârșit, dimineața devreme, la Nairobi. Aici iar trebuie să aștept în autobuz, până se face ora șapte, ca să pot coborî. Beau mai întâi un ceai, apoi iau un taxi până la clădirea Nyayo, pentru că nu cunosc drumul până acolo. Când ajung, dau de o mare învâlmășeală. Și albi, și negri, se înghesuie la ghișee, fiecare vrea câte ceva. Eu mă lupt cu diverse formulare, pe

care le am de completat, bineînțeles, în engleză. Apoi le predau și aștept. Se scurg trei ore bune până când, în sfârșit, aud strigându-se numele meu. Sper din tot sufletul, să-mi pună ștampila. Femeia din spatele ghișeului mă examinează cu privirea și mă întreabă, de ce vreau să-mi prelungească viza cu trei luni. Îi răspund, cât pot de degajată: „Pentru că nu am văzut nici pe departe tot ce se poate vedea în această țară minunată și am destui bani, ca să mai rămân încă trei luni.” Îmi deschide pașaportul, îl întoarce pe toate părțile și aplică pe una din pagini o ștampilă. Acum am viza! Asta înseamnă încă un pas înainte! Fericită, plătesc taxa cerută și părăsesc această clădire oribilă. Nu bănuiesc, însă, în acest moment, că voi mai călca pragul acestei clădiri încă de atâtea ori, până voi ajunge să o urăsc.

Cu biletul pentru autobuzul de seară în geantă, mă duc să mănânc. Este după-masa devreme și mă plimb puțin prin Nairobi, ca să nu adorm. De mai mult de treizeci de ore nu am mai dormit. Mă plimb numai pe două străzi, ca să nu mă rătăcesc. La ora nouăsprezece este deja întuneric și, pe măsură ce magazinele încep să închidă, începe viața nocturnă din baruri. Nu vreau să mai întârzii pe străzi, pentru că personajele devin de la minut la minut tot mai dubioase. Cum nu se pune problema să mă duc într-un bar, intru într-un McDonald's din apropiere, ca să-mi omor cele două ore, care mi-au mai rămas.

În sfârșit, stau din nou ghemuită în autobuzul spre Mombasa. Șoferul mestecă miraa. Gonește ca nebunul și ajungem în timp record, la ora patra dimineața. Iar trebuie să aștept, până pleacă primul matatu spre coasta de nord. Abia aștept să văd, ce face Lketinga.

Cu puțin timp înainte de ora șapte, ajung în satul masailor. Cum toată lumea acolo doarme și ceainăria este încă închisă, aștept în fața ușii, pentru că nu știu în care colibă se găsește Lketinga. La șapte și jumătate vine proprietarul ceainăriei și deschide. Mă așez înăuntru și aștept primul ceai. Mi-l aduce, după care dispare în bucătărie. Peste puțin timp, încep să vină, unul câte unul, războinicii și se așază la celelalte mese. Atmosfera este încărcată și nimeni nu spune nimic. Poate că din cauză că este încă dimineață devreme, mă gândesc eu.

La scurt timp după ora opt, nu mai rezist și îl întreb pe proprietar, dacă știe unde este Lketinga. El dă din cap că nu și dispăre din nou. După o jumătate oră se așază la masa mea și-mi spune să mă întorc pe țărmul sudic și să nu mai aștept. Mă uit la el, mirată, și îl întreb: „De ce?” „Nu mai este aici”, îmi explică el, „a plecat în noaptea asta acasă.” Mi se face inima cât un purice. „Acasă, pe coasta sudică?” întreb eu naivă. „No, home to Samburu-Maralal. ”

Încep să urlu, plină de groază: „No, that’s not true! Este aici, spune-mi unde!” De la masa cealaltă, vin doi bărbați la mine și încep să mă liniștească. Le împing cu brutalitate mâinile de pe mine, urlu și înjur cât pot de tare, în germană, toată cloaca asta: „Porci blestemați, gloată perfidă, voi ați plănuit tot!” Pe față mi se rostogolesc lacrimi de furie, dar de data aceasta îmi este absolut indiferent.

Sunt atât de turbată de mânie, încât îmi vine să-l bat pe primul care îmi iese în cale. L-au suit, pur și simplu, în autobuz, deși știau că eu mă întorc exact în același timp, cu același autobuz, numai că din direcție opusă, astfel încât să ne petrecem undeva, pe dmm. Nu-mi vine să cred! Atâta meschinărie! Ca și cum nu ar mai fi putut să aștepte cele opt ore. Dau buzna afară din local, pentru că se adună tot mai mulți curioși, iar eu abia mă mai pot stăpâni. Pentru mine este clar, se ascund toți sub același acoperiș.

YOU COME TO MY HOME

În momentul de față, nu știu ce să fac. Acum am viza, dar nu îl mai am pe Lketinga. Priscilla este în casă la ea, cu doi războinici.

Îi povestesc tot și ea le traduce și celorlalți. În cele din urmă, Priscilla mă sfătuiește să-l uit pe Lketinga, chiar dacă el este simpatic. Ori este, într-adevăr, bolnav, ori ceilalți i-au ursit un destin rău, ceea ce l-a obligat să se întoarcă la mama lui, pentru că altfel, la Mombasa, nu ar fi avut nici o șansă. Crede că Lketinga ar trebui să meargă la un

vraci și că eu nu am cu ce să-l ajut. În afară de asta, ar fi chiar periculos pentru mine dacă eu, ca albă, aș începe să sfidez pe toată lumea.

Sunt absolut disperată și nu mai știu ce, și mai ales pe cine, să cred. Numai instinctul meu îmi spune că l-au făcut pe Lketinga să plece, împotriva voinței lui, înainte de întoarcerea mea. Chiar în aceeași seară, încep să vină primii războinici în coliba mea, ca să-mi facă curte. În momentul în care cel de-al doilea devine direct, spunându-mi că eu am nevoie de el, ca amant, pentru că Lketinga este nebun și nu se mai întoarce, îi dau pe toți afară din casă, indignată de atâta obraznicie. Când îi povestesc asta Priscillei, ea nu face altceva decât să râdă și să-mi spună că, este ceva normal și să nu văd totul atât de îngust. Se pare că nici ea nu a priceput că nu vreau pe unul oarecare și că am renunțat la toată viața mea din Elveția pentru Lketinga.

A doua zi, îi scriu imediat o scrisoare fratelui său, James, la Maralal. Poate că știe el mai multe. Acum vor trece, mai mult ca sigur, două săptămâni, până voi primi răspuns. Două săptămâni lungi, în care eu nu voi afla nimic din ce se întâmplă! O să înnebunesc! A patra zi nu mai rezist. Mă hotărâsc, în secret, să plec și mă încumet să străbat distanța lungă, până la Maralal. Acolo voi vedea eu, ce voi face mai departe, dar nu renunț. O să se mire ceilalți! Nici măcar Priscillei nu-i povestesc despre planurile mele, pentru că nu mai am încredere în nimeni. După ce pleacă pe plajă să vândă kanga, îmi fac bagajul și dispar, în direcția Mombasa.

Din nou merg peste 1400 de kilometri și ajung, după două zile, la Maralal. Mă cazez la același lodging, ca ultima dată, cu patru franci pe noapte. Proprietara se miră, când mă vede iar. În camera sărăcăcioasă, mă așez pe prici și mă gândesc: ce fac acum? A doua zi mă duc la fratele lui Lketinga.

Trebuie să-l conving pe director, înainte să se ducă să-l caute pe James. Când vine, îi povestesc și lui tot. James îmi spune că ar putea să mă ducă el la mama lui, dacă ar obține învoire. După lungi negocieri, directorul este de acord, cu condiția să găsesc o mașină,

care să ne ducă, pe mine și pe James, la Barsaloi. Mulțumită de ceea ce am reușit să obțin cu engleza mea umilă, umblu prin Maralal și întreb peste tot, cine are o mașină. Aproape toți proprietarii de mașini, puțini la număr de altfel, sunt somalezi. Când le spun unde vreau să ajung, ori râd de mine, ori cer niște prețuri, care mie mi se par astronomice.

După două zile de căutări, mă întâlnesc cu salvatorul meu de atunci, Tom, cel care l-a căutat și l-a găsit pe Lketinga. Și el vrea să știe unde este Lketinga. Se arată din nou înțeleghător cu situația mea și vrea să încerce să găsească el o mașină, pentru că la culoarea pielii mele, prețul este de cinci ori mai mare. Și, într-adevăr, la scurt timp după prânz, stăm amândoi într-un Land Rover, pe care l-a închiriat, cu tot cu șofer, cu două sute de franci. Contramandez întâlnirea cu James, pentru că Tom vrea să vină cu mine.

După ce traversăm Maralalul, intrăm cu Land Rover-ul pe un drum argilos roșu, pustiu. După scurt timp, ajungem într-o pădure deasă, cu copaci uriași, acoperită de liane. Nu poți pătrunde cu privirea nici măcar la doi metri în boscheți. În curând, drumul pe care mergem, nu mai poate fi identificat decât după urmele lăsate de cele două roți. În rest, totul este acoperit de vegetație. În spatele mașinii nu văd, ce-i drept, mare lucru. Numai după poziția înclinată a mașinii, din când în când, îmi dau seama că drumul trebuie să fie foarte abrupt și în pantă. După o oră de mers, ieșim din pădure și ajungem în fața unor stânci imense. Aici, chiar este imposibil să mergem mai departe, mă gândesc eu. Dar, cei doi însoțitori ai mei coboară și dau la o parte câteva stânci. Apoi, mașina înaintează ușor peste bolovani. Cel puțin aici, îmi dau seama că prețul cerut nu este prea mare. Văd puțin, dar simt dificultățile acestui traseu și aș fi dispusă să plătesc mai mult. Ar fi o minune, dacă am reuși să ajungem cu mașina întreagă pe partea cealaltă, într-adevăr, izbutim, pentru că șoferul conduce excelent.

Din când în când, trecem pe lângă manyattas și copii cu turme de oi sau cirezi de vite. Eu am emoții. Când ajungem odată? Oare este iubitul meu aici acasă, pe undeva, sau tot efortul este zadarnic? Mai

există oare Vreo șansă? Mă rog cu voce tare. în schimb, salvatorul meu, Tom, este foarte calm. în sfârșit, traversăm albia unui râu lat și, după două sau trei curbe, zăresc câteva barăci simple, făcute din bârne, iar puțin mai sus, pe o colină, o clădire uriașă, care se desprinde din peisaj, ca o oază verde și frumoasă.

„Unde suntem?”, îl întreb eu pe însoțitorul meu. „Aici este Barsaloi-Town și acolo sus se află clădirea cea nouă a misiunii. Dar mai întâi mergem la manyattas să vedem dacă Lketinga este acasă la mama lui”, îmi explică el. Trecem prin apropiere de misiune și mă minunez de câtă verdeață este aici, în vreme ce restul este atât de uscat, ca într-un semideșert sau într-o stepă.

După trei sute de metri, schimbăm direcția și mergem, zdrunci-năndune, prin stepă. Peste două minute ajungem. Tom coboară și mă roagă să vin încet, după el. Pe șofer îl roagă să aștepte. Sub un copac mare, cu ramurile răsfirate, stau câțiva adulți și copii, însoțitorul meu se duce spre ei, în timp ce eu aștept la o distanță corespunzătoare. Toți se uită în direcția mea. După ce stă de vorbă mai mult timp cu o femeie mai în vârstă, Tom se întoarce și-mi spune: „Corinne, come, his mama tells me, Lketinga is here.” Traversăm un desiș înalt și țepos și ajungem la trei manyattas, care stau așezate cam la cinci metri distanță una de alta. în fața celei din mijloc, stau înfipite în pământ două sulițe lungi. Tom îmi arată spre ea și spune: „Here he is inside.” Eu nu îndrăznesc să mă mișc, așa că se apleacă și intră el în colibă, acoperindu-mă cu spatele lui. îl aud pe Tom vorbind și, imediat după aceea, aud vocea lui Lketinga. Acum nu mai rezist și mă strecor pe lângă el, înăuntru. Nu voi putea uita toată viața privirea lui Lketinga, plină de uimire și, totodată, de fericire, ba chiar neîncrezătoare, în momentul în care mă vede. Stă întins pe o piele de vacă, într-o încăpere mică, în spatele vetrei de foc, într-o semiobscuritate plină de fum. Deodată, începe să râdă. Tom îmi face loc, atât cât poate, și mă strecor în brațele lui întinse. Ne ținem mult timp așa. „I know always, if you love me, you come to my home. ”

Această revedere, ba chiar regăsire, este mai frumoasă decât tot ce-am trăit până acum. În acest moment, știu că voi rămâne aici, chiar dacă nu avem nimic, în afară de noi înșine. Lketinga spune exact ceea ce simt și eu: „Now you are my wife, you stay with me like a Samburu-wife.” Eu sunt în al nouălea cer.

Însoțitorul meu se uită sceptic la mine și mă întreabă, dacă vreau, într-adevăr, să se întoarcă singur cu Land Rover-ul la Maralal. Mă avertizează că-mi va fi greu aici, că nu există aproape nimic de mâncare, iar de dormit, va trebui să dorm pe pământ. În afară de asta, în Maralal nu pot ajunge pe jos. Toate acestea îmi sunt indiferente și-i spun: „Acolo unde trăiește Lketinga, pot trăi și eu.”

Pentru un moment, se face întuneric în colibă. Mama lui Lketinga se-nghesuie prin gaura mică de la intrare. Se așază în fața vetrei și se uită mult timp la mine, morocănoasă și fără să spună nimic. Conștientă de faptul că aceste minute sunt decisive, nu spun nimic. Lketinga și cu mine stăm, ținându-ne de mâini, iar fețele noastre ard. Dacă am putea produce lumină cu ele, atunci coliba ar fi puternic luminată.

Lketinga vorbește numai câteva cuvinte cu ea. Din când în când, înțeleg câte un cuvânt, „mzungu” sau „Mombasa”. Mama lui nu încetează să mă privească. Pielea ei este foarte neagră. Capul ras are o formă frumoasă. La gât și la urechi poartă cercei din perle colorate. Este mai degrabă grasă, iar pe bustul ei atârână doi sâni lungi, uriași. Picioarele îi sunt acoperite de o fustă murdară.

Deodată, îmi întinde mâna și spune: „Jambo”. Apoi, urmează o mare avalanșă de cuvinte. Eu mă uit la Lketinga. El râde: „Mama și-a dat binecuvântarea, deci putem rămâne cu ea în această colibă.” Acum, Tom își ia la revedere, iar eu mă duc să-mi iau geanta din Land Rover. Când mă întorc, o mulțime de lume s-a strâns deja în jurul colibei.

Către seară, aud clopote bătând. Mergem afară și văd o turmă mare de capre. Cele mai multe merg mai departe, altele sunt mânați în îngrăditura noastră de măracini. Aproximativ treizeci de animale vin în mijlocul enclavei care este încă o dată înconjurată de tufe de

mărăcini. Apoi, mama se duce cu o tidvă la capre, ca să le mulgă. Așa cum constat mai târziu, laptele muls ajunge numai pentru chai, acesta fiind un amestec de lapte de capră, ceai și mult zahăr. De turmă are grijă un băiat, cam de vreo opt ani. El se așază în fața colibei și mă urmărește speriat, timp în care bea, însetat, două boluri cu apă. Este fiul fratelui mai mare al lui Lketinga.

Peste o oră, se face noapte. Stăm toți patru în manyatta cea mică; mama în față, lângă intrare, iar alături ea, o fetiță speriată, Saguna, cam de vreo trei anișori. Saguna este sora cea mică a băiatului. Ea se lipește, cu teamă, de bunica ei, care de fapt a devenit acum mama ei. Când prima fiică a celui mai mare fiu este destul de mare, atunci aceasta este dată în grija bunicii sale, ca un fel de ajutor pentru bătrânețe, la adunatul lemnului sau la adusul apei, îmi explică Lketinga.

Noi doi rămânem pe pielea de vacă. Mama scormonește între trei pietre de cremene din cenușă și scoate la iveală jăratric ascuns. Apoi, suflă încet, dar neîntrerupt, în scânteii. Astfel se formează, pentru câteva minute, un fum pișcător ce mă face să-mi curgă lacrimi din ochi. Toți râd. Când mă apucă și o criză de tuse, mă strecor afară, în aer liber. Aer, aer, asta este tot ce pot gândi.

Afară, în fața colibei, este întuneric beznă. Milioanele de stele par a fi atât de aproape, încât le-ai putea culege de pe cer. Savurez acest sentiment de liniște. Peste tot, se poate vedea, cum pâlpâie focul în manyattas. Și la noi arde plăcut. Mama face chai, asta fiind cina noastră. După ceai, începe să mă chinuie vezica. Lketinga râde: „Here no toilet, only bush. Come with me, Corinne!” Cu corpul lui mlădois, iese înaintea mea, dă într-o parte un boschet de mărăcini și face un loc de trecere. Gardul de mărăcini este singura măsură de siguranță împotriva animalelor sălbatice. Ne îndepărtăm cam trei sute de metri de sat și îmi arată, cu măciuca lui, rungu, spre un boschet care pe viitor va fi toaleta mea. Noaptea pot face pipi și lângă manyatta, pentru că nisipul absoarbe totul, dar restul nevoilor nu am voie să le fac niciodată în apropiere de colibă, îmi explică Lketinga,

altfel trebuie să sacrifice o capră pentru vecin, iar noi trebuie să ne mutăm, ceea ce ar însemna o mare rușine.

Întorși la manyatta, baricadăm totul înapoi, cu tufa de mărăcini și ne așezăm pe pielea de vacă. De spălat nu te poți spăla aici, pentru că apa abia ajunge pentru chai. Când îl întreb pe Lketinga, cum ne putem face toaleta aici, îmi răspunde: „Tomorrow at the river, no problem!” în timp ce în colibă se face cald bine, datorită focului, afară este rece. Fetița doarme deja, dezbrăcată, lângă bunica ei, iar noi trei încercăm să încropim o conversație. Aici, lumea merge la culcare între ora opt și nouă. Și noi ne cuibărim, pentru că focul începe să se stingă, iar apoi abia ne mai putem vedea. Lketinga și cu mine ne lipim unul de altul. Deși amândoi vrem mai mult, nu se întâmplă, bineînțeles, nimic, în prezența mamei și în liniștea aceasta desăvârșită.

Prima noapte dorm prost, pentru că nu sunt obișnuită cu pământul tare. Mă întorc de pe o parte pe alta și trag cu urechea la diversele sunete. Din când în când, sună clopoțelul unei capre, iar mie, în liniștea nopții, mi se pare că seamănă cu un clopot de biserică. În depărtare, se aude urletul unui animal. Mai târziu, aud foșnind ceva în mărăciniș. Da, se aude clar, cineva caută intrarea în enclavă. Inima îmi bate, să-mi sară din piept, în timp ce trag încordată cu urechea. Cineva se apropie. Stau culcată și văd prin intrarea mică doi stâlpi negri. Nu, nu sunt stâlpi, sunt două picioare și două capete de lănci. Imediat după asta, se aude o voce de bărbat: „Supa Moran!” îl fac atent pe Lketinga și îi șoptesc: „Darling, somebody is here.” El scoate niște sunete necunoscute, care seamănă cu un grohăit, și, pentru o fracțiune de secundă, se uită fix la mine, aproape supărat. „Outside is somebody”, îmi explic eu, speriată. Din nou se aude vocea: „Moran supa!” Apoi, urmează un schimb de fraze, timp în care picioarele se mișcă și dispar. „What’s the problem?” întreb eu. Bărbatul, un alt războinic, voia să înnopteze aici, îmi explică Lketinga, ceea ce, în mod normal, nu este nici o problemă, dar pentru că acum sunt eu aici, nu se poate. Va încerca să găsească un loc, într-o altă manyatta. Îmi spune să mă culc.

Dimineată la ora șase, răsare soarele și, o dată cu el, se trezesc și animalele și oamenii. Caprele behăie tare, pentru că vor afară. Peste tot aud voci, iar locul mamei este deja liber. Peste o oră ne sculăm și noi și bem chai. Acest lucru devine aproape un chin, pentru că, o dată cu soarele de dimineată, se trezesc și muștele. Abia așez cămile pe pământ lângă mine, că și încep să roiască zeci de muște în jurul lor. Zbârnâie încontinuu în jurul capului meu. Saguna pare să nici nu le observe, deși are o groază în colțurile ochilor și ale gurii. Îl întreb pe Lketinga, de unde vin toate aceste muște. Arată spre excrementele de capră care s-au adunat în timpul nopții. Din cauza căldurii din timpul zilei, acestea se usucă și numărul muștelor începe să se reducă. De aceea, ieri seara nu le-am simțit atât de penetrant. El râde, spunând că acesta este doar începutul, abia atunci când se vor întoarce vacile, va fi mai rău, pentru că laptele lor atrage mii de muște. Îmi spune că mult mai enervanți sunt țânțarii care apar după ploaie. După chai, vreau să mă duc la râu, ca să mă pot spăla, în sfârșit. Echipată cu săpun, prosop și haine curate, plecăm. Lketinga duce doar o canistră galbenă, în care trebuie să-i aducă mamei lui apă pentru următorul chai. Mergem în jos, circa un kilometru, pe un drum îngust, până la albia lată a râului, pe unde am traversat cu o zi înainte cu Land Rover-ul. Pe ambele părți ale râului se află niște arbori mari și viguroși, dar apă nu văd nicăieri. Mergem de-a lungul râului sec, până când, după o cotitură, dăm de niște stânci. Aici, într-adevăr, izvorăște din nisip un pârâiaș.

Nu suntem singuri aici. Lângă pârâiaș, niște fete au făcut o groapă în nisip și scot răbdătoare, cu o cupă, apă și o pun apoi într-o canistră. Când dau cu ochii de războinicul meu, fetele își apleacă rușinate capul și continuă să scoată apă, chicotind. Douăzeci de metri mai departe, în jos, se află lângă râu, în pielea goală, un grup de războinici. Se spală unul pe altul. Cârpele lor din jurul coapselor stau la uscat pe stâncile calde. Prezența mea îi amuțește, dar nuditatea lor pare să nu-i deranjeze. Lketinga se oprește și vorbește cu ei. Unii se uită la mine direct, în timp ce eu, aproape că nu mai știu încotro să-mi îndrept privirea. Nu am văzut niciodată atât de mulți bărbați dezbrăcați,

care nici măcar nu sunt conștienți de nuditatea lor. Trupurile zvelte, grațioase, strălucesc minunat în soarele de dimineață.

Și pentru că, realmente, nu știu cum să mă comport în situația asta neobișnuită, merg încet, mai departe. După câțiva metri, mă așez lângă fîm de apă, ca să mă spăl pe picioare. Lketinga vine către mine și spune: „Corinne, come, here is not good for lady!” Mergem de-a lungul albiei râului și ne oprim după o altă cotitură, unde nu mai putem fi văzuți. Aici, Lketinga se dezbracă și se spală. Când mă pregătesc să mă dezbrac și eu, se uită la mine speriat. „No, Corinne, this is not good!” „De ce?”, întreb eu.

„Cum vrei să mă spăl, dacă nu am voie să mă dezbrac de tricou și de fustă?” Lketinga îmi spune că nu am voie să-mi descopăr picioarele, acest lucru fiind imoral. După ceva discuții, mă așez, în sfârșit, dezbrăcată, în genunchi lângă râu și mă spăl bine. Lketinga îmi săpunește spatele și părul, timp în care se uită încontinuu în jurul lui, ca nu cumva să ne observe cineva.

Ritualul de spălare durează aproape două ore, după care plecăm înapoi. La râu este acum mare agitație. Mai multe femei se spală pe cap și pe picioare, altele fac găuri, ca să-și adape caprele, iar altele își umplu, răbdătoare, vasele cu apă. Și Lketinga pune acolo o canistră de apă mică, pe care i-o umple imediat o fată.

Apoi ne plimbăm prin sat, pentru că vreau să mă uit prin magazine. Trei căsuțe din pământ, în formă dreptunghiulară, acestea sunt magazinele. Lketinga vorbește cu proprietarii lor, toți somalezi. Peste tot, ei dau din cap că nu. Nu există nimic de cumpărat, în afară de praf de ceai sau cutii cu untură Kimbo. În buticul cel mai mare găsim, în plus, un kilogram de orez. Când vânzătorul vrea să-l împacheteze, descopăr că orezul este plin de gândăcei negri. „O no! I don't want this!”, h spun eu. Ii pare rău și îl ia înapoi. Deci nu avem nimic de mâncare.

Câteva femei stau sub un copac, cu tidvele lor cu lapte de vacă, pe care vor să-l vândă. Cumpărăm măcar lapte. În schimbul câtorva monede, luăm pentru acasă două vase pline, asta însemnând aproape

un litru. Mama se bucură că aducem atâta lapte. Facem chai și Saguna bea o cană plină cu lapte. Este fericită. Lketinga și mama vorbesc despre situația critică. Eu chiar mă întreb, din ce trăiesc oamenii. Din când în când, misiunea distribuie câte un kilogram de mălai la femeile mai în vârstă, dar deocamdată nici de acolo nu se poate aștepta prea mult ajutor. Lketinga hotărăște să taie diseară, imediat după ce vine turma acasă, o capră. Copleșită de atâtea impresii noi, mie încă nu mi-e foame.

Noi petrecem restul după-amiezii singuri, în manyatta, pentru că mama stă de vorbă sub arborele cel mare cu celelalte femei. În sfârșit, putem face dragoste. Din precauție, îmi las hainele pe mine, pentru că suntem în plină zi și în orice moment poate intra cineva în colibă. Scena scurtă de dragoste se repetă de mai multe ori în după-amiaza aceasta. Pentru mine este ceva neobișnuit că actul sexual se termină mereu atât de repede, pentru că apoi, după o scurtă pauză, să se reia. Dar nu mă deranjează, nu duc lipsă de nimic. Sunt fericită că sunt în apropierea lui Lketinga.

Seara, caprele se întorc acasă și, o dată cu ele, și fratele mai mare al lui Lketinga, tatăl Sagunei. Între el și mama ia naștere o discuție aprinsă, în timpul căreia el se uită de mai multe ori la mine. Mai târziu, îl întreb pe Lketinga, despre ce au vorbit, încearcă să-mi explice pe larg că fratele său își face mari griji în privința sănătății mele. Crede că nu va mai dura mult și șeful de district va veni și va vrea să știe, ce caută o femeie albă în această colibă, lucru nefiresc de altfel.

Fratele lui Lketinga se gândește că în două-trei zile va afla toată lumea din zonă de prezența mea acolo și vor veni toți curioșii aici. Dacă mi se întâmplă ceva, este posibil să vină și poliția, iar așa ceva nu s-a întâmplat în întreaga istorie a familiei Leparmorijo, acesta fiind numele lor de familie. Eu îl liniștesc pe Lketinga și îl asigur că, în ceea ce mă privește pe mine și pașaportul meu, totul este în ordine, în caz că șeful districtului va trece pe-acolo. Îi spun că până acum nu

am fost niciodată în viața mea, cu adevărat bolnavă, iar acum mergem să mâncăm o capră și mă voi strădui să mănânc cât pot de mult.

De îndată ce se lasă seara, plecăm toți trei, Lketinga, fratele lui și cu mine. Lketinga trage o capră după el. Mergem cam un kilometru în afara satului, în boscheți, pentru că Lketinga nu are voie să mănânce în coliba mamei, dacă aceasta este prezentă aici. Pe mine mă acceptă, constrânși de împrejurări, pentru că sunt albă. Îi întreb ce mănâncă mama, Saguna și mama Sagunei. Lketinga îmi explică râzând, că anumite bucăți de la capră nu le mănâncă bărbații și sunt păstrate pentru femei. Îmi spune că tot ce nu mâncăm noi, ducem acasă la mama, pentru că atunci când avem came, ea stă trează până noaptea târziu și o trezește și pe Saguna. Eu mă liniștesc, deși nu sunt mereu sigură că înțeleg totul corect. Comunicarea noastră în engleză, amestecată cu câteva cuvinte masai, cât și cu mișcări ale mâinilor și picioarelor, este destul de modestă.

În sfârșit, ajungem la locul potrivit. Căutăm lemne și bărbații taie ramuri verzi dintr-un boschet, pe care le așază pe jos în formă de mănunchi. Apoi, Lketinga prinde capra de picioarele din față și din spate și o așază pe o parte, pe patul verde. Fratele lui h ține capul și sufocă sârmanul animal, ținându-i strâns nasul și gura. Capra se smucește o dată puternic, după care rămâne încremenită, cu privirea fixă în noaptea senină. Pentru că este foarte întuneric și nu mă pot îndepărta nici măcar cinci metri, scena se petrece sub ochii mei. Puțin revoltată, întreb de ce nu îi taie beregata caprei, în loc să o sufoce cu atâta cruzime. Răspunsul este scurt: în tribul Samburu nu are voie să curgă sânge, înainte ca animalul să fie mort, așa a fost dintotdeauna.

Asist pentru prima dată la tranșarea unui animal. La gât i se face o tăietură, iar în pielea de care trage fratele lui Lketinga, se formează un fel de adâncitură care se umple imediat cu sânge. Scârbită, mă uit și mă minunez cum Lketinga se apleacă asupra acestei băltoace de sânge și soarbe mai multe guri din ea. Fratele lui face același lucru. Sunt îngrozită, dar nu spun nici un cuvânt. Lketinga îmi arată, râzând,

deschizătura: „ Corinne, you like blood, make very strong!” Dau din cap, spunând că nu vreau.

Apoi, totul decurge foarte repede. Capra este jupuită cu îndemânare. Capul și picioarele sunt aruncate pe patul de frunze, după care urmează, deja, următorul șoc. I se desface cu grijă burta și o masă verde, care pute îngrozitor, se revarsă pe pământ. Acesta este stomacul plin. Appetitul mi-a dispărut complet. Fratele lui Lketinga tranșează mai departe animalul, în timp ce masaiul meu ațâță focul, răbdător. După o oră, putem, în sfârșit, să punem carnea tăiată în bucăți, pe bețele aranjate în formă de piramidă. Se pun mai întâi coastele dintr-o bucată, pentru că se fac mai repede decât pulpele din spate. Capul și picioarele stau direct pe foc.

Scena este destul de oribilă, dar știu că trebuie să mă obișnuiesc cu asta. După puțin timp, coastele sunt luate de pe foc și, puțin câte puțin, este fript și restul caprei. Lketinga taie cu un cuțit mare, folosit pentru tăiatul desişului în pădure, o jumătate din coaste și mi-o întinde. Le iau cu curaj și încep să rod la ele. Poate cu puțină sare, ar avea un gust mai bun. În timp ce eu mă chinuiesc să mușc din carnea tare de pe oase, Lketinga și fratele său mănâncă, plescăind, repede și cu îndemânare. Oasele roase zboară în spate, într-un boschet, unde, la scurt timp după asta, începe să foșnească. Cine adună resturile, nu știu. Dar atunci, când sunt cu Lektinga, nu știu ce-nseamnă frica.

Cei doi își taie acum câte o fâșie din prima pulpă din spate, pe care o pun apoi, din nou pe foc, ca să se frigă mai departe. Fratele lui Lketinga mă întreabă dacă îmi place. Îi răspund: „O yes, it's very good!” și rod mai departe. La urma urmei, trebuie să am și eu ceva în stomac, dacă nu vreau să devin eu însămi, în scurt timp, un schelet. În sfârșit, termin, iar dinții mă dor. Lketinga se întinde spre foc și-mi dă pulpa din față toată. Mă uit la el, întrebându-l: „For me?” „Yes, this is only for you. ” Dar stomacul meu este deja plin. Pur și simplu, nu mai pot. Ei nu prea vor să mă creadă și consideră că încă nu sunt o femeie samburu adevărată. „ You take home and eat

tomorrow ”, spune Lketinga blând. Așa că acum stau acolo, în fața focului, și mă uit la ei cum devorează carnea, kilogram după kilogram. Când, în sfârșit, se satură, cei doi împachetează resturile de la capră, cu toate măruntaiele, cap și picioare, în pielea de la capră și ne întoarcem în sat. Eu îmi duc „micul dejun” acasă. În enclavă domnește liniștea nocturnă. Ne strecurăm în colibă și mama se ridică imediat de pe locul unde doarme. Bărbații îi dau carnea care a rămas. În afară de jarul roșiatic care luminează, nu văd aproape nimic.

Fratele lui Lketinga pleacă să-i ducă niște came și soției lui, care este în altă manyatta. Mama scormonește în jar și suflă cu grijă, ca să aprindă din nou focul. Bineînțeles că nu reușește fără să facă fum, iar eu încep din nou să tușesc tare. Apoi, se aprinde o flacără și în colibă se face lumină. Atmosfera devine plăcută. Mama se aruncă asupra unei bucăți de came friptă și o trezește și pe Saguna. Sunt surprinsă de felul în care această fetiță, smulsă dintr-un somn profund, apucă cu lăcomie carnea care i se dă și, cu un cuțit, taie direct lângă gură, bucăți mici.

În timp ce ele mănâncă, fierbe apa pentru chai. Lketinga și cu mine bem ceai. Pulpa mea de capră atârna deasupra capului meu, în rămurișul care formează tavanul colibeii. Imediat după ce singura oală de ceai se golește, mama aruncă bucăți mici de came înăuntru și le prăjește bine, după care le golește în tidvele goale. Încerc să aflu ce face. Lketinga îmi spune că astfel mama lui păstrează carnea mai multe zile. Ea gătește toate resturile, altfel vin a doua zi femeile la ea și trebuie să împartă tot, ceea ce ar însemna că noi iar să nu mai avem nimic. Mai ales capul caprei, adaugă el, care de la cenușă este negru tot, are un gust deosebit de bun și îl păstrează pentru a doua zi.

Focul s-a stins, iar eu și Lketinga încercăm să dormim. El se așază mereu cu capul pe un trepied, înalt de circa zece centimetri, pentru ca părul lui lung și roșu să nu se ciufulească și să nu se decoloreze. La Mombasa nu avea acest suport și de aceea își lega părul într-un fel de basma. Pentru mine este o enigmă cum se poate dormi bine, cu capul întins și pe ceva atât de tare. Dar pe el asta pare să nu-1

deranjeze deloc, pentru că deja a adormit. Mie, dimpotrivă, somnul îmi creează și în a doua noapte probleme. Este foarte tare pe jos, iar mama încă mănâncă cu poftă, ceea ce nu se poate face neuzit. Din când în când, mă enervează țăntarii, care bâzâie în jurul capului meu. Behăitul caprelor și un zgomot straniu mă trezesc de dimineață. Mă uit prin deschizătura colibei și văd fusta mamei. Între picioarele ei curge un șuvoi zgomotos. Se pare că femeile fac pipi din picioare, pe când bărbații obișnuiesc să se ghemuiască, după cum am văzut la Lketinga. Când șiroiul dispare, ies și eu din colibă și fac și eu pipi la fel, tupilându-mă în spatele colibei. Apoi mă duc încet, la capre și mă uit cum le mulge mama. După ce ne bem, ca de obicei, ceaiul, mergem iar la râu și aducem cinci litri de apă.

Când ne întoarcem, găsim în manyatta trei femei care, atunci când ne zăresc pe mine și pe Lketinga, dispar imediat. Mama este supărată, pentru că, după cât se pare, au mai fost deja câteva femei la ea și acum nu mai are nici ceai, nici zahăr și nici o picătură de apă. A fi ospitalier, aici înseamnă să-i oferi fiecărui vizitator ceai sau cel puțin o cană cu apă. Mama este indignată că toată lumea a interogat-o despre femeia albă care locuiește aici. Spune că până acum nu s-au interesat de ea, așa că să o lase și de-acum încolo în pace. Îi propun lui Lketinga să mergem să cumpărăm într-unul din magazine măcar puțin praf de ceai. Când ne întoarcem, vedem stând la umbră, în fața colibei, mai mulți oameni în vârstă. Par a avea o răbdare fără sfârșit. Ore întregi stau acolo ghemuiți, așteaptă și discută, știind foarte bine că mzungu va mânca și ea, cândva, și că ospitalitatea nu permite excluderea bătrânilor. Lketinga vrea să-mi prezinte regiunea, pentru că el nu se simte bine, ca războinic, printre atâtea femei căsătorite și atâția bărbați mai în vârstă. Mărșăluim direct prin boscheți. Lketinga îmi spune cum se numesc plantele și animalele pe care le vedem. Totul este uscat din cauza secetei, iar solul este ori roșu și tare ca piatra, ori nisipos. Pământul este crăpat și câteodată trecem peste adevărate cratere. Pe căldura asta mi se face repede sete, dar Lketinga este de părere că, cu cât beau mai multă apă, cu atât îmi este mai

sete. Taie dintr-un boschet două bucăți de lemn, își bagă una în gură și pe cealaltă mi-o dă mie. îmi spune că este bună pentru curățarea dinților și în același timp taie senzația de sete.

Din când în când, fusta de bumbac mi se agață în tufele de mărăcini. După încă o oră de mers, sunt transpirată toată și vreau, totuși, să beau ceva. Așa că mergem la râu. Locul se vede de departe, pentru că acolo copacii sunt mai mari și mai verzi. În albia uscată a râului caut degeaba apă. Mergem un timp de-a lungul râului, până când zărim, de la ceva depărtare, mai multe maimuțe care sar, speriate, peste stânci. Tocmai în dreptul acestor stânci, Lketinga sapă o gaură în nisip. După puțin timp, nisipul se închide la culoare și devine umed. Numai decît se formează prima baltă de apă care devine din ce în ce mai limpede. Ne potolim setea și pornim către casă.

Cina mea constă în resturile de la pulpa de capră. Stăm în semiîntineric și discutăm, cât putem de bine. Mama vrea să afle multe lucruri despre familia mea și despre țara mea. Câteodată, problemele noastre de comunicare ne fac să râdem. Saguna doarme, ca de obicei, lipită de mama. Treptat, ea s-a obișnuit cu prezența mea, dar tot nu mă lasă să o ating. Pe la ora nouă, încercăm să ne culcăm. Tricoul îl las pe mine, numai fusta mi-o pun sub cap, pe post de pernă.

Drept pătură, folosesc o kanga subțire care, ce-i drept, nu ajunge ca să mă ferească de frigul de dimineață.

A patra zi, plec împreună cu Lketinga să păștem caprele, până seara. Sunt foarte mândră și bucuroasă că am voie să merg și eu. Nu este ușor să le ții pe toate laolaltă. Ne întâlnim și cu alte turme de capre și mă mir cum, chiar copiii, recunosc fiecare animal care le aparține. Și, de cele mai multe ori sunt câte cincizeci de animale, sau chiar mai multe. Mergem liniștiți, kilometru după kilometru, iar caprele ronțăie boscheții care și așa sunt golași. Către prânz, caprele sunt mânite spre râu, ca să bea apă, după care mergem mai departe. Și noi bem din apa asta. Este singura noastră hrană pe ziua de azi. Spre seară ne întoarcem acasă. Epuizată și arsă de soarele torid, mă gândesc: a fost prima și ultima oară când m-am dus cu caprele. îi admir pe oamenii

care fac acest lucru zi de zi, toată viața. Când ajungem la manyatta, mama, fratele mai mare al lui Lketinga și soția lui mă întâmpină cu bucurie. Din discuțiile lor, îmi dau seama că am mai crescut în ochii lor. Ei sunt mândri că am reușit. Pentru prima dată, dorm adânc, până dimineată târziu.

Mă îmbrac cu o fustă de bumbac curată și mă târăsc afară din manyatta. Mama se miră și mă întreabă câte fuste am. Îi arăt patru degete și mă întreabă, dacă nu pot să-i dau și ei una, pentru că ea nu are decât fusta de pe ea, pe care o poartă deja de ani de zile. După câte găuri are și cât de murdară este, nu-mi este greu să cred acest lucru. Numai că ale mele îmi sunt prea lungi și prea strâmte. Îi promit că o să-i aduc una, la următorul safari. Raportându-mă la situația din Elveția, nu mai am, într-adevăr, multe haine, dar aici, cu patru fuste și vreo zece tricouri, ai impresia că devii, deja, sfidător.

Astăzi vreau să-mi spăl hainele, în apa sărăcăcioasă din râu. De aceea mergem la un butic și cumpărăm Omo. Acesta este singurul detergent care se găsește în Kenya și este folosit atât pentru igiena corporală cât și la spălatul pe cap. Nu este ușor să speli hainele cu puțină apă și mult nisip. Lketinga îmi dă și el o mână de ajutor, cu toate că fetele și femeile care se află acolo se uită la el și se amuză. Tocmai pentru faptul că se pune într-o situație ridicolă din cauza mea, pentru asta îl iubesc și mai tare. Aici bărbații nu fac aproape nici o treabă, mai ales treaba de femei, cum ar fi, de exemplu, să aducă apă, să caute lemne de foc sau să spele haine. Numai propria lor kanga și-o spală, de obicei, singuri.

După-masă, mă hotărăsc să trec pe la „pompoasa” misiune, ca să mă prezint. Un părinte misionar, cu o expresie a feței înverșunată, dar și mirată, îmi deschide ușa. „Yes?” Scotocesc după cea mai bună engleză a mea, ca să-i explic că vreau să rămân aici, la Barsaloi, și că trăiesc cu un bărbat samburu. Se uită la mine distant și-mi spune, cu un accent italianesc: „Yes, and now?” Îl întreb dacă este posibil să merg, din când în când, cu el la Maralal, ca să cumpăr alimente. Îmi răspunde, pe un ton rece, că el nu știe dinainte când merge la Maralal.

Și, în afară de asta, adaugă el, se află aici ca să transporte oameni bolnavi, nu ca să ofere posibilități de aprovizionare. Îmi întinde mâna și îmi ia rămas bun, pe un ton rece, spunându-mi: „I'm Pater Giuliano, arrivederci.”

Buimăcită de acest afront, rămân în fața ușii închise și încerc să diger prima mea întâlnire cu un misionar. Mă umplu de furie și mi se face mșine că sunt albă. Mă întorc agale la manyatta și la sărmanii mei, care sunt dispuși să împartă puținul pe care îl au cu mine, deși eu sunt pentru ei o străină.

Îi povestesc lui Lketinga experiența avută. Râde și îmi spune că acești doi misionari, care au venit acum aici, nu sunt buni și că cel de-al doilea, părintele Roberto, este mult mai binevoitor. Îmi mai povestește că predecesorii lor i-au sprijinit mult mai mult și că în astfel de perioade de foamete le-au împărțit mereu mălai. Misionarii actuali așteaptă prea mult, consideră Lketinga. Afrontul părintelui mă întristează. Se pare că nu pot spera la o ocazie de mers cu mașina. Și ca să cerșesc, nu vreau.

Zilele se scurg în același ritm. Singura variație sunt vizitatorii de tot felul, care vin la manyatta. O dată vin bătrâni, altă dată războinici de vârsta lui Lketinga, iar eu trebuie să stau ore în șir, să ascult conversația, ca să înțeleg, măcar din când în când, câte un cuvânt.

LAND ROVER-UL

După două săptămâni, îmi dau seama că nu pot rezista prea mult timp cu mâncarea asta redusă, deși iau în fiecare zi câte o tabletă de vitamine, aduse din Europa. Am slăbit deja câteva kilograme, lucru pe care îl observ la fustele care îmi sunt tot mai largi. Un lucru este cert: că vreau să rămân aici, dar nu să mor de foame, îmi lipsește și hârtia igienică, iar șervețelele de hârtie încep și ele să se epuizeze. Cu toată bunăvoința din lume, eu nu pot să mă împac cu metoda de spălare din

epoca de piatră, a tribului Samburu, deși este mult mai ecologică decât hârtia mea igienică, pe care o las în spatele boscheților.

Curând, hotărârea mea este definitivă: am nevoie de o mașină. Bineînțeles, numai un Land Rover intră-n discuție, toate celelalte sunt inutilizabile aici. Vorbesc cu Lketinga despre acest lucru, iar el, la rândul lui, vorbește cu mama. Ideea i se pare absurdă. Cine are o mașină, înseamnă că este de pe o altă planetă și are mulți, mulți bani. Ea nu a mers niciodată cu mașina. Iar oamenii, ce vor spune oamenii? Nu, mama nu este tocmai fericită, dar înțelege problema mea și, în același timp a noastră, a tuturor: mâncarea.

Gândul de a avea un Land Rover și de a fi independentă, îmi dă aripi. Dar cum banii mei sunt la Mombasa, înseamnă că trebuie să bat din nou drumul cel lung. Trebuie să o rog pe mama mea să transfere niște bani din contul meu din Elveția la banca Barclays din Mombasa. Studiez problema pe toate părțile și sper ca Lketinga să vrea să vină cu mine, pentru că eu nu am nici cea mai vagă idee unde pot găsi o mașină. Negustori de mașini, așa cum sunt la noi, în Elveția, nu am văzut. De asemenea, îmi este la fel de neclar, cum se fac actele și cum se obțin plăcuțele de înmatriculare. Un singur lucru știu însă: voi veni înapoi cu o mașină.

Trebuie să bat din nou drumul până la misiune, deși nu îmi face plăcere. De data asta, îmi deschide părintele Roberto. Îi povestesc despre intențiile mele și îl rog să mă ia și pe mine, când se mai duc la Maralal. Politicos, mă roagă să mai vin peste două zile, pentru că atunci s-ar putea să meargă într-acolo. Înainte să plecăm, Lketinga îmi spune că el nu vine cu mine, pentru că nu vrea să mai vadă Mombasa niciodată. Eu sunt dezamăgită, dar în același timp îl înțeleg, după tot ce a pățit acolo. Vorbim jumătate de noapte și simt că-i este teamă, că aș putea să nu mă mai întorc. Și mama gândește la fel. Eu îi promit că, cel târziu într-o săptămână, voi fi înapoi. Dimineața, atmosfera este încărcată, iar mie mi-e greu să fiu veselă.

Peste o oră mă aflu în mașină lângă Roberto, în drum spre Maralal, pe un drum care mie îmi este necunoscut și care trece prin Baragoi, prin

țintul Turkana. Această rută nu este atât de accidentată și aproape că nu avem nevoie de tracțiunea integrală, în schimb, este plină de pietre mici, ascuțite, din cauza cărora riscăm să facem pană, iar distanța este de două ori mai lungă; asta înseamnă vreo patru ore de mers până la Maralal. La scurt timp după ora două, ajungem la Maralal. Îi mulțumesc politicoș părintelui Roberto și mă duc în lodging, ca să-mi las geanta. Pentru că autobuzul pleacă abia mâine la ora șase dimineața, înnoptez acolo. Ca să treacă timpul mai repede, mă plimb prin Maralal, când, deodată, îmi aud numele. Mirată, mă întorc și îl văd, spre bucuria mea, pe Tom, bărbatul care m-a ajutat să-l găsesc pe Lketinga. Mă bucur să descopăr o față cunoscută printre atâtea care mă urmăresc încontinuu.

Îi povestesc despre intențiile mele. Îmi dă de-nțeles, că va fi destul de greu să realizez acest lucru, deoarece în Kenya nu există multe mașini de ocazie de vânzare, dar că el se va interesa. Îmi spune că acum două luni, cineva a încercat să vândă un Land Rover și poate că îl mai are încă. Ne dăm întâlnire la ora șapte seara la mine, în lodging.

Ceva mai bun ca asta nu mi s-ar fi putut întâmpla! Intr-adevăr, Tom apare chiar cu o jumătate de oră mai devreme și-mi spune că trebuie mergem, să vedem imediat acest Land Rover. Îl însoțesc, plină de speranță. Mașina este, ce-i drept, veche, dar este exact ceea ce căutam. Negociez cu proprietarul, un bărbat gras care aparține tribului Kikuyu. După lungi discuții, cădem de acord asupra sumei de 2500 de franci elvețieni. Nu-mi vine să cred, însă încerc să rămân calmă, până când batem palma pentru afacere. Îi spun că banii sunt la Mombasa și că mă întorc peste patru zile, ca să plătesc mașina. Îl rog să nu o dea până atunci nimănui și că mă bazez pe acest lucru. Nu vreau să-i dau un acot, pentru că vânzătorul nu arată foarte demn de încredere. Mă asigură cu un rânjec că mă va mai aștepta patru zile. Tom și cu mine plecăm de la Kikuyu și mergem să mâncăm. Fericită că acum am o grijă mai puțin, îi promit că îi voi invita odată, pe el și pe soția lui, la un safari.

Călătoria spre Mombasa decurge fără dificultăți. Priscilla se bucură enorm, când mă vede sosind în sat. Ne povestim mult. Se întristează și, în același timp, își face griji, când aude că vreau să lichidez căsuța de aici și să mă mut definitiv în tribul Samburu. Tot ceea ce nu pot lua cu mine, îi las ei, chiar și minunatul meu pat. Deja a doua zi de dimineață, plec spre Mombasa. Acolo ridic suma de bani de care am nevoie, lucru care nu este chiar simplu. O astfel de operație bancară necesită multă răbdare. După aproape două ore, mă aflu în posesia unui număr mare de bancnote, pe care încerc să le ascund pe unde pot. Și angajatul băncii este de părere că trebuie să fiu foarte atentă, pentru că suma aceasta reprezintă o avere și că odată s-a făcut crimă pentru atâția bani. Nu mă simt în apele mele atunci când plec de la bancă, pentru că mulți oameni, care așteptau acolo, m-au văzut. Geanta grea, pe care am umplut-o cu hainele rămase la Mombasa, o pun pe unul din umeri. În mână dreaptă țin un ciomag, așa cum am învățat de la „Rambo-Jutta”. Îl pot folosi imediat, în caz de nevoie. Schimb în permanență trotuarul, ca să verific dacă mă urmărește cineva de la bancă. Abia după o oră, mă încumet să caut autogara, ca să îmi iau bilet pentru autobuzul de noapte, spre Nairobi. Apoi mă întorc în centru și trag la hotelul Castel. Este cel mai scump hotel din Mombasa și conducerea (acestuiă este elvețiană. În sfârșit, mănânc din nou mâncare europeană, firește, la niște prețuri uriașe. Dar nu-i nimic! Cine știe când voi mai apuca să mănânc salată sau cartofi prăjiți?

Autobuzul pleacă la timp, iar eu abia aștept să ajung acasă, să-i demonstrez lui Lketinga că poate avea încredere în mine. După o oră și jumătate de mers, autobuzul începe să se clatine și, la scurt timp după asta, rămâne pe loc. Se face gălăgie, toată lumea vorbește de-a valma. Șoferul constată că are pană la roata din spate. Trebuie să coboare toată lumea. Unii se așază pe marginea străzii și își aduc cârpe sau pături. Este întuneric beznă, și-n lung și-n lat nu se vede nici o așezare. Mă adresez în engleză unui bărbat cu ochelari, pentru că presupun că, unul care poartă ochelari din aur, trebuie să vorbească

această limbă. într-adevăr, mă-nțelege. El crede că poate dura mai mult, deoarece și roata de rezervă este stricată. Asta înseamnă că trebuie să așteptăm până vine un vehicul din sens opus, care să ia pe cineva până la Mombasa și să ne trimită o roată de rezervă.

Nu este posibil ca un autobuz arhiplin, să fie trimis pe un astfel de traseu, noaptea, fără o roată de rezervă bună! Pe cei mai mulți pare să nu-i deranjeze în mod deosebit acest lucru. Stau, pur și simplu, șezând sau întinși pe marginea străzii. După trei sferturi de oră vine, în sfârșit, din direcția cealaltă, un vehicul. Șoferul nostru se pune în mijlocul străzii și dă din mâini, cât poate de tare. Mașina oprește și unul din pasageri se suie. Asta înseamnă că iar trebuie să așteptăm, cel puțin trei ore, pentru că noi eram deja de o oră și jumătate pe drum.

Mă cuprinde panica, când mă gândesc la drumul pe care îl mai am de făcut până acasă. Îmi iau geanta și mă așez hotărâtă pe șosea, ca să opresc următoarea mașină care trece. Nu durează mult, până când văd în depărtare două faruri. Încep să fac semn nebunește, cu mâna. Un bărbat îmi dă o lanternă și spune că fără ea sunt moartă. După nivelul farurilor, îmi dau seama că este un autobuz. într-adevăr, roțile scârțâie în fața mea și un autobuz-safari Maraika oprește. Îi explic șoferului că trebuie să ajung, cât pot de repede, la Nairobi și întreb dacă mă poate lua. Pare a fi o firmă indiană, pentru că în autobuz majoritatea pasagerilor sunt indieni. După ce plătesc încă o dată prețul biletului, mă urc.

Slavă Domnului, nu mă mai aflu, cu teancurile mele de bani, pe strada plină de întuneric. Încep să moțai și, probabil că am și dormit, când, în liniștea din autobuz, începe să se facă iar gălăgie. Pe jumătate dormind, mă uit pe fereastră, în beznă, și constat că și autobuzul acesta stă pe marginea drumului. Mulți călători au coborât deja și stau degeaba. Cobor și eu și mă uit la cauciucuri. Toate sunt în ordine. Abia acum observ capota deschisă și aflu că s-a rupt cureaua de transmisie. „Ce se întâmplă acum?”, întreb eu pe cineva. Îmi răspunde că este complicat, pentru că ne aflăm la peste două ore depărtare de Nairobi și că atelierele auto deschid abia la ora șapte. Numai acolo se

poate găsi o curea nouă. Mă întorc cu spatele, ca să nu-mi vadă lacrimile care mă podidesc.

Este pentru a doua oară în aceeași noapte, când rămân împotmolită pe această stradă blestemată, cu două autobuze diferite. Astăzi este deja a treia zi, iar eu trebuie să prind din

Nairobi autobuzul de ora șapte dimineața, care merge spre Nyahururu. Acolo vreau să iau, în cea de-a patra zi, singurul autobuz care merge spre Maralal. Altfel mă pot aștepta ca kikuyu să vândă mașina, pe care am rezervat-o, la altcineva. Sunt disperată după atâta ghinion care vine exact atunci, când fiecare minut contează. Un singur gând mă frământă: trebuie să ajung la Nairobi, înainte de ivirea zorilor.

Pe lângă noi trec două mașini, dar mie îmi este pur și simplu teamă de persoane particulare. După mai bine de două și jumătate, recunosc din nou luminile mari ale unui autobuz. Mă pun în mijlocul străzii cu două brichete aprinse și sper ca șoferul să mă vadă. Oprește! Este autobuzul cu care am mers prima dată! Râzând, șoferul îmi deschide ușa și eu mă urc jenată. La Nairobi, abia îmi mai ajunge timpul să beau un chai și să înfulec o prăjitură. Apoi, iau următorul autobuz spre Nyahururu. Mă dor spatele, ceafa și picioarele. Mă consolez cu gândul că, în ciuda banilor mulți pe care îi am la mine, mai sunt încă în viață și reușesc să mă încadrez în timp. Ajunsă la Maralal, intru, cu inima bătându-mi tare, în magazinul kikuyului. În spatele tejghelei stă o femeie care nu înțelege engleza. Din ceea ce-mi spune în swahili, înțeleg că soțul ei nu este aici și că trebuie să vin mâine. Sunt atât de dezamăgită! Stresul și incertitudinea continuă!

A doua zi, către prânz, îi văd, în sfârșit, fața grăsană. Land Rover-ul se află și el, încărcat, în fața magazinului. Bărbatul mă salută scurt și începe să golească mașina cu zel. Eu stau deoparte și nimeni nu mă bagă în seamă. După ce descarcă și ultimul sac, vreau să trecem la partea de afacere. Își freacă mâinile, puțin jenat, și îmi explică, în cele din urmă, că este nevoit să-mi ceară cu 1000 de franci mai mult, pentru că altfel, ar putea vinde mașina altei persoane interesate.

Mă străduiesc să mă stăpânesc și îi spun că am la mine numai suma convenită și mai mult nu. El dă din umeri și-mi spune că poate aștepta, până fac rost și de restul de bani. Imposibil, mă gândesc eu, durează câteva zile până când ajung banii din Elveția aici, iar la Mombasa eu nu mă mai întorc. Când văd că mă lasă să stau, pur și simplu acolo, și începe să servească alți clienți, ies afară din magazin și mă duc spre lodging. Ce porc nenorocit! Îmi vine să-l omor! În fața lodging-ului unde sunt cazată se află Land Rover-ul directorului complexului turistic. Trebuie să traversez barul, ca să ajung în curtea din spate, unde sunt camerele. Directorul mă recunoaște imediat și mă invită la o bere. Mă prezintă însoțitorului său care lucrează la oficiul din Maralal. Mai întâi discutăm despre lucruri fără importanță, dar pe mine mă interesează dacă Jutta se mai află prin apropiere. Din păcate nu, îmi răspunde el. Povestește că a plecat la Nairobi pentru o perioadă de timp, ca să mai câștige niște bani cu desenele.

În cele din urmă, îi povestesc despre ghinionul avut cu Land Rover-ul. Directorul râde și îmi spune că mașina nu mai valorează nici 2000 de franci, pentm că altfel ar fi vândut-o de mult. Îmi spune că aici sunt atât de puține autoturisme, încât le cunoști pe toate. Totuși, eu sunt dispusă să plătesc cei 2500 de franci, numai să mi-1 vândă. El se oferă să mă ajute și mergem din nou, cu mașina lui, la kikuyu. Negociem pe toate părțile, până când, în sfârșit, mașina este a mea. De la director aflu că kikuyu trebuie să-mi dea cartea mașinii și că trebuie să mergem împreună la oficiu, ca să înscriem mașina pe numele meu; aici o mașină se cumpără cu tot cu număr de înmatriculare și cu asigurare. Directorul insistă să facem vânzarea în scris, avându-1 pe el ca martor, după care să mergem imediat la oficiu. Cu puțin timp înainte de închidere, reușesc să țin în mână cartea mașinii, trecută pe numele meu. Astfel, sunt cu 100 de franci mai săracă, dar sunt fericită. Kikuyu îmi întinde cheile și îmi urează mult noroc cu mașina. Pentm că eu nu am condus niciodată genul acesta de vehicul, îl rog să-mi explice totul, după care mergem împreună până la magazinul lui. Strada este plină de gropi, iar după primii cinci metri constat,

deja, că volanul are joc. Schimbătorul de viteze merge greu, iar frâna acționează foarte târziu. Astfel, mă poticnesc în primul șanț, iar însoțitorul meu se ține bine de bord. „You have a driver-licence?”, mă întreabă el, cu rezerve. „Yes”, îi răspund eu scurt și încerc să bag din nou în viteză, lucru care îmi reușește într-un târziu. Din nou mă întrerupe din condusul meu concentrat și îmi atrage atenția că merg pe partea greșită a străzii. La naiba! Aici se circulă pe partea stângă! Kikuyu coboară, ușurat, în fața buticului său. Eu merg mai departe, în direcția școlii, ca să mă familiarizez puțin cu mașina, fără să mă vadă nimeni. După câteva ture, reușesc să stăpânesc, oarecum, vehiculul.

Acum merg la benzinărie, pentru că indicatorul de benzină arată că rezervorul este doar pe sfert plin. Somalezul, căruia îi aparține benzinăria, îmi spune, cu părere de rău, că momentan nu este benzină. „Când voi găsi benzină?” îl întreb eu optimistă. Astă seară sau mâine, îmi răspunde el. Li s-a promis de mult timp, dar nu se știe exact când va veni. Deja mă aflu în fața următoarei probleme. Acum am mașină, dar nu am benzină. Este de-a dreptul bătaie de joc! Când mă întorc la kikuyu, îl întreb, dacă poate să-mi dea el niște benzină. îmi spune că el nu are, dar îmi poate vinde un pont, unde găsesc benzină la negru. Reușesc să cumpăr douăzeci de litri, cu un franc litrul. Dar asta nu-mi ajunge până la Barsaloi și înapoi. Mă duc și la directorul lodging-xM\ și îmi dă și el douăzeci de litri. Acum sunt mulțumită și am de gând ca mâine, după cumpărături, să plec direct la Barsaloi.

PERICOLELE SĂLBĂTICIEI

A doua zi de dimineață, mă duc la banca locală și deschid un cont, lucm pentru care am avut nevoie de ceva explicații, deoarece nu am un domiciliu al meu, și nici o casuță poștală. Când le spun că eu locuiesc la Barsaloi, la manyattas, funcționarii își ies din fire și vor să afle cum am ajuns eu acolo. Le povestesc și despre cumpărarea

mașinii și, în cele din urmă, mi se deschide un cont. Îi scriu mamei mele să-mi transfere banii direct la Maralal.

Cu mașina plină de alimente, pornesc la drum. Bineînțeles că aleg traseul mai scurt, prin pădure, pentru că altfel nu îmi ajunge benzina să mă și întorc data viitoare. Abia aștept să văd, ce ochi va face Lketinga, când voi apărea în sat cu mașina.

Urcăm cu Land Rover-ul pe un drum abrupt. Cu puțin timp înainte de a intra în pădure, trebuie să pun în funcțiune tracțiunea integrală, ca să nu mă împotmolesc. Sunt mândră că stăpânesc mașina atât de bine. Copacii mi se par uriași. După vegetația care a acoperit o parte a drumului, se vede că nu s-a mai mers pe aici de mai multă vreme. Apoi, începe coborâșul și eu merg, bucuroasă, tot înainte.

Deodată, văd în mijlocul drumului o turmă mare. Frânez imediat și mă minunez. Nu mi-a spus Lketinga că aici nu pasc vite? Dar când mă apropii cam la cincizeci de metri de animale, realizez că vacile sunt, de fapt, bivoli în toată firea.

Ce mi-a spus Lketinga? Că cel mai periculos animal aici nu este leul, ci bivolul. Iar acum sunt aici, în fața mea, cel puțin treizeci, și pe deasupra și cu vițeii lor. Sunt adevărați coloși, cu niște coame periculoase și cu nasuri late. În timp ce unii pasc mai departe, liniștiți, câțiva se uită la mașina mea. Din mijlocul cirezii se ridică un abur. Sau este praf? Fascinată, mă uit la animale, fără să fac nici o mișcare. Să claxonez sau nu? Oare au mai văzut vreodată un vehicul? După ce aștept mai mult timp și când văd că nu vor să se dea la o parte din drum, mă hotărâsc, în sfârșit, să claxonez. Deodată, toate animalele își ridică capetele. Ca măsură de precauție, bag în marșarier și continuu să claxonez la intervale scurte de timp. S-a terminat cu păscutul în liniște. Unii coloși încep să împungă și să lovească în jurul lor, cu capetele în jos. Eu privesc, fascinată, spectacolul. Sper să se retragă în desișul pădurii și să nu se mai întoarcă! Dar, înainte ca ochii mei să poată percepe totul, pe dmm nu se mai află nici un animal. Vraja s-a terminat. Nu mai rămâne în urmă decât un nor de praf.

Ca să fiu sigură, mai aștept câteva minute, înainte să pornesc în plină viteză. Land Rover-ul începe să trosnească, de parcă stă să se mpă în două. Nu am decât un singur gând: să plec de-aici, cât pot de repede. Când ajung în dreptul animalelor, care tocmai au dispărut, arunc o privire în pădure, dar abia văd la un metru în față. Simt numai mirosul de balegă proaspătă. Volanul trebuie să-l țin cu toată puterea, ca să nu-mi scape din mână. După cinci minute de mers razant, încep să încetinesc, pentru că drumul devine tot mai abrupt. Mă opresc și pun în funcțiune tracțiunea integrală, cu care sper să reușesc să urc panta, fără să mă răstorn, pentru că mai tot timpul apar crăpături sau denivelări în pământ. Mă rog ca mașina să rămână pe cele patru roți. Nu am voie să ambreiez, ca să nu cadă schimbătorul de viteze! În timp ce înaintez, metru cu metru, îmi trec prin cap tot felul de lucruri posibile. Transpirația îmi curge în ochi, dar nu mă pot șterge, pentru că trebuie să mă țin cu ambele mâini de volan. După două, trei sute de metri, reușesc să trec peste obstacol. Pădurea începe să se rarească și eu mă bucur că începe să se lumineze în jurul meu. La scurt timp după asta, ajung la panta cu bolovănișuri. Și pe asta o țineam altfel minte. Când am mers prima dată pe traseul acesta, stăteam în spate și gândurile mele erau la Lketinga.

Opresc și cobor să văd dacă, într-adevăr, strada merge mai departe. În unele locuri, pietrele sunt mari cât jumătate de cauciuc de Land Rover. Acum mă cuprinde groaza și mă simt singură și depășită de situație, oricât de bine știu eu să conduc. Ca să micșorez distanța dintre denivelări, pun pietre dedesubtul roților, una peste alta. Timpul zboară și peste două ore este întuneric. Cât mai este până la Barsaloi? În starea mea de nervi, nu mai pot să-mi aduc aminte de nimic. Pun iar tracțiunea integrală și știu că nu am voie să frânez sau să ambreiez, ci trebuie să las mașina să alunece pe patru roți, deși panta în jos este abruptă. Mașina reușește să treacă peste primii bolovani. Șocul aproape că-mi smulge volanul din mână. Mă proptesc cu tot bustul pe volan și sper ca totul să meargă bine. Mașina huruie și geme. Pentru că este atât de lungă, nici nu apucă să treacă cu roțile din spate peste

ultima bucată de stâncă, că se și află cu partea din față pe următoarea. La mijlocul pantei, catastrofa se-ntâmplă: motorul sughiță o dată scurt, după care moare complet. Mașina stă suspendată peste o stâncă, iar motorul este mort. Cum îl pornesc acum din nou? Nici nu apăs bine pe ambreiaj, că mașina se și duce la vale, trosnind, o jumătate de metru. Iau repede piciorul de pe pedală, pentru că așa nu merge. Cobor și văd că una din roțile din spate atârână în aer. Aduc o piatră mare și o pun în spatele celeilalte roți. Mă aflu în pragul disperării. Când mă pregătesc să mă urc în mașină, văd doi războinici, stând pe o stâncă din apropiere, și urmărindu-mă cu interes. Ideea că ar putea să mă ajute, se pare că nu le vine în minte, totuși mă simt mai bine, pentru că nu mai sunt atât de singură aici, în sălbăticie. Încerc să pornesc motorul. Scoate câteva sunete, după care amuțește din nou. Încerc de mai multe ori. Vreau să plec de aici! Cei doi bărbați stau pe stâncă, fără să spună nimic. Cu ce să mă ajute ei? Probabil că, oricum, nu înțeleg nimic din motor.

În momentul în care nu mai am speranțe, mașina pornește brusc, de parcă nu ar fi fost nimic. Foarte, foarte ușor, iau piciorul de pe ambreiaj și sper ca mașina să poată trece peste piatra pusă acolo. După mult joc și multă răbdare cu ambreiajul, mașina avansează, balansându-se, din piatră-n piatră. După circa douăzeci de metri, scăpăm de ceea ce era mai greu și pot să-mi las mâinile să se relaxeze. Abia acum încep să plâng de epuizare și să devin conștientă de pericolul în care m-am aflat.

Drumul merge acum destul de drept. Puțin mai departe, văd câteva manyattas și câțiva copii agitați, care ne fac cu mâna. Reduc viteza, ca să nu calc vreo capră din mulțimea de acolo. Cam peste o jumătate de oră, ajung la marele râu Barsaloi. Traversarea lui cu mașina este și ea, destul de periculoasă. Deși râul este momentan sec, este mult nisip mișcător.

Mai pun o dată în funcțiune tracțiunea integrală și trec cu mare viteză prin râul, lat de aproape o sută de metri. Apoi, merg pe ultimul urcuș, înainte de Barsaloi. Plină de mândrie, traversez încet satul. Peste tot,

lumea stă pe loc. Până și somalezii ies din buticurile lor. „Mzungu, mzungu!”, aud strigându-se din toate părțile.

Deodată, îl văd pe Lketinga stând în mijlocul străzii, împreună cu alți doi războinici. Nici nu opresc bine mașina, că el se și urcă și se uită la mine extrem de fericit. „Corinne, you come back and with this car!” Mă privește neîncrezător și se bucură ca un copil. Cel mai mult mi-aș dori acum să-l îmbrățișez. Lketinga îi invită și pe ceilalți doi războinici să se suie în mașină și plecăm la coliba noastră. Mama fuge când ne vede, Saguna sare și ea, țipând. În cel mai scurt timp, după ce parchez, mașina este înconjurată de curioși de toate vârstele. Mama nu vrea să las mașina lângă copac, pentru că-i este teamă ca nu cumva, cineva să-i facă ceva rău. Lketinga face loc prin gardul de măracini și parchez lângă manyatta care, lângă Land Rover, pare și mai mică. Contrastul produce, într-adevăr, un efect grotesc.

Descărcăm toate alimentele și le punem în colibă. Abia aștept să beau ceaiul pe care îl face mama. Este foarte fericită că am adus zahăr. Aflu că în magazine se găsește din nou mălai, dar zahăr nu. În acest timp, Lketinga admiră mașina, împreună cu ceilalți doi bărbați. Mama vorbește încontinuu cu mine. Ce-i drept, eu nu înțeleg nimic, dar ea pare să fie fericită, pentru că atunci când eu încep să râd, nereușind să spun ceva, râde și ea.

În seara aceasta ne culcăm destul de târziu, pentru că trebuie să povestesc tot, în detaliu. Când ajung la întâmplarea cu bivoli, toate fețele devin serioase și mama mormăie încontinuu

„Enkai-Enkai”, ceea ce înseamnă „Dumnezeu”. Când fratele mai mare se întoarce acasă cu caprele, se miră și el, și nu puțin. Vorbim mult. Suntem de acord că mașina trebuie păzită, pentru ca nimeni să nu fure sau să strice ceva cu rea intenție. Lketinga vrea să doarmă în prima noapte în mașină. Eu mi-am imaginat altfel întâlnirea noastră, dar nu spun nimic, pentru că ochii îi strălucesc de mândrie.

A doua zi, Lketinga vrea să facă deja o excursie și să-și viziteze fratele vitreg care paște vitele în Sitedi. Încerc să-i explic că nu putem face excursii la distanțe prea mari, pentru că nu am benzină de rezervă.

Rezervorul este numai pe jumătate plin. Asta înseamnă că mai putem ajunge o dată la Maralal. Deși nu-i convine, el acceptă argumentele mele. Și mie îmi pare rău că nu pot să-l plimb, mândră, prin zonă, dar trebuie să fiu fermă.

Trei zile mai târziu, ne trezim în fața colibei cu șeful adjunct al districtului. Vorbește cu Lketinga și cu mama. Eu nu înțeleg decât „mzungu” și „car”. Este vorba despre mine. În uniformă verde, care nu stă prea bine pe el, arată ciudat. Numai arma lui cea mare, îi dă puțină autoritate. În plus, nu vorbește nici engleza. Mai târziu, vrea să-mi vadă pașaportul. 1-1 arăt și îl întreb ce s-a întâmplat. Lketinga îmi traduce, spunând că trebuie să mă înregistrez la oficiu, la Maralal, pentru că europenii nu au voie să locuiască în manyattas.

PLANURI DE VIITOR

În după-masa aceasta, Lketinga și cu mine hotărâm, cu acordul mamei, să ne căsătorim. Șeful adjunct ne spune că trebuie să facem acest lucru la oficiul din Maralal, pentru că o căsătorie în stil tradițional, în boscheți, nu este suficientă. După toate dezbaterile, șeful vrea să fie dus acasă cu mașina. Lui Lketinga i se pare ceva normal, pentru că avem de-a face cu o „persoană respectabilă”. Îmi dau seama imediat că șeful profită de acest lucru, fără mșine. Când să pornesc, îmi arunc întâmplător ochii pe ceasul de la benzină și constat cu groază că nivelul benzinei a scăzut, deși mașina nu a fost folosită. Nu-mi pot explica asta.

Plecăm. Șeful se așază pe scaunul de lângă mine, în timp ce Lketinga ia loc în spate. Atitudinea lui mi se pare plină de tupeu, pentru că, la urma urmei, mașina este a noastră, dar nu spun nimic, întrucât pe Lketinga pare să nu-l deranjeze. Ajunși la destinație, șeful îmi aduce la cunoștință, plin de sine, că peste două zile trebuie să plece la Maralal și, cum eu oricum am treabă la oficiu, să-l iau și pe el. Într-adevăr, viza mea expiră peste o lună.

întoarsă la manyatta, constat că benzina nu ajunge până la Maralal, mai ales că eu vreau să merg pe traseul mai lung, dar mai ușor. Mă duc la misiune. îmi deschide părintele Giuliano și mă întreabă, de data asta ceva mai politicos: „Yes?” îi povestesc despre problemele mele cu benzina. Mă întreabă pe ce drum am venit și îi răspund: „Pe cel prin pădure.” Pentru prima dată am sentimentul că îmi dă mai multă atenție și mă privește cu puțin mai mult respect. „This road is very dangerous, don't go there again. ” Apoi îmi spune să-i duc lui mașina, să se uite el la rezervor. Intr-adevăr, acesta atârnă într-o parte cam cinci centimetri, tocmai bine ca benzina să se evapore. Acum înțeleg de ce acroșam pietrele.

în zilele următoare, părintele îmi sudează rezervorul. îi sunt foarte recunoscătoare. Printre altele, mă întreabă la care dintre morani trăiesc și îmi dorește putere multă și nervi buni. De la el aflu că la Maralal procurarea benzinei este o chestiune de noroc și că mai bine îmi cumpăr una sau două canistre, a câte două sute de litri, pe care le pot depune la misiune, pentru că el nu va putea să-mi vândă mereu benzină. Mă bucur de oferta pe care mi-o face, mai ales că-mi dă voie să parchez și Land Rover-ul la misi- une, aceasta fiind păzită și noaptea. Lketinga se lasă greu convins de acest lucru, pentru că el nu are încredere nici măcar în misionari.

Zilele care urmează se derulează în liniște, în afară de faptul că zilnic vin oameni să ne întrebe când mergem la Maralal. Toți vor să meargă cu noi. în sfârșit, are un samburu o mașină, și ei o și consideră mașina tuturor. Trebuie să le explic mereu că, la cum arată străzile, nu sunt dispusă să iau în mașină douăzeci de persoane.

Vine ziua plecării. Șeful adjunct este și el inclus, bineînțeles, și are tupeul să decidă, cine să meargă și cine nu. El vrea să ia numai bărbați, iar femeile care așteaptă să rămână acolo. Când mă uit printre ele, zăresc una, care duce în kanga un copil cu ochii infectați și supurând. O întreb de ce vrea să meargă la Maralal. Timidă, își lasă privirea în jos și îmi spune că vrea să meargă la spital, pentru că aici nu mai au medicamente pentru ochi. O rog să urce.

Când văd că șeful tocmai vrea să se așeze pe scaunul de lângă șofer, îmi iau inima-n dinți și îi spun, privindu-l direct în ochi:

„No, this place is for Lketinga. ” El se supune, dar eu știu că de-acum înainte i-am pierdut simpatia. Călătoria decurge bine, vorbim și cântăm mult. Pentru unii, aceasta este prima dată când merg cu mașina.

Traversăm de trei ori un râu, pentru care am nevoie de tracțiunea integrală. În rest, merge și fără ea. Totuși, trebuie să mă concentrez asupra traseului, pentru că este plin de gropi și de striatii. Drumul mi se pare fără sfârșit, iar benzina scade rapid.

Ajungem la Maralal în cursul după-amiezii. Ceilalți călători coboară, iar noi ne îndreptăm direct spre benzinărie. Spre marea mea dezamăgire, benzină tot nu există. Se pare că de când am cumpărat eu mașina, nu a mai fost în tot Maralalul benzină. Somalezul ne asigură că azi sau mâine trebuie să vină, dar eu nu mai cred nici un cuvânt din ce-mi spune. Lketinga și cu mine mergem la lodging, unde ne petrecem prima noapte.

De când am fost ultima dată la Maralal, a plouat și acum totul este atât de verde, încât avem impresia că ne aflăm în altă țară. În schimb, noaptea este mai rece. Pentru prima dată, îmi dau seama cât de insuportabili pot deveni țânțarii. Încă din timpul cinei, pe care o servim în camera noastră, la răcoare, ca să stăm departe de privirile celorlalți, țânțarii mă pișcă încontinuu. În numai câteva minute, gleznele și mâinile mi se umflă. Nu apuc bine să-i omor pe unii, că și intră alții, zbâmâind, pe sub acoperiș. Ciudat este, că se pare că preferă pielea albă. Masaiul meu nu are nici pe jumătate din pișcăturile mele. Când ne culcăm, îi aud zbâmâind, fără întreprere, în jurul capului meu. Lketinga își trage pătura toată peste cap și nu simte, bineînțeles, nimic.

După un timp, aprind lumina, enervată, și îl trezesc. „I can't sleep with these mosquitoes!”, îi spun eu, disperată. El se scoală și pleacă. Peste zece minute se întoarce și pune pe jos ceva verde; este o spirală împotriva țânțarilor, pe care o aprinde la un capăt, într-adevăr, după

puțin timp, lighioanele dispar. în schimb, în cameră pute groaznic. într-un final, adorm și mă trezesc abia a doua zi de dimineață, la ora cinci, când țânțarii încep iar să mă tortureze. Spirala s-a consumat; se pare că ajunge numai pentru șase ore.

Trec patru zile și benzină tot nu este. Din plictiseală, Lketinga începe să mestece din nou miraa. Bea și două, trei beri, pe ascuns. Mie nu îmi convine, dar ce să-i spun? Mă enervează și pe mine așteptarea asta. între timp, am fost și la oficiu, ca să facem cunoscută intenția noastră de a ne căsători. Suntem trimiși de la un birou la altul, până găsim pe cineva care ne poate da informații referitoare la căsătoria civilă. Aici are loc destul de rar așa ceva, pentru că, numai dacă se căsătoresc în stil tradițional, bărbații samburu pot avea mai multe neveste. Bani pentru un oficiu al stării civile nu sunt și nimeni nu este interesat de așa ceva, pentru că atunci nu ar mai fi posibilă poligamia. Această explicație mai mult ne încurcă, pe Lketinga, însă, dintr-un alt motiv decât pe mine.

Pentru moment, însă, nu avem timp să reflectăm asupra acestui lucm. Când ofițerul îi cere actele, ca să-și noteze datele noastre, se dovedește că Lketinga nu mai are carte de identitate; i-a fost furată la Mombasa. Ofițerul ia o mină surprinsă și spune că în acest caz trebuie să solicităm eliberarea uneia noi, la Nairobi, ceea ce va dura, mai mult ca sigur, două luni. Ne spune că abia după ce are toate datele noastre, poate face publică căsătoria. Dacă nu există nici o obiecție, atunci o poate oficia după șase săptămâni. Dar eu trebuie să părăsesc Kenya în cel târziu trei săptămâni, pentru că îmi expiră viza, pe care deja am prelungit-o o dată.

în timp ce Lketinga mestecă din nou la iarba lui, îl întreb ce părere are despre poligamie. îmi spune că pentru el va fi, într-adevăr, o problemă, dacă, după nunta noastră, acest lucm nu ar mai fi posibil. Afirmația lui mă șochează, însă încerc să-mi păstrez calmul; pentru el, asta nu înseamnă ceva rău sau greșit, ci este ceva normal, în timp ce pentru un european este de neconceput. încerc să-mi imaginez cum ar

trăi el cu mine și cu încă una sau două femei. Numai când mă gândesc la asta și mi se taie respirația de gelozie.

În timp ce stau și reflectez, Lketinga îmi spune că nu se poate căsători cu mine la oficiu, dacă nu voi fi de acord, ca el să se căsătorească mai târziu în mod tradițional cu o femeie samburu. Acum nu mai rezist și izbucnesc în lacrimi. Speriat, Lketinga se uită la mine și mă întreabă: „Corinne, what’s the problem ? ” Încerc să-i explic că noi, albi, nu acceptăm poligamia și că eu nu-mi pot imagina o astfel de conviețuire. El râde, mă ia în brațe și mă sărută scurt pe gură. „No problem, Corinne. Now you will get my first wife, pole, pole. ” Apoi, îmi spune că el vrea mulți copii, cel puțin opt. Mă face să zâmbesc și îi spun că mai mult de doi eu nu vreau. Tocmai de aceea, adaugă războinicul meu, ar fi mai bine dacă ar exista o a doua femeie care să facă și ea copii. Mai ales că el nu este sigur că eu îi pot face copii, iar fără copii, un bărbat nu valorează nimic. Eu accept acest argument, pentru că, într-adevăr, eu nu știu dacă pot avea copii. Înainte de a veni în Kenya, acest lucru nu avea importanță pentru mine. Discutăm despre una, alta, până când, în cele din urmă, sunt de acord cu următoarele: în cazul în care eu, timp de doi ani, nu pot avea copii, Lketinga are voie să se căsătorească încă o dată; altfel, trebuie să aștepte cel puțin cinci ani. El este de acord cu propunerea mea, iar eu încerc să mă liniștesc, spunându-mi că cinci ani înseamnă mult timp.

Plecăm din cameră și mergem să ne plimbăm prin Maralal, în speranța că, între timp, a sosit benzina. Dar, ca și până acum, nu este. În schimb, ne întâlnim cu Tom, binefăcătorul meu, și cu soția lui cea tânără, care este încă aproape un copil; ea se uită, sfioasă în pământ. Nu face impresia că ar fi fericită. Le povestim că așteptăm deja de patru zile benzina. Tom ne întreabă, de ce nu mergem la Lacul Baringo care se află la două ore de mers de aici, unde se găsește mereu benzină. Ideea lui mă încântă, pentru că statul degeaba îmi displace. Le fac propunerea să vină și ei, mai ales că le sunt datoare cu un safari. Tom se sfătuiește cu soția lui, dar fetei îi este frică de mașină.

Lketinga râde și reușește, în cele din urmă, să o convingă. Hotărâm să plecăm chiar a doua zi de dimineață.

Acum căutăm garajul local, al cărui proprietar este tot un somalez. Cumpăr de la el două canistre goale, care se potrivesc perfect în spate la Land Rover. Le fixează cu niște sfori și astfel mă simt foarte bine echipată pentru următoarele drumuri. Suntem fericiți că, în sfârșit, plecăm. Numai fata se face mică și nu spune nimic. Îi este frică și se ține bine de canistre.

Mergem pe un drum interminabil, plin de praf și de gropi. Din sens opus nu vine nici un vehicul. Din când în când, se zăresc turme de zebre sau de girafe, în rest, în lung și-n lat, nu se vede nici un indicator sau vreun semn de prezență umană. Deodată, Land Rover-ul se lasă pe partea din față, iar condusul devine dificil. Avem pană. La schimbarea roții nu mă pricep. În cei zece ani ai mei de condus, nu mi s-a întâmplat niciodată așa ceva. „No problem”, spune Tom. Scoatem roata de rezervă, cheia în cruce și un cric foarte vechi. Tom se bagă sub mașină, ca să fixeze cricul. După aceea, încearcă să desfacă piulițele cu cheia în cruce. Muchiile uneltei sunt, însă, atât de uzate, încât cheia nu mai face priză cu șurubul. Încercăm să fixăm cheia cu nisip, bucățele mici de lemn și cârpe. Reușim să desfacem trei piulițe, dar a patra nu se mișcă. Renunțăm. Soția lui Tom începe să plângă și să fugă de-a lungul stepei.

Tom ne liniștește, spunându-ne să o lăsăm, că se întoarce. Totuși, Lketinga o aduce înapoi, pentru că aici ne aflăm în alt district, cel al tribului Baringo. Suntem transpirați, murdari și ne este foarte sete. Avem destulă benzină, dar nu avem nimic de băut, pentru că nu ne-am gândit că vom merge atât de mult. Așa că ne așezăm la umbră și sperăm să treacă pe acolo, cât mai curând, o mașină. Traseul pare a fi mai circulat decât cel spre Barsaloi. Când vedem, însă, că după câteva ore nu se întâmplă nimic și că Lketinga, care a plecat într-un tur de recunoaștere, se întoarce fără să fi găsit nici Lacul Baringo, nici colibe, ne hotărâm să petrecem noaptea în Land Rover. Această noapte pare a fi interminabilă. Abia putem dormi din cauza foamei, a

setei și a frigului. Dimineată, bărbații mai fac o încercare, dar fără succes. Vrem să mai așteptăm până la prânz, să vedem dacă ne vine vreun ajutor. Gâtlejul mi s-a uscat, iar buzele îmi sunt aspre. Fata plânge din nou, iar Tom începe să-și piardă răbdarea.

Deodată, Lketinga trage încordat cu urechea și i se pare că aude un vehicul. Mai durează câteva minute, până când aud și eu un zgomot de motor. Spre ușurarea noastră, vedem un autobuz-safari. Șoferul african oprește și lasă geamul în jos. Turiștii italieni ne măsoară, curioși, cu privirea. Tom îi explică șoferului ce problemă avem, însă acesta ne spune că-i pare rău, dar nu are voie să ia străini în mașină. Ne dă cheia lui în cruce, care, din păcate, este prea mică. Acum încerc eu să-l înduplec pe șofer, oferindu-i chiar bani, dar el ridică geamul și pleacă, pur și simplu, mai departe. În tot acest timp, italienii nu spun nimic, se uită doar, cu reținere, la mine. Probabil că li se par prea murdară, iar Tom și Lketinga prea sălbatici. Autobuzul pleacă și eu înjur furioasă în urma lui. Mi-e mșine pentru rasa mea albă! Nici unul dintre turiști nu a încercat să-l convingă pe șofer.

Cel puțin, Tom este sigur că ne aflăm pe traseul corect. Tocmai când se hotărăște să plece pe jos, auzim din nou zgomote de motor. De data asta sunt cu totul hotărâtă, să nu-l las să plece fără unul din noi. Este un autobuz-safari asemănător celui de dinainte, în care se află tot italieni.

În timp ce Tom și Lketinga negociază cu șoferul reținut, care din nou îi refuză, eu trag de ușa din spate a autobuzului și strig cu o voce disperată înăuntru: „Do you speak English?” „No, solo italiano”, îmi răspunde o voce. Un singur bărbat mai tânăr răspunde: „Yes, just a little bit, what’s your problem?” îi spun că suntem aici de ieri de dimineată, fără apă și fără mâncare și avem nevoie urgentă de ajutor. Șoferul spune: „It’s not allowed” și vrea să închidă ușa, dar, din fericire, tânărul italian intervine și spune că ei plătesc acest autobuz și de aceea au dreptul să hotărască, cine are voie să urce și cine nu. Tom se urcă în față, pe la șofer, indiferent dacă acesta vrea sau nu, iar eu le mulțumesc ușurată turiștilor.

Mai răbdăm aproape trei ore, până când zărim în depărtare un nor de praf. În sfârșit, Tom se întoarce într-un Land Rover, cu proprietarul acestuia. Spre norocul nostru, aduce Cola și pâine.

Eu mă năpustesc imediat asupra băuturii, dar el mă avertizează să iau numai câteva guri mici, altfel mi se face rău. Mă simt ca nou-născută și îmi jur că nu mai plec niciodată cu această mașină, fără apă de băut la mine.

Tom reușește să desfacă ultima piuliță, spărgând-o cu un ciocan și o daltă. Apoi, schimbatul roții merge rapid și, imediat după aceea plecăm mai departe, fără un șurub. După o oră și jumătate, ajungem, în sfârșit, la Lacul Baringo. Benzinăria se află chiar lângă un restaurant de lux cu grădină, pentru turiști. După toată oboseala îndurată, îi invit pe toți la restaurant. Fata este impresionată de toată această lume nouă, dar nu se simte bine. Ne așezăm la o masă frumoasă, cu vedere spre lac, pe care se foiesc mii de flamingo roz. Uitându-mă la fețele pline de uimire ale prietenilor mei, mă simt foarte mândră că le pot oferi, în afară de necazuri, și ceva mai deosebit.

Doi chelneri vin la masa noastră, dar nu ca să ne ia comanda, ci ca să ne aducă la cunoștință că aici nu putem servi nimic, pentru că localul este numai pentru turiști. Revoltată, îi răspund:

„Eu sunt, însă, turistă și mi-am invitat prietenii.” Chelnerul cel negru îmi spune că eu pot rămâne, dar masaii trebuie să părăsească localul. Ne sculăm și plecăm. Simt aproape în tot corpul umilința pe care o trăiesc acești oameni, dealtfel, foarte mândri.

Cel puțin, găsim benzină. Când proprietarul benzinăriei vede că vreau să umplu cele două canistre mari, îmi cere să-i arăt mai întâi banii. În timp ce Lketinga ține furtunul în canistră, eu mă îndepărtez câțiva metri, ca să fumez, după toate supărările, o țigară. Deodată, îl aud țipând și văd, disperată, cum benzina țâșnește din furtun, îri toate părțile. Mă duc imediat la mașină și ridic furtunul, pe care Lketinga l-a aruncat, ca să-l pun la loc. Piedica s-a blocat și benzina a curs mai departe, deși canistra era plină. Câțiva litri au curs pe jos și în mașină.

Când văd cât de penibil se simte Lketinga, încerc să mă stăpânesc. Tom și soția lui stau deoparte și le vine să intre-n pământ de mșine. A doua canistră nu mai avem voie să o umplem. Plătim și dispărem. Eu aș prefera să fiu acum acasă, în manyatta, și să mă lipsesc de mașină, pentru că până acum nu am avut decât necazuri cu ea. În sat bem un ceai, în liniște, după care plecăm. În mașină miroase îngrozitor a benzină și nu mai durează mult, până când fetei îi vine să vomite. Apoi, nu mai vrea să se urce, preferă să meargă pe jos până acasă. Tom se enervează și o amenință că o trimite înapoi la părinții ei, când ajungem la Maralal, și își ia altă nevastă. Se pare că asta este o mare mșine, pentru că fata se urcă din nou. De la incidentul cu benzina, Lketinga nu a mai scos nici un cuvânt, îmi pare rău pentru el și încerc să îl consolez. Ajungem la Maralal pe întuneric.

Cei doi își iau destul de repede la revedere, iar noi mergem în lodging. Deși este rece, mă duc să mă spăl la firul de apă, care abia curge din duș, pentru că simt că mă lipesc de la atâta mizerie și praf. Lketinga se spală și el. Apoi, mâncăm în cameră o porție bună de came. De data asta, și mie mi se pare gustul cărnii excelent și bem și câte o bere. Apoi, mă simt foarte bine și petrecem o noapte de dragoste frumoasă. Pentru prima dată, de când sunt cu Lketinga, ating punctul culminant. Pentru că scena nu se petrece fără sunete, el îmi pune mâna la gură și mă întreabă speriat:

„Corinne, what's the problem?” După ce pot să respir din nou, liniștită, încerc să-i explic că am avut un orgasm. Totuși, el nu înțelege, ci râde și se uită la mine, sceptic. În cele din urmă, trage concluzia că așa ceva există numai la albi. Într-un târziu, adorm epuizată, dar fericită.

A doua zi de dimineață, facem cumpărături serioase: orez, cartofi, legume, fructe, și chiar ananas. Umplem și cea de-a doua canistră cu benzină, pentru că acum, parcă să ni se facă în ciudă, este și în Maralal benzină. Cu mașina plină, purcedem la drum spre casă. Mai luăm cu noi și doi bărbați samburu.

Lketinga vrea să mergem pe traseul mai scurt, prin pădure. Eu am îndoieli, dar, în prezența lui, acestea dispar repede. Călătoria decurge bine, până ajungem la panta abruptă. Pentru că cele două canistre pline amplifică balansarea mașinii, îi rog pe cei doi pasageri să ia toate cumpărăturile și să se așeze pe partea muntelui, pentru că mi-e teamă să nu se răstoarne mașina. Se face liniște în mașină, când iau cu asalt cele două sute de metri. După ce reușim să trecem, sporovăială continuă. Când ajungem la stânci, toată lumea trebuie să coboare, iar Lketinga mă ghidează bine peste bolovanii cei mari. Trecem și de acest obstacol și mă simt ușurată și mândră. Ajungem la Barsaloi, fără probleme.

VIAȚA COTIDIANĂ

În zilele care urmează, profităm de rezultatele efortului nostru. Avem destulă mâncare, iar benzina este din belșug. În fiecare zi mergem cu mașina în vizită cunoștințe de-ale lui Lketinga, sau să tăiem lemne pentru foc, pe care le aducem acasă. Din când în când, mergem la râu, unde ne îndeplinim ritualul de spălare, după care transportăm pentru jumătate din Barsaloi canistarele cu apă, câteodată douăzeci de bucăți. Pentru că aceste mici excursii consumă mult din benzina noastră prețioasă, eu încep să protestez, ceea ce provoacă de fiecare dată discuții.

Într-o dimineață, un moran ne povestește că una din vacile lui a fătat. Asta înseamnă că trebuie să mergem, să fim de față la eveniment. Plecăm spre Sitedi. Pentru că nu este o stradă oficială, trebuie să fim mereu atentă să nu merg prin mărăcini. Ajunși în enclavă, mergem să-l vizităm pe fratele vitreg al lui Lketinga. Aici, seara se strâng vacile, de aceea călcăm prin grămezi de baligă, care atrag mii de muște. Fratele vitreg al lui Lketinga ne arată vițelul nou-născut. În prima zi, vaca mamă rămâne acasă. Lketinga radiază de fericire, în timp ce eu mă lupt cu muștele. Sandalele mele de plastic se afundă în

baligă. Acum îmi dau seama, ce deosebire este între enclava noastră fără vaci și cea de aici. Nu, aici nu vreau să rămân prea mult timp!

Suntem invitați să bem un chai, iar Lketinga mă conduce în coliba fratelui său vitreg și a tinerei lui soții, care are un bebeluș de două săptămâni. Ea pare să se bucure de vizita noastră. Ceilalți discută mult, dar eu nu înțeleg nici un cuvânt. Roiurile de muște mă exasperează. În timp ce ne bem ceaiul, țin în permanență mâna deasupra bolului fierbinte, ca să nu înghit vreuna. Bebelușul, dezbrăcat, stă atârnat de mama lui, într-o kanga. Când îi fac semn și îi arăt că bebelușul își face nevoile în kanga, fără să observe nimeni, femeia râde, scoate copilul de acolo și îl curăță, scuiându-l pe fund și apoi frecându-l. După aceea, își scutură fusta și kanga și le freacă cu nisip, ca să se usuce. Mie mi se face rău, când mă gândesc că asta se întâmplă de mai multe ori pe zi și că ritualul de spălare se reduce la ceea ce am văzut eu. Vorbesc cu Lketinga despre asta, dar el îmi spune că este ceva normal. Măcar muștele au și ele contribuția lor, făcând să dispară resturile.

Când vreau, în sfârșit, să plec acasă, Lketinga îmi spune: „Nu se poate, astăzi dormim aici!” El vrea să rămână la vacă, iar fratele lui vrea să ne taie o capră, pentru că și soția lui are nevoie, acum, după naștere, de came. Gândul că trebuie să înnoptez aici, mă face să disper. Pe de-o parte, nu am voie să refuz ospitalitatea gazdelor, pe de altă parte mă simt, realmente, pierdută.

Lketinga și ceilalți războinici sunt mai tot timpul cu vacile, în timp ce eu stau, împreună cu trei femei, în obscuritatea din colibă, fără să pot scoate nici un cuvânt. Se vede că vorbesc despre mine și se amuză într-un mod ciudat. Una îmi examinează pielea albă de pe braț, alta îmi bagă mâna în păr. Părul meu lung, deschis la culoare, le demtează. Ele sunt toate rase în cap, în schimb poartă niște bentițe colorate, din perle și cercei lungi.

Femeia alăptează din nou bebelușul, după care mi-l întinde mie. Eu îl iau în brațe, dar nu cu prea mare afecțiune, pentru că mi-e teamă să nu facă și la mine ce a făcut și la mama lui. Mie mi-e clar că aici nu

există scutece, dar momentan nu mă pot obișnui cu ideea asta. După ce îl admir un timp, i-l dau înapoi, ușurată.

Lketinga aruncă o privire în colibă. îl întreb unde a fost atâta timp și îmi spune, râzând că bea lapte cu ceilalți războinici. Mai târziu, vor să taie capra și să ne aducă și nouă niște bucăți bune. El trebuie să mănânce din nou în boscheți. îi spun că vreau să merg și eu, dar de data asta nu se poate. Enclava este mare și sunt prea multe femei și prea mulți războinici aici care ne văd. Așa că așteptăm vreo două ore, până ni se aduce porția de came.

Între timp se face noapte, iar femeia începe să prepare carnea. Suntem trei femei și patru copii care trebuie să împărțim o jumătate de capră. Cealaltă jumătate au mâncat-o Lketinga și fratele lui vitreg. După ce mă satur, mă strecor afară din colibă și mă alătur masaiului meu și celorlalți războinici care stau ghemuiți lângă vaci. îl întreb pe Lketinga, când vine să se culce. El râde: „O, no, Corinne, here I cannot sleep in this house together with ladies, I sleep here with friends and the cows. ” Nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să mă întorc la aceste femei, pe care eu nu le cunosc. Este prima mea noapte fără Lketinga și căldura lui îmi lipsește foarte tare. La capul meu, în colibă, se află trei capre, nou-născute, care behăie încontinuu. Nu dorm toată noaptea.

Dimineața, devreme, este mai multă agitație decât la noi, la Barsaloi. Aici trebuie mulse nu numai caprele, ci și vacile. Din toate părțile se aud behăituri și mugituri nerăbdătoare. De muls se ocupă femeile sau fetele. În sfârșit, după ce ne bem ceaiul, plecăm. Mă cuprinde entuziasmul, când mă gândesc la manyatta noastră curată, la mâncarea de acolo și la râu. Land Rover-ul nostru este plin de femei care se duc să-și vândă laptele la Barsaloi.

Sunt încântate că nu trebuie să mergă atâta drum pe jos. Nu mai durează mult, până când Lketinga insistă să conducă și el. Încerc, prin toate mijloacele, să-l conving să renunțe la această idee, dar nu reușesc; se pare că femeile îl îmboldesc. Pune încontinuu mâna pe volan, până când mă enervez și opresc mașina. Mândru, Lketinga se

așază pe scaunul șoferului și toate femeile aplaudă. Eu mă simt groaznic și încerc, disperată, să-i explic măcar cum funcționează accelerația și frâna. El refuză, spunându-mi: „I know, I know” și pornește în hopuri. Este fericit. Eu nu pot împărtăși această fericire decât câteva secunde, pentru că, după vreo sută de metri, strig: „Slowly, slowly!” Dar, în loc să încetinească, Lketinga accelerează și merge tot înainte, în direcția unui copac. Se pare că el confundă totul. Eu țip: „încet, mai la stânga!” Cuprinsă de panică, reușesc să trag de volan în stânga, chiar în fața copacului. Astfel, evităm o coliziune frontală, dar mașina acroșează cu una din aripi copacul, iar motoml moare.

Acum nu mă mai pot stăpâni. Cobor, mă uit la stricăciuni și dau cu pumnii în mașina asta blestemată. Femeile urlă, dar nu din cauza accidentului, ci pentru că eu îmi permit să țip la un bărbat. Lketinga stă lângă mine și este terminat. Nu a vrut să facă așa ceva. Dezorientat, își ia sulita și se pregătește să plece acasă pe jos. Nu vrea să se mai urce niciodată în această mașină. Când îl văd în starea asta, după ce, cu două minute mai devreme, era atât de vesel, începe să-mi pară rău. Dau înapoi Land Rover-ul, și, pentru că încă mai merge, reușesc să-l conving pe Lketinga să se urce. Restul dmmului îl parcurgem fără să spunem nimic. Eu îmi imaginez deja blamarea din Maralal, când mzungu va apărea cu mașina îndoită.

în Barsaloi, mama ne așteaptă, deja, bucuroasă. Chiar și Saguna mă salută veselă. Lketinga se duce și se întinde în colibă. Se simte rău și îi este teamă de poliție, pentru că nu are permis de conducere. Se află într-o stare atât de rea, încât mi-e frică să nu înnebunească din nou. îl liniștesc și-i promit că voi spune la toată lumea că eu am făcut accidentul și că vom repara mașina în Maralal.

Eu vreau să merg la râu să mă spăl. Lketinga nu vine cu mine, pentru că nu vrea să părăsească coliba. Așa că plec eu singură, deși mama mă ceartă. îi este frică să mă lase singură la râu. Ea însăși nu a mai fost acolo de ani de zile. Cu toate avertismentele, plec și iau cu mine și o canistră de apă. Mă spăl la locul nostru obișnuit. Totuși, singură nu

mă simt în largul meu și nu îndrăznesc să mă dezbrac complet. îmi fac o toaletă rapidă, după care mă întorc. Când intru în colibă, Lketinga mă întreabă, curios, ce am făcut atâta timp la râu și cu cine m-am întâlnit. Surprinsă de întrebarea lui, îi răspund că eu nici măcar nu cunosc lumea și, în afară de asta, m-am și grăbit. El nu ripostează.

Discut apoi cu mama și cu Lketinga despre călătoria mea în Elveția, pentru că în curând îmi expiră viza. Peste două săptămâni trebuie să părăsesc Kenya, iar cei doi nu sunt deloc încântați de asta. Lketinga mă întreabă îngrijorat, ce se întâmplă dacă nu mă mai întorc, în condițiile în care noi am comunicat deja oficiului intențiile noastre de căsătorie. „I come back, no problem!”, îi răspund eu. Pentru că nu am nici bilet de avion, nici rezervare, îmi fac planul să plec peste o săptămână. Zilele zboară. În afară de ritualul nostru zilnic de spălare, restul timpului îl petrecem acasă și vorbim despre viitorul nostru.

În penultima zi, în timp ce lenevim în colibă, auzim niște țipete de femeie. „What’s that?”, întreb eu, mirată. Lketinga ascultă, încordat, ce se întâmplă afară. Fața i se întuneacă. „What’s the problem?”, întreb eu din nou și simt că ceva nu este în regulă. La scurt timp după aceea, mama intră, mânioasă, în colibă. Se uită supărată la Lketinga și schimbă cu el două, trei fraze. Lketinga iese afară și eu aud cum ia naștere o dispută vehementă. Când vreau să ies și eu, la rândul meu, afară, mama îmi face semn cu capul, să rămân înăuntru. Mă așez la loc și inima îmi bate să-mi iasă din piept. Trebuie să fie ceva rău. În cele din urmă, Lketinga vine și se așază, încă răscolit, lângă mine. Afară se face liniște. Acum vreau să știu ce s-a întâmplat. După o tăcere îndelungată, aflu că mama prietenei lui, cu care Lketinga a fost împreună mai mulți ani, se află în fața colibei, împreună cu alte două femei.

Mie îmi este îngrozitor de frică. Este pentru prima dată, când aud vorbindu-se despre o prietenă. Peste două zile plec, iar eu am nevoie de o explicație clară, și anume acum. Îl întreb:

„Lketinga, you have a girlfriend, maybe you must marry this girl?” Lketinga râde forțat și îmi spune: „ Yes, many years I have a little girlfriend, but / cannot marry this girl!” Eu nu înțeleg nimic. „Why?” Acum aflu că aproape fiecare războinic are câte o prietenă, pe care trebuie să o împodobească cu perle și să aibă grijă să-i cumpere în decursul anilor multe bijuterii, ca să arate cât se poate de frumos, atunci când se căsătorește. Însă un războinic nu are voie să se căsătorească niciodată cu prietena lui. Ei au voie să facă dragoste, fără rețineri, până cu o zi înainte de nunta fetei, dar apoi aceasta este vândută de către părinți altcuiva. Fata află abia în ziua nunții, cine îi va fi soț.

Șocată de ceea ce tocmai am aflat, spun că așa ceva trebuie să fie destul de urât. „ Why?”, mă întreabă Lketinga. „This is normal for everybody!” îmi povestește că fata și-a smuls toate bijuteriile de la gât, când a aflat că eu locuiesc la el, înainte ca ea să fie căsătorită. Pentru ea este foarte grav, îmi spune el. Treptat, treptat, simt cum crește în mine gelozia și îl întreb când a vizitat-o ultima dată și unde locuiește, de fapt. Departe de aici, în direcția Baragoi, îmi spune el și mă asigură că de când sunt eu aici, nu a mai văzut-o. Eu reflectez asupra acestor lucruri și îi propun ca în absența mea, să se ducă la ea și să clarifice treburile; dacă este nevoie, să-i cumpere bijuterii, dar când mă întorc, să fie lămurită treaba. El nu răspunde, iar eu, până în ziua plecării, nu aflu ce are de gând să facă. Dar am încredere în el și în dragostea noastră.

Imi iau rămas bun de la mama și de la Saguna care, se pare că a prins mare drag de mine. „fiakuna, matata, nu sunt probleme”, le spun eu râzând, după care plecăm cu Land Rover-ul spre Maralal, pentru că în timpul absenței mele, vreau să-l las la reparat, într-un garaj. Lketinga vrea să se întoarcă pe jos. În pădure dăm de grupuri mici de bivoli, dar care, cum aud motorul de la mașină, o iau la sănătoasa. Totuși, Lketinga ia sulița să o aibă la îndemână și scoate un sunet, ca un fel de grohăit. Mă uit la el, râzând, după care se liniștește din nou.

Parcăm direct în garaj, pentru ca aripa îndoită să nu atragă și mai mult atenția. Șeful somalez vine și examinează avaria. Costă cam șase sute de franci, spune el. Eu rămân consternată: această pagubă costă cât un sfert din prețul de cumpărare al mașinii. Mă încăpățânez și negociez prețul. În cele din urmă, ajungem la trei sute cincizeci de franci, ceea ce este tot mult. Noaptea o petrecem în lodging-ul nostru obișnuit. Nu dormim mult, pe de-o parte din cauza plecării mele, pe de alta din cauza țăntărilor numeroși. Despărțirea este grea, iar Lketinga stă, puțin cam pierdut, lângă autobuzul care trebuie să plece. Eu îmi acopăr fața, ca să nu ajung la Nairobi plină de praf.

ELVEȚIA, ȚARĂ STRĂINĂ

Găsesc o cameră la pensiunea Igbol și mănânc mai întâi pe sătu- rate. Încerc la fiecare companie de zbor, până găsesc, în cele din urmă, un zbor la Alitalia. Pentru prima dată, după mai multe luni, sun acasă. Mama mea este emoționată tare, când aude că vin acasă, pentru scurt timp. Cele două zile rămase până la plecare, la Nairobi, sunt pentru mine un chin. Mă plimb pe străzi, în lung și-n lat, ca să-mi omor timpul. La fiecare colț de stradă stau infirmi și cerșetori, cărora le dau mărunțișul pe care-l am.

Seara, în Igbol, discut cu excursioniști care merg prin toată lumea, sau încerc să țin la distanță diverși indieni sau africani care îmi oferă serviciile lor ca boyfriend.

În sfârșit, mă aflu în taxi, în dram spre aeroport. Când avionul decolează, nu simt că mă bucur cu adevărat de plecarea „acasă”, pentru că știu cât de disperați așteaptă Lketinga și restul familiei să mă întorc.

La Meiringen, în Berner Oberland, unde trăiesc mama mea cu soțul ei, o dată ce a trecut prima bucurie a revedem, încep să nu mă mai simt bine. Totul se desfășoară, din nou, după programul european. În magazinele alimentare, când văd atâta abundență, aproape că mi se

face rău, iar produsele congelate nu mai îmi cad bine. Încontinuu am probleme cu stomacul.

De la primărie îmi fac rost de o adeverință, în limba germană și engleză, prin care dovedesc că sunt încă celibatară. Măcar actele mele să fie în regulă. Mama mea cumpără cadou de nuntă pentru „războinicul meu” o talangă de vacă, foarte frumoasă. Cumpăr și eu câțiva clopoței pentru caprele mele; într-adevăr, am deja patru capre ale mele. Pentru mama și Saguna cumpăr două fuste, iar pentru mine și Lketinga cumpăr două păături de lână frumoase, una de culoare roșu aprins, pentru el, și una vârgată, pentru noi doi.

Făcutul bagajului nu este foarte ușor. Pe fundul genții pun rochia mea lungă de mireasă, albă, pe care am primit-o cadou de la un furnizor, când am închis magazinul. I-am promis atunci că, dacă mă voi căsători vreodată, o voi îmbrăca. Deci trebuie să o iau neapărat, cu tot cu podoabele de cap. Deasupra rochii de mireasă pun pachetelele de budincă, sosurile și supele, apoi cadourile. Locurile libere le umplu cu medicamente, pansamente, bandaje, alifii pentru răni, și vitamine. Deasupra vin păturile. Amândouă gentile sunt îndesate.

Plecarea se apropie. Toată familia mea înregistrează pentru Lketinga o casetă, cu ocazia nunții noastre. De aceea, trebuie să iau cu mine și un radiocasetofon. Stau pe aeroportul Kloten, cu treizeci și două de kilograme, pregătită de plecare. Abia aștept să mă întorc acasă. Da, dacă stau acum și îmi ascult adâncul sufletului, știu unde este adevăratul meu „acasă”. Bineînțeles, despărțirea de mama mea este grea, dar inima mea aparține deja Africii. Nu știu când mă voi întoarce.

AFRICA, NOUA MEA PATRIE

La Nairobi, iau un taxi până la hotelul Igbol. Șoferul remarcă brățările de masai la mâinile mele și mă întreabă dacă cunosc bine această populație. „Yes, I go to marry a Samburu-man”, îi răspund eu. Șoferul

dă din cap dezaprobat; se pare că nu înțelege, de ce o albă vrea să se căsătorească cu un bărbat originar tocmai dintr-o populație, așa cum o numește el, primitivă. Eu renunț să continuu conversația și sunt bucuroasă că am ajuns, în sfârșit, la Igbol. Dar astăzi nu am noroc. Toate camerele sunt ocupate. Caut un alt lodging convenabil și găsesc ceva, două străzi mai departe. Îmi este destul de greu să-mi car bagajul, chiar și pe distanța asta scurtă. Apoi, trebuie să mai urc trei etaje, până să ajung în odaia mea. Nu este nici pe departe atât de comod ca în Igbol, iar eu sunt singura albă de aici. Patul este dezmembrat, iar sub pat găsesc două prezervative folosite. Cel puțin așternutul este curat. Mă mai duc o dată repede la Igbol, ca să dau telefon la misiunea din Maralal. Aceasta poate să anunțe a doua zi, prin radio, misiunea din Barsaloi sosirea mea și astfel află și Lketinga. Ideea mi-a venit în avion și vreau să încerc, chiar dacă nu îi cunosc pe misionarii din Maralal. După convorbirea telefonică, nu sunt sigură că va merge. Cu engleza am mai făcut progrese, dar misionarul cel bun nu a făcut impresia că a înțeles foarte bine mesajul meu.

În noaptea asta dorm rău. Se pare că am nimerit într-un popas al localnicilor, pentru că peste tot, din camere, se aud strigăte, gemete și râsete, iar ușile se trântesc încontinuu. Dar trece și noaptea asta.

Călătoria cu autobuzul spre Nyahururu decurge fără incidente. Mă uit pe geam și admir peisajul. Mă apropii tot mai mult de casă. La Nyahururu plouă și este frig. Trebuie să mai dorm o noapte aici, până să iau a doua zi de dimineață autobuzul cel rablagit spre Maralal. Plecăm cu o oră și jumătate mai târziu, pentru că bagajul de pe acoperiș trebuie acoperit cu folii de plastic. Geanta mea cea mare, neagră, se află și ea acolo sus. Mai am o geantă, mai mică, pe care o țin la mine.

După o porțiune scurtă de stradă asfaltată, intrăm pe un drum de țară. Praful roșu s-a transformat într-un noroi maroniu. Autobuzul merge și mai încet decât de obicei, ca să evite gropile mari, pline acum cu apă. Derapează și câteodată ajunge aproape de-a curmezișul străzii, după

care se redresează. Mergem de două ori mai mult, decât timpul prevăzut. Strada devine tot mai impracticabilă. Din când în când, câte un vehicul se împotmolește în noroi și lumea încearcă să-l readucă pe linia de plutire. În unele locuri, strada este cu treizeci de centimetri mai joasă decât noroiul de pe margine. Geamurile sunt atât de stropite, încât abia se poate vedea ceva.

La jumătatea distanței, autobuzul începe să derapeze și se învârtă cu partea din spate, până ajunge de-a curmezișul drumului. Roțile din spate sunt afundate în șanț. Nu mai merge nimic, roțile se învârtesc în gol. Mai întâi trebuie să coboare toți bărbații. Autobuzul alunecă doi metri într-o parte și se împotmolește din nou. Acum trebuie să coboare toată lumea. Abia ies din mașină, că mă și afund în noroi, până la glezne. Stăm pe o pajiște mai înaltă și urmărim încercările zadarnice ale celorlalți. În timpul acesta, o parte din călători, printre care și eu, rup ramuri din boscheți și le punem sub roți. Dar degeaba! Autobuzul stă tot de-a curmezișul. Unii își iau tot calabalâcul și pleacă pe jos mai departe. Eu îl întreb pe șofer ce se întâmplă acum. El dă din umeri și spune că va trebui să așteptăm până mâine. Poate că se oprește ploaia și se usucă repede strada. Sunt disperată: din nou mă aflu prinsă, în mijlocul sălbăciei, fără apă și fără mâncare, numai cu prafurile de budincă, care nu-mi servesc la nimic. Se face repede frig, iar eu încep să tremur în hainele ude de pe mine. Mă întorc la locul meu. Cel puțin am o pătură de lână calduroasă la mine. În cazul în care Lketinga a primit, într-adevăr, știrea, atunci așteaptă degeaba la Maralal.

Unul câte unul, oamenii încep să-și scoată mâncarea. Fiecare, care are câte ceva, împarte cu vecinii lui. Și mie mi se oferă pâine și fructe. Accept, însă cu jenă, pentru că eu nu am nimic să le dau, deși eu am cel mai mult bagaj. Toată lumea se așază, cât se poate de bine, pe scaunele lor și se culcă. Locurile libere, care sunt destul de rare, aparțin femeilor cu copii. În timpul nopții trece pe lângă noi un singur Land Rover care, însă, nu oprește.

Către ora patru dimineața se face atât de frig, încât șoferul lasă motorul să meargă, aproape o oră, ca să se încălzească. Timpul trece greu. Puțin câte puțin, cerul se colorează în roșu și soarele începe să se arate. Este trecut de ora șase. Primii pasageri încep să coboare, ca să-și facă nevoile în spatele boscheților. Cobor și eu, la rândul meu, să-mi întind mădularele. În fața autobuzului pământul este la fel de norios ca și cu o zi înainte. Trebuie să așteptăm, până când soarele strălucește bine, apoi vrem să mai încercăm o dată. De la ora zece până la prânz, împingem și încercăm să scoatem autobuzul din groapă, dar mai mult de treizeci de metri nu reușim. Ar fi groaznic să mai petrecem încă o noapte aici, afară.

Deodată, văd venind un Land Rover alb, care derapează prin noroi și care, pe unele porțiuni, merge în afara străzii. În disperarea mea, alerg spre mașină și o opresc. Înăuntru stă un cuplu mai în vârstă, din Anglia. Le explic repede celor doi englezi situația și îi implor să mă ia. Femeia acceptă imediat. Bucuroasă, mă reped la autocar și rog să mi se dea geanta jos. În Land Rover, doamna se îngrozește, ascultându-mi povestea. Cuprinsă de milă, îmi întinde un sandviș, pe care îl mănânc cu lăcomie.

Abia mergem un kilometru, că vedem venind, din sens opus, un Land Rover gri. Trebuie să fim extrem de atenți, pentru ca nici una din mașini să nu intre în derapaj, strada fiind foarte îngustă. Noi mergem încet, dar cealaltă mașină se apropie cu viteză. Când se află la numai douăzeci de metri în fața noastră, am senzația că văd o fata morgana. „Stop, please, stop your car, this is my boyfriend!” Cel care se află la volanul mașinii, pe strada asta jalnică, este Lketinga!

Încep să dau disperată din mână, ca să-i atrag atenția, pentru că ochii lui sunt fixați asupra străzii. Nu știu ce este mai mare: bucuria mea fără margini și mândria pentru el, sau frica, că nu ar putea opri mașina. Acum mă recunoaște și îl văd prin parbriz râzând mândru spre noi.

După aproximativ douăzeci de metri, mașina se oprește. Eu sar și alerg către Lketinga. Revederea noastră este fantastică. Lketinga s-a pictat și s-a gătit cu podoabe, mai frumos ca de obicei. Abia pot să-

mi stăpânesc lacrimile de bucurie. El este însoțit de doi bărbați și, fără să îl întreb, îmi dă de bună voie cheile și îmi spune să conduc eu la întoarcere. Îmi recuperez bagajele și le punem în mașina noastră. Le mulțumesc celor doi englezi, iar el îmi spune că acum, după ce l-a văzut pe acest bărbat frumos, înțelege de ce mă aflu aici.

În drum spre casă, Lketinga îmi povestește că părintele Giuliano i-a transmis mesajul meu și că a plecat imediat la Maralal, pe jos, unde a așteptat autobuzul. Abia către ora douăzeci și două a aflat că am rămas împotmoliți și că printre pasageri se află și o albă. Când a văzut că se face dimineață și că autobuzul tot nu vine, s-a dus la garaj, a luat mașina reparată și a plecat, pur și simplu, ca să-și salveze soția. Eu nu pot pricepe, cum a reușit. Strada este, într-adevăr, dreaptă, dar plină de noroi. El a mers tot drumul în viteză a doua. Din când în când, a fost nevoit să pornească motorul care murea, dar în rest, „hakuna matata, no problem.”

Ajungem la Maralal și ne instalăm în lodging-ul nostru. Cei trei bărbați stau toți pe un pat, iar eu pe celălalt, în fața lor. Lketinga vrea, bineînțeles, să știe ce am adus, iar războinicii sunt și ei curioși. Deschid gentile și scot mai întâi păturile. Când vede pătura cea moale și roșie, Lketinga radiază de fericire. Am nimerit-o foarte bine. Pe cea în dungi vrea să i-o dea imediat prietenului său, dar eu protestez, pentru că pe aceea o vreau eu, pentru manyatta\ păturile kenyene zgârie. Am mai cusut pentru Lketinga încă trei kanga, pe care, din partea mea, le poate face cadou prietenilor lui, care se uită cu ochi mari. Când vede casetofonul și ascultă mesajele familiei mele, Lketinga rămâne perplex, mai ales atunci când recunoaște vocile lui Eric și a lui Jelly. Bucuria lui nu mai are margini. Mă bucur și eu cu el, pentru că nu am văzut niciodată pe cineva, mirându-se și bucurându-se atât de sincer de niște lucruri, care de altfel în Europa nu sunt ceva deosebit. Iubitul meu răscolește în geantă, ca să vadă ce mai este. Când descoperă cadoul de nuntă de la mama mea, și anume talanga, este foarte încântat. Acum se trezesc și ceilalți doi și fiecare începe să zdrăngăne din clopot; aici, cel puțin așa mi se pare

mie, sună mult mai puternic și mai frumos. Prietenii lui Lketinga vor și ei una, dar, cum eu nu o am decât pe aceasta, le dau lor cei doi clopoței de capră, de care sunt foarte încântați. Deși le spun că asta a fost tot, iubitul meu continuă să golească geanta și se minunează de pachetelele de budincă și de medicamente.

Acum încercăm, în sfârșit, să ne povestim ce s-a mai întâmplat, îmi spune că acasă totul este bine, pentru că a plouat. În schimb, sunt mulți țânțari. Saguna, fata mamei, este bolnavă și nu mai mănâncă nimic, de când am plecat eu. Ah, abia aștept să mă duc la mine acasă! Înainte de toate, mergem să mâncăm, bineînțeles, același lucru: came tare, lipie, și un fel de spanac. După un timp, oasele sunt împrăștiate pe jos. Față de acum trei zile, lumea mi se pare cu totul altfel; aici mă simt bine. Cei doi prieteni pleacă seara, târziu și acum suntem, în sfârșit, singuri, în lodging. Din cauza ploilor permanente, s-a făcut frig la Maralal, iar duș în aer liber nu mai pot să fac. Lketinga îmi face rost de un lighean mare, cu apă caldă, și astfel mă pot spăla, cel puțin, în cameră. Sunt fericită că sunt din nou lângă iubitul meu. De dormit, nu prea pot să dorm, pentru că patul este atât de îngust și lăsat la mijloc, încât trebuie să mă obișnuiesc din nou cu el.

Dimineața devreme, mergem mai întâi la oficiu, să vedem dacă există noutăți, cu privire la cartea de identitate a lui Lketinga. Din păcate, nu! Pentru că nu putem da numărul cărții de identitate, totul se tergiversează, ne spune funcționarul. Știrea mă descurajează foarte tare, pentru că la intrarea în țară, am primit o viză pentru numai două luni. În condițiile astea nu văd cum aș putea să mă căsătoresc într-un timp atât de scurt.

Ne hotărâm să mergem mai întâi acasă. Din cauza umidității, nu putem merge pe traseul prin pădure și suntem nevoiți să alegem drumul ocolit. Strada s-a înrăutățit mult. Peste tot se află bolovani și ramuri de copaci, iar drumul este brăzdat de niște gropi mari. Cu toate acestea, avansăm bine. Semideșertul este în floare și, pe alocuri, a crescut chiar și iarba. Totul se petrece incredibil de repede aici. Din când în când, vedem zebre păscând liniștite sau familii de struți,

refugiindu-se în mare viteză, la auzul zgomotului de motor. Trebuie să traversăm mai întâi un râu mai mic, apoi, imediat, pe cel mare. Nu mai este nici unul sec, dar, din fericire, reușim să trecem cu ajutorul tracțiunii integrale, fără să rămânem împotmoliți în nisip.

Ne aflăm la o oră de mers depărtare de Barsaloi, când aud un fâșâit încet, după care, la scurt timp, mașina se înclină. Mă duc să văd ce se întâmplă. Avem pană! Mai întâi trebuie să descărcăm tot, ca să ajungem la roata de rezervă, apoi mă târăsc sub mașina plină de noroi, ca să fixez cricul. Lketinga mă ajută și el și după o jumătate de oră putem pleca mai departe. În sfârșit, ajungem la manyattas.

Mama mă așteaptă, râzând, în fața colibei. Saguna îmi sare în brațe. Revederea este plină de căldură; o sărut chiar și pe mama ! pe obraz. Căram tot ce am adus în manyatta și se umple imediat, în timp ce mama face ceai, eu le dau ei și Sagunei fustele cusute de mine. Toată lumea este fericită. Lketinga pune caseta cu vocile înregistrate de familia mea, ceea ce provoacă mare vâlvă. Când îi dau Sagunei păpușa de culoare, pe care i-a cumpărat-o mama mea, toată lumea rămâne cu gura căscată, iar Saguna sare din colibă, țipând. Nu înțeleg deloc, de ce este atâta agitație. Mama j se uită și ea la păpușă, de la distanță, iar Lketinga mă întreabă 1 serios, dacă acesta este un copil mort. După ce trece momentul primei nedumeriri, bufnesc în râs: „No, this is only plastic. ” Dar abia după un timp, lumea se încumetă să bage în seamă păpușa, care nu numai că are păr, dar are și ochi care se deschid și se închid. Tot mai mulți copii vin și se miră când o văd și, abia când o altă fetiță vrea să ia păpușa, Saguna sare de la locul ei și o strânge la piept. Din acest moment, nu mai are voie nimeni să se atingă de păpușă, nici măcar mama. Saguna doarme numai cu „bebelușul” ei.

Când apune soarele, țăntarii încep să ne atace. Totul este umed și ei par să se simtă foarte bine. Deși în colibă arde focul, ei roiesc în jurul capetelor noastre, iar eu îi alung încontinuu din dreptul feței mele. Așa nu pot să dorm! Chiar și prin șosete mă pișcă.

Este o adevărată plagă, care îmi umbrește bucuria de a fi acasă.

Mă culc îmbrăcată și trag peste mine pătura cea nouă. Dar, față de ceilalți, eu nu-mi pot acoperi și capul. Aflată în pragul disperării, nu reușesc să adorm decât spre dimineață. Când mă trezesc, nu pot să deschid nici un ochi, atât de pișcată sunt. Pentru că nu am de gând să mă infestez cu malarie, vreau să îmi cumpăr o plasă pentru țânțari, deși știu că acest lucru este destul de periculos, din cauza focului din manyatta.

La misiune îl întreb pe părinte, dacă nu îmi poate vulcaniza el cauciucul. Îmi spune că nu are timp, dar că îmi dă o roată de rezervă de la el și mă sfătuiește să-mi cumpăr încă un cauciuc, pentru că se poate întâmpla să am două pene deodată. Cu ocazia asta, îl mai întreb cum se apără el împotriva țânțarilor. Pentru că el locuiește într-o casă adevărată, îmi spune că țânțarii nu îi creează mari probleme și că un spray îi ajunge să se protejeze. Mă sfătuiește să-mi construiesc și eu o casă, cât mai repede cu putință, spunându-mi că nu este scumpă. Șeful de district ar putea să ne repartizeze un loc, pe care, apoi, ar trebui să-l înregistrăm la oficiul din Maralal.

Ideea construcției unei case nu mai îmi dă pace. Ar fi minunat să avem o adevărată casă din lemn! Entuziasmată de idee, mă întorc în manyatta și îi povestesc și lui Lketinga. El nu se arată foarte încântat și, în afară de asta, mă întreb dacă el s-ar simți într-adevăr bine într-o casă. Ne hotărâm să mai reflectăm asupra acestui lucru. În orice caz, eu vreau să merg la Maralal, pentru că fără plasă pentru țânțari nu vreau să mai dorm aici nici măcar o noapte.

Nu trece mult timp, că se și adună mai multe persoane în jurul Land Rover-ului care vor să meargă la Maralal. Pe unii îi cunosc din vedere, pe alții deloc. Lketinga hotărăște cine să meargă și cine nu. Din nou trec cinci ore, până când ajungem, după-masă târziu, la destinație, fără nici o pană. Înainte de toate, ducem roata la vulcanizare, acțiune care se dovedește a fi de lungă durată. În timpul acesta mă uit mai bine la cauciucurile de la Land Rover-ul meu și constat că nu mai au aproape deloc profil. Mă interesez la garaj de cauciucuri noi și rămân cu gura

căscată, când aud ce prețuri astronomice cer: pentru patru pneuri, vor echivalentul a aproape 1000 de franci. Sunt prețuri la fel ca în Elveția! Aici, asta înseamnă trei salarii. Dar, dacă nu vreau să rămân mereu în drum, trebuie să cumpăr cauciucuri.

Între timp, cumpăr dintr-un butic o plasă pentru țăntări și încă câteva cutii cu spirale împotriva țăntarilor. Seara, la barul din lodging, fac cunoștință cu șeful cel mare al districtului Samburu. Este un om plăcut și vorbește bine engleza. Îmi spune că a auzit deja de existența mea și intenționa, oricum, să ne viziteze. Apoi, îl felicită pe masaiul meu pentru o femeie atât de curajoasă. Îi povestesc despre planurile noastre de construcție, de nuntă și despre problema cu cartea de identitate. Ne promite că ne va ajuta, acolo unde va putea, însă construcția unei case este dificilă, pentru că nu prea mai există lemn.

Se va ocupa, cel puțin de cartea de identitate. A doua zi vine cu noi la oficiu. Au loc discuții, trebuie completate formulare și date informații cu privire la nume. Pentru că șeful știe totul despre familia lui Lketinga, i se poate ebbera cartea de identitate în două sau trei săptămâni, chiar la Maralal. Completăm imediat și cererea de căsătorie. Dacă nimeni nu ridică nici o obiecție, atunci, în decurs de trei săptămâni, ne putem căsători. Numai că trebuie să aducem cu noi doi martori de cununie care știu să scrie. Nici nu știu cum să-i mulțumesc șefului, atât sunt de bucuroasă. Mai trebuie să plătesc în unele locuri unele taxe, dar în câteva ore totul este aranjat. Ni se spune că trebuie să mai venim peste două săptămâni, ca să aducem chitanțele. Și pentru că suntem bine dispuși, îl invităm pe șef la masă. Este prima persoană care ne-a ajutat, într-adevăr, cu dragă inimă. Generos, Lketinga îi oferă și niște bani.

Dormim o noapte la Maralal, după care ne pregătim de plecare. Cu puțin timp înainte de a părăsi localitatea, mă întâlnesc cu Jutta. Bineînțeles, trebuie să bem un chai împreună și să ne povestim tot ce s-a mai întâmplat. Își dorește să fie de față la nunta noastră. Momentan, ea locuiește la Sophia, o altă albă, care s-a mutat de curând la Maralal, cu prietenul ei rasta. Jutta mă roagă să vin să o

vizitez de câte ori am ocazia. Noi, albi, trebuie să fim solidari, adaugă ea și râde. Lketinga se uită cu o privire sumbră, pentru că nu înțelege nimic; noi vorbim încontinuu în germană și râdem mult. El vrea să mergem acasă, așa că plecăm. De data asta ne încumetăm să mergem pe drumul prin junglă. Strada este într-o stare dezastruoasă, iar când ajungem la panta cea grea, nu îndrăznesc nici măcar să respir. De data aceasta, rugăciunile mele sunt auzite și ajungem la Barsaloi fără probleme.

Zilele care urmează decurg în liniște; viața își reia cursul ei obișnuit. Oamenii au destul lapte, iar în buticurile pe jumătate dărăpănate, se poate cumpăra mălai și făină. Mama este ocupată cu pregătirile celei mai mari sărbători a tribului Samburu, care va avea loc peste o lună. Iubitul meu și alți bărbați de vârsta lui se apropie de finalul perioadei lor ca războinici, moment care se sărbătorește. După această festivitate, războinicii au voie, oficial, să pornească în căutarea logodnicei și să se căsătorească. Un an mai târziu, are loc ceremonia de circumcizie, festivitate cu ocazia căreia generația următoare de băieți accede la statutul de războinici.

Festivitatea care se pregătește și care se va demla într-un loc special, unde toate mamele se întâlnesc cu fiii lor războinici, are o mare însemnătate pentru Lketinga. Peste două sau trei săptămâni, mama și cu mine vom părăsi manyatta și ne vom instala într-un loc, unde femeile vor construi, special pentru această serbare, noi colibe. Data exactă a acestei festivități, care durează trei zile, o aflăm abia cu puțin timp înainte, în funcție de lună. Aceasta are un rol important. Eu îmi fac calculul, că va trebui să ne întoarcem la oficiu cam cu două săptămâni înainte de festivitate. În caz că se ivesc probleme, mai îmi rămân numai câteva zile, până la expirarea vizei.

Lketinga este acum mult timp plecat, în căutarea unui taur negru, de o anumită mărime, ceea ce presupune multe vizite pe la rude, pentru eventuale propuneri de schimb. Din când în când, merg și eu cu el, dar de dormit dorm numai acasă, sub plasa de țânțari, care mă protejează bine. În timpul zilei, mă ocup de treburile zilnice. Dimineața mă duc

la râu, cu sau fără Lketinga. Câteodată o iau cu mine pe Saguna, care se bucură enorm, când îi dau voie să facă baie. În timpul acesta, eu spăl rufele pline de fum, ceea ce nu-mi face bine la încheieturi. Apoi cărăm apă acasă, după care mergem să căutăm lemne.

STRES ADMINISTRATIV

Timpul trece, iar noi trebuie să mergem la Maralal, să ne căsătorim. Mama este indignată de plecarea lui Lketinga tocmai acum, când mai este așa de puțin timp până la ceremonie. Dar noi credem că o săptămână este mai mult decât suficient. Mama își strânge și ea lucrurile în aceeași zi și pleacă, împreună cu celelalte mame și cu măgarii încărcăți cu bagaje. În nici un caz, nu vrea să vină cu noi. Nu a mers niciodată cu mașina și nici nu vrea să facă această experiență. Așa că îmi pun numai bagajele mele în mașină, iar de restul se ocupă mama.

Lketinga îl ia pe Jomo, un tip mai în vârstă care știe ceva engleză și care mie îmi este antipatic. Pe drum insistă să fie martorul nostru la căsătorie, sau să fie măcar de față. Apoi, încep să vorbească despre ceremonia care urmează să aibă loc, ocazie cu care mamele de pretutindeni se strâng laolaltă. Ele vor construi, mai mult ca sigur, patruzeci sau cincizeci de manyattas și se va dansa mult. Abia aștept serbarea, la care am voie să asist. După poziția lunii, însoțitorul nostru crede că ar mai fi cam două săptămâni până atunci.

Ajunși la Maralal, mergem, înainte de toate, la biroul de evidența populației. Funcționarul de serviciu nu este aici și ni se spune să revenim a doua zi la prânz. Fără cartea de identitate, nu putem fixa data căsătoriei. Ne plimbăm prin Maralal, ca să găsim doi martori, ceea ce nu este prea ușor, pentru că cei pe care Lketinga îi cunoaște nu știu să scrie, sau nu înțeleg nici swahili, nici engleza. Fratele lui este prea tânăr, altora le este frică să vină la oficiu, pentru că nu înțeleg la ce servește acest lucru. Abia a doua zi, întâlnim doi morani care au

trăit la Mombasa și au și documente. Ne promet că vor rămâne, în zilele următoare, la Maralal.

După-masă, când ne întoarcem la oficiu, cartea de identitate a lui Lketinga se află într-adevăr, acolo. Mai trebuie să pună amprenta digitală, după care mergem la biroul stării civile, ca să stabilim data căsătoriei. Funcționarul îmi verifică pașaportul și dovada că sunt celibatară. Din când în când, îi pune lui Lketinga întrebări în swahili, pe care el se pare că nu le înțelege în totalitate. Lketinga se emoționează. Eu îndrăznesc să întreb, pe ce dată este căsătoria și dau imediat și numele celor doi martori. Funcționarul ne spune că trebuie să mergem direct la ofițerul de district, pentru că numai el ne poate oficia căsătoria.

Ne așezăm la coadă și așteptăm cu toți ceilalți care vor să vorbească cu acest bărbat important. După mai bine de două ore, putem intra. Un tip solid stă la un birou elegant. Îi pun hârtiile noastre în față și îi spun că vrem să fixăm data căsătoriei noastre, îmi răsfoiește pașaportul și mă întreabă de ce vreau să mă căsătoresc cu un masai și unde vom locui. Eu sunt atât de emoționată, încât abia reușesc să formulez niște propoziții corecte în engleză. „Pentru că îl iubesc și vrem să ne construim o casă la Barsaloi.” Privirile lui pendulează între Lketinga și mine. În cele din urmă, ne spune să venim peste două zile, la ora două, însoțiți de martori. Bucuroși, îi mulțumim și ieșim.

Totul merge, dintr-odată, atât de normal, cum nici nu am visat. Lketinga își cumpără miraa și o bere și se așază în lodging. Eu îl sfătuiesc să nu facă asta, dar el îmi spune că are nevoie acum de așa ceva. Cu puțin timp înainte de ora nouă, cineva bate la ușă. Este Jomo, bărbatul pe care l-am luat din Barsaloi cu noi. Și el mestecă miraa. Mai discutăm o dată despre toate acestea, dar, cu cât seara se prelungește, cu atât Lketinga devine mai agitat. Se întreabă dacă este bine să se căsătorească astfel, pentru că el nu cunoaște pe nimeni care s-a căsătorit la oficiu. De data asta mă bucur că Jomo este aici și îi poate explica tot. Lketinga nu face altceva, decât să dea din cap. De-ar

trece măcar cele două zile, fără ca el să-și piardă mințile! Nu-i plac deloc aceste vizite la oficiu.

A doua zi, le caut pe Jutta și pe Sophia și le găsesc. Sophia trăiește într-un stil nobil, într-o casă cu două camere, curent electric, apă și chiar un frigider. Amândouă se bucură de vestea căsătoriei noastre și ne promet că vin și ele mâine, la ora două, la oficiu. Sophia îmi împrumută o agrafă de păr drăguță și o bluză foarte frumoasă. Pentru Lketinga, cumpărăm două kanga frumoase. Acum suntem pregătiți.

În dimineața căsătoriei noastre, am, totuși, ceva emoții. Până la ora douăsprezece, martorii noștri încă nu au apărut și ei nici măcar nu știu că peste două ore trebuie să fie aici. De aceea, trebuie să găsim alți doi martori. Jomo este unul din candidații posibili, ceea ce mie îmi este indiferent; numai de-am mai găsi o a doua persoană! În disperarea mea, o întreb pe patroana lodging-ului nostru. Entuziasmată, acceptă imediat. La ora paisprezece ne prezentăm la oficiu. Sophia și Jutta sunt acolo, cu aparatele de fotografiat. Stăm pe bancă și așteptăm, alături de alte câteva persoane. Atmosfera este cam tensionată, iar Jutta mă tachinează încontinuu. Este adevărat că eu mi-am imaginat ceva mai solemn momentele de dinaintea căsătoriei mele. A trecut deja o jumătate de oră și încă nu am fost strigați. Lumea intră și iese. Mă frapază un tip, care intră deja a treia oară. Timpul trece, iar Lketinga începe să se enerveze. Îi este frică să nu fie trimis la închisoare, în caz că ceva nu este în regulă cu actele. Încerc, pe cât posibil, să-l liniștesc. Din cauza consumului de miraa, nu a dormit aproape deloc. „Jiakuna matata, suntem în Africa, pole, pole”, spune Jutta, când, deodată, se deschide ușa și suntem rugați să intrăm. Martorii trebuie să aștepte afară. Acum simt și eu că ceva nu este în regulă.

Ofițerul districtului stă tot la biroul lui nobil, iar la o masă lungă din fața lui stau alți doi bărbați. Unul dintre ei este cel care a tot intrat și ieșit. Ni se spune să ne așezăm față în față. Cei doi bărbați, care se prezintă a fi polițiști în civil, vor să-mi vadă pașaportul și cartea de identitate a lui Lketinga.

Simt bătaile inimii până în tâmples. Ce se întâmplă aici? Mi-e teamă să nu mai înțeleg, din cauza emoției, engleza lor administrativă. O ploaie de întrebări se năpustește asupra mea. Vor să știe, de când trăiesc pe teritoriul tribului Samburu, unde l-am cunoscut pe Lketinga, de când, cum și din ce trăim, care îmi este meseria, cum comunicăm, și așa mai departe. Întrebările nu mai au sfârșit.

Lketinga mă tot întreabă despre ce vorbim, dar eu nu îi pot explica aici, în stilul nostru de comunicare. La întrebarea, dacă am mai fost căsătorită, îmi ies din fire. Enervată, le răspund că certificatul de naștere și pașaportul meu au același nume, și, în afară de asta, am și o dovadă de la primăria elvețiană, în limba engleză. Unul din ei îmi spune că aceasta nu este recunoscută, pentru că nu a fost autentificată de ambasada din Nairobi. „Dar pașaportul meu”, ripostez eu, revoltată. Dar nici cu acest argument nu ajung la nici un rezultat. Ofițerul îmi spune că și pașaportul ar putea fi fals. De data asta mă înfurii peste măsură. La întrebarea dacă este deja căsătorit cu o femeie samburu, Lketinga răspunde, conform realității, că nu. Ofițerul vrea să știe cum poate dovedi acest lucru. Toată lumea la Barsaloi știe asta, răspunde el. Dar noi suntem aici, la Maralal, îi dă din nou replica ofițerului. Și în ce limbă să fie oficiată căsătoria, mă întreabă el. Eu îi spun că în engleză, și tradusă în limba masai. Ofițerul râde sarcastic și îmi spune că nu are timp pentru astfel de cazuri speciale și, în afară de asta, el nici nu știe limba masai. Ne sugerează să venim din nou, atunci când o să vorbim amândoi aceeași limbă, engleză sau swahili, după ce îmi legalizez documentul la Nairobi și când Lketinga are o adeverință, semnată de șeful de district, prin care dovedește că nu este căsătorit.

Înfuriată de atâtea șicane, explodez; țip la ofițer, întrebându-l de ce nu mi-a spus toate astea de prima dată. Plin de aroganță, îmi răspunde că aici el este cel care decide, când și ce să-mi comunice, iar dacă nu-mi convine, va avea el grijă să părăsesc țara chiar mâine. Asta-i culmea! „Come, darling, we go, they don't want give the marriage.” Urmată de Lketinga, ies din birou, plângând de furie.

Afară, blițurile se aprind, Sophia și Jutta crezând că evenimentul a avut loc.

Între timp, s-au adunat cel puțin douăzeci de oameni aici. Îmi vine să intru-n pământ. Jutta este prima, care își dă seama: „Ce s-a întâmplat, Corinne, Lketinga, what's the problem?” „I don't know”, răspunde el, nedumerit. Mă reped în Land Rover și gonesc spre lodging. Vreau să fiu singură. Acolo, mă trântesc pe pat și urlu; tot corpul îmi tremură. „Ce porci nenorociți!”, mă gândesc eu.

Într-un târziu, se așază și Lketinga lângă mine și încearcă să mă liniștească. Știu foarte bine că lacrimile îl incomodează, dar nu mă pot stăpâni. Jutta vine și ea să mă vadă și îmi aduce un rachiu kenyan. Mă forțez să îl beau și, încet, încet, încep să mă liniștesc din criza de plâns. Mă simt obosită și parcă anesteziată. Peste un timp, Jutta pleacă. Lketinga bea bere și mestecă miraa.

Ceva mai târziu, bate cineva la ușă. Eu stau întinsă pe pat și mă uit fix în tavan. Lketinga deschide și cei doi polițiști în civil se furișează înăuntru. Își cer scuze politicos și îmi oferă ajutorul lor. Cum eu nu reacționez, unul din ei, un samburu, i se adresează lui Lketinga. Când îmi dau seama că acești porci vor o groază de bani, ca să ne lase să ne căsătorim, explodez iar de furie. Țip la ei și le spun să iasă din cameră. Mă voi căsători cu acest bărbat la Nairobi, sau oriunde în altă parte, și fără oferta lor mizerabilă. Consternați, cei doi părăsesc încăperea.

Ne hotărâm să plecăm mâine la Nairobi, ca să legalizăm formularul meu și să-mi prelungesc viza. Acum, având și formularele de căsătorie, ar trebui să nu existe probleme. Astfel, am avea încă trei luni la dispoziție, timp în care putem obține dovada pentru Lketinga, de la șeful districtului. Ar fi fost chiar de râsul lumii, dacă ar fi mers totul fără mită! Tocmai când vreau să mă culc, apare nesuferitul de Jomo. Lketinga îi povestește despre planul nostru, iar el spune că vrea să vină cu noi, pentru că el cunoaște foarte bine Nairobi. Pentru că strada spre Nyahururu este într-un stadiu deplorabil, ne hotărâm să mergem până la Isiolo prin Wamba, iar de acolo cu autobuzul public,

până în Nairobi. Pentru că trebuie să ne întoarcem la serbarea care urmează să aibă loc, ne mai rămân doar patru sau cinci zile la dispoziție.

Deși traseul este nou pentru mine, totul decurge fără probleme. După aproape cinci ore, ajungem la Isiolo. întrebând în dreapta și-n stânga, reușim să ajungem la misiune, unde avem noroc și ni se permite să parcam mașina. Dacă aș lăsa mașina altundeva, la întâmplare, aș risca să nu rămână prea mult timp acolo.

Pentru că până la Nairobi mai sunt trei sau patru ore de mers, ne hotărâm să înnoptăm la Isiolo, și să plecăm a doua zi de dimineață, iar după-masă să ne putem prezenta la oficiu. Atunci, Jomo îmi spune că el nu mai are bani. Nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să-i plătesc cazarea, mâncarea și băutura. Nu o fac cu plăcere, pentru că îmi este în continuare antipatic. În cameră, mă trântesc pe pat și adorm, înainte să se întunece. Cei doi beau bere și discută. Dimineață mă trezesc cu o sete cumplită. Luăm micul dejun și ne urcăm în autobuzul spre Nairobi. După mai mult de-o oră, autobuzul se umple și putem pleca, în sfârșit. Ajungem la Nairobi cu puțin timp înainte de prânz.

Mai întâi căutăm ambasada Elveției, ca să dăm la legalizat hârtia mea de la primărie. Acolo mi se spune că ei nu se ocupă de așa ceva și că oricum trebuie să mă duc la ambasada germană, pentru că am pașaport german. Mă îndoiesc că germanii cunosc ștampilele primăriei elvețiene, dar interlocutorii mei nu se lasă convinși. Ambasada Germaniei se află în alt cartier al orașului. Abia mă târăsc prin orașul înăbușitor. La ambasada germană este mare agitație; trebuie să stau la coadă. îmi vine, în sfârșit, rândul și funcționarul dă din cap că nu și vrea să mă trimită la ambasada elvețiană. Enervată, îi răspund că tocmai de acolo venim. Atunci, bărbatul pune mâna pe telefon și sună la ambasada Elveției. Se întoarce și spune, dând din cap, că ce face el acum este fără sens, dar că pentru Maralal este important ca pe hârtie să fie pe cât posibil de multe ștampile și semnături. Le mulțumesc și părăsesc ambasada.

Lketinga mă întreabă, de ce toată lumea are câte ceva de comentat referitor la documentele mele. Mie nu-mi vine nici un răspuns în minte, și astfel neîncrederea lui față de mine se accentuează. Mergem acum într-un alt cartier, la imobilul Nyayo, ca să-mi prelungesc viza care expiră peste zece zile. Îmi simt picioarele grele ca plumbul, dar vreau neapărat să am viza în următoarea oră și jumătate care ne-au mai rămas. Ajunși acolo, trebuie să completăm din nou formulare. Acum mă bucur că Jomo este cu noi, pentru că mie îmi vâjâie capul și nu înțeleg decât jumătate din întrebări. Lketinga atrage toate privirile, cu înfățișarea lui; de aceea își ascunde toată fața sub kanga. Așteptăm să fim strigată. Timpul trece. Se face deja o oră de când stăm în sala aceea sufocantă. Simt că nu mai suport tumultul din jurul meu. Mă uit la ceas. Peste cincisprezece minute oficiul închide, ceea ce înseamnă ca mâine să iau coada de la capăt.

În sfârșit, cineva ridică pașaportul meu și aud o voce de femeie hotărâtă: „Miss Hofmann!” îmi fac drum spre ghișeu. Femeia se uită la mine și mă întreabă dacă vreau să mă căsătoresc cu un african. „Yes”, răspund eu, scurt. „Where is your husband?” Îi arăt în direcția lui Lketinga. Femeia se amuză și mă întreabă, dacă vreau, într-adevăr, să devin soția unui masai. „Yes, why not?”, îi răspund eu. Pleacă și se întoarce cu două colege, care se uită, și ele, fix, la Lketinga, apoi la mine. Toate trei încep să râdă. Mândră, eu stau în fața ghișeului și nu mă las intimidată de impertinența lor. În sfârșit, trăneste ștampila pe una din paginile pașaportului. Am viza! Le mulțumesc, politicos, după care părăsim clădirea.

MALARIA

Afară aerul este sufocant, iar gazul de eșapament mă deranjează mai mult ca niciodată. Este ora patru după-amiaza. Toate hârtiile mele sunt în ordine. Aș vrea să mă pot bucura, dar sunt prea epuizată. Trebuie să ne întoarcem într-un cartier unde putem găsi un lodging. Nici nu merg

bine o sută de metri, că încep să am amețeli. Picioarele mi se înmoaie și îi cer ajutor lui Lketinga:

„Darling, help me!” Lketinga mă întreabă: „Corinne, what’s the problem?” Totul se învâрте cu mine. Trebuie să stau jos, dar nu există nici un restaurant în apropiere. Mă sprijin de pervazul unei vitrine; mă simt groaznic și îmi este cumplit de sete. Lketinga se simte penibil, pentru că primii trecători curioși se și opresc. El încearcă să tragă de mine mai departe, dar eu nu reușesc, fără ajutor. Jomo și Lketinga mă cară până la lodging. Dintr-odată, simt că începe să-mi fie teamă de spații închise. Siluetele care vin spre mine le văd ca prin ceață. Și mirosurile astea! La fiecare colț de stradă, cineva prăjește pește, porumb sau came. Mi se face

rău. Dacă nu părăsesc imediat strada asta, simt că vomit. Intrăm într-o berărie din apropiere. Eu comand un pat. La început nu vor să-mi dea, dar după ce Jomo le spune că nu mai pot să merg, suntem conduși într-o cameră, la primul etaj.

Este un popas tipic. Din cameră, muzica kikuyu se aude aproape la fel de tare ca la bar, jos. Mă trântesc pe pat și, în următoarea secundă mi se face rău. Le fac semn că trebuie să vomit. Lketinga mă sprijină și mă târăște, practic, la toaletă. Dar nu mai rezist până acolo. Încep, deja, pe coridor, să vomit. La toaletă continuu. Vărs, până iese din mine numai lichid galben. Cu picioarele tremurându-mi, mă întorc în cameră. Îmi este jenă de toată porcăria asta. Mă așez pe pat și am senzația că mor de sete. Lketinga îmi aduce un Schweppes. Dau sticla pe gât, apoi încă una și încă una. Dintr-odată, încep să tremur de frig, de parcă aș fi într-un frigider, îmi este din ce în ce mai rău. Îmi clănțane dinții atât de tare, încât mă doare maxilarul, dar nu mă pot opri. „Lketinga, I feel so cold, please give me blankets!” Lketinga îmi dă pătura, dar nu mă ajută cu nimic. Jomo se duce să mai caute două pături. Cu toată greutatea păturilor de pe mine, corpul meu rigid și tremurând, se ridică în pat. Vreau ceai, ceai foarte, foarte fierbinte. Am senzația că durează ore, până mi-l aduce. Pentru că tremur atât de tare, nu pot să-l beau. După două, trei înghițituri, stomacul mi se

întoarce iar pe dos. De data asta, însă, nu mă mai pot da jos din pat. Lketinga fuge și uni aduce unul din ligheanele care se află în toate dușurile. Vomit tot ce am băut.

Lketinga este disperat. Mă întreabă încontinuu, ce se întâmplă, dar nici eu nu știu. Mi-e frică. În cele din urmă, frisoanele se opresc, iar eu cad ca o cârpă pe pernă. Mă doare tot corpul. Sunt atât de epuizată, de parcă aș fi alergat ore întregi, ca să-mi salvez viața. Acum simt că mă cuprinde fierbințeala. După puțin timp, tot corpul îmi este ud leoarcă. Părul mi se lipește de cap. Simt cum iau foc. Cer o Cola rece, pe care o beau cu toată viteza. Am nevoie la toaletă. Lketinga mă duce și, cum ajung, încep diareea. Mă bucur că Lketinga este cu mine, deși este, și el, disperat. Ajunsă din nou în pat, vreau să dorm, și nimic mai mult. Nu pot nici să vorbesc. În somn, aud vocile celor doi bărbați, care sunt mai ușoare decât muzica de la bar.

Simt că urmează o nouă criză. Frigul îmi învăluie tot corpul și, din nou, încep să tremur. Cuprinsă de panică, mă țin, cât pot de bine, de pat. „Darling, help me!”, îl implor pe Lketinga. El se așază cu jumătate din corp pe mine, dar eu tremur în continuare. Jomo, care stă deoparte, crede că m-am infestat cu malarie și că trebuie să mă duc la spital. În capul meu răsună un singur cuvânt: malarie, malarie, malarie! De la o secundă la alta, mă opresc din tremurat și încep să transpir prin toți porii. Cearșafurile sunt ude. Mi-e sete, sete! Trebuie să beau ceva. Proprietara noastră bagă capul pe ușă. Când mă vede, o aud spunând: „Mzungu, Malaria, Hospital. ” Dar eu dau din cap, că nu vreau. Nu vreau să merg aici, la Nairobi, la spital. Am auzit atât de multe lucruri urâte despre asta. Iar apoi, Lketinga! Singur, la Nairobi, el este pierdut.

Proprietara pleacă și se întoarce cu un praf pentru malarie. îl beau cu apă; sunt obosită. Când mă trezesc, este întuneric. Capul îmi vâjâie. îl strig pe Lketinga, dar nu este nimeni aici. După câteva minute, sau poate ore, nu știu, Lketinga intră în cameră. A fost jos, la bar. Simt duhoarea de bere și simt, imediat, cum mi se întoarce, din nou, stomacul pe dos. În timpul nopții, am frisoane, unul după altul.

Când mă trezesc, dimineată, îi aud pe cei doi bărbați, discutând. Vorbesc despre serbarea care urmează să aibă loc la Barsaloi. Jomo se apropie de pat și mă întreabă cum mă simt.

„Pur și simplu, rău.”, îi răspund eu. Mă întreabă dacă nu putem pleca astăzi înapoi. Îmi este imposibil. Trebuie să merg la toaletă. Picioarele mi se clatină și abia pot să stau. Mă gândesc că ar trebui să mănânc ceva.

Lketinga se duce jos și vine cu o farfurie cu niște bucăți de carne pe ea. Când simt mirosul de carne, mi se strânge stomacul, care mă doare îngrozitor. Vomit din nou. În afară de un lichid galben, nu mai iese nimic din mine. Felul acesta de a vărsa este îngrozitor de dureros. Fortându-mă să vomit, se declanșează și diareea. Mă simt mizerabil și am sentimentul că ceasurile îmi sunt numărate.

În seara celei de-a doua zile, am pusee de febră și dorm încontinuu; pierd orice noțiune a timpului. Muzica asta interminabilă devine atât de insuportabilă, încât încep să plâng și să-mi pun mâinile la urechi. Jomo se pare că nu mai rezistă și ne spune că se duce să viziteze niște rude, dar că se întoarce peste trei ore. Lketinga numără banii pe care îi mai avem, iar mie mi se pare că lipsește ceva din ei. Dar îmi este indiferent. Îmi dau seama că, dacă nu fac ceva, nu voi supraviețui acestei călătorii la Nairobi, poate că nici nu voi mai putea ieși vie din acest lodging oribil.

Lketinga pleacă să caute tablete cu vitamine și medicamente pentru malarie autohtone. Mă forțez să înghit pastilele. Cum vomit, cum iau imediat alta. Se face, între timp, miezul nopții, iar Jomo tot nu s-a întors. Ne facem griji, pentru că acest cartier din Nairobi este periculos. Lketinga nu doarme aproape deloc și mă îngrijește cu mare dragoste.

Datorită medicamentelor, crizele mele s-au atenuat puțin, dar mă simt atât de slăbită, încât nu pot să-mi ridic nici mâinile. Lketinga nu știe ce să facă. Vrea să se ducă să-l caute pe Jomo, ceea ce ar însemna o nebunie în acest oraș străin. Îl implor să rămână cu mine, să nu mă lase singură. Trebuie să plecăm din Nairobi, cât se poate de

repede. Eu înghit vitaminele ca pe bomboane. încet, încet, capul începe să mi se limpezească. Dacă nu vreau să mor aici, trebuie să-mi adun ultimele forțe. îl trimit pe iubitul meu să-mi cumpere fructe și pâine. îl rog, însă, să nu aducă nimic care miroase a mâncare. Mă forțez să înghit, bucată, cu bucată. Buzele îmi sunt crăpate și mă ustură îngrozitor, când pun gura pe fructe, dar trebuie să prind putere, ca să putem pleca. Jomo ne-a lăsat baltă.

Numai la gândul că Lketinga își poate pierde din nou capul, simt cum capăt forță. Vreau să încerc să mă spăl, ca să mă simt mai bine. Iubitul meu mă duce la duș și reușesc, cu chiu, cu vai, să îmi fac un duș. Apoi, rog să mi se aducă, după trei zile, așternut curat. Până îmi schimbă patul, încerc să fac câțiva pași. Pe stradă mă apucă amețeala, dar vreau să reușesc. Mergem, poate cincizeci de metri, iar mie mi se pare că am mers cinci kilometri. Trebuie să mă întorc, pentru că duhoarea străzii nu-i dă pace stomacului. Cu toate astea, sunt mândră de performanța mea. îi promit lui Lketinga că mâine plecăm din Nairobi. Ajung din nou în pat, epuizată. Mi-aș dori să fiu acasă, la mama mea, în Elveția.

A doua zi de dimineață, luăm un taxi până la stația de autobuz. Lketinga este îngrijorat, din cauza lui Jomo. Se gândește că plecăm fără el. Dar după două zile de așteptare, avem, totuși, dreptul, să plecăm, mai ales că se apropie și serbarea lui Lketinga.

Călătoria până la Isiolo durează o veșnicie. Sunt atât de slăbită, încât Lketinga trebuie să mă țină, ca să nu cad de pe scaun, la curbe. Lketinga propune să înnoptăm la Isiolo, dar eu vreau acasă. Măcar să ajungem la Maralal! Poate mă întâlnesc acolo cu Jutta sau cu Sophia. Trag de mine până la misiune și mă sui în mașină, în timpul acesta, Lketinga își ia la revedere de la misionari. El vrea să conducă, dar eu nu pot să risc. Ne aflăm într-un oraș mic și este plin de controale rutiere.

Pornim și abia reușesc să pun piciorul pe ambreiaj. Primii kilometri de șosea sunt asfaltați, dar apoi începe drumul de țară. Ne oprim o dată, ca să luăm cu noi trei bărbați samburu care vor să meargă în

Wamba. În timp ce conduc, nu mă mai gândesc la nimic, ci mă concentrez numai asupra străzii. Văd de la depărtare gropile de pe drum. Nu bag de seamă ce se petrece în mașină, numai când unul din bărbați își aprinde o țigară, îi cer să o stingă imediat, ca să nu vomit.

Simt cum stomacul mi se răzvrătește. Numai să nu trebuiască să opresc, să vomit, pentru că asta m-ar costa prea multă forță. Transpirația îmi curge pe corp, to jos. Îmi șterg încontinuu fruntea cu dosul palmei, ca să nu-mi cadă sudoarea în ochi. Conduc mai departe, fără să-mi iau ochii nici o secundă de la stradă. Dmmul mi se pare fără sfârșit.

Se face seară și încep să se vadă lumini. Am ajuns la Maralal. Nu-mi vine să cred, pentru că am mers tot dmmul, fără să mai am noțiunea timpului. Parchez imediat la lodging. Opresc motoml și, în timp ce mă uit la Lketinga, observ cum corpul mi se înmoaie, după care totul devine negru.

LA SPITAL

Când deschid ochii, am senzația, în prima secundă, că mă aflu într-un coșmar. Dar, uitându-mă în jurul meu, observ că țipetele și gemetele sunt reale. Mă aflu la spital, într-o sală mare, unde paturile sunt așezate unul lângă altul. În stânga mea, stă întinsă o femeie samburu bătrână, vlăguită. În dreapta mea, se află un pat de copil roz, cu grilaj. Înăuntru, cineva bate încontinuu în lemn și țipă. Oriunde mă uit, nu văd altceva decât nenorocire. De ce sunt în spital? Nu înțeleg cum am ajuns aici. Unde este Lketinga? Încep să intru în panică. De cât timp mă aflu aici? Afară este lumină, soarele strălucește. Patul meu este compus dintr-un suport de metal, cu o saltea subțire și cu un cearșaf murdar, de culoare gri.

Doi medici tineri, în halate albe, trec prin fața mea. „Hello!”, îmi spun ei. Eu le fac cu mâna. Vocea mea nu este destul de tare. Gemetele din sală mă acoperă, iar ca să mă ridic, nu pot. Capul îmi este prea greu.

Lacrimile îmi umplu ochii. Ce înseamnă toate astea? Unde este Lketinga?

Femeia samburu vorbește cu mine, dar eu nu înțeleg nimic. În sfârșit, îl văd pe Lketinga venind spre mine. Imaginea lui mă liniștește, ba chiar mă bucură. „Hello, Corinne, how you feel now?” Eu încerc să zâmbesc, și îi spun: „Nu rău.” Îmi povestește că, imediat după sosirea noastră, am leșinat, iar proprietara noastră a chemat repede salvarea. Iar acum sunt aici, de ieri seara. Îmi spune că a stat toată noaptea cu mine, dar eu nu m-am trezit. Mie nu îmi vine să cred că toate astea s-au întâmplat, fără ca eu să îmi dau seama. Medicul mi-a făcut o injecție.

După un timp, cei doi medici autohtoni vin să mă vadă. Îmi spun că am o malarie acută, dar ei nu pot face mare lucru, pentru că nu au medicamente. Îmi dau numai niște pilule și mă sfătuiesc să mănânc și să dorm mult. Numai când aud cuvântul „mâncare”, și mi se face rău, iar de dormit, în gemetele și țipetele de copii de-aici, îmi este imposibil. Lketinga stă pe marginea patului și se uită, neputincios, la mine.

Dintr-odată, îmi ajunge la nas un miros penetrant de varză. Stomacul mi se întoarce pe dos. Am nevoie de un vas. În disperare mea, pun mâna pe cana cu apă și vomit în ea. Lketinga ține cana și mă susține, altfel, singură, nu aș putea. Imediat, vine o infirmieră de culoare la noi, îmi smulge cana din mână și îmi dă o găleată.

„Why you make this? This is for drinking water!”, se răstește ea la mine. Mă simt mizerabil. Mirosul vine de la căruciorul cu mâncare, pe care sunt puse niște străchini de tablă, umplute cu o amestecătură de orez și varză. La fiecare pat este pus un astfel de castron.

Epuizată de atâta vomitat, stau întinsă pe pat și îmi țin nasul cu brațul. Mi-e imposibil să mănânc. Primele tablete le-am luat acum o oră și încep să am mâncărimi pe tot corpul. Mă scarpin crunt peste tot. Lketinga obsevă că sunt plină de Pete și coșuri pe față. Îmi ridic fusta și descopăr că picioarele sunt și ele, pline de bube. Se duce să caute un doctor. Se pare că reacționez alergic la medicament. Dar momentan nu

îmi poate da altceva, pentru că s-a epuizat totul și speră, de la o zi la alta, să primească altele.

Spre seară, Lketinga pleacă să mănânce ceva și să se uite, dacă nu întâlnește pe cineva de acasă, din Barsaloi, care să-i spună când începe marea festivitate. Eu sunt obosită moartă și nu vreau decât să dorm. Tot corpul îmi este plin de sudoare, iar termometrul arată patruzeci și unu de grade. După atâta apă cât am băut, simt nevoia să merg la toaletă. Dar cum să ajung acolo? Toaleta se află cam la treizeci de metri de la intrare. Cum să reușesc să parcurg distanța? Încet, încet, îmi pun picioarele în pământ și le bag în sandalele de plastic. Apoi, mă ridic, ținându-mă de pat. Picioarele îmi tremură și abia pot sta. Fac un efort, pentru că, în nici un caz, nu vreau să mă prăbușesc. Sprijinindu-mă din pat în pat, ajung până la ieșire. Cei treizeci de metri mi se par interminabili. Pe ultimii metri îmi vine să mă târăsc, pentru că nu mai am de ce să mă țin. Strâng din dinți și ajung, cu un ultim efort, la closet. Dar aici nu mă pot așeza, dimpotrivă, trebuie să stau pe vine. Mă sprijin, cât pot de bine, de pereții de piatră.

Îmi dau seama de gravitatea acestei boli, atunci când realizez cât de slăbită sunt, eu, care nu am fost niciodată cu adevărat bolnavă. În fața ușii, așteaptă o femeie masai, gravidă în ultimele luni. Când vede că nu dau drumul la ușă, ca să nu mă prăbușesc, mă ajută, iară să spună nimic, să merg înapoi, până la intrare. Îi sunt atât de recunoscătoare, încât lacrimile încep să-mi curgă pe față. Mă chinuiesc să ajung la pat și încep să plâng. Infiriera vine și mă întreabă dacă mă doare ceva. Dau din cap, că nu. Mă simt și mai jalnic. Într-un târziu, adorm.

Noaptea mă trezesc. Copilul de lângă mine urlă îngrozitor și lovește cu capul grilajul. Nu vine nimeni, iar eu simt că înnebunesc. Sunt aici deja de patru zile și mă simt mizerabil. Lketinga vine să mă vadă des. Și el arată rău și vrea acasă, dar nu fără mine, pentru că îi este frică să nu mor. În afară de tabletele de vitamine, nu am mâncat încă nimic. Infirierile mă ceartă mereu, dar, de fiecare dată când bag ceva în gură, vomit. Burta mă doare îngrozitor. Într-o zi, Lketinga îmi aduce o

pulpă de capră întreagă, bine prăjită, și mă irriploră să o mănânc, ca să mă fac bine. Dar eu nu pot. Pleacă dezamăgit.

În a cincea zi, Jutta vine să mă vadă. A auzit vorbindu-se că în spital se află o albă. Se îngrozește, când mă vede și-mi spune că trebuie să plec neapărat de aici și să merg la spitalul misiunii din Wamba. Dar eu nu înțeleg de ce să mă duc în alt spital, pentru că este același loc. Oricum nu rezist la o călătorie de patru ore și jumătate. „Dacă te-ai vedea cum arăți, ai înțelege de ce trebuie să pleci de aici. În cinci zile ei nu ți-au dat nimic? Înseamnă că te consideră mai puțin valoroasă decât o capră de-afară. Poate că nici nu vor să te ajute!”, îmi spune ea. Eu o implor: „Jutta, te rog, du-mă într-un lodging. Nu vreau să mor aici, iar până la Wamba nu reușesc să ajung pe străzile astea. Nu pot nici să mă țin pe picioare!” Jutta vorbește cu medicii. Nu vor să mă lase să plec. Numai dacă semnez un bilet, cum că-mi asum răspunderea, îmi pot face ieșirea. Între timp, Jutta îl caută pe Lketinga, ca să o ajute să mă ducă până în lodging. Mă iau la mijloc, fiecare de câte o mână, și traversăm, așa, încet, satul. Peste tot, oamenii se opresc și se uită la noi. Îmi este rușine, când mă văd atât de neputincioasă și cum sunt dusă prin sat.

Dar eu vreau să lupt și să supraviețuiesc. De aceea, îi rog pe cei doi să mă ducă la un restaurant somalez. Acolo voi încerca să mănânc o porție de ficat. Restaurantul se află la cel puțin două sute de metri, iar mie mi se taie picioarele. Vorbesc încontinuu cu mine însămi, ca să îmi fac curaj: „Corinne, vei reuși! Trebuie să reușești!” Epuizată, dar mândră, mă așez. Somalezul se îngrozește și el, când mă vede. Comandăm ficat. Când mă uit în farfurie, simt cum mi se răscolește stomacul. Fac un efort, însă, și, încet, încet, încep să mănânc. După două ore, termin aproape toată farfuria și încerc să mă autosugestionez că mă simt bine. Lketinga este încântat. Plecăm toți trei la lodging, după care Jutta pleacă, spunând că mai vine mâine sau poimâine. Restul după-amiezii îl petrec în fața lodging-ului, la soare. Mă simt bine, simțind căldura. ’

Seara mă întind în pat, mănânc încet un morcov și sunt mândră de progresul meu. Stomacul mi s-a liniștit și nu mai am senzație de vomă. „Corinne, acum mergi spre bine!”, îmi spun eu, plină de optimism și adorm.

Dimineață, Lketinga află că ceremonia a început deja. Este agitat și vrea să plece imediat acasă, la festivitate. Mie, însă, îmi este imposibil să merg atât de mult cu mașina, iar dacă el merge pe jos, tot nu ajunge acolo decât a doua zi.

Se gândește mult la faptul că mama lui așteaptă, disperată, și nu știe ce s-a întâmplat. Îi promit iubitului meu că plecăm mâine. Astfel, mai am o zi plină, în care mai pot aduna ceva forțe, ca să reușesc să țin măcar volanul în mână. După ce ieșim din Maralal, poate să conducă și Lketinga, dar aici, unde este poliție, este prea riscant. Mergem din nou la somalez să mâncăm și, de data aceasta, reușesc să parcurg aproape toată distanță, fără ajutor. Eu îmi comand același meniu și mănânc mult mai ușor. Încet, încet, simt că încep să am din nou viață în mine. Burta nu mai îmi este scobită, ci plată. În lodging, mă uit pentru prima dată, după mult timp, în oglindă. Fața mi s-a schimbat foarte mult; ochii mi se par imenși, iar pomeții îmi sunt ieșiți în afară și ascuțiți. Înainte să plecăm, Lketinga mai cumpără câteva kilograme de tabac de mestecat și zahăr, iar eu cumpăr orez și fructe. Primii kilometri mă obosesc foarte tare, pentru că trebuie să schimb mereu din viteza întâi în viteza a doua și ambreiajul solicită multă forță. Lketinga, care stă lângă mine, mă ajută, împingându-mi coapsa cu brațul lui. Conduc ca în transă și, după câteva ore, ajungem la locul ceremoniei.

CEREMONIA

Cu toate că sunt extenuată la maxim, priveliştea enclavei imense mă copleşeşte. Practic din nimic, femeile au ridicat un nou sat, cu mai mult de cincizeci de manyattas. Totul este plin de viaţă. Din liecare colibă iese fum. Lketinga caută, înainte de toate, manyatta mamei, în timp ce eu aştept la maşină. Picioarele îmi tremură, iar braţele mele slabe mă dor. În cel mai scurt timp, copii, femei şi bătrâni se adună în jurul meu şi se uită la mine. Sper ca Lketinga să vină curând. Într-adevăr, apare însoţit de mama. Ea mă examinează cu o privire tristă. „Corinne, jambo... wewe Malaria?” Eu dau din cap că da şi încerc să-mi stăpânesc lacrimile.

Despachetăm tot şi lăsăm maşina încuiată, în faţa enclavei. Trebuie să trecem pe lângă cincisprezece manyattas, până să ajungem la cea a mamei. Tot drumul este presărat cu baligă de vacă. Bineînţeles, toţi participanţii la festivitate şi-au adus animalele cu ei. Acum, ele sunt la păscut şi se întorc abia diseară. Noi bem chai, iar mama discută aprins cu Lketinga. Mai târziu, aflu că am pierdut două din cele trei zile festive. Iubitul meu este dezamăgit şi pare a fi tulburat. Îmi pare rău. Acum va trebui să se întrunească un consiliu al celor mai bătrâni, la care cei mai importanţi dintre bătrâni vor hotărî dacă Lketinga va mai fi admis la ceremonie şi ce va urma. Mama, care face şi ea parte din consiliu, merge prin sat ca să-i caute pe cei mai importanţi bărbaţi.

Festivităţile încep abia atunci când se întunecă şi când se întorc animalele. Aşezată în faţa colibei, stau şi asist la toată frământarea care are loc. În timp ce Lketinga este gătit cu podoabe şi pictat artistic, doi luptători îi povestesc cum s-a desfăşurat prima parte a serbării. Peste enclavă pluteşte o tensiune apăsătoare. Eu mă simt exclusă şi părăsită. Nimeni nu mi-a mai adresat nici un cuvânt de câteva ore. În curând se vor întoarce vacile şi caprele acasă şi se va face noapte. Mama se întoarce şi discută cu Lketinga despre situaţie. Pare a fi puţin beată.

Bătrânii beau foarte multă bere, făcută de ei înşişi.

Eu vreau să ştiu, în sfârşit, ce se întâmplă. Lketinga îmi spune că, dacă taie un bou mare sau cinci capre pentru bătrâni, atunci aceştia ar fi

dispuși să-l accepte la ceremonie; ei ar putea rosti în seara aceasta binecuvântarea, în fața la manyatta mamei și i s-ar da voie să conducă dansul războinicilor; astfel află toată lumea, oficial, că această întârziere crasă, care în mod normal, înseamnă excluderea lui de la ceremonie, i-a fost iertată. Eu mă simt ușurată. Lketinga îmi spune, însă, că momentan nu are cinci capre mari; cel mult două, celelalte fiind gestante, și nu are voie să le taie. Atunci eu scot un teanc de bani și i-l dau. La început, el refuză, pentru că știe că astăzi o capră costă de două ori mai mult, dar mama încearcă să-l convingă. În cele din urmă, el ia banii și cum aude primul clinchet de clopoțel, care anunță venirea animalelor, părăsește coliba.

Manyatta noastră se umple, puțin câte puțin, cu femei. Mama gătește ugali, un fel de mâncare cu porumb. Se discută mult. Focul luminează coliba destul de slab. Din când în când, câte o femeie încearcă să închege o conversație cu mine. O femeie mai tânără, cu un copil mic, care stă lângă mine, începe să-mi admire brațele pline de bijuterii de-ale masailor, după care îndrăznește să pună mâna pe părul meu lung și neted. Din nou încep râsetele; femeia îmi arată capul ei ras, pe care are numai o bentiță de perle. Eu dau din cap că nu; mi-e greu să mă imaginez cheală.

Afară este deja întuneric beznă, când aud, deodată, un sunet, ca un fel de grohăit. Sunt sunetele tipice, pe care le scot bărbații, atunci când sunt excitați, când sunt în pericol sau când fac dragoste. Într-o secundă se face liniște în colibă. Războinicul meu bagă capul înăuntru, dar, când vede atâtea femei, dispare imediat. Eu aud niște voci, care devin tot mai puternice. Deodată, cineva scoate un țipăt și mai multe persoane încep să îngâne un fel de cântec. Curioasă, eu mă strecur afară. Rămân impresionată de mulțimea de războinici și fete tinere, adunată pentru dans, în fața colibei noastre. Războinicii sunt pictați frumos și poartă o cârpă roșie în jurul coapselor. Busturile lor goale sunt împodobite cu coliere de perle așezate în formă de cruce. O pictură de culoare roșie coboară, începând de la gât până în mijlocul pieptului, în unghi ascuțit. Cel puțin treizeci și șase de luptători își

mișcă corpurile în același ritm. Fetele, în parte foarte tinere, poate între nouă și cincisprezece ani, dansează toate într-o linie, cu fața la bărbați, mișcându-și capetele în același ritm. Treptat, ritmul este accelerat. După mai bine de-o oră, primii războinici încep să execute salturi în aer, tipice masailor.

Războinicul meu arată minunat. Sare ca un fulg, din ce în ce mai sus. Părul lui lung se ridică la fiecare săritură. Sudoarea face ca busturile lor goale să strălucească în întunericul nopții. Totul se vede confuz. Se distinge, însă, clar, senzualitatea degajată, timp de câteva ore, prin acest dans. Fețele lor sunt sobre, iar privirile fixe. Din când în când, răsună câte un țipăt sălbatic sau cineva începe să cante și ceilalți îl acompaniază. Este un spectacol fantastic, care mă face să uit, pentru câteva ore, de boală și de oboseală.

Fetele își aleg tot alți și alți războinici, se apropie de ei, sărind, cu sâni goi și cu o mulțime de podoabe la gât. Când le văd, mă cuprinde tristețea. Îmi dau seama că la cei douăzeci și șapte de ani ai mei, sunt deja bătrână. Poate că mai târziu, Lketinga va lua, ca a doua soție, o fată de vârsta asta. Torturată de gelozie, mă simt marginalizată și exclusă.

Dansatorii se așază unul în spatele celuilalt, iar Lketinga conduce, mândru, coloana. Are un aer sălbatic și sfidător. Treptat, dansul se termină. Fetele se retrag într-o parte, râzând. Bătrânii stau așezați pe pământ, înveliți în păturile lor de lână. Moranii formează și ei un cerc. Acum urmează să fie pronunțată binecuvântarea de către cei bătrâni. Unul rostește o propoziție și ceilalți adaugă „Enkai”, adică „Dumnezeu”, în limba masailor. Aceasta se repetă timp de o jumătate de oră, după care festivitatea se termină. Lketinga vine la mine și mă sfătuiește să mă duc să mă culc cu mama. El se duce cu ceilalți luptători în boscheți, ca să taie o capră. Ei nu dorm, ci vorbesc despre timpurile trecute și viitoare. Înțeleg foarte bine acest lucru și îi doresc o noapte minunată.

În manyatta mă instalez cât pot de bine, în mijlocul celorlalți. Stau mult timp trează, pentru că peste tot se aud voci. În depărtare, leii rag;

din când în când, behăie câte o capră. Mă rog la Dumnezeu ca să-mi recapăt forțele cât mai curând.

Dimineață la ora șase, se dă deșteptarea. De la atâtea animale la un loc, se face mare hărmălaie. Mama se duce să mulgă caprele și oile. Noi facem chai. Eu stau înfășurată în pătura mea, pentru că este rece. Abia aștept să vină Lketinga, pentru că am nevoie de mult la toaletă și nu mă încumet să părăsesc enclava în prezența atâtor oameni. Toți s-ar uita după mine, mai ales copiii, care aleargă mereu în spatele meu, atunci când fac câțiva pași fură Lketinga.

În sfârșit, vine. Bagă capul în colibă și mă întreabă, radiind de fericire: „Hello, Corinne, how are you?” Apoi, își desface cea de-a doua kanga și îmi întinde o pulpă de oaie prăjită, învelită în frunze: „Corinne, now you eat slowly, after Malaria this is very good.” Mă bucur că s-a gândit la mine, pentru că, în mod normal, un războinic nu îi aduce soției lui carne gata prăjită. Când mă vede că stau cu pulpa de oaie în mână și nu știu ce să fac, se așază lângă mine și îmi taie cu tesacul bucăți mici, numai bune de băgat în gură. Nu am chef deloc de carne, dar altceva nu există, iar de mâncat, trebuie să mănânc, dacă vreau să mă mai întrezesc. Cu mare efort, înghit câteva bucăți, iar Lketinga este mulțumit. Îl întreb unde ne putem spăla. Atunci el râde și-mi spune că râul este foarte departe de aici și cu mașina nu se poate ajunge la el. Apa pe care o aduc femeile ajunge exact pentru ceai și mai mult nu. Deci trebuie să mai avem răbdare cu spălatul câteva zile, ceea ce mie îmi displace. În schimb, nu sunt mai deloc țânțari. Muște, însă, sunt de două ori mai multe. Când mă spăl pe dinți, în fața la manyatta, toată lumea mă urmărește curioasă. Când scui spuma, spectatorii sunt iritați la culme, ceea ce mă face să râd, în sinea mea.

Astăzi trebuie sacrificat boul, în mijlocul enclavei. Este un spectacol îngrozitor. Șase bărbați încearcă să așeze boul pe o parte, acțiune care nu este ușoară, pentru că animalul, speriat de moarte, lovește sălbatic cu capul în jurul lui. Abia după mai multe încercări, doi războinici reușesc să prindă boul de coame și să-i apese capul într-o parte. Boul se lasă încet, pe pământ, iar picioarele îi sunt legate imediat. Trei

oameni au ca sarcină să-l sufoce, în timp ce ceilalți îl țin de picioare. Este macabru, dar pentru masai aceasta este singura metodă de a sacrifica un animal. Când nu se mai mișcă, i se taie carotida și toți bărbații, care stau de jur împrejur, se înghesuie să soarbă din sânge. Aceasta pare a fi o delicatessă, pentru că se creează o adevărată îmbulzeală. Apoi, începe tranșarea. Bărbați în vârstă, femeii și copii, se așază la rând, ca să-și primească bucățile, care le revin. Cele mai bune părți li se dau bătrânilor, abia apoi urmează femeile și copiii. După patru ore, nu mai rămâne nimic, în afară de o baltă de sânge și de pielea întinsă. Femeile s-au retras în colibele lor, ca să gătească. Bărbații vârstnici stau la umbra copacilor

și beau bere, așteptând să li se aducă bucățile gătite. După-amiază, târziu, aud un zgomot de motor; nu trece mult și apare părintele Giuliano, pe motocicletă sa. Îi salut prietenos. A aflat că sunt aici și că m-am îmbolnăvit de malarie și a venit să mă vadă. Mi-a adus pâine făcută de el și banane. Eu mă bucur și mă simt, de parcă aș fi primit cadouri de la Moș Crăciun. Îi povestesc despre toate necazurile avute, de la nunta ratată, până la malarie. El mă sfătuiește

înzdrăvenesc puțin. Se uită insistent la mine și îmi spune că nu este de glumă cu malarie. Atunci, eu îmi dau seama că nu sunt nici pe departe refăcută. Apoi, se suie pe motocicletă și pleacă.

Eu mă gândesc la Elveția, la mama mea și la o baie caldă. Da, în momentul acesta mi-ar plăcea, într-adevăr, deși nu m-am întors de mult timp de acolo. Normal, mie mi se pare o veșnicie. Când îl văd pe iubitul meu, uit de Elveția. Mă întreabă cum mă simt, iar eu îi povestesc despre vizita părintelui, de la care am aflat că astăzi vin acasă elevii din Maralal. Pe unii dintre ei îi aduce părintele Roberto cu mașina lui. Când aude, mama speră din toată inima să fie și James printre ei. Și eu mă bucur, când mă gândesc că voi avea ocazia să conversez cu cineva în engleză, două săptămâni. Din când în când, mai mănânc câteva bucățele de carne, pe care trebuie să le scot mai întâi de sub un roi de muște. Apa potabilă arată mai degrabă ca o cacao, dar nu am altă soluție, decât să o beau, dacă nu vreau să mor de

sete. Lapte nu mi se dă, pentru că mama spune că după malarie laptele este foarte periculos și că boala ar putea recidiva.

Primii elevi încep să sosească, iar printre ei se află și James, cu doi prieteni. Toți trei sunt îmbrăcați la fel, cu pantaloni scurți gri, o cămașă bleu și un pulover bleumarin. Pe mine mă salută prietenește, după care o salută și pe mama respectuos. În timp ce bem împreună ceaiul, mă uit cu atenție la James și-mi dau seama că generația lui se deosebește cu mult față de generația lui Lketinga. Într-un fel, ea nu-și are locul în aceste colibe. James se uită la mine și-mi spune că a auzit la Maralal vorbindu-se că m-am îmbolnăvit de malarie. Mă admiră, cum pot trăi, ca albă, în manyatta mamei. Lui însuși, samburu fiind, îi este greu la început, când vine în vacanță acasă. Totul i se pare murdar și îngust.

Venirea băieților aduce cu ea o schimbare, iar zilele zboară. Deja se întorc vacile și caprele. Seara are loc o mare serbare cu dansuri. Astăzi dansează și femeile în vârstă, dar numai între ele.

Băieții dansează și ei, în afara enclavei, îmbrăcați, în parte, în uniforme școlare. Arată amuzant. Mai târziu, noaptea, se strâng din nou regii festivității, războinicii. James stă alături și înregistrează cântecele cu casetofonul nostru, idee care mie nu mi-a trecut prin cap. După două ore, caseta este plină.

Războinicii dansează tot mai sălbatic. Unul dintre morani este cuprins, dintr-odată, de un fel de amețală. Se agită extatic, până cade pe jos și începe să dea din mâini și să urle tare. Doi războinici se desprind din grupul de dansatori și îl țin cu forța la pământ, îngrijorată, mă duc la James și îl întreb ce se întâmplă. Îmi spune că acest moran a băut, probabil, prea mult sânge și, dansând, a căzut într-un fel de transă. Iar acum, în delirul lui, are impresia că se luptă cu un leu. James îmi spune că nu este grav, că se va trezi și totul va reveni la normal. Bărbatul se tăvălește, țipând, pe jos, privirea îi este ațintită pe cer și are spume la gură. Este înfiorător. Eu sper, să nu i se întâmple așa ceva și lui Lketinga. În afară de cei doi bărbați, care îl supraveghează, nu se îngrijește nimeni de el, iar festivitatea

continuă. Eu însămi continuu să îl admir pe Lketinga, cât de elegant sare în aer. Mă bucur pentru ultima dată de această clipă, pentru că, oficial, serbarea se termină în noaptea aceasta. Puțin amețită de la băutură, mama se retrage în manyatta.

Băieții pun la casetofon cântecele înregistrate, ceea ce provoacă mare agitație. James pune aparatul pe jos, iar războinicii, curioși, se adună în jurul lui. Lketinga este primul, care pune mâna pe el și toată fața îi râde, când recunoaște vocea fiecărui moran, după strigăt sau după cântec. În timp ce unii se uită încremeniți și cu ochii căskați la casetofon, ceilalți îl studiază, punând mâna pe el. Mândru, Lketinga așază casetofonul pe umăr și câțiva morani încep să danseze. Încet, încet, începe să se facă frig și eu intru în manyatta. James va dormi la un prieten, iar iubitul meu se duce cu ceilalți războinici în boscheți. Din nou, se aud peste tot zgomote. Intrarea de la colibă nu este acoperită, astfel încât, pot vedea, trecând pe acolo din când în când, câte o pereche de picioare. Abia aștept să ne întoarcem la Barsaloi. Hainele mele sunt murdare și pline de fum. Și corpul meu ar cam trebui să intre în contact cu apa; despre păr ce să mai spun?

Dimineață, băieții vin înaintea lui Lketinga în manyatta. Mama tocmai face chai, când Lketinga bagă capul în colibă. Când îi vede pe băieți, se răstește la ei, furios. Mama ripostează, iar băieții părăsesc coliba, fără să mai bea ceai. Lketinga și un alt moran se așază pe locurile lor. „What’s the problem, darling?”, întreb eu, puțin tulburată. După o tăcere mai lungă, îmi explică, că aceasta este o colibă a războinicilor și că băieții netăiați împrejur nu au ce căuta aici. James trebuie să mănânce și să bea în altă colibă, unde mama nu are fii de vârsta moranilor, ci de vârsta lui James. Mama tace cu înverșunare. Eu sunt dezamăgită; pe de-o parte, pentru că trebuie să renunț la conversația în limba engleză și, pe de alta, mi-e milă de băieții care au fost goniți. Dar trebuie să accept acest obicei. Eu întreb, cât timp mai rămânem aici. Mi se răspunde că încă vreo două, trei zile, după care fiecare familie se întoarce la locul ei. Eu mă îngrozesc, când mă gândesc că

trebuie să rezist atâta timp fără apă, cu baliga lângă mine și cu atâtea muște enervante.

Din nou, îmi vine în minte Elveția. Eu mă simt în continuare, ca și până acum, foarte slăbită. Mai mult de câțiva metri, până în boscheți, ca să îmi fac nevoile, nu pot să merg. Totodată, mi-e dor de o viață normală, cu logodnicul meu.

După-masă, trece pe la mine Juliano. îmi aduce câteva banane și o scrisoare de la mama mea. Scrisoarea îmi ridică moralul, deși mama mea își face mari griji din cauza mea, pentru că nu a mai primit de multă vreme nici o veste de la mine. Eu abia apuc să schimb câteva vorbe cu părintele, că și pleacă. Profit de timp și îi răspund mamei mele. Despre boala mea pomenesc în treacăt, și îi minimalizez gravitatea, ca să nu o neliniștesc. În schimb, îi dau de-nțeleș că este posibil, să vin în curând în Elveția. Scrisoarea vreau să o predau la misiune, când ne întoarcem la Barsaloi. Mama mea va trebui să mai aștepte trei săptămâni, până o va primi.

În sfârșit, plecăm. Împachetăm repede tot ce avem. Punem cât putem de mult în Land Rover, restul încarcă mama pe cei doi măgari. Noi ajungem la Barsaloi, bineînțeles, cu mult timp înaintea mamei, așa că ne ducem direct la râu. Pentru că Lketinga nu vrea să lăsăm mașina nesupravegheată, mergem mai departe, prin albia secată a râului, până nu mai este nimeni. Mă descotorosesc de hainele mele pline de fum și ne spălăm bine. Spuma de la săpun, care curge de pe mine, este neagră. Pe piele mi se formase deja o crustă de funingine. Răbdător, Lketinga mă spală pe cap de mai multe ori.

De mult timp nu am mai văzut cum arăt dezbrăcată, de aceea mă șochează picioarele mele subțiri. După ce mă spăl, mă simt ca nou-născută. Mă înfășor într-o kanga și încep să-mi spăl hainele. Ca de obicei, îndepărtarea mizeriei cu apă rece, este o acțiune laborioasă, dar, folosind mult Omo, reușesc oarecum. Lketinga îmi dă și el o mână de ajutor și îmi dovedește, cât de mult mă iubește, ajutându-mă să-mi spăl fustele, tricourile și chiar lenjeria de corp. Nici un alt bărbat nu ar spăla hainele unei femei.

Mă bucur foarte tare de faptul că suntem singuri, doar noi doi. Hainele ude le întind deasupra boscheților sau pe stâncile fierbinți. Ne așezăm la soare, Lketinga complet dezbrăcat, iar eu în kanga. El își scoate oglinda de buzunar și, cu ajutorul unui bețișor, începe să-și picteze, cu mare îndemânare, fața proaspăt spălată, în nuanțe ocru-orange. Degetele sale lungi și elegante au o exactitate atât de perfectă, încât este o plăcere pentru mine să îl urmăresc. Arată fantastic. În sfârșit, simt din nou crescând în mine dorința. El se uită la mine și râde: „Why you look always to me, Corinne?”

„Beautiful, it's very nice”, îi spun eu. Dar Lketinga mă dezaprobă, dând din cap; îmi explică că nu am voie să spun așa ceva, pentru că asta aduce ghinion.

Hainele se usucă repede, strângem tot și plecăm. În sat, oprim și mergem la ceainărie, unde se găsesc, în afară de ceai, și mandazi, un fel de lipii mici. Clădirea este o combinație între baracă și o manyatta mare. Pe jos se găsesc două vetre, unde fierbe ceaiul. Niște scânduri, puse de-a lungul pereților, țin loc de bănci. Trei bărbați mai în vârstă și doi morani stau așezați acolo. Salutul obișnuit este: „Supa Moran!”, iar răspunsul este „Supa”. Ne comandăm un ceai și, în timp ce doi dintre războinici mă examinează, Lketinga începe o conversație, folosind aceleași fraze, pe care eu am început deja să le înțeleg: aici îl întrebi pe fiecare necunoscut de numele de familie, de regiunea unde trăiește, te interesezi de sănătatea familiei și de animalele ei, îi întrebi de unde vin și unde se duc. Apoi discuți despre evenimentele care au mai avut loc. Așa este în sălbăticie; la oraș, aceste discuții sunt înlocuite de ziar sau de telefon. Dacă mergem undeva pe jos, purtăm astfel de conversații cu fiecare persoană care ne iese în cale. Moranii vor să mai știe cine este această mzungu. Apoi, conversația se termină, iar noi părăsim ceainăria.

Între timp sosește și mama și se ocupă cu repararea colibei noastre vechi. Astupă găurile din acoperiș cu carton sau cu rogojine din sisal. Baligă de vacă nu există momentan. Lketinga se duce cu James în boscheți, ca să mai taie niște mărăcini. Ei vor să repare îngrăditura

enclavei și să o înalțe. Acum câteva zile, oamenii care au rămas la Barsaloi au fost surprinși de doi lei care au sfâșiat niște capre. Au venit noaptea și au sărit peste gardul de măracini, apoi au înhățat caprele și au dispărut, fără urmă, în beznă. Cum toți războinicii erau plecați, nu i-a putut urmări nimeni. După acest incident, despre care vorbește tot ținutul, au fost înălțate gardurile. Trebuie să fii foarte atent, pentru că lei se pot întoarce. La noi în enclavă, însă, nu le va fi atât de ușor, pentru că lăsăm Land Rover-ul în fața colibe, ceea ce înseamnă că jumătate din spațiu este baricadat.

Spre seară se întorc și animalele noastre. Datorită tălăngilor elvețiene, le auzim de departe, iar Lketinga și cu mine le ieșim înainte. Este un adevărat spectacol, să vezi cum se îmbulzesc animalele spre casă, întâi caprele, apoi vacile.

Cina noastră constă din ugali; Lketinga mănâncă abia noaptea târziu, când toată lumea doarme. În sfârșit, facem dragoste. Nu avem voie să scoatem nici un sunet, pentru că mama și Saguna dorm la un metru și jumătate de noi. Cu toate acestea, este minunat să-i simt pielea mătăsoasă și dorința. După această scenă de dragoste, Lketinga îmi șoptește: „Now you get a baby.” Mie îmi vine să râd, cu câtă convingere spune el asta. Dar, în același timp, realizez că de mai mult timp, nu am mai avut ciclu. Pun asta, însă, mai degrabă pe seama sănătății mele precare, decât pe seama sarcinii. Adorm fericită, cu gândul la un bebeluș care ar putea veni într-o zi.

Noaptea mă trezesc și simt o strângere de burtă. În secunda următoare, simt că am diaree. Mă cuprinde panica. Încet, îl înghiontesc pe Lketinga, dar el doarme adânc. Dumnezeuule, eu nu voi găsi niciodată deschizătura gardului! În plus, poate că sunt lei prin apropiere. Fără să fac zgomot, mă târăsc afară din manyatta și mă uit în jurul meu, să văd dacă este cineva. Apoi, mă tuptez în spatele mașinii și deja îmi dau drumul. Pare să nu mai aibă sfârșit. Mi-e rușine, pentru că știu că este un delict grosolan, să-ți faci nevoile de genul acesta în interiorul enclavei. Hârtie nu am voie să folosesc în nici un caz, așa că mă șterg cu chilotul, pe care îl ascund sub Land

Rover, în cadru. Mizeria pe care am făcut-o o acopăr cu nisip și sper, ca a doua zi de dimineață să nu se mai vadă nimic din acest coșmar. îngrijorată, mă strecor înapoi, în manyatta. Nimeni nu se trezește, iar Lketinga scoate numai un grohăit scurt.

De nu ar mai urma o serie! Rezist până dimineață, dar atunci trebuie să dispar repede în boscheți. Diareea continuă, iar picioarele îmi tremură din nou. Întoarsă în enclavă, mă uit discret în spatele Land Rover-ului și răsuflu ușurată, pentru că din nenorocirea de astă noapte nu se mai vede nimic. Probabil că un câine rătăcit a șters toate urmele. Îi povestesc lui Lketinga că am probleme cu stomacul și vreau să întreb la misiune de niște medicamente. Primesc niște tablete de cărbune, și, cu toate acestea, diareea persistă toată ziua. Mama îmi aduce bere făcută în casă, din care trebuie să beau un litru. Arată groaznic și tot așa este și la gust. După două cani, alcoolul, cel puțin, își face efectul, pentru că o bună parte din zi moțai pe picioare.

Intr-un târziu, trec băieții pe la mine. Lketinga este în sat, iar eu profit, nestingherită, de conversație. Vorbim despre Dumnezeu și despre lume, despre Elveția, familia mea și despre căsătoria care va avea loc, să sperăm, în curând. James mă admiră și este mândru că fratele lui, pe care îl consideră destul de dificil, se căsătorește cu o femeie albă și bună. Băieții povestesc mult despre școală și despre severitatea de acolo, despre faptul că, atunci când mergi la școală, privești lumea cu alți ochi. Multe lucruri de acasă ei nu le mai înțeleg și dau câteva exemple, despre care râdem împreună.

Printre altele, James mă întreabă, de ce nu încep să fac afaceri cu mașina. Aș putea transporta saci cu mălai sau cu zahăr pentru oameni, sau multe altele. Din cauza străzilor, nu mă încântă ideea, dar după nuntă, h spun că am de gând să întreprind ceva, care să aducă bani. Cel mai mult mi-ar plăcea să am un magazin, în care să se găsească toate produsele alimentare. Dar, pentru moment, aceasta rămâne numai o dorință. Momentan mă simt prea slăbită, iar mai întâi trebuie să ni se aprobe căsătoria, ca să am voie să lucrez. Băieții sunt fascinați de ideea unui buric. James mă asigură că mă va ajuta, când va termina

școala, peste aproape un an. Ideea este seducătoare, dar un an de zile este mult.

Lketinga se întoarce și, la scurt timp după aceea, băieții se retrag, respectuos. El vrea să știe despre ce am discutat. Îi povestesc despre ideea vagă cu magazinul și, spre surpriza mea, este și el entuziasmat de acest proiect. Ar fi singurul magazin al masailor, în toată regiunea, iar somalezii nu ar mai avea nici un client, căci toată lumea ar prefera să vină la un membru de-al tribului lor. Apoi se uită la mine și îmi spune că așa ceva costă mult și mă întreabă dacă am atâția bani. Îl liniștesc, spunându-i că mai am ceva în Elveția. Dar totul trebuie bine gândit.

POLE, POLE

În ultima vreme m-am ocupat frecvent de persoane rănite. De când am vindecat cu o cremă dezinfectantă un copil mic al unei vecine, care avea un furuncul purulent la un picior, zilnic vin la mine mame, cu copiii lor care suferă, în parte, de abcese îngrozitoare. Eu îi curăț, îi ung și îi bandajez, atât cât pot de bine și le spun să vină peste două zile din nou. Dar afluența devine atât de mare, încât în curând nu mai am cremă și nu mai pot face față. Îi trimit la spital sau la misiune, dar femeile pleacă fără să spună nimic și nu-mi ascultă sfatul.

Peste două zile, elevii se întorc la școală. Mie îmi pare rău, pentru că prezența lor era amuzantă. Ideea cu buticul continuă să ne preocupe și într-o zi mă hotărâsc să plec în Elveția, ca să mai capăt ceva forțe și să mai pun câteva kilograme pe mine. Ideea că Roberto sau Giuliano duc elevii înapoi la școală la Maralal și ar putea să mă ia și pe mine cu mașina, mă încântă. În cazul acesta, aș lăsa Land Rover-ul la Barsaloi și nu ar mai trebui să mă lupt cu drumul până acolo, în starea în care mă aflu. Fără prea multă vorbă, îi aduc la cunoștință lui Lketinga decizia mea. Se enervează, când aude că intenționez să-l părăsesc peste două zile, dar îi promit că mă voi

gândi la ideea cu buticul și că voi aduce bani. Îl rog să se intereseze unde și cum putem ridica o clădire. În timp ce discut cu el despre toate aceste lucruri, mi se concretizează tot mai mult în minte proiectul unui butic al nostru. Singurul lucru, de care mai am nevoie este timpul, ca să pot pregăti totul și să mă pun pe picioare. Bine-înțeles, lui Lketinga îi este iar frică, să nu-l părăsesc. De data aceasta, însă, băieții mă susțin, traducându-i, cuvânt cu cuvânt, angajamentul meu de a mă întoarce peste trei sau patru săptămâni, sănătoasă. Îi promit că îi voi comunica data exactă când mă întorc, imediat după ce cumpăr biletul. Îi spun că mă duc la noroc și că sper să găsesc, cât se poate de repede, un bilet de avion până în Elveția. Deși îi este greu, Lketinga acceptă, îi las și niște bani, cam 300 de franci.

Aștept, împreună cu mai mulți elevi, în fața misiunii. Am puțin bagaj. Nu știm la ce oră este plecarea, dar cei care nu sunt prezenți, riscă să meargă pe jos. Mama și iubitul meu sunt și ei acolo. În timp ce mama îi dă ultimele indicații lui James, eu îl consolez pe Lketinga. O lună fără mine, i se pare foarte mult. Apoi, apare Giuliano. Eu mă așez lângă el, în timp ce băieții se înghesuie în spate. Lketinga îmi face cu mâna și spune: „Take care of our baby!” Mă face să zâmbesc, când îl aud cât de convins vorbește el despre o eventuală sarcină.

Pater Giuliano gonește hotărât pe șosea. Abia mă pot ține. Nu vorbim mult. Numai atunci când îi explic că vreau să mă întorc peste o lună, îmi spune că îmi trebuie cel puțin trei luni, ca să mă refac. Dar eu nici nu mă gândesc la așa ceva. La Maralal domnește un mare haos. Orașelul este plin de elevi care pleacă. Sunt repartizați în toată Kenya, pentru ca diferitele triburi să se amestece între ele. James are noroc că poate rămâne la Maralal. Un băiat de la noi din sat trebuie să plece la Nakuru, așa că o parte din drum putem merge împreună. Dar mai întâi trebuie să facem rost de bilete de autobuz, ceea ce pare a fi imposibil pentru următoarele două zile. Toate locurile sunt date.

Unii oameni din afară au venit aici cu camionetele lor deco-pertate, ca să facă bani, oferind transport la prețuri exagerate. Dar nici la ei nu

mai găsim nici un loc. Cineva pomenește ceva despre o plecare a doua zi de dimineață, la ora cinci. Facem rezervare, dar nu plătim nimic.

Băiatul este dezorientat, pentru că nu știe unde să înnopteze, Iară bani. Este foarte timid și serviabil. îmi cară mereu geanta. îi propun să mergem la lodging-ul cunoscut de mine, să bem ceva și să ne interesăm de camere. Proprietara mă salută călduros, dar când o întreb de două camere, dă cu regret din cap. O cameră ar putea să-mi elibereze până seara, pentru că sunt clientă fidelă. Bem chai și mergem să ne uităm și la celelalte lodging-uri. Eu sunt dispusă să plătesc și camera băiatului, dar toate sunt ocupate, între timp se întunecă și se face mai frig. Eu mă tot gândesc, dacă să-l iau pe băiat la mine în cameră, să doarmă în celălalt pat, sau nu. Pentru mine nu ar fi nici o problemă, dar nu știu ce vor spune ceilalți oameni. îl întreb, ce intenționează să facă. îmi spune că vrea să se ducă să caute ceva în afara Maralalului, la manyattas. Dacă găsește o mamă, care are un băiat de aceeași vârstă cu el, trebuie să-l primească.

Varianta aceasta mi se pare prea complicată, pentru că a doua zi noi vrem să plecăm la ora cinci. Atunci mă decid repede și îi fac propunerea să doarmă în celălalt pat, care este așezat la peretele opus. în primul moment se uită la mine jenat și mă refuză, mulțumindu-mi. îmi spune că nu poate dormi în cameră cu logodnica unul războinic, deoarece ar crea probleme. Eu nu iau în serios ce spune și încep să râd. îi sugerez să nu povestească la nimeni. Mai întâi mă duc în lodging. îi dau portarului câțiva șilingi și îl rog să mă trezească la ora patru și jumătate. Băiatul apare după o jumătate de oră. Deși este abia ora opt, eu sunt deja în pat, îmbrăcată. Pe întuneric, afară nu mai este nici o mișcare, în afară de câteva baruri, pe care eu le evit. Un bec gol luminează încăperea cu toată claritatea. Pe pereți, tencuiala vopsită în albastru se sfărâmă și peste tot se văd pete maro, din care se preling niște dâre; sunt resturi scârboase de la tabacul scuipat. Acasă, în manyatta, mama și alți vizitatori mai bătrâni făceau și ei la fel, până când m-am plâns eu. Acum, mama scuipă sub una din pietrele de cremene. Camera aceasta de lodging mi se pare deosebit de infectă.

Băiatul se întinde în pat, îmbrăcat, și se întoarce imediat la perete. Stingem becul, care ne orbește, și nu mai vorbim.

Deodată, cineva bate puternic la ușă. Mă scol, speriată, dintr-un somn profund și întreb ce se întâmplă. Până să primesc vreun răspuns, băiatul îmi spune că este aproape ora cinci. Trebuie să plecăm! Dacă camioneta se umple, atunci pleacă. Ne înhățăm lucrurile și ne grăbim să mergem la locul stabilit. Peste tot așteaptă grupuri de elevi. Unii se urcă într-o mașină, iar restul așteaptă, ca și noi, în întunericul rece. Mi-e groaznic de frig. La ora asta, Maralalul este rece și umed, de la rouă. Nu putem nici măcar să bem un ceai, pentru că în lodging încă nu a început activitatea.

La ora șase, autobuzul, arhiplin, trece pe lângă noi, claxonând. Șoferul nostru încă nu și-a făcut apariția. Se pare că nu se grăbește, pentru că noi suntem cei care au nevoie de el. Se luminează, iar noi așteptăm mai departe. Acum chiar că mă apucă furia. Vreau să plec de aici, astăzi, ca să ajung la Nairobi. Băiatul caută disperat două locuri într-o mașină, dar cele câteva mașini existente sunt supraaglomerate. Nu există decât posibilitatea să mergem cu un camion care transportă varză. Eu accept imediat, pentru că nu avem de ales. Dar, deja după câțiva metri, mă întreb dacă am făcut bine: este o adevărată tortură, să stai pe cheștiile alea tari, care se mișcă încontinuu. Nu pot să mă țin decât de o balustradă care îmi intră mereu în coaste. La fiecare groapă din șosea, sărim în aer, pentru ca apoi, să aterizăm pe căpățânile de varză, tari ca piatra. Este imposibil să vorbim. Este prea mult zgomot și, în plus, prea periculos, pentru că pe gropile astea riscăm să ne mușcăm buzele. Nu știu cum, dar supraviețuiesc celor patru ore și jumătate de mers, până la Nyahurum.

Complet dărâmată, mă dau jos din camion și îmi iau la revedere de la tânărul meu însoțitor. După aceea intrăm într-un restaurant, ca să mă duc la toaletă. În timp ce-mi trag pantalonii în jos, descopăr pe coapse niște pete mari, vineții. Dumnezeuule, până ajung în Elveția, picioarele mele sunt nu numai uscate, dar și pline de vânătăi! Mama va avea un șoc, când mă va vedea, pentru că de la ultima mea vizită, acum două

luni, m-am schimbat foarte mult. Ea nici măcar nu știe că vin iar acasă, pe deasupra și necăsătorită și într-o stare deplorabilă.

La restaurant îmi comand o Cola și o mâncare adevărată. Mănânc o jumătate de pui, cu niște cartofi prăjiți cleioși. Ca să înnoptez aici, este prea devreme. Așa că îmi iau geanta și merg la autogara, unde este, ca de obicei, multă agitație. Acolo am noroc: un autobuz, care merge spre Nairobi, se pregătește de plecare. Din fericire, strada este asfaltată, și eu adorm pe scaun. Când deschid ochii și mă uit pe fereastră, văd că mai avem cam o oră până la destinație. Dacă am noroc, ajungem în metropola kenyană înainte de lăsarea întinericului. Hotelul Igbol este situat într-o zonă nu tocmai sigură. Când ajungem la periferia orașului, începe deja să se întunece.

Peste tot, oamenii coboară cu tot calabalâcul lor, în timp ce eu îmi lipesc fața de geam și încerc, încordată, să mă orientez în marea de lumini care se vede. Până acum, nu mi se pare nimic cunoscut. Mai sunt cinci persoane în autobuz și mă întreb dacă să cobor, sau nu, pentru că în nici un caz, nu vreau să merg până la autogară; la ora asta este prea periculos pentru mine. Șoferul se lot uită prin oglinda retrovizoare la mine și se miră că mzungu nu coboară. După un timp, mă întreabă unde vreau să merg. „To Igbol Hotel”, îi răspund eu. El dă din umeri. Atunci îmi vine în minte numele unui cinematograful mare, care se află în apropiere de hotel. „Mister, you know Odeon Cinema?” întreb eu, fără să am prea mari speranțe. „Odeon Cinema? This place is no good for Mzungu-lady!”, îmi spune el. „It’s no problem for me. I only go into the Igbol-Hotel. There are some more white people”, îmi răspund eu. El schimbă de câteva ori banda de mers, cotește ba la stânga, ba la dreapta și oprește direct în fața hotelului. Recunoscătoare pentru acest serviciu, îi dau câțiva șilingi. În starea de epuizare în care mă aflu, profit de fiecare metru, pe care nu trebuie să-l fac pe jos.

La hotel este mare agitație. Toate mesele sunt ocupate și peste tot stau rucsaci ale autostopiștilor. Bărbatul de la recepție mă cunoaște deja și mă salută cu „Jambo, Massai-lady!” îmi spune că nu mai are decât

un pat liber, într-o cameră de trei locuri. Acolo dau de două englezoaice care studiază un ghid turistic. Mă duc imediat pe hol, să fac un duș, iar portofelul și banii îi iau cu mine. Mă dezbrac și mă îngrozesc, de câte răni am pe corp. Picioarele, fesele și antebrățele îmi sunt pline de vânătăi. Dar după duș mă simt din nou om. Apoi, mă duc la restaurant, ca să mănc, în sfârșit, ceva și să stau să mă uit la turiștii care trec pe acolo. Cu cât mă uit mai mult la europeni, mai ales la bărbați, cu atât mă cuprinde mai mult dorul după frumosul meu războinic. Mai târziu mă retrag la mine în pat, ca să-mi întind oasele obosite.

După micul dejun, mă duc la agenția Swissair. Spre marea mea decepție, au un loc liber abia peste cinci zile. Mi se pare prea mult. La Kenya Airways, timpul de așteptare este și mai mare. Cinci zile la Nairobi, asta înseamnă să devin depresivă. De aceea, mă duc și mai încerc și la alte agenții, până când găsesc la Alitalia un loc, la un zbor peste două zile, dar cu o escală de patru ore la Roma. Întreb cât costă și fac rezervarea. Mă duc apoi repede la Banca Comercială Kenyană din apropiere, ca să scot bani.

La bancă este coadă. Intrarea este păzită de doi polițiști, înarmați cu mitraliere. Mă așez la una din cozi și după o jumătate de oră îmi vine rândul. Emit un cec cu suma de care am nevoie. Va trebui să merg prin oraș, până la Alitalia, cu teancul de bani după mine. Bărbatul de la ghișeu întoarce pe toate părțile cecul și mă întreabă unde este Maralal. Apoi dispare și se întoarce peste câteva minute. Mă întreabă, dacă într-adevăr vreau să iau atâția bani cu mine. Enervată, îi răspund: „Yes”, deși nici eu nu sunt încântată de idee. După ce semnez mai multe chitanțe, primesc teancurile de bani, pe care le bag repede în rucsac. Din fericire, nu prea este nimeni de față. Funcționarul băncii mă întreabă, printre altele, ce vreau să fac cu atâția bani și dacă am nevoie de un boyfriend. Îi refuz, mulțumindu-i, și plec.

Ajung la biroul Alitalia fără probleme. Aici mi se verifică pașaportul și iar trebuie să completez niște formulare. Una din angajate vrea să știe de ce nu am bilet de întoarcere în Elveția. Îi explic că eu trăiesc în

Kenya și că acum două luni și jumătate am fost doar în vacanță în Elveția. Ea îmi spune, politico, că eu sunt turistă, deoarece nicăieri nu este menționat că trăiesc în Kenya. Toate aceste întrebări mă tulbură. Eu nu vreau decât un bilet de avion până în Elveția, pe care îl plătesc cu bani lichizi. Dar exact asta este problema. Eu am o dovadă, cum că am ridicat banii dintr-un cont kenyan, dar ca turistă nu am voie să fiu titulara unui cont. În plus, trebuie să dovedesc că banii au fost transferați din Elveția, altfel pot fi bănuită că sunt bani câștigați prin muncă la negru, pentru că turiștii nu au voie să muncească în Kenya. Mie îmi piere graiul. Transferul l-a făcut mama mea, de aceea extrasele sunt la Barsaloi. Consternată, stau în fața acestei dame, cu un teanc de bani, pe care nu vrea să-i accepte. Africanca din spatele ghișeului îmi spune că-i pare rău, dar fără o dovadă de proveniență a banilor nu-mi poate vinde biletul de avion. Plină de nervi, izbucnesc în lacrimi și spun, bâlbâindu-mă, că nu mai părăsesc acest birou cu atâția bani la mine, pentru că încă nu sunt sătulă de viață.

Africanca se uită la mine speriată și, când îmi vede lacrimile, renunță imediat la atitudinea ei plină de aroganță. „Wait a moment”, spune ea, încercând să mă liniștească și dispare. Peste puțin timp apare o altă damă, care îmi mai explică o dată problema și mă asigură că ea nu-și face decât meseria. O rog să întrebe la bancă la Maralal, pentru că directorul de acolo mă cunoaște. Cei doi discută cazul meu. Apoi fac copii după extrasul de cont și pașaport. Zece minute mai târziu, părăsesc agenția cu biletul de avion în buzunar. Acum trebuie să găsesc un telefon internațional, ca să o anunț pe mama mea de venirea mea surpriză.

În timpul zborului, sentimentele mele pendulează între bucuria de a fi din nou în mijlocul lumii civilizate și dorul după familia mea africană. Pe aeroport, mama abia își poate ascunde groaza, când mă vede. Mă bucur că nu-și exprimă sentimentele și în cuvinte. Foame nu-mi este, pentm că am mâncat bine în avion, dar o cafea elvețiană bună aș vrea să beau, înainte să plecăm în Bemer Oberland. În zilele care urmează, mama mă alintă cu preparatele ei și, treptat, treptat,

încep să revin la aspectul normal. Vorbim mult despre viitorul meu, iar eu îi povestesc despre planul nostru de a deschide un magazin alimentar. Înțelege că am nevoie de un venit și de o ocupație.

După zece zile, reușesc să mă duc, în sfârșit, la un control ginecologic. Din păcate, rezultatul este negativ. Am prea puțin sânge și sunt foarte anemică, pentru a putea rămâne însărcinată, îmi imaginez, ce decepționat va fi Lketinga, dar mă consolez, spunându-mi că mai avem destul timp ca să facem copii. Zilnic mă plimb prin natură, cu mintea, sunt, însă, în Africa. După două săptămâni, încep deja să plănuiesc întoarcerea și îmi cumpăr bilet de avion; plecarea este peste zece zile. Îmi cumpăr din nou o groază de medicamente, condimente și mai multe pachete de paste lăinoase. Îl anunț pe Lketinga de sosirea mea, trimițând o telegramă la misiune.

Cele nouă zile, care mi-au mai rămas, se scurg fără evenimente importante. Singura distracție este nunta fratelui meu, Eric, cu Jelly, care, pentru mine, se derulează ca într-un vis. Luxul și abundența de mâncare mi se par indecente. Toată lumea mă întreabă cum este viața în Kenya și până la urmă, flecare încearcă să mă aducă la realitate. Dar pentru mine, realitatea este în Kenya, acolo unde este marea mea iubire și viața modestă. Abia aștept să plec!

DESPĂRȚIRE ȘI BUN VENIT

Ajung la aeroport, încărcată de bagaje. De data aceasta, despărțirea de mama mea este mult mai grea ca altă dată, pentru că nu știu când voi mai veni. Pe data de 1 iunie 1988, aterizez la Nairobi. Iau un taxi până la hotelul Igbol. Două zile mai târziu, ajung la Maralal, îmi duc bagajul în lodging și mă gândesc, cum să ajung la Barsaloi. Zilnic străbat localitatea pe jos, în speranța că voi găsi un mijloc de transport. Vreau să o vizitez și pe Sophia, dar aflu că momentan este în vacanță, în Italia. A treia zi, aflu că un camion încărcat cu mălai și zahăr pentru misiune, pleacă după masă spre Barsaloi. Mă duc de dimineață și

aștept în fața distribuitorului en gros, care furnizează marfa. Într-adevăr, spre după-masă apare camionul. Vorbesc cu șoferul și negociez un preț, ca să mă lase să stau în față. În după-masa aceasta plecăm. Mergem pe ruta care trece prin Baragoi, deci vom face mai mult de șase ore și vom ajunge abia noaptea la Barsaloi. În camion mai sunt cel puțin cincisprezece persoane, ceea ce înseamnă un câștig bun pentru șofer.

Drumul este interminabil. Este pentru prima dată, când fac acest traseu cu un astfel de vehicul. Travesăm primul râu într-o beznă totală. Avansăm, tatonând vasta obscuritate numai cu lumina farurilor. Ajungem cu puțin timp înainte de ora zece.

Camionul oprește în fața depozitului misiunii. Mulți oameni îl așteaptă; aici se cheamă lori. Ei au văzut luminile farurilor cu mult timp înainte și liniștea din Barsaloi a fost înlocuită de o mare agitație. Unii vor să câștige un ban, descărnând sacii grei.

Obosită, dar bucuroasă și emoționată, mă dau jos din camion. Sunt acasă la mine, deși până la manyattas mai sunt câteva sute de metri. Câțiva oameni mă salută prietenos. Giuliano apare cu o lanternă, ca să dea câteva indicații. Mă salută și el scurt, după care dispare din nou. Stau cu gențile grele lângă mine și sunt puțin descumpănită, pentru că nu pot să le car singură, în întuneric, până la manyatta mamei. Doi băieți, care, după toate aparențele, nu merg la școală, pentru că poartă îmbrăcăminte tradițională, îmi oferă ajutorul lor. La jumătatea distanței, cineva ne iese în întâmpinare, cu o lanternă. Este iubitul meu. „Hello!”, îmi spune el, cu fața strălucindu-i de fericire. Bucuroasă, îl îmbrățișez și îl sărut pe gură. Sunt atât de emoționată, încât nu mai știu ce să spun. Mergem, tăcuți, la manyatta.

Și mama se bucură la fel de tare. Aprinde imediat focul și face obișnuitul chai. Eu le împart cadourile. Mai târziu, Lketinga mă bate afectuos pe burtă și mă întreabă: „How is our baby?” Simt un gol în stomac când îi spun că, din păcate, nu am nici un bebeluș în burtă. Fața lui se întunecă: „Why ? I know you have baby before!” Încerc să-i explic, cât pot de calmă, că eu nu am mai avut ciclu din cauza

malariei. Lketinga este foarte dezamăgit, când află. Cu toate acestea, trăim o noapte de dragoste minunată.

Următoarele săptămâni le petrecem într-o atmosferă plină de fericire. Viața își urmează cursul ei obișnuit, până în ziua în care mergem din nou la Maralal, ca să stabilim data căsătoriei. Fratele lui Lketinga vine și el cu noi. De data asta avem noroc. Prezentăm ionic hârtiile noastre legalizate, precum și scrisoarea de la chief |x- i nu I .kelinga a reușit să o obțină între timp și se pare că nu mai are probleme.

CĂSĂTORIA ȘI VOIAJUL DE NUNTĂ

Pe data de 26 iulie 1988 ne căsătorim. Martori ne sunt fratele lui Lketinga și încă alte câteva persoane, pe care eu nu le cunosc. Cununia este celebrată de un ofițer simpatic, mai întâi, în limba engleză, apoi în swahili. Totul decurge fără incidente, în afară de faptul că iubitul meu nu spune „Da”, la momentul decisiv; trebuie să-l lovesc zdravăn peste picior, ca să răspundă. Apoi semnăm certificatul de căsătorie. Lketinga îmi ia pașaportul și îmi spune că acum trebuie să-mi fac un pașaport kenyan, pentru că mă cheamă Leparmorijo. Ofițerul ne explică că acest lucru se face la Nairobi, pentru că oricum Lketinga trebuie să solicite pentru mine dreptul de rezidență permanentă. Eu chiar că nu mai înțeleg nimic. Credeam că acum totul este în regulă și că războiul birocratic este, în sfârșit, încheiat. Dar nu, cu toate că suntem căsătoriți, eu sunt în continuare turistă, până când mi se va trece în pașaport dreptul de reședință. Bucuria mea dispare. Lketinga nu înțelege nici el nimic din toată povestea. La lodging luăm hotărârea să plecăm la Nairobi.

Cu tot cu martorii de căsătorie și cu fratele mai mare al lui Lketinga, care nu a mers niciodată într-o călătorie mai mare, plecăm a doua zi. Până la Nyahurum mergem cu Land Rover-ul nostru și de acolo cu autobuzul, până la Nairobi. Fratele lui Lketinga nu mai încetează să se mire. Pentru mine este o mare plăcere, să văd cum cineva la patruzeci

de ani vizitează pentru prima dată un oraș. Este mut de uimire și mult mai pierdut decât Lketinga. Nici măcar o stradă nu o poate traversa, fără ajutorul nostru. Dacă nu l-aș lua de mână, precis ar rămâne până seara în același loc, pentru că circulația și mulțimea de mașini îl înspăimântă. Când vede blocurile uriașe, se întreabă cum pot trăi oamenii, unii deasupra celorlalți.

În sfârșit, ajungem la clădirea Nyayo. Mă așez la rând și completez din nou niște formulare. În cele din urmă reușesc, iar angajata de la ghișeu îmi spune să mai vin peste trei săptămâni. Eu protestez și încerc să o fac să înțeleagă că noi venim de foarte departe și că în nici un caz nu plecăm fără o mențiune valabilă în pașaport. Aproape că o implor, dar ea îmi explică politicos, că totul trebuie să-și urmeze cursul oficial și că va încerca să rezolve într-o săptămână. Pentru că îmi dau seama că acesta a fost ultimul cuvânt al ei, îi mulțumesc și plec.

Afară dezbatem situația. Suntem patru și trebuie să așteptăm o săptămână. Este greu să mă imaginez la Nairobi, cu trei bărbați veniți din sălbăticie. De aceea, propun să mergem la Mombasa, ca să vadă și fratele lui Lketinga marea. Lketinga este de acord, pentru că, însoțit, se simte în siguranță. Așa că ne înghămăm la călătoria de opt ore; se poate spune că este voiajul nostru de nuntă.

La Mombasa, mergem mai întâi să o vedem pe Priscilla. Se bucură enorm, când aude că ne-am căsătorit și crede și ea că acum totul va fi bine. Fratele lui Lketinga vrea să ajungă odată la mare, dar, când se vede în fața întinderii uriașe de apă, se ține de noi. Mai aproape de zece metri de apă nu se duce, iar după zece minute suntem nevoiți să părăsim plaja, pentru că îi este frică. Îi arăt și hotelul pentru turiști. Nu-i vine să creadă ochilor, ce vede. Odată, îl întreabă pe soțul meu, dacă, într-adevăr, mai suntem în Kenya. Este un sentiment deosebit, să-i arăți cuiva, care mai este capabil să se mire, lumea. Mai târziu, mergem să mâncăm și să bem ceva. Fratele lui Lketinga bea pentru prima dată bere, ceea ce nu-i face bine. La Ukunda, găsim un lodging degradat.

Sejurul la Mombasa mă costă o grămadă de bani. Bărbații beau bere, iar eu stau cu ei, pentru că nu-mi place să mă duc singură pe plajă. Treptat, începe să mă deranjeze faptul că trebuie să plătesc în permanență berea pentru trei persoane; astfel apar și primele certuri mai mici. Lketinga, care este acum oficial soțul meu, nu înțelege acest lucru și consideră că din cauza mea trebuie să așteptăm așa de mult, până să ne întoarcem la Nairobi. Oricum nu pricepe, de ce mai am nevoie de o șampilă. La urma urmei, îmi spune el, ne-am căsătorit și astfel am devenit o Leparmorijo, respectiv o kenyană. Ceilalți îi dau dreptate. Eu nu știu cum să le explic toată această tevatură birocratică.

După patru zile, plecăm, într-o proastă dispoziție. Cu chiu, cu vai, reușesc să-l mai duc o dată pe Lketinga la oficiul din Nairobi, spunându-mi că este pentru ultima dată. Sper din toată inima, să obțin astăzi șampila. Acolo trebuie să explic din nou problema noastră și o rog pe funcționară să verifice, dacă avem deja un răspuns. Așteptăm iar. Cei trei își fac sânge rău unul altuia și toți mie. Lumea se holbează și așa la noi: o albă cu trei masai, este o scenă care nu se vede prea des la oficiu.

În sfârșit, Lketinga și cu mine suntem chemați. O femeie ne roagă să o urmăm. În timp ce așteptăm în fața liftului, presimt, deja, ce va urma, atunci când Lketinga va trebui să urce. Ușa liftului se deschide și o masă de oameni iese din el. Speriat, Lketinga se uită fix în cabina goală și întreabă: „Corinne, what’s that?” Eu încerc să-i explic, că vom merge cu această cutie până la etajul al doisprezecelea. Femeia așteaptă, deja, impacientată, în fața liftului. Lketinga nu vrea să urce. Îi este frică să meargă la înălțime. „Darling, please, this is no problem, if we are in the 12th floor you go around like now. Please, please, come!” Îl implor să urce, înainte ca femeia să-și piardă chef de muncă. Și, în cele din urmă, se urcă, făcând niște ochi mari.

Suntem conduși într-un birou, unde ne așteaptă o femeie africană, cu un aer foarte sever. Mă întreabă, dacă într-adevăr sunt căsătorită cu

acest samburu. Pe Lketinga îl întreabă, dacă este în stare să-mi asigure casă și masă. El se uită la mine mirat:

„Corinne, please, which house I must have?” Dumnezeuule, spune, pur și simplu, da! Privirile femeii se plimbă de la mine la el. Nervii mei sunt atât de încordați, încât transpirația îmi iese prin toți porii.

Cu o privire severă, funcționara mă întreabă: „You want to have children?” „O, yes, two”, îi răspund eu prompt. Urmează o tăcere, în sfârșit, se duce la birou și caută o ștampilă. Plătesc 200 de șilingi și îmi primesc pașaportul cu ștampila. Îmi vine să urlu de fericire. În sfârșit, în sfârșit, am reușit! Pot să rămân în această țară pe care o iubesc! Acum, nu mai vreau nimic altceva, decât să ieșim afară și să plecăm acasă, la Barsaloi!

PROPRIA NOASTRĂ MANYATTA

Mama este fericită că totul s-a terminat cu bine. Acum este timpul să plănuim o nuntă samburu tradițională. De asemenea, trebuie să avem o manyatta a noastră, pentru că după nuntă nu mai avem voie să locuim în casă cu mama. Acum, după ce am terminat cu procedurile birocratice, abandonez ideea construirii unei case adevărate și îl rog pe Lketinga să caute niște femei care să ne construiască o manyatta mare și frumoasă. Eu pot să transport crengi cu Land Rover-ul, dar de construit nu pot. Ca plată, le voi da o capră. Într-un timp scurt, patru femei, printre care și surorile lui Lketinga, ne construiesc o manyatta. Este de două ori mai mare decât a mamei și ceva mai înaltă, astfel încât pot să stau aproape în picioare în ea.

Femeile lucrează deja de zece zile, iar eu abia aștept să ne mutăm. Coliba are cinci metri pe trei metri și jumătate. Încep mai întâi prin a face scheletul din niște stâlpi groși, care sunt apoi împlețiți cu ramuri de răchită. Interiorul îl compartimentăm în trei părți: imediat lângă intrare, este vatra; deasupra atârână un suport pentru câni și oale. La un metru și jumătate mai în spate, urmează un perete împletit care separă

spațiul în două: o jumătate este |x-niru mine și iubitul meu. Pe jos punem o piele de vacă, pe ea o rogojină de paie și deasupra, pătura mea de lână vărgată, adusă din Elveția. Deasupra locului nostru de dormit, atârnă o plasă pentru țânțari, iar în față mai este un loc de dormit pentru doi sau trei oaspeți. În spate de tot, la cap, vrem să punem un suport pentru hainele mele.

În mare, super-coliba noastră este deja gata, numai tencuiala, adică baliga de vacă, mai trebuie adăugată. Dar pentru că la Barsaloi nu sunt vaci, mergem la Sitedi, la fratele vitreg al lui Lketinga și încărcăm Land Rover-ul cu băligar. Trebuie să facem trei drumuri, până aducem atât cât ne trebuie.

Două treimi din colibă sunt tencuite pe dinătru cu un îngrășământ care se usucă repede pe arșița asta. Cealaltă treime și acoperișul sunt tencuite pe dinafară, pentru ca fumul să poată ieși prin acoperișul poros. Este interesant să le urmărești pe femei cum lucrează. Ele întind băligarul cu mâinile goale, de jur împrejurai colibei și râd de mine, cum strâmb din nas. La o săptămână după ce este gata, ne putem muta, pentru că până atunci baliga devine tare ca piatra și nu mai miroase.

NUNTA SAMBURU

Petrecem ultimele zile în coliba mamei. Totul se învâрте în jurul nunții samburu care urmează să aibă loc. În fiecare zi, se întâlnesc la mama bărbați sau femei mai în vârstă, ca să găsească un moment propice pentru ziua nunții. Aici trăim fără calendar și fără date, totul se orientează după lună. Mi-ar plăcea să facem nunta de Crăciun, dar masaii nu cunosc această sărbătoare și, în afară de asta, ei nu au de unde să știe, cum va fi poziționată luna în acel moment. Dar deocamdată am stabilit această dată. Pentru că nu a mai existat până acum o căsătorie mixtă aici, nu putem ști câte persoane vin. Vestea se va duce din sat în sat, și abia în ziua nunții vom vedea cine ne

onorează cu prezența. Cu cât vin mai mulți oameni, mai ales bătrâni, cu atât ne bucurăm de mai multă considerație.

Intr-o seară, trece pe la noi paznicul de vânătoare, un bărbat impozant, calm, care îmi este imediat simpatic. Din păcate, vorbește foarte puțin engleza. Discută mult cu Lketinga. După un timp, curiozitatea mă împinge să întreb despre ce este vorba. Soțul meu îmi spune că paznicul de vânătoare vrea să închirieze buticul, pe care tocmai l-a construit și care, în afară de faptul că este folosit ca depozit pentru pommbul părintelui Giuliano, este gol. Curioasă, întreb cât costă. El propune să mergem a doua zi, să vedem împreună magazinul și apoi să negociem. În noaptea asta dorm agitat, pentru că Lketinga și cu mine ne-am făcut deja planuri.

Dimineață, după ce ne spălăm, mergem prin sat până la magazin. Soțul meu stă de vorbă cu fiecare persoană pe care o întâlnește. Discută despre nunta noastră. Până și somalezii ies din magazinele lor și întreabă când va avea loc evenimentul. Dar nici noi nu am aflat încă ceva exact de la bătrâni. Deocamdată vreau să văd magazinul și îl îndemn și pe Lketinga.

Paznicul de vânătoare ne așteaptă deja în casa deschisă și goală. Eu rămân fără grai. Este o clădire din piatră, nu departe de misiune, despre care eu am crezut mereu că este a părintelui Giuliano. Magazinul este imens, cu o ușă mare, care se deschide spre exterior. În dreapta și în stânga sunt ferestre, în mijloc se află un fel de tejghea, iar în spate, la perete, niște rafturi din lemn. O ușă despărțitoare duce într-o altă încăpere mare care ar putea servi ca depozit sau ca locuință. Eu îmi imaginez imediat cum voi face din acest loc, cu puțină pricepere, cel mai frumos magazin din tot Barsaloi și din împrejurimi. Dar, ca să nu ridic prețul chiriei, îmi ascund entuziasmul. Cădem de acord la o sumă echivalentă cu 50 de franci, în condițiile în care Lketinga reușește să obțină licența pentru un magazin. Înainte de asta, nu vreau să stabilesc nimic, pentru că experiențele pe care le-am avut până acum cu administrația au fost descurajatoare.

Paznicul de vânătoare este de acord. Ne întoarcem la mama. Lketinga îi povestește tot și între cei doi se iscă o dispută. Apoi, Lketinga îmi traduce, râzând: „Mamei îi este frică să nu avem probleme cu somalezii, dacă lumea nu se va mai duce la magazinele lor. Somalezii sunt periculoși și ar putea să ne ursească ceva rău. Ea vrea să facem, înainte de toate, nunta.”

Apoi, mama se uită la mine mult timp, chiar foarte mult timp și mă sfătuiește să-mi acopăr mai bine bustul, ca să nu vadă toată lumea că am un bebeluș în burtă.

Când aud ce-mi traduce Lketinga, rămân mută. Eu, gravidă? După ce stau mai mult pe gânduri, îmi dau seama că menstruația mi-a întârziat deja trei săptămâni, ceea ce eu nu am conștientizat până acum. Gravidă? Nu, mi-aș da seama dacă ar fi așa!

Îl întreb pe Lketinga, ce o face pe mama să creadă asta? Ea vine la mine și merge cu degetul pe linia venelor, care ajung la sâni. Totuși, mie nu-mi prea vine să cred și nu știu, dacă acest lucru m-ar avantaja acum, având în vedere proiectul cu magazinul. Făcând abstracție de asta, eu îmi doresc, bineînțeles, să fac copii cu soțul meu; îmi doresc mai ales o fetiță. Mama este convinsă că pronosticul ei este just și îl face atent pe Lketinga, să mă lase acum în pace. Eu o întreb surprinsă: „Why?” Lketinga se străduiește să-mi explice că, dacă o femeie însărcinată are raporturi sexuale cu un bărbat, atunci copiii vor ieși cu nasul turtit. Mie îmi vine să râd, deși el pare că vorbește serios. Atâta vreme, cât nu sunt sigură de sarcină, vreau să am în continuare viață sexuală.

Peste două zile, când ne întoarcem de la râu, văd multă lume stând sub copacul mamei și pălăvrăgind. Noi intrăm în colibă. În manyatta noastră ne putem muta abia peste trei zile. Asta înseamnă că trebuie să fac singură foc și să răspund de lemne. Apă pot aduce cu mașina de la râu, dacă nu găsesc pe nimeni care să-mi facă acest serviciu pentru ceva bani. Dar, pentru că mie nu-mi ajung cinci litri, vreau să am în casă un bidon de douăzeci de litri. Mama intră în manyatta și vorbește cu Lketinga. El pare bulversat și îl întreb: „What’s the problem?”

„Corinne, we have to make the ceremony in five days, because the moon is good. ” Deci nunta va avea loc peste cinci zile? Atunci trebuie să mergem imediat la Maralal, ca să cumpărăm orez, tabac, ceai, dulciuri, băutură și alte produse!

Lketinga este supărat, pentru că nu mai are timp să-și îndeplinească părul în codițe, procedură care durează de dimineață până seara. Chiar și mama este stresată, pentru că trebuie să prepare cantități mari de bere, ceea ce îi ia aproape o săptămână. De fapt, ea nu vrea să ne mai lase să plecăm, dar în sat nu mai există, în afară de mălai, nici zahăr, nici orez. Îi dau bani, ca să poată să se apuce de prepararea berii, iar noi doi plecăm.

Din Maralal cumpărăm cinci kilograme de tabac pentru mestecat, pe care trebuie să-l avem neapărat pentru bătrâni, o sută de kilograme de zahăr, fără de care nu putem face ceaiul, precum și douăzeci de litri de lapte pasteurizat, pentru că nu știu câte femei vor aduce lapte, așa cum se obișnuiește. Nu vreau să risc nimic, vreau să iasă o festivitate frumoasă, chiar dacă nu va veni multă lume. Ne mai trebuie orez, dar momentan nu există, îmi iau inima-n dinți și întreb la misiunea din Maralal. Din fericire, misionarul ne vinde ultimul lui sac de douăzeci de kilograme. În cele din urmă, trebuie să mergem la școală, ca să-i aducem și lui James la cunoștință. Directorul ne spune că elevii au vacanță începând cu data de 15 decembrie, iar pentru că aniversarea noastră este pe 17 decembrie, va putea veni fără probleme. Abia aștept să-l văd. La sfârșit, mă hotărâsc să cumpăr o canistră de benzină veche, pe care s-o curățăm și să o folosim drept rezervor de apă. Mai cumpărăm dulciuri pentru copii și la puțin timp după ora cinci, mașina este încărcată.

Totuși, ne hotărâm să plecăm imediat, ca să trecem de porțiunea de pădure periculoasă, înainte de lăsarea întunericului. Mama răsuflă ușurată, când ne vede. Vecinii se strâng imediat, ca să cerșească zahăr, dar de data asta, Lketinga nu se lasă înduplecat. Doarme în mașină, ca să nu dispară nimic.

A doua zi, pleacă să cumpere câteva capre, pe care trebuie să le tăiem. Pe ale noastre nu vrem să le tăiem, pentru că le cunosc pe fiecare în parte. De asemenea, trebuie să sacrificăm și un bou. La râu, încerc să spăl canistra, ca să iasă mirosul de benzină, ceea ce nu este prea ușor. Toată dimineața rostogolesc canistra, umplută cu Omo și cu nisip, pe toate părțile, până când reușesc să o curăț, cât de cât. Trei copii mă ajută, cu niște cutii de conserve, să o umplu cu apă. Mama stă toată ziua băgată în boscheți și face bere, pentru că în sat nu are voie.

Spre seară, mă duc la misiune, ca să anunț vestea căsătoriei noastre și întreb dacă ne pot împrumuta câteva bănci de biserică și veselă. Părintele Giuliano nu se arată surprins, pentru că deja a aflat de nuntă de la angajații lui și îmi garantează că în ziua nunții pot veni să iau lucrurile de care am nevoie. Când am depus la misiune canistrele de benzină, am lăsat acolo și rochia mea de mireasă, ca să nu se murdărească în manyatta. De aceea, îl întreb pe părinte, dacă mă lasă să mă schimb la misiune. El se miră că vreau să mă căsătoresc în alb, dar este de acord.

Mai sunt doar două zile până la nuntă și Lketinga tot nu s-a întors din „safari-ul lui de capre”. Încep să mă neliniștesc. De vorbit, nu pot vorbi cu nimeni și toată lumea aleargă ocupată, de colo-colo. Spre seară își fac apariția elevii, de care eu sunt foarte încântată. James are emoții din cauza nunții care se apropie. Îl rog să-mi descrie cum decurge o nuntă samburu.

În mod normal, festivitatea începe dimineața, și anume cu excizia miresei, care are loc în colibă. Mie mi se taie răsuflarea, când aud asta.

„Why?”, întreb eu. Pentru că ea altfel nu este considerată o femeie adevărată și nu poate face copii sănătoși, îmi explică James serios, care dealtfel este un băiat instruit. Înainte să-mi revin din șoc, Lketinga intră în colibă. Râde la mine, iar eu mă bucur că s-a întors. A adus patru capre mari, lucru care nu a fost prea ușor, pentru că ele tot trăgeau să se întoarcă la turma lor inițială.

După ceaiul obișnuit, băieții pleacă și eu pot, în sfârșit, să-l întreb pe Lketinga, ce-i cu povestea asta cu excizia. Îi spun ferm că sunt dispusă să fac orice pentru el, dar în nici un caz asta. El se uită calm la mine: „Why not, Corinne? All ladies here make this. ” în clipa aceasta eu încremenesc. Încerc să-l fac să înțeleagă că în aceste condiții, cu toată dragostea pe care i-o port, eu renunț la căsătorie. Atunci, el mă ia în brațe și mă liniștește: „No problem, my wife, I have told to everybody, white people have this”, și arată între picioare, „cut, when they are babies.” Mă uit la el, dezorientată, dar când mă bate ușor peste burtă și mă întreabă

„How is my baby?”, răsuflu ușurată și îi sar de gât. Mai târziu, aflu că i-a povestit și mamei despre asta. Apreciez foarte mult faptul că m-a salvat de la acest obicei.

Cu o zi înainte de nunta noastră, încep să vină primii oaspeți de pretutindeni și se împrăstie în colibe înconjurătoare. Iubitul meu se duce să aducă de la fratele lui vitreg boul, ceea ce durează o zi întreagă. Eu merg cu mașina, împreună cu băieții, să aducem lemne de foc suficiente. Trebuie să facem câteva ture, până să o umplem. Băieții sunt foarte harnici. Seara mergem la râu și umplem toate canistrele pe care le avem. În drum spre casă, îl rog pe James să comande la ceainărie, pentru mâine, mandazi, adică niște lipii mici. În timp ce aștept în mașină, vine la mine cel mai tânăr dintre proprietarii magazinului, un somalez simpatic și mă felicită pentru nunta de mâine.

În noaptea de dinaintea nunții, dormim pentru ultima dată în coliba mamei. Manyatta noastră este gata, dar eu»am vrut să ne mutăm în ea abia în ziua nunții. Oricum, Lketinga a fost mereu plecat în ultimele zile și eu nu am vmt să dorm singură în colibă.

Ne trezim devreme. Eu am emoții. Mă duc jos la râu, ca să mă spăl și pe cap. Lketinga se duce cu băieții la misiune, ca să aducă bănci și veselă. Când mă întorc, este mare agitație. Băncile sunt deja puse la umbră, sub copac, iar fratele mai mare al lui Lketinga face ceai într-o oală uriașă. Acum, Lketinga se duce și el la râu, ca să-și pună

podoabele. Ne dăm întâlnire peste o ora, la misiune. Acolo mă îmbrac cu rochia de mireasă și îmi pun bijuteriile potrivite. Angajatul lui Giuliano mă ajută. Rochia îmi este fixă și încep să cred și eu că sunt gravidă. Peste sâni și peste burtă îmi este puțin strâmtă. După ce mă machiez, părintele Giuliano apare în pragul ușii. Mă privește și rămâne mut. Pentru prima dată, de mult timp, mi se face un compliment. Râzând, îmi spune că rochia aceasta, lungă până-n pământ, nu este potrivită pentru manyatta și mai ales pentru mărăcinii de aici. Iată că apare și iubitul meu, pictat superb! A venit să mă ia. Mă întreabă, puțin deranjat, de ce m-am îmbrăcat cu o astfel de rochie. Jenată, eu îi răspund, râzând:

„Ca să fii frumoasă.” Bine că am în picioare sandale de plastic, normale, albe și nu pantofi cu toc! Giuliano acceptă invitația noastră.

Când cobor din mașină, copiii și adulții mă privesc cu niște ochi mari, pentru că o astfel de rochie nu au mai văzut niciodată. Mă simt stânjenită și nu știu ce să fac acum. Peste tot se gătește, caprele sunt curățate și tranșate. Deși este abia trecut de ora zece, au venit deja peste cincizeci de persoane. Bătrânii stau pe bănci și beau ceai, iar femeile stau deoparte, sub un alt copac. Copiii se zbenguie în jurul meu. Le dau la toți gumă de mestecat, în timp ce bătrânii stau la rând la James, ca să le împartă tabac. Vin oameni de peste tot. Unele femei îi dau mamei tidvele cu lapte, altele priponesc caprele de copaci. Intr-o oală mare, deasupra unui foc uriaș, se gătește orez cu came. Pentru că se face ceai încontinuu, apa dispare îngrijorător de repede. Către prânz, primul rând de mâncare este gata, iar eu încep să o împart. Părintele Giuliano a venit și el între timp și filmează.

Treptat, încep să pierd privirea de ansamblu. S-au adunat aproape două sute cincizeci de persoane, fără să iau în considerație copiii. Îi aud pe toți spunând că aceasta este cea mai mare ceremonie care a avut loc până acum la Barsaloi. Eu sunt mândră, mai ales pentru iubitul meu, care și-a luat riscul de a se căsători cu o albă, deși nu i s-a recomandat nici pe departe acest lucru. James ne aduce la cunoștință că orezul s-a terminat și că multe femei și mai ales copii nu au mâncat

încă nimic. îi povestesc lui Giuliano despre acest „ghinion” și atunci el pleacă imediat și se întoarce cu un sac de douăzeci de kilograme, pe care ni-l face cadou de nuntă. În timp ce războinicii încep să danseze separat, se prepară mâncarea pentru cei, care încă nu au mâncat. Lketinga stă aproape tot timpul cu războinicii lui, care abia la noapte vor apuca să mănânce. Eu încep să mă simt puțin cam părăsită. În sfârșit, este nunta mea și nici una din rudele mele nu este aici, iar soțul meu petrece mai mult timp cu războinicii lui, decât cu mine!

Invitații dansează. Fiecare grup dansează pentru el, femeile sub copacul lor, băieții separat, iar războinicii undeva, mai departe. Niște femei turkana dansează pentru mine. Sunt rugată să dansez și eu, dar după primele dansuri, mama mă ia deoparte și mă sfătuiește să nu mai sar așa, din cauza bebelușului. Între timp, în afara locului unde are loc festivitatea, a fost tranșat și porționat boul. Constat, mulțumită, că este mâncare și băutură suficientă, pentru toată lumea.

Înainte să se întunece, ni se oferă sau ni se promit cadourile. Fiecare, care vrea să facă un cadou, mie sau soțului meu, se ridică și face anunțul. Invitatul trebuie să precizeze pentru cine este cadoul, deoarece la sâmburi femeile și bărbații își au bunurile, asta însemnând animalele, separat. Eu sunt copleșită de câte cadouri mi se oferă mie: paisprezece capre, două oi, un cocoș, o găină, doi viței tineri și o cămilă mică, toate numai pentru mine. Soțul meu primește și el, cam la fel. Nu au adus toți cadourile, așa că Lketinga trebuie să se ducă să le recupereze mai târziu.

Festivitatea se termină, iar eu mă retrag, pentru prima dată, în manyatta mea cea nouă. Mama mi-a aranjat tot. În sfârșit, pot să mă eliberez din strâmtoarea rochiei. Stau în fața focului și îl aștept pe soțul meu care mai zăbovește în boscheți. Este o noapte minunată, iar eu sunt pentru prima dată singură, în manyatta noastră cea mare. Pentru mine începe o nouă viață, ca gospodină independentă.

BUHCUL

La o săptămână după nuntă, mergem la Maralal ca să ne interesăm de licența de funcționare a buricului, pentru Lketinga. Un funcționar simpatic ne spune că de data aceasta s-ar putea să mergă mai repede. Completăm formularele și ne roagă să mai venim peste trei zile. Pentru că avem nevoie neapărată de un cântar la magazin, mergem la Nyahururu. În afară de asta, vreau să mai cumpăr o plasă de sârmă, ca să pot expune mai bine marfa în rafturi. Vreau să le ofer oamenilor cartofi, morcovi, portocale, varză albă, banane și altele.

La Nyahururu nu găsim cântar. Singurul vânzător de materiale feroase ne spune că sunt prea scumpe și că numai la Nairobi putem găsi așa ceva. Lketinga nu este încântat, dar, pentru că avem nevoie neapărată de un cântar, plecăm cu autobuzul înspre Nairobi, oraș pe care îl detestăm atât de tare! Acolo se găsesc peste tot cântare, iar prețurile variază de la o extremă la alta. În sfârșit, cumpărăm de la cel mai ieftin negustor, un cântar greu, pe care dăm 350 de franci, cu tot cu greutate. Apoi, ne întoarcem la Maralal, unde mergem pe la toți comercianții en gros și la toate piețele, ca să căutăm produsele la cele mai mici prețuri. Lui Lketinga i se pare totul prea scump, dar eu sunt convinsă că, negociind cu puțină pricepere, vom obține aceleași prețuri ca somalezii. Cel mai mare negustor îmi oferă un camion, care să-mi ducă marfa la Barsaloi.

A treia zi ne ducem, optimiști, la oficiu. Ofițerul cel amabil ne spune că a apărut o mică problemă: trebuie să aducem de la veterinarul din Barsaloi o dovadă, cum că buticul este curat, iar dacă prezentăm și portretul președintelui statului, care trebuie atârnat în fiecare magazin, atunci ni se va da licența. Lketinga vrea să protesteze, dar îl opresc. Oricum vreau să merg mai întâi acasă, ca să semnez contractul și să amenajez buticul în așa fel, încât să pot expune marfa într-un mod practic. În plus, trebuie să găsim pe cineva, care să ne ajute la vânzare, pentru că eu nu prea vorbesc limba, iar Lketinga nu știe să socotească. Seara, mergem să o vizităm pe Sophia și pe prietenul ei. S-a întors din Italia și avem multe să ne povestim. Printre altele, îmi destăinuie că

este însărcinată în luna a treia. Vestea mă bucură foarte tare, pentru că, între timp, și eu cred că sunt în aceeași situație, numai că nu am certitudinea de sută la sută ca ea. În comparație cu mine, Sophiei îi este rău în fiecare dimineață. Se miră foarte tare de planul meu cu buticul. Dar trebuia să încep odată să fac bani cu mașina; nu puteam numai să cheltuiesc mii de franci și să nu câștig nimic!

La Barsaloi încheiem contractul, și iată-ne fericiții proprietari ai unui magazin. Zile întregi curăț etajerele pline de praf și fixează plasa de sârmă la tejghele. Dau afară scândurile vechi, depozitate în partea din spate. Deodată, aud un sâsâit și văd coada unui șarpe verde, dispărând sub lemnul pe care încă nu l-am scos. Cuprinsă de panică, alerg afară și țip: „Snake, snake!” Câțiva bărbați trec pe acolo, dar când văd despre ce este vorba, nu are nici unul curajul să intre.

Nu trece mult timp, că se și adună șase persoane în fața magazinului, dar nici unul nu face nimic, până când nu vine un bărbat turkana, cu un băț lung. Intră și scormonește atent în grămada de lemne. Dă la o parte, lemn cu lemn, până când iese de acolo un șarpe lung de un metru. Ca un sălbatic, turkana încearcă să-l omoare, dar șarpele se târăște repede spre ieșire și se îndreaptă spre noi. În următoarea secundă, un băiat samburu înfige sulița în dihanie. Abia când devin conștientă de pericol, încep să-mi tremure genunchii.

Soțul meu se întoarce cam peste o oră de la veterinar. A obținut hârtia de care avem nevoie pentru licență, cu condiția, ca în decurs de o lună, să instalăm o toaletă turcească în afara buticului. Asta mai lipsea! Se oferă trei voluntari, mai ales lume turkana, dispuși să sape o gaură de trei metri adâncime și să instaleze toaleta. Cu tot cu material, costă aproape 600 de franci. Cheltuielile parcă nu mai au sfârșit! Sper că în curând, să începem să mai și câștigăm bani.

Le povestesc părintelui Giuliano și părintelui Roberto de intenția mea de a deschide un butic. Ei sunt încântați, pentru că timp de șase luni la Barsaloi nu se poate cumpăra mălai. Despre sarcina mea nu pomenesc nimic, nici celor doi misionari, nici în scrisorile pe care le trimit în

Elveția. Mă bucur foarte tare, dar știu cât de repede te poți îmbolnăvi aici și nu vreau să îngrijorez pe nimeni.

În sfârșit, vine ziua noastră cea mare. Plecăm la Maralal, ca să ne întoarcem cu un camion plin de marfa. Am găsit și o vânzătoare simpatică, și anume pe Anna, soția polițistului satului. Este o femeie robustă, care a mai lucrat la Maralal. Dacă se străduiește, înțelege și puțină engleză.

La Maralal mergem la Banca Comercială, ca să întrebăm dacă mi-au sosit banii din Elveția. Avem noroc și ridic echivalentul a cinci mii de franci, ca să putem cumpăra marfa. Ni se dau bancnote de șilingi, puse în teancuri. Lketinga nu a văzut în viața lui atâția bani. Ne interesăm la en-grosistul somalez când ne poate pune la dispoziție un camion, care să ne ducă marfa la Barsaloi. Momentan, râurile sunt secate, de aceea drumul poate fi făcut de aceste camioane grele, pe nume lori, fără probleme. Peste două zile va fi unul liber.

Acum mergem să facem cumpărăturile. Camionul costă 300 de franci, de aceea trebuie să profităm de încărcătura maximă de zece tone. Eu comand de optzeci de ori câte 100 kilograme de mălai și de cincisprezece ori câte 100 kilograme de zahăr, ceea ce aici reprezintă o avere. Mă pregătesc să plătesc și să cer o chitanță, când Lketinga ia teancul de bani și pretinde că le dau mult prea mulți bani acestor somalezi. El vrea să controleze totul. Eu mă simt penibil, pentru că i-a jignit pe acești oameni și, oricum, socoteli prea mari el nu este în stare să facă. Așază banii în grămăjoare și nimeni nu înțelege de ce se joacă cu ei. Îl iau cu binișorul și încerc să-l conving, până când acceptă să-mi dea banii. În fața lui, mai număr o dată. După ce mai rămân 3000 de șilingi, îmi spune, supărat: „Vezi, este mult prea mult!” Îl liniștesc, explicându-i că aceasta este plata pentru închirierea camionului. Cei trei somalezi se uită unul la celălalt, puțin cam enervați. În sfârșit, comandăm marfa și ne este rezervată, până când vine camionul. Acum merg prin sat cu mașina și cumpăr din loc în loc 100 kilograme de orez, 100 kilograme de cartofi, varză și ceapă.

în sfârșit, după-masă târziu, camionul este încărcat. Să fie în jur de ora unsprezece noaptea, când ajunge la Barsaloi. Produsele fragile, cum ar fi apa minerală, Cola și Fanta, le încarc în Land Rover la mine; de asemenea, roșiile, bananele, pâinea, Omo, margarina, ceaiul și alte articole. Mașina este plină ochi. Eu nu vreau să merg pe traseul mai lung, ci pe cel prin pădure, ca să ajung la Barsaloi în două ore. Lketinga se urcă în camion; îi este teamă, și asta pe bună dreptate, să nu dispară marfă pe drum.

Paznicul de vânătoare și două femei merg cu mine. Pentru că mașina este foarte încărcată, sunt nevoită să pun în funcțiune tracțiunea integrală, ca să pot urca panta din pădure. Trebuie să mă obișnuiesc mai întâi să conduc unui vehicul atât de greu: sunt aproape șapte sute de kilograme. Din când în când, trecem prin gropi pline cu apă; aici, în pădure, rareori seacă bălțile. Pajiștea, unde am văzut eu bivoli, astăzi este părăsită. Cu chiu, cu vai, reușesc să vorbesc cu însoțitorul meu în swahili despre buticul nostru. Cu puțin timp înainte de „panta morții”, vine o curbă dublă abruptă. Când intru în defileu, văd în fața noastră un fel de zid gri și mare. Frânez cu toată forța, dar mașina alunecă, din cauza greutateii, în direcția elefantului care blochează drumul.

„Stop, stop the car!”, strigă paznicul de vânătoare. Eu fac tot posibilul, trag și frâna de mână, care nu mai funcționează așa de bine. Mașina se oprește la trei metri în fața șezutului imens al animalului. Bag repede în marșarier. Femeile încep să țipe în spate și vor să coboare. Elefantul se întoarce și se uită la noi cu niște ochi rotunzi. își balansează trompa în sus și trâmbițează. Cu colții lui puternici, arată și mai amenințător. Mașina alunecă încet, în spate. Ne aflăm acum la șase metri distanță de el. Paznicul de vânătoare, însă, ne avertizează că abia după ce elefantul nu ne mai vede, suntem în afara oricărui pericol, adică după ce dispărem în spatele curbei. Pentru că mașina este ticsită, iar eu nu am oglindă retrovizoare, nu pot vedea în spate. Însoțitorul meu trebuie să mă ghideze. Sper să înțeleg ce-mi spune.

În sfârșit, ne depărtăm atât de mult de elefant, încât nu-l mai vedem, ci doar îl auzim. Abia acum simt cum îmi tremură genunchii. Nici nu

vreau să mă gândesc, ce s-ar fi întâmplat, dacă am fi intrat cu mașina în acest colos sau dacă mi-ar fi murit motorul, când am mers în marșarier.

Paznicul de vânătoare mai simte, încă, mirosul de elefant. Și, culmea ironiei, exact azi nu are arma la el. Ne aflăm acum la optzeci de metri depărtare de el, dar tot îl auzim cum frânge arborii. Un timp nu se mai aude nimic. Paznicul merge, încet, spre curbă și constată că elefantul își apără în continuare teritoriul; paște liniștit, postat în mijlocul drumului. De-o parte și de alta, mai mulți pomi mici sunt culcați la pământ. -

Treptat, treptat, începe să se întunece. Tăunii se lipsesc de noi și ne înțepă groaznic. În afară de paznic, nu coboară nimeni. Peste o oră, elefantul se află tot în mijlocul drumului. Încep să mă enervez, pentru că mai avem de mers o bucată bună de drum și trebuie să traversez grohotișul, noaptea, cu mașina plină. Când vedem că situația nu se schimbă cu nimic, paznicul strânge niște pietre mari și se îndreaptă din nou către curbă. De acolo, începe să arunce cu ele în desișul pădurii, ceea ce produce un foșnet și un zgomot puternic. Într-adevăr, nu mai durează mult și elefantul pleacă din mijlocul drumului.

La Barsaloi, mă duc direct la butic și descarc mașina în lumina farurilor. Din fericire, câteva persoane îmi sar în ajutor. Apoi, mă duc la manyatta noastră. După un timp, un băiat din vecinătate vine și-mi spune că a văzut două faruri în depărtare. Fratele lui mai mare se uită și el după lumini. Acum, toată lumea stă încordată. Cel care vine este camionul nostru, un camion samburu!

Însoțită de cel mai mare dintre cei doi băieți, merg la butic și aștept acolo. Veterinarul apare și el și aduce din cabana lui o lampă cu gaz. O punem pe tejghea și dintr-odată se face în butic o lumină plăcută. Eu mă gândesc unde și ce descărcăm și unde le punem. Tot mai mulți oameni dau târcoale buticului și așteaptă să vină lori.

În sfârșit, se apropie cu un zgomot puternic. Pentru mine este un moment impresionant și, în același timp, mă cuprinde un sentiment de fericire, când mă gândesc că acum există un magazin la Barsaloi, unde

poți găsi mereu ceva de mâncare. Acum nu mai trebuie să sufere nimeni de foame, pentru că există destule alimente în stoc. Lketinga coboară mândru din camion și îl salută pe unii, printre care și pe paznicul de vânătoare. Îngrozit, ascultă povestirea acestuia, după care vine la mine și mă întreabă: „Hello, wife, really you have seen an elephant?” „Yes, sure!” El se ia cu mâinile de cap: „Crazy, this is very dangerous, really Corinne, very dangerous!” „Yes, I know, but now we are okay”, îi spun eu și mă uit să văd cine mă poate ajuta la descărcat.

Negociem și alegem trei bărbați care lucrează ocazional și la somalezi. Mai întâi, trebuie așezați sacii cu cartofi și orez; în camera din spate, care servește drept depozit, sunt duși sacii cu porumb și zahăr. Celelalte mărfuri sunt stivuite în magazin.

Este o activitate însuflețită. După o jumătate de oră, camionul este gol și pleacă, în miezul nopții, înapoi, spre Maralal. Noi rămânem într-o debandadă totală; stăm printre cutii de Omo și de ceai. Primii clienți își și fac apariția și vor să cumpere zahăr. Dar eu refuz să vând, pentru că este prea târziu și trebuie să aranjăm mai întâi marfa. Închidem magazinul și mergem în manyatta.

Ca de obicei, ne sculăm de dimineață și stăm la soare cu animalele. Deodată, vedem câteva femei, apropiindu-se de noi. Lketinga le întreabă ce s-a întâmplat. Vor să știe când deschidem buticul. Lketinga se pregătește să se ducă, dar eu îl rog să le spună că înainte de prânz eu nu vând nimic, pentru că mai întâi trebuie să despachetăm, iar Anna încă nu a venit. Ea se pricepe la aranjatul mărfurilor.

După două ore, magazinul arată aproape perfect. În fața buticului sunt mai bine de cincizeci de femei și bărbați care așteaptă să deschidem. Plasa de sârmă a meritat. Cartofii, varza, morcovii, ceapa, portocalele și mango, le-am pus sub tejghea. De tavan, atârnă o sfoară, pe care sunt puse bananele. În spate, pe etajere, sunt înșirate cutiile de Omo, de diferite mărimi, conservele cu untură Kimbo, praful de ceai, hârtia igienică, care, mai târziu, are mare succes, săpunuri, dulciuri de tot felul, precum și chibrituri. Lângă cântar punem un sac cu zahăr, unul

cu mălai și altul cu orez. Mai spălăm o dată pe jos și deschidem ușa magazinului.

Pentru un moment, suntem orbiți de lumina soarelui. Femeile iau cu asalt buticul. Un val de oameni, gătiți cu podoabe în culori vii, se îndreaptă spre mine. Magazinul este plin până la refuz. Toți ne întind o kanga sau saci cusuți de mână. Anna începe să cântărească și să distribuie zahărul. Ca să nu cadă prea mult pe lângă, ne-am confecționat din carton un fel de lopată. Acum încep și eu să vând zahăr sau mălai. Majoritatea oamenilor pun, pur și simplu, banii pe tejghea și vor în schimb diverse produse. Asta presupune un calcul rapid.

În nici o oră, vindem primul sac mare cu mălai. Îmi pare bine că am scris dinainte prețurile la toate articolele. Cu toate acestea, continuă să domnească o mare debandadă. Seara, după ce am vândut aproape 600 kilograme de mălai, 200 kilograme de zahăr și alte produse, cutia, care servește drept casă, dă pe dinafară. Când începe să se întunece, vrem să închidem, dar mai vine câte un copil care vrea să cumpere zahăr sau mălai pentru cină. La ora șapte închidem, în sfârșit, buticul. Abia mă mai țin pe picioare și mâinile abia mi le mai pot mișca. Anna se duce și ea, moartă de oboseală, acasă.

Pe de-o parte, ziua de azi a însemnat un mare succes, pe de altă, afluența de oameni îmi dă gândit. Mâine va fi la fel, de dimineață, până seara. Va trebui, însă, să mă duc să mă spăl și eu la râu, dar nu știu când.

La ora opt suntem iar la magazin. Anna este deja acolo. La început, vânzarea merge slab, dar de la nouă până după-masă, magazinul este plin. Navetele cu apă minerală, Cola, Fanta și Sprite se golesc repede. Prea multă vreme au fost nevoiți oamenii să renunțe la aceste produse. Mulți războinici sau băieți stau ore întregi în magazin sau în fața acestuia, ca să discute, pur și simplu. Femeile și fetele stau la umbră. Și soția veterinarului, medicul și profesorul boscheților vin aici și cumpără kilograme întregi de cartofi și fructe. Toată lumea este încântată de magazinul nostru grozav. Bineînțeles, constat deja, că

lipsească multe lucruri. Majoritatea timpului, Lketinga stă cu noi; vorbește cu lumea sau vinde lucrurile mai simple, cum ar fi săpun sau Omo. Ajută și el, atât cât poate. Pentru prima dată, de mult timp, mama vine în sat, ca să ne vadă magazinul.

La sfârșitul celei de-a doua zile, ajung să stăpânesc deja cifrele în limba maa. Am făcut un tabel, din care putem citi direct prețurile pentru diverse cantități de mălai sau zahăr, ceea ce ne ușurează substanțial calculele. Și astăzi muncim fără întrerupere și ne ducem, frânți de oboseală, acasă. Bineînțeles, iar nu am reușit să mâncăm ceva cald, ceea ce pentru starea mea nu este recomandat. Spatele mă doare de la aplecatul continuu. Numai astăzi am cântărit și am vândut opt saci cu mălai și aproape 300 kilograme de zahăr.

Mama îmi face mămăligă cu puțină carne, în timp ce eu discut cu Lketinga despre această situație insuportabilă. Anna și cu mine avem, practic, nevoie de o pauză, ca să mâncăm și să ne spălăm. Ne hotărâm, ca de mâine să închidem magazinul între ora două- sprezece și două după-masa. Anna se bucură și ea de acest aranjament. Aducem la magazin patruzeci de litri de apă, ca să mă pot spăla măcar în partea din spate a magazinului.

Încet, încet, fructele și legumele încep să se împutineze. Chiar și din orez, care a fost scump, nu a mai rămas nimic. Pentru noi, nu am dus acasă decât trei kilograme. Giuliano și Roberto vin astăzi pentru prima dată în magazin și își exprimă admirația, lucru care mie îmi face plăcere. Îi întreb, dacă pot depune la ei banii încasați, pentru că nu am altă idee, unde aș putea păstra atâția bani. Giuliano este de acord și în fiecare seară trec pe la misiune și las acolo plicul cu bani. Lumea nu se descurcă cu noul program, pentru că cei mai mulți nu au ceas. Ori trebuie să închidem aproape cu forța magazinul, ori sunt atât de mulți oameni, încât trebuie să renunțăm la pauză. După nouă zile, magazinul este aproape gol; mai avem doar cinci saci cu mălai, iar zahărul s-a terminat deja de două zile. Asta înseamnă că trebuie să mergem din nou la Maralal. Dacă avem noroc, ne putem întoarce în trei zile cu

un camion. Anna rămâne la magazin. Fără zahăr, este mult mai puțină activitate.

La Maralal este, de asemenea, criză de zahăr. Magazinele nu au mai fost aprovizionate și nu se mai vând saci de o sută de kilograme. Fără zahăr, nu merită să ne întoarcem la Barsaloi. După trei zile, începe să se livreze din nou zahăr, iar sacii sunt raționalizați. În loc de douăzeci de saci, primim doar opt. Abia a cincea zi ne putem întoarce cu un camion. În timp ce am stat la Maralal, am procurat și alte câteva lucruri noi, și anume: atât de căutatele kanga, tabac de mestecat pentru bătrâni și chiar douăzeci de perechi de sandale din cauciuc, de diferite mărimi. Din păcate, banii câștigați nu ne ajung pentru noile cumpărături. De aceea, trebuie să mai scot ceva de la bancă și îmi propun să măresc prețul la mălai și zahăr, deși el este fixat de stat. Dar, ținând cont de costurile de transport atât de mari, este imposibil să cer același preț ca la Maralal. În plus, trebuie să umplem canistra de două sute de litri cu benzină. De data aceasta, Lketinga nu mă mai lasă să merg singură cu Land Rover-ul, pentru că îi este teamă să nu mă ciocnesc din nou de elefanți sau de bivoli. Dar cine să însoțească lori? Lketinga trimite o cunoștință de-a lui, în care crede că poate avea încredere. Plecăm către prânz și ajungem la Barsaloi fără probleme. Este chiar ciudat: de câte ori merge soțul meu cu mine, nu există nici un fel de incidente.

La magazin este liniște totală. Anna vine spre noi, plictisită. În cele cinci zile s-a vândut și restul de mălai. Din când în când, mai apare câte cineva, care vrea să cumpere ceai sau Omo. Casa este pe jumătate plină cu bancnote, dar nu pot verifica, pentru că mai este marfă în stoc. Am încredere în Anna.

Ne întoarcem în manyatta, unde dorm, liniștiți, doi războinici.

Eu nu sunt foarte încântată să găsesc manyatta ocupată, dar știu că legea ospitalității presupune acest lucru. Toți bărbații de vârstă lui Lketinga au dreptul să se odihnească în coliba noastră sau să înnopteze. Trebuie să le ofer, de asemenea, chai. În timp ce aprind focul, cei trei bărbați discută între ei. Lketinga îmi traduce că în Sitedi,

un bivol i-a spintecat coapsa unui războinic și că trebuie să plece imediat într-acolo, ca să-l ducă la medic. Eu rămân acasă, pentru că în următoarele două ore trebuie să apară lori. Îi dau cheile de la mașină cu strângere de inimă, deoarece trebuie să meargă pe același traseu, pe care a mers anul trecut, când a lovit mașina.

Eu mă duc la Anna și facem ordine în magazin, ca să fie totul gata pentru descărcare. Când se lasă seara, aprindem cele două lămpi noi cu gaz. Am cumpărat, de asemenea, o mașină de gătit cu cărbuni, ca să pot face, în spatele magazinului, când am ocazia, un ceai sau să gătesc o mâncare.

În sfârșit, vine lori. În cel mai scurt timp se adună iar o groază de lume în jurul buticului. Terminăm repede cu descărcatul. De data asta număr sacii, ca să fiu sigură că nu lipsește nimic, dar neîncrederea mea se dovedește a fi fără temei. O dată descărcate mărfurile, începe debandada. Peste tot stau cutii, una peste alta, pe care trebuie să le golim.

Deodată, în magazin apare Lketinga. Îl întreb dacă totul este în ordine. „No problem, Corinne, but this man has a big problem”, îmi răspunde el. El l-a dus pe rănit la medicul boscheților, care i-a curățat piciorul și i-a cusut rana lungă de 20 de centimetri, fără anestezie. Acum, bărbatul se află la noi în manyatta, pentm că trebuie să meargă în fiecare zi la control.

Lketinga a cumpărat din Maralal kilograme de miraa, pe care o vinde mai departe la un preț bun. Tot satul vine să cumpere această iarbă; chiar doi somalezi, atrași și ei de miraa, intră, pentm prima dată, în magazinul nostru. Soțul meu se uită supărat la ei și îi întreabă pe un ton arogant, ce caută aici. Mi-e rușine de comportamentul lui, mai ales că cei doi sunt prietenoși și, din cauza afacerii noastre, vânzarea lor este destul de afectată. Își primesc miraa și pleacă. Este aproape ora nouă seara, când terminăm de aranjat magazinul, astfel încât a doua zi putem relua vânzarea.

Când intru în colibă, găsesc întins pe jos un războinic de o statură robustă, cu un picior înfășurat într-un bandaj gros și care geme în

surdină. îl întreb ce face și îmi răspunde: „OK”. Dar aici, asta nu înseamnă mare lucru. Nici un samburu nu ar spune vreodată altceva, chiar dacă s-ar afla în fața morții. Transpiră foarte tare și miroase puternic a ceva amestecat între transpirație și iod. Lketinga vine și el mai târziu, cu două mănunchiuri de miraa. îi spune ceva rănitului, dar acesta abia răspunde. Probabil că are febră mare. După mai multe discuții, mă lasă să-i iau temperatura. Termometrul arată 40,5°C. Ii dau medicamente antitermice, iar după puțin timp, adoarme. Eu nu dorm bine. Lketinga mestecă toată noaptea mima; războinicul rănit geme și, din când în când, țipă. A doua zi, Lketinga rămâne lângă camaradul lui, iar eu mă duc la magazin. Vânzarea merge ca pe roate, pentru că vestea că am adus zahăr și mălai, s-a răspândit ca focul. Astăzi, Anna pare a fi obosită. Tot timpul simte nevoia să se așeze și, din când în când, iese afară și vomită, îngrijorată, o întreb ce se întâmplă. îmi răspunde că e bine, dar că s-ar putea să aibă o criză de malarie. O trimit acasă, iar bărbatul care a însoțit camionul se oferă să mă ajute. Eu sunt încântată de ajutorul lui, pentru că nu se dă înapoi de la treabă. După mai multe ore de muncă, mă doare din nou mijlocul foarte tare. Nu știu dacă este de la sarcină sau de la aplecatul continuu. Bănuiesc că sunt la sfârșitul lunii a treia. În afară de o mică proeminență, nu se vede nimic. Soțul meu se îndoiește deja că sunt gravidă și se gândește că poate am o tumoare în burtă.

După un timp, Lketinga intră în magazin. Pentru o secundă, rămâne încremenit, după care îl întreabă pe bărbat, pe un ton răstit, ce face în spatele tejghelei. Eu continuu să servesc. Bărbatul îi povestește că Annei i s-a făcut rău și a trebuit să plece acasă. Ne continuăm treaba, iar Lketinga stă într-un colț și mestecă miraa, ceea ce pe mine începe să mă enerveze. îl trimit la veterinar, să vadă dacă azi a tăiat cineva o capră, pentru că vreau să gătesc o mâncare cu cartofi și came. La prânz vreau să închid, ca să pot să gătesc și să mă spăl, în partea din spate a buticului, dar Lketinga și ajutorul nostru vor să lucreze mai departe. Eu gătesc pe mașina cu cărbuni un ghiveci bun. în sfârșit, pot

să mănânc din nou în liniște. O jumătate păstrez pentru Lketinga. Cu burta plină, pot munci mai bine.

În jur de ora nouăsprezece suntem acasă. Rănitul stă la noi în colibă. Se pare că se simte mai bine. Dar coliba arată ca după război. Peste tot sunt aruncate cozi de miraa roase și gume de mestecat. Oala, cu resturi de mămăligă pe ea, stă lângă vatră, iar de jur împrejur sunt aruncate resturi de mâncare, pe care s-au adunat furnicile. La asta se mai adaugă mirosul urât din colibă. Mie mi se oprește respirația. Vin obosită de la muncă și trebuie să mă apuc să fac curat în colibă, fără să mai vorbim de oala de chai, pe care trebuie să o curăț cu unghiile.

Când îmi exprim nemulțumirea față de soțul meu, mă lovesc de o neînțelegere totală din partea lui. În amețea provocată de miraa, Lketinga se simte lezat și mă acuză că nu vreau să-l ajut pe prietenul lui, care tocmai a scăpat din ghearele morții. Dar eu nu-i cer decât puțină ordine. Războinicul părăsește coliba, schiopătând, împreună cu soțul meu. Se duc la mama. Aud o discuție aprinsă și, dintr-odată, mă simt marginalizată și singură. Ca să nu-mi pierd cumpătul, îmi scot casetofonul și ascult muzică germană. După un timp, Lketinga bagă capul în colibă și se uită la mine, supărat. „Corinne, what’s the problem? Why you hear this music? What’s the meaning?” Dumnezeu, cum să-i explic că mă simt neînțeleasă și exploataată și că îmi caut alinarea în muzică? El nu poate să înțeleagă.

Îi iau mâna și îl rog să se așeze lângă mine. Ascultăm împreună muzică și ne uităm la foc. Încet, încet, simt cum se instalează o tensiune erotică între noi și mă las pradă ei. În lumina focului, Lketinga arată fantastic. Îi pun mâna pe coapsa lui creolă și goală și-i simt excitarea. El se uită la mine cu o privire sălbatică și deodată ne aflăm unul în brațele celuilalt. Ne sărutăm. Pentru prima dată, am impresia că și el a descoperit plăcerea. Deși eu am tot încercat, lui Lketinga nu i-au plăcut niciodată îmbrățișările mele; de aceea încercările mele au eșuat, de cele mai multe ori foarte repede. Dar acum mă sărută și el și devine tot mai înfocat. În sfârșit, facem din nou dragoste. Este minunat. După ce se relaxează, mă mângâie

afectuos pe burtă și mă întreabă: „ Corinne, you are sure, you have now a baby?” Eu râd, fericită: „Yes!” „Corinne, if you have a baby, why you want love? Now it’s okay, I have given you a baby, now I wait for it. ” Bineînțeles că sunt puțin dezamăgită de această atitudine a lui, dar nu o mai iau în serios. Adormim fericiți.

A doua zi este duminică. Magazinul este închis, așa că ne hotărâm să ascultăm o slujbă de-a părintelui Giuliano. Biserica cea mică este arhiplină. Sunt aproape numai femei și copii. Câțiva bărbați, cum ar fi veterinarul cu familia lui, medicul și profesorul boscheților, stau într-o parte. Giuliano oficiază slujba în limba swahili, iar profesorul traduce în samburu. În pauze, femeile și copiii cântă și bat la tobe. În mare, totul se desfășoară într-o atmosferă veselă. Lketinga este singurul războinic de acolo, iar această vizită la biserică este prima și ultima pentru el.

După-amiaza o petrecem împreună, la râu. Eu spăl haine, iar el spală mașina. În sfârșit, avem timp suficient pentru ritualul de spălare. Este ca înainte și mă gândesc cu nostalgie la timpul trecut. Firește că-mi place magazinul, iar mâncarea a devenit mult mai variată, dar nu mai avem atât de mult timp pentru noi. Totul a devenit prea stresant. Cu toate acestea, după fiecare duminică, abia aștept să mă duc la butic. M-am împrietenit cu femeile din sat și cu o parte din soții lor, care știu ceva engleză. Am început să știu și eu, cine al cui este.

Anna mi-a devenit, între timp, foarte dragă. De câteva zile, soțul ei stă mereu la magazin, pentru că are vacanță. În comparație cu Lketinga, pe mine nu mă deranjează. De fiecare dată, când soțul Annei bea o apă gazoasă, Lketinga întreabă, într-un mod, care pe mine mă face să mă simt penibil, dacă Anna a pus-o la socoteală.

Este timpul să cumpărăm din nou zahăr. Sacii s-au golit de câteva zile și de aceea avem mai puțini clienți. În plus, se apropie vacanța elevilor și așa putea să cumpăr zahăr din Maralal și să-l aduc și pe James acasă. Lketinga rămâne la magazin; vrea să o ajute pe Anna, pentru că ne-au mai rămas încă douăzeci de saci de mălai, pe care trebuie să-i vindem, ca să ne ajungă banii să plătim camionul. Eu îl iau cu mine pe

bărbatul care ne-a ajutat data trecută. Lucrează bine și îmi poate ridica sacii grei în Land Rover. Ca de obicei, mai vor să meargă și alte douăzeci de persoane. Pentru că de fiecare dată există discuții, mă hotărâsc să cer o taxă, ca să nu suport singură costul benzinei. Atunci, vor veni precis numai aceia care au un motiv întemeiat. Când fac acest anunț, mulțimea de oameni se dispersează rapid; mai rămân cinci persoane care plătesc prețul cerut. De aceea, Land Rover-ul nu este foarte încărcat. Plecăm, pentru că diseară vreau să fiu înapoi. Printre pasageri se află și paznicul de vânătoare care trebuie să plătească și el, de data asta.

La Maralal coboară toată lumea, iar eu continuu drumul spre școală. Directorul mă informază că elevii iau vacanță abia de la ora șaisprezece. Convenim amândoi să iau trei sau patru elevi cu mine, la Barsaloi. Între timp, ajutorul meu și cu mine, cumpărăm trei saci cu zahăr, ceva fructe și legume. Mai mult nu pot încărca, dacă vreau să iau și băieții cu mine. Mai îmi rămân două ore și profit de timp, ca să o vizitez pe Sophia.

Este foarte fericită când mă vede. În comparație cu mine, ea s-a îngrășat câteva kilograme și se simte bine. Îmi gătește spaghetti; după atâta vreme fără paste făinoase, aceasta este pentru mine o masă festivă. Nu-i de mirare că se îngrașă atât de repede! Prietenul ei rasta, apare pentru câteva secunde, după care dispare cu câțiva prieteni. Sophia se plânge că, de când a rămas gravidă, el aproape nici nu se mai uită la ea. Nu vrea să muncească, dar în schimb îi cheltuie banii ei pe bere și prieteni. Cu tot confortul pe care și l-a creat, nu o invidiez, ci, dimpotrivă, făcând comparație cu situația Sophiei, îmi dau seama cât de multe face Lketinga.

Îmi iau rămas bun de la Sophia, cu promisiunea că o voi vizita, de câte ori o să vin la Maralal. Trec pe la punctul de întâlnire stabilit și îi iau pe ajutorul meu și pe paznicul de animale, după care mergem la școală. Cei trei băieți sunt pregătiți de plecare. James se bucură foarte

tare că am venit să-l iau. Plecăm imediat, pentru că vrem să ajungem acasă, înainte să se întunece.

POTECI PRIN JUNGLĂ

Urcăm cu mașina pe drumul cel roșu și plin de praf. Înainte să ajungem la curba dublă, pe paznicul de vânătoare și pe mine ne apucă râsul, pentru că ne aducem aminte de aventura cu elefanții, în spate, băieții stau de vorbă și râd. Când ajungem la panta abruptă, mă pregătesc să pun în funcțiune tracțiunea integrală. Frânez, apoi frânez încă o dată, dar mașina merge, pur și simplu mai departe, spre „panta morții”. Îngrozită, eu urlu: „No brakes!” în același timp, văd că la dreapta nu pot să virez, pentru că imediat lângă drum, începe prăpastia mascată de copaci. Așa că, fără să mai stau pe gânduri, trag de volan spre stânga, în timp ce paznicul de vânătoare încearcă să deschidă ușa. Ca printr-o minune, mașina se oprește, trosnind, în bucățile de stâncă, înalte de aproximativ treizeci de centimetri. Dacă aș fi mers numai puțin mai mult, nu aș mai fi avut altă soluție, decât să intru frontal în peretele de stâncă. Mă rog ca mașina să rămână agățată în boscheți. Platforma are o lungime de cel mult cinci sau șase metri, după care coboară abrupt, în junglă.

Băieții sunt speriați rău, iar paznicul de vânătoare e la rândul lui înspăimântat. În cele din urmă, mașina se oprește cam la un metru înainte de capătul platoului. Mie îmi tremură corpul atât de tare, încât nu sunt în stare să cobor din mașină. Pentru că noi, în față, nu mai facem nici o mișcare, iar ușa din spate nu se deschide, băieții ies pe geam. Mie mi s-au înmuiat genunchii. Reușesc să cobor totuși, ca să văd stricăciunile. În acel moment, mașina începe să alunece încet. Am prezență de spirit și apuc prima piatră mai mare, pe care o găsesc și o pun sub roată. Băieții descoperă că este rupt cablul de la frână. Stăm toți, încă șocați, în jurul mașinii. Suntem disperați. Ne aflăm la nici trei metri de „panta morții”.

Este imposibil să rămânem aici în sălbăticie, spune paznicul de vânătoare, deși de data asta este înarmat. Mai ales că se face cumplit de frig, când se întunecă. Dar tot atât de imposibil este să mergem până la Barsaloi fără frână. Așa că nu ne rămâne altceva de făcut, decât să ne întoarcem la Maralal; până acolo pot merge, în cel mai rău caz, și fără frână, numai cu tracțiunea integrală, înainte de toate, trebuie să întoarcem mașina, care este destul de lungă, pentru acest platou îngust. Căutăm niște bolovani, după care pornesc încet. Mai mult de o jumătate de metru nu pot înainta, de aceea băieții trebuie să oprească de fiecare dată mașina, punând pietre sub roți. Apoi, trebuie să fac aceeași manevră, înapoi, unde eu nu văd aproape nimic. Transpirația îmi curge pe față și mă rog la Dumnezeu să ne ajute. După acest accident, în care am trecut pe lângă moarte, sunt pe deplin convinsă că există. După mai mult de o oră, se întâmplă o a doua minune: mașina este întoarsă.

Este deja întuneric în junglă, când putem, în sfârșit, să plecăm. Mergem cu viteza întâi și cu tracțiunea integrală. La coborâre, mașina prinde viteză prea mare; pe loc drept, motorul urlă îngrozitor, dar nu am curaj să schimb viteza. Din reflex, apăs în momentele critice pe frâna stricată. După mai mult de o oră, ajungem la Maralal. Răsuflăm ușurați. Aici, lumea traversează strada liniștită, presupunând că cele câteva mașini care se află pe șosea, vor frâna. Eu nu pot decât să claxonez, iar oamenii sar într-o parte, înjurându-mă. Cu puțin timp înainte de a ajunge în fața garajului, opresc motorul și las mașina să ruleze. Șeful somalez tocmai se pregătește să închidă. Ii explic ce problemă am și că mașina este plină de marfă și nu o pot lăsa nesupravegheată. Atunci, el deschide poarta de fier și câțiva bărbați împing mașina înăuntru.

Mergem împreună să bem chai și discutăm, încă șocați, despre situație. Acum trebuie să căutăm un lodging. Paznicul de animale își caută cazare. Pe băieți și pe ajutorul meu îi invit eu. Băieții propun să doarmă amândoi într-un pat, ceea ce mie îmi convine, pentru că vreau să fiu singură. După ce mâncăm, mă retrag la mine în cameră. Când

mă gândesc la soțul meu, mă simt groaznic. El nu știe ce s-a întâmplat și își va face griji.

Dimineață mă duc la garaj. Muncitorii tocmai repară la mașină. Nici șeful somalez nu-și explică cum a fost posibil să se întâmple așa ceva. La ora unsprezece putem pleca, dar de data aceasta nu mă mai încumet să merg pe traseul din junglă. Mi-a intrat frica-n oase și, la urma urmei, sunt gravidă în luna a patra. Mergem pe traseul ocolit, prin Baragoi, care durează aproape patru ore și jumătate. Pe drum, mă gândesc la grijile pe care și le face Lketinga.

Mergem bine. Strada, a cărei singură problemă este pietrișul, este mult mai accesibilă decât cealaltă. După ce am parcurs mai bine de jumătate din drum și după ce am traversat albia secată a unui râu, aud un fâsâit care mie îmi este familiar. Spre ghinionul nostru, avem pană! Toată lumea coboară și băieții scot roata de rezervă de sub sacii de zahăr. Ajutorul meu fixează cricul, iar după o jumătate de oră roata este schimbată. De data aceasta nu am nimic de făcut; stau la soare și fumez o țigară. Ne continuăm călătoria și ajungem în cursul după-amiezii la Barsaloi.

Parcăm lângă magazin și tocmai mă pregătesc să cobor, când îl văd pe soțul meu venind spre mine, cu o privire încruntată. Stă lângă ușa mașinii și face o mișcare dezaprobată: „Corinne, what is wrong with you? Why you come late?” Eu încep să-i povestesc, dar el refuză să mă asculte și mă întreabă, cu un aer disprețuitor, cu cine mi-am petrecut noaptea la Maralal. Acum mă apucă pe mine furia. Noi abia am scăpat din ghearele morții, iar soțul meu crede că l-am înșelat! Nu mi-aș fi imaginat niciodată că va reacționa în halul acesta. Băieții îmi sar în ajutor și îi descriu cum a decurs călătoria. El se târăște sub mașină, ca să examineze cablul. Se calmează, când vede urme de la lichidul de frână. Totuși, eu sunt profund dezamăgită și mă hotărâsc să mă retrag în colibă. Treaba lor cum se descurcă singuri! La urma urmei, este și James acolo. Pe mama și pe Saguna le salut în fugă, apoi intru la mine în colibă și încep să plâng de epuizare și dezamăgire.

Spre seară, începe să mi se facă frig. Nu dau, însă, prea mare importanță acestui lucru și mă apuc să fac chai. Lketinga vine să bea și el. Nu vorbim prea mult. Seara, târziu, pleacă să viziteze o enclavă îndepărtată și să recupereze restul de capre de la nuntă, îmi spune că se întoarce peste vreo două zile. Își înfășoară pătura cea roșie în jurul umerilor, își ia cele două sulite și părăsește manyatta, fără prea multe cuvinte. Îl aud vorbind puțin cu mama, și, în afară de țipetele unui bebeluș din coliba vecină, este liniște deplină. Starea mea se agravează. Noaptea mă apucă frica. Oare să fie din nou o criză de malarie? Îmi scot tabletele de Fansidar și citesc cu atenție instrucțiunile. În cazul în care ești suspect de malarie, trebuie să iei trei tablete deodată. În cazul unei sarcini, trebuie consultat medicul. Dumnezeuule, în nici un caz nu vreau să pierd copilul, deși, la malarie, până în luna a șasea, acest lucru este foarte posibil. Mă hotărâsc să iau cele trei tablete și pun lemne pe foc, ca să mă mai încălzesc.

Dimineată mă trezesc abia când aud voci afară. Ies din colibă și lumina soarelui mă orbește. Este aproape ora opt și jumătate. Mama stă în fața colibei și se uită la mine, râzând. „Supa Corinne”, îmi spune ea. Îi răspund „Supa mama” și mă grăbesc să ajung în boscheți, ca să-mi fac nevoile.

Mă simt fără vlagă și obosită. Când mă întorc în manyatta, mă așteaptă patru femei și mă întreabă de butic. „Corinne, tuka”, o aud pe mama strigând, adică să deschid magazinul. „Ndjo, ja, later!”, îi răspund eu. Ieri am făcut aprovizionarea cu zahăr și acum toată lumea vrea să cumpere, ceea ce este firesc. Peste o jumătate de oră, mă târâsc până la magazin.

Acolo așteaptă mai mult de douăzeci de persoane, dar Anna nu este printre ele. Deschid și oamenii încep imediat să pălăvrăgească. Fiecare vrea să fie primul. Dar unde este Anna? Ajutorul meu nu se arată nici el și nici băieții nu știu unde sunt. În timp ce servesc, simt că trebuie să mă duc urgent la toaletă. Întind mâna după hârtia igienică și dau năvală spre toaletă. Am diaree. Acum chiar că sunt stresată.

Magazinul este plin de oameni. O cutie deschisă, care servește drept casă, este accesibilă oricui vine în spatele tejghelei. Mă întorc, sleită, la femeile care continuă să trăncănească. Diareea mă trimite de mai multe ori la toaletă.

Anna m-a abandonat, nu a venit. Până acum nu am văzut nici măcar o față cunoscută, nimeni, căruia să-i pot explica, cât de cât, în engleză, situația în care mă aflu și să cer ajutor. După prânz, abia mă mai pot ține pe picioare.

În sfârșit, apare soția profesorului. O trimit la mama, ca să vadă dacă nu sunt băieții acasă. Din fericire, apare James, cu băiatul care a dormit cu mine în cameră, în lodging, acum ceva timp. Se arată imediat dispuși să se ocup» mai departe de magazin, pentru ca eu să pot pleca acasă. Mama se uită, surprinsă, la mine și mă întreabă ce am. Dar cum să-i răspund? Dau din umeri și-i spun: „Maybe Malaria.” Se uită speriată la mine și se apucă de burtă. Eu înțeleg ce vrea să zică, dar mă simt neajutorată și tristă. Vine la mine, în manyatta și-mi face ceai negru, pentru că laptele nu este bun. În timp ce așteaptă să fiarbă apa, vorbește fără încetare cu Enkai. Mama se roagă pentru mine, în stilul ei. Așa cum stă, cu sânii ei lungi și cu fusta murdară, îmi este foarte dragă. În acest moment, mă bucur că soțul meu are o mamă atât de grijulie și inimoasă și nu vreau să o dezamănesc.

Când se întorc caprele noastre acasă, fratele mai mare vine să mă vadă. Îngrijorat, încearcă să închege o conversație cu mine, în swahili, dar eu sunt prea obosită și adorm în permanență. La miezul nopții, mă trezesc, transpirată toată, când, aud deodată lângă coliba noastră pași și zgomot de lănci, care sunt înfipite în pământ. Inima îmi bate cu putere. Aud grohăitul, care mie îmi este cunoscut și, la scurt timp după aceea, o siluetă își face apariția în colibă. Este atât de întuneric, încât nu recunosc nimic.

„Darling?”, întreb eu, în întuneric, plină de speranță. „Yes, Corinne, no problem”, răspunde vocea soțului meu. Îmi iau o piatră de pe inimă. Îi povestesc despre starea în care mă aflu, iar el se îngrijorează foarte tare. Pentru că până acum nu am avut frisoane, mai

am încă speranța, ca, datorită medicamentelor luate, starea mea să se normalizeze.

În următoarele zile, eu stau acasă, în timp ce Lketinga și băieții se ocupă de magazin. Încep să-mi revin, încet, încet, iar după trei zile nu mai am diaree. După trei săptămâni mă satur de stat degaba și după-masă mă duc la muncă. Găsesc magazinul într-o stare deplorabilă. Nu s-a mai făcut curat și totul este plin de mălai. Rafturile sunt aproape goale. Cei patru saci de zahăr sunt de mult vânduți, iar mălai mai avem un sac și jumătate. Asta înseamnă că trebuie să mai facem un drum la Maralal. Planificăm acest lucru în următoarele săptămâni, pentru că oricum, vacanța cea scurtă a băieților se apropie de sfârșit și îi pot lua și pe unii dintre ei.

În magazin este liniște. Cum nu mai sunt alimentele de bază, clienții care stau mai departe, nu mai vin. Mă duc să o văd pe Anna. Când ajung la căsuța ei, o găsesc întinsă pe pat. O întreb ce are, iar ea nu vrea să îmi răspundă de prima dată. Într-un târziu, aflu că și ea este însărcinată. Îmi spune că este abia în luna a treia, dar că recent a avut hemoragie și de aceea nu a mai venit la muncă. Stabilim să se întoarcă la magazin, după ce pleacă băieții.

Începerea școlii se apropie și noi plecăm la Maralal. De data asta, magazinul rămâne închis. După trei zile, putem trimite camionul plin la Barsaloi; ajutorul nostru îl însoțește. Lketinga merge cu mine, și alegem traseul prin junglă. Din fericire, totul decurge fără incidente. Camionul trebuie să ajungă cu puțin timp înainte de lăsarea întinericului. Dar, în loc de camion, vin doi războinici, care ne informează că lori a rămas împotmolit, în timp ce traversa ultima albie a râului. Mergem cu mașina noastră până acolo și examinăm situația. Camionul a rămas cu roata din stânga în albia lată și secată a râului, cu puțin înainte de a ajunge la mal. Roata, învârtindu-se în gol, s-a îngropat în nisipul mișcător.

S-au strâns deja câteva persoane la locul incidentului și au început să pună pietre și crengi dedesubt. Camionul se înclină tot mai mult, din cauza greutății, iar șoferul spune că nu mai are altă soluție, decât să

descarc marfa aici. Mie nu îmi surâde această idee și vreau să îl întreb pe părintele Giuliano, ce părere are. Giuliano nu este tocmai încântat de apariția mea, pentru că deja știe că s-a întâmplat ceva. Cu toate acestea, se suie în mașina lui și vine cu mine.

Încearcă să folosească un cablu, dar Land Rover-ul nostru nu reușește să tracteze camionul. Nu ne rămâne altceva de făcut, decât să transportăm cei o sută de saci, a câte un chintal fiecare, cu mașina noastră. La un transport, putem lua opt saci. Giuliano face cinci drumuri, după care se întoarce, enervat, la misiune. Eu mai fac șapte dramuri în plus, până când aducem tot la magazin.

Între timp, se face noapte, iar eu sunt la capătul puterilor. În magazin este un haos de nedescris, dar închidem și aranjăm mărfurile abia mâine dimineață.

De multe ori, ni se oferă să cumpărăm piei de capră și de vacă. Până acum am refuzat mereu, dar femeile sunt nemulțumite și multe pleacă supărate din magazin, ca să-și vândă marfa la somalezii. În ultima vreme, somalezii cumpără piei numai de la aceia care se aprovizionează de la ei cu mălai sau cu zahăr. Astfel, zilnic iau naștere discuții. Așa că mă hotărâsc și eu să cumpăr piei și să le depozitez în partea din spate a magazinului.

Nu trec nici două zile, că ne și trezim cu șeful adjunct, care ne întreabă, dacă avem licență pentru a comercializa piei de animale. Bineînțeles că nu avem așa ceva, întmcat nu am știut că avem nevoie. Și, în afară de asta, spune el, ar putea să-mi închidă magazinul, pentru că este interzis să depozitez piei de animale la un loc cu alimentele. Trebuie să fie cel puțin cincizeci de metri distanță între ele. Mie îmi piere graiul, când aflu această noutate, pentru că și somalezii și-au depozitat pieile în același spațiu, dar șeful neagă, pur și simplu. Acum știu, cine l-a asmuțit împotriva noastră. Până acum am achiziționat aproape optzeci de piei, pe care vreau să le vând mai departe, data viitoare, când mă duc la Maralal. De aceea trebuie să-mi fac acum timp, să găsesc alt spațiu de depozitare, pe care să-l pot încuia. Îi ofer șefului două sticle de apă gazoasă și îl rog să-mi lase timp până mâine.

După lungi negocieri cu soțul meu, cei doi cad de acord: până a doua zi trebuie să scoatem pieile din magazin. Dar unde să le ducem? În orice caz, pieile reprezintă bani. Mă duc la misiune, ca să cer un sfat. Acolo este numai Roberto și îmi spune că nu mai are loc. Trebuie să-l așteptăm pe Giuliano. Trece pe la noi seara, cu motocicletă. Spre bucuria mea, îmi pune la dispoziție o căsuță mică, veche, din apropiere, care servea inițial la protejarea pompelor de apă și unde sunt depozitate acum niște mașini vechi.

Am mai rezolvat o problemă și încep să-mi dau seama, ce ajutor prețios este părintele Giuliano pentru noi.

Magazinul merge bine, iar Anna este punctuală. Acum se simte bine. Intr-una din după-amiaze începe, dintr-odată, o mare agitație. Băiatul vecinilor dă buzna în magazin și discută aprins cu Lketinga. „Darling, what happened?”, întreb eu. Îmi spune că două capre din turma noastră s-au pierdut și că trebuie să plece imediat să le caute, înainte să se întunece și să fie surprinse de animalele sălbatice. Tocmai când se pregătește să plece, înarmat cu sulițele lui lungi, servitoarea profesorului intră, cu o față palidă, în magazin. Vorbește cu Lketinga, iar eu nu înțeleg decât că este vorba despre mașina noastră și Maralal. Îngrijorată, o întreb pe Anna: „Anna, what’s the problem?” Ezitând, îmi povestește că soția profesorului trebuie să nască și că trebuie să ajungă imediat la spital, iar la misiune nu este nimeni.

SOȚIA PROFESORULUI

„Darling, we have to go with her to Maralal”, îmi spun eu, îngrijorată, soțului meu. El îmi răspunde, însă, că nu este problema lui și că el trebuie să plece să-și caute caprele. În acest moment nu îl mai înțeleg chiar deloc și îl întreb, furioasă, dacă viața unui om nu i se pare mai importantă decât viața unui animal. Argumentele mele, însă, nu îl conving. Și, la urma urmei, îmi spune el, nu este soția lui, iar

dacă mai așteaptă două ore, caprele sale ar putea fi devorate de fiare; cu aceste cuvinte, părăsește buticul. Eu rămân înmărmurită și șocată de faptul că tocmai soțul meu, care dealtfel are o inimă atât de bună, poate deveni atât de insensibil.

Îi spun Annei că mă duc la femeie, să văd ce este de făcut.

Casa lor se află la două minute de magazin. Când intru, parcă mă lovește un trăsnet: peste tot sunt aruncate cârpe îmbibate în sânge, iar femeia tânără, ghemuită pe pământul gol, geme tare. Mă adresez direct ei, pentru că știu de la magazin că vorbește engleză. Îmi povestește întrerupt că hemoragia a început acum două zile, dar că soțul ei nu a lăsat-o să se ducă la medic. El este foarte gelos și este împotriva controalelor medicale. Pentru că acum el nu este acasă, vrea să se ducă la un doctor să consulte.

Pentru prima dată, ea se uită la mine și eu îi citesc frica în ochi.

„Please, Corinne, help me, I am dying!” își ridică fusta și zăresc o mână albăstră ieșind din vaginul ei. Fac un efort să mă stăpânesc și îi promit că mă duc să aduc imediat Land Rover-ul de acasă. Mă reped afară din casă, alerg la magazin și îi spun Annei că plec imediat la Maralal. O rog să închidă ea magazinul, dacă soțul meu nu apare până la ora șapte.

Alerg până la manyatta și nici nu mai simt măcăcinii care mă zgârie pe picioare. Lacrimi de spaimă, dar și de furie față de soțul meu, mi se rostogolesc pe față. Dacă am ajunge măcar la timp la Maralal! Acasă, mama nu înțelege de ce iau toate păturile și chiar pielea noastră de vacă din manyatta și le întind în spate în Land Rover. Nu am timp să-i explic. Fiecare minut contează. Nici nu mai pot gândi clar, când tâșnesc cu mașina. O privire asupra misiunii îmi confirmă faptul că nu este nimeni acolo; cele două mașini lipsesc. Opresc în fața cabanei profesorului și, cu ajutorul slujnicei, o ajut pe bolnavă să urce în mașină.

Este greu, pentru că abia se mai poate ține pe picioare. O așezăm încet pe cele două pături care o protejează de tabla rece; în nici un caz nu ajung să amortizeze șocurile provocate de gropile din șosea. Se urcă și

fata și plecăm. Mă opresc la „căsuța doctorului”, să întreb dacă nu poate veni și doctorul cu noi. Dar nici el nu este acolo! Unde au dispărut toți, tocmai acum, când este nevoie de ei? În schimb, la el se află un străin din Maralal care este dispus să meargă cu noi. Nu este samburu. Este o chestiune de viață și de moarte, dar eu nu pot merge mai tare, pentru că femeia s-ar rostogoli în spate. La fiecare hop, țipă cumplit. Slujnica îi ține capul în poală și îi vorbește încet. Transpirată toată, îmi șterg lacrimile din ochi. Din cauza geloziei, acest profesor își lasă soția să moară! El, care în fiecare duminică traduce slujba la biserică, el care știe să scrie și să citească! Poate că nu aș fi crezut, dacă nu aș fi văzut cu ochii mei reacția soțului meu. Se pare că viața unei femei contează mai puțin pentru el, decât cea a unei capre. Dacă ar fi fost vorba despre un războinic, cum a fost cel pe care l-am ținut o lună la noi în colibă, atunci Lketinga ar fi reacționat, poate, altfel. În acest caz, însă, este vorba despre o femeie care nici măcar nu este a lui. Oare ce se va întâmpla cu mine, dacă voi avea complicații cu sarcina?

Toate aceste gânduri îmi trec prin cap, în timp ce mașina înaintează încet. Femeia își pierde tot mai des cunoștința, timp de câteva secunde, iar gemetele se opresc. Ajungem la porțiunea cu stânci și mi se face rău când mă gândesc cum se va zdruncina mașina în toate părțile. Chiar dacă aș conduce încet, nu ar ajuta la nimic. O rog pe fată să o țină cât poate de bine. Bărbatul de lângă mine nu a scos încă nici un cuvânt. Pun în funcțiune tracțiunea integrală și mașina începe să hurducăie peste bolovani. Femeia țipă îngrozitor. După ce trecem de această porțiune, se liniștește imediat. Traversez jungla, cât pot de repede. Cu puțin timp înainte de „panta morții”, declanșez tracțiunea integrală. Mașina urcă încet. La mijlocul pantei, motorul începe să tușească. Mă uit la indicatorul de benzină și mă liniștesc. Mașina merge mai departe, după care începe iar să tușească. Reușim să ajungem până în vârful pantei, după care mașina moare complet, exact lângă platoul unde am mai avut o pană.

încerc cu disperare să pornesc motoml, dar nu reușesc. Acum, bărbatul de lângă mine se trezește. Coborâm și ne uităm la motor. Scot toate bujiile, dar sunt în ordine. Bateria este încărcată. Atunci ce are mașina asta blestemată? Mișc toate cablurile, mă uit sub mașină, dar nu reușesc să găesc cauza. încerc de mai multe ori să pornesc, dar fără succes. Nici măcar luminile nu mai funcționează.

Noaptea se apropie și tăunii încep să ne atace. Mie mi se face frică. În spatele mașinii, femeia geme. Păturile sunt pline de sânge, îi explic bărbatului că dacă rămânem aici suntem pierduți, pentru că strada aceasta nu este aproape deloc circulată. Singura soluție este să se ducă să caute ajutor la Maralal. Pe jos, ar ajunge într-o oră și jumătate. El refuză să plece singur, neînarmat. În clipa aceasta eu explodez și îi adresez tot felul de insulte; nu înțelege că oricum ne aflăm în pericol și că, cu cât așteptăm mai mult, cu atât se face mai întuneric și mai frig. Dacă pleacă acum, atunci mai avem o șansă. În sfârșit, pleacă.

Cel mai devreme, în două ore ne va veni cineva în ajutor. Deschid mașina în spate și încerc să vorbesc cu femeia, dar ea și-a pierdut din nou cunoștința. Începe să se facă frig și eu îmi pun geaca pe mine. Acum se trezește și cere apă. Ii este tare sete, iar buzele îi sunt crăpate. Dumnezeu! în graba în care am plecat, iar am făcut o mare greșală: am plecat fără apă de băut! Caut prin toată mașina și găesc o sticlă goală de Cola. Mă duc să caut apă. Trebuie să existe undeva, la câtă verdeață este aici! După o sută de metri, aud clipocit de apă, dar în vegetația deasă, nu văd de unde vine. Calc atentă, pas cu pas, prin boscheți. După doi metri, panta începe să coboare abrupt. Jos este un râuleț, la care, însă, nu pot ajunge, pentru că pe peretele de stâncă alunecos, nu m-aș mai putea urca înapoi. Alerg la mașină și iau frânghia, cu care erau legate canistarele de benzină. Femeia urlă de durere. Tai un capăt de la frânghie și leg sticla de ea, ca să o pot coborî până la apă. Se umple cumplit de încet. îi țin sticla la gură femeii și observ că are temperatură. În același timp, tremură atât de tare de frig, încât îi clănțăne dinții. Bea toată sticla. Mă duc să mai

aduc încă o dată apă. Când mă întorc la mașină, aud un țipăt, cum nu am mai auzit niciodată. Slujnica o ține pe femeie strâns și plânge. Este încă atât de tânără, poate că are treisprezece sau paisprezece ani. Mă uit la fața femeii și îi citesc în ochi frica morții. „Mor, mor, EnkaiV”, bâiguie ea. „Please Corinne, help me!”, mă imploră, din nou. Ce să fac? Nu am asistat niciodată la o naștere, iar eu însămi sunt la prima mea sarcină. „Please, take out this child, please, Corinne!” îi ridic rochia și văd aceeași imagine: mânuța vânată atârână până la umăr.

Copilul acesta este mort, îmi trece mie prin cap. Este așezat pe-o parte și fără cezariană nu poate să iasă. Ii explic, printre lacrimi, că nu o pot ajuta, dar, dacă avem noroc, ne vine un ajutor cam într-o oră. Îmi dau geaca jos și o pun peste corpul ei, care tremură tot. Dumnezeuule, de ce ne lași singure? Cu ce am greșit, pentru ca mașina să ne lase în drum tocmai azi? Nu mai înțeleg nimic. Nu mai suport să-i aud țipetele stridente. Ajunsă la capătul disperării, alerg zăpăcită, în negura pădurii, dar mă întorc imediat la mașină.

În spaima ei de moarte, femeia îmi cere cuțitul. Încordată, mă gândesc ce să fac și mă hotărâsc să nu i-l dau. Deodată, se ridică de pe pătură și se așază pe vine. Slujnica și cu mine ne uităm, îngrozite, cum femeia se luptă cu moartea. Băgându-și ambele mâini în vagin, strânge și trage de mânuță, până când un copil de o culoare albastru-violet, subdezvoltat, stă întins pe pătură. Trebuie să fi avut vreo șapte luni. În același timp, femeia cade, epuizată, pe spate și rămâne nemișcată.

Eu îmi revin prima și înfășor copilul mort, plin de sânge, într-o kanga. Apoi, îi dau din nou femeii să bea. Tremură din tot corpul, dar s-a hniștit. Încerc să-i curăț mâinile și îi spun cuvinte liniștitoare, încordată, trag cu urechea la boscheți. După un timp, aud un zgomot vag de motor.

Mi se ia o piatră de pe inimă, când zăresc lumina farurilor. Ridic lanterna, ca să ne vadă la timp. Este Rover-ul sanitar al spitalului.

Coboară din el trei bărbați. Le explic ce s-a întâmplat și o transportă pe femeie pe o targă, în mașina lor, împreună cu copilul mort. Merge și slujnica. Șoferul Rover-ului sanitar se uită la mașina mea. Învârte

cheia și își dă imediat seama ce nu merge. îmi arată un cablu care atârână în spatele volanului. Cablul de aprindere este rupt. Intr-un minut îl pune la loc, iar mașina pornește.

În timp ce ceilalți pleacă spre Maralal, eu plec în direcția opusă, spre casă. Epuizată și bulversată, ajung la manyatta. Soțul meu vrea să știe de ce vin atât de târziu. Încerc să-i explic, dar îmi dau seama că nu mă crede. Descumpănită de reacția lui, nu pot înțelege, de ce are atât de puțină încredere în mine. La urma urmei, nu sunt cu nimic vinovată că rămân mereu cu mașina în pană, când nu este el cu mine. Eu refuz să mai discut și mă culc.

A doua zi, mă duc la muncă, Iară nici o tragere de inimă. Abia deschid magazinul că și apare profesorul, care vine să-mi mulțumească, într-un mod exagerat, pentru ajutor, dar nu mă întreabă nici măcar o dată, ce face soția lui. Ce ipocrit!

Puțin mai târziu, vine părintele Giuliano și îi povestesc ce s-a întâmplat. Este dezolat, când aude prin ce am trecut, iar pe mine nu mă consolează cu nimic faptul că mă despăgubește cu generozitate pentru drum. îmi spune că a primit un mesaj prin radio, cum că femeia se simte bine, având în vedere circumstanțele.

Stresul din magazin mă obosește mai mult decât vreau eu să recunosc. Din ziua dramei trăite, dorm prost și visez numai lucruri oribile despre sarcina mea. În cea de-a treia dimineață după acest eveniment, sunt atât de dărâmată, încât îl trimit pe Lketinga singur la magazin, să o ajute pe Anna. Eu stau cu mama sub arborele cel mare. După-masă, vine doctorul pe la noi și îmi spune că soția profesorului este în afara oricărui pericol, dar că trebuie să mai rămână câteva săptămâni la Maralal.

Discutăm despre ce s-a întâmplat și el încearcă să-mi împace conștiința, spunându-mi că s-a întâmplat așa ceva, pentru că femeia nu și-a dorit, practic, acest copil. Femeia a oprit mașina, cu forța ei spirituală, adaugă el. Când să plece, mă întreabă ce este cu mine. Îi descriu starea mea de oboseală, pe care o pun pe seama evenimentelor

din ultima vreme. îngrijorat, mă avertizează de o eventuală criză de malarie, pentru că ochii mei au o tentă galbenă.

TEAMA PENTRU COPILUL MEU

Seara, tăiem o oaie. Nu am mâncat niciodată aici carne de oaie, de aceea sunt curioasă cum este. Mama prepară porția noastră. Fierbe mai multe bucăți, pur și simplu, în apă. Bem cu cana fiertura grasă și fadă. Mama spune că este bună, atunci când ești gravidă sau când vrei să prinzi forțe noi. Dar, după cum se vede, nu-mi pică bine, pentru că noaptea mă apucă diareea. Îl trezesc la timp pe soțul meu care mă ajută să deschid poarta de la gardul de măracini, după care mai apuc să merg douăzeci de metri. Diareea parcă nu se mai termină. Apoi, mă târăsc înapoi în manyatta. Lketinga își face griji pentru mine și pentru copilul nostru.

A doua zi de dimineață, totul se repetă, în plus trebuie să și vomit. Deși este foarte cald, eu am frisoane. Acum constat și eu că am ochii galbeni și îl trimit pe Lketinga la misiune. Mi-e frică să nu se întâmple ceva cu copilul, pentru că sunt sigură că acesta este începutul unei noi crize de malarie. Nu durează zece minute, până când aud mașina misiunii; părintele Giuliano intră în colibă. Când mă vede, mă întreabă ce s-a întâmplat. Îi spun că sunt însărcinată în luna a cincea. Se arată surprins, pentru că nu a observat nimic. Imediat, îmi propune să mă ducă la Wamba, la spitalul misiunii, pentru că altfel risc să pierd copilul printr-o naștere prematură. Împachetez repede câteva lucruri, după care plecăm. Lketinga rămâne acasă, pentru că am deschis deja magazinul.

Mașina părintelui Giuliano este mult mai confortabilă decât a mea. Merge cu o viteză mare, dar, din fericire, cunoaște strada foarte bine. Cu toate acestea, abia reușesc să mă țin; cu cealaltă mână îmi sprijin burta. Mergem aproape trei ore până la spitalul misiunii, iar de vorbit, nu vorbim mult. Acolo suntem așteptate de două surori medicale.

Mă duc într-o sală de consultații, unde mă așez pe un pat. Sunt surprinsă de curățenia și ordinea de aici. Totuși, așa cum stau pe pat, neajutorată, mă cuprinde o puternică tristețe. Când Giuliano intră să-și ia la revedere de la mine, ochii mi se umplu de lacrimi. Speriat, mă întreabă ce s-a întâmplat. Nici eu nu știu! Mi-e frică pentru copil. În plus, l-am lăsat pe soțul meu singur, cu magazinul. El încearcă să mă liniștească, promițându-mi că va trece în fiecare zi pe acolo, să vadă dacă este totul în ordine și îi va transmite infirmierei noutăți prin radio. Când văd atâta înțelegere și bunăvoință, încep din nou să plâng. El cheamă o infirmieră și îmi face o injecție. Apoi vine medicul și mă consultă. Când aude că sunt gravidă în luna a cincea, se arată îngrijorat și-mi spune că sunt prea slabă și am prea puțin sânge și că din cauza aceasta copilul este mult prea mic. Apoi, îmi spune diagnosticul: malarie, în faza inițială.

Speriată, întreb ce consecințe ar putea avea asupra copilului meu. Făcând un semn, el îmi alungă îngrijorarea. Mai întâi trebuie să mă refac eu și atunci nu se întâmplă nici cu copilul nimic, îmi spune el. Dacă aș mai fi întârziat, organismul, ca urmare a anemiei, ar fi provocat nașterea prematură. Dar acum există speranțe; în orice caz, copilul trăiește. Cuvintele acestea mă fac atât de fericită, încât sunt în stare să fac orice ca să mă însănătoșesc cât mai repede cu putință. Mi se dă un loc într-o cameră de patru paturi, la secția de nașteri.

Afară înfloresc niște tufe de flori roșii; aici totul este altfel decât la Maralal. Mă bucur că am venit atât de repede. Infirmiera vine și îmi explică că mi se vor face două injecții pe zi și perfuzie cu soluție de sare, pentru a evita deshidratarea corpului. Deci așa se tratează malaria! Încep să-mi dau seama, cât de aproape am fost de moarte în spitalul din Maralal. Surorile se ocupă de mine într-un mod înduioșător. A treia zi, nu mi se mai face perfuzie. Injecțiile, însă, trebuie să le mai îndur două zile.

Infirmierele îmi spun că la magazin totul merge bine. Mă simt ca nou-născută și abia aștept să mă întorc acasă, la soțul meu. În a șaptea

zi, apare Lketinga, împreună cu încă doi războinici. Eu mă bucur foarte tare, dar mă mir, totuși, că a plecat de la magazin.

„Noproblem, Corinne, my brother is there!”, îmi spune el, râzând. Apoi, îmi povestește că a dat-o afară pe Anna, pentru că ne-a furat, iar o parte din alimente le-a dat oamenilor, fără ca aceștia să plătească. Mie nu îmi vine să cred și întreb, cu teamă, cine mă va ajuta pe viitor. Îmi spune că a angajat un băiat, care este verificat de el și de fratele lui. Mie îmi vine să râd, pentru că nu văd cum doi analfabeți vor să controleze un fost elev. Îmi mai spune că magazinul este aproape gol și că a venit cu Land Rover-ul, ca să se ducă mai departe la Maralal, să încarce un camion, împreună cu cei doi războinici. Îngrozită, eu îl întreb: „Cu ce bani?” El îmi arată geanta, plină de bancnote și-mi spune că a luat de la părintele Giuliano toți banii. Încordată, eu mă gândesc ce este de făcut. Dacă se va duce la Maralal cu cei doi războinici, îi vor lua și pielea după el. Banii se află desfăcuți, într-o geantă de plastic, iar el nici măcar nu știe câți sunt.

Nu apuc bine să-mi termin gândurile, că vine vizita medicală, iar războinicii trebuie să iasă afară. Medicul îmi spune că malaria este, de data asta, vindecată. Îmi promite că mâine îmi va da drumul, cu condiția să nu muncesc mult și să mă întorc la spital, cu cel târziu trei săptămâni înainte de data prevăzută pentru naștere. Eu răsuflu ușurată că am voie să plec și îi spun și lui Lketinga. El se bucură și îmi promite că vine mâine să mă ia. Cei trei bărbați își petrec noaptea într-un lodging, în Wamba.

Până la Maralal conduc eu și, ca de obicei, când soțul meu este cu mine, nu există nici un fel de probleme. Reușim să închiriem un camion chiar pentru a doua zi. În lodging număr banii pe care îi are Lketinga la el. Spre stupoarea mea, constat că ne mai lipsesc câteva mii de șilingi kenyeni, ca să putem plăti marfa. Îl întreb pe Lketinga, dar el îmi răspunde evaziv, că a mai rămas ceva la magazin. Așa că nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să mă duc să scot din nou bani de la bancă, în loc să depun ceea ce am câștigat. Dar mă bucur că ne

putem întoarce atât de repede la Barsaloi. La urma urmei, nu am fost plecată de acasă mai mult de zece zile.

Camionul, însoțit de unul din războinici, merge pe drumul ocolit, iar noi mergem prin junglă. Sunt atât de fericită că sunt cu soțul meu și eu mă simt bine! Alimentația regulată din spital mi-a făcut bine.

PANTA MORȚII

Pe drum, constatăm că cineva a mai mers înaintea noastră, pe-aici. Sunt urme de roți proaspete, iar Lketinga recunoaște după profilul cauciucurilor că este vorba despre mașini străine. Trecem peste „panta morții” fără probleme, iar eu încerc să nu mă gândesc la episodul îngrozitor, cu copilul mort.

Luăm ultima curbă de dinainte de stânci și frânez brusc. Două Land Rover-uri militare vechi stau în mijlocul drumului și câțiva albi se agită printre ele. Ne este imposibil să mergem mai departe și coborâm, să vedem ce se întâmplă. Din câte aud, este vorba despre un grup de italieni, însoțiți de un negru. Unul dintre bărbații cei tineri stă pe jos, în plin soare și plânge cu sughițuri. Două femei tinere încearcă să îl calmeze. Și lor le curg lacrimi pe față. Lketinga vorbește cu negrul, iar eu încerc să-mi aduc aminte de câteva frânturi de italiană.

Deși afară sunt 40°C, mie mi se face pielea găină, când aud ce s-a întâmplat. Acum aproape două ore, prietena bărbatului care plânge, s-a dus în boscheți, pe partea stâncilor, ca să-și facă nevoile. Ei au oprit mașina în acest loc, crezând că drumul se oprește aici. Femeia nu a făcut nici doi metri și a căzut, sub ochii lor, în prăpastie. Toți au auzit un țipăt prelung, apoi impactul. De atunci, nu au mai primit nici un semn de viață, în ciuda strigătelor și a tentativelor de a coborî în prăpastia adâncă.

Tremur, când mă gândesc, pentru că știu că orice speranță este zadarnică. Din nou, bărbatul strigă numele prietenei sale. Zdruncinată,

mă duc la soțul meu. Și el este bulversat și îmi spune că această femeie este moartă, deoarece aici peretele de stâncă coboară cam o sută de metri în adâncime, iar jos nu se află decât albia secată și plină de pietre a unui râu. Nici un om nu a coborât vreodată de aici, în prăpastie. Cei doi italieni se pare că au încercat acest lucru, pentru că pe jos sunt întinse niște frânghii, legate una de alta. Cele două fete îl țin strâns pe bărbatul distrus. El stă ghemuit, transpirat și tremurând tot, în arșița pâijolitoare. Capul îi este roșu tot. Eu mă duc la ei și le propun să se așeze la umbră, sub copaci. Dar bărbatul țipă mai departe, ca din gură de șarpe.

Uitându-mă la Lketinga, îmi dau seama că se gândește la ceva. Mă reped la el și îl întreb ce are de gând. Vrea să coboare, cu prietenul său, și să o aducă sus pe femeie. Îngrozită, îl țin și urlu la el: „No, Darling, that’s crazy, don’t go, it is very dangerous!” Lketinga îmi dă mâna la o parte.

Deodată, bărbatul care urlă, se scoală și mă ceartă că vreau să mă opun ajutorului. Furioasă, îi spun că eu trăiesc aici, că Lketinga este soțul meu și că peste trei luni el va deveni tată, iar eu nu am de gând să-mi cresc copilul fără tată.

Dar Lketinga și celălalt războinic au început deja coborârea periculoasă. Ultimul lucru pe care îl văd, sunt fețele lor împietrite. Sâmburii evită morții, nici măcar nu vorbesc despre ei. Eu mă așez la umbră și plâng.

A trecut o jumătate de oră și încă nu am auzit nimic. Teama devine insuportabilă. Unul dintre italieni se duce la locul de unde au început coborârea. Se întoarce, tulburat, și ne spune că i-a văzut pe partea cealaltă a prăpastiei pe cei doi războinici, ducând un fel de targă.

Începe o agitație isterică. Nu trec nici douăzeci de minute, că cei doi războinici apar din boscheți, complet epuizați. Mai multe persoane sar imediat să ia targa, improvizată dintr-o kanga de-a lui Lketinga și două crengi lungi.

După fețele masailor, îmi dau seama că femeia este moartă. Arunc și eu o privire și sunt surprinsă ce tânără este și ce liniștită stă acolo.

Dacă nu s-ar simți mirosul dulceag, pe care corpul îl emană la astfel de temperaturi, la trei ore după deces, s-ar putea crede că doarme.

Lketinga vorbește puțin cu însoțitorul cel negru al grupului, după care sunt date la o parte cele două Land Rover-uri. Lketinga ia cheia și se așază la volan. La starea în care se află, ar fi inutil să mă opun. Cu promisiunea că vom informa misiunea, ne continuăm drumul printre stânci. În mașină domnește o liniște absolută. La primul râu, cei doi coboară și se spală aproape o oră. Este ca un fel de ritual.

În sfârșit, plecăm mai departe, iar cei doi bărbați încep să discute șovăielnic. Este aproape ora șase, când ajungem în Barsaloi. Mai mult de jumătate din marfă este deja descărcată în fața magazinului. Războinicul care a însoțit camionul și fratele lui Lketinga îi supraveghează pe cei care ne ajută. Deschid buticul și dau peste o mizerie de neimaginat. Peste tot se află mălai și cutii de carton goale. În timp ce Lketinga aranjează marfa, eu mă duc la misionar. Este uluit de ceea ce îi povestesc, deși auzise deja prin radio ceva. Se așază imediat în Land Cruiser-ul său și pleacă la locul accidentului. Eu mă duc acasă. După atâtea emoții, nu mai pot suporta stresul care mă așteaptă la magazin. Mama vrea, bineînțeles, să știe, de ce camionul a ajuns înaintea noastră, dar nu pot să-i explic foarte bine. Fac chai și mă culc. Gândurile mele se învârt în jurul accidentului. Îmi propun să nu mai merg pe această rută. În starea mea, chiar începe să devină periculos. Cu puțin timp înainte de ora zece, Lketinga vine acasă cu cei doi războinici. Își fac împreună o mămăligă, iar discuțiile lor se referă exclusiv la accidentul cumplit. Într-un târziu, adorm.

Dimineață vin primii clienți să ne caute, ca să deschidem magazinul. Pentru că sunt curioasă să-l cunosc pe noul angajat, care o înlocuiește pe Anna, mă duc repede la butic. Soțul meu îmi face cunoștință cu băiatul. Din prima clipă, îmi este extrem de antipatic. Nu numai pentru că arată imposibil, dar face și impresia că se eschivează de la muncă. Dar eu mă străduiesc să nu-mi arăt prejudecățile, pentru că nu mai am voie să muncesc atât de mult, dacă nu vreau să pierd copilul.

El lucrează de două ori mai încet decât Anna și majoritatea clienților întreabă de ea.

Acum îi cer socoteală lui Lketinga, de ce nu am avut destui bani pentru cumpărăturile din Maralal. Dintr-o singură privire, mi-am dat seama că valoarea mărfurilor rămase în stoc nu corespunde, în nici un caz, cu suma care lipsește. Lketinga aduce un carnețel și îmi arată, mândru, creditele acordate unuia sau altuia. Pe unele persoane le cunosc, dar la celelalte nu le pot descifra nici măcar numele. Încep să mă enervez, pentru că, înainte să deschidem magazinul, am spus clar: „No credit!”.

Băiatul se amestecă și el în discuție și afirmă cu tărie că îi cunoaște pe acești oameni și că precis nu vor exista probleme. Cu toate acestea, eu nu sunt de acord. El ascultă ce îi explic eu, plictisit și cu un aer disprețuitor, ceea ce pe mine mă face și mai furioasă. În cele din urmă, soțul meu spune că acesta este un butic samburu și că trebuie să-i ajute pe oameni. Din nou, mă aflu în rolul albei rele și lacome, iar în realitate eu nu fac altceva, decât să lupt pentru supraviețuire. Bani pe care îi am în Elveția mai ajung, poate, pentru doi ani, după care ce fac? Lketinga pleacă din magazin pentru că nu suportă să devin mai impulsivă. Evident, imediat ce eu, ca femeie, îmi permit să ridic vocea, toți cei de față se uită la noi.

În ziua aceasta, au loc discuții fără sfârșit cu clienții care aveau de gând să cumpere pe credit. Unii, mai încăpățânați, îl așteaptă pe soțul meu. Cu noul angajat, munca nu mai îmi face atâta plăcere, ca atunci când lucram cu Anna. Nici nu îndrăznesc să mă duc la toaletă de frică să nu fiu înșelată. Pentru că Lketinga își face abia către seară apariția, eu am muncit, încă din prima zi, mai mult decât aș fi avut voie. Picioarele mă dor, iar de mâncat, iar nu am mâncat nimic toată ziua. Acasă nu avem nici apă, nici lemne de foc. Mă gândesc, cu ceva nostalgie, la serviciile din spital: trei mese pe zi, fără să trebuiască să gătesc.

Pentru că acum picioarele îmi oboresc mai repede, trebuie să găsesc o soluție. Un chai dimineața și o masă seara nu îmi ajung ca să am

putere. Și mama este de părere că trebuie să mănânc mai mult, altfel copilul nu va fi sănătos. Ne hotărâm să ne mutăm, cât putem de repede, în partea din spate a magazinului. Așa că, după patru luni, părăsim, din păcate, manyatta noastră, dar i-o lăsăm mamei, ceea ce o face foarte fericită.

Data viitoare, când mai închiriem un camion, aducem și un pat, o masă și scaune, ca să ne putem muta. Gândul de a avea un pat, mă bucură foarte tare, pentru că de la dormitul pe jos începe să mă doară spatele. Timp de peste un an, acest lucru nu m-a deranjat.

De câteva zile, s-au adunat nori pe cerul de obicei senin. Toată lumea așteaptă ploaia. În toată țara este secetă. Pământul a început de mult să crape și este tare ca piatra. Leii atacă tot mai des turmele în plină zi. Copiii care le păzesc intră în panică, atunci când sunt nevoiți să alerge acasă, fără capre, ca să cheme ajutor. Lketinga se duce și el tot mai des cu turma noastră la păscut, iar mie nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să mă ocup toată ziua de buric și să-l controlez în permanență pe angajatul nostru.

PLOAIA CEA MARE

După cinci zile înnorate, încep să cadă primele picături de ploaie. Este duminică, ziua noastră liberă. Ne grăbim să acoperim coliba cu folii de plastic, dar abia reușim din cauza rafalelor de vânt. Mama se chinuie atât cu coliba ei, cât și cu a noastră. Începe o ploaie torențială. Nu am văzut în viața mea o astfel de rafală. În cel mai scurt timp, toată regiunea este sub apă. Vântul face ca aerul umed să pătrundă în colibă prin toate crăpăturile. Suntem nevoiți să stingem focul, pentru că scântele se împrăstie peste tot. Pun pe mine toate hainele care îmi pot ține de cald. După o oră, cu tot plasticul de pe acoperiș, începe să picure prin unele locuri în colibă. Nici nu vreau să-mi imaginez, ce inundații sunt la mama și la Saguna!

încet, încet, apa începe să pătrundă de la intrare până la locul în care dormim. Ca să nu treacă apa mai departe, sap cu o cană o groapă în pământ. Vântul bate atât de tare printre foliile de plastic, încât aștept, din moment în moment, să fie smulse. De afară se aude un vuiet, de parcă ne-am afla în mijlocul unui torent. Acum, apa începe să pătrundă în colibă și prin părțile laterale. Încerc, pe cât posibil, să pun toate lucrurile la adăpost, mai sus. Păturile le îndes în geanta de voiaj, pentru ca măcar ele să rămână uscate.

După mai bine de două ore, potopul se termină brusc. Ieșim din manyatta și nu mai recunosc nimic din ce a fost. Unele colibe aproape că nu mai au acoperiș, iar caprele aleargă ca nebune în toate direcțiile. Mama, udă learcă, stă în fața colibei inundate, iar Saguna plânge într-un colț, tremurând. O iau la noi acasă și îi pun pe ea un pulover uscat de-al meu, cu care să se poată înveli. Peste tot, oamenii ies din locuințele lor. Apa a format adevărate pâraie, care curg zgomotos spre râu. Deodată, auzim o pocnitură. Speriată, mă uit la Lketinga și îl întreb ce a fost. Înfășurat în pătura lui cea roșie, el începe să râdă, spunându-mi că a fost viitura care a căzut de pe munte. Se aude ca un vuiet de cascadă.

Lketinga vrea să meargă cu mine la râu, dar mama nu este de acord. „Este mult prea periculos”, spune ea ferm. Așa că ne ducem pe partea cealaltă, unde a rămas lori împotmolit în nisip. Râul acesta are numai douăzeci și cinci de metri lățime, pe când celălalt este de trei ori mai mare. Lketinga și-a tras pătura de lână până peste cap, iar eu sunt îmbrăcată, pentru prima dată, de când sunt la Barsaloi, cu blugi, pulover și geacă. Cele câteva persoane, care ne ies în cale, se miră când mă văd cum arăt. Bineînțeles, ei nu au văzut niciodată până acum o femeie îmbrăcată în pantaloni. Trebuie să fiu atentă să nu-mi cadă, însă, de pe mine, pentru că, din cauza burții, nu mai pot închide fermoarul.

Vuietul devine din ce în ce mai puternic, astfel încât abia ne mai putem înțelege între noi. Deodată, văd în fața mea torentul. Este incredibil, cum s-a transformat! Acea masă de culoare maro ia tot ce-

i iese în cale, inclusiv pietre și boscheți. Violența naturii îmi taie răsuflarea. Deodată, mi se pare că aud un țipăt. îl întreb pe Lketinga, dacă a auzit și el, dar îmi spune că nu. Peste puțin timp, aud din nou foarte clar țipătul. Soțul meu îmi confirmă și el. De unde să vină? Alergăm de-a lungul malului, atenți să nu alunecăm. Câțiva metri mai departe, vedem ceva îngrozitor: în mijlocul râului, prinși de apă până la gât, doi copii stau agățați de o stâncă. Lketinga nu ezită nici o secundă și coboară panta, spre apă, strigându-le ceva copiilor. Scena este cumplită. Apa, care continuă să crească, acoperă pentru câteva momente cele două capete. Mănuțele lor se țin strâns de stâncă. Știu că soțului meu îi este frică de apă adâncă și nici nu știe să înoate. Dacă se întâmplă să cadă în torentul sfâșietor, este pierdut. Cu toate acestea, îl înțeleg foarte bine și sunt mândră că se încumetă să-i salveze pe cei doi copii.

Își ia un băț lung și se luptă cu puhoiul, ca să ajungă la stâncă. Le strigă încontinuu ceva copiilor. Eu stau acolo și mă rog la toți îngerii păzitori. Lketinga ajunge la stâncă, o ia pe fată pe spate și se chinuie să se întoarcă. Eu stau cu ochii fixați pe băiatul rămas agățat de stâncă. Capul lui aproape că nici nu se mai vede. Mă duc în întâmpinarea lui Lketinga și iau fetița, pentru ca el să se poată întoarce imediat după băiat. Copilul este greu și abia pot să-l duc cei doi metri care au mai rămas până la mal. O pun jos și o acopăr repede cu geaca mea. Fetița este rece ca gheața. Iubitul meu îl salvează și pe băiețel. Când îl aduce la mal, scuipe multă apă. Lketinga începe imediat să îl maseze, iar eu fac la fel cu fetița. Treptat, membrele ei rigide încep să se înmoaie. Băiatul însă, este apatic și nu se poate mișca. Lketinga îl duce până acasă, iar eu o ajut pe fată. Gândul că cei doi copii tocmai au trecut pe lângă moarte, mă cutremură. Mama este supărată, când aude ce s-a întâmplat și îi ceartă pe copii. După cum se adevărește, ei au fost cu turma la păscut și, tocmai când au vrut să traverseze râul, i-a surprins potopul. Multe capre au fost înghițite de apă, altele au reușit să ajungă la mal. Soțul meu îmi povestește că valul care se formează este mai mare decât un om și că vine cu o așa viteză de pe

munte, încât cei care s-ar afla în acel moment la râu nu ar avea nici o șansă. În fiecare an se îneacă aici oameni și animale. Copiii rămân la noi, dar nu putem face ceai, pentru că toate lemnele de foc sunt ude.

Mergem să vedem în ce stare se află magazinul. Veranda este acoperită de un strat gros de noroi, dar în interior, în afară de două băltoace mici, totul este uscat. Mergem la ceainărie, dar nici aici nu găsim ceai. Vuietul apei se aude foarte puternic și ne decidem să coborâm totuși într-acolo. Râul arată înfricoșător. Roberto și Giuliano sunt și ei acolo și se uită la furia torentului. Eu le povestesc în câteva cuvinte ce s-a întâmplat la celălalt râu și Giuliano se duce, pentru prima dată, la soțul meu și îi mulțumește, dându-i mâna.

În drum spre casă, trecem pe la magazin și luăm sobița și cărbunii de lemn, ca să putem să facem măcar un ceai fierbinte |)entru toată lumea. Noaptea dormim destul de prost, pentru că în colibă totul este umed. A doua zi de dimineață, însă, soarele strălucește din nou. Punem hainele și păturile la uscat pe tufele de mărăcini.

O zi mai târziu, toată regiunea suferă o nouă transformare, de data aceasta lentă și silențioasă. Peste tot începe să răsară iarba, iar florile le poți urmări, practic, cum cresc din pământ. Mii de fluturi se învârt în aer ca fulgii de zăpadă. Este minunat să vezi cum reînvie viața, în acest peisaj care de obicei este sterp. Într-o săptămână, întreg Barsaloi devine o mare de flori violete.

Există, însă, și inconveniente. Seara ne năpădesc țânțarii care bâzâie peste tot. Deși dormim, bineînțeles, sub plasa noastră protectoare, lighioanele devin atât de insuportabile, încât seara sunt nevoită să aprind o spirală în manyatta.

Au trecut zece zile de la ploaia cea mare, iar noi suntem în continuare izolați de lumea exterioară din cauza celor două râuri, pline cu apă. Acum pot fi traversate pe jos, dar cu mașina riscul este prea mare. Giuliano m-a avertizat insistent, spunându-mi că deja au rămas câteva mașini împotmolite în râu și se poate vedea cum sunt înghițite, încet, încet, de nisipurile mișcătoare.

Peste câteva zile, ne încumetăm să mergem la Maralal. Alegem drumul ocolit, pentru că prin pădure strada este alunecoasă și udă. De data asta nu reușim să obținem imediat un camion, așa că trebuie să mai așteptăm patru zile la Maralal. Mergem să o vizităm pe Sophia. Este bine, dar s-a îngrășat atât de mult, încât abia se mai poate apleca. Despre Jutta nu mai știe nimic.

Lketinga și cu mine ne petrecem majoritatea timpului în lodge. Este fascinant să urmărești în acest sezon animalele sălbatice, cum vin să se adape la gura de apă! Iar acum avem și timp pentru așa ceva. În ultima zi, ne cumpărăm un pat și o saltea, o masă cu patru scaune și un dulap mic. Mobila nu este așa de frumoasă ca cea din Mombasa, și pe deasupra și mai scumpă. Șoferul nu se arată prea încântat, atunci când vede că trebuie să mai încarce și mobilierul, dar, la urma urmei, eu plătesc camionul. Mergem în spatele lui și după aproape șase ore ajungem la Barsaloi fără probleme. Nu a fost nevoie să schimbăm nici măcar o roată. Mai întâi punem mobila în partea din spate a buticului, după care începem să descărcăm restul.

MUTAREA DIN MANYATTA

A doua zi ne mutăm în magazin. Este o căldură apăsătoare; florile au dispărut din nou, iar caprele ne dau mult de lucru. Mut mobila de colo-colo, dar tot nu reușesc să o aranjez așa de confortabil cum era în manyatta noastră. Îmi iau, însă, angajamentul, că voi munci mult mai puțin și voi lua mese regulate, lucru de care am neapărată nevoie. După ce închidem magazinul, soțul meu se duce repede acasă, ca să-și salute animalele, iar eu gătesc un ghiveci bun din cartofi noi, sfeclă și varză.

În prima noapte, dormim amândoi foarte prost, deși patul este confortabil. Din cauza acoperișului care trosnește încontinuu, nu reușim să adormim. La ora șapte dimineața bate cineva la ușă. Lketinga se duce să vadă cine este; în fața ușii stă un băiat care vrea

să cumpere zahăr. Milos, Lketinga îi dă o jumătate de kilogram și închide la loc. Acum mie îmi este mai ușor să-mi fac toaleta de dimineață, deoarece mă pot spăla într-un lighean. Closetul se găsește la numai cincizeci de metri de magazin. Viața mi se pare mai plăcută, în schimb mai puțin romantică.

Din când în când, atunci când Lketinga este și el la magazin, mă pot întinde și eu puțin. În timp ce gătesc, am posibilitatea să mă mai duc și în față, la magazin. O săptămână, totul merge foarte bine. Am găsit și o fată, care îmi aduce apă de la misiune. Mă costă ceva, dar nu mai trebuie să mă duc la râu și, în plus, apa este curată și limpede. În cel mai scurt timp, s-a răspândit vestea că locuim la magazin. Clienții vin încontinuu să ceară apă, iar aici, într-o manyatta, cutuma spune că trebuie să îndeplinești această dorință. Asta înseamnă că până la prânz, din cei douăzeci de litri de apă, nu ne mai rămâne aproape nimic. Războinicii stau toată ziua așezați pe patul nostru și îl așteaptă pe Lketinga, iar o dată cu el, ceaiul și mâncarea. Atâta vreme cât magazinul este plin cu alimente, nu le poate spune că nu avem nimic.

După astfel de vizite, locuința arată groaznic: peste tot sunt împrăștiate oale murdare sau oase roase; pe pereți atârnă flegme uscate, maronii; pătura mea de lână și salteaua sunt pline de vopsea roșie-ocru, de la picturile războinicilor. Eu mă simt exploatată și de aceea am de multe ori discuții cu soțul meu. Câteodată îmi dă dreptate și îi trimite acasă la mama, alteori este împotriva mea și dispare cu tot cu ei. Îmi dau seama că și pentru el situația este nouă și greu de coordonat, de aceea suntem nevoiți să găsim o soluție, ca să satisfacem și exigențele ospitalității, dar în același timp să nu ne lăsăm nici exploatați.

Eu m-am împrietenit cu soția veterinarului și, din când în când, mă invită la ei la ceai. Încerc să-i explic nemulțumirea mea și, spre marea mea mirare, mă înțelege imediat. Îmi spune că acesta este felul de a fi al oamenilor din manyattas, dar că la „oraș” acest drept al ospitalității a fost limitat, în sensul că nu mai este valabil pentru orice

trecător, ci numai pentru membrii familiei și pentru prietenii foarte buni. Seara îi povestesc lui Lketinga ce am aflat și îmi promite că pe viitor va face și el la fel.

În săptămânile care urmează, în vecinătate au loc mai multe nunți. Majoritatea celor care se căsătoresc sunt bărbați mai în vârstă, care iau de soție a treia sau a patra femeie. Toate sunt fete tinere, cărora li se poate citi mai târziu pe față nefericirea. Nu rar se întâmplă ca diferența de vârstă să fie de treizeci sau chiar de mai mulți ani. Cele mai fericite sunt acele fete care sunt alese ca prime soții ale unui războinic.

Rezervele de zahăr scad rapid, pentru că la cele mai multe nunți este nevoie, pentru plata miresei, de o sută de kilograme de zahăr. Și asta fără să se ia în calcul zahărul necesar pentru petrecere. Astfel, vine ziua în care magazinul este plin de mălai, iar zahăr nu mai avem nici un pic. Doi războinici, care urmează să se căsătorească peste două zile, stau în magazin și nu știu ce să facă. Nici la somalezi nu se mai găsește de mult zahăr. Deși nu-mi convine, plec la Maralal. Spre ușurarea mea, veterinarul vine cu mine, pentru că vrea să-și ia salariul. Mergem din nou pe drumul ocolit. Eu cumpăr repede zahărul și miraa, pe care i-am promis-o lui Lketinga.

Veterinarul se lasă, însă, așteptat. În sfârșit, pe la ora patru își face apariția. El propune să mergem prin junglă, dar eu nu sunt încântată de idee, pentru că, de când a fost ploaia cea mare, nu am mai mers pe drumul acesta. El mă asigură, însă, că acum este uscat. Așa că plecăm. În multe locuri suntem nevoiți să trecem prin băltoace pline de noroi, dar cu tracțiunea integrală nu este nici o problemă. Ajunși la „panta morții”, constat că drumul arată cu totul altfel: apa a săpat gropi destul de mari. Coborâm și mergem pe jos, ca să vedem pe unde este cel mai bine să trecem. În afară de un șanț lat de treizeci de centimetri, care traversează strada, nu văd nicăieri altceva ce ne-ar împiedica să trecem. Cel puțin, așa mi se pare mie. Cu puțin noroc, vom trece și de această porțiune.

Ne încumetăm și plecăm. Merg prin locurile mai ridicate, cu speranța să nu alunecăm în șanț, unde am rămâne împotmoliți în noroi. Reușim să trecem și răsuflăm ușurați. Mai târziu, ajungem la zona stâncoasă, unde mașina se zdruncină puternic peste bolovani. Cel puțin nu este alunecos. De porțiunea mai grea am trecut, acum urmează douăzeci de metri cu pietriș.

Deodată, aud zdrăngănind ceva sub mașină. Merg mai departe, dar până la urmă trebuie să opresc, pentru că zgomotul se amplifică. Coborâm. De afară nu se vede nimic. Mă uit sub mașină și descopăr ceea ce este mai rău: pe una din părți, arcurile, în afară de două dintre ele, sunt toate rupte. Asta înseamnă că nu mai avem nici o suspensie. Bucățile rupte se lovesc de pământ și astfel se produce zgomotul.

Din nou rămân cu mașina asta în pană! Sunt furioasă pe mine însămi, pentru că m-am lăsat convinsă să merg pe aici. Veterinarul propune să mergem așa, pur și simplu, mai departe. Eu nici nu concep așa ceva. Mă gândesc ce este de făcut. Aduc frânghiile din mașină și mă duc să caut niște bucăți de lemn potrivite. După aceea, ridicăm piesele care atârna și le legăm fix. La sfârșit, băgăm și bucățile de lemn, ca să nu se roadă frânghiile. Apoi merg încet, mai departe, până la primele manyattas. Acolo descărcăm patru din cei cinci saci și îi depozităm în prima colibă care ne iese în cale. Veterinarul îi roagă pe oameni să nu desfacă sacii, iar noi plecăm mai departe spre Barsaloi. Mă enervez atât de tare din cauza acestei mașini blestemate, încât mă doare stomacul.

Din fericire, ajungem la butic fără alte incidente. Lketinga se bagă imediat sub mașină, ca să se asigure că într-adevăr este așa cum am povestit eu. El nu înțelege, de ce am descărcat zahărul la colibe, fiind de pe acum sigur că nu îl voi mai găsi atunci când mă voi întoarce după el. Eu mă duc în camera noastră să mă întind, pentru că sunt cumplit de obosită.

A doua zi mă duc la părintele Giuliano, ca să-i arăt mașina, îmi spune, puțin enervat, că el nu este atelier de reparat mașini și că

trebuie să demonteze jumătate din mașină, ca să sudeze piesele, iar acum chiar nu are timp pentru așa ceva. Înainte să mai poată adăuga ceva, eu plec acasă. Sunt dezamăgită. Mă simt abandonată de toată lumea. Fără ajutorul lui Giuliano, nu mai ajung niciodată la Maralal cu mașina asta. Lketinga mă întreabă ce a zis Giuliano. Când îi spun că nu ne poate ajuta, îmi răspunde că el a știut dintotdeauna că acest bărbat nu este un om bun. Chiar atât de tragică nu mi se pare situația. La urma urmei, el ne-a scos de multe ori din încurcătură. Lketinga și băiatul servesc la butic, iar eu dorm toată dimineața. Pur și simplu, nu mă simt bine. La prânz deja nu mai avem zahăr, iar eu abia pot să-l conving pe soțul meu să nu plece cu mașina stricată, ca să aducă restul de zahăr.

Spre seară, Giuliano îl trimite pe gardianul lui, să ne spună că putem să ducem mașina. Răsuflu ușurată, când văd că s-a răzgândit și îl trimit pe Lketinga cu mașina la el. Eu rămân acasă să gătesc. La ora șapte închidem magazinul, iar Lketinga încă nu s-a întors. În schimb, doi războinici străini așteaptă în fața ușii. Chiar când termin de mâncat, apare și Lketinga. A fost acasă la mama, să se uite de animale. Râde bucuros și îmi întinde primele două ouă ale mele. De ieri, găina mea face ouă, așa că pot să-mi diversific și mai mult alimentația. Fac ceai pentru oaspeți, după care mă duc în pat, sub plasa de țânțari, deoarece sunt obosită.

Cei trei mănâncă, beau și discută. Eu moțai încontinuu. Noaptea mă trezesc într-un lac de transpirație și mi-e sete. Soțul meu nu se află lângă mine. Nu știu unde este lanterna. Când ies de sub pătură și de sub plasa de țânțari, ca să dibui unde este canistra de apă. Mă lovesc cu piciorul de ceva de pe jos. Înainte să mă gândesc ce ar putea fi, aud un grohăit. Împietrită de frică, întreb: „Darling?” Găsesc, în sfârșit, lanterna și în raza de lumină recunosc trei siluete care stau pe jos și dorm. Una dintre ele este Lketinga. Pășesc cu atenție peste cele trei corpuri, ca să ajung la canistră. Mă întorc în pat și inima îmi bate în continuare, mai să-mi sară din piept. Cu acești necunoscuți în cameră, nu mai reușesc să adorm. Dimineața tremur atât de tare,

încât nu mai ies de sub pătură. Lketinga face chai pentru toată lumea, iar eu mă bucur că beau ceva fierbinte. Cei trei bărbați râd cu poftă, când le povestesc aventura mea nocturnă.

Astăzi, angajatul nostru este singur la vânzare, pentru că Lketinga s-a dus cu cei doi războinici la o ceremonie. Eu rămân în pat. La prânz vine părintele Roberto și ne aduce ceilalți patru saci cu zahăr. Când mă duc în magazin, ca să-i mulțumesc, simt că am amețeli și mă întind imediat la loc. Nu-mi convine că băiatul este singur, dar îmi este mult prea rău ca să îl controlez. La o jumătate de oră după sosirea zahărului, domnește același haos obișnuit. Eu stau în pat, dar în gălăgia și pălăvrăgeala asta, nu pot dormi. Seara închidem magazinul, iar eu rămân singură. De fapt, aș fi avut chef să mă duc la mama, dar iar îmi este frig. Cum nu vreau să gătesc doar pentru mine, mă întind sub plasa de țanțari. Lighioanele sunt în continuare foarte numeroase și agresive. Noaptea mă apucă frisoanele. Dinții îmi clănțane atât de tare, încât am impresia că se aude până în coliba alăturată. De ce nu vine Lketinga acasă? Noaptea mi se pare interminabilă. Acum tremur îngrozitor, pentru ca în clipa următoare să transpir. Aș avea nevoie la toaletă, dar nu îndrăznesc să ies singură. De nevoie, folosesc o cutie de conservă goală.

Dimineată, devreme, bate cineva la ușă. Mai întâi întreb cine este, pentru că nu sunt dispusă să vând. Recunosc, în sfârșit, vocea cunoscută a iubitului meu. Își dă imediat seama că ceva nu este în ordine, dar eu îl liniștesc, pentru că nu vreau să deranjez iar misiunea.

Bine dispus, el îmi povestește despre ceremonia de nuntă a unui războinic și îmi spune că peste două zile va trece pe aici un raliu-safari; deja a văzut câteva mașini și probabil vor trece azi câțiva șoferi, ca să cerceteze traseul până în Wamba. Mie nu îmi vine să cred. În ciuda stării mizerabile în care mă aflu, mă las și eu molipsită de emoția lui Lketinga. Mai târziu se duce să vadă ce este cu mașina noastră, dar încă nu este gata.

Cu puțin timp înainte de ora două, aud un zgomot infernal. Până să ajung în ușa buricului, se mai vede doar un nor de praf care se dispersează ușor. Primul pilot a trecut pe acolo ca o săgeată. După puțin timp, toată lumea din Barsaloi se află postată pe stradă. Cam peste o jumătate de oră, trece cu toată viteza și a doua, apoi a treia mașină. Am un sentiment foarte ciudat când văd cum ajunge civilizația aici, la capătul lumii, într-un timp cu totul altui. Mai așteptăm încă ceva vreme, dar pentru astăzi vraja s-a terminat. Acestea au fost mașinile care au testat traseul. Peste două zile vor trece pe aici treizeci sau chiar mai multe mașini. Abia aștept această distracție, deși eu sunt încă la pat și am febră. Lketinga îmi gătește ceva, dar numai când văd mâncarea și mi se face rău.

În ziua raliului, mie îmi este foarte rău. În repetate rânduri îmi pierd cunoștința pentru scurt timp. De câteva ore nu am mai simțit copilul în burtă. Sunt cuprinsă de panică și, când îi povestesc soțului meu, încep să plâng. Speriat, Lketinga se duce după mama în timp ce îmi pipăie burta, ea vorbește încontinuu cu mine. Fața ei este sumbră. Îl întreb plângând pe Lketinga ce s-a întâmplat cu copilul, dar el stă acolo neputincios și vorbește numai cu mama. În cele din urmă, îmi spune că mama lui crede că am căzut victima unui blestem, care mă face bolnavă și că cineva îmi dorește moartea mie și bebelușului nostru.

Mă întrebă cu cine am stat de vorbă în ultima vreme la butic, dacă somalezii cei bătrâni au fost aici, dacă m-a atins sau m-a scuipat vreun bătrân sau dacă cineva mi-a arătat o limbă neagră încep să mă bombardez cu întrebări, iar eu, de frică, devin aproape isterică. Un singur gând îmi trece prin cap: copilul meu este mort!

Mama pleacă și ne promite că se va întoarce cu medicamente bune. Nu știu cât timp am stat acolo și am plâns cu sughituri. Când deschid ochii, văd vreo șase sau opt bărbați și femei adunați toți în jurul meu. Îi aud spunând mereu: „Enkai, Enkai!” Fiecare dintre bătrâni îmi freacă burta și murmură ceva. Pe mine nu mă mai interesează nimic. Mama îmi apropie de buze un bol cu un lichid, pe care trebuie să-l beau dintr-o înghițitură. Băutura este atât de iute, încât mă cutremură.

În același moment, simt de două-trei ori o zvâcnitură și un ghiont în burtă și pun mâna, speriată. Se învâрте totu în jurul meu. Deasupra mea văd numai figuri bătrâne. As prefera să mor. „Copilul meu era încă în viață, iar acum este, mai mult ca sigur, mort”, mă gândesc eu și încep să țip: „JVÎi-ați omorât copilul, Darling, they have now killed our baby!” Simt cum îmi dispare și ultima mea forță și dorință de a trăi.

Din nou văd cum zece sau mai multe mâini se așază pe burta mea, o freacă și o apasă. În timpul acesta, bătrânii se roagă și cântă. Deodată, burta se ridică puțin, iar eu simt din interior o zvâcnitură ușoară. La început nu îndrăznesc să cred, dar asta se repetă de câteva ori. Bătrânii par să fi simțit și ei, iar vocile se roagă mai încet. Când realizez că bebelușul trăiește, simt cum dorința de viață, pe care am crezut-o pierdută, crește în mine.

„Darling, please, go to Pater Giuliano and tell him about me. I want to go to the hospital!”

FLYING DOCTOR

După puțin timp apare și Giuliano. Citesc pe fața lui spaimă. Vorbește puțin cu bătrânii și mă întreabă în ce lună sunt. „La începutul lunii a opta”, îi răspund eu cu o voce slăbită. Ne spune că vrea să încerce să găsească prin radio un flying doctor. După aceea pleacă. De asemenea, se retrag și mama și bătrânii. Stau întinsă în pat, udă de transpirație, și mă rog pentru copil și pentru mine. Pentru nimic în lume nu vreau să pierd acest copil. Fericirea mea depinde de viața acestei ființe mici.

Dintr-odată, aud zgomot de motor, dar nu de mașină, ci de avion. În mijlocul nopții, un avion aterizează aici, în mijlocul sălbăciei! De afară se aud niște voci. Lketinga iese și el și se întoarce tulburat. Un avion! Giuliano apare și-mi spune să-mi iau strictul necesar și să urc, pentru că pista nu este luminată prea mult timp. Mă ajută să mă ridic

din pat, Lketinga îmi împachetează câteva lucruri, după care mă duce până la avion.

Mie îmi piere graiul, când văd atâta lumină. Giuliano a pus în funcțiune, cu ajutorul unui generator, un reflector uriaș. De-o parte și de alta a străzii, pe porțiunile fără denivelări, se află torțe și lămpi cu petrol. Pista este delimitată de niște pietre mari. Pilotul, un alb, mă ajută să mă urc în avion. Îi face semn soțului meu, să se urce și el, dar Lketinga stă acolo descumpănit. Ar vrea să vină, dar nu își poate învinge frica.

Sărmanul meu iubit! înainte să se închidă ușile, îi strig să rămână aici, să se ocupe de magazin. Decolăm. Este pentru prima dată când mă urc într-un avion atât de mic, dar mă simt în siguranță. După aproximativ douăzeci de minute, ne aflăm deasupra spitalei din Wamba. Aici există, firește, o pistă adevărată și totul este luminat. Aterizăm și două infirmiere mă așteaptă cu un scaun cu roțile. Mă dau cu greu jos din avion, ținându-mă cu o mână de burtă. În timp ce sunt transportată la spital în scaunul cu roțile, încep să-mi dau din nou seama de toată mizeria în care mă aflu și, cu toate cuvintele de consolare ale infirmierelor, plâng și mai tare, cu sughițuri. La spital mă așteaptă doctorița elvețiană. Și pe fața ei citesc îngrijorare, dar ea mă încurajează, spunându-mi că totul va fi bine.

Stau în sala de consultații, pe scaunul ginecologic și aștept să vină medicul șef. Îmi dau seama cât sunt de murdară și îmi vine să intru în pământ de rușine. Vreau să îmi cer scuze, dar el dă din cap, considerând că momentan există alte lucruri mai importante. Mă consultă atent, fără instrumente, numai cu mâinile, iar eu stau cu sufletul la gură, ca să aflu ce este cu copilul meu.

În sfârșit, îmi confirmă că bebelușul trăiește, dar îmi spune că pentru luna a opta este mult prea mic și prea slab. Copilul este plasat deja foarte jos și trebuie să facem totul ca să împiedicăm o naștere prematură. Apoi vine doctorița elvețiană și îmi comunică rezultatul analizelor: sufăr de o anemie puternică și am nevoie urgentă de transfuzie de sânge, ca să tratez un acces de malarie gravă. Doctorul

îmi explică, cât de greu este să facă rost de sânge. Aici nu au decât câteva conserve de sânge, de înlocuirea cărora trebuie să mă îngrijesc eu, prin intermedierea unui donator. Eu mă îngrozesc, când mă gândesc să primesc sânge străin aici, în Africa, în epoca Sidei. îngrijorată, îl întreb pe medic, dacă sângele este verificat. îmi răspunde sincer că numai o parte, dar că în mod normal, pacienții care suferă de anemie trebuie să aducă un donator din familie, înainte de a li se face transfuzia. Aici, majoritatea oamenilor mor de malarie sau consecințele acesteia, cum ar fi anemia, iar misiunea primește prea puține conserve de sânge din străinătate.

Eu stau pe scaun și încerc să-mi fac ordine în gânduri. O singură idee nu-mi dă pace: transfuzia de sânge înseamnă Sida. îndrăznesc să protestez, spunând că nu vreau să mă infestez cu această boală mortală. Atunci, doctorul devine categoric și-mi spune că trebuie să aleg între sângele acesta și moartea sigură. O infirmieră africană mă așază în scaunul cu roțile și mă duce într-o cameră, unde mai sunt deja trei femei. Mă ajută să mă dezbrac, după care îmi dă o uniformă de spital, cum au și celelalte.

Mai întâi îmi administrează o injecție, după care îmi pune perfuzia la mâna stângă. Doctorița elvețiană intră cu o pungă de sânge și îmi spune, cu un zâmbet liniștitor, că a reușit să facă rost de ultima conservă de sânge elvețian, corespunzătoare grupei mele de sânge. Mă asigură că îmi va ajunge până mâine și că majoritatea infirmierelor de la misiune sunt dispuse să doneze sânge pentru mine, în cazul în care grupa lor corespunde cu a mea. Eu sunt impresionată de atâta îngrijire și le mulțumesc, încercând să-mi stăpânesc lacrimile. Când îmi bagă seringă în mâna dreaptă pentru transfuzia de sânge, mă doare îngrozitor de tare, pentru că acul este foarte gros. Trebuie să încerc de mai multe ori, pentru ca sângele salvator să înceapă să-mi curgă prin vene. îmi leagă cele două mâini de pat, ca să nu smulg acele în

timpul somnului. Bănuiesc că am o mină foarte tristă și mă bucur că mama mea nu știe în ce stare mizerabilă mă aflu. Chiar dacă totul se

termină cu bine, nu îi voi scrie niciodată prin ce am trecut. Cu aceste gânduri adorm.

La ora șase dimineața, pacienții sunt treziți, ca să li se ia temperatura. Eu sunt moartă de oboseală, pentru că nu am dormit mai mult de patru ore. La ora opt mi se face din nou o injecție, iar înainte de prânz o nouă transfuzie. Spre norocul meu, mi se dă sângele infirmierelor din spital și cel puțin nu mai trebuie să-mi fac griji din cauza Sidei.

Consultul de sarcină obișnuit are loc după-amiază. Mi se palpează și mi se ascultă burta, și astfel este examinat ritmul cardiac al fătului. Apoi mi se ia tensiunea. Mai mult de-atât nu se poate face aici. De mâncat nu pot mânca încă nimic, pentru că și aici mirosul de varză îmi creează stare de vomă. Cu toate acestea, la sfârșitul celei de-a doua zile mă simt mai bine. După o a treia transfuzie de sânge, mă simt ca o floare care este udată, în sfârșit, după mult timp. Simt cum viața revine în corpul meu, de la zi la zi tot mai mult. După ultima transfuzie de sânge, mă uit pentru prima dată, după mult timp, într-o oglindă mică de buzunar. Aproape că nu mă mai recunosc. Ochii mi se par imenși și băgați în orbite, pomeții ieșiți în afară, iar nasul lung și ascuțit. Părul, mat și subțire, mi se lipește din cauza transpirației, de cap. Și cu toate acestea, mă simt deja mult mai bine, mă gândesc eu speriată. Dar până acum am stat tot timpul în pat și în cele trei zile nu m-am dat jos nici măcar o dată, pentru că sunt în continuare conectată la perfuzia pentru malarie.

Infirmierele sunt foarte drăguțe și trec pe la mine cât pot de des, dar sunt îngrijorate de faptul că nu mănânc în continuare nimic. Una dintre ele este deosebit de drăguță, iar eu sunt impresionată de bunătatea și căldura care radiază pe chipul ei. Intr-o zi, vine la mine cu un sandviș cu cașcaval de la misiune.

Cum eu nu am mai văzut de multă vreme cașcaval, nu-mi trebuie multă vreme ca să-l mănânc. Începând din această zi, am voie să mănânc din nou hrană solidă. Sunt încântată de faptul că merg spre bine. Soțului meu i se transmite și lui prin radio că eu și Napirai nu mai suntem în pericol.

A trecut deja o săptămână, de când mă aflu aici. într-o zi, la un consult, doctorița elvețiană mă sfătuiește să mă duc să nasc în Elveția. Mă uit speriată la ea și o întreb de ce. îmi spune că sunt mult prea slabă și prea anemică pentru luna a opta și, dacă nu mă hrănesc bine, există riscul, din cauza unei noi pierderi de sânge și a efortului fizic de la naștere, să nu supraviețuiesc. Aici nu au aparate de oxigen, iar pentru nou-născuții anemici nu există incubatoare. în afară de asta, aici nu se dau calmante la naștere, pentru că, pur și simplu, nu au.

Mă cuprinde groaza când mă gândesc să plec în Elveția, în starea în care mă aflu. îi spun doctoriței că nu mă simt în stare de o astfel de călătorie, deoarece nu am forța necesară. încercăm să găsim alte soluții, pentru că în săptămânile care au mai rămas trebuie să ajung la cel puțin șaptezeci de kilograme. Acasă nu mă pot întoarce, deoarece este prea periculos am cauza malariei. Atunci mă duce gândul la Sophia, care locuiește la Maralal. Are o locuință frumoasă și gătește bine. Doctorița este de acord cu această soluție, dar cel mai devreme pot părăsi spitalul peste două săptămâni.

Pentru că nu mai dorm foarte mult ziua, timpul abia se scurge. Cu celelalte femei din cameră nu prea pot să comunic. Sunt femei samburu care au deja mai mulți copii. Unele s-au convertit, influențate de misiune, altele au fost aduse aici, pentru că au avut complicații cu sarcina. Ora de vizită este o dată pe zi, după-amiaza. La secția de nașteri, însă, nu vin mulți vizitatori, deoarece aici făcutul copiilor este treaba femeilor. Probabil că în timpul acesta soții lor se distrează cu celelalte soții.

Incep să mă întreb și eu ce face iubitul meu. Mașina noastră este mai mult ca sigur reparată, iar dacă nu, el ar putea ajunge aici cam în șapte ore, ceea ce pentru un masai nu înseamnă nimic. Bineînțeles, infirmierele îmi transmit în fiecare zi salutări de la Lketinga, pe care el i le comunică părintelui Giuliano. El este tot timpul la magazin și îl ajută pe băiat. în momentul de față, buticul îmi este indiferent; nu vreau să îmi mai încarc capul și cu asta. Dar cum să-i spun lui

Lketinga că eu nu mai pot veni acasă până după nașterea copilului? îmi imaginez deja fața lui plină de suspiciune.

În cea de-a opta zi, îl văd stând în pragul ușii. Nesigur pe el, dar cu fața strălucindu-i de fericire, Lketinga se așază pe marginea patului. „Hello, Corinne, how are you and my baby? Are you okay?” mă întreabă el, după care despachetează o bucată de carne prăjită. Eu sunt de-a dreptul impresionată de gestul lui. Părintele Giuliano a venit aici la misiune cu mașina și a profitat de ocazie și a venit cu el. Prea multe gesturi de tandrețe nu ne putem permite, pentru că femeile de față ne urmăresc sau îl iau la întrebări. Cu toate acestea, sunt fericită că îl văd. Deocamdată nu îi povestesc despre intenția mea de a petrece următoarele săptămâni la Maralal. Promite că se va întoarce, îndată ce mașina va fi reparată. Giuliano trece și el repede să mă vadă, după care cei doi dispar iar.

Zilele care urmează mi se par și mai lungi. Singurul divertisment sunt vizitele infirmierelor, precum și vizitele medicale. Din când în când, mi se aduce câte un ziar. A doua săptămână, mă plimb în fiecare zi câte puțin prin spital. Imaginea oamenilor, în majoritate grav bolnavi, mă deprimă. Mai bine stau lângă pătuțurile nou-născuților și mă bucur la gândul că voi avea și eu un copil. Îmi doresc din toată inima o fetiță sănătoasă. Precis va fi foarte frumoasă, cu un așa tată. Am zile în care mi-e teamă, ca copilul meu să nu se nască cu vreo malformație, din cauza atâtor medicamente pe care le-am luat.

La sfârșitul celei de-a doua săptămâni, Lketinga vine iar să mă vadă. Îngrijorat, mă întreabă când mă întorc odată acasă, așa că nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să-l pun față în față cu intenția mea de a mă muta la Sophia. Fața i se întunecă într-o secundă și mă întreabă insistent: „Corinne, why do you not come home? Why you will stay in Maralal and not with Mama? You are okay now and you get your baby in the house of Mama!” Orice explicație din partea mea este de prisos, pentru că nu vrea să creadă. În cele din urmă spune: „Now I know, maybe you have a boyfriend in Maralal!”

Fraza aceasta mă răneștemiai tare decât o lovitură în față. Am senzația că mă prăbușesc într-o prăpastie adâncă. Izbucnesc în plâns, iar el consideră asta ca o dovadă că bănuielile lui sunt justificate. Enervat, se plimbă prin cameră dintr-o parte în alta, spunând încontinuu: „I’m not crazy, I know the ladies!”

Deodată, intră în cameră o soră albă. Se uită speriată, întâi la mine, apoi la soțul meu și întreabă ce s-a întâmplat. Plângând, încerc să-i explic. Ea vorbește cu Lketinga, dar fără succes; numai medicul, care îl ia mai tare, poate schimba ceva. Contrariat, Lketinga își dă în cele din urmă acordul. În momentul de față, însă, eu nu mai simt nici un fel de bucurie. M-a rănit mult prea tare. Lketinga părăsește spitalul, iar eu nici măcar nu știu dacă îl voi mai vedea aici sau abia la Maralal.

Infirmiera vine încă o dată la mine să discutăm. Este foarte îngrijorată din cauza atitudinii soțului meu și mă sfătuiește și ea să mă duc să nasc în Elveția. Copilul va primi astfel naționalitatea mea. Îmi spune că aici, copilul este proprietatea familiei soțului meu, iar eu nu pot face nimic fără acordul tatălui. Obosită, eu mă opun acestei alternative, pentru că nu mă simt în stare să întreprind o astfel de călătorie. Oricum, soțul meu nu mi-ar da acordul scris ca să pot părăsi Kenya, acum, cu cinci săptămâni înainte de naștere, în plus, în adâncul sufletului meu, sunt pe deplin convinsă că el se va calma și va fi din nou Lketinga cel vesel, atunci când va veni pe lume copilul.

În cea de-a treia săptămână nu mai aud nimic despre el. Puțin dezamăgită, părăsesc spitalul, atunci când se ivește ocazia să plec cu un misionar la Maralal. Infirmierele își iau la revedere călduros de la mine și îmi promit că îl vor înștiința pe soțul meu, prin părintele Giuliano, că mă aflu la Maralal.

SOPHIA

Sophia este acasă și se bucură enorm de vizita mea. Când îi explic situația în care mă aflu, îmi spune că nu sunt probleme cu mâncarea, dar de dormit nu pot dormi la ei, pentru că partea din spate a locuinței este amenajată ca sală de fitness pentru prietenul ei. Eu rămân puțin nedumerită. Ne gândim mai apoi unde aş putea să merg. Prietenul ei se duce să caute un loc de dormit pentru mine și, după mai multe ore, îmi găsește o cameră în apropiere de ei, asemănătoare cu cea de la lodging, numai că patul este mai mare și mai frumos. În rest, este goală. Mergem să o vedem și imediat se strâng în jurul nostru câteva femei și câțiva copii. Mă hotărâsc să închiriez camera.

Zilele se scurg încet. Mâncarea în sine este o adevărată plăcere. Sophia gătește fantastic, iar eu mă îngraș pe zi ce trece. Noaptea sunt însă groaznice. Până târziu, se aude muzică sau gălăgie din toate părțile. Camera este atât de prost izolată, încât ai impresia că locuiești cu vecinul tău într-o cameră. În fiecare seară mă chinuiesc să adorm.

Câteodată îmi vine să urlu, atât de tare mă exasperează gălăgia, dar nu vreau să renunț la cameră. Dimineața mă spăl în cameră. De asemenea, hainele mi le spăl o dată la două zile, ca să am o preocupare. Sophia se ceartă mult cu prietenul ei, așa că de cele mai multe ori mă retrag după ce mâncăm. Burta îmi crește și eu sunt foarte mândră de asta. A trecut deja o săptămână, de când mă aflu la Maralal, iar soțul meu nu a venit nici măcar o dată să mă vadă, ceea ce mă întristează. În schimb, m-am întâlnit în sat cu James, care era împreună cu alți băieți. Din când în când, Săli, prietenul Sophiei, aduce colegi la masă, după care jucăm cărți, ceea ce pe mine mă amuză foarte tare.

Intr-o zi, stăm din nou toți patru în cameră și jucăm cărți. Ușa stă de obicei deschisă, ca să avem mai multă lumină. Deodată, îl văd pe soțul meu stând în pragul ușii, cu lăncile în mână. Nici nu apuc să îl salut, că mă și întreabă cine este celălalt bărbat. Toată lumea începe să râdă, numai eu nu. Sophia îi face semn să intre, dar el rămâne în pragul ușii și mă întreabă cu o voce aspră.

„Corinne, is this your boyfriend?” Mie îmi vine să intru în pământ de rușine. Sophia încearcă să calmeze spiritele, dar soțul meu se întoarce și pleacă. Încet, încet, îmi revin din stupoare și simt cum mă cuprinde furia. Eu sunt gravidă în luna a noua, îmi văd soțul, în sfârșit, pentru prima dată după două săptămâni și jumătate, iar el mă acuză că am un amant!

Săli pleacă să îl caute, în timp ce Sophia încearcă să mă calmeze. Celălalt prieten s-a retras. Când văd că nu se întâmplă nimic, mă duc la mine în cameră și aștept. Puțin mai târziu, apare și Lketinga. A băut și mestecă miraa. Eu stau țeapănă în pat și reflectez asupra viitorului. Apoi, peste mai bine de o oră, Lketinga își cere scuze: „Corinne, my wife, no problem. Long time I have not seen you and the baby, so I become crazy. Please, Corinne, now I am okay, no problem!” Eu încerc să zâmbesc și să îl iert. A doua noapte pleacă înapoi, la Barsaloi. În următoarele două săptămâni nu îl mai văd pe soțul meu, ci mi se transmit numai salutări de la el.

În sfârșit, vine ziua în care eu și cu Sophia mergem la spital.

Sophia mai are cam o săptămână, iar eu două până la naștere.

Din cauza străzilor proaste, ne-a fost recomandat să plecăm din timp. Emoționate, ne suim în autobuz. Prietenul Sophiei ne însoțește. La spital ni se dă o cameră pentru amândouă. Este excelent! Infirmierele răsuflă ușurate, când mă cântăresc și văd că am exact șaptezeci de kilograme. Acum nu ne rămâne altceva de făcut, decât să așteptăm. Aproape în fiecare zi tricotez câte ceva pentru copilul meu, în timp ce Sophia citește cărți despre sarcină și naștere. Eu prefer să nu știu nimic despre asta, și să mă las surprinsă. Săli ne aduce mâncare din sat, care este foarte bună.

Timpul trece încet. În fiecare zi se nasc copii și de multe ori auzim țipetele femeilor până la noi în cameră. Sophia este tot mai agitată. Ea nu ar mai avea mult până la naștere. La consultul pe care îl fac zilnic, s-a constatat că uterul meu este deja puțin deschis și de aceea mi s-a

spus să stau la pat. Dar nici nu a ieșit bine infirmiera din cameră, că mi s-a și rupt apa. Mă uit surprinsă, dar în același timp fericită, la Sophia și îi spun: „I think my baby is coming!” în primul moment nu vrea să creadă, pentru că teoretic aș mai avea o săptămână. O cheamă pe doctoriță înapoi și când vede ce s-a întâmplat, îmi confirmă și ea, cu un aer grav, că la noapte voi naște.

NAPIRAI

Sophia este disperată, pentru că la ea nu se întâmplă nimic. La ora opt încep să am primele contracții, iar peste două ore devin deja foarte puternice. Din acest moment mi se face un consult la fiecare jumătate de oră. Spre miezul nopții, durerile devin atât de insuportabile, încât vomit încontinuu. În sfârșit, sunt dusă în sala de nașteri. Este aceeași sală, în care mi s-a făcut consultul pe scaunul ginecologic. Doctorița și două infirmiere de culoare vorbesc cu mine, dar ciudat este că nu mai înțeleg deloc engleza.

Între contracții mă uit fix la cele trei femei și nu mai văd nimic, în afară de gurile lor, care se deschid și închid. Intru în panică, pentru că nu știu dacă ceea ce fac este bine. Îmi repet încontinuu: respiră, respiră bine! Apoi, picioarele îmi sunt legate de scaun. Mă simt neputincioasă și fără forță. Tocmai când vreau să țip că nu mai pot, o infirmieră îmi pune mâna la gură. Mă uit înspăimântată la doctoriță. În acel moment, îmi spune că deja vede capul copilului, iar la următoarele contracții trebuie să vină. Îmi adun ultimele forțe ca să presez și simt un fel de explozie în abdomen. Fetița mea a venit pe lume. Este ora unu și un sfert. S-a născut o fetiță sănătoasă, de 2960 de grame. Sunt în culmea fericirii. Este la fel de frumoasă ca și tatăl ei și o va chema Napirai. În timp ce doctorița este ocupată cu expulzarea placentei și cu coaserea mea, se deschide ușa, iar Sophia îmi sare, bucuroasă, de gât. Ea a stat acolo și a urmărit nașterea prin fereastră. Mi se mai arată încă o dată bebelușul, după care este dus alături de ceilalți nou-

născuți. Mie îmi pare bine, pentru că momentan sunt mult prea slăbită, ca să-l ridic. Nu pot să țin nici măcar cana cu ceai, care mi se oferă. Vreau, pur și simplu, să dorm. Sunt dusă cu scaunul cu roțile în cameră și mi se dă un somnifer.

La ora cinci mă trezesc cu niște dureri infernale între picioare și o trezesc pe Sophia. Se scoală imediat și o caută pe infirmiera de gardă. După ce îmi dă niște calmante, mă liniștesc. La ora opt mă târăsc până la sala nou-născuților, ca să-mi văd copilul. Răsufu ușurată, când îmi descopăr fetița; țipă de foame. Trebuie să o alăptez, dar am ceva probleme. Din sânii mei, care între timp au devenit uriași, nu curge nici o picătură de lapte. Nici cu mulsul nu merge. Spre seară nu mai rezist. Sânii îmi sunt tari ca piatra și mă dor, în timp ce Napirai urlă fără întrerupere. O infirmieră de culoare mă ceartă, spunându-mi să mă străduiesc mai mult, ca să se desfunde glandele mamare, altfel există riscul să se inflameze. Deși am niște dureri cumplite, fac tot posibilul. Două femei samburu vin și mă „mulg” aproape o jumătate de oră, până când începe, în sfârșit, să curgă primul lapte. Acum nu se mai oprește. Curge atât de mult, încât bebelușul iar nu poate să bea. Abia în cursul după-amiezii reușesc să alăptez prima dată.

Sophia are contracții de câteva ore, dar copilul tot nu vrea să vină. Plânge și țipă și roagă să i se facă cezariană, dar doctorul refuză, spunând că nu are nici un motiv. Nu am văzut-o niciodată în halul acesta. Doctorul începe să se sature și o amenință că nu o mai asistă la naștere, dacă nu se stăpânește. Conversația are loc în limba italiană, pentru că și el este italian. După treizeci și șase de ore groaznice, vine și fetița ei pe lume, cu ajutorul vacuum-ului.

În seara aceasta, după ce s-a terminat ora de vizită, sosește și soțul meu. A aflat astăzi dimineață prin radio de nașterea fetiței noastre și a plecat imediat pe jos, până în Wamba. S-a pictat și s-a pieptănat mai frumos decât de obicei. Mă salută bucuros. Mi-a adus came și o rochie foarte frumoasă. Vrea să o vadă imediat pe Napirai, dar infirmierele îl amână pentru a doua zi. Deși este dezamăgit, se uită la mine plin de mândrie și fericire, ceea ce mie îmi dă noi speranțe. Când

este rugat să părăsească spitalul, se hotărăște să înnopteze în Wamba, ca să fie aici la prima oră de vizită.

A doua zi, încărcat cu tot felul de mici cadouri, intră în cameră tocmai când o alăptez pe Napirai. Fericit, își ia fiica în brațe și o duce la soare. Ea se uită la el, curioasă, iar el este înnebunit după ea. Nu l am mai văzut de mult atât de vesel. Pe mine mă înduio- șează scena și sunt sigură că acum totul va fi bine.

Primele zile cu copilul sunt obositoare. Eu sunt în continuare slăbită, am prea puține kilograme, iar rana mă doare, atunci când stau jos. Noaptea fetița mă trezește de două sau de trei ori, fie ca să sugă, fie ca să o schimb. Când, în sfârșit, adoarme, începe să țipe copilul Sophiei. Aici se folosesc scutece din pânză, iar copiii sunt spălați în niște ligheane mici. Cu schimbatul scutecelor încă nu sunt familiarizată, iar cu lucrurile tricotate de mine nu o îmbrac, de frică să nu îi rănesc mânuțele sau piciorușele. Așa că stă toată noaptea dezbrăcată, numai în scutec, învelită într-o păturică. Lketinga se uită la noi și constată satisfăcut: „She is looking like me!”

Vine să ne vadă în fiecare zi, dar începe să-și piardă răbdarea; vrea să meargă acasă cu familia lui. Eu sunt, însă, prea slăbită și îmi este cam teamă să stau singură cu copilul. Să spăl scutece, să fac mâncare, să aduc lemne și poate să ajut iar la magazin, toate acestea mi se par aproape imposibile. Magazinul este închis de trei săptămâni, pentru că în afară de mălai nu mai există altceva, iar în băiat se pare că nu mai putem avea încredere, după povestirile lui Lketinga. În plus, nu am nici o posibilitate să merg cu mașina, pentru că el a venit pe jos. Mașina noastră are din nou probleme, de data aceasta cu schimbătorul de viteze, după cum a constatat Giuliano. Așa că trebuie să se întoarcă mai întâi acasă să ia Land Rover-ul, în cazul în care este reparat, după care să vină să ne ia pe noi.

Până atunci mai am timp să capăt puțin mai multă siguranță. Doctorița se arată și ea încântată când aude că mai rămân câteva zile. Sophia, dimpotrivă, părăsește spitalul a cincea zi după naștere și se întoarce la Maralal. Peste trei zile vine și soțul meu cu mașina reparată. Fără

părintele Giuliano am fi pierduți. Acum, însă, vreau și eu să plec din Wamba, pentru că, de când a plecat Sophia, a fost adusă deja a doua mamă samburu în camera mea. Prima, o femeie îmbătrânită înainte de vreme și vlăguită, care a născut aici prematur al zecelea copil, a murit în aceeași noapte din cauza anemiei. A fost imposibil să fie înștiințată familia ei, într-un timp atât de scurt, ca să se poată găsi un donator de sânge potrivit. Emoțiile din noaptea aceasta m-au costat mult prea multă energie, iar acum nu mai vreau altceva decât să plec. În timp ce tânărul tată își ține mândru fiica în brațe, eu plătesc la recepție spitalizarea.

Nu-mi vine să cred: cele douăzeci și două de zile, inclusiv nașterea, nu costă decât 80 de franci. În schimb, pentru flying doctor, trebuie să plătesc mai mult: 800 de franci. Dar ce contează 800 de franci, pe lângă cele două vieți ale noastre!

Conduc pentru prima dată după mult timp. Soțul meu o ține pe Napirai în brațe, dar deja după primii o sută de metri ea începe să urle din cauza zgomotului îngrozitor pe care îl face mașina. Lketinga îi cântă, încercând astfel să o liniștească, dar nu are succes. Atunci trece Lketinga la volan și o țin eu pe Napirai la sân, atât cât pot de bine. În orice caz, trebuie să ajungem la Maralal înainte să se întunece, pentru că trebuie să mai cumpăr scutece, câteva hăinuțe și păturici. De asemenea, vrem să cumpărăm și alimente, pentru că la Barsaloi nu mai există de câteva săptămâni nimic. Nu ne rămâne altceva de făcut, decât să mergem la lodging. Alerg prin tot Maralalul, până găsesc un set de scutece, timp în care Lketinga are grijă de fetița noastră.

Prima noapte în afara spitalului nu este prea ușoară. Pentru că noaptea este foarte frig la Maralal, mi-e greu să o schimb pe Napirai. Mie mi-e frig și ei la fel. În plus, nu sunt încă obișnuită să-i dau să sugă în întuneric. Dimineață sunt obosită și m-a prins răceala. Am folosit deja jumătate din scutece, așa că mă apuc să le spăl aici. Spre prânz, când mașina este plină cu alimente, putem pleca. Ne este clar că trebuie să mergem pe drumul ocolit. Soțul meu constată, însă, că în munți, în direcția Barsaloi, plouă, ceea ce înseamnă că există riscul

ca râurile să se umple cu apă și să nu mai putem trece. De aceea alegem traseul prin Wamba, astfel încât să ajungem la Barsaloi pe partea cealaltă. Pentru că Lketinga a început să stăpânească bine mașina, facem cu schimbul la volan. Numai din când în când, trece cu viteză prea mare prin gropi. Lui Napirai nu-i place deloc în mașină. Țipă încontinuu și, imediat cum ne oprim, se liniștește și ea. Așa că suntem nevoiți să facem mai multe pauze.

ÎNTOARCEREA ÎN TREI

Pe drum, Lketinga mai ia doi războinici cu el și, după cinci ore de mers, ajungem la marele râu Wamba, cunoscut pentru nisipurile sale mișcătoare, care devin active la cea mai mică apă. Acum câțiva ani, misiunea a pierdut o mașină aici. Opresc, speriată, în fața pantei care coboară abrupt spre râu. Acolo dăm de apă. Alarmați, masaii coboară și se duc la râu. Nu are multă apă, poate doi, până la trei centimetri, iar pe alocuri se văd praguri de nisip uscate, dar părintele Giuliano m-a avertizat în mod expres, să evit traversarea lui, la cea mai mică ploaie, mai ales că râul are o lățime de aproximativ 150 de metri. Stau la volanul mașinii și mă gândesc, dezamăgită, că nu avem altă soluție decât să ne întoarcem la Wamba. Unul dintre războinici s-a afundat deja până la genunchi în nisip. Celălalt, la numai un metru lângă el, merge fără probleme mai departe. Lketinga încearcă și el și se afundă tot mai mult. Mie mi se pare sinistru și nu vreau să risc. Cobor, ca să-i spun asta soțului meu, dar el vine deja hotărât la mașină, o ia pe Napirai și îmi spune să trec cu accelerația la maxim printre cei doi războinici. Disperată, încerc să-l fac să renunțe, dar el refuză să mă asculte. Vrea acasă cu orice preț, dacă nu cu mașina, atunci pe jos. Singură, însă, nu pot să mă întorc cu copilul.

Nivelul apei crește încet. Eu refuz să mă sui la volan. Furios, Lketinga mi-o pune pe Napirai în brațe, se așază el la volan și se pregătește să pornească. Îmi cere cheile, dar nu sunt la mine; eu bănuiesc că sunt în

contact, pentru că motorul merge. „No, Corinne, please give me the key, you have driven the car, now you have taken it that we go back to Wamba!”, spune el enervat, iar ochii îi scânteiază de supărare. Mă duc la mașină, ca să mă uit după chei. Asta este chiar culmea: motorul merge fără chei! Le caut intens pe jos și pe scaune, dar cheia, singura noastră cheie, a dispărut!

Lketinga dă vina pe mine. Furios, se așază în mașină, pune în funcțiune tracțiunea integrală și demarează. Când văd atâta nesăbuiță, nu mă mai pot stăpâni și încep să plâng. Napirai țipă și ea cât o ține gura. Mașina pătrunde în râu. Primii câțiva metri merg bine, roțile se afundă doar puțin, dar cu cât înaintează, cu atât merge mai încet. Roțile din spate încep să se afunde, încet, încet, din cauza greutateii. Mai sunt doar câțiva metri până la un prag de nisip, când mașina ne amenință să se oprească; roțile încep să se învârtă în gol. Eu mă rog și plâng și blestem tot. Cei doi războinici se căznesc să ajungă la mașină; o ridică și o împing; astfel reușesc să o ducă și ultimii doi metri, după care roțile încep să prindă din nou. Cu elan, Lketinga traversează și a doua jumătate a râului. Soțului meu i-a reușit acrobația! Cu toate acestea, eu nu sunt mândră, pentru că a riscat cu prea mare ușurință. Cheia, însă, tot nu am găsit-o.

Unul dintre războinici se întoarce și mă ajută să trec râul. De câteva ori mă afund și eu până la genunchi. Când ajung, Lketinga stă lângă mașină, cu un aer sălbatic și mândru și îmi cere să-i dau acum cheia de la mașină. „I don't have it!”, țip eu indignată. Mă duc la mașină și caut iar peste tot, dar nimic. Lketinga dă sceptic din cap și caută singur. Mai trec câteva secunde și îl văd ținând cheia în mână; căzuse între scaun și spătar. Eu nu pot să înțeleg cum a ajuns acolo. El este sigur că am ascuns-o eu, pentru că nu am vrut să trec prin râu. Ne continuăm drumul, fără să spunem nimic.

Când ajungem la Barsaloi, este deja noapte. Bineînțeles, mai întâi mergem la mama în manyatta. Dumnezeu, cum se bucură! O ia imediat pe Napirai și o binecuvântează, scuiându-i tălpile, palmele și fruntea și rugându-se la Enkai. Spune și către mine ceva, ce nu

înțeleg. Fumul din manyatta mă deranjează, iar Napirai tușește și ea. Totuși, rămânem în prima noapte la mama.

Dimineața, câțiva oameni vor să-mi vadă copilul, dar mama le spune că în primele săptămâni nu am voie să-l arăt nimănui.

Eu nu înțeleg de ce și o întreb: „De ce nu, doar este frumoasă!” Lketinga mă ceartă, explicându-mi că nu am voie să spun că este frumoasă, deoarece aduce numai ghinion; iar lumea străină nu are voie să o vadă, pentru că ar putea să-i ursească ceva rău. În Elveția lumea este mândră să își arate copiii, iar aici trebuie să-mi ascund fiica, sau, dacă ies afară, să-i acopăr capul cu o kanga. Mi-e foarte greu să mă adaptez la aceste cutume.

De trei zile stau aproape toată ziua singură, cu fetița mea, în întunericul din manyatta, în timp ce mama păzește intrarea. Soțul meu pregătește o petrecere în cinstea fiicei lui. Cu ocazia asta, se taie un bou mare, iar bătrânii vin și mănâncă din carne și o binecuvântează pe fiica noastră. Mie mi se dau cele mai bune bucăți, ca să mă întrezesc.

Noaptea, câțiva războinici dansează cu soțul meu în cinstea lui. Bineînțeles, mai târziu trebuie să le dăm și lor de mâncare. Mama mi-a pregătit o băutură urât mirositoare, care are rolul de a mă feri de alte boli și pe care trebuie să o beau toată. În timpul, acesta lumea se uită la mine și se roagă la Enkai pentru mine. Deja după prima gură mi se face rău. Discret, vărs o bună parte pe jos.

Veterinarul și soția lui vin și ei la petrecere, ceea ce mă bucură foarte tare. Aflu, spre marea mea surpriză, că lângă casa lor se mai află o casă, care urmează să fie eliberată. Pe mine mă încântă ideea de a avea o locuință cu două camere și cu toaletă înăuntru. A doua zi ne mutăm din spatele magazinului, unde era mereu curent, în această casă, care se află la o sută cincizeci de metri mai departe. Înainte de toate, trebuie să fac o curățenie temeinică, timp în care mama stă în fața casei și are grijă de Napirai. Ea reușește să o țină sub kanga ei atât de bine, încât nici nu se vede.

Oamenii vin mai mereu la butic, ca să cumpere câte ceva, dar magazinul arată gol și părăsit. Carnețelul de credite este aproape plin. Bani încasați iar nu ne ajung pentru un camion, dar momentan nu vreau și nici nu pot munci. Așa cii magazinul rămâne închis.

În fiecare zi, până la prânz, sunt ocupată cu spiilatul scutecelor din ziua precedentă. În scurt timp, mâinile îmi sunt pline de răni. Așa nu mai pot continua. Caut o fată, care să mă ajute la menaj și care să-mi rezolve mai ales rufele, pentru ca eu să pot avea mai mult timp pentru Napirai și pentru gătit. Lketinga îmi găsește o fostă elevă, care, pentru 30 de franci pe lună, plus mâncare, este dispusă să aducă apă și să spele rufele. .Acum mă pot bucura din plin de fetița mea. Este atât de drăguță și de veselă și nu plânge aproape niciodată! Soțul meu petrece și el multe ore cu ea sub copac, în fața casei. Puțin câte puțin, încep să mă obișnuiesc cu programul zilnic și să-l țin sub control. Fata lucrează foarte încet, iar eu nu reușesc să găsesc o cale de acces către ea. Observ că detergentul nostru se termină rapid, de asemenea proviziile de orez și de zahăr. În ultima vreme, Napirai începe să plângă imediat, cum se udă scutecul, iar eu constat că între picioare este roșie toată și iritată. Ajung la limita răbdării și îi spun fetei că trebuie să clătească scutecele până nu mai rămâne nici o urmă de Omo pe ele. Ea pare mai degrabă dezinteresată și îmi spune că nu este plătită pentru a aduce mai mult de o dată pe zi apă. Supărată, o trimit înapoi acasă și prefer să spăl eu.

FOAMETE

Din cauza foametei, oamenii încep să se impacienteze. Magazinele sunt goale de mai mult de o lună și în fiecare zi vine lumea la noi acasă, să ne întrebe când redeschidem magazinul. Momentan, însă, eu nu văd. cum aș putea să lucrez. Asta ar însemna să mă duc la Maralal și să organizez un transport, iar cu mașina noastră mi-e teamă

să nu rămân cu copilul undeva în pană. Schimbătorul de viteze nu a fost reparat decât provizoriu, bendixul este stricat și mai sunt câteva lucruri care necesită reparații.

Într-o zi, șeful adjunct vine la noi și se plânge de starea disperată a oamenilor, care fac foamea. El știe că mai avem câțiva saci cu mălai la magazin și ne roagă să-i vindem măcar pe aceștia. Deși mie nu îmi convine, mă duc totuși la butic, să număr sacii. Soțul meu vine cu mine. Când îl deschidem pe primul, mie aproape că mi se face rău: niște viermi mari, albi, amestecați cu niște gândaci mici și negri, mișună pe stratul de deasupra mălaiului. Îi deschidem și pe ceilalți și peste tot este la fel. Șeful scormonește cu mâna în sac și este de părere că numai stratul de deasupra este așa. Dar eu refuz să le vând oamenilor o astfel de marfă.

Între timp se pare că s-a dus peste tot vestea că mai avem mălai. Tot mai multe femei vin la magazin și ne roagă să-l vindem așa cum este. Discutăm despre această situație și propun să le dau totul pe gratis. Șeful se opune, spunând că asta ar însemna moarte de om. Îmi sugerează să-l vindem la un preț mai mic. Între timp s-au adunat în magazin cincizeci de persoane sau chiar mai multe, care mă așteaptă cu sacii sau cu pungile desfăcute. Dar mie mi-e groază să bag mâna în saci, din cauza viermilor care colcăie înăuntru. În plus, o am și pe Napirai în brațe. Plec să văd dacă fratele mai mare al lui Lketinga este acasă la mama. Îl găsesc acolo și este de acord să vină la magazin. Pe Napirai i-o dau mamei. Ajungem chiar la timp: șeful încearcă să împiedice lumea să ia cu asalt buticul, în timp ce Lketinga vinde. Fiecare persoană are voie să cumpere cel mult trei kilograme. Eu pun greutatea de un kilogram pe cântar și încasez banii. Cei doi bărbați umplu mălaiul cel scârbos. Muncim ca nebunii și suntem încântați că șeful păstrează, cât de cât, ordinea. Cu puțin timp înainte de ora opt seara, tot mălaiul este vândut, iar noi suntem epuizați. În schimb, avem, în sfârșit, din nou ceva bani în casă.

După toată această zi, gândul despre necesitatea existenței buticului nostru aici, mă preocupă foarte tare. Dar prea mult timp nu am, pentru

că trebuie să mă duc acasă la copil. îngrijorată, alerg prin întuneric, spre manyatta. Napirai nu a mai supt de mai mult de șase ore și mă aștept să o găsesc înnebunită. Când mă apropii de manyatta, nu aud nici un țipăt, ci numai vocea mamei, care cântă. Inttu și rămân uimită de ceea ce văd: fata mea sugă de la sânul cel mare, lung și negru al mamei. Nu pot decât să mă mir. Mama râde și mi-o întinde pe Napirai, dezbrăcată. Când îmi aude vocea, ea începe imediat să plângă, după care apucă numaidecât sânul și sugă. Eu sunt în continuare uluită de felul în care a reușit mama să o liniștească cu sânul ei gol.

Peste puțin timp apare și Lketinga și îi povestesc și lui ce s-a întâmplat. El râde și-mi spune că așa ceva este normal aici și că și Saguna, când era încă în fașă, a fost adusă la mama, conform obiceiului. Prima fată a fiilor i se încredințează mamei lor, adică bunicii, ca ajutor pentru mai târziu. Ea crește practic de la naștere cu sânul ei și cu lapte de vacă. Eu mă uit la fetița mea. Deși este murdară toată și miroase a fum, sunt foarte mulțumită și absolut sigură că nu o voi da niciodată altcuiva.

După ce bem chai la mama, ne întoarcem la noi acasă. Plin de mândrie, Lketinga o duce pe Napirai în brațe. În fața ușii ne așteaptă șeful. Bineînțeles, trebuie să-i fac chai, deși nu am nici un chef. Dintr-odată, Lketinga se scoală, ia 200 de șilingi din cutia cu bani și îi dă. Eu nu știu pentru ce, dar nu spun nimic. După ce pleacă, aflu că a cerut banii pentru „serviciul de securitate” de la magazin. Pe mine mă deranjează acest lucru, pentru că iar ne-a păcălit. El a fost cel care a vrut neapărat să vindem mălaiul și, în calitate de șef, era de datoria lui să asigure ordinea, doar pentru asta este plătit de stat! Toate acestea încerc să i le explic cu grijă lui Lketinga și mă bucur să constat că și el este de data aceasta contrariat și îmi dă dreptate.

Magazinul rămâne în continuare închis. Băiatul care ne-a ajutat trece destul de des pe la noi. Cu mine nu vrea să vorbească, ceea ce nu mă deranjează foarte tare. Din discuțiile lor, îmi dau seama că vrea ceva. Când îl întreb pe Lketinga, îmi dă de înțeles că nu este important și

că nu vrea decât ultimul lui salariu, pe care, de fapt, i l-a plătit. Eu nu mă amestec, pentru că în toată această perioadă am fost la Maralal și la spital și nu sunt la curent cu nimic.

Viața noastră decurge în liniște și Napirai devine un adevărat buflei. Eu tot nu am voie să o arăt persoanelor străine. De fiecare dată, când se apropie cineva, Lketinga o ascunde sub păturică, ceea ce ei nu-i place deloc. Într-o zi, când ne întoarcem de la râu și ne pregătim să intrăm în ceainărie, un bătrân vine la Lketinga și discută cu el. Soțul meu îmi spune să aștept aici și se duce la „ghereta poliției”. Acolo sunt șeful, paznicul de vânătoare și băiatul care a lucrat la magazin. îngrijorată, urmăresc discuția de la distanță. Napirai doarme în kanga. Cum Lketinga nu vine nici peste un sfert de oră, mă îndrept încet către bărbați.

După expresia feței soțului meu, îmi dau seama că ceva s-a întâmplat. Este furios și se discută aprins, în timp ce băiatul se uită într-o parte cu nonșalanță. De mai multe ori aud cuvintele

„Duka” și „Shop”. Pentru că știu că șeful știe engleza, îl întreb pe el despre ce este vorba. Nu mi se dă nici un răspuns, în schimb toată lumea își dă mâna, iar Lketinga, tulburat, se strecoară afară din cameră. Din trei pași ajung la el, îl apuc de umăr și îl întreb ce s-a întâmplat. Abătut, se întoarce către mine și îmi spune că trebuie să-i mai dea băiatului încă cinci capre pentru munca prestată la magazin, altfel tatăl băiatului îl amenință că îl va reclama la poliție, iar el nu vrea să intre la închisoare. Eu nu înțeleg nimic din ce-mi spune.

Îl întreb în continuare pe Lketinga, dacă băiatul și-a primit în fiecare lună salariul. „Yes, Corinne, I don't know, why they want five goats, but I don't want to go again in prison, I'm a good man.

The father of this boy is a big man!” Eu nu mă îndoiesc că Lketinga l-a plătit pe băiat. Să-l amenințe cu închisoarea pentru nimic, este chiar ultimul lucru pe care îl pot accepta, mai ales că totul este din vina băiatului. Turbată de furie, mă reped la băiat și țin: „What do you want from me?” „From you nothing, only from your husband”, îmi spune el cu un surâs idiot. Acum nu mă mai pot abține și încep să dau

în el la întâmplare cu mâinile și cu picioarele. El încearcă să se eschiveze, dar îl prind de cămașă și îl trag spre mine, înjurându-l în germană, cât mă ține gura de tare, și scuipându-l.

Bărbații care stau de jur împrejur mă apucă de mână, iar Napirai urlă ca din gură de șarpe. Între timp vine și Lketinga și-mi spune supărat: „Corinne, you are crazy, go home!” „Vm not crazy, really not crazy, but if you give goats to the this boy, I don’t open again this shop!” Pe băiat îl ține strâns tatăl lui, altfel ar sări la mine. Furioasă, mă eliberez din strânsoare și fug acasă cu Napirai, care urlă încontinuu. Nu înțeleg de ce soțul meu se lasă intimidat în halul acesta și nu îl înțeleg nici pe șef. Din clipa aceasta o să-mi plătească pentru orice fleac! Nimeni nu se va mai urca în mașina noastră, fără să plătească în prealabil. Trec în goană pe lângă toată lumea care este de față; toți ochii sunt fixați asupra mea, dar îmi este indiferent. Sunt conștientă de faptul că i-am umilit tare pe băiat și pe tatăl acestuia, pentru că aici femeile nu au voie să dea în bărbați, mai degrabă invers.

Nu mai durează mult și Lketinga vine acasă cu șeful. Mă întreabă imediat, de ce am făcut asta. Soțul meu este înspăimântat și totodată revoltat, ceea ce mă face să mă înfurii și mai tare. Pun carnețelul de credite pe masă în fața șefului, ca să vadă câte mii de șilingi mai am de recuperat, asta în cazul în care nu i-am pierdut deja, din cauza acestui băiat. În plus, el însuși ne datorează peste 300 de șilingi. Iar el vrea acum de la noi cinci capre, ceea ce înseamnă salariul pe șase luni! Șeful începe și el să-și dea seama de cele întâmplate și își cere scuze pentru hotărârea luată. Ne spune că acum trebuie să găsim, însă, o cale, ca să ne punem de acord cu bătrânul, deoarece Lketinga a bătut palma, adică a fost deja de acord cu sentința luată.

Din politețe, trebuie să-i fac șefului un ceai. Aprind cărbunii în soba cea mică și o pun afară, unde cărbunii se încing mai repede de la curentul de aer. Este o noapte senină. Tocmai când mă pregătesc să intru în casă, observ la câțiva metri de mine o siluetă, care ține în mână un obiect lucitor. Simt imediat pericolul, și mă grăbesc să intru în casă, ca să-i spun soțului meu. El iese afară, iar eu îl urmez. Șeful

rămâne înăuntru. Îl aud pe Lketinga întrebând cine este acolo. După puțin timp, recunosc vocea și silueta băiatului. Ține în mână un tesac. Supărată, îl întreb ce caută aici. îmi spune că a venit să regleze conturile cu „mzungu”. Mă duc repede în casă și îl întreb pe șef, dacă a auzit și el. Dă din cap că da și iese și el afară.

Speriat, băiatul vrea să fugă, dar Lketinga îl ține și îi ia cuțitul din mână. Eu îi arunc șefului o privire triumfătoare și îi spun că acum a devenit martorul unei tentative de omor și că trebuie să-l aresteze. Îi propun să mergem mâine împreună la Maralal. Îi spun că nu vreau să-l mai văd pe acest cretin în apropierea noastră, pentru că reprezintă un adevărat pericol public. Băiatul încearcă să calmeze spiritele, dar eu insist să fie arestat. Șeful îl ia și pleacă. Soțul meu dispare și el, iar eu încui, pentru prima dată, ușa.

Peste puțin timp, bate cineva la ușă. După ce întreb precaută cine este, deschid. Este veterinarul. A auzit zgomot și vrea să știe ce s-a întâmplat. Îi ofer un ceai și îi povestesc incidentul. El mă susține în intenția mea și îmi oferă ajutorul. Oricum, el nu a înțeles niciodată, de ce l-am angajat pe acest nebun, care a făcut deja multe probleme, pe care a trebuit să le rezolve tatăl lui. În timp ce discutăm, se întoarce și Lketinga. Surprins, se uită întâi la veterinar, apoi la mine. Veterinarul începe o discuție cu el, iar eu mă duc în pat, sub plasa de țânțari, unde mă așteaptă Napirai.

Incidentul nu-mi iese din cap și mă chinuiesc să adorm. Mai târziu vine și Lketinga în pat și încearcă să facă dragoste cu mine. Eu nu am chef deloc și, în plus, Napirai este cu noi. Dar el vrea din nou sex. Facem atunci o încercare, dar pe mine mă doare îngrozitor de tare.

Turbată de durere, îl împing la o parte și îl rog să aibă puțină răbdare, pentru că au trecut abia cinci săptămâni de la naștere. Lketinga nu înțelege refuzul meu și, enervat, insinuează că m-am culcat deja cu veterinarul. Asta este picătura care umple paharul și eu izbucnesc în plâns. Nu mai sunt în stare să discut cu el și nici nu mai vreau. Singurul lucru pe care îl am de spus este, că nu are ce căuta aici în pat, în noaptea asta. După reproșurile pe care mi le-a făcut și după tot

ce s-a întâmplat astăzi, nu aş mai putea suporta prezenţa lui în momentul de faţă. Aşa că se duce în camera din faţă. În noaptea asta o alăptez pe Napirai de două, trei ori, după care trebuie să-i schimb scutecele. Pe la ora şase dimineaţa, când Napirai se face din nou simţită, aud că bate cineva la uşă. Precis este şeful, dar, după disputa mea cu Lketinga, nu mă simt în stare să plec azi la Maralal. Lketinga deschide şi în faţa uşii se află tatăl băiatului şi şeful. În timp ce îmi pun fusta pe mine, afară se discută aprins. După o jumătate de oră, soţul meu intră cu şeful în casă. Nici nu-mi vine să mă uit la cei doi bărbaţi. Şeful îmi transmite scuzele băiatului şi ale tatălui acestuia şi îmi spune că, dacă renunţ să mai merg la Maralal, atunci tatăl ar fi dispus să ne dea cinci capre. Eu îi spun, însă, că asta nu reprezintă pentru mine garanţia că viaţa mea nu mai este în pericol şi că băiatul ar putea veni din nou mâine sau poimâine, pe când la Maralal ar dispărea pentru doi sau trei ani în închisoare.

Şeful îi transmite bătrânului îndoiala mea. Atunci, acesta îmi promite că îl va trimite pe băiat pentru un timp la rude. La dorinţa mea, acesta îmi garantează că fiul lui nu se va mai apropia niciodată mai mult de o sută cincizeci de metri de casa noastră.

După ce şeful îmi confirmă în scris această înţelegere, eu renunţ să mai fac plângere. Lketinga se duce cu bătrânul să ia caprele, înainte ca acestea să părăsească enclava.

Mă bucur că a plecat şi spre prânz mă duc la misiune, ca să le-o arăt misionarilor pe Napirai. Părintele Giuliano nu a mai văzut-o de când am fost în Wamba, iar părintele Roberto nu a văzut-o niciodată. Amândoi sunt foarte încântaţi de vizita mea. Părintele Giuliano o admiră sincer pe fetiţa mea, care se uită, curioasă, la faţa lui albă. Când aude că soţul meu este plecat, mă invită la masă. Au gătit paste făcute în casă şi salată. A trecut o veşnicie, de când nu am mai mâncat salată! Mă simt ca în paradis! În timpul mesei, Giuliano îmi povesteşte că în curând va pleca pentru cel puţin trei luni în vacanţă, în Italia. Eu mă bucur pentru el, dar în acelaşi timp nu sunt încântată deloc de

ideea că rămân aici singură, fără el. De câte ori nu a fost el îngerul meu salvator, în situații critice!

Tocmai când termin de mâncat, apare și soțul meu. Situația devine imediat tensionată: Corinne, why do you eat here and noi wait for me at home?” O ia pe Napirai și pleacă. Le mulțumesc repede celor doi misionari și alerg după Lketinga și după copil. Napirai plânge. Când ajungem acasă, Lketinga îmi dă copilul și mă întreabă: „What do you have made with my baby, now she cries only, when she comes to me!” în loc să-i răspund, fi întreb de ce s-a întors. El râde sarcastic: „Because I know you go to other men, if I’m not here!” Exasperată de reproșurile lui interminabile, îi spun că este nebun. „What do you tell me? I’m crazy? You tell your husband, he is crazy? I don’t want see you again!” Și spunând asta, își ia lancea și pleacă. Eu rămân ca o stană de piatră și nu înțeleg, de ce mă bănuiește mereu că umblu cu alți bărbați. Numai pentru că nu am mai avut de mult relații sexuale? A fost vina mea că am fost întâi bolnavă și apoi am stat atâta timp la Maralal? Sâmburii oricum nu au relații sexuale în timpul sarcinii!

Dragostea noastră a suferit deja câteva lovituri și așa nu mai poate continua. Disperată, o iau pe Napirai și mă duc la mama. Încerc, atât cât pot de bine, să-i descriu situația. În timp ce vorbesc, lacrimile îmi curg pe față. Ea nu spune mare lucru, ci doar că este ceva normal, ca bărbații să fie geloși și că tot ce pot face este să nu îl ascult. Sfatul acesta nu mă ajută prea mult, și plâng și mai tare. Mama mă ceartă și îmi spune că nu am nici un motiv să plâng, pentru că soțul meu nu m-a bătut niciodată. Nici asta nu mă încălzește cu nimic și plec acasă tristă.

Spre seară, vecina mea, soția veterinarului, trece pe la mine. Se pare că disputa noastră nu i-a scăpat. Facem chai și, după câteva ezitări, începem să discutăm. Îmi spune că războinicii sunt foarte geloși, dar cu toate acestea nu am voie să-l fac pe soțul meu nebun, acest lucru fiind foarte periculos.

După ce pleacă, mă simt foarte singură cu Napirai. De ieri de la prânz nu am mâncat nimic, dar mă bucur că am cel puțin destul lapte pentru copil. În noaptea asta, Lketinga nu vine acasă, încep să-mi fac griji, dacă într-adevăr m-a părăsit? Dimineața următoare mă simt groaznic și abia mă pot scula din pat. La prânz, vecina trece din nou să mă vadă. Când vede că nu mă simt bine, are ea grijă de Napirai și spală toate scutecele. Apoi aduce niște came și, cu ultimul orez pe care îl am, îmi face o mâncare. Sunt impresionată de bunăvoința ei. Pentru prima dată, aici se creează o prietenie, în care nu eu, mzungu, dau ceva, ci o prietenă mă ajută fără să o rog. Mănânc tot din farfurie. Ea nu vrea nimic, pentru că deja a mâncat. După ce a terminat tot ce avea de lăcut, se duce acasă, ca să facă și la ea ordine.

Seara, când în sfârșit se întoarce acasă, fără să mă salute, Lketinga inspectează toate încăperile. Eu încerc să am un comportament cât se poate de normal și îi ofer mâncare, pe care o și acceptă. Acesta este un semn că va rămâne acasă. Eu sunt încântată și prind speranțe. Dar lucrurile stau altfel.

CARANTINĂ

Cu puțin timp înainte de ora nouă, încep să am niște crampe groaznice la stomac. Stau în pat și mă încovoi de durere. În starea asta nu pot să alăptez pe Napirai. La tatăl ei plânge. De data asta, el se arată răbdător și se plimbă cu ea în brațe prin casă, ore întregi, de colo-colo, cântându-i. Pentru moment se calmează, dar apoi urlă din nou. Spre miezul nopții îmi este atât de rău, încât trebuie să vomit. Toată mâncarea îmi vine înapoi, nedigerată. Vărs și iar vărs și nu mă mai pot opri. În cele din urmă vomit doar un lichid galben. Podeaua este murdară, dar eu mă simt mult prea rău, ca să o șterg. Mi-e frig și sunt sigură că am febră mare.

Lketinga se îngrijorează și se duce la vecina noastră, deși este foarte târziu. Nu durează mult și vine la mine. Ea curăță imediat toată

mizeria pe care am facut-o. îngrijorată, mă întreabă dacă nu cumva am din nou o criză de malarie. Nu știu și sper să nu fie nevoie să merg din nou la spital. Durerile de stomac încep să cedeze și pot să-mi întind din nou picioarele și să-i dau lui Napirai să sugă.

Vecina pleacă acasă, iar soțul meu se culcă lângă patul meu, pe o altă saltea. A doua zi de dimineață, mă simt relativ bine și beau chaiul pe care mi l-a făcut Lketinga. Dar nu durează nici o jumătate de oră, și, fără să mă mai pot controla, ceaiul țâșnește din gura mea, ca o fântână arteziană. În același timp, încep să am din nou dureri de stomac atât de mari, încât mă ghemuiesc pe jos, strângându-mi picioarele la piept. După un timp, stomacul mi se calmează și mă apuc să spăl copilul și rufele. Obosesc foarte repede, deși momentan nu am nici dureri, nici febră. De asemenea, nu am nici frisoane, care sunt tipice pentru malarie, de aceea cred mai degrabă că este o indigestie.

În următoarele două zile, toate încercările de a mânca sau a bea ceva sunt zadarnice. Crampele sunt de mai lungă durată și tot mai puternice. Sâni mi se micșorează văzând cu ochii, pentru că nu pot păstra mâncarea. După patru zile, sunt epuizată complet și nu mă mai pot scula. Prietena mea vine în fiecare zi la mine și mă ajută, cum poate. De alăptat, însă, trebuie să alăptez eu.

Astăzi, Lketinga o aduce pe mama la noi. Se uită la mine și mă apasă pe stomac, ceea ce îmi provoacă niște dureri infernale. Apoi îmi face semn spre ochi, spunându-mi că sunt galbeni și că fața mea are, de asemenea, o culoare ciudată. Mă întreabă ce am mâncat. Dar în afară de apă, nu mai am de mult nimic în stomac. Napirai plânge și vrea sân, dar nu o mai pot ține. Nici eu nu mă mai pot ridica. Mama o ține la sânul meu sterp. Mă îndoiesc că mai am lapte suficient și mă îngrijorează faptul că nu mai am cu ce s-o hrănesc pe Napirai. Pentru că nici mama nu mai are nici un leac pentru boala mea, ne hotărâm să plecăm la spitalul din Wamba.

Lketinga conduce, în timp ce prietena mea o ține pe Napirai. Eu sunt prea slăbită. Bineînțeles, pe drum avem pană. Mă exasperează mașina

asta! O urăsc! Cu chiu, cu vai, mă așez la umbră și îi dau lui Napirai să sugă, în timp ce soțul meu schimbă roata. Ajungem în Wamba după-amiază, târziu. Mă târăsc până la recepție și întreb de doctorița elvețiană. Trece mai mult de-o oră până apare doctorul italian. Mă întreabă ce simptome am și îmi ia sânge. După un timp, aflu că nu este vorba despre malarie și că va afla mâine alte amănunte. Napirai rămâne cu mine, în timp ce soțul meu și prietena mea se întorc, râsuflând ușurați, la Barsaloi.

Suntem din nou duse la secția de maternitate, pentru ca Napirai să poată dormi lângă mine, în pătuț. Pentru că nu este obișnuită să doarmă fără mine, plânge tot timpul, până când o infirmieră o pune la mine în pat. Adorm, sugând la sânul meu. A doua zi de dimineață devreme, apare, în sfârșit, doctorița elvețiană. Nu este foarte încântată să mă vadă, împreună cu copilul, în starea asta. După ce îmi face câteva examene medicale, îmi stabilește diagnosticul: hepatită! În primul moment nu înțeleg ce este. Îngrijorată, îmi explică, că este vorba despre un icter, mai precis o infecție a ficatului, care pe deasupra mai este și contagioasă. Ficatul meu nu mai digeră nici un fel de alimente, iar cea mai mică absorbție de grăsimi provoacă dureri mari. Din acest moment am nevoie de un regim strict, de liniște absolută și trebuie să fiu dusă în carantină. Luptându-mă cu lacrimile, întreb cât timp va dura. Doctorița se uită cu milă la Napirai și la mine și spune: „Cel puțin șase săptămâni! După toată această perioadă, boala nu este nici pe departe vindecată, dar nu mai este contagioasă.” Napirai trebuie să fie și ea consultată. Probabil că am contaminat-o deja! Acum nu mai îmi pot stăpâni lacrimile. Doctorița este drăguță și încearcă să mă consoleze, spunându-mi că nu este sigur că am contaminat-o și pe Napirai. Soțul meu trebuie să-și facă și el urgent un control medical.

După toate aceste vești ucigătoare, capul îmi vâjâie. Două infirmiere de culoare vin cu un scaun cu roțile și mă duc, cu toate lucrurile mele, într-un alt corp al spitalului. Mi se dă o cameră cu toaletă. Camera nu are ușă, ci numai un perete de sticlă. Din interior, nu se poate

deschide, iar în ușă există o fereastră, prin care se aduce mâncarea. Aripa aceasta a spitalului este nouă, dar, deși camera arată frumos, eu mă simt deja ca o prizonieră.

Lucrurile noastre sunt duse la sterilizare, iar mie mi se dă uniforma spitalului. După aceea, este examinată Napirai. Când i se ia sânge, țipă ca din gură de șarpe. Mie mi se rupe inima, pentru că este încă atât de mică! Are abia șase luni și trebuie să sufere deja atât de mult. Mi se face perfuzie și mi se aduce o cană cu apă, îndulcită cu o jumătate de kilogram de zahăr. Trebuie să beau multă apă cu zahăr, acesta fiind remediul cel mai bun, pentru ca ficatul să se refacă. În plus, am nevoie de odihnă, de odihnă absolută. Asta este tot ce se poate face pentru mine. Pe Napirai o iau cu ei. Sunt disperată și adorm plângând.

Când mă trezesc, soarele este sus pe cer, dar nu știu cât este ceasul. Liniștea mormântală de aici mă înspăimântă. Nu se aude absolut nimic, iar dacă vreau să iau legătura cu exteriorul, trebuie să sun. În spatele geamului apare o infirmieră de culoare, care îmi vorbește prin fereastră. O întreb ce face Napirai. Îmi spune că se duce să o cheme pe doctoriță. Minutele care trec mi se par, în toată liniștea asta, o veșnicie. Apoi intră doctorița în cameră. O întreb, speriată, dacă nu există riscul să se contamineze și ea. Mă liniștește, zâmbind: „Dacă ai avut o dată hepatită, nu mai faci niciodată!” Acum câțiva ani a avut și ea hepatită.

După aceea, primesc vestea cea bună: Napirai este în perfectă stare, numai că nu vrea să bea absolut deloc lapte de vacă sau lapte praf. Cu vocea tremurându-mi, o întreb, dacă în cele șase săptămâni nu o mai pot ține deloc în brațe. Doctorița îmi spune că dacă până mâine nu acceptă cealaltă hrană, va trebui, vrând nevrând, să o alăptez, chiar dacă riscul de contaminare este foarte mare. Oricum este un miracol că nu s-a infestat până acum. Către ora cinci mi se aduce prima masă: orez cu varză fiartă în apă și o roșie. Mănânc încet. De data aceasta reușesc să nu mai dau afară ce am mâncat, dar durerile revin, deși nu

mai sunt atât de puternice. Pe Napirai mi-o arată de două ori la geam. Fetița plânge, iar burtica ei este complet goală.

A doua zi la prânz infirmierele, enervate, mi-o aduc pe fetița mea, de culoarea cafelei. Pe mine mă cuprinde un puternic sentiment de fericire, cum nu am mai simțit de mult timp. Lacomă, caută sânul și se calmează, sugând. Privind-o pe micuța mea Napirai, îmi dau seama că am nevoie de ea, dacă vreau să găsesc liniștea necesară și voința pentru a suporta izolarea. În timp ce bea, se uită la mine fix, cu ochii ei mari și închiși, și abia mă pot abține, ca să nu o strâng prea tare la piept. Mai târziu, cânti doctorița trece să mă vadă, îmi spune: „Văd că voi două aveți nevoie una de cealaltă ca să vă regăsiți și să vă păstrați sănătatea!” în sfârșit, reușesc să zâmbesc și îi promit că mă voi strădui.

Zilnic, mă forțez să beau până la trei litri de apă foarte dulce, ceea ce îmi creează stări de vomă. Acum am voie și sare, iar mâncarea are un gust ceva mai bun. La micul dejun mi se aduce ceai și un fel de pâine prăjită și tare, cu o roșie sau un fruct, la prânz și seara primesc mereu același lucru: orez cu sau fără varză fiartă, scoasă direct din apă. Din trei în trei zile mi se iau probe de sânge și de urină. După o săptămână, mă simt deja mai bine, cu toate că sunt încă foarte slăbită.

Peste două săptămâni urmează un alt șoc: la examenul de urină, se constată că rinichii mei nu mai funcționează bine. Într-adevăr, am remarcat că am dureri de mijloc, dar le-am pus pe seama statului culcat. Acum nu mi se mai pune nici sare în mâncare, care era oricum fadă. În schimb, mi se atașază o pungă pentru urină, ceea ce este foarte dureros. Trebuie să îmi notez zilnic cât beau, iar infirmiera măsoară cu ajutorul pungii de urină, cât elimin. Acum, când puteam, în sfârșit, să merg câțiva pași, am fost din nou legată de pat! Cel puțin este Napirai cu mine. Fără ea, mai mult ca sigur că nu aș mai fi avut deloc poftă de viață. Precis simt că nu îmi este bine, pentru că de când este cu mine, nu a mai plâns.

După două zile de la internarea mea, a venit și soțul meu la control și s-a constatat că este sănătos. În ultimele zece zile, însă, nu l-am mai

văzut. Desigur, felul în care arătam nu era prea îmbucurător, iar de vorbit nu puteam vorbi cu el. A stat trist, în spatele ușii de sticlă, iar după o jumătate de oră a plecat. Din când în când, mi se transmit salutări de la el. Mi se spune că ne duce lipsa foarte tare și, ca să-și omoare timpul, merge mereu cu turma la păscut. De când s-a dus vestea în Wamba că o mzungu se află la spital, în mod regulat vin vizitatori străini care se postează în fața geamului și se holbează la mine și la copilul meu. Câteodată sunt și zece persoane. Eu mă simt de fiecare dată penibil și îmi trag cearșaful peste cap.

Zilele trec încet. Eu ori mă joc cu Napirai, ori citesc ziarul. Mă aflu aici de peste două săptămâni și jumătate și în tot acest timp nu am simțit nici o rază de soare și nu am respirat nici un pic de aer curat. Mi-e dor de țărâitul greierilor și de ciripitul păsărilor, încep să devin depresivă. Reflectez asupra vieții mele și simt că ceea ce îmi lipsește cel mai mult sunt Barsaloi și locuitorii săi.

Se apropie din nou ora de vizită și mă pregătesc să mă ascund sub cearșaf, când tocmai vine o infirmieră și-mi spune că am vizitatori. Arunc o privire și îl văd pe soțul meu, împreună cu un alt războinic, la geam. Se uită fericit la Napirai și la mine. Când îl văd, atât de vesel și de frumos, mă umplu de o bucurie pe care nu am mai simțit-o de mult. M-aș duce la el, l-aș atinge și i-aș spune:

„Darling, no problem, everything becomes okay." În loc de asta, o țin pe Napirai, astfel încât să o poată vedea din față. 1-1 arăt și ei pe tatăl său și fetița dă veselă din piciorușele și din mânuțele ei grăsuțe. Atunci când niște străini încearcă să arunce o privire înăuntru, văd cum soțul meu îi dă la o parte, iar oamenii dispar. Mie îmi vine să râd. Lketinga discută și el, râzând, cu prietenul său. Fața lui pictată strălucește în soare. Ah, cu tot ce mi-a făcut, tot îl iubesc! Ora de vizită s-a terminat, iar noi ne facem cu mâna. Vizita soțului meu îmi dă forța de care am nevoie, ca să mă refac psihic. După cea de-a treia săptămână, mi se ia punga cu urină, pentru că valorile sunt mult mai bune. În sfârșit, pot să mă spăl cum trebuie, ba chiar să-mi fac și duș. Când mă duc la vizita medicală, doctorița se miră cât de frumos m-am

aranjat. Mi-am prins părul într-o coadă, cu o bentiță roșie și m-am rujat. Mă simt ca nou-născută. Sunt fericită, când aflu că peste o săptămână pot ieși un sfert de oră afară. Număr zilele care au mai rămas până atunci.

La sfârșitul celei de-a patra săptămâni, mi se permite să părăsesc colivia, în care am stat atâta timp. Pe Napirai o pun pe spate. Mi se oprește respirația, când simt aerul tropical de afară! îl trag în piept cu lăcomie. Cât de minunat cântă păsările acum și ce parfum delicios degajă tufele cele roșii! După ce mi-au fost interzise o lună de zile, profit de toate peste măsură. îmi vine să chiui de bucurie!

Pentru că nu am voie să mă îndepărtez de clădirea spitalului, fac câțiva pași de-a lungul celorlalte geamuri. Ceea ce văd în spatele lor, mă îngrozește: aproape toți copiii au malformații. în unele camere se află și câte patru pătuțuri. Văd capete sau corpuri deformat, copii cu spatele deschis, fără picioare sau fără mâini sau cu picioare strâmbe. Când ajung la cea de-a treia fereastră, am un șoc: văd un corp mic de bebeluș, cu un cap uriaș, care stă să pocnească. Copilul stă nemișcat, numai buzele i se mișcă; probabil că plânge. Imaginea aceasta nu o mai pot suporta și mă întorc în cameră. Sunt de-a dreptul șocată, pentru că astfel de malformații nu am văzut niciodată. îmi dau seama, ce noroc am avut eu cu copilul meu!

Când doctorița vine la mine, o întreb pentru ce mai trăiesc acești copii. îmi spune că acesta este un spital al misiunii și că nu practică eutanasia. Majoritatea copiilor au fost abandonați în fața spitalului și își așteaptă aici moartea. Eu mă simt încă mizerabil și mă întreb dacă voi mai putea dormi vreodată liniștită, fără să am coșmaruri. Doctorița îmi propune ca mâine să mă duc să mă plimb în spatele spitalului, ca să fiu ferită de astfel de imagini, într-adevăr, acolo se află o poieniță cu arbori frumoși și avem voie să stăm afară cam o jumătate de oră pe zi. Eu mă plimb cu Napirai prin verdeață, cântând cu voce tare. Se pare că-i place, pentru că, din când în când, scoate și ea câte un sunet.

Curiozitatea mă împinge, însă, din nou și mă duc la copiii handicapați. Dar pentru că acum știu la ce să mă aștept, imaginea mă șochează mai puțin. Unii din ei observă că cineva se uită la ei. Când vreau să mă întorc, trec pe lângă camera cu patru paturi, iar ușa este deschisă. Infiriera de culoare, care schimbă copiii, îmi zâmbește și îmi face semn cu mâna să intru. Ezitând, mă duc până în pragul ușii. Îmi arată ce reacții diferite au copiii, dacă le vorbești sau râzi cu ei. Rămân uimită de cât de vesel pot reacționa acești copii! Mă impresionează și în același timp mi-e rușine că m-am putut îndoi vreodată de dreptul la viață al acestor ființe. Și ele simt durere și bucurie, foame și sete.

Începând din această zi, mă duc mereu la diverse uși și cânt cele trei cântece, pe care le știu încă din școală. Sunt copleșită de bucuria manifestată de acești bebeluși, după numai câteva zile, atunci când mă recunosc sau când îmi aud vocea. Până și bebelușul cu hidrocefalie încetează să geamă, când îmi aude cântecul. În sfârșit, am găsit o preocupare, care îmi dă ocazia să transmit bucuria de a trăi, bucurie pe care mi-am recăpătat-o eu însămi.

Într-o zi, o plimb pe Napirai la soare, într-un scăunel cu roți. Râde, bucuroasă, atunci când căruțul se zdruncină și când îi aude roțile scârțâind. Între timp, ea a devenit atracția infirmierelor. Toate vor să plimbe fetița de culoarea cafelei cu lapte. Răbdătoare, ea le lasă să facă tot ce vor cu ea, ba chiar face impresia că-i place. Deodată, apar în fața mea soțul meu și fratele lui, James. Lketinga se năpustește imediat asupra lui Napirai și o ia din căruț, după care mă salută și pe mine. Mă bucur enorm de vizita lui neașteptată.

Napirai, însă, pare să aibă ceva probleme cu fața pictată și cu părul lung și roșu ale tatălui ei, pentru că după puțin timp începe să plângă. James se duce imediat și vorbește încet cu ea. Și el este sedus de copilul nostru. Lketinga încearcă să o liniștească, cântându-i, dar fără succes; vrea la mine. James i-o ia din brațe și imediat se liniștește. Îl consolez pe Lketinga, îmbrățișându-l și încercând să-i explic că Napirai trebuie să se obișnuiască din nou cu el, pentru că au trecut cinci săptămâni de când suntem aici. Descumpănit, mă întreabă când

ne întoarcem acasă. Îi promit că o voi întreba diseară pe doctoriță și îl rog să vină la următoarea oră de vizită.

La vizita de după-amiază, doctorul mă asigură că pot pleca din spital peste o săptămână, cu condiția să nu muncesc și să țin regim. Abia peste trei sau patru luni am voie să gust din nou puțină grăsime. Eu cred că nu am auzit bine. Să mai mănânc încă trei sau patru luni meniul acesta de orez fiert sau cartofi! Mi-e o poftă cumplită de carne și lapte! Seara vin iar Lketinga și James la mine. Îmi aduc carne slabă, fiartă. Eu nu pot să mă abțin și mănânc foarte încet și mestecând bine câteva bucăți. Restul le dau lor, deși abia mă îndur. Stabilim să vină să mă ia peste o săptămână.

Noaptea mă apucă niște dureri de stomac puternice. Îmi arde tot interiorul, de parcă stomacul mi-ar fi devorat de foc. După o jumătate de oră, nu mai rezist și o sun pe infirmieră. Când vede cum mă zvârcolesc în pat, făcută sul, îl cheamă pe doctor. El se uită cu o privire severă la mine și mă întreabă ce am mâncat. Mie îmi este rușine, atunci când trebuie să recunosc că am mâncat cam cinci bucățele de carne slabă. Când aude, se supără foarte tare și mă insultă, făcându-mă vacă proastă. Apoi mă întreabă pentru ce am mai venit aici, dacă nu vreau să urmez indicațiile pe care mi le dau ei. Îmi spune că a jucat destul rolul de salvator de vieți și că el nu răspunde numai de mine!

Dacă nu ar fi intrat tocmai atunci doctorița în cameră, urechile mele ar fi trebuit să suporte mai multe insulte. În orice caz, sunt șocată de răbufnirea medicului italian, care până acum a fost foarte drăguț. Napirai plânge, iar eu la fel. El pleacă din cameră, pe când doctorița elvețiană mă liniștește, cerându-și scuze pentru doctor, care, după cum spune ea, este surmenat. De ani de zile nu a mai avut concediu și zilnic se luptă, de cele mai multe ori degeaba, să salveze vieți umane. Încovoiată de durere, îmi cer scuze. Mă simt ca o mare criminală. Doctorița pleacă, iar eu mă chinui toată noaptea.

Aștept cu nerăbdare să plec din spital. Ne-am luat deja la revedere de la majoritatea infirmierelor și îl așteptăm pe Lketinga. Sosește imediat

după ora prânzului, însoțit de James, dar nu este atât de bucuros după cum mă așteptam. A avut probleme pe drum cu mașina. Schimbătorul de viteze iar nu a funcționat cum trebuie. De nenumărate ori nu a putut schimba viteza, și acum mașina se află în Wamba, la atelierul misiunii.

NAIROBI

James o ține pe Napirai în brațe, iar Lketinga îmi duce geanta. În sfârșit, sunt din nou liberă! Plătesc la recepție spitalizarea și mergem la misiune. Culcat sub Land Rover, un mecanic repară niște piese. Murdar de ulei, iese de sub mașină și-mi spune că ambreiajul nu mă mai ține mult și că viteza a doua nu o mai putem folosi.

„Gata!” îmi spun eu. În starea mea de sănătate, pe care tocmai mi-am recăpătat-o și cu copil mic, nu vreau să mai risc nimic. De aceea, îi propun soțului meu să mergem întâi la Maralal, iar a doua zi să plecăm mai departe spre Nairobi, ca să cumpărăm o mașină nouă. Pe James îl încântă imediat ideea de a merge la Nairobi. Ajungem la Maralal înainte de lăsarea întunericului. Pe drum, schimbătorul de viteze a trosnit tot timpul, dar am ajuns fără probleme la lodging. Lăsăm mașina și plecăm toți cinci spre Nairobi.

James a insistat să ia un prieten cu el, pentru că nu vrea să doarmă singur în cameră la Nairobi. În bagajul nostru se află 12 000 de franci, adică tot ce avem în momentul de față, luând în

calcul câștigul de la butic și banii pe care îi am la bancă. Cum vom face rost de o mașină nouă, încă nu știu, pentru că în Kenya nu există comercianți de mașini de ocazie, la care să-ți poți alege, pur și simplu, una. Piața de mașini este săracă aici.

Ajungem în oraș cam pe la ora patru după-masa și ne petrecem restul zilei căutând un lodging pentru toți. Hotelul Igbol este plin, așa că mai încercăm la un motel ieftin, crezând că stăm acolo cel mult una sau

două nopți. Din fericire, mai găsim două camere, înainte de toate trebuie să o spăl pe Napirai și să o schimb. O curăț de praf și mizerie într-un lighean. Evident, jumătate din scutece sunt deja murdare, dar nu am nici o posibilitate să le spăl. După ce mâncăm ceva, mergem devreme la culcare.

A doua zi de dimineață, ne întrebăm de unde începem. Caut într-o carte de telefon niște negustori de mașini de ocazie, dar degeaba. Atunci opresc un șofer de taxi și îl întreb pe el. Mă întreabă imediat, dacă avem bani la noi. Prevăzătoare, îi răspund că nu, pentru că întâi vreau să găsesc o mașină care îmi convine, îmi promite că se va interesa și ne spune să venim aici mâine, la aceeași oră. Suntem de acord, dar eu nu vreau să pierd toată ziua, fără să fac nimic. De aceea, mai întreb pe alți trei șoferi de taxi, care se uită ciudat la noi. Așa că nu ne rămâne altceva de făcut, decât să mergem a doua zi la stația de taxi stabilită. Șoferul ne așteaptă și ne spune că el cunoaște pe cineva, care s-ar părea că are un Land Rover. Traversăm jumătate din Nairobi și ne oprim în fața unui magazin mic. Vorbesc cu proprietarul african, într-adevăr, el are trei mașini de vânzare, dar nici una cu tracțiune integrală. Oricum, nu putem vedea mașinile, dar, în caz că suntem interesați, ar putea suna la proprietarul actual, ca să ne aducă mașina să o vedem. Ne mai spune că nu vom putea găsi nicăieri o mașină de ocazie, care să nu fie în circulație. Dezamăgită, îl refuz, pentru că nouă ne trebuie neapărat o mașină cu tracțiune integrală. Disperată, îl întreb dacă, într-adevăr, nu cunoaște pe altcineva. Mai dă câteva telefoane, după care îi dă șoferului de taxi o adresă.

Mergem într-un alt cartier și oprim în plin centru, în fața unui magazin. Un indian cu un turban pe cap ne salută mirat și ne întreabă, dacă noi suntem cei care caută o mașină. „Yes”, îi răspund eu scurt. Ne poartă în biroul lui și ne servește cu un ceai, după care ne spune că în acest moment are două mașini de ocazie.

Prima, un Land Rover, mi se pare mult prea scumpă; îmi pierd orice speranță. Apoi ne vorbește despre un Datsun, vechi de cinci ani, cu o

cabină dublă și care ar costa 14 000 de franci. Și asta depășește cu mult posibilitățile mele și, în afară de asta, nici nu știu în ce stare se află mașina. Indianul îmi tot povestește cât de greu este să găsești aici o mașină. Cu toate acestea, plecăm.

Nici nu ajungem bine pe stradă, că și vine după noi și ne spune să trecem și mâine pe-acolo, să ne arate mașina, fără să fim obligați să o cumpărăm. Ne dăm întâlnire, deși eu nu sunt dispusă să dau atâția bani.

Ne pierdem din nou restul zilei, așteptând. Cumpăr scutece, pentru că cele aduse de mine sunt murdare; deja au început să se strângă teanc în camera din hotel, ceea ce nu contribuie tocmai la îmbunătățirea calității aerului.

Mai mergem o dată la indian, fără nici o intenție de a cumpăra. Ne salută bucuros și ne arată Datsun-ul. La prima vedere, sunt dispusă să-l cumpăr, dacă este posibil. Arată îngrijit și este confortabil. Indianul îmi propune să fac un tur de încercare, dar eu refuz, pentru că mersul pe partea stângă, pe trei benzi, mă îngrozește și îmi este frică să nu pierd controlul. Așa că nu pornim decât motorul. Toată lumea este încântată de mașină, dar eu am rezerve din cauza prețului. Mergem în biroul lui.

Când îi povestesc despre Land Rover-ul meu, pe care l-am lăsat la Maralal, este dispus să lase 2 000 de franci din preț, ceea ce este o afacere bună. Totuși, eu nu mă îndur să plătesc 12 000 de franci, pentru că aceștia sunt toți banii noștri și trebuie să ne întoarcem și acasă. Sunt tocmai pe punctul de a-i spune că vreau să mă mai gândesc, când îmi face propunerea să îmi dea un șofer, care să ne ducă până la Maralal și să se întoarcă cu Land Rover-ul nostru. Vrea să-i dau acum 10 000 de franci, rămânând să-i dau șoferului un cec cu suma restantă. Pe mine chiar mă surprinde încrederea lui și oferta generoasă pe care ne-o face, mai ales că până la Maralal sunt cam 450 de kilometri.

Nu mai stau mult pe gânduri și accept oferta făcută. Astfel rezolv și problema condusului prin Nairobi. Soțul meu și cei doi băieți radiază

de fericire, când văd că sunt pe punctul de-a cumpăra mașina. Semnăm un contract adevărat și plătesc. Indianul admiră curajul nostru de a merge cu atâția bani la noi prin Nairobi. Ne spune că mâine seară ne va pune mașina la dispoziție, cu tot cu manualul mașinii, pe care trebuie să-l treacă pe numele meu. Asta înseamnă încă două nopți la Nairobi! Dar gândul la mașina cea frumoasă mă face să nu disper. Acțiunea noastră a reușit și ne vom întoarce cu o mașină fantastică!

După cum am stabilit, șofeul vine a doua zi de dimineață cu mașina, la noi la lodging. Îl rog să îmi arate hârtiile, care sunt, într-adevăr, pe numele meu. Încărcăm bagajul, printre care și câteva kilograme de scutece murdare. Ne simțim regește în mașina aceasta frumoasă și silențioasă. Chiar și lui Napirai se pare că-i place acum în mașină. Spre seară, ajungem la Maralal. Șofeul nu încetează să se mire de locul unde a ajuns. În Maralal nu trecem neobservați cu Datsun-ul. La lodging parcăm direct în spatele Land Rover-ului. Îi explic șoferului, care este și mecanic, ce probleme are mașina. „It's okay”, răspunde el și merge la culcare. A doua zi îi dau cecul și pleacă.

Mai dormim o noapte la Maralal și cu ocazia asta trecem și pe la Sophia. Ea și fiica ei, Anika, sunt bine. S-a mirat că nu m-a mai văzut deloc. Este contrariată, când aude că am avut hepatită. Ne povestim ultimele noutăți și, când să plecăm, arunc o privire asupra pisicii ei, care are trei pui, rugând-o să-mi păstreze și mie unul.

Mergem prin Baragoi și ajungem la Barsaloi aproape cu o oră mai devreme decât cu Land Rover-ul. Mama se bucură foarte tare când ne vede. Nu știa că am fost la Nairobi și de aceea își făcuse griji. Nici nu am ajuns bine, că s-au și strâns primii admiratori în jurul mașinii noastre. Din Maralal i-am scris mamei mele și am rugat-o să-mi transfere bani din contul meu din Elveția.

După ce ne bem ceaiul, mergem la noi acasă. După-masă îl vizitez pe părintele Giuliano și îi povestesc, mândră, de mașină. Mă felicită și îmi propune, ca atunci când duc elevii sau bolnavii la Maralal, să-mi plătească drumurile. Astfel am și eu un venit oarecare.

Noi suntem bine și ne bucurăm de viață. Eu trebuie să țin în continuare regim, ceea ce aici, la Barsaloi, este dificil. Elevii mai rămân câteva zile, după care vacanța se termină. O las pe Napirai la bunica ei, „gogo”, și îi duc pe băieți la Maralal. Pe drum, discut cu James despre eventualitatea de a redeschide buticul abia peste trei luni, când se termină școala. Atunci i-ar plăcea și lui să lucreze acolo.

La Maralal îi fac o vizită scurtă Sophiei, care îmi povestește că pleacă peste două săptămâni în Italia, ca să le-o arate și părinților ei pe fetiță. Mă bucur pentru ea și, în același timp, simt și eu că mi-e dor de Elveția. Mi-aș dori să i-o pot arăta și eu pe Napirai mamei mele! Nici măcar primele poze nu au ieșit, pentru că cineva a voalat filmul. Îmi aleg o pisică mică vărgată în roșcat și alb, pe care o iau într-o cutie. Călătoria decurge minunat și, cu tot ocolul făcut, reușesc să ajung acasă înainte de lăsarea întinericului. Mama a hrănit-o toată ziua pe Napirai cu lapte de vacă, pe care i l-a dat cu o linguriță. Când mă aude, nu mai poate fi calmată, până nu își primește sânul cel venerat. Lketinga a fost toată ziua ocupat cu vacile lui. În Sitedi este epidemie de ciuma vacii și zilnic mor animale. El se întoarce noaptea târziu și este mâhnit: două din vacile noastre au murit, iar altele trei nu se mai pot scula de jos. Întreb dacă nu există vreun medicament. El îmi spune că da, dar numai pentru vacile care sunt încă sănătoase, cele care deja s-au infestat, mor toate. Medicamentele sunt scumpe și numai dacă ai noroc le poți găsi la Maralal. Lketinga se duce la veterinar și se sfătuiește cu el. În ziua următoare, plecăm din nou la Maralal, însoțiți de veterinar și de Napirai. Plătim o groază de bani pe medicamente și pe o injecție, cu care trebuie să vaccinăm, în următoarele cinci zile consecutive, animalele încă sănătoase. Lketinga hotărăște să rămână în tot acest timp în Sitedi.

ODIHNĂ ÎN ELVEȚIA

Nu trec decât trei zile și încep să mă simt singură, deși mergem în vizite ori la mama, ori la noua mea prietenă. Cu toate acestea, viața este foarte monotonă. Să mănânc singură, iar nu-mi face nici o plăcere. Mi-e dor de familia mea și îmi propun să plec în curând, pentru o lună, în Elveția. Acolo mi-ar fi și mult mai ușor cu regimul alimentar. Dar nu va fi simplu să îl conving pe Lketinga, deși medicii mi-au recomandat insistent această vacanță, atunci când am ieșit din spital. Ideea unei vacanțe în Elveția, unde aş putea să mă odihnesc, mă însuflețește cu fiecare oră care trece. Abia îl aștept pe soțul meu!

Tocmai gătesc în bucătărie pe jos, sub fereastra deschisă, când se deschide ușa și intră Lketinga. Nu ne salută, ci se uită imediat pe fereastră, întrebându-mă cu suspiciune, cine a ieșit adineauri afară. După cinci zile de așteptare și de singurătate, bănuielile lui cad asupra mea ca o lovitură de ciocan, dar încerc să mă stăpânesc, pentru că am de gând să discut cu el despre intențiile mele de călătorie. Așa că îi răspund, degajată: „Nobody, why do you ask me this?” în loc să-mi dea un răspuns, se duce în dormitor și se uită la pătură și la saltea. Mie mi-e rușine pentru neîncrederea lui și toată bucuria revederii îmi dispare. Mă întreabă încontinuu, cine a fost la mine în vizită. Bineînțeles că au fost aici doi războinici, dar eu nu i-am lăsat nici măcar să intre în casă.

În cele din urmă, îi adresează câteva cuvinte fiicei lui și o ia din coșulețul pe care i l-am cumpărat, când am fost ultima dată la Maralal. Ziua, doarme afară sub copac în acest pătuț portabil, în timp ce eu îi spăl hainele și scutecele. El o ia în brațe și pleacă în direcția manyattei. Bănuiesc că se duce la mama. Mâncarea este gata, iar eu mă joc cu furculița prin mâncare, fără să am nici un chef să mănânc. Mă întreb încontinuu, de unde vine această neîncredere a lui.

Când văd că au trecut două ore și încă nu s-a întors, mă duc și eu la mama. Ea stă de vorbă cu celelalte femei sub copac, iar Napirai doarme lângă ea, pe pielea de vacă. Lketinga stă întins în manyatta. Eu mă așez lângă mama, iar ea mă întreabă ceva, din care eu nu înțeleg decât jumătate. După cât se pare, crede și ea că am un amant. Cine știe

ce povești fantastice i-a spus Lketinga despre asta? Ea râde conspirativ și îmi spune că este periculos. Decepționată de ea, eu îi spun că nu îl am decât pe Lketinga, după care îmi iau fata și plec acasă.

În situația aceasta, mi-e greu să vorbesc cu Lketinga despre intențiile mele de a pleca în Elveția. Îmi dau seama, însă, tot mai mult, că am nevoie de vacanță. Dar pentru moment, păstrez asta numai pentru mine și aștept să se calmeze spiritele.

Din când în când, încerc să mănânc măcar puțină carne, dar mă apucă imediat durerile de stomac. Așa că prefer să rămân la porumb, orez sau cartofi. Pentru că mănânc fără grăsime și alăptez zilnic, slăbesc tot mai mult. Trebuie să-mi prind fustele cu centuri, ca să nu-mi cadă de pe mine. Napirai are acum mai bine de trei luni și trebuie să mergem cu ea la spitalul din Wamba, ca să o vaccinăm și să-i facem un consult general. Cu mașina cea nouă, călătoria aceasta reprezintă o ieșire din monotonie binevenită. Lketinga vine cu noi, dar de data aceasta vrea să conducă și el, în sfârșit, mașina cea nouă.

Eu nu sunt încântată de idee, dar pentru că nu pot merge singură cu Napirai și am nevoie de el, îi dau cheile, cu ceva strângere de inimă. De fiecare dată, când schimbă viteza greșit, tresar. Merge încet, aproape prea încet, mi se pare mie. Deodată, începe să miroasă ciudat și constat că merge cu frâna de mână trasă. Când își dă seama, îi este îngrozitor de penibil. Acum frâna nu mai funcționează bine, ceea ce pe mine mă supără foarte tare. Am avut destule probleme cu Land Rover-ul, din cauza frânei de mână, care nu mai funcționa. Acum, Lketinga nu vrea să mai conducă, stă deprimat lângă mine și o ține pe Napirai. Mi-e milă de el și încerc să-l liniștesc, spunându-i că putem merge acum să reparăm frâna.

La spital trebuie să așteptăm aproape două ore, până ne vine rândul. Doctorița elvețiană mă consultă și îmi spune că sunt prea slabă și am prea puține rezerve, iar dacă nu vreau să mă întorc la spital ca pacientă, atunci trebuie să mă duc pentru cel puțin două luni în Elveția. Îi povestesc că deja mi-am propus acest lucru, dar că nu știu cum să-l fac pe soțul meu să înțeleagă. Ea îl cheamă pe medic, care

mă încurajează și el să merg, cât pot de repede, în Europa. îmi spune că sunt subnutrită, iar Napirai, care este plină de sănătate, îmi stoarce și ea ultimele rezerve pe care le mai am.

Îl rog pe doctor să vorbească cu Lketinga. Îi cade cerul pe umeri, când aude că trebuie să plec pentru atâta timp. După lungi negocieri, este de acord cu plecarea mea, pentru cinci săptămâni. Doctorul îmi dă un certificat, ca să obțin mai repede documentele de călătorie necesare pentru Napirai. I se fac vaccinurile și ne întoarcem la Barsaloi. Lketinga este trist. Mă întreabă încontinuu: „Corinne, why you are always sick? Why you go with my baby so far? I don't know, where is Switzerland. What shall I make without you such a long time?” Mie mi se rupe inima, când văd cât de grea este pentru el despărțirea. Mama se întristează și ea, când află că plec în Elveția, dar îi promit că mă voi întoarce sănătoasă și cu forțe proaspete, ca să putem deschide din nou buricul. Deja peste două zile plecăm. Părintele Giuliano ne ia cu el la Maralal. Mașina mea o las la misiune. Lketinga ne însoțește pe mine și pe Napirai până în Nairobi. Avem din nou un drum lung în fața noastră. Pe Napirai trebuie să o schimb de mai multe ori pe parcursul călătoriei. Mult bagaj nu am.

La Nairobi ne cazăm într-un lodging și mergem, înainte de toate, la ambasada Germaniei, ca să mi se dea un pașaport pentru Napirai. Problemele încep încă de la intrare. Nu vor să-l lase pe Lketinga să intre, așa cum este el îmbrăcat, cu hainele lui de samburu. Abia când le arăt documentele mele, prin care dovedesc că Lketinga este soțul meu, îi dau voie. Lketinga devine imediat irascibil și neîncrezător.

În ambasadă așteaptă multă lume. Eu încep să completez formularul și chiar de la nume îmi dau seama că vor exista probleme. Eu scriu „Leparmorijo-Hofmann, Napirai”, deși soțul meu nu vrea să accepte numele de Hofmann, spunând că frica lui este o Leparmorijo. Încerc să-mi păstrez calmul și să-i explic, că aceasta este singura posibilitate de a primi un pașaport, și fără pașaport Napirai nu poate merge cu mine. Urmează niște discuții interminabile, iar lumea care așteaptă se uită curioasă la noi. Cu toate acestea, reușesc să-l conving

să semneze cererea. Trebuie să așteptăm. În sfârșit, sunt chemată și rugată să intru într-un birou. Soțul meu vrea să vină și el cu mine, dar nu este lăsat. Mie îmi bate inima puternic, pentru că deja mă aștept la următoarea răbufnire a lui, ceea ce și urmează. Înainte să intru în birou, îl văd pe Lketinga înghesuindu-se spre ghișeu și certându-se aprig cu angajatul de acolo.

Eu sunt așteptată de ambasadorul german, care îmi spune că ei îmi pot elibera o carte de identitate, dar numai pe numele de „Hofmann, Napirai”, fiindcă certificatul nostru de căsătorie nu a fost încă legalizat, iar căsătoria noastră a fost oficiată numai după legea kenyană și nu după cea germană. Când aflu că Lketinga trebuie să mai semneze un formular, încerc să-i explic ambasadorului că soțul meu nu va înțelege pentru ce și îi arăt certificatele medicale. Cu toate acestea, el nu poate face nimic.

Când mă întorc, îl găsesc pe Lketinga stând supărat pe un scaun și pe Napirai plângând la el în brațe. „What is wrong with you? Why you go there without me? I'm your husband!" Mă simt penibil când mai completez o dată formularele, fără numele Leparmorijo. Atunci, Lketinga se scoală și spune că el nu mai semnează nimic.

Îi arunc o privire dură și îi şuier printre dinți că, dacă nu semnează acum, voi pleca oricum într-o zi cu Napirai în Elveția și nu mă voi mai întoarce niciodată. Trebuie să înțeleagă până la urmă că este vorba despre sănătatea mea! După ce bărbatul de la ghișeu îl asigură de mai multe ori pe Lketinga că Napirai rămâne totuși fiica lui, semnează. Eu merg din nou la ambasador, iar acesta mă întreabă, suspicios, dacă totul este în regulă. Îi explic că pentru un războinic este greu să înțeleagă toată această birocrație. Îmi dă cartea de identitate pentru Napirai și îmi urează toate cele bune. Când îl întreb dacă pot ieși acum din țară, îmi spune că mai am nevoie de o ștampilă de ieșire și de intrare de la autoritățile kenyene, iar pentru asta îmi trebuie din nou acordul tatălui. Eu prevăd deja următoarea scenă. Indispuși, plecăm din ambasadă și ne îndreptăm spre imobilul Nyayo. Din nou trebuie să completăm formulare și să așteptăm. Napirai plânge și nu o mai

pot calma nici cu sânul. Din nou atragem toate privirile, din nou înfățișarea soțului meu provoacă comentarii. În sfârșit, suntem strigați. Femeia din spatele geamului îl întreabă pe Lketinga cu dispreț, de ce are Napirai un pașaport german, dacă a fost născută în Kenya. Luăm totul de la început, iar eu, furioasă, abia pot să-mi stăpânesc lacrimile. Îi explic acestei dame arogante că soțul meu nu are pașaport, deși a solicitat eliberarea unuia acum doi ani, și că de aceea fiica noastră nu poate fi trecută în el. Îi mai spun că din cauza stării mele de sănătate precare, trebuie să plec la odihnă în Elveția. Următoarea întrebare îmi taie răsuflarea: de ce nu vreau să las copilul la tată? Îi răspund, contrariată, că mi se pare normal, ca un copil de trei luni să meargă cu mama lui. În plus, mama mea are și ea dreptul să-și vadă nepotul! În sfârșit, pune ștampila pe cartea de identitate. Epuizată și totodată ușurată, iau repede pașapoartele și mă reped afară. Acum trebuie să fac rezervarea la avion. De data asta am o dovadă de proveniență a banilor. Prezint pașapoartele și facem rezervare la un zbor peste două zile. Nu durează mult, până când angajata se întoarce cu biletele, pe numele noastre. Îmi citește totul cu voce tare:

„Hofmann, Napirai” și „Hofmann Corinne”. Enervat, Lketinga mă întreabă din nou de ce ne-am mai căsătorit, dacă nu sunt soția lui. Probabil nici copilul nu este al lui! Acum sunt cu nervii la pământ. Plâng de mșine, bag biletele în geantă și părăsim agenția, ca să ne întoarcem la lodging.

Încet, încet, soțul meu se calmează. Profund tulburat și întristat, Lketinga stă pe pat; pe de-o parte, îl înțeleg. Pentru el, numele familiei este cel mai mare cadou care poate fi făcut soției și copiilor săi, iar eu nu îl accept. Probabil că are impresia că eu nu vreau să formăm o familie. Îl iau de mână și îl liniștesc, spunându-i că nu trebuie să-și facă griji, pentru că ne vom întoarce. Îi promit că voi trimite o telegramă la misiune, ca să știe în ce zi sosesc. Îmi spune că se simte singur fără noi, dar că, pe de altă parte, vrea ca soția lui să se însănătoșească. Când ne întoarcem, vrea să ne ia el de la aeroport. Propunerea lui mă umple de bucurie, pentru că îmi dau seama că

stăpânire de sine îl va costa această excursie. În cele din urmă, îmi spune că vrea să plece acasă, deoarece așteptarea îl face și mai nefericit. Eu înțeleg acest lucru și îl conducem până la stația de autobuz. În timp ce așteptăm plecarea autobuzului, mă întrebă îngrijorat: „Corinne, my wife, you are sure, you and Napirai come back to Kenya?” Eu îi răspund, râzând: „Yes, darling, I’m sure. ” Apoi, autobuzul pleacă.

Abia acum două zile am reușit să o anunț pe mama mea de venirea noastră. Bineînțeles, a fost surprinsă de telefonul meu, dar abia așteaptă să-și vadă, în sfârșit, nepoata. De aceea, vreau să ne facem amândouă frumoase, dar toaletele și dușurile se află în partea cealaltă a culoarului; mi-e greu să plec din cameră și să o las singură pe Napirai, care este atât de vioaie. Când am nevoie la toaletă, nu am altă soluție decât să o iau cu mine, dacă nu doarme în momentul acela. Dar la duș este complicat. Așa că mă duc la recepție și o întreb pe femeia de acolo, dacă poate să aibă grijă un sfert de oră de copilul meu, ca să pot să-mi fac și eu un duș. Ea se arată dispusă, dar momentan nu curge apa în jumătate din oraș, din cauza unor conduite sparte; speră, însă, ca până diseară să avem din nou apă.

Aștept până la ora șase, dar nimic. Dimpotrivă, începe să miroasă urât peste tot. Nu vreau să mai aștept, pentru că la ora zece trebuie să fim la aeroport. Așa că mă duc și cumpăr câțiva litri de apă și îi aduc în cameră. Mai întâi o spăl pe Napirai, apoi mă spăl pe cap și superficial pe corp.

Luăm un taxi până la aeroport. Nu avem mult bagaj, deși la sfârșitul lui noiembrie temperatura în Europa este mai degrabă rece. Stewardesele sunt foarte drăguțe cu noi și mereu se opresc la Napirai și vorbesc cu ea. După ce mâncăm, mi se dă un pătuț pentru ea și peste puțin timp adoarme. Oboseala mă doboară și pe mine. Când sunt trezită, se servește deja micul dejun. Gândul, că mă voi afla în curând din nou pe pământ elvețian, îmi dă emoții.

CHIPURI AURF

O pun pe Napirai pe spate, în basma, și trecem fără probleme de controlul pașapoartelor. Acolo îi descopăr pe mama mea și pe Hanspeter, soțul ei. Bucuria revederii este mare. Napirai se uită interesată la fețele cele albe.

Pe drum spre Bemer Oberland, îi citesc mamei în privire îngrijorarea față de starea în care mă aflu. Acasă facem, înainte de toate, o baie. În sfârșit, o baie fierbinte! Mama mea a cumpărat pentru Napirai o cădiță și o spală. După ce stau cam zece minute în apă fierbinte, încep să mă mănânce tot corpul. Rănile de pe picioare și de pe mâini, pe care le am de la bijuteriile masailor și care la climă umedă se vindecă greu, sunt deschise și supurează. Ies din cadă și văd că tot corpul îmi este presărat de niște pete roșii. Napirai țipă la bunica ei în brațe. Și ea este plină de bubițe roșii, care o mănâncă îngrozitor. Pentru că mamei mele îi este teamă să nu fie ceva contagios, ne facem programare la dermatolog pentru a doua zi.

Medicul este uluit de diagnostic: râie. În Elveția, aceasta este o boală rară, cauzată de niște căpușe care se află sub piele și care, la căldură mare, încep să se miște și astfel să provoace o mâncărime groaznică. Medicul se întreabă, bineînțeles, de unde avem boala asta. Îi povestesc că noi trăim în Africa. Când îmi descoperă și rănile, intrate aproape un centimetru în carne, îmi propune să fac un test Sida. Pentru o secundă mi se taie respirația, dar sunt de acord. Îmi dă mai multe sticle cu o soluție împotriva râiei, cu care să ne dăm de trei ori pe zi, și îmi spune să îl sun peste trei zile, ca să aflu rezultatul de la test. Zilele acestea de așteptare sunt mai rele decât tot ce mi s-a-ntâmplat până acum.

În prima zi dorm mult și mă culc devreme, împreună cu Napirai. A doua zi seara, sună telefonul: este doctorul, care cere să vorbească personal cu mine. Pun mâna pe receptor și știu că prin el voi primi răspunsul decisiv pentru cursul vieții mele mai departe. Pulsul îmi crește la maxim. Doctorul își cere scuze că mă sună atât de târziu, dar vrea să-mi ușureze așteptarea; îmi spune că rezultatul este negativ.

în afară de „mulțumesc” nu sunt în stare să-i spun altceva. Mă simt ca nou-născută. O forță uriașă îmi crește în tot corpul. Acum sunt sigură că voi reuși să înving și consecințele hepatitei. Cu fiecare zi care trece, măresc câte puțin consumul de grăsimi și mănânc tot ce-mi gătește mama, ca să-mi facă pe plac.

Timpul abia trece, pentru că totuși, eu nu mă simt aici ca acasă. Facem multe excursii, o vizităm pe cumnata mea, Jelly și ne plimbăm cu Napirai în prima zăpadă. Ei îi place foarte mult viața de aici; singurul lucru care nu-i place este mulțimea de haine pe care trebuie să le îmbrace și să le dezbrace tot timpul.

După două săptămâni și jumătate, îmi dau seama că mai mult de Crăciun nu vreau să rămân aici. Însă primul zbor, la care mai găsim locuri, este abia pe 5 ianuarie 1990, ceea ce înseamnă că lipsesc de acasă aproape șase săptămâni. Despărțirea este grea, pentru că știu că de acum încolo, singurul sprijin pe care îl voi avea, voi fi din nou numai eu însămi. Plec cu aproape patruzeci de kilograme de bagaj. Am cumpărat sau am cusut pentru toată lumea câte ceva. Am primit multe cadouri de la toată familia; a trebuit să împachetez și cadourile de Crăciun pentru Napirai. Fratele meu a cumpărat pentru ea un port-bebe.

VA FI TOTUL BINE?

Când aterizăm la Nairobi, sunt încordată la maxim, pentru că nu știu dacă Lketinga ne va aștepta la aeroport sau nu. Dacă nu este acolo, nu știu cum mă voi descurca cu tot bagajul și cu Napirai. Îmi va fi greu să caut un lodging în miezul nopții. Ne luăm la revedere de la stewardese și ne îndreptăm către controlul pașapoartelor. Imediat după ce trec, îi văd pe Lketinga, pe James și pe prietenul lui. Bucuria mea este imensă. Soțul meu s-a pictat minunat și și-a coafat părul superb! Este înfășurat în pătura lui cea roșie. Bucuros la maxim, ne ia în brațe. Imediat după aceea, mergem la lodging, unde a rezervat deja

două camere. Napirai are din nou probleme cu fețele negre; plânge, iar Lketinga se întreabă îngrijorat, dacă îl mai recunoaște.

La lodging, ei vor să vadă imediat cadourile pe care le-am adus. Eu despachetez, însă, numai ceasurile, pentru că mâine vrem să plecăm mai departe, iar lucrurile sunt bine aranjate în bagaj. Băieții se retrag în camerele lor și mergem și noi la culcare, în noaptea aceasta facem dragoste, fără să mai am dureri. Sunt fericită și sper că acum totul va fi bine.

În drum spre casă, discutăm mult și aflăm că la Barsaloi urmează să se construiască în curând o școală adevărată, mare. Niște indieni din Nairobi au venit cu un avion și au locuit câteva zile la misiune. Au plănuțit să construiască școala pe partea cealaltă a râului. Vor veni mulți muncitori din Nairobi, toți kikuyu, dar nimeni nu știe când vor începe lucrările. Eu povestesc despre Elveția și pomenesc, bineînțeles, și despre râie, deoarece Lketinga trebuie să se trateze și el, ca să nu ne contamineze din nou. Lketinga a venit cu mașina până la Nyahururu și a lăsat-o la misiune. Mă mir de curajul pe care l-a avut. Ajungem la Maralal fără probleme, deși distanțele mi se par din nou imense. La Barsaloi ajungem abia a doua zi. Mama este fericită că ne-am întors și îi mulțumește lui Enkai că „pasărea de fier”, cum îi spune ea la avion, ne-a adus cu bine. Ce bine este să fii din nou acasă! Și la misiune lumea se bucură când mă vede. Întreb ce se întâmplă cu proiectul cu școala, iar părintele Giuliano îmi confirmă ce mi-au povestit băieții. Într-adevăr, în următoarele zile începe construcția. Au venit deja câțiva oameni, ca să construiască barăcile, unde vor fi cazați muncitorii. Materialele sunt aduse cu camioanele, prin Nanyuki-Wamba. Mie îmi pice graiul, când aud că un astfel de proiect poate fi realizat aici. Părintele Giuliano îmi spune că guvernul vrea să stabilească masaii într-un singur loc și a ales acest amplasament datorită misiunii moderne care se află aici, dar și datorită râului, care are mereu apă și pune la dispoziție nisip suficient. Din nisip, amestecat cu ciment, se pot face pietre de construcție. Petrecem câteva

zile minunate, plimbându-ne deseori pe partea cealaltă a râului, ca să urmărim mersul evenimentelor.

Pisica mea a crescut mult. Lketinga se pare că și-a ținut promisiunea și i-a dat de mâncare, dar, după cum se vede, numai came, pentru că este sălbatică ca un tigru. Numai atunci când se culcă lângă Napirai în pătuțul ei, toarce ca o pisică domestică blândă.

După mai bine de două săptămâni, vin muncitorii kikuyu. În prima duminică, cei mai mulți dintre ei se duc la biserică, fiindcă pentru orășeni slujba de aici este singura lor plăcere. Somalezii au mărit drastic prețul la zahăr și la mălai, ceea ce a provocat mari discuții; s-a organizat și o adunare sătească, la care au participat bătrânii și șeful adjunct. Lketinga și cu mine mergem și noi și multă lume mă întreabă, când deschidem din nou buticul. La adunare sunt prezenți și câțiva muncitori, care mă întreabă dacă nu aș fi dispusă să le aduc eu cu mașina bere și apă gazoasă, îmi spun că mă vor plăti bine, pentru că ei câștigă mult și nu au pe ce să cheltuiască banii. La somalezi nu găsesc bere, pentru că sunt musulmani.

Seara, în timp ce muncitorii trec pe la noi să ne vadă, încep să mă gândesc la o variantă care ne-ar putea aduce din nou un câștig. Mie îmi vine ideea să organizez un fel de discotecă, cu muzică kikuyu. Cu ocazia aceasta, am putea face grătar cu came de vită, pe care să o vindem, lângă bere și apă gazoasă. Discut despre toate acestea cu Lketinga și cu veterinarul, la care soțul meu se duce tot mai des. Amândoi se arată încântați de idee, iar veterinarul îmi sugerează să vindem și miraa, pentru că cererea este foarte mare. Ne decidem să lansăm acest proiect spre sfârșitul lunii. Eu fac curat la magazin și scriu pliante publicitare, pe care le afișez în diverse locuri sau le împart muncitorilor.

Ecoul este enorm. Încă din prima zi, vine lumea și ne întreabă de ce nu începem deja în week-endul acesta. Timpul, însă, este prea scurt, mai ales că la Maralal nu găsim întotdeauna bere. Ne facem turul nostru obișnuit și cumpărăm douăsprezece lăzi de bere și apă

gazoasă, iar Lketinga face rost de miraa. Mașina este plină ochi și din cauza aceasta drumul înapoi durează mai mult.

Ajunși la Barsaloi, descărcăm marfa la magazin, în încăperea din față, pentru că în fosta noastră locuință vrem să facem ringul de dans. Nu trece mult timp, că și apar primii clienți, care vor să cumpere bere. Eu sunt însă fermă, pentru că altfel nu ne mai rămâne nimic pentru a doua zi. Apoi vine șeful adjunct și îmi cere licența pentru discotecă. Bineînțeles că nu am așa ceva și îl întreb dacă este într-adevăr necesară. Lketinga vorbește cu el, iar șeful se oferă să ne asigure el ordinea a doua zi, firește contra cost. Iar dacă îi mai dăm o sumă de bani și ceva bere gratis, atunci renunță să ne mai ceară licența.

Astăzi trebuie să aibă loc discoteca și suntem curioși cum va ieși. Băiatul care ne ajută acum la magazin se pricepe la electronică, așa că ia bateria de la mașină, o conectează la casetofon și sunetul este gata. Între timp a fost tăiată o capră, iar doi băieți se ocupă de curățarea și tranșarea ei. Mai mulți voluntari ne ajută și ei, numai Lketinga, în loc să facă și el ceva, se ocupă mai mult de dirijat; la ora șapte și jumătate totul este gata. Muzica merge, carnea se face, iar lumea așteaptă la ușa din spate. Lketinga încasează banii pentru intrare de la bărbați. Femeile au accesul liber. Ele rămân, însă, afară și se uită numai, din când în când, râzând, prin deschizătura ușii. Într-o jumătate de oră, buticul este plin. Muncitorii vin să se prezinte și mă felicită pentru ideea pe care am avut-o. Chiar și șeful de șantier îmi mulțumește pentru strădania mea. Oamenii au meritat această distracție, deoarece pentru mulți dintre ei, aceasta este prima dată când lucrează pe un șantier aflat la o așa depărtare.

Sunt foarte încântată că mă aflu printre atâția oameni veseli și cei mai mulți vorbesc engleza. Vin și locuitori samburu din sat și chiar câțiva bătrâni, care, așezați pe lăzi întoarse și înfășurați în pături de lână, se uită la kikuyu cum dansează. Rămân stupefiați. Eu nu dansez, deși pe Napirai am lăsat-o pe mâini bune, la mama. Unii mă invită la dans, dar o privire în direcția lui Lketinga mă face să înțeleg că mai bine

renunț. El stă în spatele camerei și bea pe ascuns bere și mestecă miraa. Dealtfel, miraa a fost prima care s-a terminat.

La ora douăzeci și trei, cineva dă muzica mai încet și câțiva bărbați țin un mic discurs, prin care ne mulțumesc, mai ales mie, mzungu. Peste o oră se termină și berea. Capra am vândut-o toată, în bucăți de câte un kilogram. Oaspeții sunt în bună dispoziție, iar distracția durează până la ora patru dimineața. După aceea se duc, în sfârșit, acasă. Eu o iau pe Napirai de la mama și mă întorc, obosită, acasă.

A doua zi, când număr banii câștigați, constat cu bucurie că profitul este mult mai mare decât cel obținut de la magazin.

Bineînțeles, bucuria mea este spulberată rapid, pentru că părintele Giuliano vine val vârtej pe motocicletă lui și mă întreabă supărat, ce a fost cu „vacarmul” de astă noapte, la noi la butic. Descurajată, îi povestesc despre ideea noastră de a organiza o discotecă. În principiu nu îl deranjează dacă are loc de două ori pe lună, dar după miezul nopții el vrea să aibă liniște. Pentru că nu vreau să-l supăr, data viitoare va trebui să-i respect rugămintea.

NEÎNCREDERE

Primii muncitori traversează râul și vin să ne întrebe dacă există undeva bere de vânzare. Eu le spun că nu. Atunci apare Lketinga și îi întreabă pe cei trei bărbați ce vor. Eu îi explic despre ce este vorba, dar Lketinga se duce la ei și le spune că pe viitor, când vor ceva, să-l întrebe pe el și nu pe mine, pentru că el este bărbat și el decide ce este de făcut. Surprinși de tonul lui enervat, muncitorii pleacă nedumeriți. Îl întreb de ce vorbește astfel, iar el îmi spune, râzând sarcastic: „I know why these people come here, not for beer, I know! If they want beer, why they don't ask me ? ” Mă gândeam eu că, mai devreme sau mai târziu, va urma o scenă de gelozie, cu toate că eu nu am stat niciodată de vorbă mai mult de cinci minute cu cineva. Îmi stăpânesc furia care simt că mă cuprinde; este suficient că cei trei vor

povesti mai departe despre această scenă, mai ales că în tot Barsaloi se vorbește despre discoteca noastră. Lketinga mă urmărește în permanență, plin de suspiciune. Din când în când, el ia Datsun-ul și se duce în vizită la fratele lui vitreg din Sitedi sau la alte rude. Bineînțeles, aș putea merge și eu cu el, dar nu vreau să rămân cu Napirai acolo, la vaci, în colibele pline de muște. Timpul trece, iar eu aștept ziua când James va termina, în sfârșit, școala. Avem nevoie urgentă de bani, ca să cumpărăm alimente și benzină. Cu atâția străini aici, am putea câștiga bine.

Lketinga este tot timpul plecat, pentru că în perioada aceasta se căsătoresc unii războinici din generația lui. În fiecare zi, vin unii sau alții și povestesc despre câte o nuntă. De cele mai multe ori, Lketinga merge și el cu ei și eu nu știu, dacă se întoarce peste două, trei sau abia peste cinci zile.

Când părintele Giuliano mă întreabă, dacă mai vreau să aduc elevii de la școală, astăzi terminându-se anul școlar, sunt, bineînțeles, de acord. Deși soțul meu nu este aici, plec și o las pe Napirai la mama. James se bucură când mă vede și mă întreabă de discotecă. Asta înseamnă că vestea s-a răspândit până aici. Eu iau cu mine cinci băieți. Mai facem niște cumpărături și trec repede să o văd pe Sophia. S-a întors din Italia, dar vrea să se mute, cât se poate de repede, pe coastă. Aici i se pare prea complicată viața cu fiica ei, Anika și nu vede nici un viitor. Vestea pe care mi-o dă mă întristează, pentru că acum nu mai am pe nimeni la Maralal, de care să mă bucur. Am traversat multe momente dificile împreună, dar o înțeleg și în același timp o și invidiez puțin. Ce mi-ar plăcea și mie să mă mai duc o dată la mare! Mutarea ei va avea loc cât de curând, așa că ne luăm rămas bun de pe acum. Sophia îmi promite că îmi va transmite ulterior noua ei adresă. Ajungem acasă în jur de ora opt. Băieții se duc să bea chai la mama, iar eu gătesc ceva pentru ei, deoarece Lketinga este plecat. Petrecem o seară veselă și ne povestim multe. Napirai îl iubește mult pe unchiul ei, James. El mă întreabă încontinuu despre discotecă, iar ochii îi strălucesc, când îi povestesc. Vor și ei să vadă cum este. În principiu,

am planificat una peste două zile, dar pentru că Lketinga nu este aici, nu va avea loc. În week-endul acesta, însă, muncitorii își primesc salariile și mă roagă insistent să organizez o discotecă. Mai am doar o zi la dispoziție pentru pregătiri. Fără Lketinga nu mă încumet să fac asta, dar până la urmă băieții mă conving și promit că se ocupă ei de toată organizarea, numai să cumpăr eu bere și apă gazoasă.

La Maralal nu vreau să merg, așa că plec, împreună cu James, la Baragoi. Este pentru prima dată, când mă aflu în acest sat turkana. Este aproape la fel de mare ca Wamba și aici există, într-adevăr, un centru en gros pentru bere și apă gazoasă, firește puțin mai scump decât la magazinele din Maralal. Toată acțiunea durează numai trei ore și jumătate. Un băiat scrie afișe, pe care le împarte apoi împreună cu ceilalți prieteni. Toată lumea așteaptă cu nerăbdare discoteca. Came nu am reușit să procurăm, pentru că nu a fost nici o capră de vânzare, iar de la noi de acasă nu am îndrăznit să iau una, chiar dacă câteva dintre ele îmi aparțin. Când o duc din nou pe Napirai la mama, observ că nu se bucură, ca de obicei; precis nu-i convine că Lketinga nu este aici. Dar eu trebuie să mă îngrijesc să câștig bani; la urma urmei, trăim toți din asta.

Discoteca are din nou un mare succes. De data aceasta este mai multă lume, pentru că sunt și școlarii aici. Trei fete îndrăznesc să intre și ele. Cu băieții și lăra soțul meu, atmosfera este mult mai destinsă. Chiar și un somalez tânăr trece pe aici și bea o Fanta, ceea ce pe mine mă bucură, pentru că Lketinga vorbește câteodată foarte urât despre somalezi. Eu simt că fac parte din comunitatea lor și, de data aceasta, pot discuta cu multă lume. Băieții fac cu rândul la vânzarea băuturii. Atmosfera este fantastică, toată lumea dansează pe o muzică kikuyu antrenantă. Mulți și-au adus propriile casete. Pentru prima dată, după mai mult de doi ani, dansez și eu și mă simt relaxată. Din păcate, după miezul nopții, trebuie să dăm muzica mai încet, dar atmosfera rămâne în continuare bună. Cu puțin timp înainte de ora două, închidem, iar eu iau o lanternă și mă grăbesc să ajung la manyatta, ca să iau pe Napirai. Abia găsesc intrarea prin gardul de

mărăcini. Când ajung în enclavă, parcă mă lovește trăsnetul: lăncile lui Lketinga stau înfipite în fața manyattei! Intru în colibă și simt cum pulsul mi-o ia razna. Din grohăitul lui îmi dau seama imediat că este nervos. Napirai doarme dezbrăcată lângă mama. Îl salut pe Lketinga și îl întreb de ce nu a venit și el la magazin. Mai întâi nu primesc nici un răspuns, după care începe să tune și să fulgere. Îmi adresează niște insulte oribile și arată ca un sălbatic. Pot să-i spun ce vreau, că tot nu mă crede. Mama încearcă să-l liniștească, spunându-i că urletele lui se aud în tot Barsaloi. Napirai plânge și ea. În momentul în care îmi spune că sunt o curvă și îmi reproșează că umblu cu bărbații kikuyu și chiar cu elevii, o înfășor pe Napirai într-o pătură și fug disperată, acasă. Începe să-mi fie frică de propriul meu soț.

La scurt timp după aceea, trănțește ușa de perete, mă trage din pat și îmi cere să-i spun numele celor cu care m-am culcat. Acum este convins că Napirai nu este fata lui. Îmi spune că povestirea mea, cum că Napirai s-ar fi născut înainte de termen din cauza bolii mele, nu este adevărată și că în realitate eu am rămas gravidă cu altul. Cu fiecare frază pe care mi-o adresează, dragostea mea față de el, care este oricum plină de răni, se diminuează și mai mult. Eu nu îl mai înțeleg deloc. În cele din urmă, pleacă din casă și îmi spune țipând, că el nu se mai întoarce și că își caută o femeie mai bună. În momentul de față îmi este absolut indiferent, dacă aceasta este singura cale, de a avea din nou liniște în casă.

A doua zi de dimineață, nu îndrăznesc să ies din casă cu ochii umflați de plâns. Multă lume a auzit cearta noastră. În jur de ora zece, apare mama, însoțită de Saguna și vrea să știe unde este Lketinga. Îi spun că nu știu. Apoi vine și James, împreună cu prietenul său. Nici el nu pricepe întreaga poveste; îmi spune că totul se trage de la faptul că fratele lui nu a fost niciodată la școală și că acești războinici nu au nici cea mai mică idee despre business. James îmi traduce ceea ce spune mama. Ea este convinsă că Lketinga se va întoarce și vrea să vorbească cu el și să-i spună să nu mai fie atât de rău. Pe mine mă roagă să nu mai plâng și să nu ascult ce-mi spune Lketinga, pentru că

toți bărbații sunt așa; de aceea, este mai bine pentru ei, să aibă mai multe femei. James o contrazice la acest punct, dar asta nu mă ajută cu nimic. Până și părintele Giuliano îl trimite pe paznicul de la misiune la mine, ca să aflu ce s-a întâmplat. Eu mă simt cumplit de penibil. Lketinga își face abia spre seară apariția; schimbăm doar câteva vorbe. Ziua își reia cursul ei normal și nimeni nu mai pomenește nimic despre incident. Peste o săptămână, Lketinga dispare iar; se duce la o ceremonie de nuntă.

Fata care îmi aduce apă mă lasă tot mai des baltă, astfel încât sunt nevoită să aduc eu cu mașina de la râu două canistre, timp în care băieții au grijă de Napirai. Într-o zi, când vreau să plec de la râu, nu mai pot să bag în viteză; ambreiajul nu mai prinde. Nici nu au trecut două luni de când am cumpărat mașina, că și am prima pană! Supărată, mă duc la misiune, pentru că nu pot să las mașina la râu. Giuliano nu este foarte încântat când mă vede, dar vine totuși cu mine și se uită la mașină. Într-adevăr, constată că ambreiajul nu mai funcționează. Îi pare rău, dar de data asta nu poate să mă mai ajute. Îmi spune că piese de schimb se găsesc, eventual, la Nairobi, iar luna asta el nu se duce, mai mult ca sigur, acolo. Pe mine mă podidesc lacrimile, pentru că nu văd cum aș putea să mai fac rost de alimente pentru Napirai și pentru mine, fură mașină. Încep să mă satur de aceste probleme fără sfârșit.

El tractează mașina până la noi acasă și îmi spune că va încerca să comande piesele la Nairobi, prin telefon. Dacă indienii vin în zilele următoare cu avionul, ar putea să le aducă ei. Dar nu poate să-mi promită.

Peste patru zile, Giuliano vine pe motocicletă, să-mi spună că astăzi, la ora unsprezece, va ateriza avionul. Indienii vin să controleze construcția școlii, dar nu știe dacă aduc cu ei și piesele pe care le-a comandat.

Într-adevăr, la prânz aterizează avionul. Părintele Giuliano merge cu Land-Cruiser-ul său până la pista de aterizare provizorie, îi ia pe cei doi indieni și merg toți trei la râu. Mă uit după mașină și văd că

părintele Giuliano pleacă mai departe, probabil spre Wamba. Neștiind ce se întâmplă, mă decid să mă duc până la șantier. Înainte de asta, o duc pe Napirai la mama.

Cei doi indieni cu turbane se uită surprinși la mine. Mă salută politicos, cu o strângere de mână și îmi oferă o Cola. Apoi vor să știe dacă lucrez la misiune. Când află că sunt soția unui samburu, se uită la mine și mai curioși și vor să știe cum poate trăi o albă în boscheți, mai ales că au auzit de la angajații lor că aici sunt mari probleme cu aprovizionarea. Le povestesc, printre altele, și despre mașina mea, care, din păcate, este stricată. Mă întreabă cu compasiune, dacă ambreiajul era pentru mine. Eu le confirm acest lucru și îi întreb dacă au reușit să îl aducă. Îmi răspund că nu, deoarece există diferite modele și trebuie să demonteze mai întâi piesa veche, ca să știe de ce am nevoie. Cei doi își dau seama că sunt foarte decepționată. Unul dintre ei mă întreabă unde îmi este mașina, după care îl roagă pe mecanicul lor să se uite la ea și să demonteze piesele, pentru că peste o oră vor decola.

Mecanicul lucrează repede, și în nici douăzeci de minute aflu că discul de ambreiaj și cutia de viteze nu mai sunt bune. El împachetează piesele, care sunt grele și mergem înapoi. Unul dintre indieni se uită la piesele demontate și îmi spune că s-ar putea să găsim așa ceva la Nairobi, dar că vor fi scumpe. Cei doi se consultă puțin, după care mă întreabă direct, dacă nu vreau să merg cu ei, cu avionul. Luată prin surprindere, eu încep să mă bâlbâi, spunându-le că soțul meu nu este aici și, în afară de asta, am acasă un copil de șase luni. Ei îmi spun că pot lua și copilul cu mine, pentru că este loc pentru amândoi.

În primul moment eu ezit, spunându-le că nu mă descurc deloc în Nairobi. „No problem”, spune unul dintre indieni. Mecanicul cunoaște toți negustorii de piese de schimb de ocazie și va veni să mă ia a doua zi de la hotel și să încerce, împreună cu mine, să găsească piesele. Mie, ca albă, mi se vor cere oricum prețuri mult prea mari, adaugă el.

Eu rămân fără cuvinte când văd atâta bunăvoință de la acești oameni, care pentru mine, practic, sunt niște străini. Până să apuc să mă gândesc la propunerea lor, ei mă roagă să fiu peste un sfert de oră la avion. „Yes, thank you very much”, le răspund eu, bâlbâindu-mă de emoție. Mecanicul mă duce acasă. Eu mă duc repede la mama și îi spun că plec la Nairobi cu avionul. O iau pe Napirai și mama rămâne nedumerită. Acasă împachetez strictul necesar pentru mine și copil și îi explic soției veterinarului ce am de gând să fac. Îi spun că mă voi întoarce cât pot de repede cu piesele de schimb. O rog să îl salute pe soțul meu și să-i explice, de ce nu-l mai pot aștepta, ca să-mi dea consimțământul.

După aceea mă grăbesc la avion. Pe Napirai o atârni în kanga, iar bagajul îl țin într-o mână. În jurul avionului s-a strâns deja o groază de curioși, care amuțesc, când mă văd venind. Mzungu pleacă cu avionul, în absența soțului ei, ceea ce este un eveniment. Eu sunt conștientă că s-ar putea să existe probleme, dar, pe de altă parte, mă gândesc că Lketinga se va bucura că mașina lui cea dragă va merge din nou, fără ca el să mai fie nevoit să bată drumul până la Nairobi. Indienii sosesc într-o mașină a muncitorilor, exact în momentul în care apare mama; ea se apropie de mine cu un mers furtunos și cu o față supărată. Îmi dă de-nțelese că vrea să o las pe Napirai aici, dar eu nici nu mă gândesc la așa ceva. O liniștesc, promițându-i că mă voi întoarce. Apoi ne binecuvântează pe mine și pe copil cu „Enkai”. Ne urcăm și motorul pornește. Oamenii care stau de jur împrejur sar speriați într-o parte. Eu le fac cu mâna și avionul începe să meargă, zdruncinându-se, pe pistă.

Indienii îmi pun multe întrebări. Vor să știe cum l-am cunoscut pe soțul meu și de ce trăim în acest deșert. Mirarea lor îmi descrețește fruntea și mă simt atât de veselă și de liberă, cum nu m-am mai simțit de mult. După mai bine de o oră și jumătate ajungem la Nairobi. Pentru mine este ceva miraculos, să parcurg un traseu atât de lung, într-un timp atât de scurt. Indienii mă întreabă unde să mă ducă. Când le spun: „la hotel Igbol”, în apropiere de cinematograful Odeon, se

îngrozesc, spunându-mi că o lady ca mine nu are ce căuta în această zonă atât de periculoasă. Dar eu nu cunosc alt cartier în afară de acesta și insist să mă ducă acolo. Unul dintre indieni, se pare cel mai important, îmi dă cartea lui de vizită și îmi spune să îl sun a doua zi de dimineață la ora nouă și va veni șoferul lui să mă ia. Nu-mi vine să cred că mi se întâmplă așa ceva și le mulțumesc călduros.

La Igbol încep să mă întreb, dacă pot plăti tot, pentru că eu am la mine cam 1000 de franci. Aceștia au fost toți banii pe care i-am avut acasă și asta datorită discotecii. O schimb pe Napii ai și mergem jos, la restaurant. Este greu să mănânc la masă cu ea. Ori trage totul de pe masă, ori vrea să meargă în patru labe pe jos. De când a descoperit mersul în patru labe, mătură cu iuțeala vântului tot ce întâlnește în cale. Aici, însă, este atât de murdar, încât nu vreau să o las; ea, însă, se zbate și țipă, până când obține ce vrea. Peste puțin timp, este neagră de mizerie, iar localnicii nu înțeleg de ce îi dau voie. În schimb, câțiva călători albi se amuză, când o văd pe Napirai pe sub masă. În orice caz, ea este fericită, și eu la fel. În cameră o spăl bine în lighean, iar ca să îmi fac și eu un duș, trebuie să aștept până când adoarme.

A doua zi plouă torențial. La ora opt și jumătate mă așez la coadă, în fața cabinei telefonice. Suntem ude până la piele; până la urmă, o femeie ne lasă înaintea ei. Îl prind pe indian din prima încercare și îi spun unde mă aflu și anume cinematograful Odeon, îmi spune că șoferul va veni peste douăzeci de minute să mă ia cu mașina. Alerg repede la hotel, ca să-mi schimb hainele. Fetița mea este foarte vitează; nu plânge, deși este udă learcă. Șoferul ne așteaptă în fața cinematografului Odeon și plecăm. Ajungem pe o platformă industrială, unde suntem conduse într-un birou elegant. Acolo se află indianul cel simpatic, care ne întreabă, zâmbind, dacă totul a mers fără probleme. Dă un telefon și imediat apare mecanicul de ieri. Îi dă câteva adrese unde să mergem să căutăm piesele de schimb. Când mă întreabă dacă am destui bani la mine, îi răspund: „I hope so!”

Traversăm orașul în lung și-n lat, iar până la prânz reușim să găsim piesele pentru ambreiaj, la numai 150 de franci. Napirai și cu mine stăm în spate. Pentru că ploaia s-a oprit și a ieșit iar soarele, se face imediat cald în mașină. Dar nu am voie să deschid ferestrele, pentru că momentan mergem prin cele mai fierbinți zone ale orașului. Șoferul tot încearcă și speră să aibă noroc, dar nu găsește nicăieri piesa de care am nevoie. Napirai transpiră și plânge. Suntem deja de șase ore pe drum, fără întrerupere și s-a săturat de mers cu mașina. Mecanicul îmi spune că nu mai are speranțe să mai găsească piesa, pentru că astăzi toate magazinele închid la ora cinci, a doua zi fiind Vinerea Mare. Am uitat complet de Paște! Fără să am nici cea mai vagă idee, îl întreb când deschid din nou magazinele. Atelierele sunt închise până marți, îmi răspunde el. Mă apucă groaza, când mă gândesc să rămân atâta timp cu Napirai la Nairobi. Lketinga înnebunește dacă lipsesc o săptămână de-acasă. Ne hotărâm să mergem la biroul indianului.

Amabil, indianul se necăjește când aude ce probleme am. Se uită la capul de rulment de la cutia de viteze și îl întreabă pe mecanic, dacă nu poate fi reparat. Acesta neagă, probabil și pentru că vrea să plece acasă. Indianul dă din nou un telefon. Un alt bărbat, cu șorț și cu ochelari de protecție, apare în pragul ușii. Indianul îi dă ordin să șlefuiască părțile uzate și să le sudeze. Bărbatul este nedumerit, dar indianul îi spune hotărât că vrea să aibă piesa gata într-o jumătate de oră, pentru că trebuie să plece într-o călătorie și nu mai poate aștepta. Zâmbind, îmi dă de-nțeleș că într-o jumătate de oră pot pleca acasă.

Îi mulțumesc foarte mult și îl întreb cât am de plătit. Politicos, face un semn cu mâna, că nu trebuie să-i dau nimic. Îmi spune că pot să-l sun, ori de câte ori am probleme și că este încântat că mă poate ajuta. Mai îmi spune că atunci când ajung la Barsaloi, să mă duc la șeful de șantier și el se va ocupa de montarea pieselor; este la curent cu tot. Mie nu îmi vine să cred că, dintr-odată, primesc un ajutor de-o asemenea proporție pe gratis! Peste puțin timp părăsesc biroul. Piesele sunt foarte grele, dar eu sunt mândră de ceea ce am obținut. În aceeași

seară merg până la Nyahururu, ca să iau autobuzul a doua zi de dimineață, spre Maralal. Abia pot să duc cele două genți și cu Napirai pe spate!

Mă aflu la Maralal, iar acum nu știu cum să ajung la Barsaloi. Epuizată după tot acest drum, mă duc în lodging, ca să beau și să mănânc ceva. După aceea, trebuie să spăl iar câteva zeci de scutece, apoi pe Napirai și pe mine. Mă trântesc în pat, moartă de oboseală. A doua zi de dimineață, întreb peste tot dacă merge cineva la Barsaloi. Aflu de la en grosistul meu că urmează să plece un camion la somalezi; după atâta efort, însă, eu nu vreau să mergem cu camionul. Mai aștept puțin, pentru că un băiat, care tocmai a venit pe jos din Barsaloi, îmi spune că părintele Giuliano vine mâine la Maralal, ca să ridice corespondența.

A doua zi, îmi împachetez nerăbdătoare lucrurile și merg la poștă. Aștept mai bine de patru ore, până când, în sfârșit, zăresc mașina cea albă a misiunii. Bucuroasă, mă duc la Roberto, ca să-l întreb dacă mă pot întoarce cu el. Îmi spune că nu este nici o problemă și că peste aproximativ două ore pleacă.

SITUAȚIA SE AGRAVEAZĂ

Ajunsă la Barsaloi, cobor din mașină și îl văd pe Lketinga venind spre mine cu pași uriași. Mă salută cu răceală și mă întreabă de ce vin abia acum. Enervată și în același timp decepționată, îi răspund:

„Cum adică abia acum? Am venit cât am putut de repede!” în loc să mă întrebe dacă totul a fost bine, vrea să știe, de ce a trebuit să mai rămân două nopți la Maralal și cu cine m-am întâlnit. Mă bombardează cu întrebări, dar nu-mi adresează nici un cuvânt de laudă.

Mă simt penibil, să răspund în fața părintelui Giuliano la astfel de întrebări, pline de suspiciune. Eu mă duc acasă cu Napirai, iar el îmi cară geanta, care îl dărmă din cauza greutateii. Continuă să mă piseze

cu întrebări, uitându-se pe furiș la mine. Chiar atunci când sunt pe punctul de a exploda de furie și de dezamăgire, intră James cu prietenul său, amândoi într-o bună dispoziție. Măcar el se interesează cum a decurs totul. Îmi admiră curajul pe care l-am avut, atunci când m-am hotărât atât de brusc să plec cu avionul. Din păcate, atunci când a aflat vestea, era la râu să-și spele hainele. Și-ar fi dorit să vină și el cu mine. Îmi mărturisește că dorința lui cea mai mare este să zboare, într-o zi, cu avionul. Cuvintele lui îmi fac bine și mă liniștesc. Băieții îmi fac chai și discută mult, în timp ce Lketinga iese afară din casă, deși este întuneric. Îl întreb pe James, ce a spus soțul meu, când s-a întors și a constatat că am plecat. Zâmbind, încearcă să-mi explice că generația lui Lketinga nu înțelege femeile independente și nici nu știu ce înseamnă încrederea. Lketinga s-a gândit că am fugit cu Napirai și că nu mă mai întorc. Eu nu îl înțeleg, deși cred că încep să am motive să fug de aici. Dar unde? Napirai are totuși nevoie de tatăl ei!

James mă smulge din gândurile mele sumbre, întrebându-mă când deschidem, în sfârșit, buricul, pentru că ar vrea să lucreze și să câștige și ceva bani. El are dreptate: trebuie să facem ceva, ca să câștigăm bani, altfel mașina ne mănâncă și ultimele rezerve pe care le mai avem. Imediat după ce este reparat Datsun-ul, reluăm afacerea cu magazinul, de data aceasta într-un stil mai pretențios, cu haine, pantofi, apă gazoasă și bere. Atâta timp cât sunt muncitorii din Nairobi aici, avem posibilitatea să câștigăm bani buni. Mai târziu vor veni profesorii cu familiile lor, să se instaleze aici. Iar cu James ca vânzător, avem șanse bune. Îi spun, însă, clar, că este ultima mea încercare și aceștia sunt ultimii bani, pe care îi investesc în această afacere. Băieții mă molipsesc și pe mine cu euforia lor și uit de necazurile pe care le-am avut în ultima vreme din cauza lui Lketinga. Când se întoarce acasă, băieții pleacă. A doua zi de dimineață, Lketinga se duce de bună voie la muncitori și le spune că au sosit piesele de schimb. După ce-și termină programul de muncă, un mecanic vine și lucrează la mașină; firește, el nu reușește să

monteze tot, în aceeași zi. Abia după trei zile, mașina noastră de lux merge din nou. Acum putem începe să facem aprovizionarea. Plecăm toți patru. Bucuros, James o ține pe Napirai în brațe. Pur și simplu, nu se satură niciodată să se joace cu ea.

La Maralal trec, înainte de toate, pe la bancă, să văd dacă au intrat în cont ultimii mei 4000 de franci. Funcționarul îmi spune că-i pare rău, dar banii nu au ajuns încă. Din fericire, însă, sosesc a doua zi și putem începe să facem cumpărăturile. Bineînțeles, cumpărăm mai întâi o tonă de mălai și de zahăr, apoi legume și fructe, cât reușesc să găsesc de multe. Banii care rămân îi investesc în haine, pantofi, tutun, ligheane de plastic, bidoane de apă, practic tot ce se poate vinde cu un profit bun. Cumpăr și douăzeci de pâini. Cheltuiesc până la ultimul șiling, cu speranța că voi câștiga dublu.

Redeschiderea magazinului este un adevărat eveniment. Oamenii vin de peste tot. Kanga și rochiile, precum și bidoanele de apă se vând toate în două zile. Muncitorii cumpără legume, orez și cartofi câte zece sau douăzeci de kilograme. Acum avem un fel de mic supermarket al boscheților. În primele zile cădem frânți de oboseală, dar suntem fericiți, mândri și mulțumiți. James muncește cu atâta zel, încât mă roagă să-l las să se mute în magazin, ca să poată începe dimineața mai devreme.

Bere nu vindem în mod oficial, ci numai pe ascuns, ca să nu am probleme. Cele câteva lăzi, pe care le avem, se vând de cele mai multe ori în două zile. Pentru că nu vreau să stăm mai mult de una sau două zile fără marfa, mă simt responsabilă pentru aprovizionare. Cu banii câștigați cumpăr imediat următoarele haine, pentru că oamenii de la școală au nevoie de multe cămăși și mulți pantaloni. O dată la trei săptămâni, merg special pentru asta la Nanyuki, unde este un mare târg de haine. La noi în butic, hainele de femei și copii se vând ca pâinea caldă, așa că încep să iau și comenzi. Este tare curios, cum a găsit lumea acum, dintr-odată, bani! O parte din ei, precis datorită școlii care se construiește; multă lume și-a găsit aici un loc de muncă.

Magazinul prosperă, iar pentru mulți muncitori magazinul a devenit un punct de întâlnire. La început, vânzarea merge bine, până când Lketinga face din nou scene de gelozie. Dimineăța nu mă duc niciodată la magazin, pentru că trebuie să mă ocup de gospodărie. Abia după-masa mă plimb cu Napirai până acolo. Cu băieții atmosfera este mereu veselă. Și lui Napirai îi place să fie în centrul atenției, pentru că aici sunt mereu copii care o plimbă sau care se joacă cu ea. Numai soțului meu nu-i place să mă vadă veselă. Îmi reproșează că eu nu râd niciodată cu el. Asta este din cauza neîncrederii pe care o manifestă față de toate persoanele cu care stau de vorbă, fie și numai pentru cinci minute. Gelozia lui se îndreaptă mai întâi împotriva muncitorilor care se întâlnesc în fiecare zi la noi la magazin. Câteodată, se întâmplă să nu-l mai lase pe unul sau pe altul să intre în magazin sau să spună în fața mea că respectivul a venit numai pentru mine. De fiecare dată, eu mă simt penibil și părăsesc buticul. James este la fel de neputicios în fața fratelui său mai mare și în fața scenelor sale de gelozie nejustificate. Noi ne certăm tot mai des și mă surprind gândindu-mă la faptul că nu sunt dispusă să continui în felul acesta până la sfârșitul vieții. Noi muncim, în timp ce Lketinga își pierde timpul luându-se de mine sau de clienți; și asta în cazul în care nu este acasă cu alți războinici, unde taie o capră, astfel încât, atunci când mă întorc acasă, găsesc podeaua plină de sânge și de oase.

O dată sau de două ori pe săptămână mă duc la Baragoi, fiind mult mai aproape decât Maralal, ca să cumpărăm ce lipsește. Intr-una din zile, am nevoie iar de zahăr, pentru că

urmează să aibă loc nunta unui războinic. El singur vrea să cumpere trei sute de kilograme și vrea să i-l duc, contra cost, într-o enclavă mai îndepărtată. Imediat după prânz, mă pun pe treabă. Ca să mă duc până acolo, îmi ia o oră și jumătate. Ajung la Baragoi fără probleme. Aici cumpăr numai șase sute de kilograme, pentru că am de traversat două râuri și nu vreau să suprasolicit mașina fără sens.

Mașina este încărcată și vreau să plec, însă motorul nu pornește. Mai fac câteva încercări, dar degeaba. Nu merge nimic. În cel mai scurt timp, sunt înconjurată de lume turkana, care se uită curioasă în mașină. Patronul buticului iese afară și mă întreabă ce problemă am. Unii încearcă să împingă mașina, dar și această încercare eșuează. Proprietarul magazinului îmi propune să merg puțin mai jos, pentru că peste trei sute de metri se află un cort, unde suntampați niște mzungu și au și ei o mașină. Intr-adevăr, întâlnesc un cuplu englez tânăr, căruia îi explic situația. Bărbatul scoate trusa sa de scule și se uită la mașină. Constată imediat că bateria este descărcată complet. Încearcă să o încarce, dar degeaba. Când îi spun că trebuie să mă întorc astăzi neapărat la Barsaloi, pentru că am un copil mic acasă, se oferă să-mi împrumute bateria lui de la mașină, cu promisiunea de a le-o aduce în două zile, pentru că vor să plece spre Nairobi. Impresionată de încrederea pe care mi-o acordă, le promit că voi veni la timp. Bateria mea defectă o las acolo.

Acasă îi povestesc lui Lketinga ce s-a întâmplat, deoarece mă întreabă din nou, bănuitor, unde am fost atâta timp. Bineînțeles, și eu sunt foarte supărată, pentru că iar ne așteaptă o cheltuială, iar reparațiile mașinii ne înghit toți banii. În plus, mai am nevoie urgentă și de patru cauciucuri. Sunt exasperată: în felul acesta nu ajungem la nici un rezultat, iar pe mine mă îngrozește ideea că mâine trebuie să plec din nou la Maralal.

Din fericire, întâmplarea face ca o mașină a muncitorilor să plece într-acolo, ca să aducă alimente și bere. Îl rog pe Lketinga să meargă cu ei și să ia bateria cu el. Îl rog să cumpere o baterie nouă din Maralal, după care să meargă cu matatul public până la Baragoi și să le ducă englezilor bateria. Aceștia îl vor aduce precis înapoi, la Barsaloi.

Îi explic clar, că acești oameni au nevoie neapărată de baterie mâine, iar el mă asigură că nu va fi nici o problemă. Așa că pleacă cu Land Rover-ul muncitorilor, prin junglă, spre Maralal. Eu îmi fac griji, pentru că nu știu dacă va merge totul așa cum trebuie. Lketinga, însă, mi-a promis, ba chiar era mândru, că are de rezolvat singur ceva

important. Va trebui să înnopteze o dată la Maralal, iar a doua zi de dimineață să ia singurul matatu spre Baragoi.

A doua zi, eu sunt acasă și mai târziu mă duc la magazin, ca să-l ajut pe James să vândă zahărul. Din secundă în secundă, îl așteptăm pe Lketinga să se întoarcă. Se face ora nouă seara, când zărim, în sfârșit, în depărtare lumina farurilor. Răsuflu ușurată și încep să fac chai, ca să pot să-i ofer imediat ceva de băut. După o jumătate de oră, Land Rover-ul englezilor oprește jos, în fața buricului. Alerg spre ei și îi întreb unde este soțul meu. Bărbatul cel tânăr îmi aruncă o privire supărată, spunându-mi că nu știe unde este soțul meu, dar că el vrea bateria, pentru că trebuie să plece chiar în seara aceasta la Nairobi; mâine seară trebuie să ia avionul spre Anglia. Eu mă simt groaznic și mi-e rușine că nu mi-am ținut promisiunea. Mi-e jenă, să le spun că soțul meu este pe drum cu bateria și că normal, astăzi ar fi trebuit să ajungă la ei. Englezul se enervează, bineînțeles. Acum el a montat bateria noastră cea veche, dar ea funcționează numai până când se descarcă din nou, după aceea nu mai poate fi încărcată. Pe mine mă apucă disperarea și furia pe Lketinga. Englezii îmi spun că matatu a sosit la Baragoi, dar nici un războinic nu a fost în el.

Între timp se face nouă și jumătate și îi servesc cu un ceai, încercând să ne gândim împreună ce este de făcut.

În timp ce bem ceaiul, aud un zgomot de motor de camion. Se oprește în dreptul casei noastre. După puțin timp, apare și Lketinga. Gâfâind, pune jos cele două baterii grele. Eu mă răstesc la el, întrebându-l unde a stat atâta, pentru că oamenii aceștia voiau să plece de mult. Enervat, englezul schimbă bateriile, după care pleacă. Eu sunt furioasă, pentru că am sentimentul că Lketinga m-a lăsat baltă. El îmi spune că a pierdut matatu, dar eu simt o duhoare de alcool. Bani nu mai are, ba chiar mai are nevoie de 150 de franci, ca să-l plătească pe șoferul camionului. Mie mi se taie răsuflarea, când văd atâta lipsă de considerație. Bateria a costat 350 de franci, iar acum încă 150 de franci, și asta numai pentru că el a stat prin baruri și a băut bere. Din cauza asta a pierdut și autobuzul public, care era mai

ieftin. Asta înseamnă că tot câștigul nostru de luna asta și de luna viitoare sunt din nou pierdute.

Furioasă, mă duc să mă culc. Cu toată supărarea și cu tot frustul, soțul meu este decis să facă dragoste cu mine. Când îi spun clar, că astăzi nici măcar nu vreau să încerc, se enervează groaznic. Este trecut de miezul nopții și, în afară de cearta noastră tare, peste tot este o liniște mormântală. Din nou mă suspectează că aș avea un amant, cu care precis m-am văzut noaptea trecută și că acesta ar fi motivul pentru care l-am trimis pe el la Maralal. Nu mai suport să-l mai aud vorbind și încerc să o liniștesc pe Napirai, care între timp s-a trezit din cauza urletelor lui.

SITUAȚIE DISPERATĂ

Hotărârea mea este definitivă: vreau să plec de aici! Orice ar fi, nu avem nici o șansă de supraviețuire. Rezervele mele financiare

se epuizează. Soțul meu mă face numai de râs, iar lumea ne evită, pentru că Lketinga vede în fiecare bărbat un amant de-al meu. Pe de altă parte, sunt conștientă că, dacă îl părăsesc, îmi va lua fiica. Și el o iubește și, legal, îi aparține lui, respectiv mamei lui. Ca să plec cu ea, nu am șanse. Disperată, mă gândesc la o posibilitate de a salva căsnicia, pentru că fără Napirai, eu nu plec.

Lketinga stă tot timpul pe lângă noi, de parcă ar simți ceva. Când încep să mă gândesc la Elveția, își dă imediat seama, de parcă ar putea să-mi ghicească gândurile. Se ocupă foarte mult de Napirai și se joacă toată ziua cu ea. Sentimentele mele sunt împărțite: pe de-o parte nu există nimic altceva ce mi-aș putea dori, decât să formez o familie intactă, cu marea iubire a vieții mele, pe de altă parte simt cum această dragoste se stinge în mine, încet, încet, pentru că Lketinga nu are încredere în mine. M-am săturat să tot încerc să

recâștig această încredere și în același timp să port singură răspunderea pentru subzistența noastră, în timp ce Lketinga stă deoparte și se ocupă numai de el însuși sau de prietenii lui.

De multe ori vin bărbați în vizită, să-mi vadă fetița de opt luni și să discute cu Lketinga despre eventuale planuri de căsătorie, ceea ce pe mine mă enervează la culme. Binevoitor, Lketinga este de acord cu propunerile lor. Eu încerc, mai cu bine, mai cu rău, să pun capăt acestui lucr. Fiica noastră își va alege singură soțul; se va căsători cu acela pe care îl iubește! Eu nu sunt de acord să o vând unui bărbat în vârstă, ca a doua sau a treia nevastă. De multe ori avem dispute și din cauza exciziei fetiței. La acest capitol, deși mai este mult până atunci, mă ciocnesc de neînțelegerea soțului meu.

În tot acest timp, James se străduiește să facă din buticul nostru tot ce poate mai bun. Ar fi cazul să mai aducem un camion, dar banii nu îmi ajung. Totuși, ne hotărâm să mergem la Maralal, ca să scoatem toți banii din cont.

Bateria a stat tot timpul la noi în cameră. În momentul în care mă pregătesc să mă duc la misiune, ca să-l rog pe părintele Giuliano să mi-o monteze, Lketinga îmi spune că poate și el să facă acest lucru. Cu toate insistențele mele, nu reușesc să-l opresc și, cum nu am chef de o nouă ceartă, îl las. Și într-adevăr, mașina pornește fără probleme. Dar după aproximativ o oră și jumătate de mers, rămânem în pană chiar în mijlocul pustietății, iar motorul nu mai scoate nici un sunet. La început, nu iau incidentul prea în serios; mă gândesc că poate un cablu nu este fixat bine. Dar, când deschid capota, parcă mă lovește un trăsnet: Lketinga nu a fixat bine bateria în șuruburi și, din cauza zdruncinăturilor, s-a fisurat, iar lichidul curge printr-o parte. Nu mai am mult și fac o criză de isterie. Bateria nouă, pe care am dat atâția bani, este din nou defectă, pentru că nu a fost bine montată! Încerc, cu gumă de mestecat, să salvez lichidul care a mai rămas, dar degeaba. În cel mai scurt timp, acidul din baterie distruge tot. Mă apucă plânsul și sunt furioasă pe soțul meu. Acum stăm blocați aici, afară, pe o căldură toridă și cu un copil mic! Nu ne rămâne altceva de

făcut, decât să se ducă el pe jos la misiune, să caute ajutor, iar eu să aştept aici cu Napirai. Asta poate dura şi ore întregi.

Slavă Domnului, o mai pot alăpta încă pe Napirai, altfel nenorocirea ar fi şi mai mare. Cel puţin am apă de băut la mine! Timpul abia trece şi singura distracţie sunt o familie de struţi şi câteva zebre, la care mă uit. Gândurile îmi năvălesc în cap, şi sunt hotărâtă să nu mai investesc nici un ban în magazin. Eu vreau să plec de aici şi să mă stabilesc la Mombasa, la fel ca Sophia. Acolo am putea deschide un magazin de suveniruri, care ne-ar aduce un profit mai bun şi nu ar fi atât de obositor ca aici. Dar cum să-i spun asta soţului meu? Trebuie să-l conving atât de tare, încât să fie de acord, altfel nu voi mai putea pleca niciodată de aici cu Napirai. Singură, oricum nu voi putea merge; cine să o țină pe Napirai tot drumul?

După trei ore bune de aşteptat, zăresc în depărtare un nor de praf şi bănuiesc că este părintele Giuliano. Într-adevăr, după puţin timp, opreşte lângă noi. Se uită în maşină şi dă din cap, întrebându-mă, de ce nu l-am lăsat pe el să monteze bateria, pentm că acum nu mai este bună de nimic. Mie încep să-mi curgă din nou lacrimile, când îi spun că abia acum o săptămână am cumpărat-o. Giuliano îmi spune că va încerca să o repare, dar că nu-mi poate promite, iar peste două zile pleacă în Italia. Apoi îmi dă o baterie de rezervă şi ne întoarcem la Barsaloi. Acolo repară carcasa cu gudron fierbinte, însă nu va ţine mult timp. Despărţirea de părintele Giuliano declanşează în mine o strângere de inimă; acum nu mai am nici un înger păzitor pentru următoarele trei luni. Părintele Roberto este mai degrabă neputincios. Ca de obicei, seara vin băieţii, ca să predea banii de la magazin. De cele mai multe ori fac chai, iar dacă Lketinga nu este acasă, fac şi mâncare. Băieţii îmi ridică de fiecare dată moralul, pentru că pot să mă înţeleg cu ei. James este dezamăgit, când aude că nu vreau să mai aduc nici un camion. Pentru prima dată, le pomenesc despre o eventuală plecare de-aici, din cauza lipsei de bani. Se face o linişte mormântală în cameră, iar eu le explic că nu mai am banii necesari pentru întreţinerea buticului. Maşina ne ruinează. Lketinga se

amestecă imediat în discuție, spunând că am pornit atât de bine cu redeschiderea magazinului și că el vrea să continue ca și până acum; aici este locul lui natal și nu pleacă de la familia lui. Atunci, îl întreb cu ce bani vrea să facă el cumpărături. Degajat, îmi spune că îi pot scrie mamei mele, să ne trimită, ca de obicei, bani. El nu vrea să înțeleagă că aceștia au fost propriii mei bani. Băieții mă înțeleg, dar nu pot interveni prea mult în discuție, pentm că Lketinga este imediat împotriva propunerilor mele. îl iau cu vorba bună și îi prezint Mombasa, atât cât pot de bine, ca pe un loc de afaceri atractiv. James ar fi imediat dispus să meargă la Mombasa, pentru că ar vrea și el să vadă o dată marea, dar soțul meu nu vrea să plece de aici.

Pentru ziua de astăzi, încheiem subiectul și mai jucăm o partidă de cărți. Râdem mult, iar Lketinga, care nu vrea să învețe jocul, se uită la noi neîncrezător. Ca și până acum, lui nu-i plac vizitele băieților. De cele mai multe ori, stă în mod ostentativ deoparte, mestecă miraa sau îi necăjește pe băieți, până când aceștia pleacă enervați. În orice caz, sunt singurii care ne mai vizitează. În fiecare zi abordez cu precauție subiectul „Mombasa”. Fără alimentele de bază, nu mai putem câștiga prea mulți bani cu buricul, ceea ce începe să-l neliniștească și pe Lketinga. Cu toate acestea, nu cedează.

Într-o zi, jucăm din nou cărți în trei. Numai o lampă cu gaz luminează masa. Lketinga se învârte prin cameră ca un tigru în cușcă. Afară este lumină, pentru că în curând va fi lună plină. La un moment dat, simt nevoia să-mi dezmoțesc picioarele și mă ridic ca să ies afară. Desculță, calc pe ceva alunecos și scârbos și trag un țipăt.

Toată lumea râde, numai Lketinga nu. El ia lampa de pe masă și se uită la chestia ciudată de pe jos. Arată ca un animal strivit; probabil că este un embrion de la o capră. Băieții sunt de aceeași părere. Nu este mai mare de zece centimetri și de aceea nu se poate defini prea bine ce este. Lketinga se uită la mine și-mi spune că de la mine a căzut chestia asta. În prima secundă, nu înțeleg la ce se referă.

Enervat, vrea să știe cu cine am rămas însărcinată și îmi spune că acum își dă seama, de ce vin băieții în fiecare zi la mine. Este sigur că

eu am o relație cu unul din ei. James încearcă să-l liniștească; eu sunt stupefiată. El dă la o parte mâinile lui James și vrea să se repeadă la prietenul acestuia. Dar cei doi băieți sunt mai rapizi și fug din casă. Lketinga vine la mine, mă zgâlțâie și vrea să afle, în sfârșit, numele amantului meu. Turbată de mânie,

eu mă smucesc și țin la el: „You are completely crazy! Go out of my house, you are crazy!” Este pentru prima dată când mă aștept să dea în mine. Dar îmi spune că va răzbuna el această rușine; îl va găsi pe acest băiat și îl va omorî. Și cu aceste cuvinte părăsește casa.

Peste tot, oamenii stau în fața colibelor și ne privesc. Când soțul meu nu se mai vede, iau un teanc de bani, pașapoartele și pe Napirai și fug la misiune. Bat ca nebuna la ușă și mă rog ca Roberto să deschidă. Apare după puțin timp și se uită îngrozit la noi. Îi povestesc pe scurt incidentul și îl rog să mă ducă imediat la Maralal, fiind vorba despre o chestiune de viață și de moarte. Roberto își frânge mâinile și îmi spune că nu poate face ceea ce-i cer, pentru că el trebuie să-l aștepte singur, mai mult de două luni, pe părintele Giuliano și nu-și poate permite să se pună rău cu lumea de aici. Mă sfătuiește să mă întorc acasă, fiind sigur că nu este atât de tragic. Din câte îmi dau seama, îi este frică. Îi dau banii și pașapoartele noastre, pentru ca Lketinga să nu le poată distruge, într-o bună zi.

Când mă întorc, îl găsesc deja acasă cu mama. Mă întreabă ce am făcut la misiune, dar eu nu-i răspund. Apoi mă întreabă ce am făcut cu embrionul. Îi spun că pisica noastră l-a dus afară, ceea ce este adevărat. Bineînțeles că nu mă crede, fiind sigur că l-am aruncat în toaletă. Îi spune mamei că acum știe că am o relație cu unul dintre băieți și că probabil nici Napirai nu este a lui, ci a băiatului acesta, deoarece am fost cu el la Maralal, în lodging, cu o noapte înainte de prima mea călătorie în Elveția. Oare cum a aflat? Ajutorul meu de atunci mi-a devenit acum fatal. Mama mă întreabă dacă este adevărat. Evident că nu pot să neg acest lucru și, pur și simplu, nu mă cred că

nu s-a întâmplat nimic. Stau pe scaun și plâng, ceea ce îmi aduce încă un plus de vinovăție.

Profund decepționată de amândoi, nu vreau altceva decât să plec, cât pot de repede. După lungi discuții, mama hotărăște ca Lketinga să doarmă la ea în manyatta și mâine să vedem ce facem mai departe. Lketinga, însă, nu vrea să meargă fără Napirai. Eu țin la el, spunându-i să-mi lase copilul în pace, că oricum nu îl consideră ca fiind al lui. Dar el dispare cu Napirai, în întuneric.

Acum stau singură pe pat și mă apucă o criză de plâns. Bineînțeles, aș putea să iau mașina și să plec din sat, dar fără copilul meu nici nu mă gândesc. Afară aud voci și râsete. Unii oameni par a se amuza de situație. După un timp, veterinarul și soția lui vin să vadă ce fac, pentru că au auzit totul. Încearcă să mă calmeze. În noaptea asta nu închid nici un ochi, ci mă rog ca într-o bună zi să putem pleca de aici. Din toată dragostea mea nu a mai rămas în momentul de față decât ură curată. Nu pot să înțeleg, cum s-a schimbat totul într-un timp atât de scurt!

A doua zi de dimineață, mă duc repede în partea din spate a magazinului, ca să le spun băieților că Lketinga își face planuri de răzbunare împotriva unuia dintre ei. Apoi fug repede la mama, pentru că trebuie să-i dau lui Napirai să sugă. Mama stă cu ea în fața colibei. Soțul meu doarme încă. Eu o iau pe Napirai și o pun la sân. Mama mă întreabă, dacă Lketinga este, într-adevăr, tatăl copilului. Cu lacrimi în ochi, îi răspund simplu: „, Yes. ”

NEPUTINȚĂ ȘI FURIE

Soțul meu iese din manyatta și îmi ordonă să merg acasă la noi. Îi aduce și pe băieți la noi. Ca de obicei, se strâng imediat câțiva curioși. Mie îmi bate inima cu putere; nu știu ce se va întâmpla. Enervat, mă întreabă față de toată lumea, dacă m-am culcat cu acest băiat. Vrea să știe acum acest lucru. Mie îmi este foarte rușine și, în același timp,

mă cuprinde o furie fără margini. Se comportă ca un judecător și nu-și dă seama că ne face de râs.

„No”, țin eu la el, „you are crazy!” înainte să mai pot adăuga ceva, îmi dă prima palmă. Mânioasă, îi arunc cu pachetul de țigări în cap. Atunci el se întoarce și își îndreaptă rungu către mine. înainte să apuce să-l folosească, băieții și veterinarul intervin. Indignați, aceștia îl țin strâns, și vorbesc cu el, spunându-i că ar fi mai bine să se ducă pentru un timp în boscheți, până i se limpezește capul. Atunci el își ia lăncile și pleacă. Eu dau buzna în casă și nu mai vreau să văd pe nimeni.

Timp de două zile nu se întoarce, iar eu nu ies din casă. De plecat cu mașina nu pot pleca, pentru că nimeni nu m-ar ajuta, nici dacă aş plăti. Ascult toată ziua muzică germană și citesc poezii, care mă ajută să-mi reculeg gândurile. Tocmai când scriu acasă o scrisoare, apare Lketinga pe neașteptate. El închide muzica și întreabă de ce se cântă la noi și de unde am caseta. Bineînțeles, am avut-o dintotdeauna, îi spun eu pe cât posibil de calmă. El nu crede. Apoi descoperă scrisoarea pentru mama mea. Mă pune să i-o citesc, dar se îndoiește că îi redau conținutul corect. Așa că mp scrisoarea și îi dau foc. Lui Napirai nu-i spune nici un cuvânt, de parcă nici nu ar fi aici. Este relativ calm și încerc să nu îl provoc. La urma urmei, trebuie să mă împac cu el, dacă vreau să plec de aici.

Zilele trec în liniște, pentru că nici băiatul nu mai locuiește la Barsaloi. Aflu de la James că s-a mutat la rude. Buticul rămâne închis, iar după două săptămâni nu mai avem mâncare. Eu vreau să plec la Maralal, dar soțul meu îmi interzice. îmi spune că și alte femei trăiesc numai din lapte și came.

Eu îi tot vorbesc despre Mombasa, spunându-i că, în cazul în care ne-am muta acolo, familia mea m-ar susține cu siguranță. Dar dacă rămânem aici, nu mai avem bani. îi spun că ne putem întoarce oricând aici, dacă afacerea cu magazinul nu merge. într-o zi, James spune că trebuie să plece și el din Barsaloi, ca să-și găsească un job. Atunci, Lketinga întreabă, pentru prima dată, ce am putea face la Mombasa.

Rezistența lui se pare că începe să cedeze. Se poate spune că m-am străduit destul. Muzica mea și cărțile mele le-am distrus. Scrisori nu mai scriu. Până și în lucrurile mai intime îl las să facă ce vrea, chiar și Iară voie. Am un singur scop: să plec de-aici și anume cu Napirai!

Visez la un butic frumos, cu obiecte de-ale masailor, cu multe suveniruri. Ca să putem pleca la Mombasa, am putea vinde somalezilor tot ce avem în butic. Chiar și mobilierul ne-ar putea aduce ceva bani, pentru că aici nu există altă posibilitate de a face rost de pat, scaune sau mese. Am putea, de asemenea, să organizăm o discotecă de rămas bun, care, nu numai că ne-ar aduce un câștig, dar ne-am lua cu ocazia asta și rămas bun de la oameni. James ar veni cu noi, să ne ajute la aranjarea buticului. Eu vorbesc fără întrerupere, încercând să-mi maschez nervozitatea. El nu are voie să observe, cât de important este pentru mine consimțământul lui. În cele din urmă, spune pe un ton calm: „Corinne, maybe we go to Mombasa in two or three months.” Speriată, îl întreb, de ce vrea să mai aștepte atâta timp. Îmi răspunde că atunci Napirai va avea un an și nu va mai avea nevoie de mine, deci ar putea rămâne la mama. Afirmația lui mă sperie până în adâncul sufletului.

Pentru mine este clar, că nu plec decât cu Napirai și îi spun asta și lui. Eu am nevoie de fiica mea, altfel nu am nici un chef de muncă. James mă va ajuta și el, având grijă de Napirai. James ne spune că, dacă vrem să plecăm, atunci trebuie să o facem acum, pentru că peste trei luni are loc festivitatea de circumcizie, ocazie cu care el va deveni războinic, iar soțul meu va face parte din categoria bătrânilor. După festivitate, care va dura câteva zile, nu va avea voie să umble o perioadă lungă de timp decât cu bărbați recent tăiați împrejur. Ne sfătuim puțin, după care ne punem de acord, să plecăm peste aproximativ trei săptămâni. Pe 4 iunie este ziua mea de naștere și vreau să o serbez la Mombasa. Nerăbdătoare, trăiesc numai cu gândul la ziua când vom pleca din Barsaloi.

Pentru că suntem la început de lună, yrem să organizăm discoteca cât se poate de repede. Mergem pentru ultima oară la Maralal, ca să

aducem bere și alte băuturi. La Maralal, soțul meu îmi cere să dau telefon în Elveția, ca să lămuresc problema cu banii pentru buticul din Mombasa. Eu simulez convorbirea telefonică și la sfârșit îi comunic că totul este în ordine și că va trebui să-mi sun familia, atunci când ajungem la Mombasa.

Discoteca are din nou un mare succes. Am convenit cu Lketinga, ca la miezul nopții să ținem împreună un mic discurs de despărțire, pentru că lumea nu bănuiește nimic despre plecarea noastră. Dar după un timp, soțul meu dispare. La miezul nopții, mă trezesc singură și îl rog pe veterinar, să traducă în swahili pentru muncitori și în limba masai pentru autohtoni, discursul pregătit de mine în engleză. James închide muzica și toată lumea se oprește nedumerită din dans. Emoționată, stau în mijlocul camerei și rog să mi se dea puțină atenție. În primul rând, îi rog să scuze absența soțului meu, după care le aduc la cunoștință, cu tot regretul, faptul că aceasta este ultima discotecă pe care o organizăm și că peste două săptămâni părăsim Barsaloi, pentru a lansa o nouă afacere la Mombasa. Le spun că ne este, pur și simplu, imposibil să supraviețuim aici, la Barsaloi, cu o mașină costisitoare; și în afară de asta, sănătatea mea și a fiicei mele sunt puse în pericol. Le mulțumesc tuturor pentru faptul că mi-au fost clienți fideli și le doresc mult noroc cu noua școală.

Abia îmi termin discursul, că se și naște o mare agitație și toată lumea începe să vorbească de-a valma. Chiar și șeful adjunct este abătut și îmi spune că este păcat să plec tocmai acum, când toți oamenii m-au acceptat în comunitatea lor. Alți doi ne adresează cuvinte de laudă și își exprimă regretul față de plecarea noastră, aceasta reprezentând pentru ei o pierdere. Le-am oferit tuturor puțină viață și distracție, fără să mai vorbim de ajutorul pe care li l-am dat de multe ori cu mașina. Lumea aplaudă. Eu sunt foarte impresionată și rog să se dea imediat drumul la muzică, pentru ca atmosfera să se înveselească din nou.

În mijlocul îmbulzelii, somalezul cel tânăr stă lângă mine și își exprimă și el regretul față de decizia noastră de a pleca, spunându-mi că el m-a admirat mereu, pentru ceea ce am făcut, înduioșată de

cuvintele lui, îl invit să bea o apă gazoasă și îi propun, cu ocazia asta, să cumpere restul de marfa din magazin. El este imediat de acord. Atunci când voi face inventarul, vrea să-mi plătească la prețul la care am cumpărat și eu, și vrea să cumpere și cântarul, care a fost atât de scump. După aceea, mai stau de vorbă și cu veterinarul. Nici el nu știa de plecarea noastră, dar după tot ce s-a întâmplat, mă înțelege foarte bine și speră ca la Mombasa soțul meu să se schimbe în bine. Probabil veterinarul este singurul care bănuiește adevăratul motiv al plecării noastre.

La ora două închidem, fără ca Lketinga să se fi întors. Eu mă grăbesc la manyatta, ca să o iau pe Napirai. Soțul meu stă în colibă și discută cu mama. Când îl întreb de ce nu a venit și el acolo, îmi răspunde că a fost petrecerea mea, pentru că eu sunt cea care vrea să plece de aici. De data asta renunț să mai discut cu el și rămân și eu să dorm la mama. Poate că este ultima dată când dorm într-o manyatta, mă gândesc eu.

Cu prima ocazie, îi povestesc lui Lketinga de înțelegerea cu somalezul. La început se supără și nu vrea să accepte, spunându-mi orgolios, că el nu tratează cu ei. Așa că fac inventarul cu James. Somalezul mă roagă să-i aduc marfa în două zile, pentru atunci va avea toți banii. Numai cântarul singur reprezintă o treime din valoare. Oamenii vin încontinuu la noi acasă, ca să cumpere câte ceva. Am pus totul de-o parte, până la ultima cană. Ne-am înțeles, ca pe data de 20 să-mi aducă banii, iar pe 21 dimineța toată lumea să își poate lua marfa. În momentul în care vrem să ducem marfa somalezilor, soțul meu vrea să vină cu noi. La fiecare preț, el are ceva de obiectat. Când să aduc cântarul, îl dă imediat la o parte, spunând că îl ia cu el la Mombasa. Pur și simplu, nu vrea să înțeleagă că nu mai avem nevoie de el și că aici îl dăm la un preț mult mai bun. El ține, însă, neapărat să-l ia cu el, iar eu mă supăr peste măsură că trebuie să-i dau somalezului atâția bani înapoi. Nu spun, însă nimic, pentru că nu vreau să mă cert cu el acum, înainte de plecare! Mai avem mai mult de-o săptămână până pe 21 mai.

Așteptarea face ca zilele să se scurgă încet. Tensiunea mea interioară crește, pe măsură ce se apropie plecarea. Nu voi rămâne aici nici o oră mai mult decât trebuie. Vine și ultima noapte. Aproape toată lumea a adus banii, iar noi am dat tot ce nu ne-a mai trebuit. Mașina este plină ochi, iar în casă mai rămân doar patul cu plasa pentru țânțari, masa și scaunele. Mama a stat tot timpul la noi și a avut grijă de Napirai. Este tristă din cauza plecării noastre.

Spre seară, o mașină oprește în sat la somalezi, iar soțul meu se duce imediat acolo, să vadă dacă nu găsește să cumpere miraa. Intre timp, James și cu mine planificăm etapele călătoriei pe zile. Amândoi avem emoții mari din cauza drumului lung. Sunt aproape 1460 de kilometri până pe coasta de sud. Când văd că după o oră soțul meu încă nu s-a întors, încep să mă îngrijorez. În sfârșit, sosește și-mi dau imediat seama, după fața lui, că ceva s-a întâmplat. „We cannot go tomorrow”, îmi spune el. Bineînțeles că mestecă din nou miraa, cu toate acestea vorbește foarte serios. Eu simt cum încep să clocotesc și îl întreb unde a fost atâta timp și de ce nu putem pleca mâine. Se uită la noi cu o privire confuză și îmi spune că bătrânii sunt nemulțumiți că vrem să plecăm fără binecuvântarea lor. Este imposibil să plecăm în aceste condiții.

Enervată, întreb de ce nu poate fi pronunțată rugăciunea de binecuvântare mâine dimineată, la care James îmi explică ritualul: mai întâi trebuie tăiate cel puțin una sau două capre și trebuie să fie făcută bere. Abia când sunt în bună dispoziție, bătrânii ne pot da consimțământul lor prin „Enkai”. James îi dă dreptate lui Lketinga că nu vrea să plece fără această binecuvântare.

Acum explodez și îl întreb pe Lketinga, urlând la el, de ce nu le-a venit mai devreme această idee. Ei știu de trei săptămâni când vrem să plecăm, am organizat o petrecere, am vândut tot și am împachetat restul. Îi spun că nu mai rămân nici măcar o zi în plus, chiar dacă trebuie să plec singură cu Napirai! Țip și plâng, pentru că îmi dau imediat seama, că această „surpriză” ne costă cel puțin o săptămână, deoarece berea nu poate fi făcută mai devreme.

Lketinga mă anunță, pur și simplu, că el nu pleacă. își mestecă iarba, în timp ce James iese afară din casă, ca să-i ceară mamei un sfat. Eu stau întinsă pe pat și îmi vine să mor. în capul meu nu am decât un singur gând: plec mâine, plec mâine! Pentru că dorm foarte puțin, a doua zi de dimineață, când vin James și mama, sunt obosită. Se discută din nou, dar pe mine nu mă interesează și continuu, cu încăpățănare, să-mi împachetez lucrurile. Din cauza ochilor umflați, văd totul ca prin ceață. în timp ce James discută cu mama, oamenii vin să-și ia lucrurile sau să ne spună la revedere. Eu nu mă uit la nimeni.

James vine la mine și mă întreabă în numele mamei, dacă într-adevăr vreau să plec. „Yes”, îi răspund eu, în timp ce o leg pe Napirai într-o parte. Mama se uită la nepoata ei și la mine îndelung, după care îi spune ceva lui James, care îl face să i se lumineze fața. Bucuros, el îmi spune că mama se duce să aducă patru bătrâni din Barsaloi, ca să ne dea binecuvântarea. Nu vrea să ne lase să plecăm fără ea, pentru că este sigură că nu ne va mai vedea. Plină de recunoștință, îl rog pe James să-i traducă, că oriunde mă voi afla, eu voi avea grijă de ea.

SALIVA BINECUVÂNTĂTOARE

Așteptăm aproape o jumătate de oră și se strâng tot mai mulți oameni. Mă retrag în casă. într-adevăr, mama vine împreună cu trei bătrâni. Noi trei stăm lângă mașină, iar mama spune o rugăciune, după care toți răspund în cor „Enkai”. Durează cam zece minute, după care ni se pune pe frunte saliva ei binecuvântătoare. Ceremonia se termină, iar eu râsuflu ușurată. îi dau fiecărui bătrân câte un obiect folositor, în timp ce mama îmi arată spre Napirai și îmi spune glumind, că singurul lucru pe care îl vrea, este copilul nostru.

Datorită ajutorului ei am câștigat. Ea este singura pe care o mai iau o dată în brațe, înainte să mă sui la volan. Pe Napirai i-o dau lui James, în spate. Lketinga ezită să se urce. Când pornesc motorul, se așază și

el, supărat, în mașină. Fără să mai arunc o privire în urmă, pornesc cu viteză. Știu că va fi un drum lung, dar ne va duce spre libertate.

Cu fiecare kilometru pe care îl parcurg, simt cum prind forțe noi. Am de gând să merg fără întrerupere până la Nyahururu, apoi pot respira din nou liniștită. Cam cu o oră înainte de Maralal, călătoria noastră este întreruptă de o pană. Mașina este plină până la acoperiș, iar roata de rezervă se află dedesubt! Însă privesc asta cu seninătate, pentru că va fi precis ultimul schimb de roată pe teritoriul samburu.

Următoarea oprire este la Rumurutti, puțin înainte de Nyahururu, acolo unde începe drumul asfaltat. Trebuie să oprim la un control de poliție. Vor să vadă cartea mașinii, precum și permisul meu de conducere internațional. Acesta a expirat de mult, dar ei nu își dau seama. În schimb, îmi cer să duc mașina la o verificare tehnică, unde mi se va da, conform regulamentului, un autocolant cu noua adresă. Eu mă mir, pentru că la Maralal nu există așa ceva.

Prima noapte o petrecem la Nyahururu, iar a doua zi ne interesăm, de unde putem procura acest autocolant. Din nou începe stresul birocratic. Mai întâi trebuie să ducem mașina la un service, ca să fie înlăturate toate lipsurile, iar apoi trebuie să plătim o taxă pentru înscrierea la verificarea tehnică. Mașina rămâne o zi întreagă la service, ceea ce ne costă, din nou, o grămadă de bani. A doua zi, ne putem prezenta la verificare, fiind sigură că totul va fi în regulă. Dar când ne vine rândul, examinatorul observă imediat că bateria este cârpită și că lipsește autocolantul. Îi explic că tocmai ne mutăm și că încă nu știm ce adresă vom avea la Mombasa. Nu-l interesează nici cât negrul sub unghie; fără o adresă fixă, nu primesc autocolantul. Plecăm din nou, iar mie asta mi se pare o șicană. Nu înțeleg de ce totul devine, dintr-o dată, atât de complicat și merg, pur și simplu, mai departe. Am așteptat două zile și am cheltuit bani pentru nimic. Vreau să ajung la Mombasa. Mergem câteva ore, după care, la câțiva kilometri după Nairobi, ne cazăm într-un lodging, într-un sat mic. Sunt moartă de oboseală de la atâta condus, pentru că circulația pe

partea dreaptă îmi solicită multă concentrare. Acum trebuie să spăl scutece și să-i dau să sugă lui Napirai. Din fericire, doarme bine pe străzile asfaltate, cu care nu este obișnuită.

A doua zi, ajungem, după șapte ore de mers, la Mombasa. Aici este o căldură tropicală. Suntem obosiți. Ne așezăm în coloana mașinilor care așteaptă să traverseze cu bacul pe coasta de sud. Scotocesc în geantă după scrisoarea de la Sophia, pe care mi-a trimis-o acum câteva luni, la scurt timp după ce a ajuns la Mombasa. Ea locuiește aproape de Ukunda. Îmi pun toate speranțele în ea, ca să putem avea în seara aceasta un acoperiș deasupra capului.

După încă o oră bună de mers, găsim clădirea cea nouă și elegantă, în care locuiește acum Sophia. Dar nu deschide nimeni. Bat și la ușa alăturată și apare o albă, care îmi spune că Sophia a plecat, pentru două săptămâni, în Italia. Sunt foarte dezamăgită și mă gândesc la o altă posibilitate de cazare. De fapt, singura persoană la care am mai putea apela, ar fi Priscilla, dar Lketinga nu vrea. El preferă să meargă pe coasta de nord. Cu asta nu sunt eu de acord, pentru că experiențele pe care le-am avut acolo nu au fost tocmai plăcute. Atmosfera este tensionată, așa că decid să merg, pur și simplu, în satul în care am locuit noi. Acolo constatăm că din cele cinci căsuțe, numai una mai este locuibilă. Aflăm, cel puțin, că Priscilla s-a mutat în satul vecin, la cinci minute de mers cu mașina.

Ajungem foarte repede acolo; este un sat kamau, construit în formă de potcoavă de cal. Clădirile seamănă cu lodging-urile din Maralal: camerele sunt așezate una lângă alta, iar la mijloc se află un magazin mare. Satul îmi place de cum ajung. Nici nu coborâm bine din mașină, că se și strâng primii copii curioși; proprietarul magazinului ne urmărește și el din magazin. Deodată, o văd pe Priscilla venind spre noi. Nu-i vine să creadă că suntem aici. Se bucură atât tare, mai ales când o descoperă pe Napirai. De la ultima noastră întâlnire, a mai născut și ea un băiețel, care este cu puțin mai mare decât Napirai. Ne duce imediat în camera ei, face ceai și ne pune să povestim. Este extrem de fericită, când află că vrem să rămânem la Mombasa.

Priscilla îl molipsește și pe Lketinga cu veselia ei, pentru prima dată de la plecarea noastră. Ne pune la dispoziție camera sa și chiar rezervele ei de apă, pe care o aduce în niște canistre mari de la fântână. În seara aceasta, ea va dormi la o prietenă, iar mâine va căuta ceva pentru noi. Din nou mă impresionează dezinvoltura cu care ne oferă ajutorul și ospitalitatea cu care ne întâmpină.

Obosiți după atâta drum, ne culcăm devreme. A doua zi de dimineață, Priscilla ne-a și găsit o cameră la capătul șimplui de case. Acolo ne putem parca și mașina. Camera este cam trei metri pe trei. Totul este din beton, numai acoperișul din paie. Astăzi îi cunoaștem și pe unii din locuitorii satului. Toți sunt războinici samburu, iar pe unii dintre ei îi știm. Lketinga vorbește și râde cu ei, în timp ce o ține mândru pe Napirai în brațe.

SPERANȚE NOI

Când intru prima dată în magazinul din sat, mă simt ca în paradis. Aici găsesc, pur și simplu, tot ce vreau: pâine, lapte, unt, ouă, fructe! Și pe deasupra la numai două sute de metri depărtare de casă! Sunt din ce în ce mai optimistă în ceea ce privește noua noastră existență la Mombasa.

James vrea să meargă, în sfârșit, să vadă marea, așa că plecăm. Mergem pe jos până la plajă și ajungem în mai puțin de o jumătate de oră. Imaginea mării mă umple de bucurie și de un sentiment de libertate. Dar, ceea ce pe mine mă frapează, pentru că nu mai sunt obișnuită, sunt turiștii albi, cu slipii lor strâmți. James, care nu a văzut niciodată așa ceva, își întoarce privirea jenat și admiră imensitatea apei. La fel ca și fratele lui mai mare, este și el total derutat. În schimb, Napirai se joacă liniștită în nisip, la umbra palmierilor. Aici mi-aș putea imagina o nouă existență în Kenya.

Mergem într-un bar de pe plajă, destinat europenilor, ca să ne potolim setea. Toată lumea se uită la noi, iar eu mă simt, printre atâtea priviri

curioase, cu fusta mea, bineînțeles curată, dar cârpită, ca ultimul om. Din toată încrederea pe care eu o aveam înaintea în mine însămi, nu a mai rămas mare lucru. Când o nemțoaică vine la mine și mă întreabă dacă Napirai este copilul meu, nu mai îmi găsesc cuvintele, ca să-i pot răspunde. Nu am mai vorbit de mult germana și nici germana elvețiană. Mă simt ca o idioată, atunci când mă văd nevoită să-i răspund în engleză.

Lketinga pleacă a doua zi pe coasta de nord, pentru că vrea să cumpere de acolo câteva bijuterii, cu care să participe la dansurile masailor și la vânzarea de podoabe care are loc în încheiere. Mă bucur că este și el interesat să câștige bani. Acasă spăl scutecele, în timp ce James se joacă cu Napirai. Priscilla și cu mine facem planuri de viitor. Este entuziasmată, când aude că eu caut un magazin, ca să intru în afaceri cu turiștii. Pentru că James nu poate rămâne mai mult de o lună, din cauza ceremoniei de circumcizie, mă hotărâsc să merg acum, împreună cu Priscilla, din hotel în hotel, ca să încercăm să găsim un spațiu liber pentru buticul nostru.

În hotelurile mai pretențioase, directorii ne întâmpină, de cele mai multe ori, cu scepticism, pentru ca apoi să ne refuze. După al cincilea hotel, încrederea în mine însămi, și așa redusă, dispare de tot. Mă simt ca o cerșetoare. Evident, cu fusta mea în carouri roșii și cu copilul atârnat pe spate, nu fac impresia unei femei de afaceri serioase. Din întâmplare, la recepția unui hotel, un indian aude conversația noastră și îmi scrie un număr de telefon, la care pot să-l găsesc pe fratele lui. Chiar a doua zi, James, Lketinga și cu mine plecăm la Mombasa, ca să ne întâlnim cu acest bărbat. El are ceva disponibil într-un cartier nou, în apropierea unui supermarket, dar chiria este de 700 de franci pe lună. În primul moment, sunt pe punctul de a refuza, pentru că suma mi se pare mult prea mare, dar până la urmă îl rog să-mi arate clădirea.

Magazinul are o poziție foarte elegantă, pe Diana-Beach, ceva mai lateral de strada principală. Cu mașina am merge cincisprezece minute de acasă. În clădire se află deja un magazin imens, cu suveniruri

indiene, iar față în față cu acesta un restaurant chinezesc, deschis recent. Restul este gol. Clădirea este construită în formă de scară, de aceea magazinul nu se vede de la stradă. Deși nu sunt decât șaiszeci de metri pătrați, nu vreau să pierd ocazia, încăperea este absolut goală, iar Lketinga nu înțelege de ce vreau să cheltuiesc atât de mulți bani pentru un magazin, în care nu este nimic. El participă în continuare la spectacole pentru turiști, dar banii pe care îi câștigă h cheltuiește imediat pe bere și pe miraa, motiv pentru care avem certuri neplăcute. Localnicii încep să construiască rafturi de lemn după indicațiile mele, iar James și cu mine cumpărăm în Ukunda stâlpi din lemn, pe care îi aduc la butic cu mașina. Ziua, noi muncim ca nebunii, în timp ce Lketinga își pierde vremea cu ceilalți războinici prin Ukunda.

Seara, de cele mai multe ori, gătesc și spăl. După ce adoarme Napirai, eu stau de vorbă cu Priscilla, iar Lketinga ia mașina și îi duce pe ceilalți războinici în diferite locuri, unde au spectacole. Pe mine nu mă încântă ideea, pentru că el nu are carnet de conducere și, în afară de asta, bea bere. Când se întoarce noaptea acasă, mă trezește și vrea să știe cu cine am discutat. Dacă războinicii care locuiesc alături sunt deja acasă, atunci este convins că am vorbit cu ei. Eu îl avertizez și îl rog insistent să nu distrugă din nou totul cu gelozia lui. James încearcă și el să-l calmeze.

În sfârșit, se întoarce Sophia, iar bucuria revederii este mare. Nu-i vine să creadă că suntem pe punctul de a deschide un magazin. Ea este deja de cinci luni aici și încă nu și-a deschis cafeneaua. Când îmi povestește de toată birocrația cu care trebuie să mă lupt, euforia mea scade. În comparație cu noi, ea locuiește confortabil. Ne vedem aproape zilnic, până când, într-o zi, soțului meu nu-i mai convine. El nu înțelege, ce avem să ne spunem atâta și bănuiește că vorbim despre el. Sophia încearcă să-l liniștească și îi sugerează să bea mai puțină bere.

Nu au trecut decât două săptămâni, de când am semnat contractul de închiriere și suntem deja gata cu amenajarea magazinului. Eu vreau să-l inaugurez la sfârșitul lunii, dar până atunci trebuie să obțin licența

și permisul de muncă. Sophia îmi spune că pentru licență trebuie să merg la Kwale, așa că plecăm, împreună cu Sophia și cu prietenul ei, într-acolo. Asta înseamnă să completăm din nou formulare și să așteptăm. Mai întâi este chemată Sophia; ea dispare, împreună cu prietenul ei, într-un birou, dar după cinci minute sunt din nou afară. Nu au rezolvat nimic, pentru că nu sunt căsătoriți. Ei cred că noi vom avea șanse mai bune, ceea ce eu nu-mi pot imagina. Ofițerul îmi spune că fără permis de muncă nu-mi poate da licența, numai în cazul în care aș trece toată afacerea pe numele soțului meu, la notariat. În afară de asta, numele buticului trebuie înregistrat mai întâi la Nairobi.

Am început să urăsc atât de tare acest oraș, iar acum trebuie să mergem din nou acolo! Plecăm, derutați și dezamăgiți, spre mașină. Deodată, vedem că ofițerul ne ajunge din urmă și ne spune că fără licență nu primim permis de muncă. Ne dă de-nțeleș, însă, că am putea să scutim drumul până la Nairobi. La ora patru el trebuie să fie la Ukunda, iar după aceea ar putea trece pe la Sophia, să ne viziteze. Bineînțeleș, ne dăm imediat seama despre ce este vorba: vrea mită! Mie mi se urcă sângele la cap, dar Sophia se arată imediat dispusă, să primească licența pe această cale. Așteptăm la ea acasă, iar eu sunt supărată foc pentru că nu m-am dus singură cu Lketinga la Kwale. Într-adevăr, tipul sosește. Se furișează discret în casă și, cu chiu cu vai, ajunge la subiect. În cele din urmă, ne spune că licența este gata mâine, cu condiția ca fiecare să aducă câte un plic cu câte 5000 de șilingi. Sophia acceptă imediat, iar mie nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să dau și eu din cap.

Astfel obținem licența fără probleme. Primul pas este făcut. Soțul meu ar putea începe deja să vândă, dar eu nu am nici măcar dreptul să discut cu clienții. Îmi dau seama că asta nu este o soluție și atunci reușesc să îl conving pe Lketinga să meargă cu mine la Nairobi, ca să-mi iau permisul de muncă și să înregistrez magazinul cu numele „Sidai's-Masai-Shop”. Din cauza aceasta am mari discuții cu Lketinga. Cu „Sidai”, cel de-al doilea nume al său, este de acord,

dar nu vrea să figureze și numele de „masai”. Licența este însă deja emisă, așa că nu mai există drum de întoarcere.

La administrația din Nairobi, după mai multe ore de așteptare, suntem rugați să intrăm. Fac tot posibilul ca Lketinga să înțeleagă importanța acestui lucru; dacă primim o dată răspuns negativ, atunci așa va rămâne. Suntem întrebați de ce am nevoie de un permis de muncă. Mă străduiesc să-i explic referentului că suntem o familie, dar pentru că soțul meu nu a fost la școală, nu am altă soluție, decât să muncesc eu. El acceptă acest argument, însă nu am suficientă valută la mine; în afară de licență, mai am nevoie de aproape 20 000 de franci, ca să mi se elibereze permisul de muncă. Promit că voi transfera acești bani din Elveția și că voi reveni. De bani am nevoie oricum, ca să cumpăr marfa. Plină de speranță, ies din birou. Suntem extenuați, dar ne așteaptă din nou drumul cel lung înapoi. Ajungem acasă, morți de oboseală. Câțiva războinici stau acolo și confecționează niște lănci, pe care vrem să le vindem. Edy este și el acolo. Ne bucurăm foarte tare că ne vedem după atâta vreme. În timp ce discutăm despre trecut, Napirai se îndreaptă de-a bușilea, bucuroasă, spre el.

Pentru că acum este deja târziu și eu sunt obosită, îmi permit să îl invit pe Edy a doua zi, la un ceai. La urma urmei, el a fost acela care m-a ajutat atunci când îl căutam disperată pe Lketinga.

Nici nu pleacă bine războinicii, că soțul meu și începe să mă chinuiască cu reproșuri și bănuieli referitoare la Edy. Printre altele, îmi spune că acum știe, de ce am stat atunci trei luni singură la Mombasa și nu l-am căutat mai devreme. Este incredibil, ce învinuiri îmi aduce! Nu mai vreau altceva, decât să plec, ca să nu mai fiu nevoită să îndur acuzațiile lui oribile. O pun pe Napirai, care doarme, pe spate și fug în întuneric.

Merg fără nici o țintă și, dintr-odată, mă aflu în fața hotelului Sea-Lodge. Atunci, simt nevoia să o sun pe mama mea, să-i povestesc, pentru prima dată, cum merge căsnicia noastră. Mama este surprinsă,

când mă aude. Suspinând, îi povestesc despre situația mea disperată. Pentru că este greu să-mi dea un sfat într-un timp atât de scurt, o rog să aranjeze, să vină cineva din familia noastră la mine, în Kenya. Am nevoie de un sfat înțelept și de susținere morală și poate îl va ajuta și pe Lketinga să capete, în sfârșit, mai multă încredere în mine. Stabilim să vorbim la telefon mâine, la aceeași oră. După convorbirea telefonică, mă simt mai bine și, bâjbâind prin noapte, mă întorc acasă. Soțul meu este și mai mult pus pe ceartă și mă întreabă de unde vin. Când îi povestesc despre convorbirea telefonică și despre posibila vizită a unui membru al familiei mele, se liniștește imediat. A doua seară, dau telefon și aflu, spre marea mea ușurare, că fratele meu mai mare este dispus să vină. Va fi aici peste o săptămână și îmi va aduce și banii de care am nevoie. Lketinga abia așteaptă să mai cunoască pe cineva din familia mea. Fiind vorba despre fratele meu mai mare, el are deja o atitudine de respect față de el și se poartă mai frumos cu mine. Îi face, ca să îi dea cadou, o brățară de masai, pe care brodează numele lui cu perle de sticlă colorate, într-un fel, mă impresionează, când văd câtă importanță acordă și el și James acestei vizite.

Fratele meu, Marc, s-a cazat la hotelul „Two Fishes”. Toată lumea se bucură de venirea lui, deși nu stă decât o săptămână. Ne invită de mai multe ori să mâncăm la hotel. Mă simt minunat, deși nu vreau să mă gândesc la nota lui de plată. Bineînțeles. Lketinga își arată partea sa bună. Toată săptămâna nu se duce nicăieri să bea bere sau să consume miraa și nu se dezlipește de fratele meu. Când vine la noi acasă în vizită, Marc se miră de condițiile în care locuiește sora lui, mai ales când se gândește cât de elegantă era ea înainte. De butic, însă, este încântat și mai îmi dă și câteva sfaturi. Săptămâna trece mult prea repede, iar în ultima seară, Marc discută pe larg cu soțul meu. James îi traduce fiecare cuvânt. Lketinga îi promite, respectuos și reținut, că nu mă va mai tortura cu gelozia lui, iar noi suntem convinși că această vizită a fost un succes deplin.

Peste două zile trebuie să plece și James. îl însoțim până la Nairobi și mergem încă o dată la imobilul Nyayu, ca să-mi iau permisul de muncă. Suntem bine dispuși și de aceea sunt sigură că vom reuși. Am înregistrat și numele buticului, iar acum avem toate hârtiile necesare. Intrăm în birou. Acolo se află aceeași damă, ca și acum două săptămâni. Îi arăt banii și primesc permisul de muncă. În schimb, îmi șterge domiciliul, de care nu am nevoie în următorii doi ani. Până atunci, trebuie să figurez în pașaport cu numele soțului, iar Napirai trebuie să aibă documente kenyene. Mie îmi este indiferent, important este că am permis de muncă pentru următorii doi ani. De ani de zile așteptăm această ștampilă, care mă costă, nici mai mult nici mai puțin de 2000 de franci.

În Nairobi mergem la târgul masailor și facem cumpărături serioase. Acum putem da drumul la magazin. În Mombasa mă interesez de fabrici, unde pot cumpăra convenabil bijuterii, măști, tricouri, kanga, genți și alte produse. De cele mai multe ori, Lketinga vine cu mine și o ia și pe Napirai. Rareori este de acord cu prețurile. Sophia se minunează când îmi vede magazinul. După numai cinci săptămâni, de când am venit pe coastă, totul este gata, inclusiv permisul de muncă, pe când ea nu a reușit să facă încă nimic.

Dau la imprimat 5000 de pliante publicitare, în care prezint buricul, cu descrierea drumului până acolo. Eu mă adresez în special nemților și elvețienilor. Mi se permite să le las la recepție aproape în toate hotelurile. În afară de asta, închiriez, în două dintre cele mai mari hoteluri, două vitrine, unde expun marfa. Bineînțeles, pun și o fotografie mai puțin obișnuită, de la nunta noastră. Acum totul este gata.

Dimineată la ora nouă, deschidem magazinul. Pentru Napirai iau omletă și banane. Este foarte liniște. Doar două persoane intră, pentru scurt timp, în magazin. La prânz este foarte cald și nu se vede nici un turist pe stradă. Mergem să mâncăm la Ukunda și la ora două

deschidem iar. Din când în când, pe strada principală trec tunși care se duc la supermarketul situat puțin mai jos, fără să observe magazinul nostru.

După-masă, vine, în sfârșit, un grup de elvețieni, cu pliantul nostru în mână. Mă bucur să vorbesc cu ei și evident, ei îmi pun multe întrebări. Aproape fiecare dintre ei cumpără câte ceva. Pentru prima zi sunt mulțumită, dar îmi dau seama că am putea face și mai multă reclamă. A doua zi, îi propun lui Lketinga, care, cu înfățișarea lui, reușește să atragă atenția turiștilor, să dea fiecărui turist alb, care trece pe drum, câte un pliant. Și într-adevăr, îi reușește. Indianul de lângă noi nu mai înțelege ce se întâmplă, când vede că toți turiștii trec pe lângă magazinul lui și se îndreaptă către noi.

Astăzi, a doua zi de la deschidere, am avut deja vânzare bună. Câteodată, însă, este greu cu Napirai, atunci când nu doarme. Sub stativul cu tricouri i-am pus o saltea mică, unde poate dormi liniștită. Se întâmplă, însă, câteodată, să apară chiar atunci turiști, când îi dau să sugă, iar eu trebuie să mă ocup de ei. Nu-i plac deloc aceste întreruperi și atunci știe să se facă auzită, urlând. Așa că ne hotărâm să angajăm o bonă care să vină zilnic la magazin.

Lketinga găsește o femeie tânără, de aproape șaisprezece ani, soția unui masai. La prima vedere îmi place, pentru că vine îmbrăcată în haine tradiționale și poartă podoabe frumoase. Se înțelege bine cu Napirai și se asortează cu magazinul nostru. În fiecare zi o luăm cu mașina și seara o lăsăm acasă, la soțul ei.

A trecut o săptămână, de când am deschis buticul, iar cifra de afaceri crește de la zi la zi. Trebuie, însă, să facem o nouă aprovizionare la Mombasa, ceea ce ridică o nouă problemă: Lketinga nu poate vinde singur toată ziua, pentru că sunt momente în care sunt și câte zece clienți în magazin. De aceea, am mai avea nevoie de cineva, care să ne ajute la vânzare, pe soțul meu sau pe mine, atunci când unul din noi lipsește. Trebuie să găesc, însă, pe cineva din satul nostru, pentru că Lketinga pleacă peste vreo trei săptămâni la el acasă, la Barsaloi, ca să participe la ceremonia de circumcizie a fratelui său. De fapt, ar trebui

să merg și eu, ca membru al familiei, dar abia am reușit să-l fac pe Lketinga să înțeleagă că nu pot să închid tocmai acum magazinul, la așa scurt timp de la deschidere. Abia atunci când sora mea mai mică, Sabine, își anunță vizita, exact în perioada aceasta, el acceptă. Pe mine mă bucură foarte mult vestea venirii ei, deoarece nu m-aș fi dus la Barsaloi pentru nimic în lume.

Acum, Lketinga nu mai poate spune nimic, ci dimpotrivă, vrea să încerce să se întoarcă la timp, ca să o cunoască și el pe sora mea. Dar până atunci mai este. Înainte de toate, trebuie să găsim pe cineva care să ne ajute la magazin. Îi propun soțului meu să o luăm pe Priscilla, dar el nici nu vrea să audă, pentru că nu are încredere în ea. Pe mine mă indignează acest lucru și îi aduc aminte de tot ce a făcut Priscilla pentru noi. Totuși, nu reușesc să-l fac să-și schimbe părerea. Într-o seară, aduce un masai tânăr, școlit, originar din Masai Mara. Este îmbrăcat modern, cu blugi și cămașă, dar asta nu mă deranjează, pentru că face impresia unui om onest. Eu sunt de acord să-l angajăm și astfel, William devine noul nostru colaborator.

În sfârșit, pot să mă duc să fac aprovizionarea cu tricouri și sculpturi din lemn, în timp ce Lketinga și William au grijă de magazin. Bona și cu Napirai vin cu mine. Este obositor să mergi de la un negustor la altul, să alegi marfa și să negociezi. Cu puțin timp înainte de ora prânzului, mă întorc. Lketinga trândăvește iar la barul de la restaurantul chinezesc și bea bere scumpă. William este în magazin. Îl întreb câți oameni au fost aici și, cu părere de rău, îmi spune că nu au fost mulți și că a vândut doar o bijuterie de masai. Toți turiștii trec pe lângă strada unde se află buricul nostru. Enervată, îl mai întreb dacă soțul meu a împărțit pliantele. William dă din cap că nu, spunându-mi că Lketinga a stat aproape tot timpul la bar și a băut bere. Mă supăr foarte tare, când aud că a luat bani din casă pentru așa ceva. În acel moment, Lketinga intră liniștit în magazin și mă izbește o duhoare de bere. Evident, începe cearta, după care Lketinga ia mașina și dispare. Sunt dezamăgită. Acum avem un angajat și o bonă pentru copil, iar soțul meu bea banii.

Cu ajutorul lui William, aranjez marfa pe care am cumpărat-o. Cum vede turiști alb, cum se duce imediat pe stradă și le împarte pliante. Reușește să-l atragă aproape pe fiecare turist în magazin. Lketinga apare și el, cu puțin timp înainte de ora șase, când magazinul este plin și noi discutăm intens cu clienții. Bineînțeles, turiștii interesați mă întreabă de soțul meu, iar eu îl prezint. El nu le dă, însă, nici o atenție. În schimb, vrea să știe ce am vândut până acum și la ce preț. Purtarea lui mi se pare mai mult decât penibilă.

Un elvețian cumpără pentru cele două fiice ale lui câteva bijuterii și o mască din lemn. O afacere bună! Înainte să plece, ne întreabă dacă poate să facă o poză soțului meu, mie și lui Napirai. Bineînțeles, eu sunt imediat de acord, mai ales că ne-a făcut vânzare bună. Lketinga, însă, îi spune că trebuie să plătească, dacă vrea să ne fotografieze. Elvețianul amabil se arată puțin contrariat, iar mie mi se face rușine. Face două fotografii și îi dă, într-adevăr, lui Lketinga 10 șilingi. Când îmi dau seama că nu ne mai aude, încerc să-i explic soțului meu, de ce nu are voie să ceară clienților bani pentru fotografii. El nu înțelege și îmi reproșează că, de fiecare dată când vrea să câștige și el bani, eu am ceva de obiectat. Îmi spune că toți masaii cer bani pentru poze. El de ce să nu ceară? Se uită la mine cu o privire plină de răutate. Obosită, eu îi răspund că ceilalți nu au un magazin ca noi.

Când apar clienți noi, încerc să mă stăpânesc și să fiu serviabilă. Soțul meu se uită la ei cu suspiciune și, cum pune cineva mâna pe ceva, le cere să cumpere obiectele respective. William este însă isteț și, cu felul lui calm de a fi, încearcă să îndepărteze clienții de lângă Lketinga și să salveze situația.

După zece zile de la deschidere, am reușit să recuperăm deja banii pe chirie. Sunt mândră de mine și de William. Majoritatea turiștilor se întorc a doua zi la magazin și aduc cu ei alți turiști de la hotel. Astfel, magazinul nostru începe să fie cunoscut, mai ales că și prețurile sunt mai mici decât la buticurile din hoteluri. O dată la trei sau patru zile trebuie să merg la Mombasa, ca să mai aduc marfă.

Pentru că bijuteriile de aur se vând foarte bine, caut o vitrină potrivită, în care să le expun. Nu este simplu să găsesc ce vreau, dar, în cele din urmă găsesc un atelier, unde mi-o poate face la comandă. Peste o săptămână este gata. Iau toate păturile de lână și parchez direct în fața atelierului. Patru bărbați îmi aduc la mașină vitrina de sticlă. În cele zece minute în care am lipsit, deși mașina era încuiată, mi-au fost furate păturile de lână. A fost spartă broasca pe partea șoferului. Patronul magazinului îmi împrumută niște saci vechi și niște cartoane, ca să pot capitona măcar fundul mașinii. Mă supăr foarte tare că am rămas fără păturile mele elvețiene, iar Lketinga va fi și el trist, când va afla că pătura lui cea roșie nu mai este. Dezamăgită, plec înapoi pe coasta de sud.

William, care este singur la magazin, vine în întâmpinarea mea și îmi povestește bucuros că a vândut marfă în valoare de 800 de șilingi. Mă bucur și eu cu el. Pentru că nu putem descărca vitrina singuri, se duce pe plajă să caute niște prieteni, care să ne ajute. După o jumătate de oră, apare cu trei masai, care descarcă cu grijă vitrina cea grea și o pun în picioare. Drept mulțumire, le dau la toți câte o apă gazoasă și câte 10 șilingi. În timp ce masaii stau în fața magazinului împreună cu bona și cu Napirai și își beau apa, eu încep să aranjez vitrina.

Ca de obicei, când o treabă este terminată, apare și Lketinga.

Vine împreună cu soțul bonei. Acesta se răstește dur la soția lui cea tânără, iar masaii pleacă. Întreb, speriată, ce s-a întâmplat, iar William îmi spune că bărbatul nu este de acord ca soția lui să stea împreună cu alți bărbați. Dacă o mai prinde o dată, atunci nu o mai lasă să lucreze aici. Din păcate, nu am voie să mă amestec și pot să mă consider fericită că nu începe și Lketinga cu insultele. Atitudinea bărbatului mă îngrozește și mi-e milă de femeie. Ea stă deoparte, cu capul plecat.

Din fericire, în acel moment intră câțiva clienți, iar William se repede să îi servească. Din discuție îmi dau seama că sunt elvețieni și mă duc să vorbesc și eu cu ei. Sunt chiar din Biel și sunt curioasă să aflu

noutăți din orașul meu natal. Discutăm ce discutăm, după care mă invită să bem o bere la barul chinezesc. Îl întreb pe Lketinga dacă este de acord. „Why not, Corinne, no problem, if you know these people”, îmi spune el, plin de generozitate. Cei doi elvețieni sunt cam de vârsta mea, dar nu-i cunosc. Probabil foști prieteni de-ai mei îi știu.

Stăm cam o oră la bar, după care ne luăm la revedere. Nici nu mă întorc bine, că Lketinga și începe din nou interogatoriul. De unde îi cunosc pe acești oameni, de ce am râs atât de mult cu bărbatul acesta, dacă este cumva un prieten de-al lui Marco sau chiar un fost prieten de-al meu? Întrebări peste întrebări se năpustesc asupra mea. Tot timpul îmi spune: „Corinne, you can tell me. I know, no problem, now this man has another lady. Please tell me, before you come to Kenya, maybe you sleep with him?” Eu nu mai suport să-i aud reproșurile și-mi pun mâinile la urechi. Lacrimile mi se rostogolesc peste față. Sunt atât de furioasă, încât îmi vine să urlu la el.

În sfârșit, închidem magazinul și mergem acasă. Evident, William a auzit totul și i-a povestit și Priscillei. Ea vine la noi și ne întreabă dacă avem probleme. Eu nu pot să mă stăpânesc și îi spun ce s-a întâmplat. Priscilla încearcă să-i facă morală lui Lketinga, în timp ce eu o duc pe Napirai la culcare. Peste două săptămâni vine sora mea și, dacă am noroc, Lketinga nu mai este aici. Certurile încep să fie tot mai dese, iar din promisiunile făcute după vizita fratelui meu, nu a mai rămas nimic. În fiecare dimineață mă scol la ora șapte, ca să fiu până la ora nouă la magazin. Au început să vină în fiecare zi comis-voiajori, care ne fac oferte de obiecte din lemn sau bijuterii. Acest mod de aprovizionare reprezintă pentru mine o mare ușurare, dar nu pot profita de el, decât atunci când Lketinga nu este la magazin, deoarece comportamentul lui este imposibil. Comercianții mi se adresează întâi mie, ceea ce Lketinga nu suportă deloc. El îi dă afară și le spune să se întoarcă, atunci când vor ști al cui este magazinul. La urma urmei, aici scrie „Sidai's - Massai-Shop", adaugă el.

În schimb, William este un ajutor de nădejde. Se furișează imediat afară și le spune comis-voiajorilor să se întoarcă după-masă, când soțul meu este plecat la Ukunda. Astfel mai trece o săptămână, până când Lketinga pleacă, în sfârșit, la Barsaloi. El are de gând să se întoarcă peste trei săptămâni, ca să o cunoască pe Sabine, sora mea, în ultimele ei zile de vacanță.

În fiecare zi, William și cu mine mergem împreună la magazin. De cele mai multe ori, pe bună o găsim acolo, sau ne întâlnim cu ea pe drum. De la un timp înapoi, clienții au început să vină și dimineața în număr mai mare. Majoritatea sunt italieni, americani, englezi sau germani. Îmi place atât de mult să vorbesc, nestingherită, cu toată lumea! Fără să fie rugat, William se duce imediat pe stradă, atunci când vede vreun turist, iar acest mod de a atrage clienții merge tot mai bine. Sunt zile în care vindem, printre altele, până la trei lanțisoare de aur cu stema Kenyei. Unul dintre negustori trece pe la noi de două ori pe săptămână, așa că pot face comenzi și în funcție de dorințele fiecărui client în parte.

La prânz, închidem de regulă magazinul, pentru o oră și jumătate și mergem la Sophia. Acum mănânc la ea spaghetti și salată, fără să am nici o grijă. Ea și-a deschis restaurantul de puțin

timp, deși încă nu are permis de muncă. Abia așteaptă, de fiecare dată, ca fetele noastre să se joace împreună. Bineînțeles, plătesc și mâncarea lui William, pentru că aceasta costă aproape jumătate din salariul lui pe o lună. Prima dată, când vede cât costă, William refuză să mai vină. Fără el, însă, nu aș putea merge până acolo cu Napirai. Dar pentru că lucrează cu atâta zel, îl invit cu plăcere. Doica se duce în fiecare zi acasă să mănânce.

Între timp, profitul a devenit atât de mare, încât trebuie să mă duc în fiecare zi la bancă, să duc bani. În plus, nu am mai avut nici cu mașina probleme. O dată pe săptămână merg să fac cumpărături la Mombasa, restul îl cumpăr de la negustorii ambulanți. Mă simt bine în rolul meu de femeie de afaceri. Sunt primele zile liniștite la magazin.

Sabine sosește în cea de-a doua săptămână din august și se cazează la Africa-Sea-Lodge. În ziua sosirii, mă duc împreună cu Priscilla și cu Napirai la hotel, în timp ce William rămâne să aibă grijă de magazin. Bucuria revederii este mare. Aceasta este prima ei vacanță pe un alt continent. Din păcate, nu am mult timp să stau cu ea, pentru că nu vreau să lipsesc prea mult de la magazin. Oricum, la început ea va sta toată ziua la soare. Ne dăm întâlnire seara, după ce închidem magazinul, la barul hotelului. Apoi o duc imediat în satul meu. Se miră și ea de condițiile noastre de trai, dar îi place.

Câțiva războinici de la casa vecină mă întreabă, cine este fata aceasta. Nu mai durează mult, până când toți încep să-i facă curte, iar ea pare să fie fascinată de ei. Eu o avertizez și o sfătuiesc de bine, povestindu-i despre problemele mele cu Lketinga. Ei, însă, nu-i vine să creadă și regretă că Lketinga nu este aici.

Când sosește ora cinei, Sabine vrea să se întoarcă la hotel. O duc cu mașina până acolo și câțiva războinici profită de ocazie și merg și ei. Toată lumea coboară în fața hotelului, iar eu îmi dau întâlnire cu Sabine pentru a doua zi seara, la bar. În timp ce mă pregătesc să plec, o văd discutând cu masaii. Eu mă duc la Priscilla, ca să mănânc cu ea. Acum, când nu este Lketinga, gătim cu schimbul. Sabine vine a doua zi după-masă, cu Edy, la magazin. S-au cunoscut ieri seara la discoteca Bush-Baby-Disco. Ea nu are decât optsprezece ani și vrea să profite de viața de noapte. Nu am un sentiment prea bun, când o văd împreună, deși îmi place de Edy. Cei doi își petrec cea mai mare parte a timpului la piscina hotelului.

Lucrez la magazin și o văd rar pe sora mea, pentru că este mai mult plecată cu Edy. Din când în când, mă întâlnesc cu ea la noi în sat, la un chai. Bineînțeles, ea vrea să meargă cu mine la discotecă, dar din cauza lui Napirai nu se poate. Și, în afară de asta, aș avea mari discuții cu Lketinga, când s-ar întoarce. Sora mea nu poate să mă înțeleagă, pentru că eu am fost întotdeauna o persoană independentă. Dar ea nu l-a cunoscut încă pe soțul meu.

DECEPȚIE AMARĂ

Opt zile mai târziu, sosește momentul. William și cu mine suntem la magazin. Este o căldură înăbușitoare și de aceea nu este multă lume. Suntem, însă, mulțumiți cu profitul nostru, lucru la care Sophia nu poate decât să viseze. Eu stau pe treapta de la intrare și Napirai, deși are deja treisprezece luni, sugerează mulțumită la sânul meu. Deodată, văd un bărbat înalt ieșind din spatele magazinului indian și venind spre noi.

Îmi trebuie câteva secunde, până să-l recunosc pe Lketinga. În loc să simt cum crește bucuria în mine, rămân stupefiată, înfățișarea lui mă lasă fără cuvinte. Părul lui lung și roșu și l-a tuns scurt, iar o parte din podoabele lui de pe cap lipsesc. La nevoie, cu asta m-aș putea obișnui, dar așa cum este îmbrăcat arată ridicol: are o cămașă demodată și niște blugi de culoare roșu închis, care sunt mult prea strâmți și mult prea scurți pentru el. Este încălțat cu niște pantofi ieftini din plastic, iar mersul lui, dealtfel suplu și elegant, arată acum rigid și stângaci. „Corinne, why you not tell me hello? You are not happy I'm here?”

Abia acum îmi dau seama că trebuie să mă fi uitat la el tare bizar. Ca să-mi mai revin, o iau pe Napirai și i-l arăt pe tatăl ei. Bucuros, el o ia în brațe. Și ea pare să fie dezorientată, pentru că vrea imediat jos, la mine.

El intră în butic și examinează totul. Când descoperă curelele cele noi pentru masai, mă întrebă de unde le am. „De la Priscilla”, îi răspund eu. Le dă la o parte, spunând că i le dă înapoi, pentru că nu vrea să vândă nimic de-al ei. Eu mă enervez tot mai mult și, dintr-odată, începe să mă doară stomacul. „Corinne, where is your sister?” „I don't know. Maybe in the hotel”, îi răspund eu scurt. Îmi cere cheia de

la mașină, să se ducă să o vadă pe Sabine, deși nici măcar nu știe cum arată.

Se întoarce peste o oră. Normal că nu a găsit-o. În schimb, și-a cumpărat din Ukunda niște miraa. Se așază în fața intrării și începe să mestece. După puțin timp, peste tot sunt aruncate frunze și tulpini mestecate. Eu îl rog să se ducă să mestece în altă parte ierburile, iar el interpretează că vreau să scap de el. Îl interoghează și pe William îndeaproape.

Abia reușesc să aflu ce fac James și mama. Lketinga îmi spune că a așteptat să aibă loc circumcizia, după care a plecat mai devreme de la festivitate. Mă străduiesc să nu-i arăt că sunt șocată și îl întreb unde-i sunt kanga și de ce și-a tuns părul. Îmi spune că atât kanga, cât și podoaba lui capilară sunt în geantă, deoarece acum nu mai face parte din rândul războinicilor și nu mai are nevoie de kanga.

Eu îi spun să se gândească la faptul că majoritatea masailor din Mombasa mai poartă încă îmbrăcămintea lor tradițională, podoabele și părul lor lung și că ar fi avantajos și pentru buticul nostru, dacă ar arăta și el la fel. Dar soțul meu trage concluzia că ceilalți masai îmi plac mai mult decât el. Eu nu îmi doresc, însă, nimic altceva, decât să poarte, în loc de cămașă și blugi, kanga, pentru că îmbrăcămintea lui simplă de masai îi stă, pur și simplu, mai bine. Dar pentru moment, renunț la încercarea de a-l convinge.

Când ajungem acasă, îi găsim pe Sabine și pe Edy, stând împreună cu ceilalți războinici, în fața colibeii vecine. I-o prezint pe Sabine soțului meu, iar acesta o salută bucuros. Sabine se uită la mine, puțin surprinsă.

Evident, se miră și ea de înfățișarea lui Lketinga. El, însă, nu s-a întrebat nici o secundă ce caută Sabine aici.

Peste o jumătate de oră, Sabine vrea să se întoarcă la hotel, la cină. Pentru mine, aceasta este singura ocazie să schimb cu ea câteva cuvinte, de aceea îl rog pe Lketinga să aibă grijă de Napirai zece minute, până o duc eu la hotel. Dar el nici nu se gândește; vrea să o ducă el însuși la hotel. Sora mea se uită speriată la mine și îmi dă de-

nțeles, vorbind germana în dialect elvețian, că ea nu se urcă sub nici o formă în mașină, dacă conduce el. Îmi spune că ea nu îl cunoaște deloc și nici nu-i face impresia că ar fi în stare să stăpânească o mașină. Eu nu știu ce să fac și îi spun asta surorii mele. Atunci, ea se întoarce către Lketinga și îi răspunde: „Thank you, but it's better I walk with Edy to the hotel.” Pentru un moment, eu îmi țin respirația și mă gândesc ce urmează. Lketinga întreabă râzând: „Why you go with him? You are sister from Corinne. So you are like my sister.” Când Lketinga vede că nu are nici un succes, vrea să-și dea întâlnire cu ea în seara aceasta la barul Bush-Baby; se simte responsabil pentru ea și nu vrea ca ea să meargă singură acolo. Sabine, care începe să se enerveze puțin, ripostează: „No problem, I go with Edy and you stay with Corinne or come together with her.” Din expresia lui Lketinga, îmi dau Napirai. Lketinga mestecă într-una miraa, fără să spună nici un cuvânt. Apoi, mă întreabă ce am făcut în fiecare seară. Îi povestesc despre vizitele la Priscilla, care locuiește la numai treizeci de metri de noi. În rest, m-am culcat devreme. Mă întreabă cine a dormit la mine. Mie mi-e clar unde vrea să ajungă și îi răspund ceva mai tăios: „Only Napirai!” El râde și mestecă mai departe.

Eu mă duc în pat și sper ca Lketinga să mai stea afară, pentru că nu am deloc chef să mă atingă. Abia acum îmi dau seama, cât de blazate sunt sentimentele mele față de acest bărbat. După două săptămâni și jumătate de viață liberă, conviețuirea cu Lketinga sub această presiune pe care el o exercită asupra mea, mi se pare și mai insuportabilă. După un timp, vine și el în pat. Mă întind cu Napirai la perete și mă prefac că dorm. El îmi spune ceva, dar eu nu reacționez. Când încearcă să facă dragoste cu mine, ceea ce în alte condiții ar fi normal după atâta timp de despărțire, mi se face rău de frică. Pur și simplu, nu pot și nu vreau să fac dragoste cu el! M-a decepționat prea tare! Eu îl dau la o parte, spunându-i:

„Maybe tomorrow.” „Corinne, you are my wife, now / have not seen you for such a long time. / want love from you! Maybe you got

enough love from other men!" „No, I have not got love, I don't want love!", țip eu enervată.

Bineînțeles, lumea ne aude și aici certându-ne, dar nu mă mai pot stăpâni. Din cauza încăierării care a luat naștere, s-a trezit și Napirai și a început să plângă. Lketinga se scoală furios din pat, își pune podoabele și kanga și dispare. Napirai urlă și nu mai poate fi calmată. Deodată, o văd pe Priscilla stând în camera mea. Mi-o ia pe Napirai. Eu sunt atât de sfârșită, încât nu sunt capabilă să vorbesc cu ea despre problemele noastre. Singurul lucru pe care i-l spun este că Lketinga este de-a dreptul nebun, îmi răspunde calm, că toți bărbații sunt la fel, dar totuși, aici nu avem voie să țipăm așa de tare, pentru că vom avea probleme cu proprietarul. După aceea pleacă.

A doua zi, mă duc, ca de obicei, cu William la magazin. Nu știu unde și-a petrecut noaptea soțul meu. Atmosfera este tensionată, bona și cu William nu vorbesc prea mult. Ne bucurăm de fiecare turist care vine, deși eu stau deoparte și nu particip la discuții.

Lketinga apare abia către prânz. îl pune încontinuu pe William, să facă câte ceva; el însuși nu se mai duce pe stradă să distribuie pliante, ci îl trimite pe William. La masa de prânz refuză să îl mai ia, deși nu mergem decât până la Ukunda. Nici la Sophia nu mă mai lasă să mă duc, pentru că el nu înțelege, ce tot am de discutat cu ea.

De câteva zile, mi se pare că lipsesc bani din casă, dar nu pot să spun asta cu certitudine, pentru că nu m-am mai dus la bancă în fiecare zi. Soțul meu își ia și el, din când în când bani de acolo, iar eu cumpăr marfă de la negustori. Intuiția îmi spune, însă, că ceva nu este în regulă. Cu Lketinga, firește, nu îndrăznesc să vorbesc.

Concediul soiei mele se termină, iar noi nu am apucat să petrecem prea mult timp împreună. În penultima seară, mergem, împreună cu ea și cu Edy, la discotecă. A fost dorința ei, probabil ca să mă scoată și pe mine în lume. Pe Napirai o lăsăm la Priscilla. În timp ce Lketinga și cu mine stăm la masă, Sabine și cu Edy se distrează pe ringul de dans. Este pentru prima dată, după mult timp, când beau alcool. Gândurile mele zboară înapoi, la vremea când am fost aici cu Marco: atunci era

să leșin, când l-am văzut pe Lketinga intrând pe ușă. Câte lucruri s-au întâmplat de atunci! Încerc să-mi stăpânesc lacrimile. Nu vreau să-i stric dispoziția Sabine în seara de adio, iar pe de altă parte nu vreau să am conflicte cu soțul meu. El însuși era pe vremea aceea mai fericit decât acum.

Sora mea se întoarce la masă și își dă imediat seama că nu mă simt bine. Mă duc repede la toaletă și îmi dau cu apă rece pe față; apoi o văd stând lângă mine. Mă ia în brațe. Stăm un moment așa, fără să spunem nimic. Îmi întinde o țigară și îmi spune să o fumez mai târziu, în liniște. Este un joint. Îmi va face bine, adaugă ea, pentru că este amestecată cu marijuana. În caz că mai am nevoie, îmi spune să mă adresez lui Edy.

Ne întoarcem la masă, iar Lketinga o invită pe Sabine la dans. În timp ce ei dansează, Edy mă întreabă, dacă am probleme cu Lketinga. „Câteodată da”, îi răspund eu scurt. Edy vrea și el să danseze cu mine, dar îl refuz. Peste puțin timp, Lketinga și cu mine plecăm, pentru că este pentru prima dată, când o las pe Napirai la Priscilla și nu am stare. Îmi iau la revedere de la Sabine și îi urez călătorie plăcută.

Abia mergem prin întuneric, spre sat. Încă de departe o aud pe fetița mea plângând, dar Priscilla mă liniștește, spunându-mi că abia acum s-a trezit și vrea la sân. În timp ce Lketinga discută cu Priscilla, eu mă duc în cameră la noi. După ce Napirai adoarme din nou, mă așez afară, în aerul înăbușitor al nopții, aprind țigara pe care mi-a dat-o Sabine și trag cu lăcomie fumul în piept. Tocmai când sting restul, vine și Lketinga; sper să nu simtă mirosul.

Mă simt mai liberă și mai bine și râd fără sens. Când începe să se învârtă totul cu mine, mă întind pe pat. Lketinga își dă seama că sunt schimbată, dar eu pun asta pe seama alcoolului, cu care nu mai sunt obișnuită. Astăzi nu îmi este greu să-mi îndeplinesc obligațiile conjugale. Lketinga însuși se miră, când mă vede atât de vulnerabilă. Noaptea mă trezesc, pentru că am nevoie la toaletă. Mă furișez afară și îmi fac nevoile direct în spatele casei, pentru că toaletele turcești sunt prea departe, iar capul îmi vâjâie. Când mă întorc în pat, Lketinga mă

întreabă de unde vin. Speriată, eu îi explic unde am fost. El se scoală, ia lanterna și îmi cere să-i arăt locul unde am făcut. Mie îmi vine să râd; totul mi se pare foarte ciudat, pentru că mă aflu încă sub efectul marijuanei. Dar Lketinga, văzându-mă atât de veselă, trage concluzia că m-am întâlnit cu cineva. Eu nu pot lua așa ceva în serios și îi arăt locul umed de pe pământ. Fără să spunem nimic, mergem din nou să ne culcăm.

Dimineață revin la realitatea mizerabilă. Îmi vâjâie capul. După micul dejun, plecăm la magazin. Este pentru prima dată când nu îl găsim nicăieri pe William. Ne așteaptă, însă, la magazin.

Bineînțeles,

nu mă privește unde a fost, de aceea nu îl întreb nimic. Este agitat și mult mai rezervat decât de obicei. Astăzi nu avem prea multă activitate și, după ce închidem magazinul, îmi dau imediat seama că cineva mi-a luat bani din geantă. Dar ce să fac? Tot mai des îi urmăresc pe William și pe Lketinga, în cazul în care este la butic, dar nu remarc nimic, iar pe doică nu o cred în stare de așa ceva.

Într-o zi, când mă întorc de la duș, o găsesc pe Priscilla la noi, vorbind cu Lketinga. Ea îmi povestește că William cheltuiește o groază de bani la Ukunda și ne sugerează să fim mai atenți, pentru că ea nu-și poate da seama de unde are el atâția bani. Gândul, că mi-au fost furați bani, nu mă încântă deloc, dar nu spun nici un cuvânt și îmi propun să vorbesc cu William între patru ochi. Dacă ar afla, Lketinga l-ar concedia imediat și atunci aş rămâne eu cu toată treaba. Până acum am fost foarte mulțumită de el!

A doua zi, William vine la muncă direct din Ukunda. Lketinga îi cere să dea socoteală, dar el neagă totul. Când vin primii turiști, William lucrează, ca de obicei, mai departe. Soțul meu pleacă la Ukunda. Eu bănuiesc că vrea să încerce să afle unde a fost William.

Când rămân singură cu el, îi spun direct că știu că mi-a furat în fiecare zi bani, dar că nu îi voi spune nimic lui Lketinga, dacă promite că pe viitor va fi serios. Îi mai spun că nu îl voi concedia și că în două luni, când începe sezonul, îi voi mări salariul. El se uită la mine și nu spune

nimic. Sunt sigură că îi pare rău și că a furat numai ca să se răzbune pe felul în care a fost tratat de soțul meu. Când eram doar noi doi, nu a lipsit nici un șiling.

Lketinga se întoarce din Ukunda, unde a aflat că William și-a petrecut noaptea într-o discotecă. îl ia din nou la întrebări, dar de data aceasta intervin eu, spunându-i că William a primit ieri un avans. încet, încet, încep să se liniștească spiritele, dar atmosfera este tensionată.

După o zi grea de muncă, simt nevoia de un joint, care ar putea să mă destindă într-un mod agreabil; așa că mă gândesc unde l-aș putea găsi pe Edy. Pentru astăzi nu am nici o idee, dar mâine mă duc la Africa-Sea-Lodge, ca să-mi împletesc părul în codițe și, pentru că asta durează, mai mult ca sigur, trei ore, am șanse bune să-l întâlnesc pe Edy la bar.

După ce mănânc de prânz, plec cu mașina la hotel. Amândouă coafezele sunt ocupate și trebuie să mai aștept o jumătate de oră. Apoi începe acțiunea cea dureroasă. Părul îmi este împletit cu fire de lână, iar la capătul fiecărei codițe sunt fixate perle din sticlă. Pentru că vreau multe codițe fine, durează mai mult de trei ore. Este aproape ora cinci și jumătate, iar eu încă nu sunt gata.

FĂRĂ SPERANȚE

Deodată, îl văd pe Lketinga venind cu Napirai. Eu nu înțeleg cum a ajuns aici, pentru că mașina este la mine, iar magazinul se află la câțiva kilometri. Se uită la ceas și se răstește la mine, întrebându-mă ce fac atâta timp. Cât pot de calmă, îi răspund că, după cum vede, abia acum sunt gata. Mi-o așază pe Napirai, transpirată toată, în brațe. Scutecele ei sunt pline. Supărată, îl întreb ce caută aici cu ea și unde este doica. îmi spune că i-a trimis pe ea și pe William acasă și a închis, pur și simplu, magazinul. îmi mai spune că el nu este nebun și că știe foarte bine că mi-am dat întâlnire cu cineva, altfel aș fi venit de mult. Bolnav de gelozie, el respinge toate argumentele mele. Este

convins că, înainte să merg la coafor, m-am întâlnit cu un alt războinic.

Plec, cât pot de repede, din hotel și mergem direct acasă. Mi-a pierit orice chef de muncă. Nu înțeleg de ce nu pot să merg și eu o dată singură la coafor, pentru trei ore și jumătate, fără ca soțul meu să-și piardă mințile! Așa nu mai poate continua! Plină de furie și de ură, îi propun lui Lketinga să se întoarcă la Barsaloi și să se căsătorească cu o a doua femeie, promțându-i că îl voi susține financiar. Îl rog să plece, ca să ne liniștim cu toții. Eu nu am alt iubit și nici nu vreau altul. Singurul lucru pe care îl vreau, este să muncesc și să trăiesc în liniște. Dacă vrea, se poate întoarce peste două sau trei luni și atunci vom vedea, ce vom face mai departe.

Argumentele mele nu îl mișcă deloc. Îmi spune că el nu vrea altă nevastă, pentru că el mă iubește numai pe mine. Vrea ca relația noastră să fie la fel cum era înainte ca Napirai să se fi născut. Pur și simplu, nu înțelege că el este cel care a distrus totul cu gelozia lui. Abia după ce pleacă, pot respira din nou. Ne certăm, plâng și nu mai văd nici o ieșire. Nu mai am nici măcar puterea de a o consola pe Napirai, pentru că eu însămi mă simt mizerabil. Mă simt ca o prizonieră. Trebuie să vorbesc cu cineva. Sophia mă va înțelege! Mai rău de-atât nu poate fi, așa că mă sui în mașină și plec, lăsându-mi acolo copilul și soțul. Lketinga se pune în fața mașinii, dar eu pornesc fără să mă uit. „You are crazy, Corinne!”, este tot ceea ce mai aud.

Sophia se îngrozește, când mă vede. Ea credea că totul merge bine, pentru că nu am mai trecut de mult pe la ea. Când îi povestesc ce proporții a luat neînțelegerea noastră, rămâne șocată. Sunt disperată. Îi spun că este posibil să mă întorc în Elveția, pentru că mi-e frică să nu se întâmple într-o bună zi ceva și mai grav. Sophia încearcă să mă încurajeze, spunându-mi că tocmai acum, când magazinul merge atât de bine și am și permisul de muncă, ar trebui să fac un efort. Poate că ar fi bine ca Lketinga să se ducă la el acasă, pentru că la Mombasa nu se simte bine. Discutăm despre multe lucruri, dar interiorul meu

este distrus. O întreb dacă are marijuana. Prietenul ei îmi dă o țigară. Puțin mai relaxată, plec înapoi, pregătită de următoarea ceartă. Lketinga stă în fața casei și se joacă cu Napirai. Nu spune nimic. Da, nici măcar nu vrea să știe unde am fost. Asta este ceva nou!

În cameră, îmi succesc o țigară cu marijuana și o fumez. Acum mă simt mai bine și totul pare mai ușor de suportat. Bine dispusă, mă așez afară și mă amuz, urmărind-o pe Napirai cum încearcă să se urce într-un copac. Când capul mi se limpezește din nou, mă duc să cumpăr orez și cartofi, ca să pregătesc masa de seară. Mi s-a făcut foame de la țigară. Mai târziu, îi fac baie lui Napirai, ca de obicei, în lighean, după care mă duc și eu la „dușul din boscheți”. În fiecare seară, scutecele le înmoi peste noapte, ca să le pot spăla dimineața, înainte să plec la muncă. Apoi mă duc să mă culc. Lketinga îi duce pe războinici cu mașina la un spectacol de dans.

Zilele se scurg, iar eu abia aștept seara, ca să fumez un joint. Am început să avem din nou viață sexuală, dar nu pentru că îmi face plăcere, ci pentru că nu mă mai interesează nimic. Trăiesc fără sens. Dimineața deschid magazinul în mod mecanic și vând marfa împreună cu William, care vine tot mai neregulat. În schimb, Lketinga stă aproape toată ziua la magazin. Turiștii vin cu aparate de fotografiat și cu camere video și noi ne regăsim pe multe pelicule. Soțul meu cere, ca și până acum, bani, dar pe mine nu mă mai enervează. El nu înțelege de ce ne fotografiază lumea și spune, și asta pe bună dreptate, că nu suntem maimuțe.

Mulți turiști ne întreabă, unde este fiica noastră, ei crezând că Napirai, care se joacă cu bona, este fata ei. Eu trebuie să le explic mereu, că Napirai, care între timp a împlinit șaisprezece luni, este fetița noastră. Râd împreună cu doica de confuzia lor, până când, în cele din urmă, soțul meu începe să se întrebe, de ce toată lumea bănuiește același lucru. Eu încerc să-l liniștesc, spunându-i că nu avem de ce să fim contrariați de această confuzie. Dar el insistă în continuare și îi enervează pe clienți, întrebându-i, de ce nu mă recunosc pe mine

imediat, ca fiind mama copilului. Unii turiști pleacă speriați din magazin. Și față de doică are un comportament suspicios.

A trecut o lună, de când sora mea a ajuns acasă. Edy vine, din când în când, la mine, să vadă dacă nu am primit scrisori de la ea, ceea ce Lketinga interpretează altfel. După părerea lui, Edy vine, bineînțeles, pentru mine. Într-o zi, mă surprinde cumpărând marijuana de la el. Mă insultă, de parcă aș fi o criminală și mă amenință că mă va denunța la poliție.

Propriul meu soț vrea să mă bage la închisoare, deși știe ce condiții mizerabile sunt acolo! în Kenya, reglementările în materie de droguri sunt foarte stricte. Cu chiu cu vai, Edy reușește să-l convingă să nu se ducă la poliția din Ukunda. Eu rămân fără grai și nu pot nici măcar să plâng. La urmei urmei, am nevoie de porcăria asta ca să-l pot suporta pe el. Trebuie să-i promit că nu voi mai fuma niciodată marijuana, altfel mă va denunța la poliție. El nu vrea să trăiască cu cineva care încalcă legile în Kenya. Miraa, îmi spune el, este autorizată și este oricum altceva.

Soțul meu îmi scotocește gențile și miroase fiecare țigară pe care mi-o aprind. Îi povestește și Priscillei despre acest lucru și tuturor celor care vor să asculte. Evident, toată lumea este contrariată, iar eu mă simt groaznic. De fiecare dată, când mă duc la toaletă, vine cu mine. La magazinul din sat nu mai am voie să mă duc. Timpul mi-l petrec ori la noi la butic, ori acasă, stând pe pat. Singurul lucru important pentru mine este Napirai. Cred că simte că nu mi-e bine, pentru că mai tot timpul stă la mine și gângurește „mama, mama” și câteva cuvinte, pe care nu le înțeleg. Priscilla s-a distanțat de noi, pentru că nu vrea să aibă probleme.

Munca nu îmi mai face nici o plăcere. Lektinga stă în permanență lângă noi și mă controlează, fie din magazin, fie de la barul chinezesc. Geanta mi-o scotocește de trei ori pe zi. Odată, vin din nou niște turiști elvețieni. Eu nu prea am chef să discut cu ei și le spun că nu mă simt bine și că mă doare stomacul. Soțul meu intră, tocmai când una dintre femeile elvețiene o admiră pe Napirai și constată, fără nici o

intenție, asemănarea cu doica. Eu o lămuresc pe turistă, iar Lketinga mă întreabă: „Corinne, why all people know, this child is not yours?” Această întrebare îmi spulberă ultima mea speranță și puținul respect pe care îl mai aveam față de el.

Ca hipnotizată, mă ridic și mă duc în restaurantul chinezesc, fără să mai răspund la celelalte întrebări. Îl întreb pe proprietar, dacă pot să dau un telefon. Îmi face legătura cu Biroul Swissair din Nairobi și întreb, care este următorul zbor, la care putem găsi loc, pentru mine și fetița mea de un an și jumătate, până în Ztirich. Aștept puțin și mi se răspunde că este un loc liber peste patru zile. Eu știu că nu se pot face rezervări telefonice de către persoane particulare, dar o rog insistent pe interlocutoarea mea să-mi rezerve locurile. Îi spun că nu pot veni decât cu o zi înainte de plecare, să iau și să plătesc biletele, dar că este foarte important și că vin sigur. Mi se răspunde „okay” și simt cum îmi sare inima din piept.

Mă întorc agale la magazin și spun, fără ocolișuri, că plec în vacanță în Elveția. Mai întâi, Lketinga râde fără nici un rost, pentru ca apoi să-mi spună că pot pleca, dar fără Napirai, astfel fiind sigur că mă întorc. Obosită, îi spun că fetița mea va veni cu mine, că mă voi întoarce, ca și altă dată, dar că am nevoie de odihnă, după stresul cu magazinul și înainte ca să înceapă sezonul de vârf din decembrie. Lketinga nu este de acord și nu vrea să-mi semneze permisiunea de ieșire din țară. Cu toate acestea, eu încep, peste două zile, să-mi fac bagajul. Pnsilla și Sophia încearcă să vorbească cu el. Toată lumea este convinsă că mă întorc.

FUGA

În ultima zi, las totul în urmă. Soțul meu vrea să împachetez doar câteva lucruri pentru Napirai. Îi dau toate cârdușurile mele bancare, ca să vadă că am motiv să mă întorc. Cine abandonează, de bună voie, atâția bani, o mașină și un magazin amenajat complet?

Lketinga nu știe, dacă să mă creadă sau nu. Totuși, ne însoțește, pe mine și pe Napirai, până la Mombasa. Mai este puțin până plecăm spre Nairobi, iar el tot nu a semnat. Îl rog, pentru ultima dată, pentru că de plecat oricum plec. Interiorul îmi este atât de gol și lipsit de orice sentiment, încât nu îmi mai curge nici o lacrimă.

Șoferul pornește motorul. Lketinga stă lângă noi în autobuz și roagă pe unul din călători, pentru a nu știu a câta oară, să-i traducă pagina scrisă de mine. Scrie că soțul meu, Lketinga Leparmorijo, este de acord să părăsesc Kenya, împreună cu fiica noastră, Napirai, pentru următoarele trei săptămâni, ca să-mi petrec concediul în Elveția.

Șoferul autobuzului claxonează pentru a treia oară. Lketinga își mâzgălește semnătura pe hârtie și spune: „I don't know, if I see you and Napirai again!" Apoi sare din autobuz și noi plecăm. Abia acum încep să-mi curgă lacrimile. Mă uit pe fereastră și spun adio, cu fiecare privire, imaginilor familiare, care se scurg prin fața mea. •

Dragă Lketinga,

Sper că mă poți ierta pentru ceea ce îți mărturisesc acum: nu mă voi mai întoarce în Kenya. Între timp, am reflectat mult asupra noastră. Acum mai bine de trei ani și jumătate, te-am iubit atât de tare, încât am fost dispusă să trăiesc cu tine la Barsaloi. Ți-am dăruit și o fiică. Dar, din ziua în care tu mi-ai reproșat că acest copil nu este al tău, sentimentele mele față de tine s-au schimbat. Ți-ai dat și tu seama.

Nu am avut niciodată pe altcineva, în afară de tine, și nu te-am mințit niciodată. Dar, în toți acești ani, tu nu m-ai înțeles deloc, poate și pentru faptul că sunt o „mzungu”. Lumea mea este foarte diferită de a ta, dar m-am gândit că într-o zi ne vom afla într-o lume comună. Dar acum, după ultima șansă pe care am avut-o la Mombasa, constat că tu nu ești fericit, iar eu nici atât. Suntem încă tineri și nu putem continua așa. În acest moment, tu nu mă vei înțelege, dar după un timp, vei vedea că vei putea fi din nou fericit cu altcineva. Pentru tine,

va fi ușor să găsești o altă femeie, care trăiește în aceeași lume cu tine. Dar caută de data aceasta o femeie samburu și nu o albă; noi suntem mult prea diferiți. Într-o zi vei avea mulți copii. Am luat-o pe Napirai cu mine, pentru că ea este singura avere care mi-a mai rămas. De asemenea, știu că nu voi mai avea niciodată copii. Fără Napirai nu aș putea supraviețui. Ea este viața mea! Te rog, te rog, Lketinga, iartă-mă! Nu mai am puterea să trăiesc în Kenya. Acolo m-am simțit mereu singură, nu am avut pe nimeni, iar tu m-ai tratat ca pe o infractoare. Tu nu-ți dai seama, pentru că așa este în Africa. Îți repet încă o dată: nu am făcut niciodată ceva nedrept.

Acum trebuie să te gândești, ce faci cu magazinul. Îi voi scrie și Sophiei și ea te va putea ajuta. Îți las ție tot buticul. Dar, dacă vrei să-l vinzi, trebuie să negociezi cu Anii, indianul.

De aici, eu vreau să te ajut, atât cât pot de bine și nu vreau să te las să te prăbușești. Dacă vei avea probleme, spune-i Sophiei. Chiria pentru magazin este plătită până la jumătatea lui decembrie, dar, dacă nu mai vrei să lucrezi, trebuie să vorbești neapărat cu Anii. Îți fac cadou și mașina. Îți trimit pentru ea o hârtie semnată. Dacă te decizi să vinzi mașina, vei obține pe ea cel puțin 80 000 de șilingi, dar trebuie să găsești pe cineva de încredere, care să te ajute. După aceea, vei fi un om bogat.

Te rog, Lketinga, nu fi trist, tu vei găsi o femeie mai bună, pentru că ești tânăr și frumos. Voi face totul, ca Napirai să păstreze o amintire frumoasă despre tine. Te rog, înțelege-mă! Aș muri, dacă aș rămâne în Kenya și cred că nu îți dorești acest lucru. Familia mea nu gândește nimic rău despre tine, ei te iubesc în continuare, dar noi doi suntem mult prea diferiți.

Multe salutări de la Corinne și familia ei

Dragă James,

Sper că ești bine. Eu sunt în Elveția și sunt foarte tristă. Acum știu că nu mă voi mai întoarce în Kenya. Astăzi i-am scris lui Lketinga o scrisoare în acest sens, pentru că nu mai am putere să mai trăiesc cu fratele tău. M-am simțit foarte singură, tocmai pentru că sunt albă. Tu ne-ai văzut împreună. I-am mai dat o șansă la Mombasa, dar, în loc să fie mai bine, situația s-a agravat. Și l-am iubit atât de tare cândva! Dar, de la cearta pe seama lui Napirai, dragostea noastră a suferit o mare ruptură. Din acea zi, nu am făcut altceva, decât să ne certăm de dimineață până seara. Lketinga nu gândește decât negativ. Nu cred că știe ce este dragostea, pentru că, dacă iubești pe cineva, nu poți să-i spui astfel de lucruri.

Mombasa a fost ultima mea speranță, dar Lketinga nu s-a schimbat. Mă simțeam ca într-o închisoare. Magazinul pe care l-am deschis mergea bine, dar nu cred că el va putea munci singur acolo. Te rog, du-te cât poți de repede la Mombasa și discută cu el! El nu mai are acum pe nimeni și este chiar singur. Dacă vrea să vândă buticul, pot să vorbesc eu cu Anii la telefon, dar trebuie să știu ce are Lketinga de gând. De asemenea, poate păstra și mașina. Te rog, James, du-te cât poți de repede la Mombasa, pentru că Lketinga are foarte mare nevoie de tine acum, când va primi scrisoarea mea. Din Elveția, eu voi ajuta, atât cât pot. Dacă vinde totul, va fi un om bogat. Trebuie să fie însă atent, pentru că altfel rudele îi vor cheltui repede toți banii. Nu știu cum merge buticul fără mine, dar până acum afacerile au mers bine. Te rog, du-te și vezi cum stau treburile, pentru că în magazin sunt multe lucruri de valoare, cum ar fi bijuterii și altele. Nu vreau ca Lketinga să fie înșelat. Sper ca voi toți să mă iertați pentru tot ce a trebuit să fac. Dacă m-aș întoarce în Kenya, aș muri foarte repede. Te rog, explică-i tu mamei toate aceste

lucruri. O iubesc și nu o voi uita niciodată. Din păcate, nu pot vorbi cu ea. Spune-i că am încercat tot ce se putea, ca să rămân cu Lketinga, dar cu mintea, el este în altă lume. Te rog, răspunde-mi repede la scrisoare. Eu însămi am multe probleme, pentru că nu știu dacă pot să rămân în Elveția. Dacă nu, voi merge atunci în Germania. In următoarele trei luni voi sta la mama mea.

Salutări calde de la Corinne

Dragă părinte Giuliano,

De pe data de 6 octombrie 1990 mă aflu în Elveția. Nu mă voi mai întoarce în Kenya. Nu mai am forța necesară, ca să trăiesc cu soțul meu. I-am spus și lui acest lucru, acum două săptămâni, într-o scrisoare. Acum aștept răspunsul lui. Va fi o lovitură grea pentru el, pentru că mi-a permis să plec în Elveția numai în vacanță. Pe de altă parte, dacă ar fi știut că rămân aici, nu ar fi fost niciodată de acord să părăsesc țara.

După cum știți, pe coasta de sud am deschis un butic superb, încă din prima zi, am făcut afaceri bune, dar cu soțul meu situația nu s-a îmbunătățit. Era atât de gelos, chiar și numai atunci când vorbeam cu turiștii. În toți acești ani nu a avut încredere în mine. La Mombasa m-am simțit ca într-o închisoare. Ne-am certat tot timpul, ceea ce nu era bine nici pentru Napirai.

Soțul meu are un suflet bun, dar ceva nu este în ordine cu capul lui. Este foarte dureros pentru mine să spun așa ceva, dar nu sunt singura care gândește astfel. Toți prietenii noștri ne-au abandonat. Chiar și unora dintre turiști li s-a făcut frică de el. Nu era la fel de rău în fiecare zi, dar în ultima vreme aproape zilnic. I-am lăsat tot, butic, mașină și altele. Ar putea vinde totul și s-ar putea întoarce la Barsaloi, ca om bogat. Aș fi fericită, dacă ar găsi o femeie bună și dacă ar avea copii mulți.

Pun în plic și câțiva șilingi kenieni, pe care puteți să-i dați mamei soțului meu. Mai am și la banca Barclays bani. Puteți să faceți cumva, ca să primească mama acești bani? V-aș fi foarte recunoscătoare. Vă rog să mă țineți la curent.

V-am scris această scrisoare, ca să mă înțelegeți, în caz că veți auzi, într-o bună zi, despre aceste întâmplări. Vă rog să mă credeți că am încercat tot ce am putut. Sper ca și bunul Dumnezeu să mă poată ierta.

Multe salutări de la Corinne și Napirai

Bună, Sophia!

Tocmai am primit telefonul tău și al lui Lketinga. Sunt foarte tristă și nu mă opresc din plâns. Ți-am spus că eu nu mă mai întorc. Este adevărat. Știam asta înainte să ajung în Elveția. Acum îl cunoști și tu puțin pe soțul meu. L-am iubit atât de tare, cum nu am iubit pe nimeni în viața mea! Pentru el am fost dispusă să duc o viață adevărată de samburu. De aceea m-am îmbolnăvit atât de des la Barsaloi. Cu toate acestea, am rămas acolo, pentru că îl iubeam. S-au schimbat multe lucruri, de când a venit Napirai pe lume. Intr-o zi, Lketinga a afirmat că acesta nu este copilul lui. Din acea zi, dragostea mea s-a spulberat. Zilele au trecut cu urcușuri și coborâșuri și de multe ori s-a purtat urât cu mine.

Sophia, jur în fața lui Dumnezeu că nu am avut niciodată vreo legătură cu alt bărbat, niciodată! Și cu toate acestea, a trebuit să suport reproșurile lui de dimineață până seara. La Mombasa ne-am dat o ultimă șansă, dar nu pot continua să trăiesc așa. Nici măcar el nu-și dă seama! Am renunțat la tot, chiar și la țara mea natală. Desigur, m-am schimbat și eu, dar mă gândesc că este normal, în astfel de circumstanțe. Îmi pare foarte rău pentru el și pentru mine. Încă nu știu unde voi rămâne.

Problema mea cea mai mare este Lketinga. Nu mai are pe nimeni, care să îl ajute la butic. El singur nu se poate ocupa de el. Te rog, înștiințează-mă dacă vrea să-l păstreze sau nu. Aș fi fericită, dacă s-ar descurca; dacă nu, să vândă tot. La fel și cu mașina. Napirai rămâne ta mine. Știu că așa va fi mai fericită. Te rog, Sophia, ai puțină grijă de Lketinga, va avea acum multe probleme. Din păcate, eu nu-l pot ajuta prea mult. Dacă aș mai veni o dată în Kenya, nu m-ar mai lăsa niciodată să plec în Elveția.

Sper ca și fratele lui, James, să vină la Mombasa. I-am scris și lui. Te rog, ajută-l stând de vorbă cu el. Știu că și tu ai multe probleme și sper pentru tine, că se vor rezolva curând. Ți doresc să meargă totul bine și să-ți găsești o nouă prietenă. Napirai și cu mine nu vă vom uita niciodată.

Toate urările mele de bine, Corinne

Corinne Hofmann
ADIO, AFRICA

ADIO, AFRICA

FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-BESTSELLER-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-BESTSELLER-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI
FI-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI	ADEV-ARATE-CARTI

Corinne Hofmann

ADIO, AFRICA

Traducere din limba germană:
Mihaela Dinklage

EDITURA ALLFA

În august 1998, când a apărut cartea „îndrăgostită de un masai”, eram, ce-i drept, sigură că povestea mea de dragoste, pe care am trăit-o în Africa, va trezi interesul larg. Dar că va ajunge, în cel mai scurt timp, pe lista bestseller-urilor, că va fi tradusă până acum în 23 de limbi și că va fi ecranizată, nu aș fi îndrăznit să sper nici în visele mele cele mai îndrăznețe. Succesul cărții și toate evenimentele legate de această poveste s-au transformat într-o altă mare aventură a vieții mele.

Pe atunci, nu intenționeam nicidecum să mai scriu o carte, dar, în decursul anilor, am primit mii de scrisori, faxuri și e-mail-uri, în care cititoarele și cititorii mi-au împărtășit, în cele mai diverse moduri, cât de tare i-a impresionat povestea mea. Aproape fiecare scrisoare se încheia cu întrebări de genul: ce face familia mea kenyană, ce face fiica mea, ce fac eu.

Dacă la început am încercat să răspund personal la fiecare din aceste scrisori, într-o bună zi am fost nevoită să capitulez în fața fluxului de întrebări. De fiecare dată când mai primeam o scrisoare în care cititorii își exprimau compătimirea față de destinul nostru, simțeam cum crește în mine o tensiune lăuntrică, care mă îndemna să-mi îndeplinesc un fel de datorie.

Doresc să dedic această carte tuturor celor care m-au înduișat, în parte până în adâncul sufletului, prin aprecierile lor, prin cuvintele de încurajare și prin interesul față de povestea vieții mele.

Lugano, aprilie 2003

SOSIREA ÎN „LUMEA ALBĂ”

De undeva, de foarte departe, aud o voce: „Hei... hei, trezirea!” Deodată simt o mână pe umărul meu. Deschid ochii și, în primul moment, nu știu unde mă aflu. Abia când îmi arunc privirea pe pătuțul din fața picioarelor mele și o descopăr pe Napirai, fiica mea, îmi dau dintr-odată seama că sunt în avion. Doamna de lângă mine își ia mâna de pe umărul meu și îmi spune râzând: „Dar ați dormit adânc, și dumneavoastră, și copilul. În curând aterizăm la Zürich și dumneavoastră ați pierdut toate mesele.”

Nu-mi vine să cred: am reușit. Am plecat din Kenya. Eu și fiica mea suntem libere!

Gândul îmi zboară imediat la ultimele emoții pe care le-am trăit la Nairobi, la punctul de control al pașapoartelor. Ofițerul se uită la noi și mă întreabă: „Is this your child?” Napirai doarme la mine pe spate, în kanga. Îi răspund: „Yes”. Răsfoiește întâi pașaportul copilului, apoi pe al meu. „De ce vreți să plecați cu fiica dumneavoastră?” este următoarea întrebare. „Vreau ca mama mea să-și vadă nepoata.” „De ce nu este și soțul dumneavoastră aici?” Îi explic, cât pot de degajată, că el trebuie să lucreze, ca să câștige bani.

Bărbatul se uită la mine cu o privire severă și-mi spune că vrea să vadă mai bine fața copilului. Îmi cere să o trezesc și să o strig pe nume. Acum tremur și mai tare. Napirai, care are un an și aproape patru luni, se trezește și se uită adormită în jur.

Bărbatul o întreabă încontinuu cum o cheamă. Napirai nu spune nimic, în schimb lasă colțurile gurii în jos și deodată începe să plângă. Eu încerc să o liniștesc repede, pentru că mi-e tare frică să nu se întâmple ceva în ultimul moment și să nu mai putem ieși din țară. Ofițerul întoarce pașaportul lui Napirai pe toate părțile și întreabă pe un ton dur: „Dar de ce are pașaport german, dacă tatăl este kenyan? Este într-adevăr fiica dumneavoastră?” Tot mai multe întrebări încep să se năpustească asupra mea, iar eu sunt transpirată toată de frică, încep să-i explic, cât pot de calmă, că soțul meu este un masai tradițional, că nu i s-a eliberat pașaport și că nu am putut face rost într-un timp atât de scurt decât de acest pașaport. Îi spun, însă, că peste trei săptămâni mă întorc și că atunci mă voi ocupa să obțin un pașaport kenyan. În timpul acesta, îi împing încă o dată scrisoarea semnată de soțul meu și mă rog încet la Dumnezeu: „Doamne Dumnezeule, nu ne părăsi, mai ajută-ne încă câțiva pași, ca să ajungem la avion!” În spatele nostru, mai mulți turiști se înghesuie și asistă enervați la scenă. Bărbatul mă mai pătrunde odată cu privirea, tace câteva secunde, după care îi văd strălucirea cea albă a dinților, în timp ce îmi spune cu un rânjel larg: „Okay! Călătorie plăcută și ne vedem peste trei săptămâni. Să-i aduceți ceva frumos soțului dumneavoastră!”

O grămadă de gânduri îmi trec prin cap, în timp ce o ridic pe micuța mea să-i dau sân. Sunt încă foarte obosită. Sentimentele pe care le trăiesc acum, cu puțin timp înainte de aterizare, sunt foarte confuze. Ce va spune mama mea? Oare mă va aștepta la aeroport împreună cu soțul ei? Ce se va întâmpla mai departe?

Cum să-i spun că nu am venit în concediu, ci că am fugit de lângă marea mea dragoste de altădată și că nu mai am nici putere și nici curaj să mă întorc? Nu știu.

Dând din cap, ca și cum aș fi vrut să scap de aceste gânduri, îmi împachetez lucrurile. Avionul se pregătește de aterizare și simt din nou acea ușurare enormă: mi-am scos fiica din Kenya. Am reușit!

Alerg prin clădirea aeroportului cu Napirai pe spate și mă simt, într-o zi răcoroasă de 6 octombrie 1990, în fusta mea simplă și cârpită, în tricou și în sandale, îmbrăcată cam nepotrivit. Oamenii se uită la mine oarecum mirați. Cel puțin așa mi se pare mie.

În sfârșit, îi văd pe mama și pe soțul ei. Mă îndrept bucuroasă spre ei, dar îmi dau imediat seama că s-au speriat, văzându-mă atât de slabă. Sunt numai piele și os și, la înălțimea mea de un metru optzeci, am mai puțin de cincizeci de kilograme. Trebuie să-mi stăpânesc lacrimile și dintr-odată mă simt cumplit de obosită și extenuată. Înduioșată, mama mă îmbrățișează. Și ochii ei sunt umezi. Hanspeter, soțul ei, ne salută amabil, dar ceva mai rezervat, pentru că nu ne cunoaștem încă atât de bine.

Plecăm spre casă. Între timp, ei s-au mutat din Berner Oberland în comuna Wetzikon, din cantonul Zürich. Nici nu ajungem bine în mașină, că mama mă și întreabă ce face Lketinga și cât timp am de gând să stau în concediu. Simt cum mi se pune un nod în gât. Nu știu cum să-i spun și atunci îi răspund: „Poate trei sau patru săptămâni.”

Am de gând să-i povestesc mai târziu despre toată tragedia. Mama nici nu bănuiește, de fapt, cât de rău o duc, pentru că nu

am putut nici să-i scriu, nici să-i povestesc despre evenimentele din ultimele luni. Soțul meu controla tot și eu trebuia să-i traduc fiecare frază pe care o scriam. Când locuiam pe țărm, se ducea câteodată cu scrisorile mele la unii oameni, care știau puțină germană, ca să i le traducă, iar dacă el nu era de acord, trebuia să arunc scrisoarea în foc. Numai dacă mă gândeam acasă, Lketinga se uita la mine, plin de suspiciune, și mă întreba, ca și cum ar fi putut să-mi citească gândurile: „Why you are thinking at Switzerland, you stay here în Kenya and you are my wife!” Și, în afară de acest lucru, nu avea rost să o mai supăr și pe ea, mai ales că multă vreme am tot crezut într-un viitor al nostru comun în Kenya.

Acasă suntem întâmpinați de niște lătrături puternice de câine, care o sperie pe Napirai, pentru că ea nu știe ce-i asta. În Kenya, omul are mai degrabă o relație distantă față de câine. Animalul latră ca un nebun și-și arată colții.

„Nu este obișnuit cu străinii și mai ales cu copiii, dar pentru cele câteva zile o să ne descurcăm cumva”, îmi explică mama. Din nou simt cum mă apasă ceva, la gândul că trebuie să stăm aici până punem la punct toate lucrurile. Iar aceasta poate dura mai mult timp, pentru că nu mai am aprobare de ședere în Elveția. Eu am intrat în țară ca simplu turist. Sunt născută, ce-i drept, în Elveția, dar am, la fel ca și tatăl meu, pașaport german. Dacă locuiești în străinătate mai mult de șase luni, atunci pierzi dreptul de ședere în Elveția. Nici nu vreau să mă gândesc ce ne așteaptă.

Dumnezeule, trebuie să-i spun! În clipa aceasta, însă, nu am puterea să-i curm bucuria și să-i explic adevăratul motiv al

vizitei noastre. Este de-a dreptul fericită pentru că-și vede, în sfârșit, fata și nepoata. Și, bineînțeles, în afară de aceasta, cei doi nu sunt pregătiți pentru o întoarcere inopinată a fiicei lor, care acum este adultă și are și un copil. Iar eu nu am mai locuit acasă de la vârsta de 18 ani.

Napirai și cu mine mergem în camera de oaspeți, unde despachetez cele câteva lucruri ale noastre. Nu am decât câteva rochițe și vreo 20 de scutece din material textil, o pereche de blugi și un pulover pentru mine. Tot ce am avut în rest, am lăsat în Kenya – Lketinga trebuia să creadă că mă întorc. Altfel, nu m-ar fi lăsat nici în ruptul capului să părăsesc țara împreună cu fiica noastră.

Casa este mare și frumoasă, aranjată cu mobilă îngrijită, cu plante și covoare, de aceea umblu cu atenție. Cel mai mult, însă, mă impresionează toaleta, pe care o pot folosi acum în locul acelei găuri împutite. Mama mă întreabă ce îmi doresc să mănânc. Mor de poftă, când mă gândesc la o salată cu brânză și cu salam, așa că îmi exprim dorința. O văd cam dezamăgită, pentru că ea ar fi vrut să-mi gătească ceva mai deosebit. Dar pentru mine, după patru ani de stat în tufișuri, aceasta este mâncarea cea mai delicată pe care mi-o pot imagina. Când trăiam în tribul sâmburilor, nu aveam niciodată ocazia să mănânc ceva proaspăt de genul acesta. Abia aștept să mănânc salata, cu o bucătică de pâine proaspătă!

Napirai începe să devină și ea foarte curioasă și îi examinează cu atenție pe toți necunoscuții de culoare albă. Între timp, a scos aproape toate cărțile din bibliotecă și acum sapă în pământul de la flori. Toate aceste lucruri sunt noi pentru ea.

În sfârșit, este gata mâncarea. Numai când mă uit la ea și îmi vine să plâng de fericire. De câte ori nu am visat noaptea o astfel de mâncare! Acum îmi pot permite, pur și simplu, să mi-o doresc și după o jumătate de oră să o și am în față.

Mama vrea, bineînțeles, să-i raporteze pe larg cum decurge noua mea viață la Mombasa, dacă îmi place, cum a evoluat magazinul meu de suvenire de pe Diani-Beach. Îi pare atât de bine că, după trei ani de stat în tufișurile cele mai îndepărtate, trăiesc din nou ceva mai aproape de civilizație. Numai că nu înțelege, de ce am slăbit și mai tare de la ultima mea vizită, tocmai acum, când am și mai multe posibilități să mă hrănesc mai bine. Pe mine, întrebările astea mă epuizează de tot și mă întristează și mai tare. Așa că dau numai răspunsuri mecanice, departe de realitate. Lipsa ei de griji, aproape nevinovată, mă face să-mi fie și mai greu să-i spun adevărul.

Mâncarea este delicioasă, plăcerea însă, nu durează mult. După o jumătate de oră am niște dureri îngrozitoare de stomac și stau încovoiată pe pat. Bineînțeles, cu hepatita mea, de care m-am îmbolnăvit cu numai un an în urmă, nu ar fi trebuit să mănânc grăsimi și, mai mult decât atât, mâncare rece de la frigider. Dar, la urma urmei, ani de zile nu am mâncat altceva decât mâncărurile cele mai simple și pe acelea, direct din oală. Iar acum, având posibilitatea să mănânc, în sfârșit, ceva deosebit, pur și simplu nu m-am mai gândii la asta. Nu-mi mai rămâne altceva de făcut, decât să vomit, ca să mi se calmeze stomacul.

Mama îi face baie lui Napirai, ceea ce pe fetiță o încântă foarte tare. Se bălăcește și chiuie de plăcere. Pentru prima dată, îi pune

scutece Pampers. Dumnezeu, ce simplu este! Îmbrăcat, murdărit, dezbrăcat și aruncat. Incredibil! Grozav! S-a terminat cu vremurile din Nairobi, când trebuia să cai cu mine scutecele murdare și să le spăl seara cu mâna, eu apă rece, până mă ustura pielea.

La ora opt sunt obosită moartă. În Kenya, la ora aceasta, mergeam de obicei la culcare, pentru că se întuneca devreme și nu aveam curent electric. Oricum, trebuie să mă duc la culcare împreună cu Napirai, pentru că ea nu este obișnuită să doarmă singură. În manyatta, dormea mereu cu mine sau eu bunica ei, iar când locuiam pe țarm dormea între mine și soțul meu. Acest lucru este ceva normal pentru copiii de samburi. Ei simt nevoia de contact fizic. În pat mă cuprinde tristețea, dar și îndoiala că ceea ce fac este bine. Adorm, plângând încet.

A doua zi de dimineață avem o mare problemă cu ce ne îmbrăcăm. Suntem în octombrie, iar pentru noi, care venim din căldura kenyană, este extrem de frig. Lui Napirai nu i-au plăcut niciodată hainele, iar acum trebuie să-și pună pe ea și puloverul și geaca, cumpărate de mama. Nu se simte bine în atâtea haine și încearcă să și le dea jos, dar nu poate. Este frig și, în afară de aceasta, în Elveția trebuie să umbli îmbrăcat.

O altă problemă este câinele, care se pare că nu ne agreează deloc. Mârâie, latră și își arată colții, în timp ce ne urmărește cu privirea. Napirai, însă, s-a obișnuit deja și vrea mereu să se joace cu el. Ca pui de masai, Napirai se pare că nu știe ce-i frica. Eu, dimpotrivă, simt că înnebunesc de frică să nu o muște. În timp ce pentru mine câinele este un adevărat pericol, pentru mama și Hanspeter este, bineînțeles, cel mai drăgălaș animal și,

cum s-ar zice, ține loc de copil.

În primele două, trei zile, mă simt în permanență obosită și epuizată. Mă gândesc mereu la Lketinga. Oare ce-o face el singur cu magazinul? Îl are, ce-i drept, pe William ca ajutor, dar, în ultimul timp, de când William a furat niște bani de la noi, nu se mai înțeleg atât de bine.

Ca să mă mai abat de la gândurile mele, mă plimb în zilele următoare pe la școala agricolă din apropiere și stau ore în șir și mă uit la vaci. Acest lucru îmi aduce o oarecare liniște interioară și mă face să mă simt atât de legată de mama-soacră, „Gogo”. Oare cum va reacționa ea, atunci când va afla că nu ne va mai vedea pe mine și pe Napirai? Conform tradiției tribului Samburu, fiica mea îi aparține, de fapt, ei. Astfel de gânduri și multe altele de genul acesta îmi trec prin cap.

Seara, când mama și Hanspeter se uită la televizor la știri, de obicei mă retrag cu Napirai, la noi în cameră. Toate imaginile îngrozitoare din războiul din Golf și toată mizeria din lume mă cutremură și abia le mai suport. Mai mult de patru ani, nu am avut niciun contact cu televiziunea sau cu alte mijloace mass-media. Am trăit într-o lume ca acum câteva mii de ani, iar acum mă simt doborâtă de toate aceste știri și imagini. Dintr-odată, rămân ca vrăjită în fața televizorului. Este un reportaj despre căderea zidului în Germania. Mi-e greu să înțeleg ceea ce văd. Realmente, eu nu am știut nimic despre acest eveniment, cu toate că s-a petrecut cu un an în urmă. Nu-mi vine să cred! Înainte, la noi acasă se discuta mereu despre această temă, a zidului, pentru că bunicii mei din partea tatălui trăiseră în

partea de est a Germaniei. Așa că eu știam încă de pe vremea când eram copil, cât de diferite erau cele două lumi germane. Tatăl meu ne povestea multe lucruri, atunci când se întorcea dintr-o vizită din R.D.G. Iar acum, sunt din nou unite! În toată lumea se știa despre aceasta, numai la noi în tufișuri nu a ajuns niciodată această știre. Uitându-mă la imagini, încep să-mi curgă din nou lacrimile. Mamei mele și soțului ei li se pare ciudată reacția mea, ceea ce este de-nțeleș. Și majoritatea filmelor artistice mi se par altfel decât înainte. Sau poate m-am schimbat eu foarte mult? În orice caz, nu mică îmi este mirarea, când văd acele scene de dragoste, cu personaje dezbrăcate, din filmele de astăzi. În Kenya, nici măcar nu ai voie să te săruți în public sau să te ții de mână. Și să nu mai vorbim despre faptul că sâmburii nu se sărută deloc. Încet, încet, încep să-mi dau seama, cât de pudică am devenit în ultimii patru ani.

După câteva zile, mama consideră că este cazul să-mi cumpăr, în sfârșit, ceva nou de îmbrăcat. Așa că ea rămâne să aibă grijă de Napirai și eu plec. Mulțimea de haine și mărfuri din magazinele arhipline mă zăpăcește. Nici nu prea știu ce mi se potrivește, așa că îmi cumpăr o pereche de colanți, care, după toate aparențele, tocmai sunt la modă, și un pulover. Mie mi se par înfiorător de scumpe. De banii ăștia aș fi putut cumpăra în Kenya cel puțin trei, patru capre, sau o vacă frumoasă.

Acasă îi arăt mamei ce mi-am cumpărat. Speriată, ea îmi spune că este imposibil să ies cu pantalonii aceștia pe stradă. Sunt mult prea slabă și, în ținuta aceasta, arăt de parcă aș fi bolnavă. Și eu, care abia căpătasem un strop de mândrie pentru lucrurile drăguțe pe care mi le cumpărasem, mi-am pierdut-o și

pe asta. Mă simt foarte urâtă. Îngrozită, constat că am devenit foarte sensibilă în această lume „albă”. În lumea mea din Kenya, printre africani, era cu totul altfel. Acolo trebuia să fac și să organizez totul singură. Tot mai mult îmi dau seama, cât de tare m-am schimbat în ultimii ani. Aici, în Europa, timpul trece lepede și multe lucruri sunt pentru mine noi și necunoscute. În Africa, totul decurge încă lin, iar zilele par a fi cu mult mai lungi. Ce s-a ales din femeia de afaceri de odinioară, care era atât de sigură pe ea? O sfrijită fără patrie, cu un copil mic, care nici măcar nu are curajul să i se confeseze mamei sale!

După o săptămână, însă, destinul decide pentru mine. Tocmai suntem la cină, când sună telefonul. Mama răspunde și spune de mai multe ori „Alo, da, alo”, după care închide. Spune că se auzea, ca și cum legătura era de undeva, de departe, dar nu era nimeni. Cu mâinile ude de transpirație, mă uit cu neîncredere la mama. Ea râde și-mi spune: „Nu te uita atât de speriată la mine! Precis este soțul tău, care încearcă să te sune. Bucură-te!”

Mi se face rău de emoție și de frică. Bineînțeles, am lăsat acolo numărul meu de telefon, pentru că m-a rugat Sophia, prietena mea italiancă. În caz că Lketinga ar fi avut probleme cu magazinul, m-ar fi sunat ea, pentru că el nu a vorbit niciodată, în viața lui, la telefon. Nici ei nu-i povestisem nimic. Nimănui nu i-am destăinuit planurile mele de fugă, de frică să nu eșueze. Și acum uite! Mă uit fix la telefon, de parcă aș fi vrăjită, dar momentan nu sună. Mama este sigură că nu s-a întâmplat nimic rău și îmi spune să mă duc mai departe. Dar mie mi-a pierit pofta. În schimb, mă gândesc intens cum să mă comport la telefon. Deja sună. Bucuroasă, mama îmi spune să răspund eu.

Dar eu nu pot să mă clintesc. Panicată, stau și mă uit cum ridică receptorul. După un „da” plin de bucurie, îmi face semn să trec la telefon. Mă duc automat, pun receptorul la ureche și recunosc imediat vocea Sophiei. „Bună, Corinne, how are you? I’m here together with your husband Lketinga. Vrea neapărat să știe ce fac soția și copilul lui și când vă întoarceți în Kenya. Să ți-l dau la telefon?” „No wait!”, țip eu în receptor. „Vreau să vorbesc întâi cu tine. Sophia, ceea ce-ți spun eu acum, este foarte greu de suportat pentru Lketinga, pentru tine, pentru mine, pentru toți. Nu ne mai întoarcem! Pur și simplu, nu mai rezist cu un soț atât de gelos. În parte, ai văzut tu însăși, cu ochii tăi. Nu am putut să-ți spun dinainte, pentru că nu am mai fi putut pleca niciodată.” În spatele meu aud căzând pe jos un tacâm.

„Te rog, Sophia, explică-i tu lui Lketinga. Eu îl voi ajuta de aici cu magazinul și cu mașina, atât cât pot. Dacă va vinde totul, va fi un om bogat. Toate îi rămân lui, și conturile bancare, tot, în afară de fiica noastră, Napirai. Eu voi încerca, împreună cu ea, să-mi refac viața.” Se simte că Sophia este șocată și mă întreabă dacă vreau să vorbesc cu soțul meu, dar fisele deja se termină. Îmi notez numărul de telefon și îi spun că o sun în zece minute, ca să vorbesc cu Lketinga. Epuizată, pun receptorul în furcă, mă întorc și îi văd pe mama și pe Hanspeter încremeniți. În secunda următoare mă podidesc lacrimile și încep să plâng fără rețineri. Mai rămân un timp lângă telefon. Mă simt total nefericită, dar, în același timp, ceva mai ușurată, pentru că, în sfârșit, acum află și mama totul, iar în minutele următoare și Lketinga.

O aud pe mama întrebând șovăitor: „Bine, dar atunci ce ai de gând? Eu am crezut mereu că, în afară de câteva mărunțișuri, ești fericită. Doar abia ți-ai deschis, cu ultimii tăi bani, un magazin frumos. În afară de aceasta, tu nu mai ai drept de ședere în Elveția!” Acum are și ea lacrimi în ochi. Sincer îmi pare rău pentru ea. Disperată, îmi aduc aminte că mi-am dorit să întemeiez, alături de marea mea dragoste, o familie fericită, până la sfârșitul vieții și în niciun caz nu am vrut să-i iau fiicei mele tatăl. La urma urmei, ea este copilul acestei dragoste copleșitoare. Dar nu mai am, pur și simplu, niciun pic de putere și mi-e clar că trebuie să aleg drumul împotriva morții, adică pe cel al vieții. Napirai nu are nici măcar doi ani și are nevoie de mine. Eu am trecut prin prea multe, de la crizele de malarie în timpul sarcinii și nașterea la maternitatea din tufișuri, până la carantina din perioada în care am avut hepatită. Nu, pe fetița mea nu o mai duc acolo, iar eu vreau să trăiesc – pentru ea! Nu vreau ca ea să fie căsătorită, la scurt timp după ce i s-a făcut incizia. Nu, vreau să o scutesc de așa ceva. Prețul pe care îl plătește pentru aceasta va fi creșterea fără tatăl ei, într-o lume albă.

„Pot să sun înapoi în Kenya? Mai mult ca sigur, Lketinga este zdruncinat”, o întreb eu pe mama, în loc să-i dau un răspuns. Oricum, în momentul acesta nu am niciunul. Trebuie să formez de trei ori numărul, până se face legătura. Mai întâi aud o voce africană străină, apoi o aud iar pe Sophia și, în cele din urmă, după puțin timp, pe Lketinga. „Hallo my wife, why you not come back to me? I’m your husband! I really love you and my baby. I cannot stay without you and Napirai. I don’t want

another wife! You are my wife!"

Plângând, îi explic că m-a rănit de prea multe ori cu comportamentul lui imprevizibil și cu gelozia lui bolnăvicioasă, „în ultima vreme mă simțeam ca o prizonieră. Așa nu pot și nu vreau să trăiesc. Și, atunci când mi-ai mai și reproșat că Napirai nu este copilul tău, mi-ai distrus și ultima fărâmbă de dragoste și ultima mea speranță. Lketinga, nu mai pot, dar te ajut cu orice, atât cât pot. Îi voi scrie lui James să vină să te ajute. Voi încerca să-ți explic totul într-o scrisoare. Îmi pare atât de rău.”

El nu mă înțelege. Este dezorientat. Îmi spune doar, pe jumătate râzând: „I don't know what you teii me. My wife, I wait for you and my child. I'm sure you will come back to me.” Apoi se aude un pâraie în telefon și legătura se întrerupe.

Buimacă, mă duc la Napirai a mea, o iau din scăunel și mă retrag, complet zdrobită, în camera noastră. Pe ziua de astăzi nu mai sunt în stare să gândesc limpede. Se pare că mama și Hanspeter înțeleg ce se întâmplă, dar nu spun nimic. Napirai simte când nu-mi este bine și atunci devine și mai lipicioasă. Se alintă la sânul meu și sugă mulțumită, în timp ce cu cealaltă mână îl masează. După ce adoarme Napirai, eu încep să scriu scrisori.

Dragă Lketinga,

Sper că mă poți ierta pentru ceea ce îți mărturisesc acum: nu mă mai întorc în Kenya. Între timp, am reflectat mult asupra noastră. Acum mai bine de trei ani și jumătate, te-am iubit atât de tare, încât am fost dispusă să trăiesc cu tine la Barsaloi. Ți-am dăruit și o fiică.

Dar, din ziua în care tu mi-ai reproșat că acest copil nu este al tău, sentimentele mele față de tine s-au schimbat. Ți-ai dat și tu seama.

Nu am avut niciodată pe altcineva, în afară de tine și nu te-am mințit niciodată. Dar, în toți acești ani, tu nu m-ai înțeles deloc, poate și pentru faptul că sunt o „mzungu”. Lumea mea este foarte diferită de a ta, dar m-am gândit că într-o zi ne vom afla într-o lume comună.

Acum, după ultima șansă pe care am avut-o la Mombasa, constat că nu ești fericit, iar eu nici atât. Suntem încă tineri și nu putem continua așa. În acest moment, nu mă vei înțelege, dar după un timp, vei vedea că vei putea fi din nou fericit cu altcineva. Pentru tine, va fi ușor să găsești o altă femeie, care trăiește în aceeași lume cu tine. Dar caută de data aceasta o femeie samburu și nu o albă; noi suntem mult prea diferiți. Într-o zi vei avea mulți copii. Am luat-o pe Napirai cu mine, pentru că ea este singura avere care mi-a mai rămas. De asemenea, știu că nu voi mai avea niciodată copii. Fără Napirai nu aș putea supraviețui. Ea este viața mea! Te rog, te rog, Lketinga, iartă-mă! Nu mai am puterea să trăiesc în Kenya. Acolo m-am simțit mereu singură, nu am avut pe nimeni, iar tu m-ai tratat ca pe o infractoare. Tu nu-ți dai seama, pentru că așa este în Africa. Îți repet încă o dată: nu am făcut niciodată ceva nedrept.

Acum trebuie să te gândești ce faci cu magazinul, li voi scrie și Sophiei și ea te va putea ajuta. Îți las ție tot buticul. Dar, dacă vrei să-l vinzi, trebuie să negociezi cu Anii, indianul.

De aici, eu vreau să te ajut, atât cât pot de bine și nu vreau să te las să te prăbușești. Dacă vei avea probleme, spune-i Sophiei. Chiria pentru magazin este plătită până la jumătatea lui decembrie, dar, dacă nu mai vrei să lucrezi, trebuie să vorbești neapărat cu Anii. Îți fac cadou și mașina. Îți trimit pentru ea o hârtie semnată. Dacă te decizi

să o vinzi, vei obține pe ea cel puțin 80 000 de șilingi, dar trebuie să găsești pe cineva de încredere, care să te ajute. După aceea, vei fi un om bogat.

Te rog, Lketinga, nu fi trist, vei găsi tu o femeie mai bună, pentru că ești tânăr și frumos. Voi face totul ca Napirai să păstreze o amintire frumoasă despre tine. Te rog, înțelege-mă! Aș muri, dacă aș rămâne în Kenya și cred că nu îți dorești acest lucru. Familia mea nu gândește nimic rău despre tine, ei te iubesc în continuare, dar noi doi suntem mult prea diferiți.

Multe salutări de la Corinne și familia ei

Bună, Sophia!

Tocmai am primit telefonul tău și al lui Lketinga. Sunt foarte tristă și nu mă opresc din plâns. Ți-am spus că eu nu mă mai întorc. Este adevărat. Știam asta înainte să ajung în Elveția. Acum îl cunoști și tu puțin pe soțul meu. L-am iubit atât de tare, cum nu am iubit pe nimeni în viața mea! Pentru el am fost dispusă să duc o viață adevărată de samburu. De aceea m-am îmbolnăvit atât de des la Barsaloi. Cu toate acestea, am rămas acolo, pentru că îl iubeam. De când a venit Napirai pe lume, s-au schimbat multe lucruri. Într-o zi, Lketinga a afirmat că acesta nu este copilul lui. Din acea zi, dragostea mea s-a spulberat. Zilele au trecut cu urcușuri și coborâșuri și de multe ori s-a purtat urât cu mine.

Sophia, jur în fața lui Dumnezeu că nu am avut niciodată vreo legătură cu alt bărbat, niciodată! Și cu toate acestea, a trebuit să suport reproșurile lui de dimineață până seara. La Mombasa ne-am

dat o ultimă șansă, dar nu pot continua să trăiesc așa. Nici măcar el nu-și dă seama! Am renunțat la tot, chiar și la țara mea. Desigur, m-am schimbat și eu, dar mă gândesc că este normal, în astfel de circumstanțe. Îmi pare foarte rău pentru el și pentru mine. Încă nu știu unde voi rămâne.

Problema mea cea mai mare este Lketinga. Nu mai are pe nimeni, care să îl ajute la butic. El singur nu se poate ocupa de el. Te rog, înștiințează-mă dacă vrea să-l păstreze sau nu. Aș fi fericită, dacă s-ar descurca; dacă nu, să vândă tot. La fel și cu mașina. Napirai rămâne la mine. Știu că așa va fi mai fericită. Te rog, Sophia, ai puțină grijă de Lketinga, va avea acum multe probleme. Din păcate, eu nu-l pot ajuta prea mult. Dacă aș mai veni o dată în Kenya, nu m-ar mai lăsa niciodată să plec în Elveția.

Sper ca și fratele lui, James, să vină la Mombasa. I-am scris și lui. Te rog, ajută-l și stai de vorbă cu el. Știu că și tu ai multe probleme și sper pentru tine că se vor rezolva în curând. Îți doresc să meargă totul bine și să-ți găsești o nouă prietenă. Eu și cu Napirai nu vă vom uita niciodată.

*Toate urările mele de bine,
Corinne*

Despre realitatea cea tristă îi scriu și lui James, fratele mai mic al lui Lketinga, care ne-a ajutat atât de mult. El este singurul din familie, care este școlit. De asemenea, îi scriu și părintelui Giuliano, misionarul din Barsaloi.

A doua zi de dimineață, mama are și ea cearcăne pronunțate

la ochi. Nu după mult timp, ne așezăm la masă, iar eu sunt nevoită să-i povestesc, în sfârșit, adevărul despre viața mea din Africa. De data aceasta, însă, nu o cruț, pentru că acum mă aflu în fața ei, aici, în Elveția. Îi descriu viața mea în tribul lui Lketinga, cu toate părțile bune și rele și îi aduc aminte că la început am crezut, într-adevăr, că îmi pot petrece toată viața alături de sâmburi. „Dar, după ce am deschis magazinul de alimente, de care era nevoie urgentă, gelozia lui crescândă m-a chinuit tot mai mult și a fost tot mai greu. După puțin timp, aproape toți oamenii s-au izolat de noi. Nici măcar cu misionarul nu mai puteam sta de vorbă, iar cu fratele lui mai mic, James, și cu ceilalți băieți nici atât. Iar eu abia îi așteptam să vină în vacanță, să mai stăm de vorbă. Lketinga a provocat multe necazuri. Un băiat chiar a fost nevoit să plece până la urmă din sat, altfel s-ar fi întâmplat ceva rău. Din cauza bolilor mele permanente, nu a mai mers nici magazinul cum trebuie și până la urmă ne-am mutat, acum câteva luni, pe țărm. Ce-i drept, atunci am crezut că o mai putem lua din nou de la capăt și de aceea l-am rugat pe Marc să-mi aducă suma aceea mare de bani, pentru magazinul de suveniruri. Eu am sperat că discuția lui Marc, în calitate de „cel mai în vârstă”, ca să spunem așa, cu Lketinga, va avea consecințe pozitive, ceea ce s-a și întâmplat pentru o perioadă scurtă de timp. Lketinga și-a revenit din nou la normal și avea perioade în care era foarte drăguț și grijuliu. Din când în când, ajuta și el la amenajarea magazinului și abia aștepta să muncească. Dar mai târziu, când trebuia să vorbesc sau, câteodată, chiar să mai și râd cu turiștii, era un infern. Mă întreba în fața turiștilor, de unde-i cunosc, lucru care nu era nici

măcar adevărat. Am tot încercat să-i dovedesc că eu, totuși, îl iubesc și am luat totul asupra mea, numai ca să ne fie nouă bine. Cu timpul, a început să bea tot mai multă bere. O parte o primea de la turiștii care îi făceau cinste și care nu aveau nicio vină, o parte o plătea el cu banii luați din casă. William și cu mine munceam ca nebunii, iar el venea, înșfăca un teanc de bani și dispărea cu mașina la Ukunda. Stăteam cu frica în sân, gândindu-mă cum se va comporta, atunci când se va întoarce. Acasă, aproape că nici nu mai aveam voie să părăsesc coliba, care era și-așa prăpădită. Astfel nu făceam altceva, decât să stau ore în șir pe pat și să mă joc cu Napirai. Dacă aveam nevoie la toaletă, de cele mai multe ori mergea cu mine. Era atât de umilitor. Certurile acestea nu erau bune nici pentru Napirai.”

După toată tânguiala mea, îi spun mamei că, în fond și la urma urmei, în adâncul inimii, Lketinga este un om bun. Înainte, mi-a dovedit în mai multe situații că mă iubește. Dar el, la Mombasa nu era fericit, iar eu în tufișuri nu mă mai puteam întoarce, pentru că aș fi murit de malarie. Chiar i-am propus să se întoarcă la el la Barsaloi, să-și caute acolo în tribul său o a doua nevastă și să mă lase pe mine să muncesc la Mombasa. Astfel, am fi putut fi cu toții din nou mai fericiți. „Dar, dintr-odată el nu a mai vrut, deși atunci când ne-am căsătorit, eu a trebuit să fiu de acord cu acest lucru. Așa că nu am mai avut altă soluție, decât să fug în Elveția.” Astfel îmi închei eu povestirea.

Mama ascultă îngrozită, dar calmă, fragmentele istoriei mele și-mi spune: „Eu știam, de fapt, de la sora ta, care a fost de curând la voi, că lucrurile nu merg atât de bine, dar nu mi-am

imaginat că este atât de rău! Doar de la tine nu am primit decât scrisori pline de optimism și speranță. Mă rog, acum ne aflăm în fața unei situații cu totul noi. Totuși, dacă stau bine să mă gândesc, mi s-a întors fata și pe deasupra și o nepoată dulce.” Ușurate, ne cădem una în brațele celeilalte. „Deci nu este o problemă atât de mare, dacă mai locuiesc o perioadă de timp aici cu Napirai, până văd cum decurg lucrurile?” „Nu, numai că Trebuie să vedem cum facem să se obișnuiască câinele”, adaugă ea, râzând din nou șovăielnic.

După-masa o petrecem despletindu-mi codițele africane. Părul mi se desface în smocuri. La sfârșit, drept recompensă, fac o baie fierbinte și tot nu-mi vine să cred, cât de bine este să stai într-o cadă plină cu apă. În Kenya, trebuia să merg pe jos un kilometru și jumătate până la râu, iar acolo nu mă puteam spăla decât sumar. Mai târziu, la Mombasa, încălzeam mai întâi apa ic soba cu cărbuni, o turnam apoi într-un lighean și mă spălam cu mâinile. Aici, în Elveția, avem apă din abundență. Nu trebuie decât să învârti robinetul și ai apă caldă, sau chiar fierbinte, câtă vrei. În Africa, într-adevăr, am uitat ce viață plăcută am dus înainte. Totuși, acum, cu fiecare oră care trece, îmi dau seama tot mai mult, cât de luxoasă este, de fapt, viața noastră aici. Și asta, dacă mă gândesc numai la cele mai banale lucruri, cum ar fi apa, curentul, frigiderul și alimentele.

Nu, nu are de ce să-mi fie frică de o astfel de viață! Voi munci, indiferent ce, important este să obțin din nou permisul de ședere! Chiar a doua zi de dimineață mă hotărâsc să mă duc la primărie să mă interesez. Mama vine cu mine, pentru că ea cunoaște o doamnă, care lucrează acolo. Astfel, aflu că trebuie

să fac o cerere scrisă pentru reacordarea domiciliului, la care să atașez biografia mea. Actele vor fi prelucrate de Poliția pentru Străini, ceea ce înseamnă că trebuie să aștept. Acasă, rezolv ceea ce mi s-a cerut și sunt optimistă, pentru că funcționarii de-acolo au fost foarte drăguți. Experiențele pe care le-am avut cu autoritățile din Kenya au fost cu totul altele.

În următoarele zile, nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să fac plimbări lungi împreună cu fiica mea, ca să nu mă gândesc mereu la Kenya. Când sună telefonul, mi-e frică să nu fie din nou Lketinga, sau altcineva din Kenya, care să-mi dea vreo veste proastă. Între timp, trebuie să fi ajuns acolo toate scrisorile mele. Câteodată, am impresia că simt aproape cu toată ființa tristețea și zbuciumul care îi apasă pe cei afectați de plecarea mea, mai ales pe draga mea mamă-soacră, dar și pe Lketinga. Mai mult ca sigur, el și-a dat seama între timp că noi chiar nu ne mai întoarcem. Nu pot să fac altceva, decât să aștept să văd reacțiile. În sfârșit, pe data de 3 noiembrie 1990, primesc prima scrisoare lungă de la James.

Dragă Corinne,

Bună, îți scrie James. Ce faci? Sper că familia ta și draga mea soră, Napirai, sunt bine. Am primit scrisoarea ta cea tristă, care m-a mâhnit și pe mine foarte tare, pentru că mi-ai povestit că acum ești în Elveția și nu te vei mai întoarce la noi în sat. Toți cei de aici din Barsaloi, care te cunosc, sunt foarte nefericiți. În timp ce îți scriu, îmi vine să plâng, deși nu pot să cred toate aceste lucruri, decât atunci când le voi vedea pe chipul fratelui meu, la Mombasa.

Corinne, ceea ce aflu acum de la tine, am simțit deja în sufletul meu, atunci când am văzut cât de urât s-a purtat fratele meu cu tine. Dar ce să le spun celor care întreabă unde este draga noastră Corinne și de ce a plecat? Este un blestem faptul că a trebuit să pleci din cauza lui Lketinga. Se va simți foarte singur aici la noi, în ținut. Toți sunt supărați pe el, pentru că au văzut cât de mult ai muncit tu.

Toate aceste lucruri, pe care vrei să i le dai, îl vor bulversa foarte tare. Eu vreau să-l ajut să rezolve totul corect, deși nu-l pot influența prea mult. Tu știi că m-am certat de multe ori cu el, pentru că s-a purtat atât de josnic cu tine, ca soție. Fără tine, fratele meu este acum o persoană fără niciun rost în comunitatea noastră, chiar dacă are mașină și magazin. Ce să facă el cu un magazin atât de mare, când el, știi și tu, urăște munca? Și ce să facă el cu mașina, fără permis de conducere? Faptul că tu i-ai lăsat acolo totul, demonstrează cât de mult îl iubești. Dar el nu este în toate mințile și nu știe să se poarte.

Corinne, Lketinga este foarte dezorientat și mai mult ca sigur că te iubește, dar problema lui este că vorbește ca o persoană rea și nu judecă ce gândesc alții despre spusele lui. Singurul sfat pe care i-l pot da este să profite de toată această bogăție pe care i-o lași.

Dar cum poate să vândă el magazinul, dacă tu nu ești aici? Sau poate vorbești tu la telefon cu proprietarul, indianul. Fam scris fratelui meu o scrisoare și i-am spus să-mi trimită bani de drum, ca să pot veni la el, la Mombasa, pe 16 noiembrie, când se termină școala. Dacă nu vrea să-mi trimită, atunci mă duc acasă și vând câteva capre. Apoi mă duc la el să văd ce face. O să-ți scriu în noiembrie sau în decembrie, ca să-ți spun cum merg treburile acolo și să-ți mai povestesc și despre ce mai este pe-acasă, mai ales despre mama.

Corinne, eu nu cred că fratele meu se va mai căsători, asta și din

cauza ta. Eu cred că îşi va petrece toată viaţa la Mombasa şi va trăi din ceea ce i-ai lăsat tu. În locul lui, mie mi-ar fi ruşine să mă duc acasă. Realmente, nu ştiu cum să-i spun mamei şi restului familiei.

Îţi doresc să-ţi găseşti un loc în Elveţia sau în Germania, ca să putem rămâne în continuare în legătură. Sunt sigur că Lketinga te mai iubeşte încă foarte tare şi că îi va părea rău după tine. Îţi voi scrie tot. Te rog, ţine-mă şi tu pe mine la curent, indiferent unde te vei afla pe această lume. Ştiu că Dumnezeu te iubeşte şi îţi va da un loc bun. Deci nu ne uita, gândeşte-te la noi, pentru că tu eşti o parte a familiei noastre, indiferent unde te afli. Nu te vom uita nici pe tine, nici pe cei din familia ta şi nici pe sora noastră, Napirai, pe care o iubim din toată inima. Gândeşte-te dacă nu vrei să vii la noi peste câteva luni sau peste câţiva ani, ca să te vedem şi trimite-ne fotografii sau alte lucruri, care ne amintesc de tine şi de familia ta. Voi face tot posibilul să-ţi trimit ceva, ca să vezi că nu toţi din familia noastră au încheiat cu tine, pentru că noi te iubim. Eu mai am un an şi jumătate de mers la şcoală. Apoi vreau să lucrez, să câştig bani şi să te invit la noi.

Te rog, spune-i fratelui tău, Marc, că problemele nu au venit din partea familiei mele, ci numai din partea lui Lketinga. Corinne, cu tristeţe vreau să închei aici şi sper să aud în curând despre tine.

Transmite salutări familiei tale, lui Marc şi prietenei lui, precum şi lui Napirai.

*Vă doresc tuturor un Crăciun fericit,
James*

Las scrisoarea să-mi alunece din mână. Rândurile citite îmi redeschid rănilor, încă nevindecate, iar lacrimile încep să-mi

curgă șiroaie. Indiferent de ce s-a întâmplat, nu vreau, sub nicio formă, ca Lketinga să fie lăsat să decadă în tribul său. Mă simt mizerabil și din nou încep să mă macine îndoielile. Îi povestesc și mamei despre toate aceste lucruri. Ea stă la masă și mă urmărește încordată. Îmi ripostează hotărât: „Uită-te odată în oglindă și atunci îți vei da seama tu însăși că nu există altă variantă! Au trecut două săptămâni și încă arăți de parcă ai fi bolnavă. Ești atât de slăbită, încât dormi majoritatea timpului. Din cauza hepatitei, nu poți mânca decât regim și, pe deasupra, mai alăptezi și copilul! Ce ai de gând? Acum trebuie să te gândești la tine și la Napirai! Aveți destule griji!” Tonul ei dur uni face chiar bine în momentul de față și mă simt, cum nu m-am mai simțit de mult, ca un copil, pe care încerci să-l ocrotești.

După-masă, îi răspund lui James la scrisoare și îi mulțumesc pentru intenția lui de a-l vizita pe Lketinga, la Mombasa. Pentru el, aceasta este o călătorie extraordinară. El are abia șaisprezece ani și nu a fost decât o singură dată la Mombasa, atunci când ne-am mutat din districtul Samburu și am mers cu mașina 1460 de kilometri până pe țărm. Atunci a mers cu noi ca să o țină pe rând, împreună cu Lketinga, pe Napirai, pe străzile pline de denivelări. Dar acum, va trebui să meargă singur, ceea ce pentru oamenii de acolo este un lucru cu totul neobișnuit, pentru că, în mod normal, ei călătoresc cel puțin câte doi. Drumul cu autobuzul, care durează de la două, până la trei zile, este scump și, după cum povestește el în scrisoare, trebuie să vândă niște capre, ca să facă rost de bani. Lketinga nu îi va trimite nimic, pentru că banii din scrisori dispar din plic, iar James, ca elev, nu-și poate deschide un cont la bancă. Cei pe

care îi cunosc eu acolo, și au bani, sunt foarte puțini. Averea lor este turma. Dacă cineva are nevoie de bani, vinde niște animale sau pielea unei capre tăiate sau a unei vaci și cumpără alimentele de primă necesitate. Sper ca James să reușească și Lketinga să-i dea banii înapoi.

Între timp, Napirai s-a obișnuit cu frigul și când o îmbrac nu mai protestează.

Din ultimii bani puși de-o parte, cumpăr din magazinele second-hand haine de iarnă. Nu vreau să o mai împovărez pe mama și financiar. O costă și așa destul faptul că ne hrănește. Și să nu mai adaug că mereu cumpără câte ceva pentru Napirai. Cu câinele ne înțelegem tot mai bine, deși mai are momente când reacționează imprevizibil.

Din când în când, mama mă îndeamnă să-mi vizitez foștii prieteni, ca să-mi fac și eu din nou intrarea în lume. Dar nu mă mai încumet să merg cu mașina pe străzile aglomerate, mai ales că circulația este pe partea dreaptă. Prin junglă, la un drum cu mașina de mai multe ore, venea din sens opus cel mult un vehicul. Mai degrabă ne ieșeau în față elefanți sau bivoli, care ne blocau drumul, ceea ce putea duce la situații de-a dreptul periculoase. Aici, în Elveția, dimpotrivă, cel puțin așa mi se pare mie acum, toată lumea merge cu mașina. De aceea, prefer să rămân acasă cu Napirai.

Într-o seară, pe la jumătatea lui noiembrie, sună telefonul și îmi dau seama imediat că este cineva din Kenya. O aud pe Sophia. De data aceasta sunt mai stăpână pe mine, pentru că avem deja mai mult de o lună, de când suntem în Elveția și până acum au aflat toți. „Bună, Corinne, how are you and

Napirai? Ești în continuare sigură că nu te mai întorci? Lketinga muncește rar. Când trec pe-acolo, magazinul este, de cele mai multe ori, închis. Vreau numai să-ți spun că soțul tău nu mă lasă să îl ajut și nu știu ce să fac. Am și eu, după cum știi, problemele mele, pentru că am deschis restaurantul, și până acum nu am primit permis de muncă. În rest, mereu aceleași lucruri! În afară de aceasta, peste patru zile plec în Italia, să-mi văd familia. „Sophia”, îi răspund eu, „drăguț din partea ta că mă suni înainte să pleci, dar hotărârea mea este definitivă. Eu mă bucur că mai sunt încă în viață și că am plecat de acolo cu Napirai. Nu trebuie să te mai ocupi de Lketinga. Cred că James va veni în curând la Mombasa ca să-l ajute să hotărască ce se va întâmpla cu magazinul. Știu cât de suspicios este soțul meu. L-ai văzut, știi cumva ce face?” Sophia îmi spune că nu s-a mai întâlnit cu el de mult, sau, dacă l-a văzut, atunci era cu mașina în Ukunda. Mai mult de-atât nu-mi poate spune nici ea. Apoi ne luăm la revedere și îi urez din toată inima toate cele bune, multă putere și dragoste pentru viața ei mai departe, în Kenya. În clipa aceea, nu bănuiesc că nu voi mai auzi niciodată nimic despre Sophia.

Peste câteva zile, primesc răspuns la scrisoare de la părintele Giuliano.

Dragă Corinne,

Acum câteva zile am primit scrisoarea dumneavoastră de pe data de 26 octombrie și aș dori să vă răspund la ea.

Eu cred că pentru dumneavoastră este mai bine să rămâneți în

Elveția. Pe mine m-a mirat oricum faptul că ați stat atât de mult împreună cu Lketinga. Și mie mi s-a părut de multe ori că era cam ciudat și m-am întrebat destul de des, cum de ați reușit să vă înțelegeți cu el atâta timp. Indiferent ce va fi, vă doresc o viață mai bună împreună cu Napirai.

În scrisoarea dumneavoastră spuneți că ați pus ceva bani în plic pentru mama lui Lketinga, dar nu a fost nimic înăuntru. Este periculos să trimiteți bani prin scrisori, pentru că sunt deschise și apoi, de multe ori, nu ajung nici scrisorile. Dacă aveți un cec de la banca Barclays, puteți să-l completați pe numele misiunii noastre catolice și eu îl voi preda la banca mea. Când ajung banii, eu îi voi da suma respectivă mamei Leparmorijo. Cred că aceasta este cea mai bună cale.

Multe salutări din Barsaloi. La noi acum este sezon de ploaie și totul este verde. Este minunat.

*Multe salutări și de la părintele Roberto,
al dumneavoastră Giuliano*

Mă bucur foarte tare de scrisoarea lui. Acum m-am liniștit, pentru că am găsit o posibilitate ca să-mi pot ține promisiunea față de mama-soacră. Când ne-am mutat atunci la Mombasa, i-am promis că toată viața mea mă voi gândi la ea, că nu o voi uita niciodată și că voi avea mereu grijă de ea, indiferent unde trăiesc. Am fost atât de fericită că nu mi-a luat-o pe Napirai. În mod normal, prima fiică născută aparține mamei soțului, ca așa-zisă „pensie pentru bătrânețe”. Când crește, fetița îi face bunicii rost de lemne de foc, are grijă de caprele ei și îi aduce

apă de la râu. În schimb, aceasta îi dă de mâncare. Când ajunge la vârsta măritişului, între 13 şi 16 ani, fata este căsătorită, iar bunica primeşte premiul miresei, care constă în mai multe capre, vaci, zahăr şi alte lucruri. Asta mi-a povestii Lketinga, la scurt timp după ce s-a născut Napirai. Un obicei care, pentru mine, era de neconceput. Şi Saguna, fiica cea mică de trei ani a fratelui mai mare al lui Lketinga, locuieşte deja la ea, deşi mama ei locuieşte şi ea în aceeaşi enclavă. Fetiţa doarme şi mănâncă la bunica ei. Fratele ei, care este cam cu doi ani mai mare, stă la părinţii lui, în coliba alăturată. Da, mamei soacre îi datorez faptul că m-a lăsat atunci să plec cu Napirai. I am explicat că fără copilul meu eu nu pot trăi şi atunci. Iară sa spună nimic, m-a privit îndelung, după care mi-a pus-o pe Napii ai înapoi iii braţe, deşi era de părere că mai pot face încă alţi zece copii.

Acum vreau să-mi țin promisiunea şi din îi bani pe care îi voi câştiga îi voi trimite şi ei ceva. Atâta vreme cât nu am voie să lucrez, voi elibera cecuri pe conturile mele din Kenya şi-i voi ruga pe cei de la misiune să-i dea lunar o sumă fixă. Numai aşa sunt sigură că banii nu sunt cheltuiţi în câteva zile de rudele ei numeroase. Lketinga ar trebui să mai aibă destui bani. După tot ce i-am lăsat eu. Dacă bineînţeles nu munceşte, aşa cum mi-a spus Sophia la telefon, şi trăieşte numai din banii din buzunar, nu va mai dura mult, până când va avea probleme. Sper ca în curând să aflu cum merg treburile, pentru că, mai mult ca sigur, James a ajuns până acum la Mombasa. În fiecare zi aştept poştă, ca să văd dacă a sosit şi vreo scrisoare din Kenya. Au trecut nouă luni şi încă mă simt răspunzătoare pentru multe lucruri, deşi am lăsat în Kenya tot ce aveam. În sfârşit, soseşte

scrisoarea mult așteptată de la James.

Dragă Corinne și familie,

Eu, James, scriu din Mombasa, după ce am primit scrisoarea ta de pe data de 6 decembrie. Ce faci, ce face familia ta și scumpa noastră Napirai? Sper că sunteți cu toții bine. Lketinga și cu mine nu o ducem rău aici. Despre familie nu am prea multe de povestit, pentru că nu am mai auzit de multă vreme nimic de ei. Din scrisoarea ta am aflat că încă nu ai găsit un loc în care să te stabilești. De aceea, eu vreau să mă rog intens la Dumnezeu, ca să găsești într-o bună zi ceva. Am mai aflat că ai încercat să o ajuți pe mama cu ceva bani, dar nu au ajuns.

Am vorbit cu Lketinga despre magazin și s-a hotărât să-l vândă. De aceea, te rog să îl contactezi tu pe proprietar, ca să facă el vânzarea în locul lui. Vreau și eu să încerc să vorbesc cu fratele lui, așa cum mi-ai spus. Lketinga nu vrea să vândă mașina. Nici banii nu vrea să-i împartă. Așa că mă voi întoarce la Maralal și nu cred că îmi va da bani de drum. El bea frecvent și mestecă acum multă miraa. De aceea, te rog să faci tu ceva pentru vânzarea magazinului, ca să nu mai aibă datorii și la indian. Am scris la Diners Club, ca să blocheze cartea de credit.

Corinne, pe 10 decembrie plec la Barsaloi și sunt de-a dreptul trist, pentru că fratele meu nu mi-a dat alți bani, în afară de cei pentru drum. Nu știu ce să iau pentru școală și pentru mama. Este pentru ultima dată în viața mea, când l-am vizitat pe Lketinga. În orice caz, eu am făcut încasări pentru magazin în valoare de 12.000 de șilingi kenieni, dar el i-a cheltuit pe toți. Mereu a venit și a spus că îi duce la bancă, dar i-a cheltuit pe miraa. Corinne, acesta este tristul adevăr.

Așa cum mi-ai spus tu, îmi voi deschide propriul cont bancar, ca să-mi poți trimite ceva și să ne poți ajuta pe mine și pe cei din familia mea. Mă voi duce la Barsaloi și îl voi ruga pe Richard să-mi dea un credit, ca să-mi pot deschide un cont. Apoi îți voi comunica numărul.

Viața fratelui meu va fi, probabil, după câte îmi dau eu seama, foarte scurtă. De când ai plecat de lângă el, nu îmi mai face plăcere să stăm împreună, pentru că el nu mă ajută cu nimic, deși el este cel care are acum ceva. Îi voi povesti mamei mele ce-ai scris și că trebuie să deschid un cont la bancă, ca să ne poți ajuta. Vreau să-i mai povestesc ce greutăți mi-a făcut fratele meu. Cele câteva capre, pe care le am la Barsaloi, le voi vinde, ca să am bani pentru școală. Despre problemele pe care le are familia mea nu știu ce să scriu acum, pentru că sunt încă la școală și nu i-am mai văzut de mult. Te rog, trimite-ne câteva fotografii cu Napirai și cu familia ta.

*Vă doresc tuturor un An Nou fericit,
al tău James*

Scrisoarea mă înfurie. O mai citesc o dată și îmi dau seama că una din scrisorile lui nu a ajuns la mine. Așa că tot nu știu cum au reacționat oamenii din Barsaloi față de plecarea noastră și de unde a luat James bani pentru drumul până la Mombasa. De asemenea, deduc că nu s-a mai dus acasă la Barsaloi, ci a plecat direct din Eldoret la Mombasa, imediat după ce s-a terminat școala. Ceea ce mă face, însă, atât de furioasă este faptul că Lketinga, după câte a făcut James pentru el, nu a vrut să-i dea nici măcar banii pe care îi datora. S-a dus, la dorința mea, la Mombasa, ca să-l ajute pe Lketinga și să fie alături de el, iar el îl

lasă, pur și simplu, baltă. Totuși, James este fratele lui mai mic!

Eu știu cât de diferiți sunt ei. James este cam cu treisprezece ani mai mic, anul de naștere nu și-l știe exact. La fel ca toți ceilalți, data nașterii a fost stabilită cu aproximație de către oficiul districtului. Nimeni nu își cunoaște acolo data exactă a nașterii. Marea deosebire dintre cei doi constă în aceea că James merge la școală, pe când Lketinga nu a fost niciodată la o astfel de școală. Ei par a veni din două lumi cu totul diferite.

Lketinga, care până de curând avea statut de războinic, nu știe să citească și să scrie și a crescut în tufișuri, cu ritualurile și obiceiurile străvechi. James, dimpotrivă, este cel mai tânăr și singurul din familie care se duce de la vârsta de șapte ani la școală, aceasta fiind finanțată de misiune. Atunci când își exprimau părerile contradictorii, îl auzeam deseori pe Lketinga spunând: „Ah, doar ei nu mai sunt bărbați adevărați, nu au trăit niciodată în tufișuri. În schimb, nu fac altceva decât să piardă timpul degeaba la școală. They don't know about life!”

Pe James și pe ceilalți băieți de școală, dimpotrivă, îi auzeam spunând: „Știi, despre acest subiect nu poți vorbi cu oamenii de-aici. Ei nu te înțeleg absolut deloc, pentru că nu știu nimic despre lumea înconjurătoare. În afară de tufișuri și de problema supraviețuirii, alături de animalele lor, ei nu cunosc nimic. Ei nu știu ce se întâmplă afară, în lume.”

Câteodată aveam impresia că sunt cu totul străini. Totuși, am considerat că, măcar într-o astfel de situație, Lketinga are încredere în fratele lui și îl ajută.

Furia declanșată de scrisoare mă face să trec din nou la acțiune. Aflu prin Serviciul Internațional de Informații numărul

de telefon al indianului și îl contactez. Se miră foarte tare de ceea ce îi povestesc și de faptul că nu mă mai întorc. Abia acum câteva zile, Lketinga i-a spus că sunt în concediu și că mă întorc curând. Îi pare rău de hotărârea mea, dar este de acord să înceapă negocierea cu Lketinga pentru predarea magazinului, pentru că, fără mine, nici el nu vede vreo șansă de supraviețuire a magazinului. Îi mulțumesc și răsufli ușurată, pentru că măcar în ceea ce privește magazinul, Lketinga nu va mai avea griji. Ce va face el cu atâția bani, nu știu. Nu pot decât să sper că nu îi va cheltui pe toți pe bere și pe miraa. Îi scriu imediat și lui James o scrisoare, prin care îl anunț de ceea ce am convenit.

Toată agitația aceasta are însă și ceva bun. Aici, în Elveția, nu fac altceva decât să stau degeaba și să aștept decizia de la Poliția pentru Străini. Dar atunci când este vorba despre Kenya, nu am niciun fel de rețineri și acționez cu o forță surprinzătoare, în felul acesta, îmi crește și încrederea în forțele proprii și dorința de a lucra din nou. Noul meu mediu de viață nu mi se mai pare atât de străin și, încet, încet, încep să iau din nou în greutate. Încerc tot mai des să mănânc mâncare normală în loc de regim și mă bucur să constat că de la o săptămână la alta am tot mai puține probleme cu stomacul.

Cu puțin timp înainte de Crăciun, Napirai și cu mine ne bucurăm de prima zăpadă. Este, ce-i drept, extrem de frig, dar acum nu mă mai deranjează. Dimpotrivă, vremea mi se pare dintr-odată mai interesantă, decât zi de zi cer albastru-închis, cu soare dogoritor, care usucă vegetația.. Și atunci când, în sfârșit, plouă, după luni de zile cu soare, totul este inundat, iar viața

oamenilor și animalelor este pusă de multe ori în pericol. După astfel de experiențe nu pot decât să mă bucur din nou de ploaie, zăpadă și chiar ceață.

Cu câteva zile înainte de Crăciun, mă duc cu mama la cumpărături la Rapperswil. Este incredibil, câte lucruri sunt expuse în magazine! Îmi propun ca pe viitor să mă descurc numai cu strictul necesar. Chiar nu este nevoie de atâta risipă! Întâmplător mă întâlnesc cu fostul meu șef, de pe vremea când am lucrat pentru prima dată ca agent de vânzări la o societate de asigurări. Atunci aveam 20 de ani și eram prima femeie cu muncă de teren și care a avut și mult succes. În numai doi ani economisise destui bani, ca să pot deveni independentă, deschizându-mi astfel un magazin cu rochii de mireasă. Ideea de a face comerț cu haine noi și second-hand, mi-a plăcut atât de tare, încât m-am încumetat să fac saltul acesta în independență. El, dimpotrivă, a regretat decizia mea foarte tare. Acum se află dintr-odată în fața mea și se miră de povestirile și evenimentele trăite de mine. La sfârșit, îmi dă cartea lui de vizită și îmi spune că m-ar angaja oricând din nou, numai să-l sun. După ce ne luăm la revedere, o privesc pe mama radiind de fericire și îi spun: „Vezi cât de repede mi-aș găsi din nou serviciu!”

Chiar dacă nu am de gând acum, imediat, să intru din nou în branșa aceasta, simpla conversație m-a făcut să mă simt bine. Încrederea în mine însămi a primit un prim imbold. Dacă stau bine să mă gândesc, aceasta a fost prima conversație cu un bărbat, și pe deasupra cu unul care mă cunoștea de pe vremea când eram plină de încredere în propriile forțe. Și imediat

urmează și această ofertă! Indiferent de cât de serioasă este sau nu, eu plutesc în al nouălea cer, fie și numai pentru faptul că mă crede în stare de ceva. Îi spun mamei mele că după sărbători voi întreba la Poliția pentru Străini ce se întâmplă cu noi mai departe, pentru că în curând îmi expiră și viza de ședere de trei luni. Aceasta mă determină mai mult să mă comport calm și cu răbdare.

Abia aștept să petrec din nou un Crăciun adevărat, cu zăpadă și frig și toate cele. În Kenya nu era niciodată atmosferă de Crăciun, pentru că în perioada aceasta era de cele mai multe ori insuportabil de cald. Singurul lucru care îmi amintea acolo de Crăciun erau oamenii mai în vârstă din Barsaloi, care mergeau în pelerinaj la misiune, ca să-și ia păturile de lână cele noi și ceva mălai. Cei care mergeau regulat la „biserica tufişurilor” primeau la sfârșitul anului aceste cadouri, lucru pe care mama nu lăsa să-i scape. Râdeam în sinea mea și o urmăream de fiecare dată când pleca spre misiune, cu mersul ei cumpănit.

În seara de Ajun, se strânge aproape toată familia noastră, pentru că mama își serbează de Crăciun și ziua de naștere. Numai Eric, fratele meu mai mic, va veni împreună cu soția lui, Jelly, abia peste două zile, pentru că ei vor să serbeze, împreună cu cei doi fii ai lor, acasă la ei. Sub pomul de Crăciun se îngrămădesc cadourile pentru fetița mea. Toți vor să-i dăruiască ceva, iar Napirai nu încetează să se mire. Desface pachet după pachet și nici nu știe cu ce să se joace mai întâi. Mie mi se pare prea mult, pentru că exact acest lucru am vrut să-l evit. Două sau trei cadouri ar fi fost mai mult decât de ajuns. Și unde să

punem toate aceste lucruri? De altfel, Napirai este cea mai fericită, atunci când mă duc cu ea pe un teren de joacă, unde sunt și alți copii.

Totuși, mă bucur foarte tare să stau împreună cu familia mea la o masă aranjată superb și să mâncăm tradiționalul Fondue Bourguignonne. Când văd platoul cu cantitatea de carne, care, de fapt, nu este de luat în seamă, îmi vine dintr-odată să râd. Pentru că ceilalți se uită mirați la mine, le explic motivul pentru care mă amuz: „Dacă Lketinga ar fi acum aici, nici cu cea mai mare bunăvoință nu și-ar putea imagina că această grămăjoară de carne ar ajunge pentru toți cei de aici. Împreună cu încă un războinic, el poate devora într-o noapte, fără probleme, o capră de mărime mijlocie.”

„Aici, numai din cauza prețului cărnii și nu ar fi posibil așa ceva”, este de părere Hanspeter, râzând pe sub mustață. Din nou, gândurile mele se învârt în jurul lui Lketinga și încerc să-mi imaginez cam ce face el acum.

Unele zile abia se scurg, altele trec fără să le simt. Și Revelionul este o astfel de zi lungă, fără sfârșit. Nu facem o întrecere mare, fiecare stă cu gândurile lui. Pentru viitorul apropiat, eu îmi doresc din toată inima să putem locui din nou în Elveția. Toate celelalte nu mă înspăimântă.

La începutul anului mă sună indianul, proprietarul magazinului și îmi spune că el ar fi fost de acord cu predarea magazinului, dar Lketinga s-a răzgândit, adică vrea să lucreze mai departe. Iar acum el așteaptă chiria pe următoarele trei luni în avans. Îi dau de înțeles, că trebuie să se țină de Lketinga. Eu

am plătit până la sfârșitul anului, iar acum trebuie să plătească Lketinga, dacă vrea ca magazinul să meargă mai departe. Nu mai am nicio influență. I-am spus că toți banii mei i-am lăsat în Kenya și am trecut totul pe numele soțului meu.

Gândul că Lketinga vrea să țină mai departe magazinul, mă îngrijorează. Speranța mea cea mare este că poate a găsit un ajutor de nădejde.

Exact la trei luni după intrarea mea în Elveția, primesc o scrisoare de la Poliția pentru Străini. Simt cum îmi sare inima din piept când deschid scrisoarea, care va decide, poate, viitorul meu – mai ales țara. Deja după primele două propoziții, constat dezamăgită, dar puțin ușurată, că nu trebuie decât să dau niște informații despre membrii familiei mele. Fac acest lucru cu exactitatea cerută și subliniez faptul că primăria nu trebuie să răspundă în niciun fel pentru mine. În cazul în care aș avea greutăți, familia mea m-ar susține. Mai adaug faptul că am primit deja oferte de muncă concrete. Optimistă, expediez documentele. Mama este tristă și-mi spune că acum s-a obișnuit atât de mult cu mine și cu Napirai, că nu ar putea suporta, dacă ar trebui să ne mutăm din nou în străinătate. „Va fi bine, altfel m-ar fi dat afară imediat după aceste trei luni”, încerc eu să o liniștesc.

La sfârșitul lui ianuarie este atât de frig, încât lacul din apropiere, Pfäffiker, a înghețat complet, lucru care se întâmplă o dată la zece ani. Așa că o pun pe Napirai, îmbrăcată gros, pe sanie și mergem să ne plimbăm pe lac. Mă uit la oamenii

exuberanți de pe gheață care se distrează cu partenerii cei mai ciudați. Este, într-adevăr, o nebunie! Acum nici trei luni transpiram și trăiam într-o lume cu totul alta, iar astăzi mă plimb pe un lac înghețat. Aproape în fiecare zi, tot ceea ce văd sau fac, compar automat cu Africa. Mă uit la chipurile vesele ale tinerilor și bătrânilor și mă gândesc, cât de posomorâți sunt majoritatea dintre ei în viața de zi cu zi, deși au tot ce le trebuie. La fel, mă surprinde cât de nerespectuos se poartă mulți tineri cu cei în vârstă. Înainte de a trăi în Kenya, nu eram conștientă de acest lucru. Dar acum, sunt nevoită să mă gândesc cum este la sâmburi. Acolo prestigiul crește odată cu vârsta. Frumusețea se ofilește, în schimb, ești mult mai respectat. Cu cât cineva este mai bătrân, indiferent că este bărbat sau femeie, cu atât mai importante sunt deciziile sale. Cei tineri nu fac nimic fără binecuvântarea celor bătrâni. Când James venea acasă de la școală în vacanță, atunci când o saluta pe mama își apleca capul și nu se uita în ochii ei. Abia treptat, în timp ce povestea, arunca câte o scurtă privire către ea. O bunică-masai este de cele mai multe ori înconjurată de un card de copii și fiecare persoană care trece pe acolo, indiferent că este bărbat sau femeie, tânăr sau bătrân, cunoscut sau necunoscut, o salută și stă de vorbă cu ea. Mama mea soacră nu se plictisește niciodată acolo, deși toată ziua nu face altceva decât să stea sub copacul din fața colibei.

Și cum este aici, în Elveția? Văd cât de singuri stau mulți oameni în cafenele sau restaurante. Nimeni nu îi bagă în seamă și nimeni nu vorbește cu ei. Aici ai lucruri materiale din abundență, dar lipsește timpul pentru celălalt și unitatea

socială. În schimb, aici aproape fiecare reușește, într-un fel sau altul, să supraviețuiască singur. În Kenya, la masai, dimpotrivă, așa ceva ar fi de neconceput.

După plimbarea pe gheață, ne întoarcem acasă. Aici găsesc o scrisoare de la James, pe care a scris-o pe data de 12 ianuarie. Am emoții, pentru că precis îmi va povesti despre ce este acasă și despre mama.

Dragă Corinne și familie,

Îți sunt recunoscător pentru scrisoarea ta detaliată, pe care am primit-o astăzi. Am văzut fotografiile cu Napirai, cu mama ta și cu tine și m-am bucurat foarte tare. I-am dus pozele și mamei și a plâns, dar eu am liniștit-o, spunându-i că sperăm să vii atunci când termin eu școala. Toți oamenii vor să vadă pozele cu tine și cu Napirai. Le-am spus celor din familia mea că tu ai plecat numai din cauza lui Lketinga, iar ca dovadă a fost faptul că eu am venit acasă fără nimic. Au spus să-l las în pace acolo și că speră ca în curând să nu-i mai rămână nimic din ceea ce i-ai lăsat tu.

Corinne, eu nu mă mai duc încă o dată la Mombasa, pentru că nu vreau să mă confrunt din nou cu problemele despre care ți-am scris. Ai făcut bine că ai vândut magazinul, măcar nu s-a pierdut tot. Dacă Lketinga va veni acasă, eu îl voi ajuta. Pe data de 12 eu voi pleca din Maralal la școală. Richard m-a ajutat să-mi deschid un cont la bancă, la Maralal. Așa că poți să ne trimiți acolo bani, dacă vrei.

Le-am povestit mamei și celorlalți din familie despre ce mi-ai scris tu și familia ta. Unii sunt dezamăgiți de plecarea ta, dar înțeleg că nu ai avut altă soluție. Toți au spus că, dacă dorești să te întorci acasă, fie

și numai în vizită, vor să te vadă. Este însă mai bine, dacă sunt și eu aici. Mi-ai mai scris că vrei să-mi trimiți niște lucruri. Poți să le trimiți la școală, este foarte simplu, dar să nu trimiți lucruri pentru care trebuie să plătesc mult la poștă. Voi încerca să te contactez de la școală. Voi fi trei luni acolo.

Giuliano și Roberto sunt tot la Barsaloi. Acum acolo totul este verde și avem mult lapte. Familia noastră nu mai este la Barsaloi, ci aproximativ doi kilometri mai departe, în direcția Lpusi. Nu mai avem atât de multe capre ca înainte. Capra ta neagră și berbecul cu pete albe au crescut foarte mult. Într-o zi, în vacanță, o să fac poze cu familia mea și cu animalele și o să-ți trimit și ție. Lketinga mi-a dat radioul lui cel mic, care este acum la școală. Este singurul lucru bun pe care mi l-a dat. Am mai luat și o parte din hainele tale, mai ales fuste, cu care se îmbracă acum mama. Le-am furat când am plecat, pentru că Lketinga nu voia să mi le dea.

Scrive-mi, te rog, adresa fratelui tău, Marc, ca să-i pot trimite și lui câteva cuvinte despre mine și familia mea, ca să nu ne uite. Dacă vrea să vină la Barsaloi, după cum am discutat odată, sunt pregătit să-l întâmpin și să-l însoțesc.

Multe salutări familiei tale, prietenilor tăi și scumpei noastre surori, Napirai. Mă rog mereu cu toată puterea pentru tine, ca să ai succes în viața ta din Elveția.

Al tău frate, James

P.S.: încă câteva cuvinte de la familia mea: toți îți urează ție și lui Napirai mult noroc în Elveția și speră să vă revadă aici, fie că veniți numai în vizită.

Această scrisoare mă face fericită. Mă bucur că oamenii din Barsaloi nu mă disprețuiesc, ci dimpotrivă, sunt oricând binevenită. Acest lucru este important, mai ales pentru Napirai. Mi se ia o piatră de pe inimă și îmi vine să o sărut pe mama soacră pe capul ei negru și ras. Acum m-am liniștit și îi răspund la scrisoare.

Peste două zile primesc de la o nemțoaică, care trăiește în Kenya, o scrisoare, din care deduc că mă cunoaște din vedere. Îmi scrie că vrea să cumpere mașina lui Lketinga și că are nevoie pentru formularele anexate de câteva semnături de la mine. Îmi spune că mașina a fost incendiată, iar acum este avariată. Cu toate acestea, ea vrea să o cumpere și să o dea la reparat. Mie nu-mi vine să cred ce citesc. Mașina aceasta scumpă și frumoasă a ars pe jumătate! Și în condițiile acestea Lketinga mai vrea, după cum am aflat de la indian, să mai păstreze magazinul! Oare cum o vrea el să facă aprovizionarea fără mașină? El ce-o fi tăcând? Oare s-o fi rănit? Din nou alte griji! Îmi vine să urlu, deși treaba cu mașina ar trebui să-mi fie indiferentă. Totuși, mă gândesc cum a reușit să facă așa ceva. Bănuiesc că a umplut mașina cu masai, ca să-i ducă la vreun spectacol și aceștia turnau, sau nu a mai adăugat ulei sau apă.

Astfel de gânduri îmi trec prin cap, în timp ce studiez formularele. Aș suna acum în Kenya, ca să vorbesc cu Lketinga, dar niciunul dintre cei pe care îi cunoșteam eu nu au telefon. Cei mai mulți nu au nici măcar curent electric în colibe lor, deși trăiesc în apropiere de țărm, adică în plin turism. Lumina slabă pe care o au este produsă de niște lămpi cu petrol. Așa că

nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să trimit hârtiile și să
aștept încordată să văd ce se mai întâmplă.

ACOMODAREA

La sfârșitul lui februarie, mama îmi arată un anunț în ziar, prin care sunt căutate femei care își cresc singure copiii, în scopul întemeierii unei astfel de asociații la noi în regiune. „Înscrie-te și tu, ca să mai ieși în lume și să-ți faci niște relații”, îmi spune mama grijulie. La început, ezit, dar până la urmă mă înscriu. Pe la jumătatea lui martie primesc o invitație la un brunch de duminică, ocazie cu care să ne cunoaștem între noi.

Întâlnirea are loc într-o cabană dintr-o pădure, de la marginea unui sat. Când ajung și eu cu Napirai, deja au venit câteva femei, împreună cu odraslele lor. Unii copii se zbenguie neastâmpărați de colo până colo, alții stau lipiți de mamele lor. Napirai nu are niciun fel de reținere, se duce la copii și se uită atentă la ei. Și ceilalți o cercetează plini de curiozitate, pentru că este singurul copil de culoare. Încep să vină tot mai multe femei, până când ne strângem o grupă de aproximativ douăzeci de persoane. Peste tot sunt puse mese și miroase a cafea. Cele două organizatoare se prezintă mai întâi pe ele, iar apoi asociația. Intenția este să ne întâlnim o dată pe lună la micul dejun, ca să discutăm împreună despre problemele noastre și să ne ajutăm reciproc. Cele mai în putere dintre noi să le ajute pe cele mai slabe și, încet, încet, să se formeze și în afara grupei contacte sociale. Apoi se prezintă fiecare pe scurt și povestește de ce își crește copiii singură. Ies la iveală destine foarte triste, care mă impresionează puternic. O parte dintre femei par a fi

sigure pe ele, altele sunt timide și inhibate. Unele sunt deja de ani de zile singure, altele, ca și mine, abia de câteva luni. Când le povestesc istoria mea, cele mai multe vor să afle mai mult și mai mult. Multora, viața mea li se pare ieșită din comun, plină de nebunie și cumplit de grea. Mie, dimpotrivă, problemele altor femei mi se par mult mai grave. Multe se luptă pentru bani sau pentru a obține dreptul tutelar asupra copiilor lor. Altele mai suferă încă foarte tare din cauza despărțirii de soții lor, mai ales acelea care au fost părăsite. Situația mea mi se pare mult mai ușoară. Eu trăiesc din banii pe care îi mai am și nu aștept decât permisul de muncă, ca să pot începe, în sfârșit, să lucrez. Probleme, cum ar fi lupta cu soțul pentru plata pensiei de întreținere, nu am.

Gândindu-mă la situația în care mă aflu acum, îmi aduc aminte de viața mea din Africa, care era, în parte, o luptă pentru supraviețuire până la granița cu moartea. Acolo eram dependentă, în cea mai mare parte, numai de mine însămi; limba maa abia o înțelegeam, iar cu lumea civilizată din afară nu aveam niciun fel de contact. Existau zile în care nu schimbam cu nimeni nici măcar un cuvânt. O evadare din satul nostru din podișul kenyan nu ar fi fost niciodată posibilă, pentru că nicio femeie nu ar fi îndrăznit să mă ajute, dacă aș fi rugat-o să mi-o țină pe micuța mea Napirai pe drumul cu mașina prin junglă, unul în care aproape îți rupi gâtul. Nu ar fi făcut așa ceva nici măcar pentru o sumă mare de bani, pentru că nu s-ar mai fi putut întoarce în tribul lor. Bărbații masai nu țin partea unei femei, mai ales atunci când aceasta vrea să fugă.

Aici, dimpotrivă, poți vorbi cu toată lumea, ești înțeles de toți

și de cele mai multe ori primești și ajutor. Trebuie numai să te miști. Nu, pentru mine, de când sunt mamă care își crește copilul singură în Elveția, viața a devenit mult mai ușoară și sunt convinsă că va fi și mai ușoară din momentul în care voi putea munci. Unele femei mă avertizează, spunându-mi să nu fiu atât de optimistă, pentru că pentru femei în situația noastră nu există prea multe locuri de muncă. Și, în afară de aceasta, ar trebui să găsesc pe cineva pentru Napirai. Faptul că eu îi mai dau la vârsta ei de aproape doi ani să sugă, li se pare unora dintre mame chiar ciudat. O să văd eu ce fac, atunci când voi ajunge la momentul respectiv, mă gândesc eu și nu mă las intimidată.

O femeie, pe nume Madeleine, se așază lângă mine și îmi povestește că la sfârșitul lunii aprilie pleacă în Kenya, unde-și permite, în sfârșit, un concediu, ca să-și revină după divorț. Îmi spune că are de gând să meargă pe țărmul de sud, după care stabilim să mă duc să o vizitez acasă, înainte să plece. Vrea să-i dau câteva informații despre Kenya, iar eu îi voi face o schiță unde se află buticul nostru, ca să poată trece pe acolo și eventual să vorbească cu Lketinga. Îmi face o impresie bună. De asemenea, îmi mai atrag atenția încă alte două, trei femei, dar mai ales una dintre organizatoare, care va deveni mai târziu președinta aleasă de noi și care este plină de energie. Cu alte câteva nu intru absolut deloc în discuție. Timpul trece pe nesimțite și ne apucăm toate de spălat și de aranjat vasele. Facem curat în cabană, după care ne luăm la revedere, până la următoarea întâlnire, peste patru săptămâni.

În drum spre casă, îmi trec prin cap o groază de gânduri și

diversele povești de viață pe care le-am auzit. În orice caz, mi-a făcut bine întâlnirea aceasta. Pe de-o parte, chiar mă interesează să păstrez legătura cu câteva dintre aceste femei și în afara grupei, dar, pe de alta, mi-am dat seama că nu pot aștepta atât de mult, până când ajung complet lipsită de orice mijloace. A fost pentru prima dată când m-am confruntat cu probleme ale femeilor care își cresc singure copiii. Înainte de anii petrecuți în Africa, am fost o femeie de afaceri de succes și nu mi-am dorit să am copii. În Kenya, este ceva normal ca femeile să se descurce singure cu copiii lor numeroși. De aceea, nu mi-am făcut până acum niciodată prea multe gânduri despre acest subiect. Astăzi, însă, am avut ocazia să văd cum multe femei se lasă pradă destinului lor, ca și cum ar fi paralizate. Eu nu vreau sub nicio formă așa ceva!

Ajunsă din nou acasă, îi povestesc mamei despre impresiile inele și îi spun că mă voi alătura grupei, mai ales că lui Napirai i a plăcut să se zbenguie cu atâția copii. Măine vreau să mai întreb la Poliția pentru Străini ce se întâmplă, pentru că deja suntem aici de cinci luni.

Când sun a doua zi de dimineață, simt cu fiecare fibră a corpului meu că acesta este un moment foarte important. Mama stă cu Napirai pe canapea și se uită încordată la mine. Mai mult ca sigur, se roagă.

După ce mi s-a făcut legătura cu biroul respectiv, îi explic femeii de la celălalt capăt al firului problema mea. Amabilă, mă roagă să aștept, ca să se intereseze. Așteptarea aceasta nu o voi uita niciodată în viața mea! Îmi simt inima cum îmi bate până în gât, iar pieptul mi se îngustează tot mai mult. Secundele sau

minutele mi se par o veșnicie. „Bunule Dumnezeu, ajută-ne, te rog și de data aceasta!”, mă rog eu în gând și țin pumnii strânși pentru mine și pentru fetița mea. În sfârșit, aud vocea doamnei: „Numele dumneavoastră este Corinne Hofmann, locuiți momentan în Wetzikon, împreună cu fiica dumneavoastră, Napirai, născută pe data de 1 iulie 1989, este corect?” „Da”, răspund eu parcă sugrumată. „Cererea dumneavoastră a fost acceptată. În următoarele zile veți primi și confirmarea scrisă.” Iu îmi țin respirația, după care țâșnește din mine: „Mulțumesc, mulțumesc mult, m-ați făcut cel mai fericit om din lume. La revedere!” Mă întorc și strig plină de extaz: „Putem rămâne! Slavă Domnului!”

În acest moment mă simt ca nou-născută și încep să dansez cu Napirai prin casă. Ea râde și chiuie, deși nu știe de ce mama ei și-a ieșit așa din fire. Mama plânge de fericire. Nici nu pot gândi clar de bucurie. Acum totul va fi bine. Îmi voi aduna toate forțele ca să găsesc, cât pot de repede, un serviciu și o locuință, îi sun și pe frații mei și le povestesc și lor despre norocul meu. Îi scriu și lui James imediat o scrisoare. Îmi ies din fire de emoție. De la nașterea fiicei mele nu m-am mai bucurat atât de tare ca în momentul în care am auzit această unică frază, rostită de o femeie, cu totul străină mie. Asta înseamnă pentru mine o nouă viață! Oare ea își dă seama de dimensiunea celor câteva cuvinte rostite de ea? Dar de unde, îmi spun eu, alungând acest gând, important este că mi-am atins scopul. În momentul în care voi primi confirmarea scrisă, voi da un anunț la mica publicitate pentru un loc de muncă.

Seara îi dau lui Hanspeter vestea cea bună și se bucură și el.

La masă discutăm despre ce aş putea lucra. Eu propun să fac o primă încercare cu un chioşc. Dacă aş prelua eu tura de dimineaţă, la prânz aş putea fi deja acasă, la Napirai. Mama se oferă să stea ea două sau trei zile pe săptămână cu Napirai, pentru că între timp s-a obişnuit cu nepoata ei şi îi face plăcere, împreună cu Hanspeter, fac un calcul de ansamblu asupra cheltuielilor care mă aşteaptă, în cazul în care mă mut singură într-o locuinţă şi constat că, dacă vreau să nu mor de foame, atunci trebuie să accept un post întreg. Şi dacă stau bine să mă gândesc, trebuie să-mi cumpăr mobilier pentru toată casa, pentru că nu mai am nimic. Nicio farfurie, niciun tacâm, nici măcar un prosop nu mai am, iar de mobilă, nici să nu mai vorbim. De aceea nu intră în discuţie decât un serviciu cu muncă de teren, pentru că astfel mi-aş putea împărţi timpul mai bine, iar cu o cotă-parte la comision aş putea câştiga, într-un interval de timp scurt, ceva mai mult. Mama îmi aduce aminte de fostul meu şef de la asigurări. Deşi oferta m-a încântat foarte tare, renunţ la idee, pentru că în branşa aceasta ar trebui să lucrez în principal seara. Aş vrea să încerc mai întâi să găsesc ceva atrăgător în cursul zilei, aşa că voi da un anunţ.

Bineînţeles, trebuie să mai lucrez la aspectul meu fizic. Trebuie neapărat să-mi schimb tunsoarea şi să îmi cumpăr vreo două, trei costume. Dar pentru aşa ceva există magazinele second-hand. În aceste condiţii, trebuie să-mi cumpăr o maşină, ceea ce aici în Elveţia, în comparaţie cu Kenya, nu ar trebui să fie o mare problemă. Maşini la mâna a doua există la fiecare colţ de stradă şi, mai mult ca sigur, voi găsi ceva convenabil.

Problema cea mai mare este că nu mai am încredere în mine

însămi. Ca să mă duc acum la oameni necunoscuți și să-i conving să le placă ceva, mi se pare, în momentul de față, încă ceva foarte îndrăzneț. Iar când mă gândesc că trebuie să circul prin oraș și să caut străzi pe care nu le cunosc, mă cuprinde teama. Dar ceea ce am știut să fac înainte, voi ști să fac și astăzi și asta cât de curând. Totul mi se pare acum mai ușor de rezolvat decât acum patru luni. Dacă mă gândesc că în Kenya existau momente, în care nu mai puteam sta în picioare din cauza și că 50 de metri mi se păreau o distanță aproape de neînving, astăzi mă simt, în comparație cu atunci, un bulgăre de energie. Voi reuși, sunt convinsă!

Câteva zile mai târziu, primesc aprobarea de ședere definitivă. Bineînțeles, rămâne să lămuresc problema căsătoriei mele. Din câte mi s-a spus, în Elveția aceasta nu este valabilă. Dar, pentru că am cetățenie germană, decizia trebuie luată la Berlin, Elveția urmând să se alăture hotărârii Germaniei. Deci nu este clar, dacă eu sunt considerată în Europa ca fiind căsătorită sau nu. Deocamdată, însă, nu mă gândesc la acest lucru. Care vor fi, însă, urmările, voi afla abia peste aproape un an de zile. Deocamdată sunt, pur și simplu, fericită.

Trimit anunțul pentru un loc de muncă și rămâne să aștept, încrezătoare, o ofertă bună în domeniul distribuției de produse. Urmăresc și anunțurile de locuințe, dar prețurile și oferta slabă îmi reduc optimismul. Bineînțeles, nu trebuie să plec de la mama acum imediat, dar, cu timpul, vreau să trăiesc și eu între patru pereți ai mei, mai ales dacă încep serviciul.

După mai bine de două săptămâni de la prima întâlnire a mamelor care își cresc singure copii, mă sună Madeleine și mă invită împreună cu Napirai la o cafea. Ea locuiește la numai câteva minute de mers cu mașina, în satul vecin, care se află ceva mai sus de Wetzikon. La prima vedere, îmi place complexul de locuințe. Este compus din patru case cu etaj, așezate una în fața celeilalte, câte două pe fiecare parte. În mijloc se află un spațiu verde mare, cu un loc de joacă pentru copii, pe care se zbenguie câțiva copii mici. Bineînțeles, i-ar plăcea și lui Napirai așa ceva! În plus, pe mine mă încântă și pădurea din apropiere, cu susurul pârâului.

Madeleine se bucură că o vizităm. Fiul ei are zece ani și are grijă de Napirai cu o răbdare de înger. Ne povestim îndeaproape viețile noastre și, când aude că tocmai am primit aprobarea de ședere definitivă în Elveția, se bucură foarte tare pentru noi. Eu îi împărtășesc convingerea că voi găsi în curând de muncă. Numai cu locuința se pare că va fi mai greu, pentru că am căutat ceva într-un cartier asemănător cu acesta. Madeleine se oferă să se intereseze ea la administrație, dar îmi spune să nu-mi fac speranțe, pentru că sunt deja liste de așteptare pentru locuințele acestea convenabile. Cartierul m-a fascinat însă atât de tare, încât nu voi ceda așa de ușor.

Îi arăt poze cu soțul meu și cu magazinul nostru din Kenya și o rog să se ducă în concediu la el și să-i ducă o scrisoare de la mine. O mai rog să încerce să afle ceva despre Sophia. Prea mi se pare o coincidență extraordinară faptul că, tocmai la prima mea ieșire, mă întâlnesc cu cineva care pleacă în Kenya. Cu puțină durere în suflet, îi urez la despărțire concediu plăcut.

Acasă îi povestesc mamei, încântată, despre cartierul în care am fost. Sunt hotărâtă să nu caut mai departe, până nu primesc un răspuns negativ de la administrație.

În zilele următoare, primesc prin poștă sporadic câte o ofertă de muncă. Cele mai multe sunt inutile. Ori nu-mi place produsul care trebuie vândut, ori firmele nu vor să plătească niciun salariu de bază, lucru pe care nu-l pot accepta în situația mea. Tocmai când mi-am pierdut orice speranță în ceea ce privește accesul anunțului meu, primesc o ofertă din Zürich. Este vorba despre șaluri din mătase și cravate, care trebuie vândute întreprinzătorilor, drept cadouri de reclamă. Mă uit la prospectele trimise și simt că aceasta este șansa mea. Dau imediat telefon și stabilesc o întâlnire pentru un interviu.

Acum depinde de mine. Va fi dificil să obțin primul post, mai cu seamă după o ședere atât de îndelungată în străinătate. Îmi fac rost de o hartă bună a orașului Zürich și îmi cumpăr un costum Inimos. Am avantajul că, datorită staturii mele înalte și slabe, majoritatea hainelor din magazine mi se potrivesc și îmi stau bine. La frizer, mă tund pentru prima dată în viață scurt și îmi vopsesc părul în roșu. O pereche de pantofi noi cu toc, nu prea înalți, conferă înfățișării mele, o ultimă notă de eleganță. Din viața mea de masai, într-o colibă din băligar, chircită pe jos lângă foc și gătind ugali, nu se mai vede nimic. Mama îmi confirmă părerea, pentru că în primul moment abia mă recunoaște. Și Napirai se uită mirată la mine. Numai vocea pare să-i fie familiară. Totuși, când îi dau sânul, se năpustește, ca de obicei, asupra mea și sughe alintându-se. Acum este pe deplin sigură că se află la mama ei.

Pentru că vreau să mă prezint la interviu cât pot de degajată, mă decid să merg până la Zürich cu trenul și nu cu mașina. Dar, încă de la gară, trăiesc prima înfrângere. Vreau să-mi cumpăr bilet de la ghișeu, dar acolo este un puhoi de lume. Pentru că nu mai am prea mult timp până la plecare, îl întreb repede pe funcționarul de la ghișeu, dacă nu-mi pot cumpăra bilet și în tren, în drum spre Zürich. Se uită mirat la mine și-mi spune: „Nu, în trenul urban nu se poate. Trebuie să luați bilet de la automatul de pe peron.” În două minute vine trenul. Mă duc repede la linia anunțată și caut aparatul respectiv. Când îl descopăr, nu recunosc decât niște cifre încâlcite și niște săgeți. Stau acolo ca un personaj din epoca de piatră și nu știu cum să fac să ajung la bilet. Un tânăr îmi explică, cu o amabilitate arogantă, cum funcționează automatul. Cât de neghioabă am devenit în cei patru ani de viață în tufișuri!

De următoarea provocare mă ciocnesc la Zürich, atunci când trebuie să mă orientez. Cu chiu, cu vai, aflu drumul. Transpirată toată, în costumul meu cel nou și frumos, ajung la adresa stabilită. Din fericire, mai am zece minute, ca să mă liniștesc.

În sala de prezentare, șalurile strălucesc, care mai de care, în cele mai grozave combinații de culori. Mă întâmpină o doamnă de aproximativ cincizeci de ani. După ce mă prezint succint, aceasta îl cheamă pe soțul ei, care probabil se ocupă de angajări, își face apariția un domn scund, mai în vârstă, dar plin de energie. Îmi arată imediat stofele de diverse calități. Nu știu ce să cred despre cei doi, dar articolele sunt frumoase și, în orice caz, se vor vinde bine. De acest lucru îmi dau seama imediat.

Domnul mă invită în biroul său și discutăm. Când află că abia de curând m-am întors din străinătate, nu este foarte încântat, pentru că îi lipsesc, firește, referințe. Circumspectă, îi povestesc numai despre activitatea mea comercială din Mombasa în domeniul suvenir. La întrebarea dacă sunt căsătorită, răspund că nu, pentru că oricum nu este lămurită problema înregistrării. Acest lucru îl apreciază pozitiv, spunând că soții, de multe ori sunt geloși pe soțiile care lucrează în domeniul distribuției de produse. De copii nu mă întreabă, așa că deocamdată nu pomenesc nimic de fiica mea. La sfârșit discutăm despre salariu. În mod surprinzător, acceptă imediat propunerea mea, în cazul în care vom încheia un contract de muncă. Îmi spune că mai are o persoană interesată și mă roagă să mai reflectez și eu încă o dată asupra acestui lucru. Îi răspund imediat că eu nu am nevoie de timp de gândire și că aș dori să încep cât se poate de repede. El adaugă râzând: „Vă sun în zilele următoare.”

Deși nu știu ce decizie va lua, încep deja să mă gândesc în drum spre tramvai, cum voi proceda, deoarece nu există o clientelă fixă. Pentru mine, asta înseamnă că trebuie să iau totul de la început. Până acum, el nu a vândut decât ca intermediar la magazinele de confecții, eu, însă, trebuie să prezint aceste produse de marcă clienților industriali, drept cadouri de reclamă pentru firme. Jobul mi se pare atrăgător, pentru că, în loc de contracte de asigurări aride, am ocazia să prezint produse Inimoase. Drumul spre casă se desfășoară fără probleme. „Vezi, Corinne, fiecare zi de muncă îți aduce viața tot mai aproape de line și ți-o face tot mai ușoară”, îmi spun eu în sinea mea, zâmbind pe sub mustață.

Acasă, Napirai se năpustește asupra mea și-mi ridică puloverul, ca să sugă la sân. Ah, cât o iubesc eu pe fetița mea, cu părul ei castaniu și creț și cu ochii ei de culoare închisă, ca două cireșe! Ce schimbare va fi, atunci când nu vom mai putea petrece ziua împreună. Dar știu că la mama mea se Minte într-adevăr bine, pentru că ea o iubește ca pe propria fiică.

Acum trebuie să mai căutăm o bonă, care să se ocupe de Napirai în celelalte două zile din săptămână. Cel mai mult mi-ar plăcea să găsesc pe cineva care are copii, pentru că Napirai duce lipsă de parteneri de joacă de vârsta ei. În Wetzikon există un centru de consultații familiale, unde mă duc chiar a doua zi, ca s. I mă interesez, cum pot găsi cel mai bine o familie. O doamnă mai în vârstă, foarte amabilă și serviabilă, îmi promite că se va interesa și îmi va spune cât poate de repede. După aceea plec și colind prin sat, mulțumită și liniștită, gândindu-mă, nu fără mirare, cât de ușoară a devenit din nou viața mea. Aici poți vorbi cu toată lumea și fiecare te înțelege, peste tot poți să te interesezi de ceva sau ți se oferă chiar ajutor. Este destul de ciudat că, pe măsură ce trece timpul, îmi dau tot mai mult seama, cât de dură și de grea a fost viața mea în Kenya. Și numai pentru că dragostea mea cea mare pentru Lketinga m-a însuflețit atât de puternic, eu nu am simțit atunci acest lucru.

Acum, problemele cu munca, locuința și copilul sunt toate pe cale de a fi rezolvate și nu am decât de așteptat răspunsurile, unul câte unul. Simt că viața mi se va schimba în curând din temelii și abia aștept să văd cum.

Seara mă sună Madeleine și-mi spune că, din păcate, deocamdată nu urmează să se elibereze nicio locuință și că

pentru fiecare există o listă de așteptare. Totuși, îmi dă adresa administrației, spunându-mi că poate este mai bine dacă mă prezint personal. Îi mulțumesc și, pentru că ea pleacă a doua zi, îi doresc încă o dată vacanță frumoasă în Kenya. Dezamăgită, încerc să diger vestea și mă hotărâsc să mai aștept câteva zile.

De la viitorul meu patron, cel puțin așa sper eu să fie, nu am mai auzit nimic din ziua interviului. Pentru că alte oferte nu am mai primit, sunt hotărâtă să lupt pentru jobul acesta. Așa că sun și întreb. Domnul cel energic și mai în vârstă încearcă să ocolească răspunsul. Îl întreb, fără prea multe vorbe, care este problema. Îmi răspunde că în momentul de față nu prea știe dacă eu sunt persoana potrivită. El ar vrea să încerce cu mine, dar nu la salariul convenit, pentru că, la urma urmei, nu am experiență, îmi spune că ar trebui să reduc clar pretențiile de salariu. Indignată, îi răspund că în orice caz merit banii pe care i-am pretins. „Cine a făcut afaceri de succes în Africa, va avea și aici succes!” După un du-te-vino, este de acord să încep pe data de 1 mai. Două zile mai târziu, am contractul în mână. Am obținut primul loc de muncă solicitat. Să mai spună cineva că nu am noroc!

DIN NOU STĂPÂNĂ PE PROPRIILE PICIOARE

Îmi mai rămân două săptămâni, în care să mă pregătesc și să fac rost de o mașină. Deși mă bucur de această provocare, am momente de îndoială: oare chiar mai sunt în stare să mă afirm în lumea afacerilor? Urmează zile foarte agitate. Găsesc un Ford vechi, pe care abia îmi pot permite să-l cumpăr. Cum asigurările de tot felul înghit o grămadă de bani, rezervele mele încep să se cam termine. Trebuie să încep odată să câștig din nou bani!

Mai am trei zile până încep serviciul, când, cu puțin timp înainte de ora prânzului, mă sună doamna cea amabilă de la centrul de consultații familiale. Îmi spune că avem noroc, pentru că o familie drăguță din Wetzikon i-a anunțat că are un băiețel de vârsta lui Napirai. Îmi spune că ea a avut deja o discuție cu ei, iar acum urmează să mă duc eu cu Napirai la această familie, pentru că, la urma urmei, contează concepțiile noastre despre educație și simpatia reciprocă. Sun la familia respectivă și stabilim o întâlnire. În timpul vizitei, perechea îmi devine din ce în ce mai simpatcă. Este o familie liniștită și echilibrată, iar i ei doi copii par să se înțeleagă bine. Nu trece mult timp, până se așază pe jos și încep să se joace cuminți cu jucăriile băiețelului. După ce ne-am cunoscut mai îndeaproape, stabilim să o duc pe Napirai la ei joia și vinerea. În restul zilelor se va ocupa bunica ei de ea. Acum am clarificat multe lucruri și pot să-mi încep serviciul.

Prima zi de muncă trece pe nesimțite. Am convenit ca prima săptămână să lucrez în magazin, până mă obișnuiesc și mă

familiarizez cu produsele, cu varietatea de modele și cu denumirile lor. Totul este nou și palpitant. Abia în mașină, în drum spre casă, îmi dau seama cât de obosită sunt dintr-odată. Îmi vine să adorm pe loc. În timp ce mă lupt cu oboseala, îmi vine în minte medicul spitalului din Wamba. El mi-a spus atunci că, din cauza hepatitei grave pe care am avut-o, nu voi mai putea munci multă vreme și, probabil că și după ani de zile, numai cu jumătate de capacitate, deoarece starea generală a organismului meu este complet distrusă. Va mai trece mult timp, până mi se va reface sistemul imunitar. „Mai mult ca sigur că acum este din cauza schimbării”, încerc eu să mă liniștesc și să alung amintirile despre bolile de-atunci.

Acasă mă întâmpină Napirai, care nu mai are răbdare și trage, ca de obicei, de bluza mea. Eu mai am încă destul de mult lapte și sânii îmi sunt încordați, lucru care în timpul zilei m-a tot deranjat. Așa că mă hotărâsc, deși mă doare sufletul, ca în următoarele zile să încep să o înțarc. „Totul a decurs foarte bine”, mă liniștește mama. Numai după ce a dormit după-amiază, Napirai a plâns puțin, pentru că nu a avut sân. Ea nu știe ce este suzeta, nici biberonul, iar să o învăț acum, mi se pare o prostie. Pentru o fracțiune de secundă, am muștrări de conștiință, pentru că nu sunt obișnuită ca Napirai să plângă, în afară doar de atunci când se lovește. În Kenya auzi rareori copiii plângând, așa cum am remarcat aici, atât de des, în ultima vreme, iar de smiorcăit nici atât.

Cursul de inițiere de o săptămână îmi face bine. Am de-a face cu diverși oameni, iar încrederea în forțele mele, pe care, după toate aparențele, numai eu o consider nesatisfăcătoare, crește pe

zi ce trece. Pentru prima dată de la întoarcerea mea, simt că sunt băgată în seamă și ca femeie. Mult prea mult timp nu m-am considerat altceva decât mamă. Acum însă, când mă duc în pauzele de prânz la restaurantul din apropiere să mănânc, surprind priviri admirative. Odată, mă gândesc pentru o fracțiune de secundă, când am făcut eu ultima dată dragoste și constat că nu prea mai știu exact. La mine și la soțul meu sexualitatea nu se afla pe primul loc. Deși el mi se părea foarte erotic, la începutul relației noastre a trebuit să constat faptul că la sâmburi nici nu se sărută, nici nu se mângâie. Sexul, la ei, nu este un joc, ci servește numai la reproducere și eventual la satisfacerea bărbatului. Ei nu știu ce înseamnă orgasmul la femeie. Unul dintre motive este și groaznica incizie a fetelor. Nu voi înțelege niciodată această ciuntire cumplită a organelor genitale femeiești. Nici Lketinga nu-și prea putea explica de ce li se face femeilor așa ceva. Durata scurtă a scenelor noastre de dragoste nu mă mai deranja, pentru că eu îmi iubeam soțul din toată inima și mult timp am fost, pur și simplu, fericită că pot trăi alături de el.

Uitându-mă la bărbații din restaurant, nu reușesc să-mi imaginez o relație cu cineva, iar sex nici atât. Gândul să am o legătură acum, după mai mult de cinci ani, cu un alb, mă înfricoșează și îmi suprasolicită clar fanteziile mele „moarte”. Sau este din cauză că, pur și simplu, nu sunt îndrăgostită și am alte treburi mai importante? Cu toate acestea, constat că atenția cu care eu nu mai eram obișnuită, îmi face bine, așa că o savurez în timpul pauzei scurte de prânz de la distanță sigură, mai ales că ea nu este insistentă.

Mi se rupe sufletul când o duc prima dată pe Napirai la bonă. Colțurile gurii încep să-i tremure și ochii ei închiși la culoare se umplu cu lacrimi. Plângând, bâiguie întruna „Mamaaaa” și întinde mânuțele după mine. Bona o ia pe Napirai în brațe și încearcă să o calmeze vorbind cu ea și mângâindu-i, plină de afecțiune, cârlionții. Când văd scena aceasta, mă liniștesc și simt că se va simți bine aici. Cu toate acestea, plec la serviciu cu inima grea. Abia la magazin, noua mea misiune mă face să mă abat de la acest gând. Astăzi încep să fixez prin telefon întâlniri. Nu este ușor să câștig interesul persoanelor respective, dar până seara reușesc să stabilesc câteva întâlniri. Imediat după serviciu, mă duc să o iau pe Napirai și dau, pur și simplu, buzna, alergând cele trei etaje, cu pantofii mei cu toc. Napirai îmi deschide ușa, împreună cu bona și pe fețișoara ei mânjită se vede că abia a mâncat de seară. Nu se mai repede imediat la puloverul meu, ci îmi ia mâna și mă trage în camera în care cei doi copii s-au jucat până de curând, gângurind ceva. Ea pare veselă și mulțumită, iar mie mi se ia o piatră de pe inimă. Când ajungem acasă la mama, este mare tărăboi, pentru că a fost pentru prima dată când Napirai a fost plecată de la ea atâta vreme.

Mama îmi întinde două scrisori din Kenya. „Oh, două deodată”, mă mir eu, bănuind că cea de-a doua este de la Sophia. În prima, James îmi scrie că se bucură foarte tare de faptul că avem voie să ne stabilim în Elveția. Îmi spune că toți s-au rugat pentru noi și că rugăciunile au ajutat de data aceasta. De asemenea, îmi mulțumește în numele mamei pentru banii pe

care i-a primit prin misiune. Este o scrisoare plină de dragoste și eu mă bucur că totul merge atât de bine. A doua scrisoare, potrivit antetului, scrisă acum trei săptămâni, este de la Lketinga. Mă mir foarte tare, pentru că acesta este primul lui semn de viață de la ultima noastră convorbire telefonică, de acum o jumătate de an.

Dragă Corinne Leparmorijo,

Jambo! Ce faci, soția mea? Sper că ești okay. Eu sunt bine, dar mi-e dor de tine și de fiica mea. Sper că ai aflat că mașina mea a ars, dar nu știu cum s-a întâmplat. Una din părți este stricată complet. Cele mai multe probleme le am cu magazinul, în care încă mai lucrez. Din octombrie, de când ai plecat, nu am mai făcut nicio afacere. Nu am plătit chiria, numai jumătate din februarie, 5.000 de șilingi kenyeni. Așa că aștept să plătesc în mai 21.000 de șilingi kenyeni. Din cauza crizei din Golf nu mai facem niciun fel de afaceri.

Toți au părăsit locurile acestea. Magazinul indianului nu mai există. Au mai rămas doar doctorul Kulumba și restaurantul chinezesc. Eu am vândut acum mașina și de banii luați am cumpărat o Toyota Saloon mică. Am vândut-o cu 80.000 de șilingi kenyeni, dar persoana care a cumpărat-o nu a plătit tot, ci numai 67.000 de șilingi. De aceea, te rog, nu mă uita. Trimite-mi bani, ca să pot plăti chiria la magazin. Acum lucrez ca taximetrist pentru turiștii care au mai rămas. Sper că primești scrisorile de la fratele meu, nu?

Acum plouă mult la Mombasa. Este iarnă, ca la noi. Multe salutări de la masaii Kamau, le este dor de tine și de Napirai. Ei mă numesc mereu tatăl Napirai. Când îi aud, îmi amintesc atât de mult de

Napirai. Dacă nu vă mai întoarceți, atunci spune-mi, pentru că vreau să-i trimit fiicei mele hăinuțele și păpușile ei. Scrie-mi ce faci acum. Lucrezi sau stai la mama ta acasă?

Eu nu am vrut să scrie Priszilla pentru mine, pentru că ea nu scrie niciodată ce spun eu. Ea scrie numai ce vrea ea. De aceea, m-a ajutat un prieten să scriu scrisoarea aceasta.

Multe salutări fiicei mele. Mi-e dor de ea și de dragostea ei pentru mine. Mi-e dor de voi amândouă.

*Multe salutări la întreaga familie,
Lketinga Leparmorijo*

Prima mea reacție, după ce citesc scrisoarea, este de furie. Nu înțeleg de ce mă roagă să-i trimit bani, după ce i-am lăsat tot ce aveam. Acum o jumătate de an, el era, în condițiile din Kenya, putred de bogat. Pe de altă parte, însă, îmi dau seama că singur nu poate conduce magazinul. Mai citesc încă o dată scrisoarea și mă întristez foarte tare. Simt că îi este într-adevăr dor și că ar avea nevoie de noi. Îmi vin în minte imagini și mi se perindă prin cap timpurile frumoase, când cutreieram fericiți dealurile. Îl văd pe Lketinga în fața ochilor, cum îmi explica el, mândru, toate rădăcinile și tufele, cum, ferit de privirile curioase, mă spăla tandru pe spate, îmi săpunea părul cu o răbdare de înger și mi-l clătea, cu puținul de apă din râu, cu ajutorul unei cutii de conserve. Cât de îngrijorat se ducea el să caute de mâncare, atunci când eram bolnavă și lipsită de puteri. Sau cum se uita la mine cu fața radiindu-i, atunci când aveam cele mai mari

probleme și îmi spunea: „No problem, my wife.” Tot mai mult mă pierd în amintiri plăcute, în timp ce scenele îngrozitoare dispar în fundal. Totuși, dacă apelez la rațiunea mea, știu că nu mai poate exista o cale de întors. Ar însemna să renunț la propria mea viață!

Un lucru este sigur: nu pot și nu vreau să-l ajut, pentru că nu mai am niciun ban. Sunt curioasă ce-mi va povesti Madeleine, când se va întoarce din concediu.

Sâmbătă seara mă sună și-mi spune că are o veste proastă și una bună. Îmi povestește că i-a plăcut foarte mult în concediu și-i pare rău că s-a terminat. „I-ai dat lui Lketinga scrisoarea?”, o întreb eu. „Nu, am fost de două ori la magazin și de fiecare dată era închis. Totul arată ca și cum ar fi părăsit, iar în fostul tău magazin mai sunt doar câteva articole. Sinceră să fiu, nu cred că acolo se mai muncește”, îmi povestește ea. Mă doare, totuși, sufletul, când văd că ceea ce am construit cu mare strădanie a fost distrus. Îmi spune că pe Sophia nu a găsit-o, dar a aflat că este plecată într-o călătorie. Sunt cam dezamăgită că nu-mi poate relata nimic, dar cel puțin știu că nu mai este nevoie de banii ceruți pentru magazin.

Acum, însă, urmează știrea îmbucurătoare, care privește viața mea de-acum. A auzit că în blocul de peste drum de ea s-ar elibera o locuință cu două camere și jumătate, care s-ar putea să nu fie încă repartizată. Perspectiva că aș putea obține o locuință în cartierul meu de vis, în condițiile acestea, mă pune pe jar. Mă așez imediat și scriu o scrisoare lungă la administrație, în care descriu situația mea. Îi rog să ne dea o șansă, mie și lui Napirai. Peste două zile dau telefon. Referenta își aduce imediat aminte

de scrisoarea mea, dar îmi spune că există o listă de așteptare lungă. După ce îi mai prezint încă o dată, plină de insistență, situația dificilă în care mă aflu, mă roagă amabil să-i las timp de gândire o noapte, spunându-mi că mâine îmi va da răspuns. Eu trimit din nou o rugăciune spre cer. Și mama are emoții. „Hai să mergem repede acolo!”, îmi propune ea. „La urma urmei, vreau să știu pentru ce mă rog.” Suntem foarte încântate de grădină. Napirai s-ar putea juca pe iarbă, iar vara am pune acolo un bazin. Mama și cu mine începem deja să ne facem planuri. Ar fi prea frumos, dacă mi s-ar da locuința aceasta!

A doua zi, încep deja munca de teren și am primele prezentări. Cu două genți pline, mă duc la diverse firme și le arăt cravatele și șalurile. Din păcate, succesul nu este imediat, pentru că mai întâi firma trebuie să stabilească bugetul alocat pentru cadourile de reclame. Mă roagă să revin peste trei sau patru săptămâni. Deși aproape fiecare client își cumpără ceva pentru el personal, câștigul nu este, bineînțeles, cel dorit și odată cu el nici comisionul. Mă rog, au fost primele mele încercări și mi-e clar că trebuie să duc o muncă de reconstrucție mare.

Seara stăm la masă, plini de emoție și așteptăm telefonul de la administrație. Timpul se scurge foarte încet și speranța începe deja să mi se spulbere, când, cu puțin timp înainte de ora zece, sună telefonul. Într-adevăr, este doamna cea amabilă de la administrația locuințelor. Își cere scuze că sună atât de târziu și mă întreabă dacă am un serviciu și dacă da, ce lucrez. Eu mă trezesc imediat și îi dau bucuroasă informațiile cerute. Apoi aud o respirație adâncă, după care spune: „Bine, în cazul acesta

fac o excepție, pentru că, de când v-am citit scrisoarea, dumneavoastră și fiica dumneavoastră nu îmi mai ieșiți din cap. Vă voi expedia contractul. Data la care vă veți putea muta, însă, nu pot, firește, să v-o comunic încă, pentru că moștenitorii chiriașei decedate trebuie să mai pună la punct câteva lucruri.” Cu lacrimi în ochi, îi mulțumesc și nu-mi vine să cred că am atâta noroc. Până și mama începe să creadă. „În ciuda a tot ce s-a întâmplat, ești o norocoasă. Felicitări! Dar acum te așteaptă o grămadă de cheltuieli.” Eu o contrazic, spunându-i că mie nu-mi trebuie decât strictul necesar, ca să trăiesc. O sun imediat pe Madeleine și ne bucurăm împreună de mutarea mea, care va avea loc în curând. Pentru că nu am mobilă, aceasta va fi ușor de făcut.

Peste câteva zile primesc un telefon de la un bărbat necunoscut. Se dovedește a fi fiul chiriașei precedente. Îmi spune că a aflat de la administrație de povestea mea și ar vrea să-mi facă o propunere. „Am auzit că vă veți muta în locuința mamei mele decedate și, din câte știu, nu aveți nimic, pentru că tocmai v-ați întors din străinătate. Așa că aş vrea să vă propun să vă uitați la mobilier și ceea ce doriți, puteți păstra. Restul arunc la gunoi. În schimb, vă revine dumneavoastră curățenia finală. Vă convine?” Sunt copleșită și impresionată. Accept propunerea, mulțumindu-i, după care stabilim o dată la care să vizitez locuința. Încet, încet, norocul meu începe să mi se pară cam ciudat. Când mergem, o iau pe mama ca sfătuitor. Mi-a plăcut de cum am intrat și am știut că aici ne vom simți bine. După colibele mele din Kenya, sufrageria cea mare și luminoasă, dormitorul, bucătăria deschisă și baia cea mică mi se

par un palat. Mobilierul este cam demodat, dar pe mine nu mă deranjează absolut deloc, pentru că totul este curat și îngrijit, iar cu puțină îndemânare îi pot conferi un pic de culoare. O bucătărie completă, de la veselă din porțelan cu margine aurită, până la tigaie, de la presă de usturoi, până la tel, toate îmi stau la dispoziție, iar în dulapul de perete de pe coridor sunt așezate teanc prosoape și așternuturi. Îmi dau imediat seama că mă pot muta și locui curând aici. Mai lipsesc doar hainele mele și ale lui Napirai. Și toate astea, fără să dau niciun ban din buzunar! Din nou îi mulțumesc bunului Dumnezeu pentru tot acest noroc, de care am avut parte în ultima lună de zile.

În timp ce inspectez încântată camerele, mă gândesc, dintr-odată, la faptul că prin această locuință mi se dă ceva înapoi, înainte de a pleca definitiv în Kenya, aveam și eu o locuință asemănătoare, tot așa de mică. Pentru că eram sigură că nu mă voi mai întoarce niciodată, am predat locuința complet mobilată unui student, care voia să urmeze școala tehnică, contra costului biletului meu de avion. Nici lui nu-i venea atunci să creadă că a avut atâta noroc. Parcă îl văd și acum pe tânărul acela, împreună cu mama lui, cum mă întrebau mirați, dacă într-adevăr nu am nevoie de nimic. „Nu, acolo unde merg eu nu am nevoie de nimic din ce este aici”, am răspuns râzând.

De aceea, acum consider acest lucru ca un cadou returnat. Îi mulțumesc încă o dată domnului cel amabil și îi mărturisesc cât de mult mi-a ușurat el viața cu acest gest. Parcă se simte jenat și își ia repede la revedere. Pe cealaltă parte se deschide ușa și apare viitoarea mea vecină. Mă prezintă și îi spun că mă bucur foarte tare că mă mut aici. Două fetițe bagă și ele capul pe ușă și

atunci îmi dau seama că am găsit și pentru Napirai paradisul.

Săptămâna de lucru se scurge repede și pot trece în cartea de conturi primele succese, mai mari sau mai mici. Petrec ultima noapte în casa mamei mele și nu pot adormi de emoție. Cu toate că sunt recunoscătoare că am putut găsi aici un adăpost, totuși, abia aștept să fiu independentă. În sfârșit, voi avea împreună cu Napirai locuința noastră, în care mă pot desfășura după plac. În timp ce mă las pradă gândurilor nocturne, îmi vine în minte o situație asemănătoare, în care m-am aflat eu odată. Atunci când am petrecut ultima noapte împreună cu Lketinga în coliba cea neîncăpătoare a mamei, în care locuisem împreună un an de zile, la fel, nu am putut închide un ochi de bucurie că ne mutăm în manyatta noastră cea nouă și mare. Îmi amintesc, cu câtă mândrie am aranjat adăpostul nostru cel nou, cu cele câteva lucruri pe care le aveam pe-atunci. Deodată, îmi trece prin minte o întâmplare ciudată, care s-a petrecut atunci. În timp ce îmi așezam hainele în colibă, am descoperit lângă peretele din băligar uscat, un șarpe mic, gri. Speriată, am luat din reflex o piatră din vatră și am omorât sărmanul animal. A doua zi, când a aflat, mama-soacră părea să nu fie deloc încântată. Lketinga mi-a explicat apoi că, dacă o femeie tânără găsește un pui de șarpe, atunci când se mută la ea în manyatta, înseamnă că ea este gravidă. De aceea, nu ai voie să omori acești șerpi mici. Mi-a părut foarte rău de această întâmplare nefericită, totuși eram sigură că șarpele meu nu era semn de sarcină. Doar ar fi trebuit să observ ceva. Câteva săptămâni mai târziu s-a dovedit, firește, că în momentul acestei întâmplări eu

eram deja gravidă. „Dar mâine precis nu ne va aștepta niciun șarpe”, mă mai gândesc eu, înainte să închid, în sfârșit, ochii.

A doua zi, ne mutăm cu puținele noastre catrafuse, în locuința cea nouă. Avem doar câteva lucruri în plus față de o mutare nomadă a mamei-soacre. Numai că ea nu-și punea lucrurile într-o mașină, ci toată averea ei era transportată de un măgar. Mai întâi erau desfăcute din manyatta crengile mai mari, care mai puteau fi folosite și fixate în dreapta și în stânga măgarului, în așa fel, încât să mai aibă loc și pieile de vacă, luate din locul de dormit și făcute sul și rogojinile din sisal, lucrate de mână, care au servit ca învelitoare pe acoperiș. De jur-împrejur, ea atârna cele câteva oale, câni și tigve pe care le avea. Astfel lotul era deja pregătit pentru marșul prin stepă.

La noi, mutarea nu durează mai mult de-o oră. Mama mi-a făcut cadou o plantă verde mare, frumoasă, care dă viață încăperii. De asemenea, ne-a dat pentru început un coș cu alimente. Napirai inspectează tot ce este nou și nu prea știe, dacă să se bucure sau nu. După ce le punem toate în ordine, mă duc cu ea la locul de joacă, unde se află, pe lângă o ladă cu nisip, și un tobogan. Copiii de toate vârstele, care se joacă acolo, ne examinează puțin nesiguri și șușotesc sau chicotesc unii cu alții. Contactul cu oameni de altă culoare pare să fie aici încă ceva neobișnuit, pentru că Napirai este privită îndelung, cu uimire. Doi copii chiar fug de acolo și peste puțin timp îi văd stând cu mamele lor pe balcon. De la ceata de copii care a mai rămas, încerc să aflu măcar cum îi cheamă. Mai târziu, când ni se alătură și Madeleine, copiii devin mai vioi și ea este nevoită să le explice cine suntem.

Seara, gătesc în locuința cea nouă spaghetti. Vrem să facem o mică inaugurare, împreună cu Madeleine și fiul ei. Este pentru prima dată, de când sunt aici, când gătesc din nou într-o bucătărie europeană, pentru că mama nu a vrut să lase pe nimeni în sectorul ei. Mă bucur că pot să învârt butonul de la aragaz, ca să încălzesc plita pe care vreau eu, că pot să deschid robinetul, ca să umplu oala cu apă. Totul funcționează incredibil de ușor și de repede. Ca să gătesc așa ceva în manyatta noastră, aveam nevoie de două, trei ore. Mai întâi trebuia să cobor la râu, să umplu, cu ajutorul unei cutii de conserve, o canistră cu apă și apoi să o car acasă. După aceea, mergeam prin stepă după lemne, cu care mă chinuiam să aprind focul. Bineînțeles, nu exista hârtie de ziar. În schimb, dacă aveam noroc, găseam resturi de jar sub pietrele din vatră, în care trebuia să suflu ca să le reaprind. Până se aprindea flacăra de care aveam nevoie, coliba se umplea de un fum pișcător, care te făcea să-ți curgă lacrimile și care îți lua tot aerul. Iar acum stau aici, în locuința mea din Elveția, dau de două ori din mâini și oala este deja pe aragaz! De fiecare dată trăiesc aceste lucruri simple ca momente de fericire. Sunt conștientă de ele și îmi pare bine că am avut ocazia să cunosc și cealaltă parte.

Madeleine vine cu o sticlă de vin roșu, iar acum putem sărbători cum trebuie. Ne mirăm de faptul că deja după prima întâlnire pe care am avut-o cu celelalte mame care își cresc singure copiii, viața noastră s-a schimbat. Măine ne vedem din nou și sunt curioasă cum va decurge cea de-a doua întâlnire a noastră, dacă și celelalte au avut experiențe frumoase

asemănătoare.

Organizatoarele se bucură de aceste experiențe pozitive și mărturisesc: „Exact asta urmărim și noi. Fiecare dintre noi are niște relații și o poate ajuta pe cealaltă. Exact așa trebuie să și funcționeze!”

Intru în discuție cu o femeie nou venită în grupă și nu fac altceva, decât să mă mir. Își crește singură cei trei copii și trăiește într-un sat mic, de circa 50 de locuitori, la o altitudine de 1200 metri, într-o casă foarte veche. Ea trebuie să facă totul singură, să taie lemne, să întrețină focul în sobă, ca să aibă apă caldă și căldură și să facă reparațiile la casă. Ca să meargă la cumpărături, trebuie să facă un drum pe jos de două ore și să care totul într-un rucsac, urcând muntele înapoi. Iarna dă munți de zăpadă. De la divorțul ei, de acum câțiva ani, nu prea a mai ieșit în lume. Faptul că aici, în Elveția, o femeie tânără trăiește de bună voie atât de izolată și de patriarhal, mă impresionează foarte tare. Îmi propun să o vizitez în următorul weekend liber, pentru că vreau să văd cu ochii mei, cum reușește ea să facă toate aceste lucruri.

Mai târziu, mai discut cu o femeie drăguță, care are două fete. Și ea s-a întors de curând din străinătate și locuiește momentan la părinți, după ce căsnicia ei a eșuat. Pentru că cele două fete ale ei se înțeleg bine cu Napirai, stabilim să petrecem un weekend împreună. Duminica trece repede și fiecare merge din nou pe drumul ei. De data aceasta, am aflat că am dreptul la alocație pentru copil de la patronul meu, așa că mă decid să-i aduc șefului meu la cunoștință, cu prima ocazie, de existența

copilului meu.

La sfârșitul celei de-a doua luni de muncă la serviciul de distribuție, îmi vine o idee electrizantă. Cifra de afaceri a crescut până acum prea încet, din cauză că firmele mari fac rar o comandă imediată. Dar, pentru că din experiență am constatat că aproape fiecare client cu care intru în contact își comandă ceva pentru el, mi-a venit idea să organizez vânzări directe la personalul din bănci, de la asigurări și la alți mari întreprinzători. Șeful meu este și el de părere că trebuie să încerc, spunându-mi că mă va susține în cazul unei eventuale vânzări.

Ideea se dovedește a fi cu succes. Acum stabilesc întâlniri, ca să prezint colecțiile în avans și să hotărâm împreună o dată a vânzării. La scurt timp, are loc deja prima vânzare la o bancă și decurge excelent. Bărbații își cumpără imediat mai multe cravate de marcă și, de cele mai multe ori, fulare sau șaluri pentru soțiile lor. Bineînțeles, vânzările au loc la sfârșitul programului, ceea ce înseamnă că seara trebuie să stau până mai târziu. În schimb, relațiile cu clienții sunt foarte destinse și plăcute, pentru că ei sunt deja în bună dispoziție, ca după serviciu. Datorită creșterii încasărilor, la sfârșitul lunii s-a îmbunătățit considerabil și salariul meu.

Între timp, suntem în mijlocul verii, iar eu tot încerc să vin acasă cât pot de devreme, ca să mă pot juca afară cu fetița mea. Ne-ara acomodat de minune în noua locuință. Copiii vecinilor sunt încântați de Napirai și este un permanent du-te-vino între locuințele noastre. Odată vin copiii la noi, altădată dispare

Napirai pentru câteva ore dincolo. Este aproape la fel de multă agitație ca în Kenya, iar noi suntem fericite. În serile frumoase, Madeleine vine la noi și stăm de multe ori la taifas până noaptea târziu. De altfel, Napirai doarme și ea mai bine, atunci când aude voci. Ea poate să adoarmă la orice zgomot. Atunci când este liniște totală, dimpotrivă, nu adoarme. Cu banii câștigați în plus am cumpărat un grătar cu cărbuni și pentru Napirai un bazin. Acum, jumătate din copiii din cartier se strâng la noi, lucru care aduce multă veselie. Când plouă, ne încălțăm cu cizmele de cauciuc și mergem prin pădurea din apropiere. De cele mai multe ori, ni se mai alătură unul sau doi copii. Eu trag, pur și simplu, în piept aburul care iese din pământul umed și savurez pajiștile verzi și pădurile. Când este vreme frumoasă, facem un foc în pădure și punem pe grătar cârnăciori, pe care îi aducem de acasă. Asta le place copiilor. Eu însămi iubesc mirosul de foc, pentru că îmi amintește de viața din manyatta, din Kenya. Gândurile mele se învârt de fiecare dată în jurul unuia din nenumăratele evenimente trăite lângă foc.

De multe ori fac grătar și acasă pe grătarul cel nou cu cărbuni. În weekenduri mereu se petrecere câte ceva. Ori mergem împreună cu Madeleine sau cu alte femei din grup la un lac să facem baie și picnic, ori mergem la munte și facem mici drumeții. Toată lumea este încântată, pentru că de fiecare dată ne strângem mai mulți, femei și copii. Astfel ne abatem gândurile de la o problemă sau alta. De mult nu am mai petrecut o astfel de vară frumoasă. Totul s-a schimbat atât de repede spre bine. Singura picătură amară este că nu știu ce face

Lketinga, pentru că, de când a predat definitiv magazinul, James nu a mai auzit nimic de el.

OBSTACOLE BIROCRATICE

Dintr-odată, la începutul lunii septembrie, ceva mă smulge din euforia mea plină de entuziasm. Este vorba despre solicitarea mea de constituire a registrului genealogic, de care eu și uitasem. Simt că mor, când văd ce scrie. Conform legislației germane, eu sunt considerată ca fiind căsătorită, ceea ce înseamnă că Napirai trebuie să poarte numele tatălui, asta în cazul în care cei doi părinți nu s-au pus de acord asupra unui alt nume. Pe lângă aceasta, numele este certificat abia atunci când este înregistrat în registrul genealogic sau în buletinul de identitate, în plus, trebuie să prezint certificatul de naștere al soțului meu. Pentru numele lui Dumnezeu, de unde să scot eu acum un certificat de naștere, care, nici măcar nu există? Într-unul din formulare trebuie să răspund la o mie de întrebări, referitoare la părinții lui Lketinga. Cum să fac eu rost acum de toate aceste informații, de la un soț, despre care nici măcar nu știu unde se află în acest moment?

Toate mi se învârt în cap și mi se face rău. Lketinga nu ar fi niciodată de acord ca Napirai să-mi poarte numele. Permisul de ședere în Elveția, însă, mi s-a acordat numai pe baza faptului că Napirai și cu mine purtăm același nume și avem aceeași naționalitate. Simt că înnebunesc de teamă că cineva mi-ar putea-o lua pe Napirai. Oare din cauza câtorva paragrafe idioate să se prăbușească universul nostru atât de frumos, pe care abia l-am clădit? Sau oare Lketinga, care trăiește la 10.000 de kilometri depărtare de noi, într-un loc necunoscut, trebuie să

fie reprezentantul legal al lui Napirai?

Nu-mi vine să cred! Citesc și iar citesc întrebările și nu știu cum aș putea răspunde vreodată la ele. Îmi vine să las totul baltă! Napirai, însă, va avea cândva nevoie de un buletin, iar pentru asta îi trebuie un certificat de naștere atestat, care trebuie, însă, legalizat în Kenya. Dumnezeuule, cum să fie posibil așa ceva? Încep să nu mai știu ce trebuie să fac. Sunt disperată. O sun pe mama, care încearcă să mă încurajeze, dar nici asta nu mă ajută cu nimic.

Pentru că niciunul din cunoștii mei nu este la curent cu aceste lucruri, sun la Consulatul General German din Zürich și stabilesc o întâlnire. Acolo mă întâmpină un domn amabil și binevoitor, dar nici el nu-mi poate da prea multe informații. Îmi spune că așa sunt legile și să încerc să aflu mai multe lucruri despre familia mea de la fratele lui Lketinga. Apoi, va vedea el ce va putea face cu informațiile pe care i le aduc și dacă îi vor fi de ajuns.

Plec din consulat epuizată și transpirată toată. Singurul lucru pe care îl știu este că toată această poveste va fi complicată. Mă gândesc la rudele mele din Kenya, care îmi sunt atât de dragi, la traiul lor umil și primitiv. Cum să le explic eu acestor oameni, că în lumea noastră civilizată avem nevoie de toate aceste lucruri? Iar acum trebuie să mai dea referințe și despre morți, ei, care nici măcar nu-și cunosc ziua de naștere și nu înțeleg de ce se mai și serbează! Mi se pare absurd.

Dar pentru că nu văd altă soluție, mă apuc și-i scriu lui James o scrisoare lungă. Îl rog să-mi răspundă, cât poate de exact, la toate aceste întrebări și, dacă este posibil, să bată scrisoarea la

mașină și să o legalizeze la misiune. Îi scriu că îmi pare foarte rău că am produs atâta neliniște în sat din cauza aceasta, dar pentru mine și pentru Napirai aceste lucruri sunt foarte importante. Trimit scrisoarea, fără să-mi fac prea multe speranțe. Sunt convinsă că va dura mai mult de două, trei luni până voi primi răspuns, pentru că în perioada aceasta James este la școală și abia de Crăciun se va duce acasă. Consulatul urmează să trimită certificatul de naștere al lui Napirai și certificatul de căsătorie, în Kenya, pentru legalizare. Și asta va dura o veșnicie. În ciuda tuturor acestor evenimente agitate, începem să ne ic venim încet, încet, la viața de zi cu zi și încerc să nu mă mai gândesc la eventuale vești proaste. Într-un fel sau altul, se va rezolva și problema aceasta.

Cu câteva săptămâni înainte de Crăciun, vânzările la persoanele particulare merg excelent, pentru că produsele se potrivesc de minune pentru cadouri. Șeful meu este foarte mulțumit de mine și-mi cumpără în leasing o mașină nouă, frumoasă, deoarece Fordul meu vechi mă lasă tot mai des în pană în mijlocul orașului, lucru care îmi creează deja destul de multe probleme la întâlnirile cu clienții. Totuși, sunt impresionată, de cât de repede și de ușor mi se acordă ajutor, de fiecare dată când am pană. Ori oprește un șofer, ori este chemat Serviciul de Intervenție și, în cel mai scurt timp, am un ajutor. Și când mă gândesc ce probleme aveam în Kenya! Acolo stăteam de multe ori ore întregi, dacă nu zile, afară, în mijlocul sălbătăciei și nu trecea nimeni, care să te ajute. Cu timpul, am fost nevoită să învăț să meșteresc singură la motor sau să repar penele de

cauciuc, care nu se mai terminau. Numai când rămâneam împotmolită cu Land Rover-ul în noroi sau în nisip, mă puteau ajuta localnicii, tăind din arbuști lemne, pe care le puneau dedesubtul roților, ca să am aderență.

Într-o zi, mă duc mândră cu mașina cea nouă la serviciu. Peste noapte ninsese și străzile erau pline de mâzgă. Eu mă simt, însă, în siguranță, pentru că șeful meu m-a asigurat că pot merge cu cauciucurile, care sunt pentru orice tip de vreme, și în condiții de iarnă. Totuși, merg încet și cu atenție. Când iau, însă, o curbă la dreapta, mașina nu mă mai ascultă, alunecă pe mâzgă tot mai mult și se oprește direct într-o mașină parcată. Eu sunt șocată. Nu am mai avut niciodată în viața mea un accident. Și, Dumnezeu mi-e martor, în Kenya am mers pe cele mai cumplite drumuri, la care nu știu dacă s-ar fi încumetat cineva. Nu-mi pot explica, cum a fost posibil așa ceva, mai ales că am intrat în curbă chiar încet. Mașina mea cea nouă și frumoasă acum este avariata rău în partea din față, iar mașina parcată nu arată nici ea mai bine. Încep să se deschidă ușile și ferestrele de la locuințe, una câte una și peste puțin timp, în fața mașinii celei noi, dar acum deteriorată, stă o femeie. Îmi pare enorm de rău de ceea ce s-a întâmplat și nu mă gândesc decât la faptul că șeful meu îmi va tăia gâtul. Când apare soțul păgubitei, care, culmea ironiei, se dovedește a fi tinichigiu de caroserii, vede imediat că nu am cauciucuri de iarnă la mașină. Eu cred că nu am înțeles bine și încep să devin isterică. El ne calmează pe amândouă, spunând: „Nu-i chiar atât de rău cum pare.” La telefon, șeful meu reacționează și el calm și-mi spune că trimite o mașină să mă remorcheze. Astfel se încheie prima

mea săptămână cu mașina cea nouă. Până este reparată, mi se dă o mașină în schimb. „De restul se va ocupa asigurarea”, mă liniștește șeful meu. Atât de simplu este aici!

În timpul organizării și desfășurării vânzărilor la persoane particulare, intru în contact cu tot mai mulți oameni. De asemenea, tot mai des se întâmplă să mă invite câte un bărbat sau altul să mâncăm, sau să bem ceva împreună. Până acum am tot refuzat, dar acum am întâlnit pe cineva care îmi place și îi accept invitația. Ne dăm întâlnire la un restaurant și astfel ies, pentru prima dată de la întoarcerea mea din Kenya, cu un bărbat. Napirai rămâne la mama, să doarmă. În timp ce stăm de vorbă la masă, constat că viața mea anterioară nu este primită cu prea mult entuziasm. „Ah, ai deja un copil?”, este una dintre remarcile sale, spuse cu aparentă indiferență, deși tonul lui trădează totul. Și astfel se termină repede seara. Altădată, sunt nevoită să aud întrebări de genul: „Aha, ție îți plac mai degrabă negrii?” Cu toate că le spun că nu cunosc decât un singur bărbat african și anume pe soțul meu, rămân cu un gust amar. Odată mi se pune chiar întrebarea: „Ai făcut vreodată un test SIDA?” De fiecare dată sunt dezamăgită și astfel se termină, de cele mai multe ori „. Relațiile”, înainte să le încep. În curând, mă satur să-mi tot duc fetița să doarmă la mama, numai pentru o cină, la care, de cele mai multe ori, discut despre lucruri neplăcute. Mai bine mă delectez gătind ceva pentru prietenele mele sau petrecând acasă. Din când în când, mă întâlnesc cu foste colege și foști colegi din Rapperswil, dacă în restaurant se cântă muzică live. Acolo pot să o iau și pe Napirai cu mine, iar ea se

bucură. Îi place să fie înconjurată de mulți oameni, iar la restaurant se așază direct în fața formației de muzică și dansează fericită, de una singură. Lumea se amuză când o vede. Câteodată, merge de la o masă la alta și se uită, pur și simplu, la oameni. De multe ori se întoarce din nou la locul nostru cu câte un mic cadou. Mie îmi vine să râd, deși uneori mă întreb dacă această simpatie se datorează culorii pielii ei, sau faptului că este atât de curioasă și de veselă. Dacă la ora unsprezece noaptea ne mai aflăm încă în local, aud, din când în când, câte o remarcă de genul: „Un copil trebuie să fie la ora asta în pat!” „Da, probabil că și mama la fel”, mă gândesc eu. Fiica mea este fericită că este cu mine și îi place, la fel ca și mie, să asculte muzică și să fim împreună. Mai ales că la sfârșit de săptămână putem dormi pe săturate. Și în țările sudice, oamenii își iau copiii cu ei și este cunoscut faptul că acolo lumea este mai veselă. Eu nu mă las impresionată și stau cu copilul meu până când îmi dau seama că este, într-adevăr, obosit. Apoi plecăm satisfăcute acasă.

La una din următoarele întâlniri cu grupul nostru, povestesc și despre aceste remarce și imediat ia naștere o discuție aprinsă. Multe femei, care trăiesc singure, sunt dezorientate. Din cauză că nu au suficient curaj, stau acasă cu copiii lor mici și nu ies nicăieri, până le apasă singurătatea. Nu, eu trăiesc și îmi educ fiica după cum simt.

Din nou ne aflăm în ajunul Crăciunului și totul este acoperit de zăpadă. Cineva de la noi din cartier mă întreabă dacă nu vreau să petrec și eu ziua de Moș Nicolae într-o cabană din pădure.

Fiecare contribuie cu o sumă mică și acolo va veni un Moș Nicolae, cu un măgar și cu toate cele. Eu sunt de acord și abia aștept să văd cum va reacționa Napirai. Ne strângem în cabană zece adulți, împreună cu copiii lor. Totul este decorat festiv, iar pe masă se află nuci, mandarine, lumânări și vin. După vreo oră, auzim clopoței sunând și apoi un ciocănit în ușă. De emoție, copiii sar în brațele părinților. Napirai se uită mirată la mine, iar apoi din nou la ușă. Parcă este vrăjită. Apar doi Moși Nicolae roșii, împreună cu slujitorul lor, Rupprecht, îmbrăcat în negru și cu o nuia la el. Pentru o secundă, se face liniște în casuță. Abia când adulții îi salută pe cei doi Moși Nicolae, copiii încep să râdă sau să se cuibărească repede lângă părinții lor. Napirai mă întreabă mirată: „Mama, cine este ăsta?” li povestesc, sub formă de glumă, toată povestea și apoi ascultăm poezioarele adresate fiecărui copil în parte. După aceea, ei își iau săculeții plini de la Moș Nicolae. Napirai, însă, vrea să se ducă la bărbatul îmbrăcat în negru. Nu o interesează deloc Moșii îmbrăcați în roșu, ci se așază în fața slujitorului Rupprecht și încearcă să pună mâna pe barba lui lipită, lungă și neagră. Situația li se pare tuturor atât de ciudată, încât se iscă râsete puternice. Majoritatea copiilor îl ocolesc pe acest bărbat, iar pe Napirai nu o interesează decât acesta. Noi râdem cu lacrimi. Mie mi-e clar că acest lucru are legătură cu Africa. Precis își aduce aminte de originea ei africană, iar fețele închise la culoare îi sunt încă familiare.

Cu ocazia asta îmi aduc aminte de o situație ciudată, de acum aproape o jumătate de an, când am fost la cumpărături. Urcam cu scara rulantă, când, din direcția opusă, venea pe cealaltă

parte un bărbat de culoare. Napirai, care stătea în căruciorul de cumpărături, a arătat cu degetul spre bărbat și a strigat tare: „Tata!”. Bărbatul a zâmbit spre noi, în timp ce eu m-am înroșit toată la față.

Iar acum nu se mai dezlipește de lângă slujitorul Rupprecht, îmbrăcat în negru. Sunt sigură că, atunci când va fi mare, va vrea să-și vadă tatăl. Petrecerea noastră de Moș Nicolae se apropie de sfârșit și ne apucăm să facem împreună ordine în cabană. În drum spre casă, Napirai își duce mândră săculețul plin cu nuci, turtă dulce și ciocolată.

Peste câteva zile primesc o scrisoare de la James, în care îmi spune că toți sunt oarecum bine, dar aproape de un an de zile nu a mai plouat, iar oamenii și animalele suferă de foame. Din cauza secetei, au murit deja multe animale. Pentru că nu mai crește deloc iarbă, vacile mor, iar oamenii nu mai au lapte, acesta însemnând pentru ei hrana de bază. Familia lui este, însă, bine, și asta datorită ajutorului meu financiar și a celui de la fratele meu, Marc. Îmi mulțumește încă o dată din suflet și ne transmite salutări din partea întregii familii. Despre întrebarea mea, referitoare la registrul genealogic, nu scrie nimic, așa că nu știu dacă scrisorile noastre au dispărut pe drum, sau scrisoarea mea s-a rătăcit. Voi mai aștepta puțin. Îmi scrie că despre Lketinga nu știe, în continuare, nimic, dar la Mombasa nu vrea să meargă, în momentul în care va afla ceva nou, mă va informa. În curând, de Crăciun, se va duce pentru două luni acasă și acolo va organiza din nou o mare festivitate. Pentru aceasta ar trebui să mai cumpere o capră, dar nu mai are bani.

El speră și de data aceasta la un ajutor din partea mea.

Crăciunul îl petrecem la mama și la Hanspeter. Și de data aceasta se strâng o groază de cadouri pentru fiica mea și mă cuprind muștrările de conștiință, când mă gândesc la nevoile și la seceta de pe cealaltă parte a pământului.

De Revelion, președinta grupului de mame care își cresc singure copiii ne-a invitat la ea acasă. Fiecare aduce din nou câte ceva: salate, pizza, prăjituri, carne, vin sau șampanie. Până la urmă, ne strângem cam treisprezece adulți și de două ori mai mulți copii, de toate vârstele. Locuința este frumos decorată și bufetul apetisant. Mâncăm, după care dansăm. Este trecut de ora zece și mai avem încă atâta mâncare, încât ne gândim ce să facem. Atunci ne vine ideea să sunăm la un post de radio și să transmitem un mesaj potrivit. După câteva încercări fără succes, una dintre noi obține legătura cu postul. Le povestește pe scurt despre petrecerea noastră, că suntem treisprezece femei și că ne-a rămas multă mâncare, iar cine vine nu trebuie să aducă decât bună dispoziție cu el. Despre copii nu pomenește nimic. Nu după mult timp, telefonul începe să sune încontinuu. Se prezintă, unul după altul, bărbați singuri sau chiar grupuri' de bărbați. Celor care ni se par simpatici, le dăm adresa. După vreo zece minute, însă, nu mai răspundem, pentru că altfel s-ar dezmembra din temelii toată locuința. Nu durează mult, că și apar primii musafiri la ușă. Copiii mai mari se reped să le deschidă. Musafirii își cer scuze, crezând ca au sunat la adresa greșită, dar copiii, bine „dresați”, le spun: „Nu, nu, intrați! Mamele noastre sunt în sufragerie și stau sau dansează.” Toți sunt întâmpinați astfel. Unii, deși sunt nedumeriți alunei când

văd copiii, rămân, alții pleacă imediat. La miezul nopții se strâng opt bărbați, care stau degeaba. Răbdători, ei îi lasă pe copii să le pună pălării și nasuri din carton, pe care le au de la locul de artificii de la masă. Cu puțin timp înainte de ora doua. Cedează și copiii cei mai neastâmpărați, așa că ne încheiem petrecerea de Revelion. A fost ceva mai deosebit și vesel.

Acasă o pun pe Napirai, dormind, în pat și reflectez asupra anului care a trecut. S-au schimbat atât de multe, dar eu mă simt fericită. Stau într-o locuință confortabilă de două camere și jumătate și, după aproape un an de zile, mi se pare încă enormă, în comparație cu adăposturile mele de altădată. Și astăzi, înainte să-mi iau ceva de mâncare din frigider, stau ceva timp și îl contemp lu, doar așa, pur și simplu, din prețuire și respect. Da, am reușit și îi mulțumesc bunului Dumnezeu pentru toate realizările din anul trecut. Sunt curioasă cum va fi anul care vine, 1992.

Chiar la începutul anului am o programare la medicul de familie, pentru un control. Trebuie să-mi fac analizele de sânge și să-mi verific valorile ficatului. Medicul meu, care îmi cunoaște istoria de la primul consult, este surprins de cât de bine și de refăcută arăt după acest an. Nu este de mirare, pentru că m-am îngrășat aproape zece kilograme. Sunt încă foarte slabă, dar nu mai arăt schiloadă. La analizele de sânge mai apar încă câțiva agenți patogeni de malarie, lucru care este cel mult nefiresc, la cât de des m-am îmbolnăvit eu de această boală tropicală gravă. Și, la valorile ficatului, medicul rămâne consternat și nu-i vine să creadă că pot fi considerată aproape

sănătoasă. Îi spun că aici, în Elveția, eu nu m-am preocupat de boală, ci m-am considerat imediat sănătoasă. „Probabil că această atitudine a dumneavoastră a contribuit mult la însănătoșire. Nu am mai întâlnit niciodată pe cineva care să-și revină atât de repede, într-un timp atât de scurt”, îmi spune el bucuros și mă lasă să plec, considerându-mă sănătoasă.

Luna ianuarie este rece și umedă. Vânzările nu merg la fel de bine ca în perioada de dinainte de Crăciun. Oamenii par să fie reci și morocănoși. Șeful meu mă critică și el, spunând că cifra de afaceri ar putea fi mai mare. Eu, dimpotrivă, îmi dau seama că în golul din ianuarie nu poate avea pretenții prea mari. Știu asta din experiențele anterioare. Asta ar trebui să știe și el, mai ales că, așa cum mi-a povestit el odată, plin de mândrie, face afaceri de peste patruzeci de ani. În orice caz, în momentul de față mă bucur de fiecare comandă, cât de mică. Sunt convinsă că în februarie va merge din nou mai bine.

Singura distracție mai mare a mea este carnavalul, care se serbează în sat. Napirai participă și ea, pentru prima dată, și s-a costumat în vrăjitoare. Se duce împreună cu o prietenă și îi plac nebuniile care se petrec în jurul ei. În rest, s-a acomodat de minune la familia bonei ei. Câteodată, atunci când apar eu, se întâmplă să nu vrea să vină acasă, atât este de absorbită de jocul cu ceilalți copii. La început mă doare puțin acest lucru, dar, pe de altă parte, sunt foarte fericită că-i place atât de mult acolo.

În sfârșit, primesc scrisoarea, bătută la mașină, din Barsaloi. Sunt copleșită de faptul că James a reușit să pună pe picioare acest lucru. Îmi scrie că toată familia se bucură, ba chiar mama a

plâns de emoție, atunci când a aflat că trebuie să fie înregistrată oficial aici, în Elveția, în registrul genealogic. Mă așteptam la orice, numai la o astfel de reacție nu. Îmi curg și mie lacrimile și dintr-odată mi se face din nou dor de mama-soacră. A răspuns aproape la toate întrebările, iar scrisoarea este ștampilată de misiune. Le pare rău, dar un certificat de naștere nu există și nicio dată de naștere exactă a lui Lketinga. În schimb, mi se dau informații despre tatăl decedat. Ah, cât de tare mă bucur și cât îi mulțumesc mamei-soacre pentru înțelegerea ei!

Plină de încredere, mă duc la Consulatul German și îi prezint domnului respectiv scrisoarea. Din nou complete/, o groază de formulare. Unele lucruri, care tot nu reies destul de clar din scrisoare, trebuie să le declar sub jurământ. Din nou sunt trimise toate actele la Berlin, ceea ce înseamnă că trebuie să aștept mai departe. În orice caz, mi-e clar că aceasta nu a fost nicidecum ultima vizită la consulat.

La serviciu, aproape că nu mai există societate de asigurări sau bancă, la care să nu mă fi prezentat încă. La Basel am reușit chiar să mă duc în aceeași zi la firma chimică Sandoz și după masa la Hoffmann La Roche. Să-l văd pe acela, care mai face așa ceva, mă gândesc eu satisfăcută. La jumătatea lui martie, mă duc pe neașteptate la o bancă, cu care stabilisem să mă prezint o dată la trei luni. Clienta respectivă comandase mereu o mulțime de șaluri de marcă, scumpe. Intru în clădire și întreb de ea. Apare și-mi spune, complet surprinsă: „Da, deci nu știți că acum trei săptămâni am fost la dumneavoastră la magazin și am predat o comandă? Aveam nevoie urgentă de câteva șaluri

și am încercat să vă găsesc la telefon. Atunci mi s-a făcut propunerea să trec imediat pe la magazin și așa că mi-am ales de-acolo tot ce-mi trebuia și mi-am făcut aprovizionarea din nou pentru câteva luni.” Eu mă mir, pentru că nu am știut nimic despre acest lucru. Nu las, însă, să se observe mirarea mea, o salut amabil și plec. Acasă verific deconturile și nu găsesc nicio însemnare referitoare la această comandă. A doua zi, îl sun pe șeful meu și îl întreb. Mai întâi el încearcă să se eschiveze, dar până la urmă îmi spune că această comandă nu mă privește, deoarece doamna a făcut o altă comandă în magazin și nu la mine. Eu sunt de altă părere, pentru că este vorba despre o clientelă creată de mine, iar comenzile ei ulterioare ar trebui trecute în contul meu de afaceri. La urma urmei, comisionul reprezintă o parte din salariul meu. El nu vrea să recunoască, iar eu mă înfurii tot mai tare. Presupun că ceva asemănător s-a mai întâmplat deja, de mai multe ori. Se iscă un duel de cuvinte neplăcut. Nu pot pricepe, de ce este atât de încăpățânat și încearcă să-mi atragă clientela mea. Din cauza vânzărilor personale, eu am lucrat de multe ori în plus, până noaptea târziu, iar acum el mă atacă pe la spate. Sunt cumplit decepționată și mă simt exploatată într-un mod nerușinat. Așa ceva nu pot să suport. Reacionez în mod corespunzător și îmi dau demisia pe loc. „Da, da, faceți acest lucru!”, râde el batjocoritor și îmi închide telefonul. După ce stau puțin și mă gândesc, îmi dau seama că, într-adevăr, el vrea să scape de mine. Eu i-am creat toate legăturile, iar acum vrea să facă economie cu salariul meu. Sunt atât de furioasă și de dezamăgită, că-mi dau lacrimile. De iertat pot ierta multe, dar

nu când cineva mă tratează nedrept. Așa că îmi scriu, la numai opt luni după ce mi-am început cu atâta succes primul meu serviciu, demisia. Voi găsi din nou altceva, sunt convinsă. În orice caz, trebuie să-mi scrie o caracterizare și vai de capul lui, dacă aceasta nu este corespunzătoare! La urma urmei, o serie întreagă de firme, la care eu am organizat vânzări personale, au trimis scrisori de mulțumire pentru buna organizare și pentru implicarea mea. Peste o săptămână duc mașina și colecția înapoi, nu fără să fi stabilit dinainte, că îmi voi primi salariul pe care îl am de încasat. În afară de aceasta, îi cer să-mi dea caracterizarea, să o verific. Contrar așteptărilor, totul decurge bine și astfel ne despărțim fără prea multe cuvinte. Deși până la acest incident perioada petrecută la primul meu loc de muncă a fost una frumoasă, mă bucur că am fost consecventă, deoarece îmi dau seama că mai târziu povestea ar fi avut un final și mai neplăcut.

Iată-mă acum și fără mașină, și fără serviciu, dar cu o locuință care, pe lângă toate celelalte lucruri, trebuie plătită. Seara mă duc în Rapperswil. Simt nevoia să mă deconectez și să reflectez.

Napirai doarme pentru prima dată la fetele vecinei, lucru care-i place foarte tare. În cursul serii mă întâlnesc cu niște cunoștințe mai vechi și le povestesc despre demisia mea. Unul dintre ei mă sfătuiește să mă interesez la o firmă cunoscută de el, care vinde articole de reclamă. Peste câteva zile, mă întâlnesc cu cei de-acolo. Oferta nu este nemaipomenită, dar este mai mult decât nimic și se poate face ceva din asta. Este vorba despre diverse produse de reclamă, cum ar fi: brichete, pixuri,

mape și altele, iar în ceea ce privește clientela, nu există anumite restricții. Fiecare firmă este un potențial client. Numai că eu trebuie să o iau de la început, pentru că în domeniul meu nu există încă o clientelă formată.

La o săptămână după discuția noastră, încep noua muncă. Se dovedește a fi aproape imposibil să stabilesc întâlniri. Circul cu o mașină luată în leasing și mă duc pe la mici întreprinderi, birouri, restaurante etc., încercând să vând articolele cu reclama firmei respective. Pentru că prețurile noastre se află mai degrabă în sectorul inferior, vânzarea merge bine și multă lume comandă imediat pe loc. În două, trei luni mi s-a dus vestea că vând lucruri bune și utile. De aceea, lumea mă recomandă mai departe și nu după mult timp încep să sune primii clienți, din proprie inițiativă. Aici, în branșa aceasta, nu este atât de complicat să intri în contact cu lumea. Câteodată, se întâmplă să trec pe neașteptate pe la o firmă, unde angajații tocmai au pauză. Atunci ei mă salută râzând și mă invită la o cafea, timp în care se uită la produse. Deși stilul de vânzare se deosebește foarte mult față de cel de la serviciul anterior, eu mă simt bine și fac cunoștință cu multă lume.

Cercul meu de prieteni s-a lărgit între timp considerabil. Cunosc îndeosebi o serie de femei care îmi sunt simpatice și astfel, nu-mi este greu să găsesc companie pentru o ieșire seara. Cel mai mult îmi place să mă duc să dansez. Stau în localuri și mă uit cum se înghesuie lumea în jurul barurilor și abia pot discuta din cauza muzicii asurzitoare. Am senzația că toți așteaptă ceva. Între mine și această mulțime de oameni se află

un zid invizibil. Am sentimentul că, deși mă aflu aici, nu sunt prezentă. Mă simt mai degrabă în plus, decât în centrul atenției. Eu însămi nu-mi prea pot explica această trăire, mai ales că fac cunoștință cu o mulțime de lume, ba chiar, din când în când, ia naștere și câte un flirt. Pe de altă parte, mă minunez, ba câteodată sunt chiar fascinată de felul în care s-au schimbat societatea și muzica.

Dacă mă gândesc la discoteca pe care am organizat-o eu de câteva ori la Barsaloi, îmi vine să râd, făcând comparație. Acolo era suficientă partea din spate a magazinului nostru, de unde am scos sacii cu porumb. Singura sursă de muzică era un radio cu tranzistori, cuplat la bateria de la mașina noastră veche. Aveam Cola, bere și carne de capră făcută la grătar. Valuri de oameni, tineri și bătrâni, veneau la discoteca improvizată de noi. Cei mai mulți dintre ei participau, pentru prima dată, la o astfel de manifestare și se mirau ca niște copii mari. Până și bătrânii stăteau ghemuiți pe pământ, înveliți în păturile lor de lână și râdeau. Numai femeile rămâneau afară, lucru care nu-i împiedica pe bărbați să se destrăbăleze la dans. Toată lumea era fericită și exista un sentiment de „împreună”. Acolo nu simțeam acest zid între mine și ceilalți. Era o trăire intensă, pe când aici, totul mi se pare mai mult un consum. Cu toate acestea, ies seara undeva, mă las desfătă de muzica cea nouă și dansez câteodată ore întregi.

Napirai crește și este o fetiță foarte isteată și veselă. Deși nu îi mai dau de mult să sugă, relația noastră este profundă. Dormim, însă, în continuare împreună, în aceeași cameră, în

patul cel mare.

Odată, într-un weekend, plecăm împreună la Biel, ca să-mi văd fostul meu magazin cu rochii de mireasă, pe care l-am vândut înainte de plecarea în Africa, unei prietene. Pe drum, mă tot gândesc, dacă să-l sun și pe Marco, fostul meu prieten de-atunci, pe care l-am părăsit pentru Lketinga. Până la Biel nu reușesc să mă decid, așa că parchez mai întâi în partea veche a orașului, unde se află buticul. Succesoarea mea, Mimi, nu știe nimic despre întoarcerea mea, pentru că nu am mai avut de multă vreme nicio legătură. Cobor scările la magazin și observ că nu s-a schimbat nimic. În magazin se află două clienți, care discută cu Mimi. Când ne vede, nu-i vine să creadă. „Nu se poate! Corinne, ești tu într-adevăr? Nu-mi vine să cred! Cum ai ajuns aici?” Se uită fix la mine, derutată și uluită, în timp ce eu o întâmpin cu un sărut pe obraz.

„Ah, este o poveste lungă, dar hai să lăsăm asta. Mai întâi trebuie să-mi spui tu, cum te descurci cu magazinul”, o fac eu să-și revină. Bineînțeles, acum o admiră îndelung pe Napirai. Când rămânem singure, ne depănăm viețile. După ce a preluat buticul, l-a cunoscut pe actualul partener de viață, veste care pe mine mă bucură foarte tare, pentru că după divorț, ea a fost ani de zile singură. Apoi urmează povestea mea, care, și în rezumat durează ceva mai mult. La sfârșit, văd că o întristează faptul că marea mea dragoste a avut un final atât de tragic. Mă întreabă brusc, dacă nu am chef să-i vizitez, pe ea și pe prietenul ei, împreună cu fiica mea, la St. Raphael, în sudul Franței. Îmi spune că au închiriat acolo o vilă frumoasă pentru câteva săptămâni, deoarece prietenul ei a acceptat o muncă de sezon,

la revizia motoarelor de vapoare. Peste două săptămâni ea pleacă acolo și suntem oricând binevenite. „Vila are o poziție minunată și este destul loc pentru toți. Atunci ai putea să-mi povestești mai amănunțit viața ta.” Eu accept imediat invitația, pentru că de ani de zile nu am mai fost în vacanță, deși fiecare crede, atunci când pomenesc de cei patru ani petrecuți în Kenya, că acesta a fost pentru mine concediu.

Îmi scrie adresa, după care o întreb de Marco. Din păcate, ea nu mai are aproape deloc contact cu cercul nostru vechi de prieteni, dar știe că Marco s-a mutat. Așa că îl sun, fără să stau prea mult pe gânduri. Vocea lui nu sună nici surprinsă, nici supărată și discutăm așa un timp la telefon, după care ne dăm întâlnire la un restaurant. El nu prea s-a schimbat. Ne povestim pe scurt lucrurile mai importante din anii trecuți și astfel aflăm că și el a avut o relație, care a eșuat. Acum s-a săturat de singurătate în doi, lucru pe care îl mărturisește fără ură, cu un zâmbet radiant. În curând nu mai avem nimic să ne povestim și ne luăm la revedere, mai ales că Napirai s-a plictisit de tot.

În drum spre casă, îmi imaginez cum va fi vacanța în sudul Franței și abia aștept, mai ales că în St. Raphael trăiește o mătușă din partea mamei, originară din Indochina, adică din Vietnamul de astăzi și cu ocazia aceasta o pot cunoaște, în sfârșit.

Peste trei săptămâni plecăm. Avem mult de mers. Pe drum cântăm, îi povestesc lui Napirai întâmplări sau ascultăm casete cu povești. Câteva sute de kilometri totul decurge excelent. Treptat, însă, Napirai începe să devină miorlăită, pentru că nu mai vrea să stea în mașină. Toate încercările mele de a-i distra

atenția nu au niciun succes și sunt nevoită să ies de pe autostradă și să caut un hotel. În Italia, la mijlocul lunii iulie, și în plus în apropiere de mare, acest lucru se dovedește a fi o încercare lipsită de șanse. Totul este ocupat. Pe deasupra, lumea ne privește și cu suspiciune. Tocmai când ne pregătim să înnoptăm în mașină, mai facem o încercare și avem, în sfârșit, noroc. Găsim o cameră simplă și zgomotoasă, într-o pensiune veche, aflată pe o stradă circulată. Înainte să ne cazăm, vreau să ne mai dezmoțim puțin picioarele și facem o plimbare. Este o localitate mică și frumoasă, unde bătrânii stau pe stradă, în fața caselor. Îi tot aud spunând: „Che bella bambina, che bella!” Unii sunt atât de încântați de fetița mea, încât vor să o mângâie și să pună mâna pe ea. Lui Napirai nu-i place absolut deloc și reacționează la drăgălășeniile lor cu priviri încruntate. Ne retragem în pensiune, frânate de oboseală și, înainte să adormim, mâncăm ultimele noastre sandvișuri.

A doua zi parcurgem ultimele sute de kilometri până în St. Raphael și, datorită bunului meu simț al orientării, exersat în munca de teren, găsim vila din prima. Mimi ne întâmpină bucuroasă. Casa este uriașă și are un bazin minunat. Seara mi-l prezintă pe prietenul ei. Sunt plăcut surprinsă și încântată. Este un bărbat deschis, tinerel și vesel, care pare să-i citească lui Mimi din ochi orice dorință. Petrecem o seară plăcută. Deja a doua zi, însă, se întâmplă aproape o tragedie. În timp ce eu sunt plecată să cumpăr pâine, acasă se petrece o scenă îngrozitoare. Napirai se furișează, fără să scoată o vorbă, pe scară în jos, spre bazin, iar când Mimi vine pe terasă, pur și simplu întâmplător, nu vede decât un smoc de păr ieșind la suprafața apei. Ea fuge

la bazin și-o trage pe Napirai în ultimul moment afară. Când mă întorc, după 20 de minute, fetița încă țipă ca din gură de șarpe. Cuprinsă de panică, alerg pe scări în sus și văd că are capul roșu. În timp ce Mimi povestește agitată ce s-a întâmplat, mie mi se înmoaie genunchii. Când îmi dau seama cât de aproape a fost copilul meu de moarte, mă podidesc lacrimile. O țin ore întregi în brațe și în următoarele zile nu o mai scap nicio secundă din vedere. Mă duc cu ea la mare, unde îi place să sape în nisip. Facem o plimbare prin sat și Napirai vede, pentru prima dată, un bălci cu carusele, care o farmecă imediat. În rest, concediul se desfășoară liniștit, pentru mine chiar aproape prea plictisitor. Eu nu mai sunt obișnuită să stau, fără să fac nimic și să am atât de mult timp.

De multe ori mă gândesc la Kenya, la familia mea de-acolo și mi-ar plăcea să știu ce s-a întâmplat cu Lketinga și ce gândește el acum, după acești aproape doi ani, de când am plecat eu de-acolo. Știu, el trăiește încă, dar nu știu cum și unde. În ultima lui scrisoare, James mi-a spus că un alt războinic-samburu de pe țărm a venit acasă și a povestit că Lketinga trăiește ba acolo, ba dincolo. Mașina o mai are încă, dar i s-a întâmplat un accident grav. Din fericire, nu s-a ales decât cu câteva zgârieturi pe față. Scrisoarea m-a întristat, dar nu am putut face nimic. Iar acum eu stau aici, la St. Raphael și genul acesta de concediu mi se pare chiar plictisitor.

Singurul divertisment este întâlnirea cu mătușa mea. Mă duc la ea fără să o anunț și mă prezint. Se bucură foarte tare de vizita noastră inopinată. Este o femeie în vârstă, mică, firavă și i se vede clar originea asiatică. Povestește întâmplări din viața ei

agitată, de dinainte de război. Familia ei era foarte înstărită și avea peste 80 de angajați, lucru pe care eu abia mi-l pot imagina. Când era copil, i s-au bandajat picioarele, ca să rămână mici și astfel să fie mai bună de măritat. Mai târziu, când a devenit soția fratelui bunicului meu și a trebuit să se refugieze în Franța, a suferit nenumărate operații, ca să poată merge, cât de cât, fără dureri. Eu mă îngrozesc, pentru că așa ceva nu am mai auzit niciodată. Într-un fel, îmi aduc aminte de incizia groaznică a fetelor, care încă este practică la sâmburi și în celelalte triburi. „De ce, peste tot în lume, fetele sunt acelea care sunt maltratate într-un fel sau altul?”, mă întreb eu deprimată. Mai urmează și alte povești din viața ei zbuciumată, pe care le ascult fascinată. Ne luăm rămas-bun, bucuroasă că am cunoscut-o pe această femeie interesantă. Cine știe, dacă o voi mai vedea vreodată.

Ajunsă din nou acasă, îi povestesc mamei despre nenorocirea care era să se întâmple în bazin, ca să nu o mai scape nici ea pe Napirai din ochi, atunci când îi face baie Bineînțeles, mama o învață chiar în același an să înoate, ceea ce reprezintă cu siguranță cel mai bun mod de a preveni astfel de accidente. Viața noastră de zi cu zi merge mai departe. Ziua sunt la serviciu, iar Napirai își petrece timpul la mama sau la bonă. După vacanța petrecută împreună cu ea, mi-e din nou foarte greu să-mi „predau” copilul. Vânzările merg, însă, bine, așa că mă abat de la aceste gânduri și în curând îmi revine chef de lucru. Cu salariul meu abia reușesc să fac față. Câteodată, îmi mai rămân la sfârșitul lunii câteva sute de franci, pe care îi pun de-o parte pentru un eventual concediu sau pentru impozite.

Într-o zi, mă duc iarăși pe neașteptate la un client nou. Când intru în magazinul lui, el începe să râdă, după care strigă: „Din nou un comis-voiajor! Cu ce doriți să mă mai vrăjiți? Mai este deja unul aici, care încearcă” și îmi arată spre un bărbat simpatic, îi salut degajat pe amândoi și constat că nu vindem aceleași produse. El este specializat pe tricouri cu reclama firmei. Discutăm despre una, alta și peste puțin timp reușim să prezentăm împreună o ofertă mai mare. În momentul în care vreau să-mi iau la revedere, colegul mă invită la o cafea, spunându-mi că vrea să mai discute puțin cu mine. La restaurant îmi propune un job, spunându-mi că, dacă am chef, pot începe la el. El lucrează la o întreprindere care se ocupă cu vânzări de tricouri, pulovere și cămăși de calitate, imprimate și brodate. Îmi spune că se câștigă bani frumoși și că are o echipă grozavă. Îl ascult cu atenție și îi accept cu plăcere și cartea de vizită, din care îmi dau seama că el este șeful distribuitorilor de produse. Eu, însă, sunt foarte mulțumită de actuala mea muncă, așa că îi dau un răspuns corespunzător, spunându-i că, în caz că se schimbă ceva, îl voi anunța.

Acasă găsesc o scrisoare de la Consulatul German. Mi se face un gol în stomac, când deschid plicul, pentru că știu că problema referitoare la registrul genealogic este încă nelămurită. Dar, după ce citesc cele două pagini, sunt, dintr-odată, mai mult decât fericită. Se pare că informațiile din Kenya au fost suficiente! Acum am în mână un duplicat al registrului genealogic, în care Napirai este înregistrată cu numele meu de familie. Asta înseamnă, înainte de toate, că i s-a acordat definitiv naționalitatea germană și totodată că nu mai avem

niciun fel de probleme în Elveția. În sfârșit, sunt sigură că am trecut și peste ultimul obstacol. Acum nu îmi mai rămâne decât să înaintez acțiunea de divorț. Dar, pentru că momentan nu am nicio altă relație, acesta nu este lucrul cel mai important, așa că mai pot aștepta. Cu ocazia primirii acestei vești bune, în weekend dau o petrecere, la care invit două prietene cu copiii lor și facem un grătar.

Nu trece, însă, mult timp, că urmează o veste proastă. Bona lui Napirai mă anunță că este din nou gravidă și că atunci când va naște nu va mai avea, din păcate, nici timp și nici loc de dormit pentru Napirai. În primul moment vestea mă întristează foarte tare, pentru că Napirai se simte foarte bine la ea și, mai mult ca sigur, îi va părea rău după ea. Dar mă liniștesc, gândindu-mă că până atunci mai sunt câteva luni, timp în care vom găsi altceva.

Acum, toamna, articolele de reclamă se vând mai bine și deja încep primele comenzi la cadourile de Crăciun pentru clienți. În momentul de față câștig chiar mai mult decât la primul serviciu, așa că îmi pot permite să merg în luna ianuarie 1993 în concediu la schi, în Franța, împreună cu mama și cu Hanspeter. Cei doi merg în fiecare an acolo și de data aceasta îi însoțim și noi, mai ales că lui Napirai i-a adus deja Moș Crăciun echipament de schi. Vacanța este minunată. În fiecare zi avem parte de un cer albastru intens, iar zăpada ne scârțâie sub picioare. După aproape zece ani de pauză, sunt extrem de fericită că am ocazia să schiez din nou. Dimineața, Napirai ia lecții de schi și de două zile merge deja cu schiliftul, care, ce-i

drept, aproape o ridică de pe pământ. În a cincea zi, ne întâlnim în vârful muntelui cu toată școala de schi și reușesc s-o văd pe Napirai cum coboară în coloană, făcând plugul încet. Îmi pierde graiul, când văd ce poate face deja puiul meu de masai, de numai trei ani și jumătate. Sunt enorm de mândră de ea.

Ca de obicei, la început de an, vânzările nu merg prea bine. Ianuarie și februarie sunt, pur și simplu, luni fără succes. La asta se mai adaugă și vremea dezolantă. În aceste zile triste, primesc de la o cunoștință o invitație la masă, unde vin mai mulți prieteni. Mă roagă să vin neapărat, pentru că este un grup format la nimereală, din diverși oameni și mulți dintre ei sunt curioși să-mi asculte povestea. Mă duc, plină de curiozitate și petrec o seară interesantă. Se discută și se povestește mult. La scurt timp, găsesc un ascultător atent, care mi-a trezit și mie interesul. La despărțire facem schimb de adrese și peste două zile deja mă sună. Ne dăm întâlnire. Este începutul celei de-a doua relații, de când m-am întors. El pare să nu aibă niciun fel de prejudecăți față de viața mea anterioară, este foarte ocupat și lucrează mult în străinătate. Nu ne vedem des, dar acest lucru nu mă deranjează, pentru că eu oricum nu vreau să-mi las prea des fetița de lângă mine. Câteodată, în discuțiile noastre, am impresia că-i simt regretul că între mine și fiica mea nu prea ar mai avea nimeni loc. Și în afară de aceasta, Napirai nu reușește să se atașeze de el. Fetiței îi place de el, dar el nu se pricepe la copii, poate din cauză că nu are. Este cu câțiva ani mai în vârstă decât mine și, după cum îmi dau seama tot mai mult, un burlac convins. Din cauza șederilor lui îndelungate în străinătate, ne

distanțăm tot mai mult unul de celălalt și după doi ani relația se rupe. Ce-i drept, nu a fost o mare dragoste din partea niciunuia dintre noi, sau poate că eu nu sunt încă, pur și simplu, pregătită pentru o nouă relație.

Între timp am găsit o altă familie pentru Napirai. O pereche de tineri, care au o fetiță de aceeași vârstă cu Napirai. Deși la început micuța nu a fost foarte încântată să împartă atenția mamei ei cu încă altcineva, acum cele două fetițe au devenit prietene foarte bune. O admir pe această mamă, cu câtă răbdare și perseverență se ocupă de copii: desenează, decupează, le spune povești sau plantează flori în grădină cu ei. De multe ori, abia reușesc s-o iau pe Napirai de la joacă, atunci când vin după ea. Dar, la urma urmei, vreau să am și eu parte câteva ore de fetița mea. De multe ori o așteaptă și fetele vecinei. Câteodată dorm toate la noi, iar eu mă mulțumesc să dorm pe canapea. Plăcerea lor cea mare este să facă baie împreună, în aceeași cadă. Și zilele de naștere ale lui Napirai sunt așteptate cu mare nerăbdare. Cu ocazia aceasta, se strâng de fiecare dată la noi pe terasă cam doisprezece copii și câțiva adulți și organizăm o petrecere pentru copii. Bineînțeles, decorăm totul frumos, iar eu organizez diverse jocuri. Facem grătar, iar salata mea cu paste are mare succes. De ziua lui Napirai, îmi iau de fiecare dată liber, indiferent ce se întâmplă.

În ziua respectivă, îmi aduc mereu aminte de chinurile prin care am trecut când am născut-o pe Napirai, la spitalul misiunii din Wamba. Eu și prietena mea, Sophia, care aștepta odată cu mine primul ei copil, eram o curiozitate pentru localnici. Nicio femeie albă nu mai născuse până atunci în acel spital și,

bineînțeles, lumea ne-a urmărit cu mare interes. Când au început atunci contracțiile și eu stăteam întinsă în „sala de nașteri”, negresele se băteau pe locurile de la ferestrele fără geamuri. Sinceră să fiu, contracțiile erau atât de dureroase, încât nu mi-am dat seama prea mult ce se întâmplă. Abia când a venit pe lume fetița mea, am realizat, în sfârșit, cum Sophia, cu o țigară aprinsă în gură, a dat buzna înăuntru ca să mă felicite, în timp ce eu mă mai aflam încă pe masa de nașteri și eram cusută fără anestezie. Da, mă gândesc eu, femeile din Elveția nu-și pot imagina așa ceva, iar atunci când le povestesc se minunează.

Tot mai des, constat și faptul că femeile, pur și simplu, nu se mai dezlipesc de mine, atunci când le povestesc despre fosta mea dragoste și despre viața mea legată de aceasta. De multe ori, se întâmplă să amânăm o excursie planificată și să stăm acasă, ca să le povestesc din viața mea petrecută în mijlocul sâmburilor.

DIVORȚUL DE LKETINGA

La o următoare întâlnire cu femeile care își cresc singure copiii, o participantă ne povestește despre divorțul ei, prin care tocmai a trecut cu puțin timp în urmă și pe care l-a dus în spate ani de zile. O întreb cum se poate înainta o acțiune de divorț, pentru că eu habar nu am. Cu timpul, încep să simt și eu nevoia să „fac curat” în viața mea și să mă ocup de divorțul meu. Așa cum am fost sfătuită, îl sun pe judecătorul de pace și îi descriu situația mea, menționându-i faptul că eu nu l-am mai văzut pe soțul meu de trei ani de zile. Ținând cont de povestirile mele, precum și de faptul că Lketinga trăiește undeva, în Kenya, iar noi nu putem intra în legătură directă cu el, fondul cauzei nu mai trebuie dezbătut. Așa că el îmi va trimite formularele, ca să pot înainta acțiunea de divorț. La sfârșit, adaugă faptul că până acum nu a mai avut de-a face cu o astfel de situație și mai întâi trebuie să se informeze, cum se poate rezolva. Peste câteva zile mă uit peste formulare și râsuflu ușurată. Totul pare simplu. Ce-i drept, mă miră faptul că mi se cer referințe și despre perioada adolescenței, despre familie și chiar despre frații mei. Trebuie să menționez toate școlile pe care le-am urmat și să dau informații despre condițiile de muncă actuale. Apoi urmează referințe despre relația noastră, printre care unde, când și la ce vârstă ne-am cunoscut. Ei, aici am ceva de scris. La rubrica unde trebuie să completez ce pretenții financiare am pentru copil, trag o linie și menționez că renunț la orice ajutor. Cum să plătească Lketinga pensie de întreținere, când eu îi trimit bani

familiei lui de-aici, de câte ori am posibilitatea? Apoi bag toate hârtiile într-un plic și îl expediez, așteptând încordată. De pierdut, nu am ce pierde, mă gândesc eu.

Vara ne petrecem timpul liber cu diverse activități. Într-o zi, vine Madeleine la mine cu un anunț din ziar, despre o ofertă de excursie cu autocarul în Tirolul de Sud. Este vorba despre un sejur de trei zile, într-un hotel cu piscină. Noi, neavând prea mulți bani la dispoziție și aceasta fiind o ofertă convenabilă, ne înscriem. Important este să plecăm undeva trei zile. Încă de la urcarea în autobuz, ne dăm seama că suntem, pe departe, cei mai tineri participanți, iar de copii, nici nu mai vorbesc. Napirai întreabă imediat cu voce tare, încât să audă toată lumea: „Mama, de ce merg numai bunici în vacanță?” Îi explic că oamenii mai în vârstă au mai mult timp pentru vacanțe, deoarece ei nu mai lucrează. Altceva mai bun nu-mi vine în minte. Tot drumul, copiii noștri se preocupă de distracția celorlalți turiști. Mai ales Napirai, se așază ba aici, ba acolo, lângă câte o bunicuță și toată lumea se bucură. Petrecem trei zile agreabile, care nu costă mult, dar în care copiii se distrează la maxim.

Altădată iau de la mama cortul ei de două persoane, care este foarte vechi și mă duc, împreună cu fiica mea, la Lacul Walen, din apropiere. Acolo se află un camping simplu, exact în mijlocul pădurii. Avem cel mai mic și mai simpatic cort. Îl montăm pe o colină mică și de jur-împrejur sap un șanț, așa cum făceam în Kenya în jurul manyattei, pentru ca, în caz de ploaie, apa să se poată scurge, cât de cât. Efortul a meritat.

Noaptea se pornește o furtună puternică deasupra lacului. Napirai și cu mine stăm culcate pe burtă și urmărim din cortul nostru minusculele spectacole, pentru că de dormit, pe tunetele acelea, nici vorbă. Fulgerele brăzdează cerul pe deasupra lacului și luminează, pentru câteva momente, întreaga împrejurime. Suntem fascinate. A doua zi este destul de dificil să găsim lemne de foc uscate. Pământul este ud leocă și multe corturi s-au rupt și au dispărut. Dar noi nu cedăm și către prânz suntem răsplătite cu primele raze de soare. Mai târziu, adun crengi uscate, direct din copaci, pentru că acestea se usucă cel mai repede în aer. Într-adevăr, nu după mult timp avem focul nostru și puțin mai târziu masa de prânz. Se vede clar că Napirai este fericită că este cu mama ei și că pot lenevi împreună.

Când mă întorc la serviciu după vacanța de vară, patronii mei mă anunță că se despart și că sediul firmei se va muta. Pentru mine, asta înseamnă să fiu nevoită să merg câteva ore în plus cu mașina, nemaiputând trece repede pe la firmă, ca să discut comenzile. Eu nu sunt încântată deloc, pentru că astfel pierd din timpul pe care vreau să-l petrec cu Napirai. Așa încât le spun că trebuie să reflectez din nou asupra condițiilor de muncă.

Acasă caut cartea de vizită a șefului distribuitorilor de produse de la firma care se ocupă cu vânzări de tricouri și îi dau telefon. Firește, nu-mi fac prea multe speranțe, că își mai aduce aminte de mine. El, dimpotrivă, este încântat și astfel stabilim o întâlnire peste câteva zile, la firmă. Când intru în

sediu, sunt impresionată de cât de îngrijit și de profesional arată totul. Mă fascinează mașinile mari, cu care sunt imprimate prin serigrafie diversele modele pe tricouri. Și secția de broderie este interesantă. La o cafea, discutăm, bineînțeles, și despre posibilitățile de câștig. Îmi spune că salariul de bază rămâne, în principiu, același, dar voi primi un comision mai mare și în plus diurnă paușală. Una peste alta, aș câștiga ceva mai mult decât acum. Clarificăm imediat condițiile și stabilim să încep cât se poate de repede.

Contractul celălalt de muncă îl reziliesc în interval de patru săptămâni și astfel încep deja la 1 octombrie 1993 serviciul. Este al treilea loc de muncă al meu, de la întoarcerea din Kenya. Munca cu noile materiale, care îmi face deosebită plăcere și faptul că mă înțeleg bine cu șeful meu, mă satisfac la maxim. Mai cu seamă însemnele de firmă brodate se vând bine. Eu profit și de vechea mea clientelă și astfel reușesc să am vânzări senzaționale. Nu regret nicio secundă această schimbare și constat, cu satisfacție, că noul meu loc de muncă nu a făcut altceva decât să mă ajute să fac un pas mai departe în viață.

Într-o seară, găsesc acasă un aviz poștal. Este o scrisoare recomandată, cu citația la termenul de judecată, la care urmează să fie deliberat divorțul. Acum, când totul este negru pe alb, mă cuprinde, totuși, un sentiment ciudat. Probabil că voi fi divorțată de un bărbat care habar nu are de acest lucru. Deliberarea va avea loc pe data de 30 noiembrie 1993, la ora 17. Prezența, cu sau fără avocat, este obligatorie.

Dumnezeule, și nu am avocat! Oare am nevoie de așa ceva

sau nu? mă întreb. Sau să o rog pe mama sau pe Madeleine să vină cu mine? În cele din urmă, mă hotărâsc să merg singură, pentru că numai eu cunosc toată povestea cu adevărat. În toți acești ani de activitate ca distribuitor de produse, mi-am exersat prezența de spirit, iar încrederea în propriile forțe de-acum nici nu se compară cu cea din primele luni, după întoarcerea mea din Kenya, când nu mă încumetam nici măcar să ies pe stradă.

În ziua menționată, iau cele două fluturase de salariu cu mine, prin care să dovedesc faptul că mă pot întreține pe mine și pe fiica mea. De asemenea, mai iau și o listă cu cheltuielile necesare existenței noastre și câteva fotografii cu soțul meu și cu ipostaze din viața noastră de-atunci. Cum nu am fost niciodată într-un tribunal, am un sentiment de neliniște. La fiecare ușă așteaptă grupuri de oameni, mai mari sau mai mici, cei mai mulți adunați în jurul unui avocat, îmbrăcat în robă. Eu, de una singură, cu mapa mea subțire de acte, mă simt cam rătăcită. Când sunt strigată, intru într-o încăpere, unde așteaptă deja patru persoane. Încordată, mă așez pe bancă, în fața judecătorului. Mai întâi sunt clarificate datele personale, după care mi se cere să povestesc pe scurt despre relația mea cu Lketinga.

Îmi dau seama imediat că judecătorul nu-și poate forma niciun fel de imagine asupra tribului soțului meu, de aceea îl întreb la finalul povestirii mele, dacă dorește să-i arăt, ca să înțeleagă mai bine, câteva fotografii. După o scurtă ezitare, este de acord, îi pun pe pupitru șase fotografii. Într-una din ele este soțul meu, pictat ca războinic și cu sulită, în alta este reprezentată sacrificarea unui bou în fața manyattei și în alta

suntem noi doi, împreună cu fiica noastră, Napirai. El își drege glasul și întreabă sceptic: „Deci, acesta este soțul tău?” Celelalte doamne și ceilalți domni se scoală și vin la masă, ca să vadă și ei fotografiile. Se naște o scurtă discuție între ei, după care judecătorul mă întreabă dacă poate păstra pozele, împreună cu celelalte acte, până la decizia finală. Eu sunt de acord și până la următoarea citație sunt liberă. În momentul în care ies din clădire, mă simt deja ceva mai ușurată.

Peste două săptămâni, adică pe la jumătatea lui decembrie, primesc următoarea citație. Acum treaba devine serioasă. Mă așteaptă aceleași persoane. Din nou sunt întrebată, dacă nu am mai auzit ceva despre soțul meu și dacă tot nu i-am aflat domiciliul exact. Răspund sub jurământ că până în ziua de azi nu pot face niciun fel de referințe suplimentare. Apoi sunt întrebată dacă doresc să înaintez acțiune pentru plata pensiei de întreținere, dar răspund că nu. La sfârșit, judecătorul dă citire pronunțării deciziei: în condițiile date, căsătoria celor două părți este desfăcută, cu următoarele reglementări suplimentare: fiica Napirai, rezultată din această căsătorie, este încredințată mamei, căreia i se acordă tutelă părintească – ce cuvânt oribil! Este menționat faptul că mama renunță la pensia de întreținere. De asemenea, se consemnează faptul că cele două părți divorțate nu impun niciun fel de pretenții reciproce. Urmează stabilirea costurilor procesului, precum și mențiunea că sentința trebuie publicată în monitorul oficial local. Ce absurd!

Într-un final, mai aud doar că, în cazul în care în următoarele zece zile nu va apărea nicio contestație, atunci sentința va avea putere juridică. Simt cum îmi vâjâie capul. Stau acolo

dezorientată, iar cei patru își adună actele. Îi întreb nedumerită: „Și acum sunt divorțată? Chiar s-a terminat totul? Pot să plec, sau trebuie să plătesc sau să iau ceva de undeva?” Judecătorul îmi face repede un semn afirmativ cu capul, după care dispare. Ies încet din sală și nu-mi vine să cred că totul s-a terminat atât de repede. Cu timpul, îmi dau seama că acest lucru se datorează faptului că Lketinga a dispărut, ca să spun așa, fără urmă. Abia când ajung afară, în frigul de decembrie, mă cuprinde o mare bucurie. Nimeni nu mi-o mai poate lua acum pe Napirai, atâta vreme cât nu călătoresc în Kenya. Mă duc imediat la mama, care se bucură și ea, împreună cu mine și ne invită la cină.

AMINTIRILE MĂ AJUNG DIN URMĂ

Cu puțin timp înainte de Crăciun, îmi primesc fluturașul de salariu pe luna decembrie. Cu tot cu banii de Crăciun, este o sumă foarte frumoasă. „Acum chiar mi-aș putea permite și eu o vacanță minunată împreună cu Napirai”, mă gândesc pentru o secundă. Plec imediat la o agenție de turism. Aș vrea să mergem într-o țară unde acum este soare și cald și unde nu există pericol de malarie. După ce ne sfătuim puțin, mă decid pentru Republica Dominicană. Abia aștept să mă răsfăț și să savurez din plin două săptămâni, împreună cu fiica mea, să mâncăm ce avem chef și să ne bălăcim în mare, cât se poate de mult. Oare cum va reacționa Napirai, atunci când se va vedea din nou înconjurată de atâția oameni de culoare? Oare își va aduce atunci aminte de tatăl ei?

Chiar înainte de plecarea noastră, primesc o scrisoare din Barsaloi. James își cere scuze că nu ne-a mai scris atâta timp, dar a trecut printr-o perioadă grea. În luptele cumplite împotriva rebelilor au murit mulți oameni și le-au fost furate aproape toate animalele. La Barsaloi a plouat, în sfârșit, dar acum este plin de țânțari. Ca să te îmbolnăvești de malarie, este numai o chestiune de timp. Îmi scrie că a primit post la școala cea nouă din Barsaloi și este fericit că are serviciu, numai că, momentan, vin puțini copii la școală. Mulți au murit deja din cauza malariei, chiar și în „spitalul” cel mic din Barsaloi. Cu toate acestea, el este mulțumit că a găsit de muncă și că s-au

terminat luptele. Bineînțeles, totul s-a scumpit mult. Hainele, orezul, zahărul, chiar și mălaiul sunt de zece ori mai scumpe față de perioada în care am fost eu acolo. Incredibil! El ar vrea să plece acum în decembrie la Mombasa, ca să vadă ce face Lketinga. În momentul în care va avea noutăți, îmi va scrie din nou.

Pe de-o parte, mă bucur foarte tare de scrisoare, pentru că nu mai auzisem de mult nimic despre ei, pe de altă parte, însă, îmi fac griji pentru fosta mea familie. Mai ales în momentul de față, viața lor pare să fie grea. Îmi aduc aminte de crizele groaznice de malarie. Trecerea permanentă de la puseuri de febră la frisoane te face să ajungi în cel mai scurt timp o epavă de om. În plus, ai diaree și, deși stomacul ți-e gol, vomți întruna, până intri într-o stare de inerție și nu mai poți decât să stai neputincios în pat. Doamne, nu-i doresc nimănui această boală și sper să se termine în curând nenorocirea. În plus, sunt curioasă dacă James îl va găsi pe Lketinga la Mombasa și ce-mi va povesti în următoarea scrisoare. De mai mult de trei ani de zile, nu am mai aflat nimic despre el.

În sfârșit, vine momentul mult așteptat. Pentru prima dată de la fuga noastră din Kenya, ne urcăm din nou într-un avion, de data aceasta, însă, în direcția Porto Plata. Zborul este lung, dar Napirai primește jucării în avion și colorează într-una, până adoarme. Ajungem. Mergând prin aeroport, îmi aduc aminte de aterizarea la Mombasa, de acum câțiva ani, când atmosfera de acolo a pus imediat stăpânire pe mine. Dintr-odată, amintirile reînvie și pentru moment nu știu dacă mă aflu la Mombasa sau

la Porto Plata. Ne așteaptă microbuzele, care ne duc la hotel. Mă uit pe geam și văd un drum plin de denivelări, străjuit de-o parte și de alta de palmieri și o mulțime de oameni negri, îmbrăcați în haine multicolore. Este dimineață, iar aerul deja te înăbușă. Îmi place la nebunie! Mi se preling clar, prin fața ochilor, imaginile din Kenya. La fiecare denivelare, îmi aduc aminte de drumurile groaznice din nordul Kenyei. Mi se învârt toate în cap și, deși lacrimile îmi curg șiroaie pe față, mă simt ca nou-născută și fericită. Sentimentele mele o iau razna și trecutul, pe care până acum l-am dat de-o parte, mă ajunge din urmă, chiar de la primele minute. Mă bucur că nu sunt prea mulți turiști în autobuz, pentru că mi-e rușine de lacrimile mele.

Napirai se uită pe fereastră și cel mai mult o impresionează palmierii. Până la hotel mă liniștesc. Hotelul este foarte frumos. Se află direct la mare, iar camera noastră este spațioasă, comodă și luminoasă. Imediat după sosire, la recepția de bun venit de la hotel, văd că sunt puține familii cu copii, în schimb, multe perechi de îndrăgostiți. Pentru Napirai există un club pentru copii, iar eu voi citi și voi scrie scrisori. Bufetul este excelent! Gustăm, cât putem de mult, din toate meniurile exotice. Angajații hotelului sunt încântați de Napirai și ei cred că este dominicană. Mă întreabă imediat dacă am venit aici să-l vizităm pe tatăl ei. Mie îmi vine să râd, când le văd fețele dezamăgite, atunci când le spun că Napirai își are originile în Kenya. În nici două zile, Napirai s-a acomodat. Împreună cu alți doi, trei copii aleargă prin hotel și în curând nu o mai văd decât din când în când.

Odată, la cină, îmi povestește că la prânz a cunoscut o femeie

cu părul lung și blond, pe care vrea să mi-o arate neapărat. După aceea dispare iar. Peste cinci minute o văd pe Napirai venind la masă cu o femeie înaltă și blondă. Din câte aflu, Andrea este aici împreună cu prietenul ei și amândoi locuiesc în sudul Germaniei. Mă invită să mă așez lângă ei, spunându-mi că ei sunt un grup de mai multe perechi și o să mă distrez și eu. Napirai este încântată de Andrea, fie și numai datorită părului ei lung și blond, pe care și-l piaptăna în permanență cu degetele mici și bronzate. În timpul concediului sunt nevoită să ascult de câteva ori dorința arzătoare, dar irealizabilă, a fiicei mele: „Mama, vreau și eu să am așa păr!” De-acum încolo, Andrea și cu mine petrecem mult timp împreună, pentru că prietenul ei preferă să stea lângă piscină și să citească teancuri de reviste, decât să se distreze cu soția lui drăguță. Eu nu înțeleg așa ceva. Mai bine mă duc singură în vacanță, decât să mergem în doi și să fiu tot singură. În prima săptămână nu fac altceva decât să stau, pur și simplu, și să lenevesc. În cea de-a doua săptămână, însă, încep să mă agit și simt nevoia să fac ceva. Deși la început această țară mi-a amintit de Kenya, nu se poate face, însă, comparație. Kenya este mai sălbatică, mai variată și, înainte de toate, are o faună mai bogată. Într-un fel, mi-e dor de Kenya și, fără să vreau, fac mereu comparații. Astfel nu mai îmi pare chiar atât de rău, atunci când se termină concediul.

Acasă îmi încep noua mea muncă plină de energie. Tricourile cu imprimeuri și broderii au succes peste tot, fie ca uniforme pentru întreprinderi, fie cadouri pentru reclamă. Între timp, conjunctura este atât de mare, încât multe întreprinderi de

gastronomie încep să vândă și tricouri trăsnite și șepci brodate în scop publicitar. Afacerea prosperă și, astfel, nu avem probleme nici cu bugetul acasă. Așa că îmi permit odată să-i dau unei femei de la noi din grup o sută de franci. Are doi copii și nu-și poate plăti nici măcar autobuzul. De asemenea, cu ajutorul relațiilor pe care le am, reușesc să le fac rost unora de câte o slujbă mai bună.

Fac cunoștință cu femei interesante, cu care mă întâlnesc deseori și în particular. Una dintre ele este Hanni. Ea îmi ascultă mereu povestirile mele despre Africa, în timp ce eu le prezint colecția de produse. Este atât de încântată de ceea ce povestesc, încât, de fiecare dată mă îndeamnă să-mi aștern viața pe hârtie. Eu râd și-i spun: „Hanni, în primul rând nu pot și în al doilea rând am un serviciu cu normă întreagă, la care se adaugă copilul și menajul.” Și cu asta, pentru mine tema este încheiată, dar Hanni nu-mi dă pace nici în lunile următoare.

La jumătatea lui februarie 1994 primesc din nou o scrisoare din Kenya. O deschid, plină de curiozitate. Mai întâi mi se transmit, ca de obicei, calde salutări din partea întregii familii. Apoi, aflu că James a fost la Mombasa și l-a găsit pe Lketinga slăbit și într-o stare jalnică. A avut multe probleme, iar acum nu mai are mașină și nici măcar haine îngrijite. Ca să-l ducă acasă, James a trebuit să-i cumpere mai întâi haine noi. Acum este la mama. Lketinga ar vrea să se căsătorească din nou, dar James nu crede că poate, pentru că nu are destulă avere pentru o căsătorie. Îmi mai scrie că banii transferați de mine lunar la misiune pentru mama s-au terminat și că ea vrea să-mi mulțumească încă o

dată pentru ajutorul permanent. Apoi mă roagă să-i mai trimit niște bani, pentru că mama are probleme cu ochii și numai un medic le poate rezolva. O să-mi scrie din nou, atunci când va avea noutăți, în special despre Lketinga.

Mă bucur că Lketinga a ajuns, în sfârșit, după atâta vreme, acasă, dar, în același timp, mă întristează faptul că nimic nu a mai rămas, dar chiar nimic, din toată bogăția de altădată. Totuși, sper că va găsi o cale, să se poată recăsători. Ciudat, mă gândesc eu, acum nici două luni de zile am divorțat de Lketinga, după ce, de mai mult de trei ani nu mai auzisem nimic despre el, iar acum vine pe neașteptate acasă și vorbește despre căsătorie. Cât de ciudat este, totuși, destinul!

Timpul trece în zbor. De cele mai multe ori, weekend-urile sunt rezervate pentru prietenele mele și copiii lor. Acum, iarna, mergem mai mult la patinoar sau ne dăm cu săniuța pe colinele de la marginea satului. Ne place foarte tare, mai ales noaptea. Apoi ne ducem toți acasă la mine, unde este cald și stăm la taifas, în timp ce copiii se joacă.

Primăvara începe să se apropie. Într-o zi, sună telefonul și rămân surprinsă când îi aud vocea Andreei, nemțoaica cea blondă cu părul lung. De multe ori, la sfârșitul concediului, faci schimb de adrese, după care, de regulă, nu mai auzi nimic unul de celălalt. Andrea vrea să vină la noi în vizită, veste care pe Napirai o bucură foarte tare. Peste o săptămână sosește deja la noi, firește, fără prietenul ei. Facem schimb de poze din concediu și povestim mult. Astfel, aflu că nu mai este atât de fericită cu relația ei, deoarece prietenul său nu prea mai are

timp pentru ea. Napirai îi propune să ne viziteze mai des. Drept răsplată, îi va face niște frizuri minunate. Andrea nu este foarte încântată de această propunere, dar îi promite că va veni în curând din nou. Peste câteva săptămâni o întreb dacă are timp și chef să ajute la inaugurarea unui magazin al unor prieteni de-ai mei, care sunt totodată și clienți buni. Ea este imediat de acord și astfel își respectă promisiunea față de Napirai. Împreună organizăm o acțiune reușită, care îi schimbă și viața, pentru că se îndrăgostește. Peste o jumătate de an se mută în Elveția și peste încă un an se căsătorește. Mai târziu, prietenia bună pe care o păstrăm îmi va transforma și mie, într-un mod decisiv, existența.

La începutul anului 1995, primesc o scrisoare îmbucurătoare de la James. Îmi scrie că Lketinga s-a căsătorit cu o femeie tânără, care a rămas imediat însărcinată. Vestea că va deveni din nou tată, mă face foarte fericită și mă liniștește. Soția lui este o fată care a locuit în apropiere de manyatta noastră. Îmi scrie că o să-mi trimită o fotografie, de îndată ce va avea posibilitatea să-și cumpere un aparat de fotografiat. Sunt foarte curioasă, cine este această fată, pentru că, dacă a locuit în apropiere de noi, precis o recunosc. Mă bucur atât de tare pentru Lketinga, încât îi răspund imediat la scrisoare și transfer și niște bani, ca să-și poată cumpăra o vacă pentru nuntă. Oare cum va arăta copilul lor? Va semăna cumva cu Napirai? În momentul de față trebuie să-mi înving curiozitatea și să am răbdare. Chiar dacă James va reuși să facă rost de un aparat de fotografiat, dezvoltarea va dura încă două luni.

Eu muncesc în continuare cu tragere de inimă, printre altele și datorită faptului că cifra de afaceri crește, ca și până acum, îmbucurător. În primăvară mai vine un colaborator, ca să sprijine conducerea magazinului. Încă de la prima întâlnire, îmi dau seama că este un tip cu totul altfel decât actualul meu șef și nu-mi imaginez cum vor putea lucra cei doi împreună. De fapt, ar trebui să-mi fie indiferent, pentru că eu lucrez, ca să spun așa, independent și vin rar la firmă. Eu am alte probleme, pentru că Napirai va merge după vacanța de vară la grădiniță. Asta înseamnă că trebuie să caut pe altcineva care să aibă grijă de ea, deoarece actuala bonă nu locuiește în satul nostru. Și de data aceasta avem mult noroc, pentru că găsesc o familie pe care Napirai o cunoaște deja. Noii părinți au și ei patru copii, o fetiță și trei băieți. Nici aici nu-i trebuie lui Napirai prea mult ca să se simtă ca acasă, cu toate că la început, pentru ea a fost o mare schimbare, fiind nevoită să împartă atenția cu atâția copii. În același an, se mută și mama și Hanspeter la noi în sat.

În sfârșit, vine ziua cea mare, în care Napirai merge pentru prima dată la grădiniță. Merge mândră cu ghiozdănelul și cu panglica de siguranță fosforescentă peste piept. La grădiniță ne întâmpină o doamnă mai în vârstă, care se prezintă ca fiind educatoare. Mai mulți părinți se află deja acolo. Napirai fiind singurul copil cu un singur părinte, lumea nu ne întâmpină cu brațele deschise, ci se uită mai degrabă chiorâș la noi. Mai ales copiii o cercetează pe Napirai fără rezerve, lucru care o face dintr-odată să se simtă stingheră. O astfel de reacție pentru ea este mai degrabă neobișnuită. Slavă Domnului, în următoarele

zile această sfială îi dispare. Tot mai des se întâmplă ca ea să vrea să doarmă noaptea la bonă sau la mama, ceea ce mă face să ies mai des undeva.

Așa că unele seri le petrec împreună cu Hanni. Mai întâi mâncăm ceva, după care mergem să dansăm. Femeia asta parcă cunoaște pe toată lumea. Indiferent unde mergem, ea întâlnește pe cineva cunoscut, iar pe mine mă prezintă, ca de obicei, „cea din Africa”, după care imediat mi se pun o groază de întrebări. Au trecut deja cinci ani de zile de când m-am întors și interesul față de povestea mea de dragoste este, ca și până acum, de neînfrânat. Hanni mă ceartă a nu știu câta oară, spunându-mi să aștern odată totul pe hârtie.

VREAU SĂ-MI SCRUI POVESTEA VIEȚII

Imboldurile ei încep să-și facă efectul și tot mai des mă frământă ideea de a-mi scrie povestea. Nehotărâtă, iau într-o seară un caiet și un creion și încep să-mi trimit gândurile cu nouă ani în urmă. Îmi aduc aminte cum am aterizat cu prietenul meu, Marco, la Mombasa, unde urma să ne începem concediul și cum m-au mișcat brusc, până-n străfunduri, acea aură și impresiile legate de ea. Am avut un sentiment ciudat, ca și cum m-aș fi întors după mult timp acasă. În clipa aceea, nu mi-am putut explica acest lucru. Prima întâlnire cu Lketinga m-a străpuns până în adâncul sufletului și întregul fundament al vieții s-a prăbușit în câteva secunde. În clipa în care l-am văzut, întreaga mea viață de până atunci nu a mai existat. Da, văd, simt și miros din nou totul, de parcă s-ar petrece acum a doua oară, iar mâna începe, parcă de la sine, să aștearnă impresiile pe hârtie. Povestea se derulează în fața ochiului meu interior ca un film, iar eu nu trebuie să stau să mă gândesc, nici măcar un minut, ce trebuie să scriu. Pur și simplu scriu! Nu-mi dau seama cum trece timpul. Abia când încep să mă doară degetele, mă uit la ceas și mă sperii. Este cu mult trecut de miezul nopții. „Dumnezeule, trebuie să mă culc. Mâine mă duc iar la muncă”, îmi spun în sinea mea și mă așez ușor lângă Napirai. În pat nu-mi găsesc liniștea și scriu mai departe în mintea mea, până când, în sfârșit, reușesc să adorm.

A doua zi, după serviciu, când mă duc să-mi iau fata, îi citesc mamei primele pagini scrise. Ea rămâne foarte surprinsă, dar

este încântată. „Vrei să scrii acum o carte?“, mă întreabă ea. Eu îi răspund: „Nu, nu, de fapt vreau numai să scriu totul, ca să afle mai târziu și Napirai, din ce dragoste mare a luat ea naștere și de ce părinții ei nu au reușit, totuși, să rămână împreună. Dacă mie mi s-ar întâmpla ceva, nu i-ar putea da nimeni informații exacte despre originile ei.” Mama caută imediat scrisorile pe care i le-am trimis eu din Africa și mi le dă, ca să mă ajute să-mi aduc aminte.

Acasă pregătesc cina și apoi mă ocup de Napirai. La ora șapte se duce la culcare, după care îmi rezolv la repezeală cele câteva treburi casnice. Apoi am, în sfârșit, liniște și timp să citesc încă o dată paginile scrise cu o zi înainte. În cel mai scurt timp, mă cufund din nou în trecut și scriu automat mai departe, îl văd pe Lketinga în fața mea, în timp ce îl descriu ca un bărbat înalt, frumos, foarte exotic, aproape feminin, cu o construcție musculară vânjoasă și cu ochi sălbatici și incandescenți. Lumina soarelui în asfințit îi conferă trupului său maroniu și feței lui pictate, cu părul lung și roșu, împletit în codițe subțiri, o strălucire deosebită. Corpul lui suplu, acoperit numai cu o cârpă în jurul coapselor și câteva șiraguri de perle colorate, pare simplu, dar, totodată, impresionant de frumos. În timp ce-mi aștern amintirile, simt din nou acea admirație și atracție.

Deodată sună telefonul. Trezită brusc din trecut, ridic receptorul și răspund imediat pe un ton aspru. Este Madeleine, care mă întreabă dacă poate veni la mine cu o sticlă de vin, ca să discutăm ceva. În mod normal mă bucur, dar acum nu vreau să fiu readusă la realitate. O aud imediat pe Madeleine spunând: „Hei, Corinne, ce este cu tine? Este cineva la tine și te

deranjez?” Puțin jenată de reacția mea, îi spun: „Nu, sigur, vino, și eu trebuie să-ți arăt ceva.” Peste puțin timp bate la ușă și Madeleine se strecoară bucuroasă pe lângă mine în sufragerie, cu o sticlă de vin roșu sub braț. La întrebarea ei, de ce sunt atât de absentă, îi aduc foile scrise și încep să citesc. Când sunt gata, o aud spunându-mi fascinată: „E bine, chiar foarte bine! Dar, dacă stau bine să mă gândesc cât timp îți va lua să scrii totul, înseamnă că pe viitor ne vom vedea mai puțin seara. În orice caz, sunt curioasă ce va urma!”

În următoarele două, trei luni atmosfera la firmă se înrăutățește atât de drastic, încât vechiul șef demisionează și pleacă, lucru care ne derutează pe mulți dintre noi. La scurt timp după aceea, treburile se schimbă în întreprindere. Într-o zi, vin la ședință și o găsesc pe secretara de la recepție toată numai în lacrimi. Altădată, aud un schimb de replici dure. Comenzile nu mai merg nici ele bine și încep primele reclamații mari din partea clienților mei. Tot sper că situația se va calma din nou. Ce-i drept, în momentul de față pentru mine este mai important scrisul seara, de care devin, încet, încet, aproape dependentă.

La sfârșitul lunii august găsesc în cutia poștală o invitație la o întâlnire cu colegii de promoție, care va avea loc în luna octombrie. Mă bucur și sunt curioasă să văd ce au ajuns colegii mei și colegele mele de clasă. De când am terminat școala, nu m-am mai văzut cu nimeni. Mai ales, sunt curioasă să o văd pe fosta mea prietenă, Therese. Când ajung la locul întâlnirii, deja sunt acolo mulți dintre foștii colegi. Mă simt aproape penibil, pentru că în primul moment nu prea recunosc pe nimeni. În

costumul meu negru și elegant din piele, cu părul roșu ca focul, am impresia că frapez într-un mod nepotrivit. Ceilalți mi se par cu mult mai decenti. După o băutură aperitiv, mergem la restaurant, unde urmează să mâncăm. Masa este pusă în formă de potcoavă, astfel încât se pot vedea unul pe celălalt cam douăzeci de participanți. Abia acum remarc un nou venit. Acesta este Markus! Stă lângă un fost profesor. Ca și pe vremuri la școală, înveselește lumea cu poantele lui îndrăznețe și îi molipsește pe toți cu râsul lui radios și din suflet. A devenit un bărbat atractiv. De plăcut, ce-i drept, îmi plăcea de când eram în clasa a treia. El, dimpotrivă, spunea că sunt prea înaltă și prea slabă pentru el. De aceea, după cum am aflat mai târziu, nici nu-mi răspundea la scrisorelele mele pătimașe. În timpul mesei discută cu fostul profesor într-un mod provocator despre înfățișarea mea și spune cu voce tare, astfel încât să audă toată lumea: „Corinne, așa cum arăți acum, mi-ai fi plăcut înainte!”, la care eu răspund: „Greșeala ta! Ai avut ocazia acum douăzeci și cinci de ani!” Mulți râd, unii, însă, nu înțeleg gluma. Din păcate, fosta mea prietenă, Therese, nu vine. De asemenea, mai sunt unii colegi, care m-ar fi interesat și care nu au venit. După masă se formează repede câteva grupulețe și se discută, se râde și se bea. Markus este în centrul atenției femeilor. Arată foarte bine și are un mod de a se distra foarte haios, dar și inteligent. Și trag curioasă cu urechea la ce povestește. Conduce un birou de ingineri, este căsătorit și tată a două fete. Un soț cu adevărat model, mă gândesc eu și simt că aproape o invidiez pe acea femeie necunoscută, care poate merge prin viață cu un asemenea bărbat. În această seară, încep să-mi închipui că

viitorul meu partener ar trebui să arate la fel de bine, să radieze la fel de multă veselie și să fie sigur pe sine. Dacă nu ar fi căsătorit, i-aș împărtăși fără rețineri admirația mea. Dar așa ne pierdem din vedere. Mult timp după întâlnirea cu clasa, le povestesc prietenelor mele, încântată, despre această întrevedere.

Napirai s-a acomodat minunat la grădiniță și la noua familie. Este o fetiță isteță, independentă și totuși foarte lipicioasă. Când o aduc seara acasă își încolăcește de multe ori picioarele și mâinile ei lungi în jurul meu. Ea este soarele meu și tot sensul vieții mele.

Treptat, munca începe să-mi dea bătaie de cap, pentru că nimic nu mai merge cum trebuie. Între timp, avem schimbări dese de personal. Pe de-o parte, mulți sunt concediați, pe de alta, unii, care sunt cu nervii la pământ din cauza atmosferei de lucru, pleacă de bunăvoie. Și eu îmi fac gânduri, despre cum o să meargă mai departe. Sunt deja de trei ani aici la firmă și mi-am format o clientelă bună. Cu salariul pe care îl am, îmi permit în fiecare an un concediu cu fiica mea și, în mare, am un standard de viață care mă satisface.

După Crăciun, încep munca fără nicio tragere de inimă și cu un sentiment ciudat. Ca de obicei, la începutul anului mă duc mai întâi la firmă, ca să le urez tuturor colaboratorilor „La mulți ani” și să facem planuri de viitor. De cum intru în sediu, observ că ceva nu este în ordine. Șeful ne cheamă pe toți cei de la serviciul de distribuție la o ședință și ne spune că firma merge prost, că au fost desființate posturi și din cauza aceasta a fost

afectat și serviciul de distribuție. Eu mă simt de parcă mi-ar fi dat cineva o palmă. Nu a trecut niciun an de când este în funcție și deja firma este ruinată, iar locurile noastre de muncă se desființează. Îl întreb, cum își imaginează că poate primi noi comenzi fără distribuitori? Atunci el răspunde, de-a dreptul impertinent, că de clientela mai mare se va ocupa el, iar clientela mai mică să facă bine să se conformeze și să treacă pe la sediu. Uite așa își simplifică el treaba! Eu sunt șocată.

În orice caz, mai sunt în stare să gândesc limpede, astfel încât să discut, cât pot de calmă, despre termenul de preaviz. Îi propun să mă lase să mai rezolv întâlnirile deja stabilite cu clienții, fără să mai încep alte afaceri, timp în care firma să-mi plătească salariul de bază pentru cele trei luni de preaviz. Nimic nu este mai rău, într-o astfel de situație, decât să vinzi fără convingere, în cele din urmă, suntem amândoi mulțumiți că ne despărțim în bună înțelegere.

În drum spre casă merg ca năucă, fără să am un scop anume. Nu-mi vine să cred, cât de repede s-a schimbat situația la firmă.

În momentul de față nu știu dacă voi mai avea destulă putere și chef, ca să o iau a patra oară de la început. Pentru că simt neapărat nevoia să discut cu cineva apropiat despre situația în care mă aflu, trec pe la prietena mea, Anneliese. Ea este cea care, cu atâta bunăvoință, îmi scrie la calculator manuscrisul și așteaptă mereu nerăbdătoare continuarea. Dar și după vizita aceasta mă simt obosită și dezorientată, așa că mă duc la mama, care, și ea la rândul ei, trebuie să-mi asculte povestea. Se îngrijorează, dar mă sfătuiește să reflectez: „Totuși, până acum ai avut mereu atât de mult noroc. Vei reuși și de data aceasta și

precis vei găsi un nou serviciu! Nu te lăsa descurajată!” Este pentru prima dată, când nu mai sunt atât de sigură și încep să am sentimentul că cineva îmi fură mereu roadele muncii mele.

În zilele următoare nu mai muncesc cu atâta tragere de inimă și sunt mulțumită de fiecare întâlnire rezolvată. La unii clienți mă duc eu personal, ca să-mi iau la revedere. Mulți sunt dezamăgiți din cauza situației și-mi spun că fără mine nu vor mai comanda nimic. Între timp, încerc deja să-mi găsesc un alt serviciu. Urmăresc anunțurile cu oferte de locuri de muncă, dar nu găsesc nimic, nici măcar ceva asemănător. Astfel trec și ultimele zile ca-n zbor și dintr-odată mă văd fără serviciu. Nu aș fi crezut niciodată că mi se poate întâmpla așa ceva în Elveția. Iată că, pentru prima dată după șase ani de serviciu cu normă întreagă, nu am altă soluție, decât să mă înscriu la șomaj. Mi-e foarte greu să mă duc la primărie. În ciuda prejudecăților avute, acolo sunt tratată politicos și amabil. Aflu că mai întâi trebuie să aștept o perioadă până voi primi, la sfârșitul celei de-a doua luni, 80 din câștigul meu mediu. Diurna pentru mașină nu se pune la socoteală, așa că mă mai încarc și cu contractul de leasing. Dar, cumva, cumva, mă voi descurca, pentru că îmi pot reduce pretențiile. Încă mai am convingerea că voi găsi repede de lucru, deși încă nu am o idee exactă, cam ce-ar putea fi. Parcă ar fi un făcut! În momentul de față piața muncii pare să fie secată. Nici măcar după un nou anunț, nu am mai mult succes. În schimb, cheltuielile sunt considerabile.

După ce am trecut de primul șoc și am lăsat de-o parte reținerile inutile, mă bucur din nou de timpul liber pe care îl pot petrece acum cu Napirai. La prânz gătesc cu multă dragoste

pentru noi două și aflu, în sfârșit, din prima sursă, întâmplările și poveștile de la grădiniță. Înainte aflu marile și micile emoții, dacă le aflu, numai de la bone. În niciun caz, nu vreau să rup această legătură. Atunci când am interviuri, o duc pe Napirai, ca și până acum, la ea, pentru că sper cât de curând la o angajare. După două luni de șomaj, însă, îmi scad speranțele și simt semne clare de descurajare.

În acest timp, o prietenă îmi dă adresa unei ghicitoare în cărți. Deși nu sunt cu adevărat convinsă de acest lucru și, de fapt, nici nu-mi permit o cheltuială ca aceasta, mă duc la ea, cu speranța că-mi va da un indiciu referitor la viitorul meu profesional. Are cam șaptezeci de ani și locuiește într-o casă mică și veche. Toată grădina și toate pervazurile sunt decorate cu pitici. Îmi vine să râd, când văd așa ceva. Sufrageria joasă, în care intru cocoșată, este supraîncărcată cu fotografii, flori artificiale și alte kitsch-uri. Mă așez în fața bătrânei la masa din odaie și abia aștept să văd ce se întâmplă. Ca să fiu sinceră, sunt sceptică, dar până nu încerc, nu vreau să dezaprob totul. În timp ce trag cărțile, o pisică roșcată se așază la mine în poală și acum chiar am senzația că mă aflu în căsuța unei vrăjitoare. Trag cărțile, una după alta, iar femeia începe să le interpreteze. Fără să-i fi povestit ceva, primul lucru pe care îl constată este că trăiesc singură cu copilul meu și că situația aceasta va rămâne mult timp așa. Mă rog, nu am venit la ea din cauza dragostei. Vreau să știu ce se întâmplă cu serviciul și încotro să o apuc? Ghicitoarea se tot uită pe cărți și constată realist, și în același timp surprinsă, că trebuie să fi avut un trecut zbuciumat în străinătate, trecut care mă preocupă deosebit de tare până în

ziua de astăzi. Se uită la mine și mă întreabă dacă scriu multe scrisori și dacă nu pot să pun, cumva, punct trecutului. Eu îi răspund scurt că tocmai îmi aștern pe hârtie viața pe care am trăit-o împreună cu tatăl fiicei mele în Africa. „Deci doriți să scrieți o carte?” „Da, dar încă nu știu dacă vreau să o și public”, îi răspund sincer. Mi se pare însă că nu mă ascultă cu foarte mare interes. Amestecă încă o dată cărțile și mă pune să trag din nou una. Acum se înviiorează și-mi spune: „Nu pot să vă spun decât să continuați neapărat așa! Acesta va fi un mare succes, da, chiar văd, mult peste granițele noastre elvețiene!” Eu întorc cartea râzând: „Da, da, posibil, dar până acolo mai este un drum lung. Și referitor la un serviciu concret în viitorul apropiat ce se vede?” „Totul va fi bine”, îmi răspunde, „numai că trebuie să nu vă pripitiți și să aveți ceva răbdare.”

În drum spre casă, nu am senzația că m-am lămurit prea mult. Este posibil ca treaba cu cartea să fie adevărată, mi-ar plăcea, dar mai întâi trebuie să o termin de scris. În fiecare seară, când Napirai doarme și nu mă deranjează nimeni, mă cufund în amintirile mele și încerc să le păstrez. Între timp, acest ritual a devenit aproape o necesitate. Cum ajung acasă, o sun imediat pe Hanni, care urmărește cu mare interes ceea ce scriu. Îi împărtășesc și ei noutățile aflate de la ghicitoare, iar ea râde și se bucură enorm: „Îți spun asta de ani de zile! Și ai să vezi că la sfârșit o să se facă și un film!” Ne vine amândurora să râdem. Ei îi este dor atât de vizitele mele de afaceri, cât și de cele private. De altfel, nu mă mai duc nicăieri, pentru că trebuie să socotesc de două ori fiecare franc, ca să nu intru în datorii.

După trei luni de șomaj, accept un nou job, deși nu sunt foarte

convinsă de el. Oricum, este mai bine decât să stau în fiecare vineri la rând la primărie, cu carnetul de șomer. Este vorba despre vânzări de podoabe de păr la drogherii și la magazine universale. În curând îmi dau seama că, dacă vreau să-mi termin treaba, rareori ajung acasă înainte de ora șapte, ceea ce înseamnă că-mi pot vedea fiica cel mult o oră pe zi. La prânz, rar am timp să mănânc cum trebuie și în scurt timp arăt iar de parcă aș fi bolnavă. La fel constată și mama mea, îngrijorată. Chiar în perioada de probă, renunț la serviciu, pentru că sunt cu nervii la pământ.

În afară de aceasta, scrisul seara mă solicită tot mai mult, pentru că multe situații le re trăiesc din nou cu intensitate, atât fizic, cât și psihic. Mi se întâmplă ca, după descrierea unei boli, să mă simt din nou bolnavă și deplorabil. Altădată sunt nevoită să mă opresc din scris, pentru că-mi curg lacrimile. Din când în când, trebuie chiar să fac pauză, ca să-mi adun forțe proaspete. Acum, după aproximativ opt luni, încep să mă apropii de final, fără să am o idee exactă, unde mă voi opri.

Într-o scrisoare recentă, James îmi mulțumește pentru fotografiile cu Napirai. Îmi spune că mama și chiar și Lketinga au fost foarte triști, atunci când au văzut pozele. Lor le este încă dor de noi. În scrisoare se află o fotografie cu soția lui Lketinga. O recunosc imediat, pentru că pe vremea când era fată, cumpăra des de la noi de la magazin zahăr sau mălai. Era foarte tristă și mai degrabă reținută. Mă bucur pentru ei doi, mai ales că James scrie că Lketinga, într-adevăr, nu mai bea. Îmi spune că îmi va trimite o fotografie și cu copilul lui. Este fetiță și are

deja zece luni. Din scrisoarea lui lungă aflu și lucruri mai puțin frumoase. Soția fratelui mai mare al lui Lketinga, mama Sagunei, se află de trei luni în spital, având probleme de sănătate grave și nu poate pleca acasă, până nu achită nota de plată. În plus, le datorează bani și somalezilor pentru transportul de urgență din Barsaloi înspre Wamba. Bănuiesc că a fost o chestiune de viață și de moarte, deoarece acolo, numai cine este mai mult mort decât viu se duce la spital. Mai întâi, așa cum am simțit și eu pe pielea mea, se încearcă toate căile posibile cu medicina autohtonă. Aflu că mama mea soacră este acasă cu cei cinci copii și cu nou-născutul fratelui său și nu au suficientă mâncare. James mă roagă din nou să-i ajut cu bani, lucru care pe mine mă întristează foarte tare. Este pentru prima dată, când nu pot să-i ajut, pentru că eu însămi, din cauza șomajului, nu mai am bani. Așa că îl rog pe Hanspeter și pe fratele meu mai mare să facă o donație. Cei doi fac acest lucru, fără să stea prea mult pe gânduri.

Postura mea de șomer nu mă mai deranjează de data aceasta atât de tare, pentru că, în perioada scurtă de timp în care am lucrat ultima dată, mi-am dat seama că aș avea chef să vând ceva cu totul nou, mai pretențios. La cei 36 de ani ai mei aș putea să mai fac o pregătire suplimentară. În fiecare zi m-am uitat prin ziare.

În același timp, mă ocup de pregătirea lui Napirai pentru prima zi de școală. Cât de repede trece, totuși, timpul! Fiica mea merge deja la școală, ceea ce înseamnă că începe pentru ea partea mai serioasă a vieții. Dacă ar fi rămas în tribul tatălui

său, acum s-ar fi dus, probabil, pe un soare dogoritor, cu caprele la păscut. Părul ei frumos i-ar fi fost ras cu o lamă și ar fi fost îmbrăcată numai cu o kanga, iar la gât ar fi purtat deja primele podoabe. Nu, mă bucur cu adevărat că a fost să fie altfel.

În prima zi de școală, mama și cu mine o însoțim pe Napirai, pline de mândrie. Arată minunat în rochița sa drăguță de vară, cu pielea ei cafenie și cu cârlionții care-i atârnă pe umeri. Emoționată, își dă jos ghiozdanul, își pune penarul colorat pe bancă și ascultă încordată ce spune învățătoarea cea tânără și simpatică care, pe deasupra, mai are și păr lung și blond, lucru care pe Napirai o mai fascinează încă. În curând, ea nu ne mai dă atenție, așa că, după mai bine de-o oră, plecăm pe furiș de acolo. În ultima vreme scriu ca obsedată despre trecutul meu și umplu pagină după pagină. În sfârșit, vine seara în care ajung să povestesc cum stăteam eu cu Napirai, acum cinci ani și jumătate, în autobuzul care urma să ne ducă de la Mombasa la Nairobi și îl imploram pe Lketinga să semneze odată biletul pregătit de mine, în care își dădea consimțământul pentru plecarea noastră în străinătate timp de trei săptămâni. Dintr-odată, simt cum încep să tremur din interior și cum o presiune enormă mă apasă pe piept. Parcă aud și acum deslușit claxonul șoferului și mi se pare că aud vocea lui Lketinga, spunând trist și bănuitor: „I don't know, if I see you and Napirai again.” După aceea, face două salturi și sare din autobuz. Plecăm. Cu hârtia semnată în mână, îmi arunc o privire mută pe geam și-mi iau rămas-bun de la tot ceea ce mi se perindă prin față. Abia atunci încep să-mi șiroiască lacrimile.

După aceste ultime două fraze arunc creionul și caietul de lângă mine și încep, pur și simplu, să plâng, fără să mă mai controlez. Tremur din tot corpul și plâng în hohote. În momentul de față știu doar un singur lucru: nu voi mai putea scrie niciun rând! Îmi încolăcesc brațele în jurul genunchilor, ca și cum aș căuta sprijin și am senzația că cineva mă trage într-o prăpastie. Plâng după Kenya mea cea dragă, după un vis distrus, după o mare dragoste și după toate lucrurile frumoase și îngrozitoare pe care le-am trăit într-o lume aproape ireală.

Deodată, o văd pe Napirai stând în fața mea, somnoroasă și speriată. Mă întreabă cu lacrimi în ochi: „Mama, de ce plângi așa? Te-ai lovit? Altfel, tu nu plângi niciodată!” O trag pe Napirai la mine în poală și o strâng tare la piept, în timp ce încerc să vorbesc, lucru care nu prea îmi reușește, pentru că trebuie să trag în permanență aer în piept. „Nu m-am lovit, scumpa mea, plâng, poate, pentru că nu am reușit să fiu fericită cu tatăl tău.” „Dar mă ai pe mine!”, îmi răspunde ea, suspinând, încerc să o consolez, mângâind-o îndelung pe spate, până când se liniștește din nou. Apoi, o duc înapoi în pat la noi și îi promit că nu o să mai plâng. Mă uit în sufragerie la ceas și constat, speriată, că este trecut de ora două noaptea. Asta înseamnă că aproape trei ore am fost cufundată în durere. Nu aș fi crezut niciodată că povestea mea africană m-ar putea afecta încă o dată atât de tare. Eram sigură că am încheiat cu acest capitol al vieții mele. Dar, se pare că până acum nu am făcut altceva, decât să alung aceste gânduri. De ani de zile nu am mai plâns atât de tare și acum simt cum mă cuprinde o liniște puternică. Mă simt fără vlagă și buimăcită.

Îmi propun să-i duc Annelisei, cât pot de repede, această ultimă parte, ca să o transcrie la calculator. Vreau să o termin definitiv. Tot timpul am scris stând pe podea și din cauza aceasta am peste tot dureri. Dar am reușit! Povestea noastră este acum așternută pe hârtie și cu acest gând liniștitor adorm, în sfârșit. Dimineața îi pregătesc micul dejun lui Napirai și ochii îmi sunt atât de umflați, încât abia pot vedea. Îi promit că voi găti ceva deosebit de bun pentru noi două și că până la prânz voi fi din nou veselă.

Peste câteva zile, Anneliese îmi aduce manuscrisele, precum și o versiune scrisă la calculator. Cei patru ani petrecuți în mijlocul tufișurilor kenyene se află acum într-un dosar, în fața mea. Sunt copleșită. Ciocnim în cinstea reușitei unei eventuale cărți și îi promit că, în cazul în care va fi publicată, o voi răsplăti cu un concediu grozav. Acum îi aduc la cunoștință și familiei mele despre „operă”, iar Eric se oferă să multiplice exemplarul, ca să-l pot trimite la diverse edituri.

TOTUL SE ÎNVAȚĂ

Ca de obicei, urmăresc anunțurile cu locuri de muncă și dintr-odată îmi cade privirea pe un anunț în format mare. Se caută o doamnă între 24 și 30 de ani, care dispune de cunoștințe în domeniul dentar, care să vândă medicilor stomatologi produse de mare valoare. De preferat, dar nu condiție, să aibă experiență în domeniul distribuției de produse. Se oferă salariu bun și, bineînțeles, mașină de serviciu. Citesc încă o dată și mă gândesc că este exact jobul pe care l-aș putea face. De învățat, totul se învață, iar experiența pe care am câștigat-o în munca de teren este un atu, care atârână greu la cântar. Și, în afară de aceasta, ce medic stomatolog ar cumpăra ceva de la o tânără de douăzeci și patru de ani? Cu această atitudine mă înscriu la biroul de mediere a locurilor de muncă. După o săptămână, sunt invitată la un interviu în prealabil. Împreună cu referentul de-acolo, trec în revistă toată biografia mea și pare să fie deosebit de impresionat de șederea mea în Kenya. La sfârșit, am la dispoziție o oră, ca să completez un test la calculator. Înainte să plec, mi se spune că trebuie să aștept, să văd dacă sunt acceptată în următoarea rundă, pentru că au fost peste optzeci de solicitanți. Când aud cifra aceasta, nu îmi mai fac speranțe prea mari, pentru că nu prea corespund profilului cerințelor.

În zilele următoare mă duc la o librărie și mă interesez de diverse edituri, care ar putea fi luate în discuție pentru manuscrisul meu. După părerea mea, doar o editură mare ar

avea sens, pentru că nu am chef să-mi fac publică povestea vieții mele pentru câteva sute de exemplare. Și dacă da, atunci ar trebui să apară pe piața germană, Elveția fiind astfel și ea inclusă automat. Plec din librărie cu o listă plină de adrese și acasă mă apuc imediat să iau legătura cu editurile. Deziluzia nu se lasă, însă, mult așteptată. După ce prezint pe scurt povestea mea, primesc încă de la telefon refuzurile, unul după altul. Mai rămân, însă, câteva edituri, printre care Lübbe, Scherz, Knaur și Heyne, cărora le pot trimite manuscrisul. Xeroxez câteva fotografii mai impresionante din Africa și compun și o scrisoare, în care fac referiri la convorbirea noastră telefonică. La sfârșit, atașez o fotografie mai recentă de-a mea, le împachetez pe toate și le expediez. Sunt curioasă ce va urma. Mi se spune că am de așteptat de la una până la trei luni.

De la biroul de mediere a locurilor de muncă primesc o invitație la un al doilea interviu. Acest lucru îmi suscită imediat interesul. Dacă am ajuns până aici, atunci e clar că șansele mele nu sunt atât de rele. Port din nou o discuție cu domnul pe care îl cunosc deja. Îmi prezintă rezultatele testului și, din câte-mi dau seama, l-au impresionat. Mă întreabă dacă pot merge, din când în când, la câte o perfecționare în străinătate, pentru circa zece zile, întrebare la care eu răspund afirmativ. La sfârșitul discuției mă întreabă, puțin cam jenat, dacă mi-ar fi greu să-mi vopsesc părul meu roșu într-o culoare ceva mai decentă, pentru că, în parte, medicii stomatologi sunt foarte conservatori, la fel și șeful, care dorește să mă cunoască într-una din zilele următoare. Mie îmi vine să râd și îi răspund: „Vedeți, până

acum această culoare a fost bine primită de clienți și am avut succes la vânzări. Culoarea roșie a părului meu este emblema mea, face parte din personalitatea mea. Nu cred că strică să aduc puțină culoare în situații de rutină.” „Bine, bine, am înțeles, vom vedea”, răspunde el. „Voi fixa o întâlnire pentru dumneavoastră, dar mai sunt încă alți opt solicitanți în cursă.” Eu îi mulțumesc și plec. Pentru că îmi doresc foarte tare să obțin acest job, opresc la o biserică, fac o rugăciune și aprind o lumânare.

După câteva zile, găsesc în cutia poștală o invitație de la firma de produse dentare. Este o întreprindere farmaceutică spațioasă, modernă. De cum intru în clădire, mă simt bine și emoția ușoară pe care am avut-o la început, îmi dispare înainte să intru la șef. Este cu numai câțiva ani mai în vârstă decât mine și îmi face impresia că este simpatic, calm, chiar aproape timid. La înălțimea mea de 1,80 m, îmbrăcată într-un costum albastru clasic, și cu părul meu roșu, se pare că fac o impresie zdrobitoare asupra lui. În timpul discuției, devine însă vorbăreț și după puțin timp, când aude ce-i povestesc, începe să zâmbească. Am senzația că amândoi ne simțim bine. După o oră, sentința lui este pronunțată: cu energia și cu biografia mea aparte, sunt pentru el persoana potrivită. Mai urmează să decidă „șeful cel mare”. Lui i se mai par interesanți doi candidați, pentru că aceștia vin din domeniul dentar. Eventual trebuie să mai am și cu el o discuție. Această convorbire are loc două zile mai târziu. „Marele șef” este un bărbat mic, firav, lucru care nu tocmai îmi ușurează situația. Nici nu ne așezăm bine, că mă și bombardează cu întrebări de genul: „De ce

credeți că tocmai dumneavoastră sunteți persoana potrivită pentru acest job? Unde vă vedeți peste zece ani? Cum stați cu rezistența fizică în privința muncii, a copilului, a perfecționării etc.?” După două ore de interogatoriu încrucișat, mi se dă voie să plec, spunându-mi că peste aproximativ o săptămână mi se va da un răspuns sau, eventual, trebuie să mă pregătesc pentru un alt interviu. Eu mă ridic, mă uit la cei doi bărbați și le spun cu toată convingerea: „M-aș bucura foarte tare să lucrez la dumneavoastră, dar, după părerea mea, nu mai există alte amănunte de discutat, iar de văzut, m-ați văzut acum. Din câte știu, eu sunt ultima din cele trei candidate rămase, pe care voi ați să le verificați. Așa că până luni aștept de la dumneavoastră un răspuns, pentru că mai am și alte oferte. Sper că mă înțelegeți! Vă doresc un weekend plăcut.” Le dau mâna și plec. Nu sunt sigură că ieșirea mea a fost tocmai potrivită, dar trebuie să fii în stare să te decizi odată!

Mai este puțin până la ora prânzului, așa că trec pe la Hanni, la serviciu, ca să mănânc acolo de prânz. Pentru că este vineri, ne propunem să ieșim în seara aceasta să dansăm. În drum spre casă, îmi sună mobilul și la telefon este viitorul meu șef. „Vă felicit, doamna Hofmann, l-ați convins pe „big boss”! Acum trebuie să arătați ce puteți! Pe 1 noiembrie începeți la noi.” Complet surprinsă, îi răspund râzând: „Oh, super! Chiar mă bucur foarte tare și voi da tot ce pot mai bun din mine.” „Știu”, răspunde el râzând și îmi promite că îmi va trimite în zilele următoare contractul. Din nou am reușit! Din optzeci de candidați eu am câștigat cursa! Sunt mai mult decât fericită că s-a terminat cu șomajul și, pe deasupra, am găsit și un post

interesant și bine plătit.

Sunt în al nouălea cer. Ajung acasă și găsesc în cutia poștală primul manuscris trimis înapoi. Conține și o mică scrisoare, în care citesc: „Expediat înapoi, cu mulțumiri. Editura noastră nu întrevade în programul său nicio posibilitate de publicare.”

Mă uit la manuscris și am senzația că nimeni nu s-a străduit, nici măcar să arunce o privire peste el. Toate paginile arată ca noi, ordonate și necitite. Până și scrisoarea mea se află deasupra! Mi-e indiferent. Tocmai am găsit un post grozav și, mai mult ca sigur, în următorii ani nu-l voi schimba. Îmi pot alege o mașină de serviciu, primesc diurnă, un salariu bun și cota parte la comision. La așa ceva nu renunț eu din nou așa ușor, mă gândesc, și duc manuscrisul în pivniță.

Înainte să încep noul serviciu pe 1 noiembrie, primesc, unul după altul, toate pachetele trimise, de fiecare dată cu aceeași justificare. O editură îmi scrie chiar, că lipsește suspansul. Mă miră această expresie. Am trăit la capătul lumii o dragoste supranaturală, cu toate urcușurile și coborâșurile, am adus pe lume o fiică în cele mai groaznice condiții, descriu scene periculoase, petrecute în mijlocul sălbăticiiei, cu bivoli, elefanți și pene de mașină, care aproape m-au costat viața și să nu mai vorbim despre femeia, care și-a smuls din trup, la mine în mașină, în fața ochilor mei, copilul mort, încât aproape am înnebunit. „Dar oare cât suspans mai doresc domnii lectori?”, mă întreb eu, în timp ce pun de-o parte manuscrisele.

De fapt, îmi pare foarte bine. Cine știe ce ar aduce cu sine o astfel de publicare. Eu mă simt atât de bine, cum nu m-am mai

simțit de mult. Am o fiică drăguță și inteligentă și un serviciu interesant. După ce mi-am descărcat sufletul, aproape într-un mod terapeutic, scriindu-mi povestea vieții, simt cum începe să se nască în mine o nouă dorință de viață și cum încep să mă schimb. Numai durerile mele de spate îmi mai aduc aminte aproape în fiecare zi de manuscrisele care se află undeva, două etaje mai jos.

Încep să mă simt incomod în locuința noastră mică și mă gândesc și la faptul că Napirai, la cei șapte ani, ar cam avea nevoie de o cameră a ei. Cu prima ocazie, va trebui să mă ocup să găsesc o locuință mai mare, mai ales că acum mi-o pot permite financiar. Nici pentru întâlnirile cu mamele care își cresc singure copiii nu prea mai îmi găsesc timp și într-o zi, aflu că grupa se desființează. Doar două femei au mai rămas în legătură strânsă.

Încet, încet, mă deprind cu munca. Îmi ia ceva timp până cunosc produsele și modul de întrebuințare. Ceilalți doi colaboratori de la serviciul de distribuție sunt tehnicieni dentari specializați și amândoi lucrează de mai mult de zece ani în acest domeniu. Stau și seara și citesc cărți și prospecte și câteodată am senzația că nu voi putea ține minte niciodată aceste denumiri și procedee complicate.

Într-una din zilele libere, profit de bonul de cadou pentru un masaj, pe care l-am primit de ziua mea acum trei luni, de la prietena mea, Andrea, pentru că durerile mele de spate nu cedează. În timp ce stau pe patul de masaj, maseuza mă întreabă, dacă eu sunt femeia din Africa care a scris o carte. E

clar că Andrea i-a povestit deja multe lucruri despre mine. Acum vrea să știe când apare cartea. „Probabil niciodată, pentru că până acum nu am găsit nicio editură, care să fie interesată de carte”, îi răspund eu. „Dar trebuie să apară”, spune ea hotărâtă și mă întreabă dacă vreau să se intereseze ea la un prieten, care este librar, de câteva adrese de edituri. Eu dau din cap în sens afirmativ, deși mă îndoiesc. Într-adevăr, peste câteva zile găsesc un bilet cu patru adrese de la diferite edituri mici. Nu sunt hotărâtă, dacă chiar să încerc, pentru că în momentul de față viața mea este în perfectă ordine. Constrânsă, însă, de câteva prietene, sun până la urmă la prima editură. Acolo mi se spune că ei nu publică decât cărți ale autorilor străini. Deci, dacă ar fi scris soțul meu cartea, teoretic ar putea exista interes. După aceea sun la Editura Al din München. Ce nume ciudat, mă gândesc eu! Răspunde o voce de bărbat. Domnul respectiv îmi ascultă răbdător povestea și, în cele din urmă, mă întreabă cum de am ajuns la editura lui. La sfârșitul convorbirii noastre mai lungi îmi cere să-i trimit manuscrisul să-l citească. Mă hotărâsc ca aceasta să fie ultima dată când dau atâția bani pe poștă. Durează aproape o jumătate de an, până primesc răspuns.

Primele zile în serviciul de distribuție sunt foarte plăcute, pentru că merg pe teren cu unul din cei doi colegi. Ascult interesată și câteodată mi-e teamă că voi avea nevoie de ani de zile, până când voi putea și eu să explic totul atât de bine și de amănunțit. În ianuarie 1997 sunt trimisă la o perfecționare în Germania. Trebuie să cunosc și să învăț cum se folosesc

aproximativ zece din cele aproape o sută de produse din sortimentul nostru. Specializarea este obositoare, dar instructivă. În timp ce învăț de ce este nevoie, sau ce trebuie să faci, ca să înlocuiești dinții cariati, să-i repari sau să pui la punct întreaga dantură, îmi vine să râd, în sinea mea, gândindu-mă la familia mea din Africa. Dinții depărtați mult între ei, sau ieșiți în afară, care la noi, europenii, sunt considerați ca deficiență și pentru a cărei remediere se plătesc sume mari de bani, în tribul lor reprezintă un ideal de frumusețe. De asemenea, masailor le lipsesc cei doi incisivi de jos din mijloc. Ei înșiși și-i scot cam la vârsta de șapte, nouă ani. Pentru asta folosesc un cuțit ascuțit sau un cui, pe care și-l înfig în gingie și în care bat cu o piatră, până când dintele cade sângerând. Copiii sunt foarte mândri de fapta lor și sunt lăudați de adulți. Nu am priceput niciodată, de ce fiecare membru al tribului practică acest ritual. Se pare, însă, că are de-a face cu teama de a nu se sufoca în anumite cazuri de boală. Da, atât de diferite pot fi culturile dentare.

Întoarsă în Elveția, trebuie să merg singură pe teren. Din nou încerc să fac programări la telefon, dar nu reușesc absolut deloc. Aproape peste tot mi se spune: „Noi avem deja produsele noastre, dar puteți să ne trimiteți prospecte, șeful, oricum nu are timp.” Sau: „Nu vrem să cunoaștem un nou reprezentant, noi lucrăm deja, de ani de zile, cu ai noștri.” Bine, atunci trebuie să mă duc eu personal. Dar la tipul acesta de clientelă, este greu să te apropii de persoanele respective. De cele mai multe ori, la cabinete este aglomerație și mereu mi se pune întrebarea: „Ați stabilit o întâlnire?” Câteodată am senzația că asistentele stau în spatele mesei ca o ușă închisă și-și păzesc șeful de mine. Din

când în când, am de-a face și cu situații plăcute, de exemplu atunci când sunt întrebată dacă doresc o cafea, spunându-mi-se că șeful are puțin timp peste zece minute. Mă bucur și sper, în același timp, că voi fi în stare să răspund la întrebările care mă asaltează. Nu am fost niciodată atât de nesigură în vreun domeniu ca în acesta. Dar, cu fiecare comandă, indiferent cât de mică, capăt mai multă încredere.

Într-o zi, când vin acasă după-amiaza târziu, găsesc în cutia poștală o scrisoare de la James. Mă bucur de fiecare dată, când recunosc după plic, că scrisoarea este din Kenya. Aceasta a fost scrisă pe data de 5 ianuarie 1997.

Bună Corinne și Napirai!

Vă salut! Dumnezeu să fie cu voi. Mă rog să vă meargă bine în Noul An. Aici, în Kenya, nu mai avem deloc pace. Oamenii se luptă în fiecare zi. Mulți turkana și sâmburi au arme. Așa ceva nu am trăit niciodată. Între 24 decembrie și 3 ianuarie a avut loc o mare luptă între triburi. Locurile afectate au fost Baragoi, Marti, Barsaloi, Opiroi și încă multe altele. Au fost omorâți mulți oameni, unsprezece în Barsaloi, din familia mea doi, o fetiță și un bătrân, dar nimeni din enclava noastră. Toate animalele noastre, capre, vaci, cămile, au fost furate, nu a mai rămas nimic. Toată lumea a fugit și trăiește acum la Maralal. În satele Barsaloi, Baragoi, Opiroi nu mai locuiește nimeni. Oamenii trăiesc ca refugiații, nu au nimic de mâncare. La Maralal, însă, nu avem destul loc. Sunt prea puține case, ca să locuim toți acolo. Cred că mulți oameni vor muri din cauza sărăciei. Nu se mai face școală, pentru că lumea a plecat. Și școala din Maralal este acum

goală. Poate că ai auzit la radio, sau ai citit în ziar, că au venit bandiții cu elicopterul și i-au omorât pe ofițerul de district și doi polițiști. Între Crăciun și Anul Nou a fost pentru noi o perioadă foarte rea. De aceea, nu am sărbătorit nimic. Familia mea locuiește acum în apropiere de Maralal, la școală. Sper că mai știi unde este. Nimeni nu mai are casă, nici animale și sunt dependenți de mâncarea celorlalți oameni.

Corinne și Napirai, sper că sunteți bine. Te rog, ajută-ne prin contul meu, ca să putem cumpăra ceva de mâncare. Dacă am șansa să ajung la Barsaloi, vreau să-ți trimit fotografii de la o ceremonie care a avut loc săptămâna trecută. Dar acolo mai au loc încă lupte și în districtul Samburu nu este încă pace. Oamenii pleacă toți de-acolo.

Vă urez, ție și lui Napirai și prietenilor tăi, la mulți ani pentru anul 1997. Dumnezeu să vă dea pace și o viață bună.

Al tău James,

Toți cei din familie îți transmit ție și lui Napirai salutări.

Când mă gândesc ce rău o duc oamenii aceștia, mă trec fiorii. Mama, draga de ea, a trebuit să se refugieze la Maralal, ea, care în toată viața ei nu a fost decât o singură dată în acest orașel. Nu a vrut niciodată să meargă cu mine cu mașina, pentru că viața la oraș i se părea groaznică. Ea iubea Barsaloi și, în afară de situațiile când avea loc câte o ceremonie și trebuia să plece în alt loc, stătea numai în jurul manyattei și era mulțumită. Iar acum, asta! Precis au fost nevoiți să treacă prin jungla Lorroki, care este periculoasă, și asta cu mai mulți copii mici. În timp ce mă gândesc la soarta familiei mele de sâmburi, îmi dau seama

imediat că, dacă relația mea cu Lketinga ar fi decurs bine, și eu m-aș fi aflat acum în fața neantului. Cel târziu acum, aș fi cedat. Simt o mare ușurare, gândindu-mă că trăiesc în Elveția, dar, în același timp, mă simt unită la nesfârșit cu acești oameni. Și mereu sunt afectați aceia care, oricum duc o viață modestă! Plec imediat la bancă, unde transfer o sumă mai mare de bani, ca să-și poată cumpăra alimente și capre. Mă rog pentru ei. De asemenea, le trimit o scrisoare de încurajare.

La începutul lunii martie mă duc din nou la o perfecționare, de data aceasta în Olanda. Mă încântă noua paletă de produse și mă identific de la bun început cu ea. Vin din Olanda de-a dreptul bine dispusă, hotărâtă să-mi pun în aplicare cunoștințele. Pentru asta am nevoie de ceva atenție din partea dentiștilor, și, pentru că nu vreau să fiu respinsă de cum intru în cabinet, schimb tactica. Trec pe la toate cabinetele stomatologice din oraș și încerc să stabilesc întâlniri pentru următoarele zile. Ofertele la noile produse sunt atractive, așa că am succes la aproape jumătate din cabinetele la care m-am dus. Agenda mea de întâlniri se umple și, după o jumătate de an, încep să se vadă rezultatele.

O vecină îmi spune că în satul nostru există o locuință nouă, care este încă liberă și care poate fi văzută. Deși mie mi se pare prea scumpă chiria, mă duc, totuși, să o văd. Și bineînțeles că se sfârșește așa cum trebuie! Este absolut cea mai frumoasă locuință pe care am văzut-o în ultima vreme. Are ferestre mari, este aerisită și foarte spațioasă. Eu sunt încântată, deși nu o pot vedea decât cu lanterna, pentru că încă nu are curent. Valoarea

chiriei devine, dintr-odată, neînsemnată și mă decid pe loc. Din fericire, mi se dă mie această locuință de vis. Pe data de 1 aprilie ne și mutăm. Firește, ne este foarte greu să ne despărțim de locurile vechi. Fetele legaseră o prietenie foarte strânsă și eu, de asemenea, mă simțeam bine în compania vecinilor de-acolo.

În noua locuință ne acomodăm mai greu decât am crezut. Până acum, Napirai dormea cu mine în cameră, iar acum are pentru prima dată camera ei. Seara, în loc să doarmă, mă strigă o dată la cinci minute: „Mama, mai ești acolo? Nu te aud și nu te văd! Mama, mai bine ne întoarcem în locuința noastră veche!” Dar după câteva săptămâni scăpăm și de aceste probleme și mă bucur de căminul nostru ca de o bijuterie. În timp ce stau seara în fața șemineului, visez de una singură și mă gândesc încă mult la Africa. Mirosul de foc îmi trezește, ca și până acum, imagini pline de amintiri. Mă văd stând ghemuită în fața vetrei și pregătind o mâncare săracăcioasă, sau făcând un ceai pentru Lketinga și prietenii lui războinici. Trăiesc încă acel sentiment plăcut din manyatta, care, în ciuda simplității, mă ocrotea de arșiță, de frig, de ploaie sau de animale sălbatice. Îmi dau seama că în niciuna din locuințele mele din Elveția, cât de frumoase or fi fost, eu nu am mai trăit un astfel de sentiment de siguranță și ocrotire. Pe de altă parte, însă, trebuie să recunosc că sunt pe deplin mulțumită de faptul că pot trăi din nou într-un anume confort. Iar eu aveam de gând ca, atunci când mă întorc din Africa, să mă mulțumesc cu strictul necesar. Astăzi am cumpărat o mobilă modernă, în magazinele second-hand nu mai intru decât rar și din nou se strâng tot felul de obiecte, care numai folositoare nu sunt. Am

muncit ca să-mi redobândesc standardul de viață pe care îl aveam înainte de a pleca în Africa și, deși am ceva rețineri, sunt mândră de acest lucru.

Napirai se împrietenește repede cu celelalte fete care locuiesc la noi în cartier și astfel „vechile” legături se pierd treptat. La familia bonei, Napirai se simte ca acasă, iar bunica ei locuiește chiar pe drumul spre școală.

Profesia mea mă satisface pe deplin. Între timp, am început să mă duc la unele cabinete deja a doua oară și sunt primită mai relaxat și mai amabil. La perfecționările și cursurile dese pe care le avem, participăm ca spectatori și la operații de maxilar. Nu fiecare dintre noi suportă să vadă sânge, sau cum se perforează maxilarul. Pe mine, însă, se pare că mă avantajează faptul că am văzut la sâmburi cum beau bărbații sânge de la animalele tăiate, ca să prindă putere. După această școală dură, sângele nu mai reprezintă pentru mine ceva deosebit. Într-o seară, tocmai când scriam raportul zilnic de activitate pentru firmă, sună telefonul. Recunosc vocea editorului din München. Ori, la manuscris chiar că nici nu mă mai gândisem, atât de multe s-au schimbat în ultima jumătate de an, datorită noului serviciu și a mutării noastre. Evenimentele scrise de mine au trecut momentan pe planul secund. Iar acum îl aud pe editor spunând: „În ceea ce privește jurnalul vieții dumneavoastră, șansele sunt bune. Este captivant. Dar, înainte să luăm o decizie definitivă, ar fi important să vă cunoaștem personal.”

Eu mă simt puțin luată prin surprindere. Acum nouă luni aș fi sărit poate în sus de bucurie, dar acum nici nu știu dacă acest lucru își mai găsește loc în noua mea viață. Cu toate acestea,

accept oferta să ne cunoaștem. Dacă nu îmi convine editura, mai pot încă să-mi mai retrag manuscrisul. Peste câteva săptămâni iau trenul spre München, dar nu sunt sigură că este bine ceea ce fac. Editorul mă așteaptă personal la gară și din primul moment îmi este simpatic. La editură mă mai așteaptă alți câțiva oameni, printre care și o doamnă din partea presei, o persoană vioaie și competentă, cu care mă înțeleg imediat bine.

După această întâlnire interesantă, mă sui din nou în tren și simt, totuși, o mică bucurie, când mă gândesc ce ar putea ieși din toată această poveste. Peste câteva zile primesc răspunsul definitiv, prin care mi se anunță încheierea unui contract. Acum nu mă mai oprește nimic. Îi sun pe toți cei care m-au sprijinit moral în timpul scrisului și le dau și lor vestea. Toți se bucură, dar ce se va întâmpla nu-și poate imagina nimeni cu adevărat.

Crăciunul se apropie din nou și, pentru prima dată, pot invita toată familia la noi, în locuința noastră spațioasă. Petrecem sărbătorile cu veselie și armonie. Avem parte de zile liniștite și, singurul lucru care le tulbură, este o scrisoare din Kenya.

Aflu că din cauza luptelor neîntrerupte familia tot nu se poate întoarce în satul ei, dar, datorită sprijinului nostru, și-au putut cumpăra alimente și capre, pe care James le-a împărțit în mod drept la rude. În sfârșit, primesc și fotografii de-ale surorii vitrege a lui Napirai. Și ea este o fetiță drăguță, dar, din cauza capului ei ras, nu seamănă foarte mult cu Napirai. Firește, cele două fetițe au aceiași ochi. Într-una din fotografiile de la ceremonia care le dă dreptul bărbaților să se căsătorească, îl văd pentru prima dată pe James pictat în mod tradițional și îmbrăcat numai cu o kanga. Mi se pare străin, pentru că până

acum nu l-am văzut decât în uniformă de școală sau în hainele lui „normale”. Cele câteva fotografii primite mă ajută de fiecare dată, ca legătura mea interioară cu Kenya să nu se rupă.

SUCCES SENZAȚIONAL

Pe data de 1 februarie 1998 semnez contractul pentru cartea mea, „Îndrăgostită de un masai”, fără să am nici cea mai mică bănuială, că într-o jumătate de an acest pas îmi va schimba viața din toate punctele de vedere, iar evenimentele se vor năpusti asupra mea ca o avalanșă.

Primăvara și vara se scurg liniștit și plăcut. Acum, la serviciu sunt sigură pe mine și vânzările merg bine. Numărul clienților mei fideli crește continuu. Îmi iubesc meseria, câștig într-un mod plăcut și lejer bani buni și sunt foarte mulțumită cu situația mea în momentul de față. Tot timpul mă gândesc, cât de dură și plină de sărăcie ar fi fost viața noastră, dacă am fi rămas în Kenya.

La mijlocul lunii august primesc un pachet de la editură. Când îl deschid, încep să-mi tremure mâinile, pentru că știu că înăuntru nu poate fi decât cartea mea. Și-ntr-adevăr, acum o am în față. Mie îmi piere graiul. Cartea stă atât de bine în mâna mea, încât nu mai îmi vine s-o las. Sunt răscolită și foarte emoționată. Mă simt de parcă aș fi născut un al doilea copil. Este un sentiment covârșitor. Tulburată, îl sun pe șeful meu, pe care l-am pregătit asupra acestui eveniment abia acum câteva săptămâni și îi povestesc, entuziasmată la maxim. Și pe prietenele mele le-am molipsit cu bucuria mea, iar seara organizăm spontan, la mine acasă, o mică petrecere. Toți cei care trec pe la noi îmi admiră „opera” și sunt siguri că va fi un

succes. La miezul nopții, după ce pleacă și ultimii musafiri, stau și mă uit îndelung, cu respect deplin, la „îndrăgostită de un masai”. În aceeași noapte, îi scriu o scrisoare lungă lui James, în care îi povestesc despre carte. Îi spun că este vorba despre viața petrecută în mijlocul tribului său, despre dragostea mea cea mare, dar și despre tragedia pe care am trăit-o în Kenya. Îmi dau seama că nu-i va fi ușor să le explice la ai lui și oamenilor din sat acest lucru.

Spre sfârșitul lunii august, apare într-o revistă pentru femei primul articol despre carte și despre povestea mea. Reportajul a fost făcut fără nicio contribuție din partea mea, folosindu-se, pur și simplu, de fotografiile din carte. Chiar în aceeași zi, după ce mi-am încheiat ultima vizită la cabinetul din Utzwil, descopăr că pe telefonul meu celular am un mesaj. Îl ascult, dar nu reușesc să deslușesc decât ceva vag, de la o anume redacție Boulevard Bio, ceva despre dragostea cea mare și despre o apariție la televizor. La sfârșit îmi lasă și un număr de telefon. Sun imediat înapoi și, într-adevăr, sunt în legătură cu redacția talkshow-ului de televiziune al lui Alfred Biolek.

O doamnă îmi spune că tocmai a primit de la agenția de presă a editurii cartea mea și a citit-o, pur și simplu, pe nerăsuflăte. Adaugă faptul că marțea viitoare, pe 1 septembrie, tema emisiunii va fi „Marea dragoste”, iar pentru că unul dintre invitați nu poate veni, vor să știe dacă nu am chef să îi țin eu locul și să povestesc în emisiune despre evenimentele trăite de mine. Ceva mai bun nici că mi se putea întâmpla! Bineînțeles că accept. Redactorul mă anunță atunci că peste două zile, adică duminică, va veni la Zürich să-mi verifice „aptitudinile

telegenice”, restul urmând să stabilească cu biroul de presă. Pun receptorul în furcă și scot un urlet de bucurie, ca să mă eliberez de tensiunea din mine. Cu mâinile tremurându-mi, formează numărul de telefon al editurii, ca să le spun și lor vestea cea nouă. Cu ocazia aceasta, îl întreb pe editor dacă nu crede că prima ediție de 10.000 de exemplare este prea mică. El îmi răspunde râzând: „Mai întâi să se vândă acestea. La urma urmei, sunteți o autoare necunoscută, iar noi suntem o editură mică.” Ei bine, o să vedem ce ne-aduce ziua de duminică. Sâmbătă exersăm împreună cu Andrea germana literară, ca să fiu telegenică și din punctul de vedere al limbii. În același timp, îmi aranjează și părul, ea fiind coafeză de meserie. Duminică totul decurge spre satisfacția tuturor, iar eu sunt invitată la talkshow.

La aeroportul din Köln sunt așteptată de o limuzină, care mă conduce la un hotel de lux. Peste două ore mă aflu la coafat și fardat. Bineînțeles că am emoții, dar îmi spun întruna: „Corinne, imaginează-ți că domnul Biolek este, pur și simplu, un medic stomatolog, cu care, în loc despre plombe și material de amprente, discuți despre viața ta în Kenya.”

Stau în primul rând lângă actorul Helmut Berger și aștept intrarea, timp în care încerc să urmăresc discuția perechii Sonja Ziemann și Charles Regnier. Cu toate acestea, abia reușesc să mă concentrez, pentru că mă gândesc întruna la ce întrebări ar putea să mi se pună și cum aș putea răspunde scurt și concis la ele. Mi se pare că cei doi vorbesc o veșnicie. În sfârșit, urmează aplauzele, după care îmi aud numele. În timp ce mă îndrept spre locul meu, îmi simt dintr-odată picioarele grele ca

plumbul. Inima îmi bate cumplit de repede. Mi-am propus ca, înainte să dau răspunsul, să ascult cu atenție, lucru care la mine nu este mereu ceva firesc. Discut cu domnul Biolek și, din când în când, aud din public râsete și aplauze. După câteva minute, încordarea mea cedează și, exact când mă simt mai bine, mi se termină timpul de emisie. Spectatorii aplaudă și, în timp ce domnul Berger se îndreaptă spre domnul Biolek, aplaudă încă o dată, spunându-mi: „Fascinant, mi-ați furat spectacolul! Ați fost, într-adevăr, grozavă!” În aceste secunde îmi dau seama că prima mea apariție la televizor am trecut-o cu bine. Răsuflu ușurată. Mai târziu, la masă, toată lumea vrea să afle de la mine mai multe amănunte. Una din primele întrebări este, dacă cartea va apărea și în limba italiană. De unde să știu eu deja acest lucru?

După ce mă întorc, mă sună prietenele și mă felicită pentru reușita apariției. Șeful meu îmi spune râzând, că este curios cât timp voi mai lucra pentru firmă. Dar, în această privință, nu am niciun fel de îndoieli și merg mai departe la dentiștii mei.

La o săptămână după această apariție la televizor, primul tiraj s-a epuizat. Nu mai există nicio carte, în schimb o groază de invitații la interviu. Toți vor fotografii mai recente cu mine și cu fiica mea. La început, Napirai nu este foarte încântată de acest lucru, mai ales că ea nu poate da niciun fel de informații referitoare la Kenya și la tatăl ei. Era mult prea mică ca să-și aducă aminte. În următoarele zile, la noi este o vânzoleală ca într-un stup de albine. Dimineața mă duc la întâlnirile pe care le am la cabinete și după-masa alerg la coafor, pentru ca pe la ora patru să fiu pregătită pentru fotografi. Seara, târziu, fac curat în

casă pentru următoarele filmări sau ședințe foto. Tot ceea ce trăiesc acum mi se pare atât de ireal, de parcă ar fi un vis. În numeroase ziare din Germania îmi văd fotografia, în parte pe paginile de titlu, sau lângă fotografii de-ale unor personalități renumite, cum ar fi Bill Clinton sau Pierre Brice. Profit acum de pe urma activității mele ca distribuitor de produse, pentru că nu mai am niciun fel de reținere în ceea ce privește contactul cu lumea și sunt bună de gură. Mai urmează câteva interviuri la radio și după puțin timp a doua apariție la televizor. Până la urmă, mă descoperă mass-media din Elveția și în multe ziare și reviste cu tiraj mare apar diverse reportaje. Aproape trei săptămâni, în librării nu se mai găsește nicio carte de vânzare și o groază de oameni, pe care nu-i cunosc, mă sună acasă și vor să știe unde-mi pot găsi cartea. Atunci apare cea de-a doua ediție, cu număr dublu de exemplare, a treia fiind deja în lucru.

Pe data de 16 septembrie este planificată lansarea oficială a cărții într-o fermă horticola superbă din Winterthur. Îi spun librarului să se îngrijească să fie suficiente locuri, pentru că bănuiesc că va veni multă lume. El îmi spune râzând: „Știți ceva, aceasta nu este prima mea lansare de carte. Ar fi chiar anormal, dacă s-ar vinde 100 de locuri la o autoare și la o editură relativ necunoscute.” În ciuda prognozei sale, sala se umple ochi și trebuie aduse o groază de scaune. Printre spectatori îl descopăr chiar și pe fostul meu diriginte.

Lansarea decurge grozav. Deja după primele trei, patru minute, mă aflu cu totul în elementul meu și nu am ochi nici măcar pentru familia mea, care stă în primul rând. Îmi organizez lectura așa cum îmi imaginez eu și citesc pasaje alese

de mine, pe care le completez cu povestiri. Este o trăire minunată, într-o atmosferă grandioasă, care îi fascinează pe ascultători și care are efect molipsitor și asupra mea. După lectură răspund la nenumăratele întrebări ale publicului. Unii vor să știe ce face fiica mea și cu ce mă ocup eu astăzi. Ce face Lketinga? Dacă s-a reîntors în tribul său? Regrețați că ați făcut acest pas? Întrebări după întrebări. După încă o oră încep să dau autografe. Pentru că editorul meu a venit special pentru acest eveniment din München, unii cititori au noroc și intră în posesia unei cărți proaspăt tipărite. Tot timpul sunt întrebată când și unde are loc următoarea mea serată literară. Mulți dintre cei prezenți au prieteni și cunoscuți, care doresc să asiste și ei la o lectură. Pur și simplu, succesul pare să ne copleșească.

Zilele următoare trec în goană. Deși eu sunt ocupată în permanență cu organizarea, nu mă simt aproape niciodată obosită, pentru că totul este nou și interesant. Nu după mult timp, sunt rugată să organizez o seară de lectură pentru asociația mea de locatari. Ea are loc într-o sală alăturată a unui restaurant. Când ajung la local și văd mulțimea de mașini parcate, nu-mi vine să cred ochilor. La intrare lumea se înghesuie și stă la o coadă lungă, până afară pe stradă. Este incredibil, toți vor să fie părtași la povestea mea. După ce intră 150 de oameni, sala trebuie încuiată, ceea ce-i supără pe mulți dintre cei veniți din alte părți. Eu ies afară și le promit celor care așteaptă că peste circa două săptămâni voi mai organiza încă o seară de lectură, în același loc. Din păcate, mai mult de-atât nu pot face. Astăzi am mai multe emoții decât la lansare, pentru că joc, ca să spun așa, „pe teren propriu”. Îmi dau, însă, repede

seama că majoritatea ascultătorilor sunt veniți dinafară, deoarece nu descopăr multe figuri cunoscute.

Seara decurge asemănător celei din Winterthur. După lectură, răspund la întrebări. Deodată, un bărbat mai în vârstă, cu pulover verde închis și cu bretele la pantaloni, mă întreabă cum era relația noastră în privința sexului. Deși soția lui stă alături, el îmi vorbește pe un ton tendențios, astfel încât mă simt nevoită să mă gândesc câteva secunde, înainte de a-i răspunde: „Știți ceva, eu nu vreau să descriu aici cu lux de amănunte un act sexual, dar dumneavoastră puteți citi totul în carte.” La replica mea, bărbatul îmi răspunde impertinent: „Eu sunt aici la o seară de lectură, nu la o acțiune de vânzare de carte.” În public se naște rumoare și o femeie blondă, surprinzător de drăguță, se ridică și îl sfidează pe bărbat: „Dumneavoastră, cu aerele astea libidinoase, nu aveți ce căuta la această manifestare!” Lumea aplaudă, iar eu îi zâmbesc femeii.

Mai târziu, sunt atacată din altă parte. Cineva mă întreabă: „Nu aveți niciun sentiment de jenă față de fiica dumneavoastră, atunci când vorbiți atât de deschis în cartea dumneavoastră, sub identitatea adevărată, despre tot ce vi s-a întâmplat?”

Înainte să apuc să răspund, o aud pe blondina cea energică spunând: „Mai mult ca sigur, acestei femei nu are de ce să-i fie rușine pentru cartea ei, iar fiica ei va fi, într-o bună zi, mândră de mama ei. Eu am citit cartea deja de trei ori și v-aș recomanda să faceți și dumneavoastră acest lucru!” Sunt impresionată de felul în care această ascultătoare necunoscută îmi ia apărarea. La scurt timp după aceea, în timp ce dau autografe, o văd stând în fața mea. Îmi oferă un aranjament de flori. Acum sunt mai

mult decât surprinsă. Îi mulțumesc și o întreb dacă are timp să vină la mine acasă, să ciocnim un pahar, pentru că am pregătit acolo ceva pentru un cerc restrâns. Este încântată și acceptă invitația.

După ce s-a golit sala, mergem cu câteva prietene la mine acasă. Andrea a pregătit, împreună cu mama ei, gustări apetisante și, astfel, ne strângem un cerc restrâns și plăcut, în care pot discuta ceva mai detaliat cu Irene, femeia din public. După miezul nopții, pleacă și ultimii invitați, iar eu mă duc, în sfârșit, în pat. Sunt obosită, dar foarte satisfăcută. A doua zi am din nou întâlniri cu medicii stomatologi. De multe ori, lumea mă recunoaște la cabinete, pentru că unele asistente m-au văzut deja la televizor sau au citit articolele din reviste. Îmi dau seama imediat că acest lucru nu este decât în avantajul meu.

În sfârșit, primesc din nou o scrisoare din Africa și sunt curioasă să văd, ce părere au cei de-acolo, referitor la cartea mea. James însuși se bucură foarte tare că am scris o carte despre povestea mea și-a lui Lketinga și despre sâmburi, dar pentru oamenii care nu au școală este greu de înțeles. Majoritatea dintre ei nu au ținut nici măcar o dată în viața lor o carte în mână. Îmi spune că, dacă ar fi știut că scriu o carte, mi-ar fi putut povesti încă multe alte lucruri despre cultura tribului Samburu. El speră ca într-o zi să o poată citi în limba engleză. Îmi mai povestește, cât de greu este pentru fiecare dintre ei să supraviețuiască și îmi mulțumește pentru banii trimiși. Nici el nu poate să predea încă la școală și se gândește să deschidă un magazin, în care să vândă câteva lucruri, dar, bineînțeles, îi

lipsește capitalul cu care să pornească. Îmi scrie că i-ar plăcea să vină odată în Elveția. Ne urează, mie și lui Napirai, să avem o viață ușoară și îmi spune că el va fi mereu alături de mine, pentru că suntem ca soră și frate. Cu ocazia Crăciunului care se apropie, îmi urează sărbători fericite.

În mare, scrisoarea are un ton pozitiv, chiar dacă din ea reiese clar dorința de a-i mai trimite ceva bani. De când m-am întors de-acolo, le transfer în mod regulat bani și voi face acest lucru și pe viitor. Trebuie numai să fiu atentă, să nu se iște din cauza aceasta invidie și neliniște în sat.

La sfârșitul lui noiembrie, cartea ocupă pe toate listele de bestseller-uri primul loc, iar eu sunt invitată din nou într-un talk-show. Moderatorul este o persoană cu totul controversată: ori îți place, ori îl respingi total. În orice caz, mă duc, pentru că aceasta reprezintă o mică provocare pentru mine. Discuția decurge foarte interesant și este plină de glume. La finalul emisiunii, publicul are posibilitatea să sune. Câteva femei mă felicită pentru cartea interesantă, după care sună un domn, al cărui nume nu îl cunosc, dar în schimb, îi recunosc vocea de la primele cuvinte. Este Markus, fostul meu coleg de școală, care mi-a rămas în minte încă multă vreme după întâlnirea cu clasa. Mai întâi mă felicită și el pentru opera mea, după care mă întreabă, plin de reproș, ce părere am despre faptul că soțul meu nu-și mai poate vedea, poate mult timp, copilul. Spune că pentru un tată este cumplit și lui i se pare că eu nu iau foarte în serios acest lucru. Ciudat! Tocmai Markus să sune și pe deasupra mai este și agresiv. Nu-l știam atât de serios. Îi explic

calmă situația, așa cum o văd eu, după care emisiunea se termină.

Între timp, povestea cărții are o evoluție uluitoare. Tot mai des se întâmplă ca, atunci când sunt în mașină, în drum spre clienți, să-mi aud, dintr-odată, la radio, propriul meu interviu, sau să-mi aud numele la buletinul informativ al zilei, cum ar fi: „Astă seară la ora 20, Corinne Hofmann citește din bestseller-ul său în Rüti, Berna, Basel...” Mie tot nu îmi vine să cred și am senzația că parcă trăiesc în două lumi diferite. Primesc primele scrisori de la cititori. De cele mai multe ori își exprimă admirația și pun multe întrebări. Există și „fani” de sex masculin, care, din interviurile mele, au dedus că sunt singură, îmi trimit fotografii de-ale lor, în care se află, de multe ori, casa sau mașina lor elegantă. Ciudat este, că toți acești domni burlaci, de la meseriaș până la director, văd dintr-odată în mine femeia visurilor lor. Eu, dimpotrivă, nu simt nici cea mai mică dorință de a avea o relație, pentru că, în momentul de față, chiar nu am niciun pic de timp. În luna decembrie, descopăr într-un ziar elvețian care îmi pică în mână întâmplător, la coafor, articolul „Femeile noastre 1998”. Este vorba despre femei cunoscute, care, în anul care se apropie de final, au impresionat, încântat sau au cutremurat cititorii. Spre uimirea mea, descopăr printre fotografiile lui Cher, prințesa Stephanie și Hillary Clinton și fotografia mea. Mă emoționează într-un mod neobișnuit și simt că acest lucru nu mă privește și că nu am ce căuta acolo. Seara dau drumul la televizor și văd cum librarii povestesc entuziasmați despre vânzarea cu succes a cărții „Îndrăgostită de un masai”. Incredibil! Toate aceste lucruri mi

se par, în cea mai mare măsură, ireale și parcă se vorbește despre o cu totul altă persoană.

În luna decembrie am o serată literară într-un cerc restrâns, la festivalul Toliwood din München, unde se desfășoară în fiecare an un târg de Crăciun. Intru într-un cort mic, unde are loc lectura și văd îndreptându-se spre mine, cu brațele deschise, o femeie cu o pălărie de cowboy, cizme și o geacă groasă de iarnă. Într-un fel, îmi sunt cunoscute rânjetul larg și părul ei lung și blond, care iese de sub pălărie. Când o văd în fața mea, am senzația că visez. Este Rambo-Jutta, femeia cu care am umblat prin toată Kenya, să-l caut pe Lketinga! Ne cădem una în brațele celeilalte și mie nu-mi vine să cred că Jutta se află în fața mea, în carne și oase. Întâmplător a auzit de serata mea literară și a venit și ea pe neașteptate. „Dar nu mai ești în Kenya?”, o întreb eu. Îmi povestește că mama ei a murit și din acest motiv a trebuit să vină pentru câteva zile în Germania, ca să rezolve unele lucruri. „Știi ceva, eu nu mai pot trăi aici. Peste puțin timp mă întorc în Kenya, pentru că acum mă ocup de un nou proiect al spitalului și nu vreau să fiu prea mult timp plecată.” Facem schimb de adrese și îi promit că mă voi uita la actele pentru proiect, ca să donez eventual ceva. Ea rămâne până la sfârșitul lecturii și este foarte încântată de carte. „Incredibil! Ai mai ținut tu minte toate lucrurile atât de exact! Dar chiar așa a fost!” Acestea au fost ultimele ei comentarii. La despărțire ne promitem că vom păstra legătura. Atunci nu știam că în curând ne va fi de mare ajutor, mie și editorului meu.

La masa de Crăciun de anul acesta, unde ne întâlnim cu toată

familia, tema centrală este, bineînțeles, cartea mea. Toți suntem curioși, până unde va merge această aventură. La editură se duc deja primele tratative pentru traducerea cărții în limba franceză și italiană. Totuși, cele câteva zile de Crăciun le petrec numai cu fiica mea.

Începutul anului 1999 este și mai agitat. Cartea se află acum și în Germania în fruntea listelor de bestseller-uri, iar la editură telefoanele sună încontinuu. Pentru că multe librării vor să organizeze serate literare cu mine, colaboratorii editurii propun un turneu prin Germania. Acum mă aflu în fața unei decizii dificile. Pe de-o parte, îmi place foarte mult munca pe care o am și-mi oferă o existență sigură. Pe de altă parte, însă, mi se pare o șansă minunată să-mi „vând” propriul meu produs. Cine mai are norocul să se ocupe singur și independent de afacerile personale și pe deasupra să mai fie întâmpinat și cu brațele deschise de către cititori? Trebuie să mă încumet! Nu mai stau mult pe gânduri și vorbesc cu șeful meu, rugându-l să-mi accepte demisia. Din păcate, în condițiile acestea, nu mai pot respecta nici termenul de preaviz de trei luni. Totuși, îi fac propunerea să organizez pentru medicii „mei” stomatologi o seară de lectură, cu mâncare și muzică africană. Este dorința mea de a le mulțumi pentru bunăvoința și fidelitatea lor, cu o petrecere de rămas-bun. După această seară minunată, îmi este totuși destul de greu să mă despart. La începutul lunii februarie îmi rezilies contractul de muncă și de acum sunt numai autoare.

Viața noastră a devenit cam agitată și totul trebuie organizat

bine. Slavă Domnului, Napirai poate dormi noaptea ori la mama, ori la bonă, ceea ce, cel puțin în primele câteva luni, îi place la nebunie. Am perioade de câteva săptămâni, în care plec în turneu prin Germania. Distanța principală o parcurg cu avionul, apoi iau un taxi până la hotelul rezervat și, imediat după ce ajung, am primele întâlniri locale cu presa. Lectura începe seara, între șapte și opt. Înainte mănânc puțin, pentru că altfel nu mă simt bine și sunt obosită. Apoi merg pe jos sau cu mașina până la locul unde are loc manifestarea și unde așteaptă deja multă lume, care vrea să-mi afle povestea. După o seară de lectură, care durează două până la trei ore, sunt prea bine dispusă ca să mă duc la culcare, așa că pornesc în căutarea unui restaurant potrivit, unde mai mănânc ceva și aștept să se termine seara. Cu această ocazie găsesc mereu răgazul să meditez asupra întâmplărilor mai puțin obișnuite ale vieții. Dacă mi-ar fi prezis cineva atunci, în Kenya, că într-o bună zi, cu ceea ce am trăit eu acolo, voi încânta în Europa seară de seară, sute de oameni, l-aș fi privit cu ochi neînțelegători și aș fi râs, crezându-l nebun. În astfel de momente, seara târziu, într-un restaurant aproape gol, într-un oraș care îmi este străin, mă las în voia gândurilor și simt, de multe ori, o adâncă recunoștință față de Lketinga, față de familia lui și față de sâmburi.

La seratele literare participă îndeosebi femeii de toate vârstele sau perechi. Mă surprinde faptul că publicul este, de la regiune la regiune, foarte diferit. Câteodată, domnește încă de la început o tensiune plină de curiozitate, altădată trebuie să aștept să se încălzească atmosfera. Dacă publicul este agitat, știu că există

persoane care, mai târziu, la discuții, mă vor ataca verbal. Mi-e foarte clar că nu-i poate plăcea oricui cartea și nici eu nu am doctoratul în filologie. Mi-am scris propriile trăiri din inimă noaptea, între serviciu și educația fiicei mele și acum îmi pare bine că există atâția oameni, care pot culege ceva bun din această poveste, pentru ei înșiși. Când dau autografe, vin femei la masa mea, se uită la mine cu ochi strălucitori, îmi strâng mâna și-mi spun: „Doamna Hofmann, mulțumesc mult pentru această seară minunată! Pentru mine a fost cel mai impresionant moment din viața mea.” Când aud așa ceva, îmi pierd graiul, pentru că acest compliment mi se pare exagerat. Totodată, însă, astfel de situații mă pun pe gânduri. Este trist faptul că, într-o viață de șaiszeci de ani, acesta a fost cel mai frumos moment. Astfel de afirmații sau altele asemănătoare aud, însă, de multe ori.

Odată, în timp ce dădeam autografe într-un magazin universal, o doamnă de vârstă mijlocie se îndreaptă spre mine bucuroasă, rugându-mă să mă uit la ea. O văd, mergând de colo-colo, prin fața mesei. Mă mir și nu prea știu ce vrea să-mi arate. Ea îmi tot repetă: „Vedeți, doamna Hofmann, vedeți, acest lucru vi se datorează dumneavoastră!” Nu înțeleg ce vrea să spună și încep să mă îndoiesc de facultățile ei mintale. Apoi vine din nou la mine, mă strânge de mâini, se uită la mine și-mi spune: „Până nu de mult stăteam într-un scaun cu roțile și nu mai puteam să merg. Apoi v-am citit cartea. Voința dumneavoastră puternică m-a impresionat foarte tare și mi-am spus: „Dacă această femeie, care s-a aflat la un pas de moarte din cauza malariei, a reușit să-și revină, să meargă din nou,

atunci pot și eu! Și vedeți, după ani de zile, pot merge din nou!” Și începe să se plimbe iar prin fața mea. Acest moment mă impresionează atât de tare, încât îmi dau lacrimile și nu mai pot să spun decât: „Fie și numai pentru dumneavoastră și a meritat să scriu această carte!” Îmi pune pe masă un buchet superb de flori și își ia la revedere de la mine cu o privire prelungă. Această întâlnire mă răscolește complet și abia mă mai pot concentra asupra celorlalți oameni. Este pentru prima dată, când abia aștept să mă retrag. Această întâmplare mi-o derulez mereu în minte, atunci când sunt nevoită să înghit critici răutăcioase.

Când vin acasă vinerea, mă bucur la nebunie să-mi văd fetița. Acum are zece ani. După atâta despărțire, mi se aruncă, pur și simplu, în brațe și abia așteaptă să doarmă cu mine în pat. În weekend citesc scrisorile primite de la cititoare și cititori și încerc să răspund la cât pot de multe. De la o săptămână la alta, sunt tot mai multe. Mă minunez, cât de mult mi se destăinuie oamenii și ce sentimente am putut declanșa în ei.

Mulți îmi mulțumesc personal și-mi spun că descrierea celor patru ani ai mei petrecuți cu Lketinga li se pare foarte sinceră și impresionantă. Unii povestesc chiar despre propriile lor întâmplări, bune și rele. Unele femei, ba chiar bărbați, care au ei înșiși o legătură de dragoste cu un partener dintr-o altă cultură, îmi cer sfatul, cum să se comporte. Acestora nu le pot răspunde decât: „Dacă în străfundul inimii nu sunteți foarte siguri de ceea ce faceți și aveți nevoie de un sfat, înseamnă că deja ceva nu este în regulă. Pe mine nu m-ar fi oprit atunci niciun sfat, cât de bine intenționat ar fi fost, să-mi urmez calea sentimentelor

mele.”

Bineînțeles că primesc și scrisori de critică sau chiar dușmănoase, dar fraza cea mai des folosită în scrisorile cititorilor sună cam așa: „Eu am citit cartea dumneavoastră, ba nu, am devorat-o. Sunt copleșită, fascinată și vă admir tăria.” Mulți scriu că ceea ce au citit au trăit și ei, pagină cu pagină, alături de mine. Majoritatea mă întreabă ce face Lketinga, ce face Napirai și ce fac eu, cum a decurs viața noastră mai departe.

Mie personal nu mi-a venit niciodată ideea să-i scriu unui autor sau unei autoare, de aceea sunt mai mult decât surprinsă de aceste reacții. Aproape că mi se pare totul puțin straniu, dar, înainte de toate, sunt foarte înduioșată.

Într-una din săptămânile care urmează, am în Elveția o serată literară cu autografe. De data aceasta, manifestarea are loc într-o agenție de turism, care dorește să ofere cadou șaiszeci de cărți de-ale mele. Când mă duc acolo, văd din nou o grămadă de lume, care se înghesuie până pe trotuar. Încep imediat să dau autografe, discutând în timpul acesta aprins cu clienții. După o jumătate de oră bună, vine directorul firmei și mă întreabă dacă știu cine este lumea de-afară care demonstrează cu o pancartă împotriva mea. Nu înțeleg despre ce vorbește pentru că, din cauza mulțimii de oameni care așteaptă, nu pot vedea nimic până pe stradă. După ce toate cărțile și-au găsit un nou stăpân, mă duc afară să văd demonstranții. Sunt mai mult decât surprinsă, când văd patru femei de culoare și doi bărbați albi. Bărbații țin ridicată pancarta, pe care scrie că jignesc cultura

africană. Încerc să intru în discuție cu ei, pentru că nu înțeleg ce vrea să însemne acest lucru. Încerc să-i salut cu o strângere de mână, dar ei nu vor absolut deloc. În schimb, țipă, sau mai bine spus zbiară la mine, în limba engleză.

Mai încerc o dată, foarte calmă, să aflu care este problema. Mă întreabă dacă nu sunt în stare să citesc. Îmi reproșează că în cartea mea ascund adevărul. Îi mai întreb o dată la ce fac aluzie și mă adresez celor doi bărbați. Unul pare, însă, să se ocupe numai cu ținutul pancartei și-mi dă de-nțeleș, făcându-mi semn cu capul, că africancele care fac atâta zgomot și care se bat cu pumnii în piept, îmi pot răspunde la această întrebare. Una dintre ele strigă din nou că îi jignesc poporul, că aș fi scris că sâmburii sunt proști și necivilizați și că nu cunosc diferența dintre masai și sâmburi. Mie mi se pare totul foarte suspect. Mi-am dat seama imediat că aceste femei nu aparțin nici tribului masailor și nici celui înrudit, al sâmburilor. Când le întreb din ce trib fac parte, îmi spun că ele sunt kenyene și că ce scrie în cartea mea nu este adevărat. Dar despre ce este vorba exact, nu spune niciuna. Nu pot decât să mă minunez, cum au ajuns acești oameni să facă astfel de afirmații. Eu am trăit în Kenya exact așa cum am scris și nu am avut niciodată sentimentul că jignesc poporul soțului meu. Când îmi dau seama că nu pot face nimic și că aceste femei, după cât se pare, nu vor altceva decât să atragă atenția, renunț la încercarea de a purta o discuție normală cu ele. Bineînțeles, gândul la această întâlnire mă frământă încă câteva zile după aceea, pentru că, pur și simplu, nu-mi dau seama ce vor acești oameni de la mine. Și editorul meu este cam nedumerit.

Îmi aduc aminte de ghicitoarea în cărți, pe la care oricum voiam să trec de mult să-i duc o carte. La urma urmei, ea a avut atâta dreptate cu prezicerea succesului. O sun și trec în aceeași zi pe la ea, deoarece a doua zi am o altă serată literară la Berna, după care voi pleca din nou în Germania. Înainte de toate, vreau neapărat să-mi spună ceva despre povestea cu africancele. Intru în căsuța ei cea minusculă, cu o groază de pitici și din nou se așază pisica în poala mea. Ghicitoarea nu-și mai aduce aminte de mine. Abia când îi dau cartea îmi spune: „Ah, dumneavoastră sunteți! Am citit despre povestea dumneavoastră, dar nu știam că ați mai fost pe la mine.” Apoi amestecă cărțile și trag, ca și data trecută, una. Din nou îmi povestește despre succesul cărții, care va continua, după care, imediat, observă că au apărut ceva probleme. Acum îi povestesc despre kenyene. Aranjează din nou cărțile și îmi explică: „Trebuie să aveți mare grijă de dumneavoastră, aceștia sunt oameni invidioși, care nu vor decât să scoată bani de la dumneavoastră și nu renunță atât de ușor. Fiți atentă, mai ales din cauza fiicei dumneavoastră.” Mie mi se face rău, când mă gândesc că Napirai ar putea fi și ea implicată. „Situația nu este încă critică, dar trebuie să fiți atentă. Aveți mulți invidioși în jurul dumneavoastră și vor fi tot mai mulți.”

La sfârșit, îmi prezice că în curând voi cunoaște un bărbat grozav. Nici acest lucru nu mă liniștește. Mie nu-mi arde acum de bărbați și așa că-i răspund supărată: „Lăsați-mă în pace cu așa ceva! În momentul de față nu am deloc timp pentru o relație, pentru că sunt în permanență pe drumuri și încă visez la fosta mea mare dragoste. O nouă dragoste nu ar avea loc acum

în viața mea. Iar atunci când vin acasă, mă așteaptă fiica mea. Nu, nu, aici vă înșelați!” Ea îmi răspunde hotărâtă: „Cărțile mele nu mint niciodată! Și de altfel, de ce spun eu că veți cunoaște un bărbat? Pe acest bărbat îl cunoașteți de mult. El stă, ca să spunem așa, deja în fața ușii dumneavoastră!” Mie îmi vine să râd și-i spun: „Ah, eu nu cunosc niciun bărbat de care să mă pot îndrăgosti dintr-odată.” Acest subiect nu mă mai interesează acum. Prefer să aflu mai multe amănunte despre demonstranți. Dar ea face semn cu mâna și-mi spune: „Trebuie să fiți doar atentă și atunci totul decurge bine. Dumneavoastră faceți deja ce trebuie.” Timpul s-a scurs și eu plec acasă. Acolo discut cu mama despre această problemă și-i spun și ei să fie și mai atentă cu Napirai.

Peste două zile, plec la a doua serată literară la Berna. Și de data aceasta librăria este arhiplină. În fața intrării demonstrează aceiași oameni, care au demonstrat și în Zlircher Oberland. Dar, de data aceasta, nu mă mai angrenez într-o discuție fără sens, pentru că am nevoie de energie pentru mulțimea de oameni cărora vreau să le ofer ceva frumos. În ciuda tuturor evenimentelor, este o seară plăcută, o seară foarte lungă, pentru că ascultătorii au multe întrebări. Bineînțeles, discutăm împreună și despre eventualele probleme ale demonstranților. Seara, târziu, mă retrag la hotel și abia aștept ziua de mâine, să plec acasă.

O NOUĂ DRAGOSTE

A doua zi, Napirai este plecată cu bunica ei, pentru că seara sunt invitată la colega mea, Hanni. Gătește mâncare thailandeză și vine mai multă lume. Cu puțin timp înainte de prânz, mă întorc din Berna, și, dintr-odată, mi se pare enorm de grea așteptarea serii. Copilul meu nu este aici, de dormit nu am dormit, iar gândurile mele se învârt tot timpul în jurul femeilor africane care, de fapt, tot nu știu ce vor. Spre ora trei nu mai rezist acasă și mă sui în mașină, fără să am o țintă precisă. Trebuie să ies, pur și simplu! Îmi dau seama că mi-e imposibil să mă duc astăzi la Hanni. Numai când mă gândesc că trebuie să stau din nou într-un spațiu închis, mă cuprinde un fel de claustrofobie. O sun și, în ciuda obiceiului meu, îi spun că, din păcate, nu pot veni. Dezamăgită, ea mă întreabă motivul, dar, chiar dacă sună ciudat, eu nu pot să-i dau nicio explicație plauzibilă. După ce închid, plec cu mașina, fără să am o destinație anume. Deși suntem la începutul lui martie, afară ninge cu fulgi mari. Merg în mod automat în direcția Rapperswil și dintr-odată îmi aduc aminte de Irene, blonda cea energică, pe care am cunoscut-o la serata literară. Trebuie să locuiască aici în zonă, pe undeva, împreună cu soțul ei și cu cei trei copii. Ea a mai venit o dată la una din seratele mele literare și atunci am făcut schimb de cărți de vizită. Opresc la marginea străzii și o caut. Nu știu ce mă îndeamnă, dar o sun. Se bucură foarte tare și-mi explică drumul. Ajung la ea pe un viscol puternic și, în loc de cafea, îi propun să facem împreună o

plimbare. Ea se miră, dar este de acord. Își dă seama că mă frământă ceva și atunci mă întreabă care este motivul. Îi povestesc despre evenimentele care au avut loc și nu mai înțelege nici ea nimic, spunându-mi indignată: „Cum, ai jignit tu masaii? Ei nu ți-au citit cartea, ca să nu mai vorbim că nu au înțeles-o. Eu cunosc fiecare frază și nu găsesc nici cea mai mică urmă de jignire. Câtă nerușinare! Tu nu faci altceva decât să-ți descrii viața!” În timpul plimbării o văd cum se enervează din nou.

Între timp s-a făcut frig și vântul ne spulberă zăpada în față. Ne întoarcem acasă la ea și bem un ceai cald. Ea mă invită spontan la o raclette, dar mie nu-mi este foame și-i spun, râzând, că este deja a doua invitație în seara aceasta. „Nu, mă duc undeva să mai beau un pahar de vin și apoi acasă. Pur și simplu, astăzi am o stare proastă.” Drăguță cum este, Irene se oferă să vină cu mine. Pentru că nu cunosc zona, o rog să facă ea o propunere. Plecăm cu două mașini. Deși este abia ora șapte, este întuneric beznă și, din cauza viscolului, abia recunosc strada. Ea merge pe un drum prin pădure, plin de curbe și, tocmai când încep să mă îndoiesc de faptul că se mai poate găsi ceva distracție aici în zonă, ne oprim în fața unei case țărănești vechi, cu restaurant și bar. Incredibil! Singură nu aș fi găsit localul! Intrăm în bar și la ora asta nu este încă nimeni aici. Ne așezăm la o masă și comandăm ceva de băut.

Tocmai când vrea să-mi povestească ceva din viața ei, se deschide ușa și intră un bărbat arătos. În lumina difuză, privirea îmi rămâne la ochii lui strălucitori, care mă fixează impertinent. Eu mă întorc din nou la Irene, ca să discutăm mai

departe, când aud pe cineva în spatele meu spunându-mi: „Nu se poate! Renumita Corinne! Cum ai ajuns în acest loc părăsit?” Până să mă întorc, îmi dau seama că este vocea lui Markus, fostul meu coleg. Acum îl privesc direct în ochi și constat că, deși părul i s-a mai rărit puțin, nu și-a pierdut nimic din strălucirea și înfățișarea lui chipeșă.

Vreau să i-o prezint pe Irene, dar cei doi se mai întâlniseră aici în bar de mai multe ori. Ne salutăm, sărutându-ne firesc pe amândoi obraji. Mă felicită pentru succesul cărții, iar eu îl întreb surprinsă, ce caută la ora aceasta într-un bar atât de retras, îmi spune că, de fapt, el este bolnav și de trei zile stă la pat dar, pentru că simțea că-i cade casa pe umeri, s-a hotărât spontan să treacă pe aici să bea ceva. Eu îl întreb de ce acum o jumătate de an, când a sunat în calitate de telespectator la emisiune, mi-a pus acele întrebări pline de reproșuri. El râde și-mi răspunde: „Lasă asta, era legat de o problemă de-a mea personală. Este o poveste lungă și mai puțin plăcută și este păcat să stricăm seara pe așa ceva, acum, după ce v-am întâlnit pe voi.”

Cât mai glumim noi despre una și despre alta, localul se umple. Gălăgia devine tot mai puternică și abia se mai poate discuta. El povestește vesel și dezinvolt, iar eu trag cu urechea, simțindu-mă, într-un mod ciudat, atrasă de el. Dintr-odată, mă bucur sincer că am renunțat la seara de la Hanni. După un timp, îl întreb ce caută de fapt un bărbat căsătorit, sâmbăta seara, într-un bar. Pentru câteva secunde, fața lui ia o mină serioasă și se joacă, puțin cam jenat, cu paharul de vin. „Nu mai sunt căsătorit. Mă rog, așa e viața.”, îmi spune el, după care mă

întreabă zâmbind, dacă vrem să mai bem ceva. Irene refuză, pentru că vrea să se întoarcă la familia ei. Mie, dimpotrivă, îmi place realmente compania lui și nu doresc, nici pe departe, să merg acasă. Din contră, mă interesează de ce acest bărbat „de vis” nu mai este căsătorit. Aici fiind prea mare gălăgie, plecăm într-un loc mai liniștit. Bineînțeles, mă pufnește râsul, când văd că parchează din nou în fața unui bar și-i strig: „Dar cunoști bine localurile pe-aici!” „Da, așa este, atunci când ești singur! Dar, sincer să fiu, rareori plec de-acasă.”

Ne așezăm la bar și, încetul cu încetul, ne povestim viețile unul altuia. Eu îl ascult cu mare interes și compasiune și, în curând, văd în spatele feței mereu bine dispuse un alt om, sensibil și timid. Este o poveste de viață tristă, aproape incredibilă. Sună ca o replică la ceea ce auzeam înainte la întâlnirile cu femeile care își cresc singure copiii, numai că acolo aflam numai părerile părții feminine. El povestește, pur și simplu fără reproșuri, cum a fost și cum este, cum visele lui de o viață s-au spulberat, la început încet, apoi toate deodată. Rezultatul a fost o criză psihică puternică. Începuse să se contureze încă de acum patru ani, când am avut întâlnirea cu clasa, dar atunci nu a observat rumeni. Toți l-am admirat. Acum înțeleg și atacul lui verbal de la emisiune. Atunci abia divorțase și nu-și văzuse de luni de zile copiii. După cum îi strălucesc ochii în timp ce povestește plin de adorație despre cele două fete ale lui, e clar că le iubește foarte tare. În timp ce discutăm, mai comandăm ceva de băut și, din când în când, simt cum mâna lui îmi atinge genunchiul. Este intenționat sau întâmplător? Nu știu, așa că mă comport ca și cum nu aș

observa nimic. Din când în când, observ cu coada ochiului, cum mă privesc unii oameni, care probabil mă recunosc. Dintr-odată, cineva vine la mine și mă întreabă: „Este posibil să vă fi văzut de curând la televizor?” Surprinsă, ridic privirea, iar Markus, ca de obicei, are un răspuns potrivit.

În ciuda povestirilor triste, ne amuzăm copios și timpul trece fără să simțim. Către ora două, barul începe să se golească și atunci începem să ne gândim și noi la plecare, deși niciunul din noi nu vrea. Dar este timpul să ne luăm la revedere. Ieșim în noaptea rece și plină de zăpadă. Ca să ajungem la mașini, trebuie să coborâm pe o străduță abruptă, ceea ce pentru mine este problematic, pentru că sunt încălțată în adidași. Râzând, alunec spre Markus, care merge în fața mea și caut să mă sprijin cu mâinile de umerii lui. El se întoarce și, plin de exuberanță, mă prinde. Inima mi se oprește din bătaie și simt imediat suflarea unui sărut pe gură. Ne uităm unul la altul, puțin cam speriați și jenați, după care mă urc în mașină. Buimacă, las geamul în jos, ca să-mi iau la revedere. El râde din nou la mine, își pune mâna pe umărul meu, și-mi spune, aplecându-se în mașină: „Ești o femeie grozavă, ai grijă de tine și să ajungi cu bine acasă.” Se întoarce și se urcă și el în mașina lui. Eu plec și-i fac pentru ultima dată cu mâna. În drum spre casă, sunt complet răscolită. Pe de-o parte, inima îmi bate puternic, pe de alta, nu știu ce să cred. În sfârșit, ajung în pat, dar nu-mi găsesc locul.

Dimineață abia aștept să o iau pe Napirai de la mama. Luăm micul dejun împreună și ea îmi povestește ce a făcut cu Hanspeter și cu bunica. Deodată sună telefonul. Este ora 11.

Ridic receptorul și aud vocea lui Markus: „Bună dimineța, te-ai trezit? Ești în formă?” Mie îmi piere graiul. Deși nu mă așteptam să mă sune azi, îmi dau seama cât de tare mă bucur. Napirai vine și mă întreabă: „Mama, cine este acolo? Mamaaa, spune odată, cine este la telefon? De ce râzi atât de ciudat?” Îi dau de-nțeleș că îi explic mai târziu, așa că se duce în camera ei să se joace. Vorbim aproape două ore la telefon. Incredibil, nu-mi vine să cred că există un bărbat cu care poți discuta atât de mult și atât de aprins! Închid abia când Napirai vine din nou la mine și mă întreabă, și asta pe bună dreptate, cu reproș: „Mama, ești atât de ciudată, spune-mi odată cine este la telefon? Termină odată!” Încheiem convorbirea și ne luăm la revedere, spunându-i că săptămâna viitoare sunt din nou plecată în Germania. O iau apoi pe Napirai în poală și-i povestesc de unde îl cunosc pe Markus și cum ne-am întâlnit ieri întâmplător. „Dar de ce a sunat astăzi din nou? Acum este prietenul tău?”, vrea ea să știe. „Nu, nu cred, sau mai bine spus încă nu știu.” „Dar eu nu vreau să ai un prieten, mama!” O liniștesc pe Napirai a mea, care are numai zece ani și jumătate, spunându-i: „Dar nu am încă niciun prieten.”

După-masă mergem la Grădina Zoologică din Zürich și, deși este un frig cumplit, savurăm peisajul minunat. Înainte să plecăm acasă, mâncăm niște cartofi prăjiți și bem un ceai fierbinte. Acasă îi fac lui Napirai o baie caldă. Abia mă așez în sufragerie, că și sună telefonul. Rămân perplexă când îl aud din nou pe Markus, a doua oară pe ziua de azi. Îi povestesc despre excursia noastră, iar el îmi povestește despre plimbarea pe care a făcut-o singur la lac. Mă întreabă dacă o să vreau să facem

odată o plimbare cu el și cu copiii lui la Grădina Zoologică, într-un weekend, când îi va lua la el. Pentru mine nu este nicio problemă, totul este să am ceva mai mult timp. Iar a trecut aproape o oră, până să ne luăm definitiv la revedere. Nu am mai râs de mult atât de tare, ca acum, cu acest om.

A doua zi plec la Düsseldorf cu avionul. Înainte să ies din aeroport, ochii mi se opresc pe niște vederi haioase, de la un stand de ziare. Îi scriu imediat lui Markus câteva rânduri și, după ce stau mult să mă gândesc, închei cu propoziția: „Parcă simt un gol în stomac. Și tu?” Înainte să o pun la cutie, am o ezitare, și mă gândesc dacă este oportun sau dacă nu mă fac cumva de râs.

Ei și, acum ori niciodată! Și în secunda următoare las vederea să alunece în cutia poștală. Dintr-odată, mă simt mai liniștită și iau un taxi până la hotel. Dumnezeuule, acest Markus mi-a luat mințile, mă gândesc eu, în timp ce-mi aduc aminte de discuția pe care am avut-o cu ghicitoarea. Așa este! Ea mi-a spus că îl cunosc pe acest bărbat de mult timp. Eu nu m-aș fi gândit niciodată la Markus, deși mi s-a părut atrăgător de când l-am văzut la întâlnirea cu clasa. Dar el era căsătorit. Ce-i drept, mi-aș fi dorit după aceea un partener cu calitățile lui. Mi se face pielea găină când mă gândesc și mă întreb: „Oare acesta este destinul nostru?”

Serata literară decurge minunat și eu mă simt în al nouălea cer. Mai târziu, în cameră la hotel, mă întind pe pat și-mi vine să pun mâna pe telefon și să-l sun. Dar nu vreau să mă pripesc și, la urma urmei, nici nu știu ce gândește el despre noi doi. La începutul discuțiilor noastre nu am auzit decât că nu mai vrea

să aibă nicio relație, pentru că este foarte greu, în condițiile în care ai și copii. Aceasta presupune multă înțelegere de ambele părți, lucru care lui i se pare aproape imposibil, deoarece pentru el, copiii se vor afla mereu pe primul loc. Parcă mi-a luat vorba din gură. Și totuși, de ce putem sta de vorbă ore întregi și ce scânteie s-a aprins între noi? Sunt foarte curioasă, dacă mă va suna, atunci când mă voi întoarce, sau dacă nu cumva, după ce primește vederea mea confuză, o va lua la sănătoasa.

Ajung, în sfârșit, acasă. Robotul telefonic este plin de mesaje dar, din păcate, niciunul de la Markus. Mă rog, poate că apelurile fără mesaj au fost de la el, mă consolez eu. Totuși, sunt dezamăgită. Sâmbătă seara, când văd că tot nu primesc niciun semn, formez eu numărul lui. Răspunde și se bucură enorm. Râzând, îmi mulțumește pentru vedere și-mi spune că, cel târziu mâine, m-ar fi sunat, imediat după ce și-ar fi dus copiii acasă. Acum îmi dau seama: erau copiii lui la el în vizită. Răsufu ușurată.

În săptămâna care urmează, îl invit pe Markus la o cină. Fiind în permanență plecată, îmi pare bine că am ocazia să gătesc din nou acasă. În ziua în care mi-am dat întâlnire cu el, Napirai este la bonă. Mi se pare prea devreme să-i fac cunoștință cu Markus. Am aranjat masa frumos și la aperitiv am pregătit salată de ere veți. Acum mă plimb agitată prin casă, de colo-colo, punând la loc diverse lucruri. Îmi verific de n ori cum îmi stă părul și fardul. Oare m-am îmbrăcat cu hainele potrivite? Să nu fie nici foarte frapant, dar, în același timp, să fie și frumos. „Doamne ferește, Corinne, te porți ca o adolescentă!”, îmi trece prin cap. Sună telefonul și deja mă gândesc: acum a intervenit ceva.

Nu, numai că nu găsește strada. Emoționată, îi explic drumul și, după puțin timp, sună la ușă.

Deschid, și Markus, cu trandafiri în mână și cu fața radiindu-i toată, sare cele cinci trepte. Ne cădem unul în brațele celuilalt și primul sărut intim are loc deja în casa scărilor. Amândoi suntem buimaci. Îl invit în casă. În sufragerie, privirea îi cade pe masa pusă. După un compliment, mă întreabă: „Să nu-mi spui că sunt creveți înăuntru!” „Ba da, de ce?” „Este cam singurul lucru pe care eu nu-l mănânc. Îmi pare rău. Dar nu-i nimic, oricum nu-mi este foame. Pur și simplu, sunt fericit că mă aflu aici. Cred că astăzi nu scapi așa de ușor de mine.”, îmi spune el, după care mă strânge la piept.

Spre dimineață, când pleacă de la mine, știu că sunt îndrăgostită cu adevărat. Nu aș fi crezut niciodată că voi mai trăi așa ceva încă o dată, la o astfel de intensitate. Sunt convinsă că destinul, sau bunul Dumnezeu ne-a adus împreună.

La masa de prânz îi povestesc lui Napirai îndeaproape despre Markus. Acum încep întrebările: „Cum arată? Este tânăr sau bătrân? Mă place și pe mine? Știe că am culoarea maro? Are copii?” Când răspund afirmativ la această întrebare, văd cum i se trezește cu adevărat interesul. „Câți ar' au?” „O să vină și ei odată la noi să se joace?” Întrebări după întrebări. Începând de astăzi, mă întreabă aproape în fiecare zi, când poate să-l cunoască și ea odată pe Markus. Hotărâm ca acest lucru să se întâmple imediat în weekend-ul următor. Sunt curioasă ce impresie va face el asupra fetei mele. Când vine weekend-ul și sună la ușă, ea fuge mai întâi la ea în cameră și se uită prin crăpătura ușii. După ce îl salut bucuroasă pe Markus, vine și ea.

La început, îl cercetează puțin, după care îl întreabă unde sunt copiii lui. Prietenos, acesta îi spune că nu vin decât o dată la două săptămâni la el și de aceea nu i-a putut aduce astăzi. În schimb, i-a adus un mic cadou. Îl ia și mă trage curioasă de mână în cameră, șoptindu-mi: „Mama, dar arată tânăr.” Mie îmi vine să râd, pentru că este de-aceeași vârstă cu mine, și nu pot să-mi dau seama dacă Napirai mă vede pe mine mai bătrână, sau dacă face comparație cu prima mea relație de acum trei ani. În orice caz, Markus îi câștigă simpatia lui Napirai, care, de altfel, este timidă cu bărbații. Pentru că și el are două fete, știe cum să se poarte cu ea. Peste puțin timp se strecoară și băiatul vecinilor în sufragerie, aparent întâmplător, cu șapca trasă adânc pe frunte și plictisit. I-l prezint și lui pe noul meu prieten. Cum dau colțul, îl aud spunându-i lui Napirai: „Ce tip ca lumea!” Noi râdem. Prima probă este trecută.

Petrecem o seară plăcută împreună, în care cei doi se apropie încet, unul de celălalt. Când se duce la culcare, Markus chiar îi spune o poveste, în care este vorba despre fostul lui câine. Eu sunt extrem de fericită și mândră că, în afară de calitățile pe care le are, mai este și un tată atât de drăgăstos. Sunt, pur și simplu, copleșită.

Peste două zile am o prezentare de carte la teatrul Bernhard din Zürich. Cu puțin timp înainte să plec de-acasă, primesc un fax de la organizatoare, din care aflu că femeile kenyene au făcut apel către oameni pentru o mare demonstrație. Începe să mă enerveze treaba aceasta, pentru că nici eu și nici editura mea nu am primit vreo învinuire scrisă. Nu se poate discuta rațional cu

ei sub nicio formă. La Zürich sunt însoțită de oamenii securității. Pe stradă, în fața teatrului, se află cam cincisprezece persoane cu tobe și alte instrumente, care fac mare zgomot. Mai încerc o dată să intru în discuție cu ele, mă duc la purtătoarea lor de cuvânt și o întreb ce sens au demonstrațiile. Din nou, mă acuză că aș fi jignit cinstea multor kenyeni și kenyene și că voi vedea eu ce-o să se-ntâmple. Îmi spun că din sumele mari de bani pe care le câștig, jumătate ar trebui să-i dau soțului meu kenyan. Ele dau niște cifre care, în ciuda situației serioase, mă fac să râd. Îmi mai spun că rudele mele din Kenya sunt furioase pe mine. Atunci scot din geantă ultima scrisoare de la James, pe care am luat-o expres și le-o citesc. Oamenii de acolo îmi mulțumesc pentru sprijinul și ajutorul acordat și îmi mărturisesc că toți se bucură de succesul cărții. Purtătoarea lor de cuvânt strigă, în timp ce eu citesc, că totul este o minciună, că aceasta nu este o scrisoare de la James, iar dacă este, atunci să demonstrez acest lucru! În acel moment mi se pare că pierd timpul degeaba, dacă mai stau să discut cu astfel de persoane isterice și mă duc la oamenii securității, care mă așteaptă. Una dintre femei vine după mine, strigând: „Acesta este copilul Kenyei, iar noi îl vom duce înapoi. Pe deasupra, vom cere și jumătate din bani!” Acum chiar că mă înfurii și mă întristez. Oameni, care mie îmi sunt cu totul străini, se amestecă în halul acesta și vor să distrugă, din lăcomie, răzbunare sau cine știe din ce alte motive, relația mea bună pe care o am cu familia mea kenyană. Cel mai cumplit, însă, mi se pare faptul că fetița mea s-ar putea afla în pericol!

Și în această seară demonstrații reprezintă o parte din

subiectul discuției noastre de după lectură. Între timp, mi-am dat seama că trebuie să luăm în serios amenințarea, pentru că cei care se ocupă cu așa ceva sunt fanatici. A doua zi, fac o reclamație la poliție, pentru că acum cunoaștem numele persoanelor participante, acestea fiind nevoite să anunțe demonstrația. S-au bazat cam pe 150 de demonstranți, dar numai o zecime din aceștia s-au lăsat convinși. Poliția ia cazul în serios și îi audiază pe participanți. Mai târziu, aflu din raport că, într-adevăr, este vorba despre acuzații neîntemeiate, fără pretexte și că demonstrantele au asigurat poliția că pe viitor mă vor lăsa în pace. Drept urmare, îmi retrag pentru moment plângerea, altfel oamenii aceștia ar fi amenințați de un proces. Se pare că nu sunt conștienți de gravitatea consecințelor unor astfel de acuzații la noi, în Elveția. Din acea zi, m-au lăsat în pace.

Referitor la acest lucru, am, însă, și experiențe pozitive. Primesc telefoane și scrisori de la diverse kenyene, care mă liniștesc și mă asigură cu tărie, că nu toți gândesc la fel și să nu-mi fac griji, deoarece cartea nu descrie nimic fals. Câteodată, primesc chiar mici cadouri de la unii africani și vederi frumoase făcute și pline de cuvinte calde. Îmi pare bine, pentru că, nici până în ziua de astăzi, nu-mi dau seama pe cine am jignit.

Ce-i drept, constat că de mai mult de două luni de zile nu am mai primit nicio veste de la James. Peste câteva zile, însă, sosește o scrisoare. Ca de obicei, la început ne transmite salutări și ne asigură că totul este în ordine. Se scuză că nu a scris atâta timp, dar a trebuit să mai clarifice anumite lucruri. A auzit de kenyenii din Elveția, cum că nu ar fi mulțumiți de carte, pentru

că nu aş fi scris cu respect despre ei, despre sâmburi şi masai, despre cultura lor. Pe deasupra, a fost chemat la oficiul din Maralal, ca să dea explicaţii. Îmi cere să nu uit că, după dreptul kenyan, eu sunt încă soţia lui Lketinga, iar Napirai este fiica lui. Pentru că a aflat de la aceste femei kenyene că lui şi familiei lui le mai revin încă nişte sume mari de bani, mă roagă să-i sprijin în continuare. Dorinţa lui ar fi să ştie ce scrie în carte şi abia după aceea poate hotărî pe cine să creadă. Povesteşte mai departe despre nunta lui, care urmează să aibă loc şi-mi trimite fotografii cu viitoarea soţie. Este o fată tânără, de vreo 15 ani, care merge încă la şcoală.

Scrisoarea mă pune pe gânduri şi mă supără. Se pare că acestor femei nu le este teamă de nimic. Până şi la Maralal împrăştie veşti proaste. Sunt tristă. Am trăit ani de zile lângă familia lui Lketinga şi am crezut că aceştia mă cunosc bine. De când m-am întors de-acolo i-am ajutat pe toţi din familie, în funcţie de posibilităţi, chiar şi înainte de succesul cărţii şi, cu toate acestea, James se îndoieşte şi nu ştie pe cine să creadă! Sunt hotărâtă să acţionez, dar, momentan, nu ştiu cum, pentru că eu însămi nu pot călători în Kenya. Discut cu editorul meu despre această situaţie, care mă frământă foarte tare. El se hotărăşte să plece personal la Maralal, ca să se întâlnească cu rudele mele kenyene. Considerăm că este important ca cineva să traducă cartea pentru Lketinga şi James şi ne gândim la Jutta, care trăieşte în Kenya, cunoaşte zona foarte bine şi, înainte de toate, cunoaşte limba indigenilor. Editorul ia legătura cu ea, iar eu îl informez pe James printr-o scrisoare. Întâlnirea urmează să aibă loc peste două luni, adică în iunie 1999.

Cu noua mea relație sunt chiar mai fericită. Mă întâlnesc cu Markus cât pot de des. Când sunt acasă, el stă la noi și pleacă direct de aici la serviciu, la Zürich. Dacă înainte credeam că nu am nici timp și nici loc pentru un bărbat în viața mea, acum această problemă s-a spulberat dintr-odată. Napirai este un mare „fan” al lui Markus, chiar dacă, din când în când, dă semne de gelozie, cum ar fi de exemplu: „Aceasta este mama mea! Este numai a mea!” Între timp le-am cunoscut și noi pe fetele lui Markus. Dacă la început erau timide, cu timpul au devenit, datorită poftei de joacă inepuizabile a lui Napirai, tot mai destinse. După scurt timp, cele trei fetițe se joacă împreună, de parcă s-ar cunoaște de-o veșnicie. Biroul meu l-am transformat în cameră de oaspeți și abia așteptăm următoarea lor vizită. Organizăm multe lucruri împreună și nu-mi vine să cred că am avut un asemenea noroc. Îi mulțumesc în fiecare zi lui Dumnezeu cu mici rugăciuni. După două luni, am impresia că suntem de ani de zile împreună. Bineînțeles că asta se datorează și faptului că am fost împreună la școală, lucru despre care ne place să povestim ore întregi. Atunci când am serate literare în apropiere de Zürich, ne întâlnim după aceea în oraș și hoinărim pe străduțe, alintându-ne ca doi îndrăgostiți adolescenți. Indiferent de ce spun alții, nu are de ce să-mi fie rușine pentru astfel de sentimente, mai ales după ce am trecut printr-o perioadă de mizerie atât de îndelungată. Chiar dacă lumea de multe ori mă recunoaște, mie mi-e indiferent. Am 39 de ani și sunt răspunzătoare pentru faptele mele.

În luna mai sunt veșnic pe drumuri și am întâlniri cu presa.

Peste tot, sălile sunt pline, iar ecoul este enorm. Numai la „Zilele Literaturii” din Weiden petrec șase zile. Pentru mine este destul de emoționant să fiu alături de scriitori de seamă, sau să mă aflu pe afișe sau prospecte, alături de scriitori renumiți. În comparație cu mulți alții, care se salută, bucuroși de revedere, eu nu cunosc personal niciun scriitor. Mulți dintre ei au publicat deja câteva cărți și nu sunt autorii unei singure opere, așa cum sunt eu. Într-o zi, particip alături de încă alți patru autori, la o seară de lectură. Stăm pe scenă și fiecare citește un pasaj scurt din cartea sa. Am ceva emoții. Din reacția publicului îmi dau seama că reprezentația mea a avut succes.

Acasă mă așteaptă din nou un morman de scrisori. Altele ajung direct la editură. La aproximativ primele 500, răspund la fiecare în parte, scriind de mână, dar, la un moment dat, nu mai reușesc să fac față. Numărul lor devine tot mai mare, și aproape fiecare scrisoare conține întrebări suplimentare.

Mulți elevi aleg cartea mea pentru lucrări de diplomă sau referate și mă roagă să-i ajut, dându-le mai multe informații, încerc să răspund la toate aceste scrisori sau e-mail-uri, pentru că știu că eu însămi, când eram de vârsta lor, nu am avut niciodată curajul să-i scriu unei persoane „publice”.

La începutul lui iunie, eu și cu Markus sărbătorim pentru prima dată împreună zilele noastre de naștere. Pentru că ziua lui este la numai două zile după ziua mea, sărbătorim la mijloc. Invităm toți prietenii noștri și iese o petrecere frumoasă. Cu ocazia aceasta, multe dintre prietenele mele mă felicită pentru norocul pe care l-am avut și-mi spun: „Corinne, de nouă ani de zile, noi nu te-am văzut niciodată așa ca acum!” Ultimii

musafiri pleacă abia către dimineață.

Urmează câteva săptămâni plăcute, pline de muncă, dar care, ca și până acum, îmi aduce multă satisfacție. Puținul timp liber pe care îl am îl trăiesc, însă, din plin.

Pe data de 10 iulie 1999, editorul meu pleacă, împreună cu un prieten, la Nairobi. În afară de o groază de fotografii cu Napirai și cu familia mea, în bagajul lui se mai află și o casetă, pe care toți membrii familiei mele, inclusiv Napirai, au înregistrat mesaje în limba engleză pentru James și mai ales pentru Lketinga și mama. La Nairobi îi așteaptă Jutta și însoțitorul ei. În ultimele săptămâni, ea a pregătit dinainte totul cu minuțiozitate. A fost în vizită și la familia mea kenyană din Maralal și s-a străduit să traducă pentru James și Lketinga în swahili, timp de mai multe zile, toată cartea, ca să cunoască și ei conținutul și să-și poată forma, în sfârșit, o părere.

De acolo iau cu toții avionul până la Maralal. Ca să meargă până acolo cu autobuzul, nu le ajunge timpul și este și obositor. Așa cum au stabilit, editorul și însoțitorul său se întâlnesc cu James și cu Lketinga la lodgea Samburu. În timp ce James manifestă imediat o atitudine volubilă, Lketinga studiază mai întâi persoanele străine cu severitate și suspiciune. Abia când aude caseta cu mesajele transmise, pusă la casetofonul cumpărat din Nairobi, se umple de viață și devine prietenos. În același timp, însă, cade pe gânduri. În timp ce ascultă vocile, se uită absorbit la pozele din fața lui și la carte. Este un moment impresionant pentru toți cei de față.

Se minunează și de numeroasele articole din ziare și de

fotografiile mai recente, care declanșează o serie de întrebări. Discută ore întregi, povestesc și relatează, iar James și Lketinga îi încredințează că sunt mândri de carte și că nu au nicio obiecție împotriva ei.

A doua zi, vor să-i ducă pe „mzungu” la mama, care trăiește tot în apropiere de Maralal. Merg cu camioneta pe un drum impracticabil, care duce în munți. Acolo trăiește ea, împreună cu o parte a familiei. Mama Masulani îi întâmpină și ea pe albi plină de demnitate, dar reținută, cu o privire sobră, în timp ce fiul ei, James, aranjează în manyatta proviziile de zahăr și mălai, băuturile și tabacul, primite cadou. Abia când îi pune pe umeri pătura de lână cea nouă, în mai multe culori, și îi arată pozele cu Napirai, zâmbește pentru prima dată prietenos.

Editorul meu intră în colibele simple, fără ferestre, în care vetrele împrăștie un fum înțepător și este uluit de sărăcia cumplită de-aici, de traiul umil al oamenilor, care, din cauza luptelor neîntrerupte, nu s-au putut întoarce încă în ținuturile proprii din Barsaloi. Singurul lucru pe care îl mai au, sunt câteva vite. De aceea, editorul se hotărăște pe loc să mai cumpere de la piață pentru membrii familiei și câteva capre. Lui James și Lketinga le deschide câte un cont la Maralal, în care să poată fi transferată lunar o sumă de bani.

În ziua despărțirii, cei doi „mzungu” îi invită pe toți cei prezenți la o masă în Maralal. Bineînțeles, vin numai bărbații. Totuși, se strâng aproximativ cincisprezece persoane, care se așază la o masă lungă de lemn. Nu mică îi este mirarea editorului, care, pe vremea aceea era încă un vegetarian înrăit, când vede munții de carne de pe masă din care, în cel mai scurt

timp, nu mai rămân decât grămăjoare de oase. Înconjurați de carduri de copii neastâmpărați și curioși, cei doi albi mai trag o raită prin piața în care găsești de toate, după care trebuie să se pregătească de plecare.

Atunci când editorul și însoțitorul lui povestesc, impresionați, despre călătorie și despre întâlnirile lor și îmi arată și pozele făcute, abia îmi pot stăpâni lacrimile. Simt mirosul oamenilor, al țării și toate detaliile, pe care nici nu este nevoie să mi le descrie, pentru că le am în fața ochilor. Bineînțeles, toți au îmbătrânit, la fel ca și mine. Dar neliniștea, foamea, viața dură din timpul refugiilor permanente și poate, nu în ultimul rând, și povestea mea, i-a făcut să îmbătrânească mai repede. Lketinga a îmbătrânit și a devenit un „mzee” grațios, dar semnele rămase în urma accidentului, precum și consumul de alcool de dinainte și-au pus amprenta pe fața lui. În timp ce mă uit la fotografii, încerc aproape zadarnic să-l descopăr pe „semizeul” meu de odinioară.

În luna august îmi țin promisiunea față de prietena mea, Anneliese, și plecăm împreună cu Napirai într-un concediu de lux în Jamaica. Așa cum se vede în multe prospecte, ne stabilim reședința direct la marea albastră, cu un ștrand frumos, plin cu palmieri. Cu toate acestea, pe mine personal nu mă impresionează această țară. Desigur, la acest lucru contribuie și faptul că îmi este dor de Markus, alături de care trăiesc de aproape patru luni. Dar, în mod automat, compar de fiecare dată țara în care tocmai mă aflu în concediu cu Kenya, și până acum nu am găsit nimic care să mă impresioneze în mod

deosebit. Câteodată mă întreb dacă aş mai simţi şi astăzi acelaşi lucru.

Totuşi, această călătorie are efect benefic. Pentru că Markus nu este fumător, îmi propusesem de acasă să renunţ la fumat. Am profitat de zborul lung şi am citit dintr-o carte care te ajută să te laşi de fumat, rezistând astfel mai bine. Încă de la primele pagini, simt efectul pozitiv şi nu simt nevoia să fumez, în timp ce Anneliese se chinuieşte. Ştiu că te simţi groaznic, atunci când toate gândurile nu se învârt decât în jurul ţigărilor. Nici nu aterizăm bine, că prietena mea îşi şi aprinde o ţigară de foi. Un poliţist înarmat vine la noi şi se răsteşte la ea: „No smoking at the airport!” După peste douăzeci de ore, timp în care nu a putut să fumeze, stinge nervoasă ţigara. În mod paradoxal, pe mine tot nu mă deranjează. Ce s-a declanşat la mine în cap, nu prea-mi dau seama, dar precis, cartea a avut o contribuţie mare. În concediu mai încerc o dată să fumez două ţigări, după care renunţ definitiv, şi asta în condiţiile în care, ani de zile, am fumat foarte mult. Deşi concediul este liniştit şi odihnitor, mă bucur, totuşi, că se termină.

Între timp, apar tot mai multe traduceri ale cărţii mele: în Franţa, Italia, Olanda, în toate ţările scandinave, în Israel şi în următorii ani se va traduce chiar în japoneză. Până în prezent, sunt cincisprezece limbi şi urmează să mai apară. Cine s-ar fi gândit la aşa ceva! Deşi, în mod normal, nu sunt genul de om care se bucură de răul altora, mi-ar plăcea să văd câteodată feţele lectorilor, care m-au servit cu refuzuri banale. În aproape toate ţările, cartea escaladează pe listele de bestseller-uri şi

acum primesc scrisori de pe jumătate de glob. Câteodată particip la lansări în străinătate, unde prezint eu însămi cartea, dau interviuri pentru diverse ziare și reviste, sau apar la televizor.

Odată, în luna noiembrie, după ce m-am întors din nou dintr-un turneu, Napirai îmi sare în brațe și se plânge: „Mama, de ce trebuie să fii mereu plecată? Doar au aflat toți acum! Am făcut doar atâtea poze. Nu vreau să mai pleci din cauza acestei cărți idioate!” Îmi spune asta pe un ton atât de trist și de acuzator, că nu stau mult pe gânduri și-i comunic editurii că, în ciuda cererilor mari, deocamdată nu mai sunt dispusă să particip în anul următor la serate literare. Vreau să petrec și de data aceasta Crăciunul în liniște, împreună cu Napirai și cu Markus. Și el simte câteodată agitația mea și din cauza aceasta am avut și noi primele neînțelegeri. Într-adevăr, nu-i este mereu ușor. Sunt zile în care admiratori de-ai mei, pe care nu-i cunosc, mă sună până noaptea târziu și, abia după ce-i reped, reușesc să scap de ei. Altădată, stăm într-un restaurant și la fiecare jumătate de oră vine cineva la masă și începe să vorbească despre carte, fără să țină seama de faptul că poate în momentul respectiv tocmai ne aflăm în mijlocul unei discuții personale, sau ne pregătim să ducem furculița plină la gură. Simplu nu este, desigur, pentru el. Nu, nu vreau să risc nimic, nici grija și relația mea bună cu Napirai și nici simpatia și dragostea mea pentru Markus.

Dar aceasta este „meseria” mea și din succes face parte și acest lucru. Bineînțeles, știu că cele mai multe cititoare și cei mai mulți cititori nu au decât cele mai bune intenții prin interesul

lor față de mine. Totuși, mă hotărâsc acum, în punctul de apogeu al succesului cărții, să mă retrag. Am nevoie de ceva timp ca să mă reculeg și să mă gândesc ce mă așteaptă, pentru că îmi dau seama că existența mea ca autoare este limitată în timp. Să scriu o continuare, lucru pe care mulți cititori și-l doresc, nu încap în discuție, pentru că-mi doresc să se aștearnă ceva mai multă liniște în viața mea. La începutul lunii martie 2000, însă, apare ediția de buzunar a cărții și o iau de la capăt cu agitația. Și de data aceasta cartea ajunge rapid în fruntea listelor de vânzări. Dar nu mai particip decât la câteva manifestări și emisiuni de televiziune, alese de mine.

Cea mai mare parte a timpului o petrec acum acasă, făcând de mâncare pentru mica mea familie. În plus, încep să savurez din nou natura și să fac singură drumeții lungi, lucru care nu mă deranjează deloc. În schimb, îmi iau ca însoțitor permanent un aparat de fotografiat mic, bucurându-mă astfel de imaginile cu peisaje, cu formațiuni de pietre interesante și plante de toate felurile. Dintr-odată, mă apucă cheful să merg cu motocicletă, așa că îmi cumpăr un scuter puternic și, peste un timp, dau examenul. Markus se lasă și el convins și în curând gonim amândoi prin trecătorile elvețiene, în funcție de cum ne permite timpul. Câteodată ni se mai alătură și Napirai, dar ea este acum la vârsta la care preferă să stea cu prietenele ei. Da, simt că în mine are loc o schimbare lentă, dar nu știu încotro mă va duce această schimbare.

Din Kenya primesc regulat scrisori și deseori ne trimitem poze. James s-a căsătorit între timp. Deși soția lui este o fată școlită, la

fel ca și James, i s-a făcut și ei, înainte de nuntă, incizie. Când citesc aceste lucru, îmi dau din nou seama că tradițiile sâmburilor sunt mai puternice decât orice școală. Dintr-o altă scrisoare, aflu că, în luna octombrie, aceasta a născut o fetiță sănătoasă. Soția lui Lketinga, dimpotrivă, a avut un al doilea avort și din cauza complicațiilor intervenite trebuie să se ducă la spital. Lketinga este supărat, din cauza faptului că mereu pierde copii. Până acum nu a supraviețuit decât prima fiică născută.

Altădată, primesc de la James o scrisoare lungă, în care îmi scrie că mama mea soacră i-a dictat următorul pasaj pentru mine:

Gogo a lui Napirai este acum foarte bătrână, dar promite că se va ruga tot restul vieții pentru tine și pentru Napirai. Nu vreau să uit ce ai făcut tu, Corinne, pentru mine. Ai avut mereu grijă de mine, mi-ai adus lemne de foc, mi-ai cărat apă, mi-ai făcut de mâncare, mi-ai spălat hainele și multe, multe altele. Te voi păstra mereu adânc în inima mea.

Au trecut zece ani, de când am văzut-o ultima dată, dar cuvintele ei mă impresionează și astăzi până-n adâncul sufletului și mă simt în continuare legată de ea. Îmi amintesc de prima noastră întâlnire din Barsaloi și parcă o văd și acum pe mama, cum se țâra afară din manyatta, cercetându-ne pe mine și pe Lketinga cu o expresie severă și încruntată. Abia după câteva lungi minute, mi-a întins mâna ei închisă la culoare și mi-a spus râzând: „Jambo”, lucru izbăvitor pentru mine. Chiar

dacă nu am înțeles tot din potopul ei de cuvinte, am simțit și am nutrit față de ea imediat o simpatie adâncă.

Da, așa este, iar acum milioane de oameni citesc povestea noastră, iar eu sunt fericită și mândră că le pot oferi, astfel, puțină bucurie și curaj.

În luna mai 2001, mă duc pentru câteva zile la München, ca să discut scenariul cărții, acesta urmând să fie baza unui film artistic despre viața mea în Kenya. Negocierile și discuțiile despre acest film se tergiversează deja de mult timp. Pe de-o parte, întreaga producție de filme nu merge prea bine de ceva timp, pe de alta, tot mereu apar probleme în ceea ce privește regia și mai ales distribuția rolurilor principale, adică Lketinga și eu. Câteodată nu mi-e ușor, ba uneori chiar sunt contrariată, atunci citesc în scenariu scene care nu corespund cu cartea mea sau cu evenimentele din Kenya. Dar, din cât se pare, dramaturgia unui film se derulează după alte reguli decât cele ale unei cărți. Va mai fi mult de lucru în continuare și vor mai exista discuții, până vom reuși să fim drepecți, cât de cât, față de toți cei părtășii la această poveste. Nu pot decât să sper că Napirai va fi mândră de mine, atunci când o parte din viața mea va apărea pe marile ecrane. La urma urmei, eu și cu ea trebuie să trăim cu acest lucru. Eu am, însă, încredere că vor reuși să facă un film frumos și autentic. Abia așteptăm momentul! Cu siguranță, va fi o experiență unică, atunci când îmi voi vedea viața rețrăită de persoane străine.

PLANURI DE VIITOR

Mica noastră familie devine tot mai unită. Până acum, am petrecut împreună cu toți copiii un concediu pe Insula Bali, despre care fetele mai vorbesc încă. Câteodată mergem cu ele într-un camping și ne petrecem weekend-ul acolo. Sunt zile odihnitoare pentru noi toți și abia așteptăm să facem și altceva nou, atunci când fetele lui Markus au voie să petreacă weekend-ul la noi.

În timp ce numărul exemplarelor din ediția de buzunar se apropie în aria lingvistică germană de numărul milionului, încep să mă gândesc tot mai mult, cum ar putea arăta mai departe viitorul meu profesional. Între timp, am reluat legătura cu Anna, femeia din grupul de femei care își cresc singure copiii și mă duc deseori în vizită la ea, la fermă. Felul ei de viață mă impresionează. Pentru că mă simt mereu bine la ea și îmi place să mă ocup de animale, mă gândesc, dintr-odată, că aș putea și eu, foarte bine, să duc o viață retrasă la o fermă. Napirai și Markus, însă, nu sunt deloc încântați de această idee. Așa că mă gândesc mai departe și, încetul cu încetul, mi se întipărește în minte ideea că aș putea deschide un hotel sau un restaurant. Ca să-mi las deschise toate posibilitățile, particip între timp la diverse cursuri și perfecționări, la care învăț cum să umblu cu calculatorul și cum să fac contabilitatea, cum se produce brânza și cum se conduce un hotel sau un restaurant. Cu toate acestea, încă tot nu știu exact ce, când și mai ales unde aș putea începe ceva nou. Cea mai atractivă, însă, mi se pare ideea de a

cumpăra un hotel mic – eventual în colaborare cu alții. În imaginația mea, acesta este în stil african și îi dau deja numele de „La femeia masai albă”. În căutare după un imobil potrivit, merg prin toată Elveția, până ajung în Tessin. Acolo îmi dau seama imediat că în această regiune m-aș simți foarte bine.

La scurt timp după aceea, îmi cade privirea pe un anunț din ziar: „Curs intensiv de italiană de patru săptămâni – începere într-o săptămână.” Pentru că în această perioadă Napirai tocmai are vacanță, ne înscriem amândouă. Asta înseamnă că trebuie să găsec o locuință de vacanță potrivită, lucru care în luna februarie nu reprezintă o problemă. Îmi imaginez cum stau mama și fiica în aceeași bancă la școală. Mă rog, pentru Napirai nu este, însă, mereu atât de grozav. După-masa facem excursii sau vizităm ceva. Pentru acest anotimp, la Tessin clima este surprinzător de blândă, aproape primăvărată. Deja după o săptămână, eu sunt atât de încântată de acest orașel Lugano, de lacul, de munții din apropiere, ce să mai zic, de întreaga panoramă, care îmi amintește de Rio de Janeiro, încât nu mai îmi iese din cap. După părerea mea, aici s-ar putea desfășura viitorul nostru.

Și lui Napirai îi place foarte mult, deși despărțirea de colegile ei de clasă i-ar fi grea. Pe de altă parte, o încântă și pe ea viața de orașel, care îi oferă unei fete, aflată la începutul pubertății, mai multe posibilități decât viața noastră de la sat, de-acum. Discutăm despre argumente pro și contra și sunt convinsă că Napirai, la cei treisprezece ani ai ei, va trece cu bine peste această schimbare. În ciuda firii ei timide, câteodată aproape retrase, este o fetiță care reușește, totuși, incredibil de repede,

să-și facă prieteni, lucru pe care l-am putut observa mereu în concediile noastre. Chiar și dificultățile de limbă le depășea cu ajutorul mâinilor și picioarelor. Ce-i drept, este și foarte sensibilă. Atunci când este vorba despre un eveniment trist, reacționează extrem. Când mergem pe stradă, se oprește la fiecare cerșetor sau muzicant și îi pune un ban în căciulă. Dacă nu primește banul de la mine, atunci dă din banii ei de buzunar. Chiar și pe proprietarii de restaurante, în care vede că nu sunt clienți, ea vrea să-i ajute, spunând: „Mama, uite, nu este nimeni înăuntru, nu vrei să bei tu o cafea? Mie, oricum mi-e sete rău.” De când era mică, îi ajuta pe copiii mai mici decât ea, atunci când cădeau, indiferent dacă îi cunoștea sau nu. Rău este atunci când vede animale suferind. Astfel de evenimente nu le uită, câteodată, ani de zile.

La înălțimea ei de 1,79 m arată mai mare decât vârsta pe care o are și de aceea, câteodată, i se cere prea mult. Eu sper, ca prin schimbarea locului, să nu-i cer prea mult și sunt ferm convinsă că își va găsi repede alți prieteni. Deși Napirai este în stare să-și găsească singură o preocupare, fiind foarte comunicativă, are nevoie de oameni în jurul său, pe care să-i agreeze. Este creativă, pictează, scrie scrisori și ascultă ore întregi muzică. Are un auz muzical foarte dezvoltat și o voce minunată. În schimb, activitatea sportivă nu este neapărat punctul ei forte. Singura mișcare care îi place este dansul, pentru asta are o groază de energie. Da, sunt mândră de fetița mea tandră, sensibilă și deschisă.

Vom trece și peste această mutare și vom fi fericite. În adâncul sufletului meu, simt că vremea noastră în acest loc s-a

terminat. Cel mai mare obstacol care ne așteaptă acum este limba italiană, mai ales pentru Napirai, la școală. Alte familii, însă, cu trei sau patru copii, reușesc să se mute și în străinătate. De ce să nu îndrăznim și noi? Mai ales că Napirai are o memorie bună și este foarte talentată la limbi străine. Mai târziu va ști o limbă în plus și îi va părea bine.

La început, Markus nu este absolut deloc încântat de planurile mele, pentru că lui îi este teamă că nu va găsi de lucru la Tessin, de aceea respinge ideea. După primele două săptămâni de italiană, o duc pe Napirai din nou acasă, mă întorc la Tessin și termin cursul. Astfel, primele propoziții în italiană mi se întipăresc în minte și, dintr-odată, îmi este cumplit de greu să mă despart de acele locuri. Acasă nu mai îmi găsesc liniștea, așa că mie mi-e clar: trebuie să mă mut, pentru că pe mine mă așteaptă acolo, în sudul Elveției, o anume misiune.

Markus este nemaipomenit. Între timp a căutat un loc de muncă la Tessin și a avut succes. S-a mutat chiar înaintea noastră, deocamdată într-o locuință de vacanță, ca să poată începe noul serviciu. Napirai se mai duce până aproape de vacanța de vară la școală, după care, după lungi căutări, ne mutăm în noua noastră locuință frumoasă. Ca s-o găsim, am avut din nou nevoie de mult noroc. După ce am studiat mai întâi toate ziarele posibile din Tessin și m-am uitat în fiecare zi pe Internet, înhămându-mă de două ori pe săptămână la un drum de șase ore dus-întors, numai ca să constat că locuințele respective erau prea mici sau nu se aflau în locul dorit, am găsit locuința noastră de vis, uitându-mă întâmplător într-un ziar din

Zürich. Au trecut atâtea săptămâni de zile și mie nu mi-a venit ideea să mă uit în acest ziar. Markus locuia deja de două săptămâni la Tessin și, după ce am fost din nou refuzată, pentru că proprietarul prefera o familie din partea locului, m-am uitat, fără prea mari speranțe, în acel ziar și am descoperit la rubrica Tessin un singur anunț, cu locuința noastră de astăzi: „de închiriat imediat”. Din câte am aflat, anunțul a apărut o singură dată.

Pentru că acum ne cunoaștem noua adresă, vreau să o înscriu pe Napirai înainte de vacanța de vară la școala de care aparținem. Cu micile mele cunoștințe de limba italiană, stabilesc la telefon o întâlnire ca să putem vizita școala și s-o cunoaștem pe învățătoare. Eu consider că este important ca Napirai să-și arunce o privire, înainte de vacanță, asupra viitorilor ei colegi și asupra locurilor. Cu două zile înainte să se termine școala, mergem la Tessin, cu un sentiment de neliniște. Învățătoarele, însă, sunt atât de drăguțe și de amabile, încât fiicei mele îi dispare o mare parte din teama pe care o avea. Acum poate aștepta noul an școlar cu mai multă bucurie și cu nerăbdare.

Reîntoarsă în partea germană a Elveției, încep să mă ocup imediat de organizarea mutării. Markus nu mă poate ajuta prea mult, pentru că el lucrează deja la Tessin. Când îmi dau seama cât de mult m-ar costa o mutare cu o firmă specializată, mă hotărâsc să preiau eu acțiunea. Mă interesez la o firmă de închiriat mașini, care este cel mai mare autocamion pe care îl pot conduce cu permisul de autoturism și ajung la concluzia că acesta ar trebui să-mi ajungă. Ce nu mai are loc, voi vinde, sau

voi face cadou în zilele următoare. Deși împachetez doar strictul necesar, am mai mult decât suficient. Nu găsim, însă, mușterii pentru toate lucrurile. Rămân camera completă a lui Napirai, pe care nu o am decât de cinci ani și încă multe altele. În apropiere de noi, se află un magazin unde se recondiționează și se vând obiecte vechi de uz casnic și unde poți duce gratis mobila de care nu mai ai nevoie. Aceasta este vândută în niște hale mari, la prețuri avantajoase, iar câștigul este folosit în scop obștesc. Angajații de-acolo se declară imediat dispuși să vină să ia mobila în ziua stabilită.

Ziua cea mare se apropie cu pași repezi, iar Markus și cu mine nu știm încă cine ne va ajuta la împachetat, pentru că nu este felul meu să-mi sâcâi prietenii cu problemele mele. Poate, mă gândesc eu, adevărații prieteni vor da un semn. Și într-adevăr, cu patru zile înainte de mutare, Anneliese îmi spune că mă va ajuta la împachetat. În ziua respectivă vin și Anna cu fiul ei, care, între timp, s-a făcut un zdrahon de băiat și cu fiica ei majoră. Tatăl meu, cu care eu, de la divorțul lui de mama, nu prea am mai avut contact multă vreme, vine să ne ajute și el la împachetat. Sunt cu adevărat impresionată. Și pe Napirai o ajută două prietene și astfel, cu o seară înainte de drumul cel lung, toată averea noastră se află în siguranță. Tot ce nu a mai avut loc sau nu și-a mai găsit cumpărător, urmează să fie luat a doua zi de către firmă, în absența noastră. Dormim, pentru ultima dată, în locuința noastră goală, pe saltele gonflabile. A doua zi de dimineață, Markus pleacă devreme, împreună cu tatăl meu, cu camioneta. Eu merg cu mașina noastră, plină ochi, în spatele lor. Napirai își petrece ultima ei zi de școală la

Bäretswil.

La Tessin cărăm totul sus, în noua locuință, pe niște temperaturi tropicale de 35 de grade. În toiul acestei acțiuni, când eram transpirată toată, sună dintr-odată celularul. Un angajat al firmei care trebuia să se ocupe de transportarea mobilei rămase în casă mă anunță că s-au răzgândit și, totuși, nu vor să ia lucrurile lăsate. Enervată, îl întreb care este motivul, iar el îmi răspunde sec, că fără saltea se vinde greu camera copilului, în plus, la dulapul de haine, peretele din spate este din placaj și nu din lemn și că așa ceva nu vor clienții lor pretențioși! A, da, și mai sunt și două abțibilduri pe bibliotecă. Despre toate obiectele are ceva de comentat, numai așa, ca să aibă motiv, să spună că mobila nu poate fi folosită! Eu îi ripostez ceva mai nepolitic, spunându-i că glumește și că, la urma urmei, nu am locuit în gunoi, la care bărbatul îmi spune impertinent, că el ar putea lua, totuși, lucrurile dacă aş plăti. Acum chiar că mă enervez și-i spun să lase totul așa cum este și să plece din locuință. Din acea zi, eu nu am mai înțeles scopul acestei organizații.

Indignați rău, parcurgem chiar în aceeași zi aceeași distanță înapoi, ca să ducem camionul închiriat. Înainte, însă, trebuie să încărcăm toată mobila și să dezmembrăm camera copilului. Napirai este dezamăgită de faptul că, nici măcar la obiecte uzate, camera ei nu are succes. Încărcăm restul în camion și mergem cu el la un coleg în Wetzikon, care ne-a înțeles situația și care s-a oferit să ducă el luni toate lucrurile la locul de ardere a gunoiului. Este deja ora 22, când descărcăm totul într-un garaj deschis, aflat în subteran. Înainte să ne urcăm în mașină, zăresc

în grădina de peste drum un grup de africani, a căror petrecere din grădină se pare că se apropie de sfârșit și care ne urmăresc curioși ce facem. Îmi vine o idee și-i spun lui Markus: „Du-te repede și spune-le oamenilor de-acolo că tot ce este aici pot lua pe gratis.” Drept răspuns, i se face un semn amabil cu capul. Complet epuizați, dar mândri că am reușit tot, ducem, în sfârșit camioneta înapoi. Peste o jumătate de oră trecem încă odată cu mașina noastră pe-acolo și, spre marea noastră bucurie, constatăm că toate obiectele și-au găsit un stăpân fericit. A doua zi, îi povestesc lui Napirai că în fostul ei pat va dormi, probabil, în viitor, un copil african și va fi fericit că are o cameră a lui. Acum îi strălucesc și ei ochii.

La trei luni după primul nostru curs de italiană, locuim cu toții fericiți la Lugano. Napirai se acomodează tot mai bine, deși mai este încă foarte legată de fostele ei prietene. Dar trei ore de mers cu trenul, nu este o distanță de neparcurs. Suntem tot în Elveția și nu în Africa, iar până acum nu regretă nimeni schimbarea bruscă a locului. Locuința noastră se află într-o vilă mai veche, iar proprietara, ca prietenă și ca bunică modernă, este o adevărată rază de soare pentru noi.

De când sunt aici, la Tessin, simt tot mai mult nevoia de a le îndeplini numeroșilor mei cititori o dorință și anume aceea de a scrie continuarea primei mele opere. Înainte, nu m-aș fi gândit nicio secundă la așa ceva! Dar aici, la temperaturile câteodată aproape tropicale și la vederea minunată spre lac, precum și cu lumea interesantă pe care am cunoscut-o, precis nu-mi va fi greu. În sfârșit, pot răspunde astfel nenumăratelor întrebări pe

care le primesc în fiecare zi. Abia aștept să fac acest lucru! Mă simt fericită și mulțumită. Planurile de hotel le amân pentru o dată nestabilă.

Din nou mă minunez, cum o anumită secundă din viață poate decide totul și poate întoarce, dintr-odată, mersul obișnuit al vieții într-o altă direcție. Trebuie, numai, să ai curajul necesar să dai frâu liber acestei întorsuri!

PLECAREA SPRE KILIMANJARO

În următoarele șase luni, în timp ce scriu, simt tot mai mult cum mă cuprinde dorul de Africa și dorința de a afla ce aș simți dacă aș călca din nou pe pământ african. Cu puțin timp în urmă, am primit acasă un catalog de drumeții montane, pentru că îmi doresc de mult să fac un astfel de traseu. Răsfoindu-l, îmi cade privirea pe Kilimanjaro și aflu că se poate zbura din Europa direct pe Kilimanjaro, fără să calci pe pământ kenyan. Dintr-odată, simt brusc dorința de a mă întoarce, astfel, în Africa. Pe acoperișul Africii!

Mă interesez de itinerar și, mânată de curiozitate, mă așez în fața calculatorului și caut pe Internet la cuvântul „Kilimanjaro” tot ce mi se pare interesant. Citesc ore întregi reportaje de călătorie și diverse informații. Seara nu pot adormi. Tot timpul mă întreb, dacă sunt destul de în formă pentru această escaladare. Din păcate, cu Markus nu pot să mă consult, pentru că tocmai acum el se află pentru zece zile în Maroc cu serviciul, iar la telefon nu vreau să discut o astfel de idee-fulger. În pat moțai și când se face, în sfârșit, dimineață, mă simt de parcă aș fi mers toată noaptea. Sunt hotărâtă: o să încerc! În sfârșit, vreau să pun piciorul din nou pe pământ african și, dacă nu pot merge în Kenya, atunci să o privesc măcar de sus de tot.

Napirai nu este tocmai încântată de planurile mele și mă întreabă: „Mama, nu este periculos? Mai merg și alte femei de vârsta ta acolo sus?” Mă rog, ce-o fi vrând să însemne asta! Până la urmă, nu mai pot aștepta până se întoarce Markus

acasă, pentru că zi și noapte mă preocupă numai această temă. Așa că, la una din următoarele noastre convorbiri telefonice, îi povestesc despre intențiile mele. Spre marea mea mirare, el este foarte încântat de idee și mă susține chiar de la telefon. Eu sunt extrem de fericită.

Imediat, în zilele următoare, încep un antrenament puternic. Acum nu fac drumeții pe munte numai de două ori pe săptămână, nu, de-acum înainte merg aproape în fiecare zi între trei și șapte ore. În plus, mă duc o dată pe săptămână la înot și la gimnastică acvatică, după care fac saună. La Tessin vremea este destul de blândă și în luna decembrie, așa că pot să urc până la 1700 de metri, fără să dau de zăpadă. Există destui munți abrupti cu zăpadă puțină sau chiar deloc.

Când vine, în sfârșit, acasă, Markus se minunează de câte cărți despre Kilimanjaro am cumpărat deja, de programarea la medicul specialist în boli tropicale și de programul meu zilnic de drumeții, în care car în rucsac și halterele lui. Imediat își dă seama că am luat această treabă chiar în serios.

Într-o după-amiază, cu puțin timp înainte de Crăciun, în timpul unei drumeții, ajung la o cabană mică, situată la circa 1500 de metri, la nivelul trecătorii. De-acolo am o privire de ansamblu minunată și Alpii se pot vedea până în Wallis. Fiind singurul oaspete la ora aceea, discut cu cabanierul, de la care aflu că abia din vara aceasta lucrează aici și că de Revelion oferă un meniu cu cinci feluri, inclusiv înnoptare și mic dejun. Ce-i drept, nu sunt locuri decât pentru douăzeci de persoane. Un astfel de început de an mi-ar plăcea mult și sunt aproape sigură că nu-mi trebuie mult ca să-i conving și pe cei de-acasă. Mai

târziu, când cobor, toți munții de jur-împrejur sunt afundați în amurgul mângâietor. Arată impresionant. Parcă este o poveste din Alpi și îmi pare rău că nu am un aparat de fotografiat la mine.

Într-adevăr, peste două săptămâni sărbătorim Revelionul în cabana călduroasă, împreună cu câțiva prieteni buni, printre care Madeleine și prietenul ei. Pe o vreme superbă, dar un frig înțepător, ne-am căznit prin zăpada înaltă. Napirai, dimpotrivă, a preferat să facă Revelionul la prietenele ei, în fosta ei patrie. În cabană suntem aproape între noi și cabanierul ne aduce, unul după altul, felurile de mâncare delicioase. La miezul nopții ciocnim o cupă de șampanie, după care ieșim afară pe munte, ca să scrutăm văile și cerul înstelat. Este un moment emoționant. După o noapte scurtă, ne trezim pe o vreme minunată și unii dintre noi hotărâm să facem o drumeție de mai multe ore până la următoarea cabană. Abia către seara zilei de 1 ianuarie 2003 ne întoarcem obosiți, dar satisfăcuți, în casa noastră, înconjurată de palmieri. După un astfel de Revehon frumos, nu poate urma decât un an plin de succese, din toate punctele de vedere.

La începutul anului găsesc organizatorul de excursii potrivit și traseul dorit. Nu vreau să merg pe traseul „cel mai ușor”, ci pe cel mai frumos, așa că mă decid în curând pentru ruta Machame. La acest traseu sunt planificate două zile de aclimatizare, care mie mi se par foarte importante. În ofertă este inclus și un safari de două zile.

Pe zi ce trece, devin tot mai curioasă, cum va fi această nouă aventură. Timpul trece pe nesimțite, pentru că aproape în fiecare zi fac drumeții. Este minunat, dar încep să-mi pierd răbdarea și abia aștept să plec. Cu o săptămână înainte de plecare, am tot echipamentul pregătit. Pentru că străbatem toate etajele de climă, de la savană până la condiții arctice de ghețar, totul trebuie să fie bine gândit. Mulți cunoscuți îmi admiră curajul, ceea ce mă face să mă simt penibil, pentru că nu știu cum se va termina toată povestea.

Cu patru zile înainte de plecare, primesc, în sfârșit, toate documentele și lista cu participanți. Suntem un grup mic de șase persoane, ceea ce mi se pare un lucru foarte bun. Pe baza numelor, încerc să-mi fac o imagine asupra participanților și ajung la concluzia că trei dintre ei precis sunt alpiniști cu antrenament. De asemenea, bănuiesc că mai este o pereche tânără. Îmi pare bine că mai este măcar o femeie, altfel mi-ar fost teamă că fug bărbații de mine.

În ziua de dinaintea plecării îmi fac bagajul. Mă mir că încă nu am emoțiile pe care le ai de obicei înaintea unei călătorii. În ciuda bucuriei anticipate, despărțirea de Markus și de fiica mea, Napirai, pe care o las pe mâini bune, este grea. În sfârșit, mă aflu în tren spre Zürich, unde mă așteaptă peste trei ore Madeleine. Trebuie să dorm o noapte la ea, pentru că a doua zi am avionul la ora șapte dimineața.

Abia când decolăm în direcția Amsterdam, unde îi voi cunoaște eventual și pe ceilalți participanți, realizez că plec. Într-adevăr, peste o oră și jumătate mă aflu la poarta la care mi se va face în curând îmbarcarea pentru următorul zbor, spre

Kilimanjaro. Surprinzător de multă lume așteaptă să se suie în acest avion. Ce-i drept, cei mai mulți se duc acolo pentru safari. Mă uit după posibilia mei tovarăși de călătorie. Cam după o jumătate de oră, sunt aproape sigură că i-am recunoscut pe toți. Dar, pentru că din partea lor nu observ prea mult interes, nu abordez pe nimeni. Imaginea pe care mi-am făcut-o pe baza numelor se confirmă definitiv peste nouă ore, după aterizare. Grupul nostru este format dintr-un pensionar, care ne povestește imediat că a mai fost de două ori pe vârful râvnit, un al doilea pensionar, Franz și fiul lui, Hans, de 34 de ani, precum și o pereche tânără, în jur de 25 de ani. Prin natura serviciului, mi-am format o bună capacitate de apreciere a oamenilor, și, astfel, văd și simt imediat, că, mai diferiți de atât, nici nu puteam fi. Mă rog, cumva, cumva, muntele și țelul comun ne vor uni.

Pe aeroportul Kilimanjaro, deși este ora nouă seara, sunt aproape 30 de grade. Este minunat! Totuși, sentimentul că am ajuns „acasă”, sentiment pe care l-am avut acum treisprezece ani la Mombasa, nu mă mai cuprinde. Mergem într-o lodge frumoasă din apropiere, unde dormim prima noapte. La ora cinci mă trezesc din cauză că am diaree, pentru care iau imediat imodium. Mai târziu, ne întâlnim la micul dejun, unde facem încercări timide de a ne cunoaște. Primii povestesc despre cele mai înalte trasee ale lor, cum ar fi Breithorn, Großglockner, Montblanc și altele. Dumnezeu, și eu abia am urcat la nici 3000 de metri, iar pe masivul Jungfrau cu trenulețul alpin! Cu mai mult de atât nu mă pot lăuda. Când mai și aud că unul din domnii mai în vârstă abia s-a întors de curând dintr-un tur de

schi de două săptămâni pe un ghețar, pe care l-au parcurs ca pregătire, încep să mă cuprindă primele îndoieli. Dar mai întâi plecăm în safari!

Mergem aproape cinci ore, până ajungem în Parcul Național Tarangire. Pe drum văd multe cirezi de vite, însoțite de masai sau de copiii lor. Tare sunt curioasă, ce ar simți și ar gândi Napirai, dacă ar vedea așa ceva. Mă uit mirată la războinicii îmbrăcați în hainele lor tradiționale, împodobiți, pictați și înarmați cu sulițe și care se deplasează pe biciclete. Mi se pare foarte ciudat. Oricum, totul arată altfel decât înainte și, oarecum, străin. Eu încerc să mă întorc în mine însămi și să readuc în prezent lucrurile uitate, dar nu reușesc. În schimb, mi-e dor de fiica mea și de Markus.

În Parcul Național suntem conduși mai întâi la lodgea noastră. Când stai aici la masă, ai o vedere fantastică asupra ciurdelor de elefanți, care se opresc la râul de mai jos. Din când în când, se aud mugete de animale răzlețe. După-masă mergem prin savana fierbinte, să vedem animalele. Avem noroc și întâlnim girafe, gazele, maimuțe, zebre și bivoli. Imaginea atâtor animale trezește, totuși, în mine ceva, care îmi aduce aminte de fascinația de-atunci față de Africa. Până seara nu ne scapă decât leii, dar mai avem și mâine o zi. Fiecare se duce în cortul său și se pregătește pentru cină. Bufetul este delicios. Eu mănânc bine pentru că nu știu ce vom primi mai târziu, pe munte.

Către ora zece, părăsesc cercul, pentru că se discută fără sens. Până acum starea de spirit nu este foarte bună. Drumul spre cort este slab luminat, dar în fața fiecăruia atârnă câte o lampă

cu petrol. Când ajung în fața intrării, observ că cel puțin 50 de gândaci de toate felurile, insecte și lăcuste de toate mărimile stau lipiți de peretele luminat al cortului. Nu arată foarte atrăgător. Mă gândesc, cum să intru eu în cort și să las animăluțele astea afară. În primul rând, stâng lampa și scutur peretele cortului. Mă uit repede cu lanterna, mă strecor iute în cort și mă așez imediat în pat, ca să nu mai văd nimic. Între timp a ajuns și perechea tânără la cort. Îi urmăresc prin ferestruică și sunt curioasă, cute vor reacționa când vor vedea mulțimea de insecte. Mai binte de cinci minute, cei doi stau ca înmărmuriți în fața intrării lodgei și se gândesc ce să facă. Abia îmi stăpânesc râsul. În sfârșit bărbatul se dă doi pași înapoi, iar femeia curajoasă se hotărăște să bage picioarele în cort, ca să cadă lighioanele. În sfârșit, intră și cercetează cortul la lumină plină. La scurt timp după aceea se aud două țipete înăbușite. Acum nu mă mai pot stăpâni și râd cu toată gura, întrebându-i dacă s-a întâmplat ceva. După toate aparențele, lor nu li se pare ciudat acest lucru. Trag cu urechea la greierii care țiuie și adorm destul de repede.

Dimineața mă trezesc foarte devreme, pentru că aud ceva țârâind încontinuu în jurul cortului. La revărsatul zorilor, mă strecor afară și văd patru Tic Tic, un fel de căprioare mici, care pasc în jurul corturilor. Sunt atât de rapide și de elegante, că-ți face plăcere să te uiți la ele. În același timp, aud mugetul elefanților care se apropie. Încet, încet, oamenii și animalele se trezesc și în curând ne aflăm din nou la pândă. Întâlnim o mulțime de elefanți, de toate mărimile. Grupuri de maimuțe și câțiva porci mistreți se îndreaptă deja spre râu. Fiecare mișcare

este fotografiată. După masa de prânz trebuie să ne întoarcem la lodge. Șoferul ne întreabă dacă vrem să vizităm un sat de masai. Pe mine mă încântă imediat propunerea, pentru că mi-ar plăcea să mai intru o dată într-o manyatta. Sunt curioasă ce reacție s-ar declanșa în mine. Dar tovarășii mei de călătorie nu sunt interesați, spunând că ei se află aici pentru animale și nu ca să vadă niște oameni oarecare. Pentru că nu vreau ca lumea să mă recunoască, renunț la această plăcere.

Ajunși în lodge, ne pregătim pentru drumeția de mâine și sortăm bagajul. Ce nu ne trebuie pe munte, lăsăm aici. Mă mir că unii bărbați mai beau bere. Eu, una, nu am mai băut de la Crăciun aproape niciun strop de alcool. Se discută despre faptul că pe munte fiecare trebuie să lupte singur. Cel care simte că mai rezistă, urcă, chiar dacă celălalt cedează. Acest lucru se referă, bineînțeles, numai la cei care sunt câte doi, adică la perechea cea formată din tată și fiu. Eu obiectez, spunând că nu mi-aș lăsa copilul singur într-o situație dificilă, la care mi se răspunde imediat cu priviri ironice: „Tu poate nu cunoști legile muntelui!” Fiecare visează plin de optimism să ajungă pe vârf și se întreabă ce potență mai au coechipierii săi. Nici eu nu sunt altfel.

A doua zi de dimineață, la ora opt, pornim la drum. Autobuzul merge mai întâi pe un drum bun, asfaltat, în direcția Moshi după care, la indicatorul „Machame”, cotește brusc spre stânga. Aici, drumul începe să fie plin de denivelări și după câteva minute starea lui îmi aduce aminte de drumurile din Kenya. Pe dreapta și pe stânga vedem plantații mari de bananieri, grădini și tufe de cafea. Totul este verde și îmbietor.

Trecem pe lângă câteva colibe mai simple, dar, din când în când, se pot vedea și case superbe. În comparație cu cei din alte zone, oamenii de-aici o duc precis foarte bine. Acest lucru se vede, printre altele, și după unele magazine, în care se vinde carne proaspăt tăiată, atârând într-un cârlig și, bineînțeles, ferită de muștele inevitabile. Asta înseamnă că lumea are bani pentru carne. Când îi fac atenți pe ceilalți însoțitori ai mei asupra „măcelăriilor”, unora li se face aproape rău.

Dimineață ajungem la poarta Manchame, aflată la altitudinea de 1.840 de metri. Nu suntem singurul grup care vrea săi purceadă la drum. Peste tot domnește o debandadă cumplită. Grupurile trebuie înregistrate, porterii¹ organizați și pachetele de mâncare împărțite. Abia aștept să începem urcarea. Fiind obișnuită de-acasă să merg mai multe ore pe zi, acum îmi lipsește mișcarea, după ce am „trândăvit” trei zile. În sfârșit, totul este pregătit. Pentru grupul nostru de șase persoane ni se dau 24 de porteri, un ghid localnic și trei ajutoare de ghid. Este incredibil, ce suită trece pe lângă noi! Și un porter duce pe cap între 20 și 25 de kilograme.

Mărșăluim încet. Este foarte cald, dar surprinzător de uscat în această pădure tropicală minunată. Drumul constă dintr-un pământ argilos roșu, uscat, rădăcini și pietre. Mai mult ca sigur, pe vreme umedă mersul este foarte anevoios. Eu sunt fascinată de vegetație și fac, bineînțeles, primele fotografii. Din când în când, îl rog pe câte un tovarăș de drum să-mi facă o poză. După câteva fotografii, însă, nu mai întreb, pentru că am mereu senzația că-i incomodez pe cei din grup. Merg agale în spatele

¹ călăuze

ghidului și trebuie să mă adaptez mai întâi ritmului extrem de încet, pentru că, de obicei, merg mai repede prin Alpii noștri elvețieni. Recipientul meu de apă, prevăzut cu un furtunaș de băut, îmi este de mare ajutor. Astfel îmi pot potoli în permanență setea în timpul mersului și sunt și sigură că beau destul de multe lichide.

Urcăm tot mai mult, trecem pe lângă copaci cu liane, pe lângă ferigi uriașe și trunchiuri de copaci acoperite cu mușchi. Miroase a pământ și a umezeală. Animale nu se văd la orizont. Nu am deloc sentimentul că încep să mă apropii de cota de 3000 de metri, pentru că în Elveția, la această altitudine, nu întâlnești nici tufe, nici arbuști. După câteva ore se luminează mai mult și jungla se transformă, încet, încet, într-un peisaj cu tufișuri și arbuști, care se termină la tabăra noastră, după un urcuș de 1160 de metri și cinci ore de mers prin zona ericaceelor.

Mă mir, când văd că ne aflăm deja în fața taberei. Cei mai mulți dintre tovarășii de drumeție au altă părere, sunt epuizați și supărați pe ghid, pentru că a mers prea repede. Nu înțeleg de ce acest lucru nu a fost clarificat dinainte, mai ales că noi mai avem trei ajutoare de ghid. Și Hans este de părerea mea. Toți se strecoară și se aranjează în corturile deja instalate sub ultimii arbuști existenți. Mă bucur că stau singură într-un cort de două persoane, pentru că numai bagajul ocupă o treime din loc. La scurt timp după aceasta, fiecăruia i se aduce în fața cortului într-un lighean mic, portocaliu aproape o jumătate de litru de apă caldă, ca să se poată spăla. Pentru că nu văd pe nimeni din grupul nostru, intru-n vorbă cu o americană. Grupul ei este format numai din ea, trei porteri și un ghid. Nu m-am gândit

niciodată la posibilitatea de a urca astfel pe Kilimanjaro. De asemenea, este interesant de urmărit agitația puternică din tabără. În unele corturi se face mâncare. Mai multe persoane stau pe pământ, beau ceai și mănâncă ceva. În curând suntem strigați și mergem în cortul unde se servește masa. Faptul că stăm aici, sus, pe scaune rabatabile, la o masă pusă, inclusiv cu față de masă albastră-roșie, mi se pare mai mult decât ciudat. Ca aperitiv, ca să-i spun așa, ni se dă un ceai fierbinte sau o cafea și un platou cu floricele de porumb sărate. Apoi, mai rămâne o oră bună, până când este servită cina adevărată.

Cu puțin timp înainte de ora șase și jumătate, în timp ce stau și urmăresc din nou agitația din tabără, dintr-odată, ceața din jurul masivului Kilimanjaro se ridică, și pot vedea, pentru prima oară, muntele. Pare să fie foarte aproape! Zăpada de pe vârf arată ca o găleată cu vopsea albă, care curge pe alocuri pe dinafară, de parcă cineva ar turna-o peste munte. Priveliștea durează puțin, ca o vrajă, după care muntele intră din nou în ceață și se cufundă în întunericul care începe să se lase. Mâncarea abundentă este servită pe platouri și farfurii de porțelan. La aperitiv avem o supă delicioasă, apoi un fel principal și, în cele din urmă, fructe. Mă simt ca în colonialism, întreaga situație mi se pare un pic absurdă. La urma urmei, eu am trăit și am muncit odată printre africani, iar acum, ei cară peste tot, pentru mine, pentru „albii” care plătesc, mese și scaune și mă servesc. Știu că astfel, mulți dintre ei au, pentru o perioadă scurtă de timp, un job, dar totuși, trebuie să mă obișnuiesc cu acest lucru. La ora opt suntem deja toți în corturile noastre, dar de dormit nu pot să dorm. În fiecare din

corturile dimprejur se discută sau se sforăie. Mă gândesc la membrii grupului nostru și sper ca mâine lumea să fie mai unită și mai veselă. Până acum nu și-ar fi ales niciunul, de bună voie, ca pereche, pe celălalt.

Este miezul nopții și eu tot nu pot să dorm, în schimb, Franz sau Hans sforăie de minune. Ies încă o dată din sacul meu de dormit călduros, ca să-mi golesc vezica. Noaptea este răcoroasă și clară. Stelele se văd atât de aproape, încât îți vine să le atingi cu mâna. Kilimanjaro îl poți recunoaște din nou după cupa lui albă. În această secundă, nu pot să contest faptul că acest munte degajă o anume vrajă. Dar trebuie să mă întorc în cort, înainte să-mi intre frigul în oase. Un somnifer mă ajută, în cele din urmă, să ajung la somnul binemeritat.

Cu puțin timp înainte de ora șase, sunt trezită de discuțiile aprinse dintre tată și fiu. Sacii lor de dormit se pare că sunt uzi, pentru că nu au lăsat clapa de ventilație de la cort deschisă. Și în afară de aceasta, le-a fost, din câte aud, cumplit de frig și, din cauza pământului rece, au înțepenit complet. Eu, personal, nu mă pot plânge de astfel de probleme. Pe de-o parte, sunt obișnuită cu dormitul pe jos, pe de alta, sacul meu de dormit cel nou, cumpărat special pentru această excursie, trebuie să țină de cald și pe un frig drastic. Și el, și salteaua izomatică și-au dovedit calitatea. După ce ne salutăm, îi întreb pe cei doi cum stau lucrurile cu sacii lor de dormit. Despre zonă de confort și zonă extremă, cei doi nu au auzit niciodată nimic. Franz, un fan declarat de-al lui Aldi, îmi povestește că ei au cumpărat sacii de dormit la Aldi și au fost foarte convenabili. Acum se uită pe descriere și citește pentru prima dată: „Zonă de confort 5°, zonă

extremă 10°". Mă întreb, cum vor să doarmă ei la altitudinea de 4600 de metri!

În drum spre toaletă, îmi simt picioarele grele ca plumbul și nu-mi explic de ce. În ciuda măsurilor luate, constat, spre groaza mea, că mi-a venit menstruația. Asta îmi trebuia aici, pe munte! În momentul de față, starea asta mă calcă pe nervi. La cort mă așteaptă deja ceaiul de „Good Morning”. În mod normal, suntem treziți de trei persoane, care strigă în fața cortului: „Teatime, Coffee time!” Apoi deschizi cortul și poți să ceri să ți se pregătească un ceai sau o cafea instant, de pe tava pe care ți-o țin în față. Incredibil, ce lux! Peste puțin timp, apare nelipsitul vas cu apă încălzită, pentru toaleta de dimineață. La șapte și jumătate se servește „Full Breakfast”. Printre altele, ni se dau jumări, cârnăciori, marmeladă și fructe proaspete, de la banane până la ananas. Eu cred că niciunul din nou nu ar mânca vreodată acasă, la micul dejun, atât de bine și de copios.

În jur de ora nouă, plecăm spre platoul Shira, care se află la altitudinea de 3850 de metri, într-o stepă uriașă. La început, mergem chiar lejer. Copacii și tufele încep să se rarească. Din ultimii copaci atârână, ca pânzele de păianjen, bucăți de mușchi, imagine care conferă întregului peisaj un suflu de lume de poveste, ca în Jurassic Park. Fâșii de ceață, care străbat văzduhul, întăresc această impresie. Din când în când, întâlnim o specie de scaieți violeți sau tufe de flori alb-roșii. Din păcate, drumul devine tot mai abrupt și urcușul intens le dă de lucru astăzi picioarelor mele grele. În schimb, ceilalți sunt din nou în formă. În parte, terenul este atât de abrupt, încât nu mai am nevoie de bețe, dimpotrivă, mai mult mă încurcă. În schimb,

sunt răsplătită cu o priveliște minunată asupra muntelui Meru și, dacă mă uit înapoi, văd toată jungla pe care am străbătut-o ieri. Totuși, trebuie să lupt să înaintez. Mă bucur că facem, în sfârșit, la scurt timp după ora douăsprezece, pauză de prânz. Ne așezăm pe scaune, în latura ferită a unei stânci, la masa pusă, inclusiv cu față de masă. Este ceață și răcoare. Îmi pun pe mine pelerina, ca să mă protejeze mai bine de vânt. Ne așteaptă un ceai fierbinte, pâine și brânză, precum și clătite calde. Acestea din urmă îmi redau ceva forță. Totuși, este grotesc să faci pauză, aici sus, în felul acesta. În orice caz, nu voi uita această imagine niciodată!

Apoi mergem mai departe și mă simt ceva mai bine. După masă devreme, ajungem pe platoul Shira. Este o tabără uriașă și, după căsuțele de toaletă, împrăștiate pe o suprafață mare, se poate vedea că aici este activitate intensă. Treptat, sosesc și alte grupuri, printre care se află și americanca singură. Deși ne aflăm deja la o altitudine de 3850 de metri, mai există încă tufe răzlețe, ceea ce, ca și până acum, nu-mi dă cu adevărat senzația că mă aflu la această altitudine. Dar mă bucur că astăzi ne putem odihni, în sfârșit, și-mi aștept nerăbdătoare litrul meu de apă pentru spălat. Picioarele îmi sunt în continuare grele și au început și durerile de burtă.

Încerc să iau legătura cu cei de-acasă prin celular. Mi-e dor de mica mea familie și, dintr-odată, mă simt prea egoistă. Mă cațăr pe acest munte, de ce, deja nici eu nu mai știu, în timp ce Markus trebuie să se ocupe, pe lângă serviciul lui greu, și de Napirai. Cumva, mă aflu afundată într-un gol moral. În grupul nostru, fiecare este din nou preocupat de el însuși și astfel,

relațiile rămân mai degrabă distante, limitându-se la întâlnirile din cortul unde luăm masa. Eu mi-am imaginat totul ceva mai distractiv și mai vesel.

În alte grupuri, starea de spirit este ceva mai destinsă, atât cât pot observa din cortul meu. Dar, pentru că nu sunt în cea mai bună formă, nu pot să-mi iau inima-n dinți și să intru-n vorbă cu ceilalți. Între timp, au început să sclipească câmpurile de gheață de pe Kilimanjaro. Oare voi ajunge vreodată acolo sus? În momentul de față, nu-mi vine să cred cu adevărat. În sfârșit, vine cina. Din nou ni se servește o mâncare excelentă, dar, în afară de supă, nu reușesc să bag nimic în mine. Ghidul nu este încântat de acest lucru și mă îndeamnă să mănânc. Încerc să-l liniștesc, spunându-i că mâine va fi cu siguranță mai bine.

Astăzi este a treia zi de când suntem pe munte. Când mă trezesc, simt chiar în sacul meu de dormit puțină răcoare. Oare cum o fi fost la tată și la fiu? Mă strecor afară din cort și constat că pământul și rouă de pe cort au înghețat. Urmează programul obișnuit de la ceaiul de dimineață, apa de spălat și, în cele din urmă, full breakfast. Din păcate, iar nu pot să mănânc mult. Franz și Hans au înghețat groaznic, deși s-au băgat în saci cu toate hainele pe care le aveau la ei. Asta nu se poate termina cu bine!

În curând plecăm. Franz, tatăl, nu se simte foarte bine, pentru că, pe deasupra, are și diaree. Astăzi avem în program South Circuit. Scopul acestui tur este adaptarea la înălțime. Vom urca 750 de metri până la Lava Tower, care se află la altitudinea de 4500 de metri, pentru ca apoi, să coborâm din nou până la 3950 de metri. La început, urcușul este domol. Aproape că nici nu-mi

pot imagina că vom câștiga în înălțime. Kilimanjaro se vede mereu în orizont. Dintr-odată, însă, din spate ne cuprinde ceața și se face cumplit de frig. Dacă atunci când am plecat eram îmbrăcați în tricouri, acum trebuie să ne punem repede gecile pe noi. Treptat, dispar și ultimele tufe de erica și nu mai vedem decât pietrele negre, acoperite de câțiva licheni. Cu puțin timp înainte de ora unu, facem o pauză de masă. Îmi pare bine, pentru că acum se simte puternic că am ajuns la altitudinea de 4500 de metri. Bate un vânt rece. În timp ce stăm la masă, în latura ferită de vânt a unor stânci mari, se pornește deodată asupra noastră o ploaie cu grindină. Ghizii ne îndeamnă să ne grăbim, pentru că vremea se poate înrăutăți foarte repede, iar pe ceață nu mai putem vedea prea mult. Mă simt cam epuizată, dar în general, pentru înălțimea la care ne aflăm, oarecum bine. Franz se simte tot mai rău. Și el, și fiul lui au dureri de cap cumplite. Ghidul ne întreabă dacă vrem să mai urcăm până la Lava Tower sau preferăm să parcurgem traseul mai scurt, până la următoarea tabără. Franz se decide pentru traseul mai de jos. Eu stau și mă gândesc dacă să merg cu el, dar, când văd că, totuși, cei doi tineri plini de energie se decid pentru urcuș, ne alăturăm și noi lor.

Într-adevăr, vremea se îndreaptă și, după o scurtă bucată de mers, ajungem în fața stâncilor mari și bizare de la Lava Tower. Ghidul ne felicită pe fiecare în parte pentru atingerea cotei de 4600 de metri. În sfârșit, mă simt mai bine și simt o bucurie, combinată cu încrederea că această aventură s-ar putea încheia, totuși, pe vârf. După o pauză scurtă de fotografiat, începem coborârea, care, la înălțimea aceasta, merge, bineînțeles, de trei

ori mai repede. În curând, drumul ne duce printre lobelii minunate și senecio. Aceste plante cresc printre pietre întunecoase, mai mulți metri în înălțime și, cumva, nu se încadrează aici. Din depărtare, arată câteodată ca o grădină de palmieri. Cu cât coborâm mai mult, cu atât ericaceele, precum și pestrițele argintii, dau viață pământului stâncos întunecat.

Cu puțin timp înainte de ora patru, privim de sus în tabăra noastră. Poți recunoaște fiecare grup după culorile corturilor. În afară de noi, au mai ajuns încă două grupuri sub ghețarul de sud al masivului Kilimanjaro, la cota de 3950 de metri. Este foarte frig. În cortul unde se gătește, este mereu agitație mare. De fiecare dată când ajungem în tabără, totul este deja pregătit. Fiecare are cortul său și înăuntru se află geanta lui de voiaj. Dăm din nou de Franz, care, ca și până acum, nu se simte bine. Are febră și se gândește dacă nu cumva s-a îmbolnăvit de malarie în timpul safari-ului, pentru că nu a luat niciun fel de medicament profilactic. Experiențele mele anterioare, în ceea ce privește malarie, nu se potrivesc, însă, nici pe departe cu simptomele lui, lucru care este oarecum liniștitor. Durerile de cap ale lui Hans s-au accentuat și mai mult din cauza coborâșului rapid, dar el nu vrea să ia nicio pastilă.

Îmi deschid a nu știu câta oară celularul și constat bucuroasă că aici am semnal. Îi sun imediat pe cei dragi de acasă. În sfârșit, îi aud vocea lui Markus. În momentul în care mă întreabă îngrijorat, cum a fost până acum, mă podidesc lacrimile. Văzându-l speriat de reacția mea, îi răspund că, din punct de vedere fizic, sunt bine, dar, nu prea mă simt în largul meu. Nu sunt obișnuită să călătoresc în grup și mi-am imaginat călătoria

cu totul altfel. În afară de aceasta, mă îndoiesc de condiția mea fizică. Markus încearcă să mă încurajeze și, când aud că totul decurge cât se poate de bine cu Napirai, mă liniștesc. Imediat după aceea o aud și pe ea la telefon. Ea îmi spune relaxată: „Mama, nu-ți face griji, vei reuși, iar aici totul este în ordine!” Mi se rupe inima și simt, în același timp, până în străfundul sufletului, că acești doi oameni sunt cel mai important lucru din viața mea.

Convorbirea telefonică mi-a dat multă putere. În sfârșit, pot să râd din nou. Ghidul observă și el că mă simt mult mai bine din punct de vedere sufletească. De fapt, eu nu știu ce-nseamnă faze depresive sau pesimiste. Iar acum, nici nu-mi dau seama care este cauza lor: altitudinea neobișnuită, pastilele împotriva menstruației sau, pur și simplu, toată această situație ciudată din grup. La cină nu pot mânca încă cu poftă, deși mă minunez și de data aceasta, de ce pot pune bucătarii pe masă: de la o delicioasă supă de roșii, până la paste cu legume proaspete sau orez cu carne. Îmi este poftă de morcovi cruzi și mi se aduc imediat. Sunt aranjați atent, cu felii de portocală. La masă, Franz ne spune că, dacă mâine nu se simte mai bine, se gândește să-și încheie traseul. Simte că se clatină tot mai mult pe picioare, atunci când merge. Astăzi deja s-a împiedicat de pietre. Nouă ne-ar părea rău tuturor, pentru că el și fiul lui ne fac mereu să râdem. După ce se mai duc o dată la toaletă, cei doi tineri ne spun că nu s-ar putea obișnui niciodată cu tipul acesta de toaletă. Pensionarul scrie mai mult în jurnalul lui, decât participă la conversație. Am aflat că este medic stomatolog și a ieșit de curând la pensie. Bănuiesc că acesta este

motivul aversiunii lui față de mine. Poate că simte că înainte am fost reprezentant de vânzări.

Unul din ajutoarele de ghid ne spune că există posibilitatea de a scurta puțin traseul, crescând astfel șansele de a ajunge pe vârful. Asta presupune, bineînțeles, ca poimâine, în loc de cabana Kibo, să mergem în tabăra Barafu. Astfel am economisi din energie și ne-am putea odihni încă de după-masă. Dezavantajul ar fi că nu am mai trece pe la Gilmans Point, care este considerat urcuș. Dacă ne dorim o fotografie și un certificat, atunci acesta ar fi posibil numai pe drumul direct spre Uhuru Peak. Toți sunt de acord cu această propunere, în afară de mine. Mi-aș fi dorit, totuși, o fotografie și un certificat și chiar cred că aș ajunge până la Gilmans Point, dar, pentru un urcuș mai departe, nu mă încumet să fac o prognoză. Discutăm încolo și-ncoace și, în cele din urmă, rămânem la traseul stabilit inițial. Ultima posibilitate de a ne răzgândi este mâine seară. Eu mai am nevoie de timp de gândire. Toți se retrag în corturile lor și așteaptă somnul binefăcător.

Mă trezesc deja înainte de ora șase. Afară este senin și vârful Kilimanjaro pare să fie atât de aproape, încât îți vine să pui mâna pe el. Din nou am senzația că parcă ar fi turnat cineva vopsea sau lapte peste creștetul muntelui. Arată cu totul altfel decât munții noștri de zăpadă și gheață din Elveția. Poate, din cauză că acesta este un vulcan. Astăzi mă simt în putere și odihnită și chiar abia aștept să plecăm mai departe. Din nou avem în fața noastră o zi de aclimatizare, așa că vom urca și coborî prin diverse văi mai mici. La micul dejun, Franz ne anunță definitiv că el se întoarce, însoțit de unul din ajutoarele

de ghizi. Și-a dat seama că nu poate atinge vârful și nu vrea să mai riște nimic. Vrea să se întoarcă în lodge și să rezerve, eventual, un safari spre craterul Ngorongoro. Astfel, fiul lui ar avea la dispoziție doi saci de dormit și ar putea rezista mai ușor în următoarele nopți, înainte de plecare, mai facem o ultimă fotografie împreună cu toată echipa, pentru că acum se întoarce și unul din ghizi.

Plecăm și lăsăm în spatele nostru ultimele rânduri de senecio, în formă de palmieri. Imediat, drumul intră în stânci și pe unele porțiuni ne cățărăm încet, cu mâinile și cu picioarele. Din nou, bețele mai mult ne încurcă. În rest, îmi place acest cățărat, pentru că este o variație frumoasă. Acum, nici nu mai am timp să mă întreb dacă mă simt bine. Din nou trece pe lângă noi coloana de porteri. Astăzi mă minunez și mai tare, cu câtă măiestrie se mișcă ei pe terenul acesta stâncos și abrupt, cu poverile pe cap balansându-se. În comparație cu noi, ei nu se pot folosi de mâini, pentru că țin cu ele coșurile, gențile sau tigăile. În plus, ei merg aproape de două ori mai repede decât noi. Îi lăsăm să treacă și mă uit la echipamentul lor. Unii sunt încălțați cu pantofi mult prea mari, iar alții au șireturile deschise. De rucsac au fixate niște cartoane subțiri, în care se găsesc ouăle crude. Cu ele trebuie să se înghesuie printre stânci, pe unde noi abia putem trece cu rucsacul nostru. Nu vreau să știu ce li s-ar întâmpla, dacă ar ajunge cu ouăle sparte în tabără. Când mă gândesc la asta, mă hotărâsc să le dau tuturor porterilor un bacșiș frumos în plus. Ei sunt pentru mine adevărații eroi de pe Kilimanjaro.

După o pauză mai lungă la altitudinea de 4250 de metri,

mergem întâi pe o porțiune dreaptă, după care coborâm într-o vale, iar apoi urcăm din nou, pe cealaltă parte. Acest lucru se mai repetă de câteva ori. Mie și lui Hans ne place foarte mult și suntem puși pe fapte mari. După un timp, ceilalți sunt cam dezamăgiți, pentru că nu se așteptau la atâtea urcușuri și coborâșuri. Din când în când, stau de vorbă cu Hans. El tot nu pricepe, de ce tatăl lui a părăsit grupul și spune cam cu reproș: „La urma urmei, a fost ideea și obsesia lui, să urce pe acest munte. Și pentru că nu a putut convinge pe nimeni altcineva, a trebuit eu, fiul lui, să merg neapărat cu el. Acum mă chinuiesc pe un munte înalt de aproape 6000 de metri, pe care nu am vrut să mă duc niciodată, în timp ce tatăl meu se duce lejer într-un safari.” Mereu îmi vine să râd, când îl aud vorbind în stilul lui, realist și sec. De când este și el singur, discutăm mai des.

După patru ore și jumătate bune de mers, ajungem exact la timp în tabăra Karanga, unde ne refugiem în corturi, din calea ploii. Aici, vremea se schimbă în permanență. Dintr-odată se face de-a dreptul cald, după care, la scurt timp, se lasă ceața. Atunci ne pare bine că mai avem la noi o geacă sau un pulover. Din masivul Kilimanjaro nu se vede momentan nimic, stă ascuns în ceață și ploaie. Echipa de porteri se ascunde în cortul în care se gătește și se servește masa. Mă bucur că pot lua din nou legătura cu Elveția și le trimit lui Napirai și lui Markus un sms, la care îmi răspund amândoi, bucuroși și ușurați. Pentru că îmi mai rămâne mult timp până la cină, încep să citesc o carte, pe care mi-a dat-o mama la mine. Mă fascinează din primul moment. O femeie descrie cum a călătorit cu bicicleta prin China, Nepal și India. Printre altele, ea a străbătut munți de

peste 5000 de metri înălțime, unde i-a rămas înghețată în zăpadă bicicleta. În timp ce mă uit la poze, crește în mine convingerea că obiectivul nostru ar trebui să fie cu mult mai ușor de atins. După două ore, ies din cort și mă bucur că soarele strălucește din nou. Echipa se spală în asfințitul de soare. În schimb, astăzi așteptăm degeaba apa de spălat. Mă ajut cu șervețele umede și împrumut un deodorant de la Petra. Echipamentul ei de igienă este, într-adevăr, uimitor. Ce-i drept, unghiile mele sunt negre, dar, cu puțină apă pe care o avem, nu se curăță mai bine. Oricum, mâinile mele, cu unghiile în parte rupte, arată de parcă aș fi curățat oale de gătit, ca atunci, la Barsaloi.

După ce soarele începe să strălucească, iese și masivul Kilimanjaro din ceață. Hans și cu mine profităm de ocazie și ne facem reciproc câteva fotografii frumoase, cu masivul impresionant pe fundal. Din nou mă întreb, dacă va ajunge într-adevăr cineva acolo sus și, dacă da, atunci care va fi acela. Dintr-odată, îmi dau seama că ar trebui să fiu de acord, totuși, cu schimbarea traseului. Eu nu vreau ca din cauza mea, cineva să nu ajungă pe vârf. În plus, pentru mine ar însemna că trebuie să rezist neapărat până la Uhuru Peak. La masă fac cunoscut acordul meu și toată lumea se bucură. Cei mai fericiți sunt, după cum aflu mai târziu de la unul din ghizi, porterii, pentru că au de cărat mai puțin greutatea noastră.

A doua zi de dimineață, ne sculăm pe un soare puternic. Am impresia că în timpul nopții, Kilimanjaro s-a apropiat și mai mult de noi. Nu am deloc senzația că ne mai despart încă aproape 2000 de metri de vârf. La micul dejun ni se dau din

nou, printre altele, niște clătite excelente, felii de pâine prăjită și pepene. Eu mănânc mult, pentru că, în sfârșit, simt din nou că mi-e cu adevărat foame. În plus, avem în față o zi și o noapte obositoare, în care se prevede furtună pe vârf.

Până la tabăra Barafu mai sunt de învins aproximativ 600 de metri. La început pornim domol. Aici începe să se termine vegetația și mergem numai printre pietre de lavă, de cele mai diferite mărimi. Unele porțiuni de drum arată ca niște grămezi de cioburi de lut, de culoare gri-neagră. Aici, sus, pare să fi dispărut orice urmă de viață. Arată ca un peisaj selenar. Observ de două ori, cum un păianjen mic, negru își caută adăpost în fața picioarelor noastre. În depărtare vedem porterii, care urcă ultima pantă, înainte de tabăra la care vrem să ajungem. Presimt că se întâmplă ceva rău. Într-adevăr, ultimul urcuș, foarte abrupt, ne oferă o impresie asupra nopții de astăzi! De fiecare dată, când simțim că nu mai merge, trebuie să facem pauză. Îmi pare bine că am recipientul meu de apă cu furtunaș, din care pot suge permanent, ca să-mi potolesc, cel puțin, senzația de sete. După trei ore de mers și 600 de metri învinși, ne târâm, cu un consum de energie enorm, în tabăra așezată la 4540 de metri. Este locul cel mai pietros, cu vântul cel mai puternic și mai ales cel mai murdar dintre toate. Porterii au instalat corturile mult prea jos, iar acum trec, sărind prin fața noastră, ca să termine de aranjat noile locuri, înainte de sosirea noastră. Nu pot să-mi dau seama, cum reușesc acești oameni să mai și sară din piatră în piatră, cu cortul iglu desfăcut împotriva vântului. Epuizați, ne căznim să ajungem la locurile noastre, lângă cort, ca să ne putem odihni. În tabără se află cei care s-au

întors astăzi devreme de pe vârful. Văd un cuplu, cu o înfățișare sportivă, stând complet epuizați pe o stâncă. Îi întreb cum a fost și dacă au ajuns până sus. Drept răspuns, primesc un semn afirmativ cu capul și cuvintele: „Foarte obositor.” Apoi, mai descoperim un domn mai în vârstă, care abia acum, adică cu puțin înainte de ora unu, vine clătinându-se pe picioare. În Elveția am spune: „Este la pământ.” Atracția din această tabără este căsuța de toaletă, care se află deasupra unei prăpăstii fără sfârșit. În plus, arată șubredă și nu prea inspiră încredere. Deasupra se învârt stâncuțe de munte, uriașe și negre, care nu scapă din privire căsuța. Totul explică faptul de ce este atât de murdar aici. Nici cele două căsuțe, care servesc la înnoptat, nu se încadrează deloc în acest peisaj selenar. Arată ca două cutii de conservă verzi. În orice caz, îmi pot cumpăra pentru numai doi dolari o Cola, pe care vreau să o beau după furtuna de pe creastă, ca așa-zisă șampanie. Mă mai întâlnesc cu o femeie care tocmai iese din cort și o întreb și pe ea, cum a fost pe vârful. Ea nu a reușit să ajungă și, după cum spune, la 5100 de metri i-a întors spatele acestui „munte idiot”. Nu a văzut rostul de a se chinui mai departe, mai ales că apa de băut, deși era bine învelită, i-a înghețat. Povestirile nu sunt tocmai încurajatoare.

Hans constată, a nu știu câta oară, că echipamentul său nu este corespunzător. Nu are termos la el și acum știe că și cel mai fierbinte ceai va îngheța după câteva ore. Pensionarul, care mai fusese deja de două ori pe creastă, nu vrea să mai participe de data aceasta la spectacolul nocturn și în acest caz Hans poate folosi husa lui protectoare pentru sticlă. De asemenea, îi dă și altimetrul, ca să ne putem orienta în noapte.

La prânz mănânc spaghetti cu mare poftă. Dacă acum o oră ajunsesem aici total epuizată, în câteva minute mi-am revenit surprinzător de repede, stând la soare. La masă se vorbește, bineînțeles, despre urcușul care ne-așteaptă. Toți suntem cam agitați, mai ales că informațiile celor care au coborât nu au fost foarte încurajatoare. Plecarea este la miezul nopții, așa că ne mai rămân exact zece ore, pe care le avem de îndurat în această zonă pustie. Unii dintre noi profită de după-amiază și dorm. Pensionarul urcă și mai sus, iar eu citesc din cartea mea captivantă. Cu cât citesc mai mult, cu atât mă liniștesc mai tare. Mă minunez de curajul femeii și de cele trăite de ea, aducându-mi, în același timp, aminte de perioada trăită în Africa, în parte foarte dură. Câte drumuri extenuante a trebuit să parcurg și câte lucruri am mai făcut, exact ca femeia aceasta în Nepal. Poate că numai dacă trăiești în astfel de țări, devii atât de puternic. Altfel nu simți suflul șansei de a-ți atinge țelul. În timp ce citesc, crește în mine tot mai mult convingerea că aș putea ajunge pe Uhuru Peak în noaptea aceasta. Acest lucru mă liniștește foarte tare.

Timpul se scurge încet. Aștept din nou cina care, astăzi, este servită cu o oră mai devreme, ca să mai avem timp de dormit. În tabără s-a făcut liniște, pentru că majoritatea oamenilor s-au dus mai jos. În afară de noi, mai sunt încă două grupuri mai mici, care așteaptă traseul de noapte. În sfârșit, ajungem să luăm ultimele întăritoare. Hans remarcă sec: „Parcă suntem la ultima masă, înainte de execuție.” Peste câteva ore, vom ști cât de aproape de realitate s-a aflat el cu presupunerile lui. Ni se servesc niște pulpe de pui foarte gustoase și salată de cartofi.

Cu foamea pe care o am, mănânc tot ce ni se dă. Ghidul ne dă ultimele indicații și ne sfătuiește să ne îmbrăcăm cu tot ceea ce ține de cald, pentru că va fi foarte frig. Nu prea-mi pot imagina cum o să pornesc la drum cu atâtea pulovere, geaci și cu lenjerie de corp suplimentară, extra călduroasă, pentru că, în mod normal, eu transpir foarte repede. Totuși, urmez sfatul ghidului și peste câteva ore îi sunt recunoscătoare.

Stau în cort și mai citesc puțin. Între timp, mă gândesc deja, ce bacșiș le voi da la sfârșit porterilor. În plus, vreau să le adresez câteva cuvinte și mă gândesc ce-ar fi mai potrivit. Către ora nouă, aud vântul întetindu-se, dar, încet, încet, mi se face somn și se pare că ațipesc puțin. La unsprezece și un sfert ni se dă deșteptarea. Mă îmbrac repede cu restul hainelor, pe care le-am pus în sacul de dormit ca să se încălzească. Suflu de câteva ori aer cald în bocanci, ca să nu fie atât de reci, apoi îmi pun căciula și mănușile, lămpașul și deja sunt gata. În rucsacul meu de o zi mi-am pus aparatul de fotografiat, două termosuri cu lichide, câteva fructe uscate și două felii de pâine integrală. Pantalonii de ploaie îi las momentan în rucsac.

Înainte să pornim în necunoscut, ne întâlnim cu toții la un ceai, ca să ne încălzim. Noi, femeile, trebuie să mergem primele, direct în spatele ghidului. După puțin timp, lămpașul Petrei abia mai funcționează, așa că stau eu în spatele ghidului. Mergem foarte încet. De văzut nu putem vedea, decât ceea ce se află în momentul respectiv în fața picioarelor noastre. De la început, drumul este foarte abrupt. Deși vântul îmi smulge hainele de pe mine, după o jumătate de oră trebuie să mă dezbrac de o geacă și un pulover. Mi-e sete și îmi lipsește sticla

mea cu furtunaș, din care puteam să beau încontinuu. În noaptea aceasta nu o am la mine, pentru că ar îngheța. Mergem mai departe, dar este foarte obositor. Pe Hans îl doare capul. În curând trebuie să mă opresc, ca să-mi pun din nou hainele pe mine, deoarece vântul a crescut în intensitate. Se răcește rapid. După una sau chiar două ore, exact nu se poate ști, fiecare din noi se întreabă de ce se află aici. Din cauza vântului, nu pot auzi prea multe de la tovarășii mei din spate. Numai din când în când se aude câte un „La naiba!”, în fața noastră se mai află un grup mic. Dacă mă uit în sus, mi se face rău. Atât cât pot vedea, nu recunosc decât muntele cel negru. Despre o țintă finală, nici vorbă să se vadă ceva, în schimb, urcușul devine tot mai abrupt și cotiturile sunt tot mai înguste. Din cauza vântului care se intensifică, se face tot mai frig. Degetele aproape îmi îngheață. Peste tot dau de bucăți de hârtie sau de vomități. O femeie vine din sens opus. Se întoarce. Îmbrăcămintea ei de munte pare să nu fi corespuns cu temperaturile, iar rucsacul său în formă de ursuleț, pe care îl are în spate, mi se pare deplasat. Facem pauze la intervale tot mai scurte, iar eu trebuie să mă așez de fiecare dată. Da, va fi și mai greu. Cu cât urcăm mai mult, cu atât respirația devine mai grea. Petra nu se simte bine și are diaree. Mă întreb din nou, ce caut eu, de fapt, aici, pe munte. Starea de spirit este foarte proastă. După cât se pare, Petra vrea să se întoarcă, dar ghidul reușește să o mai impulsioneze o dată. Mergem, pas cu pas, mai departe. Hans se uită pe altimetru. Informația lui, că nu am ajuns nici măcar la 5000 de metri, este cumplit de deprimantă. Se face tot mai frig și vântul este tot mai puternic. Închid ochii, ca să nu-mi curgă

lacrimile. Dezavantajul este că mă simt tot mai obosită și aș prefera să nu mai deschid ochii. Mă târăsc mai departe. Ghidul caută în permanență drumul. Mă gândesc numai la cât de rău și de extenuată mă simt. Ghidul ne spune: „Nu vă gândiți la munte! Trebuie să vă eliberați capul de munte! Gândiți-vă la cei de-acasă, din Germania, sau de unde sunteți!” Încerc să fac acest lucru și văd în fața ochilor mei imaginea fiicei mele. Deodată, aud o voce străină strigând, ba nu, gemând, numele ei. Tot timpul aud:

„Nampirai, Naaampirai.” Apoi îmi dau seama că eu sunt cea care geme atât de tare. Vocea mea îmi pare străină și mult prea groasă. Trebuie să mă așez și să beau imediat ceai. Am senzația că mor de sete. Petra și prietenul ei nu vor să meargă mai departe. Îi este îngrozitor de frig și stă pe jos și urlă. Vântul bate groaznic și abia putem deschide ochii. Ghizii o sfătuiesc să-și pună pantalonii de ploaie pe ea. Ha, însă, nu mai face nicio mișcare și nu vrea decât să se întoarcă. Prietenul său și doi ajutori de ghid îi pun pantalonii pe ea, înainte să se întoarcă, între timp, Hans a vomitat în spatele unei pietre. De fapt, și el voia să se întoarcă, dar, datorită ceaiului pregătit de ghid, și-a revenit. Suntem aproape la 5200 de metri. Asta înseamnă că abia am făcut o jumătate din drum și ne mai așteaptă încă 695 de metri. Eu nu știu cum o să-i urc, dar de-aici nu vreau să mă întorc. Ghidul, Hans și cu mine mergem mai departe. Hans mă îngrijorează, când îl văd cum se clatină pe picioare. Ne luptăm cu fiecare metru. Între timp, mai mult mă târăsc, sprijinită în bețe, cu mâinile în sus, decât merg. După fiecare douăzeci de pași trebuie să fac o pauză, altfel simt că mă prăbușesc. Sunt

atât de epuizată, încât nu mai pot să fac niciun pas. Dar, după două sau trei minute, îmi revin din nou pentru un scurt moment. Și mintea îmi este apoi limpede. Mai mergem câțiva pași și energia este din nou epuizată. Tot mai des mă aud gemând, cu o voce care îmi este străină. Nu pot să fac nimic. Cu cât îmi scad mai mult puterile, cu atât mă tânguiesc mai tare. O dată gem „mama”, altădată o strig pe Napirai sau pe iubitul meu. Apoi încerc să număr pașii sau îmi bat bocancii unul de altul, după fiecare pas. Pur și simplu, fac ceva care să-mi distragă atenția! Altfel, m-aș gândi numai la starea de epuizare.

Mai mult ca sigur că urcăm deja de cinci ore și, dacă privesc în față, totul este negru. Îi spun ghidului că voi merge cel mult până la Stella Point. Cât naiba mai este până acolo!? Dar el, de câteva ore încoace, dă mereu același răspuns: „Nu mai este mult!” Sunt sigură: mai mult de Stella Point nu voi mai putea merge. Nu vreau să mai am de-a face cu vârful! În timp ce stau atârnată de bețele mele și mă trag în sus, mă gândesc ce rău îmi era acum câțiva ani, când eram în spital, la Maralal. Atunci, din cauza malariei, abia m-am putut duce la toaletă, atât de slăbită eram și am fost nevoită să mă sprijin de cineva. 50 de metri erau pentru mine kilometri de neînvins. Atunci, o pauză nu mă ajuta cu nimic, pentru că nu mă făceam mai bine. Astăzi, dimpotrivă, după două minute de pauză, pot, cel puțin, să-mi adun ultimele forțe. În timp ce-mi aduc aminte de starea mea de atunci, mă simt ceva mai bine. Și totuși, atât de tare nu am avut niciodată de suferit în Elveția!

Nici Hans nu se simte bine. Se clatină întruna, dintr-o parte în alta. Facem din nou o pauză. Ghidul nu este foarte încântat,

pentru că și el îngheață, la fel ca și noi. Când ne pregătim să mergem mai departe, observ că aproape a adormit. Mă trezesc imediat și îl trag de mână. El deschide ochii, spune „yes, yes” și merge mai departe. Încep să mă întreb dacă ajunge un singur ghid pentru noi doi. Ce facem, dacă i se întâmplă ceva, sau dacă unul din noi cedează? Nu trebuie să mă gândesc atât de departe. Din nou îl întreb, cât mai este până la Stella Point. El îmi răspunde: „Pentru mine, cam șase minute, dar nu știu cât durează cu voi!” Mă rog, atunci nu mai poate fi vorba de ore. Îmi mobilizez ultimele forțe. Mă gândesc la fața dezamăgită a fiicei mele, dacă ar trebui să-i spun că mama ei nu a reușit să ajungă pe vârf. Deși, Dumnezeu mi-e martor, nu trebuie să-ți fie rușine, pentru că, cel puțin pentru noi, este un adevărat calvar. Pentru Messner&Co, care, ca să spunem așa, abia la această altitudine fac picnic, aceasta ar fi o simplă plimbare. Din nou pauză, din nou mobilizare de forțe și târât mai departe! Hans se uită pe altimetru și spune că mai sunt cam 100 de metri de urcat până la Stella Point. Nu-mi vine să cred că mai durează încă atât de mult! Ghidul ne ia rucsacul și imediat respirăm ceva mai ușor. Ne luptăm mai departe. Deodată, îl vedem pe ghid ridicând mâna lângă o piatră mare și spunând: „Congratulation, you have reached Stella Point.” Eu sunt terminată. Am ajuns la Stella Point, care, după cum arată, nu este, de fapt, nimic deosebit. Altimetrul s-a înșelat! Când mă întorc, văd răsăritul de soare. Pentru prima dată, de mai mult de șase ore, vedem altceva decât pietre negre și întuneric. Această dungă roșie merită atenție, dar nu ajunge ca să scoți aparatul de fotografiat de sub atâtea gecă. Aici este mai frig

decât oriunde până acum. Fac cumva și-mi trag pe deasupra pantalonii de ploaie, deși nimic nu vrea să stea cum trebuie. Important este să țină de cald. Hans repetă întruna: „După cât de rău mă simt, nu poate fi sănătos aici, sus!” Eu, de fapt, nu mă simt rău. Nu am senzație de vomă și nici dureri de cap. Dar, pur și simplu, nu simt nimic. În interior sunt goală și nu mai percep niciun stimul. Ghidul ne îndeamnă să mergem. Îl aud pe Hans spunând: „Hai să mergem mai departe! Acum, că am ajuns aici, reușim și restul.” Dacă el, în starea lui proastă, spune așa ceva cu atâta optimism, trebuie să merg și eu mai departe. Mai târziu îi sunt recunoscătoare. Dacă nu l-aș fi avut pe Hans în fața mea, care se clătina pe picioare, poate că mi-aș fi pierdut la Stella Point toate simțurile.

Treptat, se luminează și vedem în dreapta, lângă noi, craterul, pe a cărui margine urcăm noi acum. Mă târăsc mai departe, sprijinindu-mă pe bețe. Încet, încet, se vede în stânga noastră peretele uriaș al ghețarului. Este alb ca zăpada și strălucește în fața cerului roz. Mă așez pe margine și rațiunea îmi spune că aceasta ar fi o fotografie frumoasă. Când vede că nu pot să scot aparatul din buzunar, ghidul mă ajută imediat și face el prima fotografie. Este puțin trecut de ora șase și soarele răsare relativ repede, în timp ce noi ne chinuim să urcăm pe marginea craterului. Hans se clatină puternic, ceea ce mă îngrijorează foarte tare. Mai mult ca sigur, ghidul se află cu zece metri în fața noastră. Acum trebuie să ne vârm direct pe lângă crater, după o proeminență de stâncă. Eu mă trezesc de-a binelea și strig la Hans: „Fii atent și ține-te bine de stâncă!” Dar este prea târziu. Cade pe spate. Din doi pași sunt la el și îl țin, în timp ce

el stă atârnat cu bustul deasupra craterului. Ghidul se grăbește la rândul lui și îl pune pe picioare. Acum nu-i mai dă drumul, până când nu ajungem sus.

Pe fundalul roz pal, pereții de gheață devin tot mai mari și mai albi. Dintr-odată, mă aud plângând. Plâng fără sens și din nou nu-mi recunosc vocea. Nu mai am niciun fel de control asupra lacrimilor mele și nu-mi pot explica motivul. Extenuare? Sau această priveliște? Sau pur și simplu gândul că am ajuns aici sus, pe acoperișul Africii? Nu știu. Îl aud pe ghid spunând: „Nu plânge, astfel consumi prea multă energie!” Dar, până când nu mă văd, în sfârșit, pe Uhuru Peak, nu reușesc să-mi stăpânesc suspinele tari și groase. Este ora șapte, când ghidul ne felicită pentru atingerea vârfului. Și el este epuizat, deși a mai fost aici, sus, de peste o sută de ori.

În afara noastră, se mai află încă alte șase persoane pe munte. Mă așez lângă indicatorul de pe vârf și mă dezbrac de pantalonii de ploaie, ca să pot face o fotografie cum trebuie. Ghidul ne îndeamnă să ne grăbim, pentru că Hans nu se simte bine și trebuie să coborâm repede. Cu mâinile pe jumătate înghețate, face câteva fotografii cu noi. Fotografiez automat și împrejurimile și tot aștept marea emoție, care nu vrea să mă cuprindă. Nici măcar intenția mea de la-nceput, de a privi de aici, de sus, în iubita mea Kenya, nu îmi mai vine în minte. Mă simt goală, ca o carcasă, ca un zombie.

Hans se simte la fel și, pe deasupra, este alb ca varul. Regretă faptul că se află aici, în locul tatălui său. Nu a crezut niciodată că va ajunge pe vârf, mai ales că este fumător. Trebuie să plecăm. În timp ce mergem pe marginea craterului, ne întâlnim

cu următorii „zombie”. Nici ei nu mai reacționează la nimic și merg, pur și simplu, mai departe, în direcția vârfului. La coborâre, îmi revin surprinzător de repede. Alergăm și alunecăm peste un povârniș de cenușă, de parcă am sări în zăpadă.

Pe Hans îl doare rău capul și se împiedică de propriile-i picioare. Mă întreb dacă mai rezistă măcar până la tabără, pentru că mai avem mai mult de 1200 de metri de coborât. Eu profit acum de antrenamentul făcut, totuși, după o oră mi se face cumplit de sete. Deși este deja foarte cald, Hans nu-și dă jos nici mănușile, nici căciula și nici geaca. Mă îngrijorează în continuare starea lui, pentru că vorbește cam încâlcit. Tot timpul spune: „Nu poate fi sănătos ceea ce fac, atât de rău îmi este.” Facem pauză și bem ceva. Îi dau o pastilă pentru dureri de cap și două aspirine pentru subțierea sângelui. Mâncăm împreună fructele mele uscate și, după câteva minute, se simte mai bine. De dezbrăcat, însă, nu vrea să se dezbrace de nimic, ca și până acum, deși transpiră. Ghidul îl ia de braț și merg așa mai departe. După aproape două ore de coborât, vedem în depărtare, undeva jos, tabăra noastră. Îi recunosc pe cei din grupul nostru. Se uită în sus la noi și eu le fac cu mâna, dar nu primesc niciun salut înapoi. După nouă ore, ajungem epuizați în tabără.

Starea de spirit este, mai degrabă, apăsătoare. Ghizii localnici vin primii să ne felicite. Apoi apare prietenul Petrei, care ne felicită sec. Ea, dimpotrivă, strigă din cort. Și mai laconic este medicul stomatolog aflat la pensie. În afară de cuvântul „felicitări” nu scoate niciun sunet în plus. Groaznic! În orice

caz, la rugămintea mea, îmi face o poză. Hans se bagă în cort și adoarme imediat. Este epuizat. Nu avem prea mult timp ca să ne împachetăm hainele și să mâncăm de prânz. Astăzi mai avem de coborât aproape 1800 de metri, pe traseul Mweka, până la tabăra cu același nume.

Acum stau singură în fața cortului meu și aștept mâncarea. Nu pot discuta cu nimeni despre experiența mea, pentru că nu interesează pe nimeni. Pot, cel puțin, să le scriu celor dragi de acasă un sms. Ca să vorbesc la telefon, nu-mi mai ajunge acumulatorul. Napirai îmi scrie: „Super, mama, am știut mereu că vei reuși!” Markus este, și el, la fel de mândru de această realizare a mea și va avea grijă să transmită vestea mai departe, în familie.

Coborârea se desfășoară în ordine inversă, traversând diversele etaje de climă. Când intrăm în jungla cu vegetație luxuriantă, mă bucur să văd tot soiul de plante înflorind. Totuși, coborâșul se simte la genunchi și în picioare. După două ore, nu îmi mai arde să admir tufele frumoase care înfloresc și văile întinse, ci simt numai cum mi se formează la picioare, în mai multe locuri, bășici. Încerc să acopăr ce este mai rău cu plasture și nu mai am răbdare până ajungem în tabără. Cu cât coborâm mai mult, cu atât aerul devine mai înăbușitor și încep să ni se lipească toate de corp. După trei ore, ajungem în tabără și reușim să intrăm la timp în corturi, înainte de prima rupere de nori. Plouă torențial cam 15 minute, după care totul este umed, iar pe jos, în cort, unele porțiuni sunt ude. Mie îmi este indiferent, atâta vreme cât nu mai trebuie să merg, după cele douăsprezece ore de mărșăluit. Este după-amiază devreme și

mai avem mult timp până la cină. Dornică ca niciodată, aștept lighenașul portocaliu cu apă încălzită, în care mă pot spăla. În plus, trebuie să am grijă de picioarele mele, pentru că mâine iar avem de coborât o porțiune mare.

Încep să mă bucur de întoarcerea acasă. Și în tabără, se simte faptul că toți așteaptă încordați sfârșitul excursiei. Pentru ghizi și porteri, acesta a fost ultimul traseu până la vară, pentru că acum începe sezonul de ploaie. De asemenea, ei se tem de războiul Americii împotriva Irakului, care se apropie, pentru că atunci numărul turiștilor se va reduce și mai mult. Niciunul nu știe când va putea câștiga următorii bani și, cu toate acestea, ei sunt veseli și preocupați de binele nostru. Stau în cort și ascult vocile localnicilor. Ei au în permanență ceva de povestit. Deși muncesc din greu, ei vorbesc și râd toată ziua. Din cât se vede, în ceea ce privește lipsa de griji și capacitatea de comunicare, ne sunt superiori nouă, albilor. La noi în grup, fiecare stă din nou în cortul său și nu are nimic de povestit tovarășilor de drum, nici măcar după unsprezece zile. Este trist.

La cină se discută despre bacșiș. Mie mi-e clar, că în afară de suma obișnuită, voi mai da 100 de dolari pentru porteri. De fapt, voiam să le dau mai mult, dar, având în vedere discuțiile, nu vreau să par arogantă. Și-mi pare rău că nu am făcut-o, pentru că mai târziu am pierdut ultimii mei 250 de dolari în lodge.

Noaptea asta dorm atât de adânc, încât nu aud nimic de la petrecerea de rămas-bun a porterilor. Și în ultima zi suntem întâmpinați cu obișnuitul „Morningtea”. După micul dejun, are loc ridicarea taberei, ce-i drept, ceva mai repede. Curând,

vedem stând în fața noastră toată echipa, care dorește să-și ia rămas-bun deja de-aici, de sus. Petra ține un discurs de rămas-bun și înmânează bacșișul ghidului-șef. Apoi, iau cei 100 de dolari ai mei și spun că doresc să donez ceva în plus adevăraților eroi de pe Kilimanjaro și anume porterilor. Fețele lor se luminează și, în semn de bucurie, ridică mâinile în aer, strigând: Asante Mzungu! Atâta bucurie, la atâta modestie! Fericiți, cântă un cântec despre Kilimanjaro. Eu trăiesc cele mai puternice emoții ale acestei excursii. La sfârșit, fiecare porter mulțumește personal, dând mâna cu noi toți. Își pun legăturile cu bagaje uriașe pe cap și trec repede pe lângă noi, îndreptându-se spre vale. Și noi ajungem, după mai mult de trei ore, la Poarta Machame și așteptăm să fim duși la lodge. Porterii muncesc cu râvnă la curățat și spălat. Unii mai curăță încă corturile noastre sau oalele, în timp ce alții se dedică deja igienei personale. Și noi visăm, după șapte zile, la un duș în hotel.

Ghidul ne dă, mie și lui Hans, câte un certificat și, când auzim că în acea noapte extrem de rece – pe Stella Point s-au înregistrat minus 25 de grade – numai o cincime din „atacanții” obișnuiți ai vârfului au ajuns pe Uhuru Peak, începem să simțim, totuși, un strop de mândrie.

DOR DE AFRICA?

A doua zi, când stau în avion, obosită și fără vlagă, am destul timp să meditez asupra aventurii pe care am trăit-o. Puțin decepționată, constat în sinea mea că această călătorie mi-a potolit numai o parte din dorul meu de Africa, dor pe care l-am simțit mereu. Poate pentru că Tanzania nu este Kenya, poate Kenya „a mea” nu mai există, poate pentru că s-au schimbat atât de multe.

Mie îmi este clar că eu, ca turistă, voi fi pe acest continent mereu ruptă în două. Ca „albă” care cutreieră lumea, nu pot să mă bucur din plin de ceea ce văd, pentru că judec multe lucruri din perspectiva localnicilor. Din punctul lor de vedere, ceea ce facem noi mi se pare și mie, în parte, de neînțeles. De exemplu, faptul că noi, europenii, depunem un efort extraordinar ca să urcăm pe un munte înalt și să mai și plătim pentru aceasta, ar fi fost de neînțeles pentru Lketinga și familia lui. El m-ar fi întrebat râzând: „Corinne, de ce faci asta? Nu ai de pe urma acestui lucru nici mâncare, nici apă, ci numai probleme. Este o nebunie!” Într-un anume fel, el ar fi avut dreptate. Unor oameni care își folosesc toată energia și forța lor pentru a putea supraviețui nu le-ar veni niciodată ideea să întreprindă o astfel de acțiune așa, pur și simplu, fără niciun folos.

Și eu privesc acum escaladarea pe Kilimanjaro cu doi ochi: pe de-o parte, mi se pare absurd și nebunesc, pe de alta, sunt mândră și fericită că nu am cedat și am ajuns pe vârf, pe acoperișul Africii.

În urma acestei călătorii, însă, mi-am dat, într-adevăr, seama, că nu aş mai putea trăi astăzi în Africa. Acolo unde trăiesc acum, lângă Napirai şi lângă partenerul meu de viaţă actual, acolo este locul meu. Când Markus mă cuprinde fericit în braţe la aeroport, la Zürich şi plecăm împreună spre Lugano, atunci ştiu că mă aflu acasă.

De multe ori sunt întrebată dacă am regretat vreodată dragostea mea cu un războinic samburu. De fiecare dată, dau acelaşi răspuns cu deplină convingere: niciodată! Am avut privilegiul să cunosc această cultură, care, probabil, nu va mai exista multă vreme în această formă şi să trăiesc o mare dragoste. Dacă omul are, într-adevăr, mai multe vieţi la dispoziţie, atunci eu sunt convinsă că înainte am aparţinut tribului Samburu. Numai aşa îmi pot explica sentimentul trăit atunci, sentimentul întoarcerii acasă şi faptul că, în ciuda sărăciei neobişnuite, m-am simţit lângă Lketinga şi familia lui, atât de sigură şi de ocrotită. Ştiu sigur: dacă nu mi-aş fi urmat vocea lăuntrică, aş fi trăit toată viaţa cu sentimentul că am lăsat să-mi scape ceva important. Şi nu ar exista nici fiica mea Napirai, pe care o iubesc mai presus de toate!

Chiar dacă într-una din vieţile mele anterioare oi fi fost o samburu, sunt, totuşi, născută şi crescută în Elveţia zilelor noastre şi, astfel, influenţată de cultura noastră central-europeană. Aceasta este, poate, cauza principală pentru care dragostea mea şi a lui Lketinga nu a putut supravieţui. Am fost, pur şi simplu, prea diferiţi. În afară de aceasta, ne-au lipsit posibilităţile unei comunicări mai profunde. Nici eu nu aş mai

putea renunța la avantajele vieții noastre de astăzi, acum, după ce tocmai am învățat, în urma experienței trăite în Africa, să mă bucur de ele cu deosebită intensitate.

Nu, nu aș mai putea trăi în Africa! Dar, ceea ce rămâne este afecțiunea față de fosta mea familie și o mare curiozitate față de Kenya de astăzi. Poate că într-o bună zi îmi voi putea satisface această curiozitate, atunci când Napirai va fi majoră și va dori să-și cunoască rudele ei africane. Cine știe?

Mulțumiri

Doresc să le mulțumesc din inimă tuturor celor care m-au sprijinit după întoarcerea mea din Kenya și care mi-au înlesnit noul început în lumea europeană:

lui Napirai și lui Markus, care mi-au acceptat, cu răbdare și cu înțelegere, toate planurile,

mamei mele și soțului ei, Hanspeter, care ne-au primit, pe mine și pe fiica mea,

tuturor bonelor și familiilor acestora, care au avut grijă cu mare dragoste de Napirai, influențând-o prin aceasta,

tuturor prietenelor și prietenilor mei, cunoștințelor mele, care m-au însoțit, în ultimii 13 ani, o parte din drum,

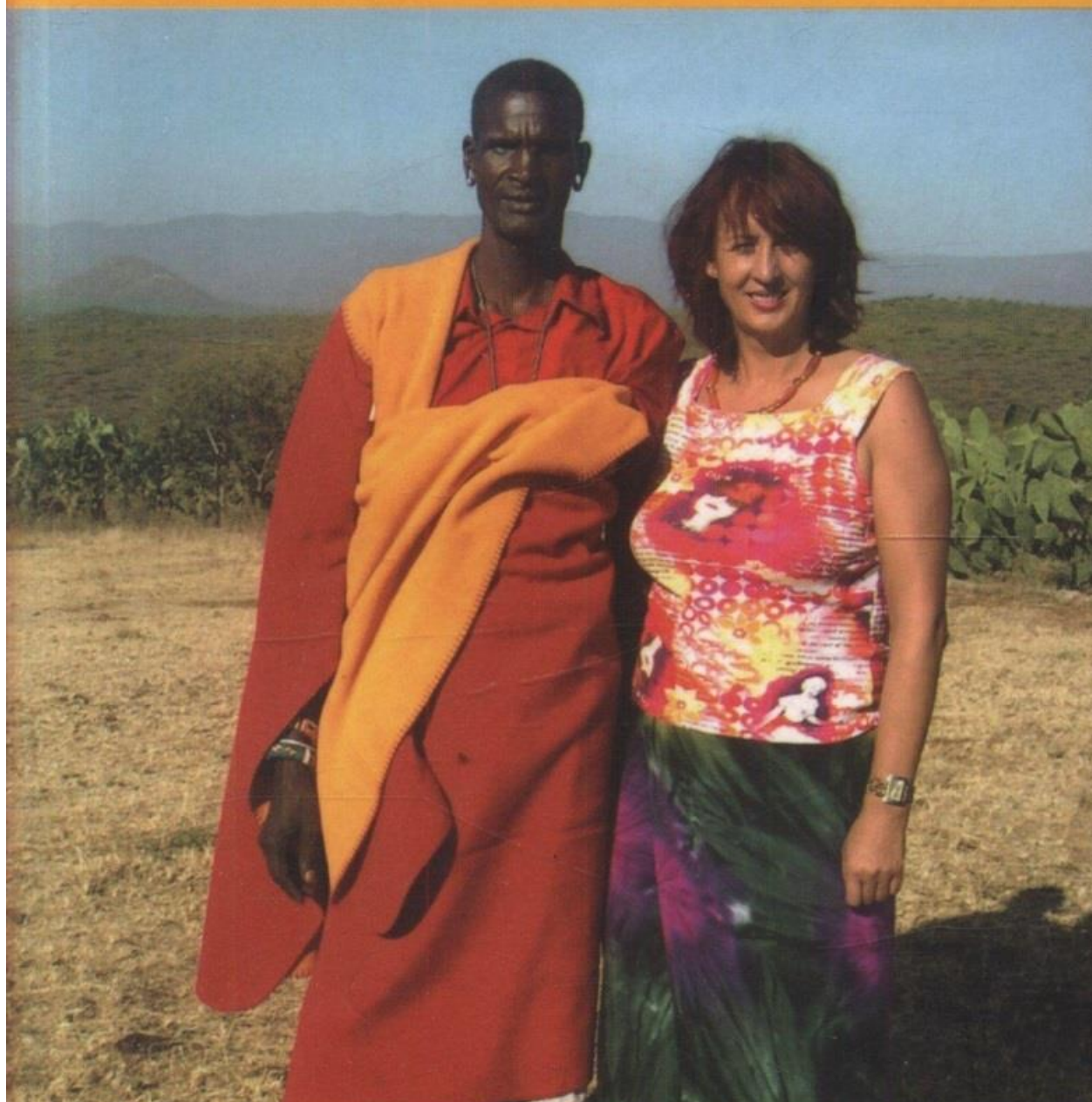
patronilor mei, care au investit în mine încredere și care mi-au oferit, ca mamă care își crește singură copilul, o șansă,

autorităților elvețiene, care, prin soluționarea nebirocratică a cazului meu, mi-au ușurat un nou început în această țară,

și nu în ultimul rând colaboratoarelor și colaboratorilor mei de la editura Al, care, cu grijă și cu mare angajament, au făcut posibilă apariția cărților mele.

Corinne Hofmann s-a născut pe 4 iunie 1960, în Elveția, ca fiică a unei mame franțuzoaice și a unui tată german. După absolvirea liceului, a lucrat doi ani ca agent de asigurări, și alți doi ani ca reprezentant de vânzări, în cadrul aceleiași firme. La vârsta de douăzeci și unu de ani își începe propria afacere cu un magazin de haine second-hand și rochii de mireasă. În anul 1986, vizitează Kenya, pentru ca în anul următor să se stabilească în această țară. La sfârșitul anului 1990, se întoarce în Elveția, împreună cu fetița sa. După alți câțiva ani în care lucrează din nou ca reprezentant de vânzări, Corinne Hofmann scrie prima ei carte, ce avea să devină bestseller internațional, *Îndrăgostită de un masai*. Cea de-a doua sa carte, *Adio, Africa*, a fost publicată în Germania în anul 2003 și a devenit de asemenea bestseller. Cea de-a treia carte, *Revedere la Barsaloi*, apărută în 2005, a cunoscut la rândul ei un important succes.

REVEDERE ÎN BARSALOI

ATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂ
ATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂ
ATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂ
ATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂ
ATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂ
ATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂ
ATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•BESTSELLER•CĂ
ATE•BESTSELLER•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂRȚI ADEVĂRATE•CĂ

Corinne Hofmann
REVEDERE ÎN BARSALOI

Traducere din limba germană:
Mihaela Dinklage

EDITURA ALLFA

ÎN SFÂRȘIT...

A sosit momentul. Au trecut aproape paisprezece ani de când am fugit, împreună cu fiica mea, Napirai, din Nairobi. Pe vremea aceea, ea avea un an și jumătate. Acum mă aflu în avionul care mă duce din nou, pentru prima dată de-atunci, în Kenya. Sentimentele mele au luat-o razna: ba mi se face un gol în stomac de bucurie, ba mă cuprinde o strângere ciudată de inimă, care mă face să-mi simt mâinile ude și lipicioase. Din cauza emoției, acum îmi vine să plâng, după care, în secunda următoare, mă apucă râsul.

Îmi trec prin cap tot felul de întrebări care mă îngrijorează. Oare cum voi găsi căminul meu de altădată? Ce a rămas din el? (’e s-a schimbat? Oare progresul și, odată cu el, ritmul de viață agitat, și-au pus amprenta atât de puternic asupra Kenyei, încât lui voi mai recunoaște oamenii și sătucul Barsaloi din nordul Kenyei? Acum paisprezece ani nu se aflau acolo decât misiunea, vreo opt căsuțe din lemn, magazinul nostru zidit și câteva manyatta, locuințele tradiționale ale sâmburilor, în formă rotundă și tencuite eu băligar de vacă.

Împreună cu mine în avion se mai află editorul meu, Albert Volkmann, care mă însoțește în această călătorie în calitate de „prieten-părinte” și Klaus Kamphausen, care se va ocupa de fotografierea și înregistrarea evenimentelor noastre pe peliculă. Mă simt ușurată și le sunt recunoscătoare pentru faptul că nu

mă lasă să pornesc singură în această aventură.

În timpul zborului, încerc să-mi imaginez mereu cum mai arată oamenii pe care nu i-am văzut de atâta vreme: mama soacră, pe care o venerez și astăzi, fostul meu soț, Lketinga, James, fratele lui mai mic, Saguna și mulți alții. Și pe părintele Giuliani, care nu numai o dată mi-a salvat viața, vrem să-l vizităm la noua lui misiune, asta în cazul că o vom găsi. Sper ca totul să decurgă bine și să nu mă poticnesc, din nu știu ce motive, chiar de la intrarea în țară.

În sfârșit, ațipesc. După câteva ore, când deschid ochii, văd cum o rază roșie-portocalie strălucitoare brăzdează cerul. Aceeași imagine a zorilor am avut-o și acum doi ani în fața ochilor, după urcușul cumplit de obositor de pe Kilimanjaro. Numai că atunci mă aflu pe Stella Point, la o înălțime de aproximativ 5.750 de metri, când forțele îmi erau aproape epuizate, pe când acum stau înțepenită pe scaunul incomod din avion. În timp ce urmăresc cu privirea lanțurile de munți pleșuve, care se întind în revărsatul zorilor, ațipesc din nou.

Cu o oră înainte de aterizare, emoția îmi sugrumă atât de tare pieptul, încât simt cum mi se face, pentru câteva secunde, aproape rău. Atunci trimit încet o rugăciune către cer. Prin ferestruică văd deja stepa nemărginită a Kenyei. Din când în când, descopăr, de aici de sus, câteva enclave rotunde, grupuri de manyatta, protejate de jur-împrejur printr-un gard de mărăcini de animalele sălbatice.

Oare o să zburăm și peste Barsaloi? De câte ori nu stăteam eu în fața manyattei și mă uitam împreună cu mama pe cer? Când trecea câte un avion, ea se tot întreba, de unde știe pasărea asta

de fier, cum îi spunea ea, drumul, fără să aibă stradă și lumină. Oare se uită și acum pe sus, știind că vin?

Îmi vine să sar din avion. Rătăcită în gânduri, urmăresc albiile uscate ale râurilor, care șerpuiesc pe pământul prăfuit roșu și al căror mal, în ciuda secetei, este mărginit mereu de un brâu de copaci verzi. După puțin timp, avionul începe să coboare, face o ultimă curbă și se pregătește de aterizarea la Nairobi.

EVENIMENTE ANTERIOARE

Până să mă hotărăsc să plec în această călătorie, luni de zile m-am luptat cu mine însămi, tot întrebându-mă dacă este bine ce vreau să fac? În același timp, s-au petrecut atâtea lucruri și au avut loc atâtea schimbări în viața mea, încât, ulterior, am avut impresia că totul este predestinat.

Înainte am sunat de nenumărate ori la Ambasada Kenyei din Elveția, precum și la Ambasada Germaniei din Nairobi și am întrebat ce am de făcut pentru ca divorțul de soțul meu sambur, pronunțat în Elveția, să fie recunoscut și în Kenya. Răspunsul era de fiecare dată același: că trebuie să angajez un avocat kenyan și că, în orice caz, am nevoie de consimțământul soțului meu. Lketinga, însă, trăiește acum din nou în nordul Kenyei, la câteva sute de kilometri de Nairobi și este căsătorit de câțiva ani cu o femeie tânără din tribul său. Ca să-l chem acum la Nairobi pentru așa ceva, este imposibil, mai ales că el nici nu-și dă seama la ce-i folosește acest lucru. În momentul de față, viața lui este în regulă, iar samburii nu știu ce-i acela divorț, deoarece bărbaților le este permis să se căsătorească cu mai multe femei.

Pentru că, atunci când am părăsit Kenya, ar fi trebuit să am consimțământul lui Lketinga, am lăsat totul așa cum era. Eram conștientă de faptul că, deocamdată, nu mă voi mai putea întoarce în această țară, deși mă gândeam mult la familia mea, mai ales la mama soacră, bunica fiicei mele. Mi-am zis atunci că o să vedem ce va fi peste câțiva ani, după majoratul lui Napirai, dacă ea va dori să-și viziteze tatăl. M-am împăcat cu gândul că

vom găsi atunci o soluție și am pus din nou actele de divorț din Europa deoparte, într-un sertar.

Toamna anului 2003 mi-o petrec călătorind și organizând serate literare cu cartea „Adio, Africa”, lucru care îmi face mare plăcere. De asemenea, acum se lucrează la capacitate maximă la ecranizarea primei mele cărți, ceea ce înseamnă că trebuie să mă duc de mai multe ori la München pentru discuții referitoare la scenariu. Mă bucur, pentru că, astfel, pot să-mi exprim și eu obiecțiile, dorințele sau îndoielile. De asemenea, ia naștere o colaborare strânsă, care îmi liniștește sentimentele contradictorii, ce mă cuprind din când în când.

Totuși, nu este ușor să-mi citesc sau să-mi trăiesc acum viața cu alte nume și într-o versiune, în parte, scurtată sau modificată. La unele scene îmi dau lacrimile și simt cum multe amintiri mă năpădesc din nou. Totodată, sunt curioasă și mândră de faptul că o parte importantă a vieții mele va apărea în curând pe ecrane. Bineînțeles, Napirai este încă foarte sceptică și eu o înțeleg foarte bine. Ea nu-și mai aduce aminte de acele vremuri, astfel existând pericolul ca ea să confunde filmul cu realitatea. Mă rog mereu ca totul să meargă bine și să nu avem de ce să ne fie rușine.

Colaborând cu echipa de filmare, încep să am câteva legături în Kenya. Așa că, în luna decembrie mă hotărâsc spontan să scot din nou actele de divorț din sertar și să-i scriu unei noi cunoștințe din Nairobi un fax, rugând-o să clarifice cazul meu cu ajutorul unui avocat de la fața locului. Dacă există vreo posibilitate simplă de recunoaștere a divorțului meu în Kenya, atunci acum este momentul, când cunoaștem experți direct de

la fața locului. De pierdut, nu am ce pierde, așa că aștept, pur și simplu, răspunsul.

Turneul de serate literare mă solicită foarte tare și la începutul anului. Să povestești în fața a sute de oameni, nerăbdători să afle ceea ce ai trăit, după care să le vezi fețele vesele și mirate, este o misiune frumoasă. Sunt fericită atunci când aud că le transmit atâtor oameni plăcerea de a citi, oferindu-le, totodată, forța și curajul pentru propria lor viață. Acest lucru a început să mi se pară chiar o chemare.

Preocupată atât de tare de acest lucru, realizez prea târziu că acasă s-a petrecut o catastrofă. Partenerul meu de viață s-a retras ușor din relația noastră. Este prea târziu când îmi dau seama. Sunt foarte tristă și, în același timp, furioasă. Mai mult de atât nu pot, nu vreau și nu am voie să mărturisesc. Din nou s-a rupt ceva, la care eu nu mă așteptam. Dar acum știu, însă, că trecutul meu, între timp cunoscut în toată lumea, nu poate fi suportat atât de ușor de către bărbatul de lângă mine, cu toată bunăvoința pe care o are. După terminarea filmului, acest lucru va fi, probabil, și mai problematic.

Cu toate acestea, nu vreau să-mi părăsesc drumul pe care am plecat. Îmi iubesc meseria, care îmi oferă posibilitatea să ajut atât aici, cât și în Africa. După cum am dedus din nenumăratele scrisori primite de la cititori, cartea mea contribuie la o mai bună înțelegere între albi și negri. Oare există o misiune mai frumoasă decât aceasta, mai ales că eu însămi am dat naștere unui metis? Pentru mine este clar: voi face tot ce-mi stă în putere, ca să-mi ajut, cu energia pe care o am, cu puterea și cu popularitatea mea, familia africană. Acest lucru mă ajută să trec

peste durerea provocată de ruperea relației cu partenerul meu de viață.

Mă afund și mai mult în muncă, timpul liber îl petrec împreună cu fiica mea sau făcând drumeții lungi prin munții pe care îi iubesc.

Câteva săptămâni mai târziu, primesc răspuns din Nairobi, cum că actele mele de divorț din Europa ar fi recunoscute și în Kenya și că acum paisprezece ani, conform legislației kenyene, eu nu mi-am răpit fiica, pentru că tatăl ei și-a dat atunci consimțământul pentru a părăsi țara, chiar dacă el nu s-a gândit că va fi pentru totdeauna. La citirea acestei vești, simt o mare eliberare și ușurare.

Noaptea, deși au trecut câteva săptămâni, stau și mă gândesc la relația distrusă. Dorm prost și visez mult. Odată, la miezul nopții, mă trezesc brusc din somn, transpirată toată, stând țepănă ca o lumânare în pat, cu ideea că, dacă vreau să o mai văd pe mama soacră încă în viață, trebuie să plec acum în Kenya. Tulburată și bulversată, nu mai reușesc să adorm toată noaptea.

Gândul nu mai îmi dă pace. În zilele următoare reflectez intens, dacă să plec în Kenya sau nu. Oare ce va spune Napirai? Ce va spune mama mea? Și mai ales ce va spune toată familia mea africană, inclusiv Lketinga, despre acest lucru?

Ideea începe să pună stăpânire pe mine, iar starea mea pendulează între euforie și agresiune. Dacă aș mai fi fost împreună cu prietenul meu, nu mi-ar fi venit ideea să mă întorc acum în Kenya. Ciudat! Poate că viața este deja dinainte programată și totul trebuia să se întâmple așa.

Plec din nou la München și mă întâlnesc cu regizoarea filmului „îndrăgostită de un masai”. Între timp, ea a fost în Kenya și a vizitat, printre altele, și familia mea din Barsaloi. Îmi povestește că, la început, lumea a fost suspicioasă, dar apoi a fost primită foarte călduros și, după ceva insistențe, și-a făcut apariția și soacra mea. Îmi spune că mama este tot o femeie impunătoare, dar bătrână. La despărțire, ea mi-a transmis un mesaj: „Corinne să ajungă la nouăzeci de ani, la fel ca și mine. Să știe că o iubesc din toată inima, că îi doresc numai bine, că este oricând binevenită aici și că mi-aș dori să o mai văd o dată înainte să mor.”

Îmi dau lacrimile când aud aceste cuvinte. Simt o afecțiune profundă față de ea și, în același moment, hotărârea mea este definitivă: trebuie să o mai văd o dată pe mama soacră și să o strâng în brațe – plec în Africa!

La editură discutăm despre noile planuri. Albert, editorul meu, care i-a dus deja familiei mele acum șase ani prima mea carte, „îndrăgostită de un masai”, se arată dispus să mă însoțească. „Astfel, pot să-l cunosc și eu pe Little Albert”, spune el satisfăcut. James, fratele fostului meu soț, și-a botezat primul lui fiu după Albert, mulțumindu-i astfel pentru sprijinul acordat din partea editurii de-a lungul anilor.

Așa că îi scriu lui James și-i aduc la cunoștință despre intenția mea. El este puntea de legătură a familiei, pentru că numai el știe să scrie și să citească. Aștept, plină de încordare și curiozitate, răspunsul. În luna mai primesc, în sfârșit, scrisoarea mult așteptată, în care își exprimă bucuria lui cea mare și cea a întregii familii. De asemenea, îmi scrie că mama a simțit mereu

că mă va mai vedea o dată, atâta vreme cât va trăi. Îmi mărturisește că ea se bucură foarte tare și că nici Lketinga nu-mi va crea probleme. Tuturor oamenilor, cărora el le dă vestea, nu le vine să creadă și întreabă șovăitor: Really, Corinne will come orice again to our place în Kenya?

Când îi citesc fiicei mele această scrisoare frumoasă, spune brusc: „Da, mama, într-adevăr, cred că trebuie să te duci acolo.” Acestea sunt cuvintele izbăvitoare, pe care am sperat să le aud și de care am avut nevoie. Îmi iubesc fiica foarte tare și sper să mă pot întoarce acasă cu multe impresii noi, povești și fotografii și pentru ea.

Patru luni de zile m-am luptat cu mine însămi, întrebându-mă dacă această întoarcere este un lucru bun sau nu. Oare vom trece toți cu bine peste această experiență? Totuși, acum sunt sigură că tot ceea ce s-a întâmplat de la începutul anului a fost numai calea pentru a ajunge la țintă: revederea.

NAIROBI

Când cobor din avion, nu mă mai izbește același aer tropical umed ca atunci, la Mombasa, ci este, mai degrabă, uscat și cald. Ne așezăm la rând și așteptăm la punctul de control al pașapoartelor, iar eu nu scap, pur și simplu, de acel sentiment de teamă. Gândurile mi se întorc în timp și îmi aduc aminte cum, acum paisprezece ani, aici, la control, împreună cu fiica mea nu mai era mult și eșuam. Atunci m-au trecut toate sudorile, când am fost nevoită să răspund la mulțimea de

întrebări: De ce călătoriți fără tatăl fiicei dumneavoastră? Unde este soțul dumneavoastră? Cât timp stați în afara țării? De ce fiica dumneavoastră are pașaport german, dacă este născută în Kenya, iar tatăl este sambur? Fetița este într-adevăr fiica dumneavoastră? întrebări peste întrebări, care, atunci, m-au făcut aproape să-rai pierd mințile. Cu mult noroc, am reușit să mă urc, în sfârșit, în avion. Iar acum, îi întind din nou funcționarului pașaportul meu. Deși el pare amabil, inima îmi bate cu putere.

De data aceasta, însă, fiica mea nu este, firește, cu mine. Mi s-a părut prea periculos să o iau cu mine, pentru că, încă, nu este majoră. Conform legii kenyene, copilul aparține tatălui, iar conform dreptului tribal al fostului meu soț, copilul îi aparține chiar bunicii, adică mamei lui. Din punctul de vedere al sâmburilor, Napirai se află, la cei cincisprezece ani ai ei, tocmai la vârsta optimă de măritat. Fetele sunt măritate și astăzi de foarte tinere, iar prin incizia genitală sunt mutilate groaznic. Pur și simplu, nu vreau să-mi asum riscul de a fi nevoită să mă confrunt cu astfel de pretenții. Și, în afară de asta, Napirai încă nu simte dorința să meargă în Kenya. Bineînțeles, se interesează mereu de tatăl ei și de povestea noastră, dar, până acum, teama ei față de necunoscut este prea mare.

Funcționarul îmi ia pașaportul și-l ține în fața unui scanner. Se vede clar că progresul și-a făcut și aici o intrare solemnă. După alte cinci secunde, mi se pune o ștampilă și, astfel, pot intra ușurată în țară, împreună cu cei doi însoțitori ai mei.

În prima noapte ne cazăm la hotelul Norfolk. Acest hotel are în spatele lui deja o întreagă istorie. A fost construit în anul

1904, în stilul unui conac, iar în perioada colonialismului era punctul de întâlnire al colonialiștilor, al oamenilor de afaceri și al vânătorilor de vânat mare. Hotelul trebuie să fi fost în această țară sălbatică și neexplorată ca o insulă. Peste tot, pe pereți, atârnă tablouri vechi și fotografii ale personalităților, cum ar fi, de exemplu, Roosevelt sau Hemingway. O vegetație tropicală își pune amprenta pe amplasamentul care arată ca un parc, decorat cu călești. Mă aflu pentru prima dată într-un astfel de hotel nobil în Nairobi și nici nu vreau să mă gândesc cât va costa. Precis, o noapte aici costă cât salariul unui angajat.

Înainte, când trebuia să mă duc la Nairobi, lucru de care îmi era de fiecare dată groază, mă cazam mereu la River Road.

Bineînțeles, acesta nu era și nu este nici până în ziua de astăzi cea mai bună adresă, în schimb, atunci plăteam pentru o noapte într-un lodging obscur numai patru sau cinci franci. Dacă ești căsătorit cu un războinic sambur și ești nevoit să-ți câștigi banii în țară, nu-ți vine, pur și simplu, să-ți cheltuiești banii câștigați atât de greu pentru un loc de dormit atât de scump, cu-atâta ușurință.

Dar, de data aceasta, însoțitorii mei sunt europeni și pentru editorul meu călătoria trebuie să fie, cât de cât, plăcută. La urma urmei, el nu mai face parte din categoria celor de douăzeci de ani și nici nu s-a îndrăgostit pe veci de o femeie masai.

Seara luăm cina afară pe terasă. În spatele nostru se află barul, la care înainte se retrăgeau domnii cu trabucurile lor, în timp ce femeilor le era interzis accesul. Deși astăzi par să se întâlnească aici la masă mai mulți oameni de afaceri de culoare decât acum câțiva ani, sentimental vorbind, toate acestea nu reprezintă încă

Africa pentru mine. După ce mi-am potolit prima curiozitate, remarc că totul este puțin prea elegant, fapt care mă îndeamnă să plec cât pot de repede. Așa că, nu sunt deloc tristă a doua zi, când îi dăm mâna portarului îmbrăcat într-un smoching verde închis, cu mănuși albe și ne luăm la revedere râzând.

ÎN DRUM SPRE ȚINUTUL SÂMBURILOR

Ne luăm în primire cele două mașini Land Cruiser, inclusiv cu șofer și plecăm, în sfârșit, spre „vechea patrie”. Ne chinuim să răzbatem cu cele două mașini ale noastre prin circulația haotică din Nairobi. Din dreapta și din stânga se îngrămădesc mașini, camioane, microbuze, numite matatus și autobuze colorate, care put. Norii de gaz de eșapament îmi taie respirația. În schimb, mă fascinează din nou felul în care fiecare încearcă să câștige cumva câțiva șilingi. Vânzătorii de ziare stau pe marginea străzii și, imediat cum se opresc mașinile în coloană, aleargă pe lângă ele și încearcă să-și vândă ziarele. Altul se înghesuie printre mașini și vrea să vândă șepci, lanterne și ceasuri. Eu pun ochii pe o șapcă roșie, așa că dau geamul jos ca să negociez prețul. Vânzătorii nu au mult timp la dispoziție. Ne înțelegem repede, dar, pentru că el nu are rest, iar coloana din spatele nostru nu mai are răbdare și ne presează, plecăm mai departe. Dar el nu renunță așa de repede la afacere. Mă uit în oglinda retrovizoare și văd cum tânărul aleargă cu niște pași gigantici după noi. Mergem mai mult ca sigur 400 de metri, după care găsim o posibilitate să oprim puțin după o intersecție cu sens

giratoriu. Nici nu oprim bine, că îl și vedem pe băiat lângă noi, cu un surâs radios. Uimită, eu cumpăr șapca, după care își cumpără și șoferul nostru una. Acum, zâmbetul băiatului devine și mai mare. Mi-aș dori ca mulți vânzători din țara noastră nobilă să vadă această bucurie a lui. La noi nu stă nimeni în mirosul infect al gazului de eșapament și nici nu aleargă după clientelă! Iar ca să primești de la unii vânzători un zâmbet amabil, îți trebuie multă perseverență.

Aici, negustorii stau în spatele unor dughene mici din scânduri sau pe jos și încearcă să-și vândă grămăjoarele de roșii, ceapă, morcovi sau banane. Viața din Nairobi este pestriță și, în ciuda mulțimii de oameni, orașul nu-mi face o impresie atât de agitată ca unul european.

Încet, încet, părăsim centrul orașului și constatăm că așa-zisul progres se face tot mai vizibil remarcat. Peste tot vedem supermarketuri și firme, reclame la telefoane celulare, televizoare și filme de cinema, care strălucesc pe Highway. Direct pe marginea drumului sunt expuse paturi și dulapuri, printre care se plimbă capre răzlețe și care, în loc de iarbă, mestecă coji de banane sau miros prin gunoaie. Grupuri de copii, îmbrăcați în uniforme școlare albastre, aleargă râzând în toate direcțiile. La periferia orașului, îți dai seama imediat, după acoperișurile din tablă ondulată, că ai ajuns într-una din marile mahalale murdare, unde locuiesc cei mai săraci dintre săraci.

Șoferii noștri trebuie să se concentreze foarte tare la condus, pentru că străzile sunt, chiar și la Nairobi, capitala Kenyei, o catastrofă. Mergi din groapă-n groapă, sau chiar lipsesc bucăți

întregi din asfalt. Pe banda noastră de mers vin întruna mașini din sens opus, așa că nu putem merge deloc cu viteză. Pentru cei aproximativ 170 de kilometri până în Nyahururu ne trebuie aproape cinci ore. Este adevărat, noi am ales traseul vechi, prin Naivasha, care este plin de curbe, dar am vrut să aruncăm o privire în grandiosul Rift Valley.

Rift Valley, numit și „Marele Rift African”, este un graben de peste 6000 de kilometri, care traversează Africa. Acum câteva milioane de ani, forțe subterane inimaginabile au despiciat scoarța pământului în falii paralele și, astfel, pământul a început să se scufunde încet. De aceea, diferențele de înălțime impresionante și prăpăstiile adânci nu mai reprezintă aici o raritate.

Așa că acum eu stau pe o platformă, făcută din scânduri de lemn și care nu-mi inspiră tocmai încredere, construită special pentru mulțimea de turiști, ca să le ofere o imagine impresionantă asupra câmpiei întinse și a lanțurilor de munți din orizont. Direct sub picioarele mele, se mai află încă pădurea de foioase, care începe să se rărească în depărtare, făcând trecerea la pământul maroniu și la salcâmi singuratici. Această priveliște declanșează în mine, pentru prima dată, sentimentul de patrie. În sfârșit, regăsesc ceva din Kenya mea, așa cum o știu eu. Culoarea pământului, forma copacilor și această întindere copleșitoare îmi aduc aminte de Barsaloi și brusc mă cuprinde un sentiment de fericire, care mă îndeamnă să plec mai departe. Mai am încă un drum lung de făcut până la casa mea africană.

Spre seară ajungem, în sfârșit, în Nyahururu, orașul situat la

cea mai mare altitudine din Kenya, și anume la 2463 de metri. Pe partea dreaptă a drumului, recunosc imediat lodgingul meu de odinioară, hotelul Nyahururu Space Haven, a cărui fațadă s-a schimbat din albastru în roz. Se află direct în fața gării și de aceea, la ora aceasta este multă agitație. Mai mulți șoferi de microbuze încearcă să-și atragă clienții, claxonând. De aici, ei pleacă în toate direcțiile. Maralal este punctul de pornire în așa-zisa lume cea mare a Kenyei. Atunci când veneam din Nairobi, înnoptarea în Nyahururu însemna întotdeauna pentru mine ieșirea din civilizație. Eu, însă, mă bucuram, pentru că știam că peste alți 25 de kilometri începe ținutul sâmburilor, patria familiei mele africane.

Pur și simplu, trebuie să vizitez această autogară și să încerc să găsesc mijlocul meu de transport de odinioară. Noi, cei trei albi, cu camere de fotografiat și de filmat, atragem, bineînțeles, atenția și imediat suntem încercuiți de lume. Fiecare vrea să afle ceva de la noi sau să ne vândă ceva. Eu mă interesez de autobuzul de Maralal cel colorat și, spre dezamăgirea mea, aflu că în direcția aceea nu mai merg decât matatus. Păcat, mă gândesc eu, pentru că îmi propusesem să mă urc în acest autobuz, ca să retrăiesc drumul de patru ore până la Maralal, ca în vremurile vechi. Când mă gândesc cât de tare mă fascina numai încărcatul autobuzului! Tot felul de catrafuse, cutii, mese, dulapuri, saltele, canistre de apă și multe altele erau stivuite într-un mod aventuros pe autobuz. Câteodată, printre pasageri se amestecau războinici împodobiți colorat, cu părul lor roșu și lung și astfel se crea o atmosferă senzațională.

Da, exact așa ceva mi-ar plăcea: să mai merg o dată până la

Maralal, împreună cu localnicii și cu veselia lor. De fiecare dată era palpitant și ne puneam întrebarea dacă vom ajunge la capăt. De câte ori nu stăteam cu africanii, eu fiind singura albă, în șanțurile de pe stradă, în mijlocul sălbăticiiei și nu puteam să ne continuăm călătoria, pentru că autobuzul rămânea împotmolit în noroi! Rupeam crengi din tufișuri, ca să le punem sub roți, până când reușea, în sfârșit, să plece mai departe.

Păcat! Autobuzul, de care mă leagă atâtea amintiri, nu mai există, așa că, vrând-nevrând, voi merge liniștită cu Land Cruiser-ul. Îmi arunc o ultimă privire peste acele locuri, după care plecăm spre lodgingul Thomson's Falls, unde se cazează de obicei albi neri, în regiune. Este un lodging simplu, dar plăcut. Încă de la mirare ne întâmpină câteva femei din magazinele de suvenir, spunându-ne: „Jambo customer, how are you? I'm Esther. Come to my shop!” Alte femei trec în grabă pe lângă noi și încearcă să ne facă să le ținem minte numele, pentru ca a doua zi să fim sigure că vom cumpăra din magazinul lor. Singura problemă este că mâine este duminică și de la ora nouă dimineața până la ora trei după-masa ele vor fi la biserică. Ne roagă să le așteptăm și să nu le dezamăgim. Bineînțeles că nu le putem aștepta, pentru că familia mea din Barsaloi mă așteaptă deja de paisprezece ani să mă întorc.

Înainte să plecăm mai departe, mergem să mai vedem și cascada Thomson's Falls, renumită pentru înălțimea ei considerabilă de 72 de metri. Înainte, eu mergeam des pe traseul acesta, dar nu-mi ardea niciodată să fac aici un popas turistic.

După ce vizităm cascada, părăsim tabăra fără mare vâlvă,

pentru că magazinele de suvenire ale femeilor sunt, într-adevăr, închise. Acum, începe să devină palpitant pentru mine, pentru că ținta noastră de astăzi este Maralal. Dacă totul iese așa cum am plănuț, ne vom întâlni acolo cu James. În ultima lui scrisoare, el mi-a propus să ne iasă în întâmpinare, ca să ne arate noul drum spre Barsaloi.

Abia aștept să-l revăd și sunt curioasă ce noutăți are de povestit. Mă interesează mai ales ce spune Lketinga despre vizita mea. Se bucură sau s-ar putea să-mi facă probleme? Deși el însuși s-a recăsătorit cu o localnică, sunt convinsă că încă mă mai consideră soția lui. Pur și simplu, nu-mi pot imagina cum se va comporta. Sper din toată inima să-l găsesc pe James și să-mi poată spulbera el ultimele îndoieli!

La început mergem câțiva kilometri pe un drum asfaltat, până când ajungem în sătucul Rumuruti, unde drumul se termină brusc, continuând cu un drum de țară. Din acest moment ne aflăm în ținutul sâmburilor. Vegetația se schimbă brusc, ca și cum ai trage cu linia o dungă. Dacă până acum am mers prin pășuni și teren cultivat, acum peisajul devine cumplit de uscat, iar culoarea pământului începe să se transforme din bej în roșu. De asemenea, temperaturile cresc.

De aici nu mai există nici măcar un drum asfaltat, ci numai drumuri de țară, pline de denivelări. Ne zdruncinăm puternic și în urma noastră mașinile lasă un nor uriaș de praf. Tovarășii mei de călătorie fac câteva remarci referitoare la starea drumului, dar eu îi asigur, râzând, că acum paisprezece ani era mult mai rău. Mie îmi plac zdruncinăturile și nimeni nu-mi mai poate înfrâna bucuria. Amintirile mele despre acest drum și

capcanele lui sunt atât de intense, încât îl rog pe șofer să mă lase la volan. Dacă autobuzul mare de pe această rută nu mai există, atunci vreau măcar să-mi aduc aminte de Land Rover-ul meu hodorogit. Mergem zdruncinându-ne în toate părțile, iar eu trebuie să mă concentrez foarte tare, ca să pot ocoli măcar gropile mai mari.

Din când în când, pe marginea drumului, reușesc să deslușesc cu coada ochiului primele manyatta. În fața mașinii, la câțiva metri, apar câteodată capre albe.

În timp ce ele se dau încet la o parte, copiii care le pasc stau și se uită după noi. De cele mai multe ori, băieții țin strâns la spate, între coate, un băț, iar fetele mai tinere râd și ne fac cu mâna. Cam după două ore, ne dăm seama, după cele câteva dughene așezate de-o parte și de alta a drumului și, bineînțeles, după oamenii îmbrăcați în haine vii colorate, care stau în fața lor, că am ajuns într-un sătuc. Ba nu, mai este ceva care, față de cum era înainte, ne spune că este vorba despre locuințe umane: plasticul! Este o tragedie să vezi cum se face remarcată pătrunderea plasticului în Kenya. Începe cam cu 500 de metri înaintea fiecărui sat. Mai întâi, vezi atârinate în tufișurile joase numai câteva pungi mici de plastic albastre, roz sau transparente după care, cu cât te apropii mai mult de centrul satului, cu atât este mai rău. În fiecare ghimpe al măcăcinilor sunt înfipite pungi de plastic. Dacă te uiți în fugă, ai impresia că sunt tufe înflorite, dar, imediat ce privești cu atenție, îți dai seama de realitatea cea tristă. Pe vremea când eram eu în Kenya, aici nu exista aproape deloc plastic. Dacă cineva puneă mâna pe o pungă de plastic de la vreun turist, atunci aceasta era

păzită ca ochii din cap și refolosită. Acum, însă, stau agățate cu miile în tufișuri.

MARALAL

Cu puțin timp înainte de a ajunge la destinația propusă pe ziua de astăzi, predau din nou volanul șoferului nostru, pentru că la intrarea în Maralal vreau să cuprind totul cu privirea. Remarc, imediat, ce mult s-au dezvoltat între timp aceste locuri. Au apărut drumuri noi, chiar dacă sunt drumuri de țară, există chiar și un sens giratoriu și, direct lângă acesta, o benzinărie BP modernă, cu magazin, așa ca la noi, în Elveția. Nu-mi vine să cred! Nu după mult timp, constat că în Maralal au apărut între timp trei benzinării, iar benzină găsești în permanență. Pe vremea când eram eu acolo, era cu totul altfel. La singura benzinărie existentă, nu știam niciodată când găsesc benzină. Câteodată eram nevoiți să așteptăm mai mult de o săptămână, după care trebuia să mergem cu canistra de 200 de litri, plină cu benzină, pe drumul periculos din tufișuri. Acasă se pune problema unde să punem canistra plină, pentru că în manyatta, umblându-se mereu cu foc, era periculos. Slavă Domnului, și aici ne-a ajutat părintele Giuliani. Astăzi, astfel de benzinării reprezintă, bineînțeles, o înlesnire incredibilă pentru toți proprietarii de mașini. Ce-i drept, înainte nu existau aici în regiune mai mult de zece mașini!

Mergem încet cu cele două mașini ale noastre Land Cruiser pe lângă piață și observăm că nu s-a schimbat mult. Mai multe

standuri din lemn stau așezate unul lângă altul și peste tot flutură în vânt păturile și șalurile de masai frumos colorate. În spate se află, ca și până acum, poșta, unde, așa cum constat mai târziu mirată, se află patru calculatoare, cu ajutorul cărora misionarii sau foștii elevi se conectează prin Internet cu întreaga lume.

Mergem foarte încet, ca să nu-l pierdem pe James. Emoționată, eu propun să facem întâi un tur prin Maralal, pentru că noi, albi, atragem imediat atenția și, astfel, James va afla precis de sosirea noastră.

Centrul din Maralal arată ca și înainte, numai că s-a extins în toate direcțiile. Trecem pe lângă fosta casuță a Sophiei și imediat mă năpădesc amintirile legate de ea. Pe vremea aceea, mi-a fost o prietenă foarte bună. Am avut norocul să fim în același timp însărcinate și să aducem pe lume, în aceeași săptămână, fiecare câte o fetiță. Aici în regiune, noi am fost primele femei albe care au născut și, astfel, am putut sta împreună în aceeași cameră la spital. Sophiei și artei ei culinare îi datorez faptul că în ultima lună de sarcină am putut pune pe mine cele zece kilograme de care aveam nevoie. Astfel, am ajuns la greutatea minimă de șaptezeci de kilograme, necesară pentru naștere. Astăzi, la înălțimea mea de 1,80 m am cu mult mai multe kilograme și nu sunt gravidă în luna a noua. Mi-ar plăcea atât de tare să le revăd pe Sophia și pe fiica ei!

După ce ne-am terminat turul prin Maralal, parcăm mașina în fața lodgingului în care mă cazam eu înainte mereu cu Lketinga. Nici nu apucăm să coborâm, că ne și înconjoară cel puțin opt bărbați tineri, care vor să ne vândă ceva. Unul din ei

povestește că acum câteva săptămâni, aici, exact în acest lodging, a fost turnat filmul „îndrăgostită de un masai”. Oare vom cunoaște și povestea aceasta? Altul dă afirmativ din cap și întreabă dacă nu cumva facem și noi parte din această echipă de filmare. Noi facem semn cu capul că nu, după care intrăm în restaurant.

Este aranjat altfel față de cum îl țineam eu minte. În mijloc se află o tejghea care seamănă cu un bar și care este împrejmuită cu plasă de sârmă. Printr-o deschizătură mică, ni se dă Cola comandată. Bărbații ne înconjoară în continuare și unii miros a bere. Mă întreabă cum mă cheamă și le spun un nume oarecare. Nu vreau să mă las recunoscută ca fiind adevărata femeie masai albă, mai ales că nu știu încă cum a fost primită echipa de filmare aici, la Maralal. Dar ce se întâmplă dacă apare James?

Ca să le distrag atenția, îi întreb dacă au samosas, niște colțunași umpluți cu carne. Unul dintre bărbați se duce imediat și apare numai după câteva minute cu zece samosas, împăturiți într-o hârtie de ziar veche și mi-i pune pe masă. Tovarășilor mei de călătorie, Albert și Klaus, când văd cerneala neagră de tipar plină de grăsime, le dispare apetitul.

Dar unde este James? Mai așteptăm cam o jumătate de oră, dar el tot nu apare. Oare nu a primit ultima mea scrisoare? Ce-i drept, eu nu am stabilit un punct de întâlnire exact, pentru că Maralal, așa cum îl țineam eu minte, oferă o vizibilitate foarte bună.

Pe masă încep să se adune printre samosas și diverse suvenire pentru turiști: podoabe de masai lucrate manual, rezemătoare din lemn pentru cap, precum și rungus, acele bastoane ale

războinicilor, începe să devină incomod. Plătim colțunașii, pentru condițiile de aici o sumă enormă, iar ce rămâne împărțim la clienții rămași. Afară James tot nu se vede, așa că ne hotărâm să mergem mai întâi la lodgea safari, ca să ne preluăm camerele în liniște.

De această lodge mă leagă amintiri cu totul deosebite. Pe terasa ei am stat atunci când am venit prima dată în Maralal, ca să-l caut pe cel ce avea să-mi devină mai târziu soț. Urmăream ore în șir zebrele, maimuțele și porcii mistreți din jurul gurii de apă și mă întrebam, în spatele căruia dintre dealuri trăiește oare acest războinic misterios și dacă bănuiește că mă aflu în apropierea lui. Alergam zilnic prin Maralal, cu brațele pline de fotografii și îi tot întrebam pe bărbații îmbrăcați tradițional, de Lketinga. După zece zile, strădaniile și rugăciunile mele au fost răsplătite. Mi-am putut strânge în brațe dragostea vieții mele, iar destinul nostru și-a început cursul.

Mai târziu, soțul meu m-a adus în această lodge, atunci când eram atât de slăbită din cauza malariei, încât abia puteam merge. Pentru că timp de câteva săptămâni eu nu mâncasem nimic, Lketinga a vrut să mă ducă, până la urmă, din disperare, într-un loc unde existau salate și sandvișuri, adică mâncare pentru albi. Și într-adevăr, după luni de zile de mămăligă și carne de capră, un sandviș a reușit să-mi readucă atunci pofta de viață. De dormit, ce-i drept, nu am dormit aici niciodată.

REVEDEREA CU JAMES

Las amintirile deoparte și mă întorc la mașină, ca să-mi iau bagajul. Deodată, auzim un pârâit puternic și în următoarea secundă vedem că vine cineva pe o motocicletă. Îl recunosc imediat pe James. Nu-mi vine să cred, merge pe motocicletă! Parchează cu grijă, își dă șapca jos și aleargă, râzând ca un băiețel, spre mine, cu brațele deschise, care, în ciuda căldurii, sunt băgate într-o geacă groasă. Pentru prima dată ne luăm în brațe și bucuria noastră este enormă.

În toți acești ani, noi nu am avut contact decât prin scrisori. El este puntea de legătură cu întreaga familie. Fără el nu ar fi putut exista niciun fel de comunicare. Minute întregi nu facem altceva decât să râdem. Sunt surprinsă de felul în care James a evoluat. Când l-am văzut ultima dată, era un elev cam de șaptesprezece ani, iar astăzi pare a fi un bărbat matur.

Îi salută cu exuberanță pe Klaus și pe editorul meu, pe care James îl cunoaște deja. Emoționat, el ne povestește că ne-a văzut mașina în Maralal în ultimul moment și că a plecat imediat după noi cu motocicleta, dar noi nu l-am văzut în oglinda retrovizoare. Firesc, la norii uriași de praf pe care îi lasă mașinile în urmă! Și în plus, noi nu ne-am așteptat ca el să vină cu motocicleta.

După un salut călduros, mergem cu toții înapoi pe terasă și începem să povestim. James este ceva mai înalt decât mine, iar fața lui s-a mai împlinit, fapt care face ca ochii săi să pară mai mici. Are o ținută sportivă, este îmbrăcat foarte gros și are încălțăminte solidă, un fel de bocanci, pe care eu nu i-am văzut în părțile acestea niciodată. Înainte, localnicii purtau sandale făcute din cauciucuri vechi sau papuci de plastic.

Râzând, James povestește că toată lumea din Barsaloi ne așteaptă, iar mamei nu-i vine să creadă că venim, până nu ne vede în fața manyattei. Ne spune că ea se bucură foarte tare și că a știut mereu că mă va mai vedea o dată. Albert îl întreabă de motocicletă și imediat ochii lui James încep să strălucească. Este foarte mândru de realizarea lui, spunând că numai el și un fost coleg de școală au ajuns să aibă motocicletă. Faptul că poate străbate distanța lungă de la școală până acasă, la familia lui, în acest fel, reprezintă pentru el o înlesnire considerabilă. Ce-i drept, nu-și poate permite acest lucru decât la sfârșit de săptămână, altfel cheltuielile pentru benzină și întreținere ar fi prea mari. El este headmaster, adică directorul unei școli mai mici, aflată la câțiva kilometri de Barsaloi, iar până acolo are de mers 45 de minute. Este de neimaginat că un director de școală nu-și poate permite să plece zilnic acasă cu motocicleta! Acesta este nordul Kenyei – ținutul sâmburilor – iar pentru James este ceva normal. El este fericit că are o motocicletă.

Bineînțeles, înainte de toate, trebuie să povestesc despre Napirai. De ce nu a venit și ea aici cu mine? Cât este de mare? întreabă de noi, de familia ei africană? Oare va veni și ea vreodată? îi place să se ducă la școală? întrebări peste întrebări, la care eu răspund cât pot de bine. Îi explic sincer lui James că mai întâi vreau să-mi formez o imagine de ansamblu, pentru ca apoi, prin fotografii și materiale filmate, să îi pot trezi și lui Napirai interesul pentru o vizită ulterioară. Dacă totul decurge acum fără probleme, mai mult ca sigur va veni și ea cu noi la următoarea vizită.

Timpul zboară pe nesimțite și deja suntem conduși la o masă

pentru cină. Suntem singurii clienți. Nici înainte aici nu întâlneam alți turiști și, totuși, lodgea pare, în mod misterios, să funcționeze. James mănâncă pentru prima dată aici și se uită interesat la tacâmurile din dreapta și din stânga farfuriei.

Ca aperitiv ni se servește o felie de pâine prăjită cu ciuperci, și îmi vine să râd, pentru că știu că sâmburii nu mănâncă ciuperci. James întreabă precaut ce fel de mâncare este aceasta și se uită cam surprins la bucățița mică de pâine prăjită. Râd atât de tare, încât abia pot să-i explic. În permanență îmi vin în minte cuvintele lui Lketinga: „Ce mănâncă albi nu este mâncare adevărată și nici nu te sature din asta.” Când spunea asta, se strâmba. Cu o față asemănătoare se uită și James acum la felia lui de pâine. În sfârșit, reușesc să mă opresc din râs și îi explic despre ce este vorba și că acesta este doar un aperitiv. El spune: „Okay, nu-i nicio problemă, o să încerc. La urma urmei, eu sunt musafir și, ca oaspete, trebuie să mănânci ce ți se oferă”.

După câteva minute, îl scap pe James de aperitiv și vine și al doilea fel, o supă de roșii. Asta îi place ceva mai mult, deși nici cu așa ceva nu este obișnuit. În cele din urmă, ni se aduce o bucată de carne. Mai degrabă așa ceva îl încântă, deși, după părerea lui, bucata este cam mică. La sfârșit ni se servește o cremă de ciocolată, de care nu a mâncat niciodată și nici aceasta nu-l poate ademeni.

În timp ce mâncăm, râdem și vorbim mult. Întreb de Lketinga, iar James îmi spune: „He is not bad in this time.” Adaugă faptul că este bine și că acum o lună s-a căsătorit cu o fată tânără. Pe mine mă surprinde acest lucru, pentru că, în ultima scrisoare, James nu a pomenit nimic de intenția lui

Lketinga de a se căsători. James îmi explică că Lketinga abia cu puțin timp în urmă s-a hotărât asupra unei noi căsătorii, prima lui soție, respectiv a doua după mine, fiind mereu bolnavă și pierzând, astfel, mai multe sarcini. Aflu că Lketinga nu are până acum în Kenya decât o fiică, Shankayon, iar el, dorindu-și mai mulți copii, s-a săturat să aștepte. Aflu că soția lui cea bolnavă nu mai este de câteva luni în Barsaloi, pentru că s-a întors la mama ei.

Într-adevăr, acestea sunt noutăți neașteptate și surprinzătoare și sper ca apariția mea să nu provoace și mai multe probleme. După ce îi împărtășesc lui James temerile mele, îmi spune râzând: „Nu, nu, nu sunt probleme!”

Îmi explică faptul că Lketinga nu a vrut să fie singur la sosirea mea, pentru că acest lucru mi-ar fi făcut o impresie proastă asupra lui. Iar pentru că el își dorea și alți copii, aceasta a fost cea mai bună soluție. Prima parte a justificării lui mi se pare, ce-i drept, foarte deplasată, totuși mă bucur că Lketinga are alături o soție din tribul său. Mai mult ca sigur, este o fată tânără, nu cu mult mai în vârstă decât fiica noastră, Napirai!

Pentru noi, europenii, acest lucru este de neimaginat, dar, în cultura sâmburilor, bărbații nici nu au altă posibilitate decât să-și aleagă soții tinere. De cele mai multe ori, fetele sunt căsătorite cu bărbați mai în vârstă decât ele cu până la patruzeci de ani, iar dacă aceștia mor, femeile nu mai au voie să se recăsătorească, chiar dacă ele nu au decât abia douăzeci de ani. Au voie să mai nască copii, iar aceștia primesc numele de familie al celui decedat, neștiind însă, cine este adevăratul tată, pentru că despre acest lucru nu se vorbește. În mod normal, la sâmburi

nu există căsătorie din dragoste. Căsătoria mea cu Lketinga a fost o mare excepție. Știu că astfel el a trăit ceva frumos și neobișnuit, dar, pe de altă parte, acest lucru l-a răscolit și l-a dezorientat.

Oare cum va fi cu noua lui soție? Sunt curioasă. Pe prima lui soție o cunoșteam. Pe vremea când era fată, ea făcea de multe ori cumpărături la noi în magazin. Peste câțiva ani am descoperit-o în materialul filmat de părintele Giuliani la nunta noastră și m-am bucurat foarte tare. Mi-ar fi plăcut să o revăd ca femeie tânără și ca mamă a surorii vitrege a lui Napirai.

Ne mutăm în camera cu cămin și mai bem un pahar de vin. James rămâne la Cola, pentru că el nu știe ce este vinul și trebuie să mai meargă cu motocicleta până la Maralal. În timp ce eu mă uit la focul care pâlpâie, ascult atentă cum James le povestește lui Albiri și lui Klaus despre prima lui întâlnire cu mine. S-a întâmplat în fața școlii din Maralal, după ce eu îl găsisem, în sfârșit, pe Lketinga. Lketinga m-a dus la școală, ca să mi-l prezinte pe fratele lui și să-i comunice că plecăm la Mombasa. James, pe vremea aceea avea cam paisprezece ani, a fost chemat și a venit foarte timid la noi. Și-a lăsat privirea în jos și abia se încumeta să se uite la noi.

Acum încercă să descrie starea lui de atunci: „Eram foarte nesigur, pentru că eu credeam că această albă este sponsorul meu. Știam că o doamnă din America finanțează școala mea și mă întrebam ce caută ea, dintr-odată, acolo. Oare ce putea să însemne asta? Eram foarte agitat. Abia când fratele meu mi-a explicat că Corinne este cu el și că ea a venit până aici ca să-l caute, mi-am dat seama despre ce este vorba. Dar și aceste

noutăți mi se păreau ieșite din comun. Fratele meu, împreună cu o albă, care voia să locuiască la mama?! Situația mi se părea problematică, pentru că el nu a fost niciodată la școală. El nu știa nimic despre lumea albilor, iar ceilalți de la noi de acasă nu cunoșteau decât viața tradițională a sâmburilor. Este altceva dacă ai frecventat o școală. Dar așa, eu nu vedeam decât probleme. Lketinga este mai mare decât mine, iar pe vremea aceea era un războinic. Eu, dimpotrivă, eram un băiat de școală, căruia nu i se făcuse încă circumcizia și nu puteam să-i spun unui războinic ce gândeam. Și, într-adevăr, problemele au apărut încă din Mombasa, iar Corinne se afla peste câteva săptămâni din nou în fața școlii, de data aceasta, însă, singură. Îl căuta din nou pe fratele meu, pe vremea aceea bolnav. M-a rugat să o duc la Barsaloi, la familia mea. I-am promis că o s-o ajut, deși pentru mine ar fi fost foarte problematic să plec de la școală pentru câteva zile. La noi nu ai voie să părăsești școala decât în vacanță sau când moare cineva. Chiar nu ar fi fost bine! Slavă Domnului, ea a găsit singură o soluție și apoi și drumul.” James se uită la mine râzând. Multe din cele povestite de el, din punctul lui de vedere, pentru mine sunt noi și, totuși, parcă am acum în față acele vremuri.

Mâine sosește, în sfârșit, momentul. Voi merge din nou pe drumul de la Maralal la Barsaloi și, pentru prima dată de la fuga mea de-acum paisprezece ani, mă voi afla față în față cu Lketinga. Nu pot să spun că nu am un sentiment de teamă. Focul s-a stins, iar noi toți ne simțim cam epuizați după drumul lung și primele emoții. Stabilim să ne întâlnim a doua zi de dimineață cu James la poștă și să cumpărăm împreună strictul

necesar.

Ne retragem în camerele noastre și mă bucur că arde și aici un foc mic în cămin. După puțin timp mă întind în pat sub plasa de țânțari și aștept să adorm. Dar acum, când este atâta liniște în jurul meu, îmi dau seama cât sunt de răscolită. Somnul se lasă așteptat, în schimb, simt cum mă cuprinde o tristețe ciudată. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât intru mai mult în panică. Mi-e teamă că mâine, când îi voi vedea pe mama și pe Lketinga, voi plânge, ceea ce, conform tradiției sâmburilor, este un semn rău. La ei nu se varsă lacrimi decât atunci când moare cineva.

Mă ridic încă o dată, mă așez în fața ușii și trag cu urechea la liniștea nopții. Curând va fi lună plină. Peste tot, se aude trosnind ceva în tufișuri, dar de văzut nu pot vedea nimic. În apropiere aud o maimuță țipând scurt și, dintr-odată, în depărtare, deslușesc cântece de războinici. Undeva acolo, afară, s-au strâns zeci de războinici și fete, care dansează în lumina lunii. Datorită vântului, intensitatea cântecelor crește, după care scade din nou. Din când în când, se aude clar un tropăit de picioare, care este întrerupt la intervale scurte de timp de un țipăt scurt și ascuțit. Stau și trag cu urechea, imaginându-mi cum își execută războinicii, frumos împodobiți, salturile lor înalte, în timp ce fetele tinere, cu podoabele lor grele la gât, își mișcă capul în ritmul muzicii. Înainte, când soțul meu dansa și el, mă uitam des la astfel de dansuri, și, de fiecare dată, mă impresionau și mă cuprindea emoția.

Simt cum tristețea și incertitudinea cedează și încep să mă simt fericită și degajată. Acum sunt pregătită să mă întâlnesc mâine cu familia mea și abia aștept! Satisfăcută, mă strecor din

nou sub plasa de țânțari, adu-mec aerul din cameră cu un ușor miros de fum și, peste puțin timp, adorm.

La ora stabilită ajungem la poștă. Aceiași bărbați tineri de ieri se adună iar în jurul nostru și vor să-și încerce calitățile de afaceriști. În mod surprinzător, Albert, pe care, pentru protecția mea îl prezentăm drept tatăl meu, primește cadou un rungu tradițional, adică un ciomag din lemn tare.

Abia când apare James și schimbă câteva vorbe cu tinerii, ne putem uita, cât de cât în liniște, prin piață și astfel alegem o pătură frumoasă, călduroasă pentru mama mea soacră. În bagaj am deja două pături, una roșie-portocalie pentru Lketinga, pentru că lui îi plac culorile acestea și încă una în carouri pentru fratele lui mai mare. Bărbații le poartă și ca haine, care să le țină de cald. Mama va primi o pătură deosebit de călduroasă, pentru manyatta.

Apoi plecăm cu mașinile la un magazin, unde se pot cumpăra alimente în cantități mai mari. Comandăm câte un sac de 25 de kilograme cu orez și mălai de bună calitate, diverse grăsimi pentru mâncare, praf de ceai, dulciuri, săpun și altele. În magazinul de alături se vând legume. Și aici comandăm mai multe kilograme de roșii, morcovi, varză, ceapă și portocale. Trebuie să mai cumpărăm și pentru noi câteva ceva, pentru că nu avem de gând să trăim numai din carne de capră.

Înainte să plecăm, James se mai duce repede la negustorul de tutun și cere să-i împacheteze 3 kg de tutun de mestecat. Pentru oamenii bătrâni, acesta este aproape la fel de important ca și mâncarea. Cu noi în mașină mai vine o femeie, îmbrăcată frumos, în stil tradițional. Este foarte fericită că poate merge cu

mașina atâta drum. Aici este ceva normal, dacă ai loc în mașină, să mai iei persoane străine.

DE LA MARALAL LA BARSALOI

În sfârșit, putem pleca. James merge cu motocicletă în fața noastră. Acum există un nou drum până la Barsaloi, pentru că cel vechi nu mai era practicabil absolut deloc. Păcat, pentru că mi-ar fi plăcut să li-l arăt tovarășilor mei de călătorie. Drumul cel nou a fost dat în folosință abia acum câteva luni și de aceea, deocamdată se poate merge relativ bine. În anii trecuți nu aveai încotro și trebuia să mergi pe un drum ocolitor, prin Baragoi.

Trecem prin ultimele bălți formate de ploaie și gropi pline de noroi și, nu după mult timp, începe un urcuș considerabil. James lasă în urmă cu motocicletă sa un nor de praf gros și negru. Din când în când, ne ies în față bărbați și femei, care merg spre oraș. Femeile cară tigve pline cu lapte, pe care vor să-l vândă acolo. Pentru o astfel de afacere mică, ele merg zilnic ore întregi.

Tigvele sunt ușoare și se fac, încă din vremuri străvechi, din dovleac sau din lemn și sunt folosite ca vase. Masaii sau sâmburii leagă de ele panglici din piele brodate cu perle colorate sau împodobite cu scoici mici. Ca să poată refolosi tigvele, femeile le afumă seara cu un lemn aprins și astfel le sterilizează. De aceea, laptele miroase puțin a fum, fapt care mie mi-a plăcut în mod deosebit la cel pe care îl beam la mama în colibă.

Bărbații, de cele mai multe ori, trag după ei una sau mai

multe capre, câteodată chiar o vacă, pe care vor să le vândă în Maralal. Se despart de animalele lor numai atunci când au nevoie urgentă de bani pentru ceremonii, nunți sau note de plată de la spital.

Chiar dacă șoferii noștri sunt nevoiți să pună în funcțiune tracțiunea pe patru roți, drumul pe care mergem este confortabil, în comparație cu drumul cel vechi prin tufișuri. Nici elefanți și nici bivoli nu ne taie calea și nu ne blochează trecerea. După o oră bună de urcat și de coborât, ajungem într-un sat mic, pe nume Opiroi. Unele femei stau cu copiii lor în fața colibelor și se uită după mașini. Copiii mici, în parte dezbrăcați sau numai într-un tricou, ne fac cu mâna de pe marginea drumului. O biserică pe jumătate terminată domină piața cea mică. Mergem mai departe fără să ne oprim, pentru că vrem să ajungem cât mai repede la Barsaloi. Traversăm mereu albiile mici ale pâraielor secate. Aici, în ținut, lumea duce lipsă de apă.

Spre mirarea mea, văd multe cămile care, speriate de mașinile noastre, dispar în tufișuri, ca și cum ar fi filmate cu încetinitorul. Se pare că sâmburii au început, în ultima vreme, să crească mai mult cămile.

Ajungem pe o colină, aflată între două dealuri stâncoase. Imediat după ce trecem de ea, oamenii din Barsaloi ne pot recunoaște după norii de praf din zare, deși până la ei mai avem o jumătate de oră de mers. Astăzi ne așteaptă precis jumătate din sat.

La ultima oprire, Klaus vine cu propunerea să meargă el înainte în sat, cu unul din șoferi, ca să poată face în liniște

pregătirile necesare pentru a filma sosirea și, totodată, reîntoarcerea mea. James este de acord și va încerca să-i explice acest lucru lui Lketinga. Până atunci, Albert și cu mine putem să vizităm școala, situată înainte de Barsaloi-River. A fost construită tocmai când am plecat eu din sat. În afară de câteva ziduri de temelie, nu se afla atunci nimic. Și astăzi mai lipsesc încă multe lucruri, așa cum constatăm mai târziu, dar copiii de aici, din ținut, au, în sfârșit, o școală.

La scurt timp după ce pleacă Klaus, mă cuprinde un sentiment de teamă. Oare ce va spune Lketinga, atunci când va vedea că primul venit este un străin și, pe deasupra, mai are și o cameră de filmat? Dar ceilalți oameni din sat, oare ce vor spune? Cei mai mulți nu știu ce este acela un film, iar Klaus vrea să instaleze camera pe stativ!

Nu prea sunt în apele mele când mă gândesc la acest plan, dar îndoielile mele puternice sunt spulberate de gândul la Napirai. În special pentru ea am vrut să fac din această călătorie un documentar, pentru ca să poată trăi cât mai multe din aceste evenimente. Dacă te gândești bine, părinții ei se reîntâlnesc după ani de zile. Poate că nu-și mai aduce aminte de vremurile din Kenya și, într-un anumit fel, toate îi sunt străine. Ea se află între două culturi, dar trăiește doar într-una – cea a albilor. Inima mea bate pentru Africa mai mult decât a ei. Napirai vede lucrurile din perspectiva unei albe și, cu toate acestea, nu este considerată albă. Pentru ea nu este simplu. De aceea, vreau să filmez și să fotografiez cât pot de mult, ca să-i pot duce mai aproape familia africană.

Neliniștea mea ia amploare. Sunt curioasă și încordată la

maxim. În depărtare se văd deja primele locuințe din Barsaloi. Pare să se fi extins ceva. Totuși, imaginea îmi este atât de familiară, de parcă abia aş fi plecat de aici.

Printre tufişuri şi salcâmi se vede clădirea cea lungă a şcolii. Ne apropiem cu maşina de o poartă, în faţa căreia ne aşteaptă deja directorul şcolii. Ne întâmpină călduros. În spatele lui se află un zid, pe care vedem diverse picturi, una reprezentând un judecător în robă şi cu tocă pe cap. Lângă el, doi copii joacă fotbal. A treia pictură reprezintă o masă cu un computer, la care lucrează un bărbat îmbrăcat într-un costum elegant. Deasupra picturilor este scrisă maxima: „Walk out productive”. Aici, în stepa aceasta îndepărtată, pictura cu computerul, cel puţin, arată cam ciudat, mai ales că ştiu de la James că, de multe ori, ei duc lipsă de materiale de strictă necesitate, cum ar fi creioane şi hârtie. În afară de asta, nici el nu se pricepe la computer.

Directorul ne conduce prin clădirea şcolii, iar eu mă minunez ce a putut lua naştere aici, cu cele mai sărăcăcioase mijloace. Sălile de clasă sunt simple, dar aranjate practic. Ferestrele nu au geam de sticlă, în schimb sunt închise cu plasă de sârmă. Toată mândria directorului este o bibliotecă mică, cu câteva cărţi. Copiii îşi pot lua de acolo o carte, pe care o citesc într-o sală goală şi simplă. Bineînţeles, cărţile nu le pot lua acasă, pentru că în manyatta, din cauza fumului, se strică.

Câţiva copii se uită curioşi prin grilajul de la ferestre şi îi admiră pe oaspeţii albi. Într-un colţ al curţii, alţii stau aliniaţi şi aşteaptă să-şi umple farfuriile de aluminiu cu ugali, un fel de mămăligă. Toţi dau impresia că sunt timizi, dar mulţumiţi. Eu sunt sigură că sunt mândri de faptul că părinţii lor i-au putut

trimite la școală. Oare ce ar spune fiica mea, dacă ar trebui să meargă aici la școală?

Indiferent de cât de interesantă și emoționantă este vizita la școală, vreau să merg acum în sat și să-mi revăd, în sfârșit, familia. Ei, precis, nu au înțeles de ce noi tot nu apărem, din moment ce a trecut atâta vreme de când au văzut norii de praf.

În sfârșit, coborâm încet cu mașina panta abruptă a râului Barsaloi și traversăm albia uscată, lată de 150 de metri. Încă câțiva metri și am ajuns în sat. Pe dreapta și pe stânga drumului se văd primele colibe.

Inima îmi bate cu putere, și încerc să cuprind cu privirea cât pot de mult. Oare unde este Lketinga? Oare unde mă va aștepta? Este în sat sau așteaptă într-o colibă, ferit de toate privirile curioase? Au apărut atâtea colibe din lemn, încât nu știu încotro să mă uit mai întâi. Pretutindeni văd oameni. Sus, în stânga, recunosc misiunea. Mi se pare că este mai mică decât înainte. De asemenea, lipsesc bananierii cei verzi. În schimb, biserica este gata. Copiii sar după noi, la ceva distanță în spatele mașinii.

Acolo! în sfârșit, descopăr cea de-a doua mașină a noastră și motocicletă lui James. Șoferul nostru oprește direct lângă el. Când mă pregătesc să cobor din mașină, cam buimăcită, văd două mâini țășnind în mașină prin fereastra deschisă, care mă iau de gât și cineva începe să mă sărute. Aud spunându-mi-se întruna: „Oh Corinne, oh Corinne!”, dar eu nu știu ce se întâmplă, cu atât mai puțin cine mi-a sărit de gât. James vine repede și îl dă la o parte pe acel bărbat emoționat.

LKETINGA

În sfârșit, reușesc să cobor. Cam la douăzeci de metri în fața mea, îl zăresc pe Lketinga sub un salcâm. Înalt și mândru, stă cu picioarele încrucișate elegant, în poziția tipică unui masai.

Știu, el nu se va mișca niciun pas. Nu se cade ca un sambur tradițional să vină în întâmpinarea unei femei. Așa că mă îndrept eu către el, sub privirile curioase ale oamenilor de jur-împrejur, îmi simt capul gol. Nu mai pot să gândesc nimic, aud numai zvâcnirile inimii mele. Acești câțiva metri mi se par infinit de lungi și de îndepărtați.

Ca și înainte, Lketinga este foarte înalt și suplu. Își sprijină mâna stângă pe coapsă, în timp ce cu dreapta se reazemă elegant de un baston lung. Deasupra straielor sale roșii, prinse în jurul coapselor și a unui tricou galben, poartă un șal mare alb, cu puncte albastre. În picioare are, ca de obicei, sandale făcute din cauciucuri vechi. În afară de bastonul lung, mai ține în mână un rungu. Pe coapsa dreaptă, se vede ieșind de sub tricou teaca din piele a tesacului său.

Toate aceste lucruri le cuprind cu privirea, în timp ce mă îndrept spre el. În același timp, îl aud râzând și spunând cu vocea lui blândă, ușor răgușită: „Hey, you are looking big, very big, like an old Mama!” Acest salut îmi alungă jena, și îi răspund în glumă: „Și tu arăți ca un bărbat în vârstă.”

Ajunsă la el, îl privesc în ochi și atunci totul se petrece cumva ca de la sine. Ne cădem unul în brațele celuilalt, ne salutăm și ne strângem la piept cu toată dragostea. Nu contează că aici nu se obișnuiește așa ceva. Nu a fost planificat și este ceva firesc.

După câteva secunde mă desprind de Lketinga și îl privesc în față. Ne urmărim reciproc cu privirea. El arată cu mult mai bine față de acum șase ani, când s-a întâlnit Albert cu el la Maralal, ca să-i dea cartea. Fotografiiile pe care le-a adus de la această întâlnire m-au impresionat puternic. Astăzi, dimpotrivă, recunosc pe fața lui mult din frumusețea de odinioară. Ca și înainte, are un profil minunat. Trăsăturile feței sunt minunate, nasul nu este mare și buzele sunt frumoase și pline. Când râde, dinții lui albi, cu știrbitură, strălucesc. Pomeții sunt și mai puternici decât înainte, fapt care face ca obrajii să pară ușor supti. Pe fruntea înaltă s-au format între timp câteva riduri, în schimb, părul lui creț și scurt este încă aproape negru. În găurile mari ale urechilor, lărgite conform obiceiului sâmburilor, atârnă niște inele de metal mici, din argint.

În timp ce glumim, îmi ia mâna cea dreaptă, pe care am o brățară de argint, o ridică și întreabă puțin mirat: „What is this? De ce nu mai porți brățara pe care ți-am făcut-o cadou de nuntă? Ce brățară este aceasta și ce reprezintă ea?” Luată prin surprindere, îi răspund puțin jenată, dar râzând: „Tu însuși ai spus că m-am îngrașat. A trebuit să dau jos brățara noastră, pentru că-mi era prea strâmtă.” El dă din cap, fără să înțeleagă.

Primele secunde m-au răscolit foarte tare și simt cum ochii încep să mi se umple încet cu lacrimi. O, Dumnezeule, numai să nu plâng acum! Mă întorc puțin cu spatele la Lketinga, ca să-mi ascund emoția. Dar el a observat deja și îmi ia din nou mâna: „Don't cry! De ce plângi? Nu este bine.” Respir adânc, îmi mușc buzele și încerc să-mi păstrez calmul. În niciun caz nu am voie să vărs lacrimi în fața atâtor priviri! Aici, o femeie adultă nu are

voie să plângă. Ca să schimb subiectul, îl întreb de mama. Lketinga îmi spune, dând din cap: „Okay, okay, mai târziu le duc la mama. Pole, pole – încet, încet.”

Abia acum îl văd pe Klaus, stând într-o parte și filmând tot. La el nici nu m-am mai gândit! Treptat se apropie și Albert, pe care fostul meu soț îl salută prietenos cu o strângere de mână și râzând. Se vede pe fața lui Lketinga cât de mândru este de vizita lui. Ca și înainte, se mișcă liniștit și grațios. Singura care este agitată se pare că sunt eu. Cu toate acestea, mă mir cât de simplu și de firesc, aproape în joacă, pot discuta cu Lketinga. Parcă nici nu ar fi trecut atâția ani. Ne-am putut relua imediat limba „noastră” familiară, o engleză simplă, infiltrată cu cuvinte ale masailor. Încă de la început, conversația noastră este presărată cu poante și așa mă întreabă acum, râzând și dând din cap: „De ce ți-ai vopsit părul în roșu ca un războinic? Doar ești o mamă bătrână!”

Deodată, privirea lui se întunecă, iar între sprâncenele lui își face apariția o încruntare amenințătoare, care, înainte, îmi prevestea ceva neplăcut. Mă întreabă cu o voce serioasă: „Unde este copilul meu? De ce nu a venit copilul meu aici?” Pentru un moment, inima mi se oprește, după care începe să bată de două ori mai tare. Mă uit fix în ochii lui și-i explic că Napirai trebuie să lucreze, în momentul de față, mult pentru școală, dar că mai târziu, când va termina cu toate, precis va veni și ea la Barsaloi. Fața lui se destinde și, în timp ce mă cercetează cu privirea, îmi spune: „Okay, it 's okay. I wait for my child. I really hope that she will come.”

Mă uit în direcția unei clădiri lungi și îl recunosc pe fratele

mai mare al lui Lketinga, Papa Saguna. Stă la umbră, împreună cu alți bărbați și se uită la noi. Bucuroasă, îi fac cu mâna, la care el se ridică și vine la noi. Ne salutăm cu o strângere de mână calduroasă, dar plină de respect. El este, ca să spunem așa, capul familiei, deoarece tatăl nu mai trăiește și astfel, cuvântul său, ca fiind cel mai bătrân, are mare importanță. Vorbește doar limba maa, ceea ce m-a făcut să mă înțeleg greu cu el. Dar acum zâmbește, fapt care mă face să mă simt ușurată. Înainte nu știam niciodată dacă lui îi plăcea de mine sau nu. Într-un fel oarecare, mi se părea ca fiind cel mai sălbatic din toată familia. Când vorbește cu vocea sa răgușită, se aude de parcă s-ar certa cu cineva. El ne-a însoțit, în calitate de naș, atunci când am fost la Mombasa să ne căsătorim. Nu pot să uit mirarea lui copilăroasă, atunci când a luat contact cu viața de la oraș. La Mombasa, mulțimea de turiști pe jumătate dezbrăcați și întinderea de apă, l-au speriat rău. Aici, în mijlocul tufișurilor, el este precis cel mai rezistent din familie. Mă bucur foarte tare că se află și el aici. Mai târziu, aflu de la James că, deși avea febră, a mers patru ore din satul său până aici ca să fie prezent la sosirea mea.

Lketinga se îndreaptă acum spre o enclavă mare și îngrijită. Merge înaintea noastră și pe mine mă fascinează din nou mișcările acestui bărbat. Ne apropiem de o casă de lemn verde, îngustă, lungă cam de zece metri, cu acoperiș din tablă ondulată. La scurt timp după aceea, aflăm că este casa lui James și a familiei lui. Din toate direcțiile aud întruna: „Supa, Mama Napirai. Serian a ge? Hallo, Mama Napirai, ce faci?”

Străbatem măcăcișurile înalte cam de doi metri, care încep

direct lângă casă. Aceste îngrădituri servesc ca protecție împotriva animalelor sălbatice și împrejmuesc proprietatea întregii familii. În timpul zilei există doar o singură ieșire, iar seara, după ce se întorc animalele, este baricadată cu grijă.

La fiecare câțiva metri dau mâna cu câte cineva și văd tot felul de fețe. Cele mai multe sunt femei. Toate se uită fericite la mine și mă întreabă, în afară de obișnuitul „Supa”, dacă îmi mai amintesc de ele. Pe unele le recunosc din prima, pe altele, chiar nu știu, în momentul respectiv, de unde să le iau. O femeie foarte bătrână, cu o grămadă de dinți lipsă, mă salută cu o privire strălucitoare și mă scuipează pe mâini, în semn de binecuvântare, îi recunosc imediat fața bătrână, plină de riduri. Este mama fetei pe care am vizitat-o atunci în colibă, la câteva ore după ritualul inciziei. Locuia în vecinătatea noastră, a fost măritată la doisprezece ani și, așa cum este obiceiul sâmburilor, a fost supusă aceluși ritual groaznic în dimineața nunții. Tare mi-aș dori să o întreb pe această femeie de fiica ei, pentru că-mi amintesc foarte bine de ea. Era un copil foarte vesel. Dar aici, mai ales oamenii mai în vârstă, nu înțeleg decât limba maa, pe care eu, din păcate, în afară de câteva expresii, nu o înțeleg. Dintr-odată mă simt neajutorată, pentru că mi-aș dori să spun atâtea lucruri și, singurul lucru pe care pot să-l fac este să stau fără să scot niciun cuvânt. Și cu mama va fi la fel.

James mă împinge mai departe. În enclavă se mai află încă alte trei manyattas mai mari și încă alte două mai mici, în care sunt ținute iezii în timpul zilei, atunci când caprele sunt la păscut. Feții, însă, sunt luați chiar în manyatta de locuit. Pereții unei manyatta sunt făcuți din pari de lemn subțiri, legați strâns

unul lângă altul. Pe alocuri, se desprinde băligarul uscat de pe pereți. Acoperișul este făcut din piei de capră, rogojine din sisal lucrate manual, câțiva saci și bucăți de carton. Toate sunt așezate în așa fel în straturi, încât să protejeze de ploaie. De obicei, în fața colibei se află o piele de vacă făcută sul, lemne de foc stivuite și împletituri de răchită ovale, care, în caz că cineva se mută, sunt legate pe spatele măgarilor ca suport de transport. Între ele trebuie să încapă toată averea.

În jurul manyattelor, păsările ciugulesc într-un pământ nisipos, roșu-marونیu. Mă mir de mulțimea de păsări pe care o văd, pentru că la sâmburi creșterea păsărilor este ceva cu totul neobișnuit. Atunci când am apărut eu cu prima găină, s-a produs mare agitație. Nimeni nu știa ce vreau să fac cu acest animal, pentru ei nefolositor. Pe vremea aceea, ei nu mâncau nici carne de pasăre, nici ouă, iar mama își făcea griji cum să o protejeze de animalele sălbatice. În plus, își făcea probleme că găina ar putea atrage păsări de pradă, ceea ce ar fi fost periculos pentru iezișori. Iar acum, aici sunt cel puțin zece găini. Când James vede că mă mir, îmi spune mustăcînd: „Doar tu ne-ai învățat ce putem face cu aceste animale! Soția mea folosește acum, din când în când, și ouă la gătit. Ce nu mâncăm, vindem la noi, în magazinul cel mic, surorilor de la misiune.” Iar o noutate interesantă! Pe vremea părintelui Giuliani nu existau aici surori.

MAMA

James îmi întrerupe gândurile, spunând: „O să-ți arăt mai târziu tot, acum mergem să o salutăm pe mama. Ne aflăm chiar în fața colibei ei” și îmi arată o manyatta de înălțimea unui om. Tocmai când vreau să mă aplec și să mă strecor prin intrarea cea mică, James mă oprește, șoptindu-mi: „Nu, nu, las-o pe mama să iasă, coliba este mică și, la fumul pișcător de acolo, nici nu vă puteți saluta cum trebuie. În plus, are și mama un motiv să mai iasă afară.”

James spune câteva propoziții în limba maa în direcția intrării, după care o aud pe mama cum se ridică și iese, după puțin timp, din manyatta, în poziție cocoșată. În sfârșit, mama se află în fața mea – după mai mult de paisprezece ani! Copleșită, constat că, în tot acest răstimp, nu s-a schimbat aproape deloc. Eu mi-o imaginam mult mai bătrână și mai slăbită de puteri. În loc de asta, văd stând în fața mea o mamă chipeșă și maiestuoasă. Ne întindem mâinile una spre cealaltă și, în timp ce ele se cuprind, ne privim reciproc. Nu scoatem niciun cuvânt și, totuși, ne spunem multe.

Dumnezeule, ce aură are această femeie! Încerc să citesc în ochii ei ușor tulburi. În cultura sâmburilor nu se cade să iei pe cineva cu exuberanță în brațe și să-ți arăți impulsurile afective. Ei încearcă să ascundă sentimentele puternice, uitându-se, serioși și nemișcați, în gol. Noi ne ținem încă de mâini și mi se pare o veșnicie.

Mi-aș dori atât de tare să-i spun cât de importantă este pentru mine această vizită și că, în toți acești ani, am sperat din toată inima să mai am o dată ocazia să stau față în față cu ea! Aș vrea să-i spun că a fost prezentă în toate rugăciunile mele, că este

unul dintre cei mai importanți oameni din viața mea afectivă și încă multe altele. În loc de asta, stau acolo, fără să spun nimic și nu pot vorbi decât cu expresia ochilor mei și cu inima.

Deodată, își întinde mâna dreaptă și îmi cuprinde fața, îmi apasă delicat bărbia și-mi șoptește: „Corinne, Corinne, Corinne!” Zâmbește fericită. Acum vraja s-a rupt. O îmbrățișez și nu pot să nu-i dau un sărut pe capul ei cu păr grizonat. În acest moment, sunt nespus de fericită pentru că am găsit curajul necesar de a mă întoarce aici. Simt că și pentru ea, acesta este un moment foarte înduioșător.

Pentru câteva secunde, gândurile mele se întorc la prima noastră întâlnire. Atunci, când l-am găsit, în sfârșit, pe Lketinga, după lungi căutări pline de aventuri, aici, la Barsaloi, ne-am așezat bucuroși în manyatta pe pielea de vacă. În timp ce discutăm emoționați și fericiți, mama a intrat ghemuindu-se în colibă, s-a așezat în fața noastră și s-a uitat la mine, fără să spună nimic. Mie mi se părea încruntată. Între noi nu se afla decât vatra din care ieșea fum. Ca și astăzi, privirile noastre se cercetau reciproc și încercau, timp de câteva minute, să citească ce scrie pe fața celuilalt. Atunci ea a spart gheața, întinzându-mi mâna ca să ne salutăm. Astăzi mi-a atins fața.

Răscolită și emoționată de întâlnirea cu Lketinga și cu mama, încep, pur și simplu, să vorbesc, ca să lupt împotriva lacrimilor care mă podidesc. Îi fac complimente de cât de bine arată. Are și acum o față plină și aproape lipsită de riduri, numai că este ceva mai mică și mai slabă. Părul de pe cap este tuns scurt și grizonat, ceea ce face ca ochii săi să pară și mai împăienjeniți. Din cauza vetrei deschise din manyatta și a fumului care iese de

acolo, ea are, ca mulți alți sâmburi, probleme cu ochii. În afară de câteva șiraguri de perle colorate la gât, mai poartă ca podoabe niște cercei din perle de sticlă și alamă. La încheieturile de la mâini și de la picioare recunosc brățările înguste de argint de odinioară, care i-au intrat între timp adânc în carne. La nuntă, am primit și eu de la Lketinga o brățară asemănătoare. Am purtat-o atâta vreme, până când am făcut răni dureroase la încheieturi, care nu s-au mai vindecat luni de zile. Și astăzi se mai văd cicatricile.

Îmbrăcămintea mamei constă dintr-o kanga albastră veche, pe care și-a pus-o în jurul umerilor și o fustă maro, cârpită în multe locuri. Mă bucur că i-am adus trei fuste noi. James ar fi putut să-i cumpere și el, din banii pe care i-am trimis ca ajutor, o fustă, mă gândesc eu. Dar la ei, o haină este purtată atâta vreme cât ține și oricum, bătrânii sunt de părere că, mai mult de o haină, nu pot îmbrăca.

Mă dau. Într-o parte și astfel o poate saluta și Albert călduros și respectuos pe mama. Ea își amintește de vizita lui anterioară și se bucură să-l vadă. Pe Klaus, în schimb, îl privește cu ceva scepticism. Încă nu îl cunoaște, iar cu camera lui i se pare cam periculos, în conversația noastră, James și Lketinga preiau rolul de traducători. Aduc pătura nou cumpărată și i-o dau mamei. Dar, în loc să se bucure, ea se încruntă și atunci eu mă întreb, puțin nesigură, oare ce nu-i convine. Mai târziu, aflu că se simțea prost, pentru că vedeau și ceilalți oameni ce cadouri primește ea, acest lucru provocând numai invidie și neliniște.

Ca să o înveselesc, caut în rucsacul meu albumul cel mic cu fotografii de-ale lui Napirai, pe care l-am pregătit special pentru

ea și pentru Lketinga. Când am sortat fotografiile, am început cu cele mai noi și, pe măsură ce răsfoiești mai departe, Napirai este tot mai mică. Mama și cu Lketinga se așază imediat și încep să se uite la poze. Tatăl se minunează cât de mare este fiica lui și râde: „Este la fel de lungă ca și mine.” Mama întreabă la fiecare poză dacă aceasta este tot Napirai. Ea nu prea poate orându-i cum trebuie mulțimea de situații, pe care eu le-am ales intenționat. Dar, cu cât Napirai este mai mică în poze, cu atât mama devine mai vioaie. Între timp, s-au strâns mai mult de zece capete, care se apleacă asupra albumului. Toți vor să o vadă pe Napirai. Și Papa Saguna, fratele mai mare al lui Lketinga, se uită interesat și începe să râdă din inimă, astfel încât îi pot vedea dinții perfect albi și ochii strălucitori. La poza în care Napirai este cu caprele, se discută aprins. Când ajungem la ultimele fotografii, mama trece tandru cu mâna peste ele și spune: „Da, acum o recunosc pe micuța mea Napirai.” Se uită la mine fericită și râde. După ultima poză închide albumul, îl ascunde sub kanga și mulțumește spunând: „Asche oleng.”

O FAMILIE MARE

Acum, James ne invită să mergem la el în casă, ca să ne prezinte familia sa. Soția lui a pregătit chai, adică ceaiul tradițional, foarte dulce, amestecat cu lapte de capră. De la manyatta mamei sunt numai douăzeci de pași până la intrarea în casa lui modestă. În fața ei zburdă câțiva copii, care ne urmăresc curioși la fiecare pas. În prag apare o femeie tânără, drăguță și plăcută.

James ne-o prezintă ca fiind soția lui, mama Saruni. Saruni, o fetiță de trei ani, foarte vioaie, este prima lor fiică.

Conform obiceiurilor sâmburilor, părinților nu li se spune pe nume. Dacă se întâmplă, totuși, acest lucru din greșeală, atunci, cel care a greșit trebuie să-i facă cadou celuilalt o capră. Prenumele sunt considerate ca ceva foarte personal. Dacă o pereche nu are încă copii, atunci femeia este numită „mparatut”, iar bărbatul „lepayian”. În momentul în care se naște un copil, atunci cei doi părinți sunt strigați de către membrii comunității Mama sau Papa, urmat de numele copilului. Numai dacă cineva nu este în acel moment acolo, atunci ai voie să-i pronunți numele. În prezența persoanelor străine nu se pronunță decât numele de familie și din ce tată și mamă provin.

Acest obicei ciudat despre pronunțarea numelui mă pune într-o situație neplăcută, pentru că nu prea știu cum să-l strig pe Lketinga. Înainte îi spuneam mereu „Darling”, ceea ce astăzi ar fi nepotrivit. Nici „lepayian”, adică „soț” nu vreau să-i spun, pentru că suntem divorțați și nu vreau să provoc speranțe greșite. „Papa Napirai” ar fi, poate, o soluție, dar nu prea îmi vine să rostesc aceste cuvinte. Nu-mi va fi ușor să încep cu el o conversație de la o distanță de doi, trei metri. Vrând-nevrând, vom alerga mereu unul către celălalt, ne vom privi sau va trebui să ne tragem de mânecă, ca să ne facem atenți și să putem vorbi.

Soția lui James mi s-a părut simpatcă de la început. La prima vedere nici nu ai crede că este o femeie sambur. La fel ca și James, a frecventat și ea o școală. Ea nu poartă la gât podoabe tradiționale, ci un lanț finuț, modern, din perle negre și aurii, iar

părul ei nu este ras, așa cum obișnuiesc femeile aici, ci împodobit într-un mod rafinat și îndrăzneț cu o basma. Este îmbrăcată modern, cu o jachetă tricotată și o fustă grenă. Ea și cu James se detașează de restul familiei, de parcă ar trăi într-o altă epocă. Cu o mână îl ține în brațe pe cel mai mic copil al lor, iar cu cealaltă, ne salută pe noi. În ciuda aspectului modern, pare a fi timidă, deoarece vorbește încet și ne privește doar câteva secunde.

Intrăm în sufragerie, o încăpere spațioasă, cu mese de lemn simple, scaune și taburete. Pereții sunt decorați cu cele mai diverse lucruri. Lângă două fotografii de nuntă, în care James este împodobit ca un războinic tradițional, atârnă o fotografie de-a lui, în care este îmbrăcat într-un costum închis și cu cravată. Ce contraste! O fotografie a unor miniștri kenieni, un poster uriaș cu echipa de fotbal braziliană și un ursuleț agățat într-un cui, lângă o cruce creștină, toate acestea formează niște contraste, care mă fac să râd în sinea mea. Privind cu ochii unui cetățean al Europei Centrale, totul pare sărăcăcios și, în parte, ciudat. Firește, dacă îmi aduc aminte de viața noastră din manyatta, această încăpere mi se pare aproape luxoasă.

Eu mă așez pe un taburet, iar Lketinga se așază și el de partea cealaltă a mesei. Își pune picioarele sale lungi unul peste celălalt și, cu mâinile lui suple, cuprinde bastonul subțire, fără de care nu merge nicăieri. Acesta îi ține, într-un fel, loc de sulită. Întreaga lui ținută are un aer impozant și, într-un oarecare fel, feminin. Sunt foarte fericită că-l văd într-o stare atât de bună, pentru că, în definitiv, este și rămâne tatăl fiicei mele, iar ea trebuie să fie mândră de el. Lketinga stă neclintit și se uită la

mine.

Brăzdez cu privirea camera, în timp ce soția lui James pune pe masă niște căni de ceai din email și termosuri. Eu nu-mi mai revin din mirare. Termosuri! Astfel, ei pot păstra ceaiul făcut, pentru mai mult timp. În cazul acesta, plasticul se dovedește a fi un adevărat progres! Lemnul de foc este prețios, iar dacă focul tot arde, atunci pot face ceai pentru toată ziua, fără să mai risipească încă o dată lemn.

În timp ce discut cu Lketinga, James, Albert, Klaus și șoferii noștri discută și ei și se miră. Lângă Lketinga, la perete, stă ghemuit fratele lui mai mare și ascultă potopul de cuvinte englezești, pentru el neobișnuite. Îl rog pe Lketinga să-i traducă că tare mi-aș dori să o văd pe Saguna și să-i dau personal un cadou. Papa Saguna îmi spune că fiica lui este plecată în fiecare zi cu vacile, dar că se va duce mâine acasă și o va înlocui la păscutul vacilor, ca să poată veni Saguna poimâine aici. Abia aștept să o văd pe fetița de atunci! Ea a locuit cu mama și cu mine în aceeași manyatta. La început îi era frică de fața mea albă. Mai târziu, dimpotrivă, se îmbolnăvea de dorul meu, de fiecare dată când plecam pentru câteva zile la cumpărături și nu voia să mănânce decât atunci când mă întorceam. Câteodată, când mă duceam la râu ca să aduc apă sau să spăl rufe, o luam cu mine. Ea se bălăcea într-o băltoacă și chiuia de plăcere. Odată, i-am adus din Elveția o păpușă maro, care, la început, aproape a declanșat o revoltă în rândul locuitorilor satului, pentru că aceștia credeau că este vorba despre un copil mort. Sunt curioasă cum arată Saguna acum și dacă-și mai aduce aminte de mine.

Sorb din ceaiul fierbinte și dulce și simt cum încep să mă liniștesc. Acest ceai declanșează în mine un sentiment de patrie. Lui Klaus i se pare oribil, iar Albert preferă și el să aducă o sticlă de apă din mașină. Pentru mine, însă, este ca cea mai bună șampanie. De multe ori, băutura aceasta era singurul aliment pe care-l aveam la dispoziție.

Afară, în fața intrării, două fete mai tinere stau pe jos. Atunci, îl întreb pe Lketinga de sora vitregă a lui Napirai. El se întoarce și le spune ceva celor doi copii. Una din ele intră timidă în cameră. Imediat recunosc o anume asemănare cu fiica mea, mai ales ochii și fruntea. Îi fac cu mâna zâmbind, dar ea nu îndrăznește să vină la mine. Lketinga vorbește cu ea pe un ton hotărât, după care fetița, sfioasă, își ia inima-n dinți și mă salută, fără să ridice privirea. Și Napirai a fost și este și astăzi, încă, un copil timid. Oare depinde de genă? Shankayon are nasul marcant al tatălui ei, în timp ce la Napirai se vede clar că a moștenit mai degrabă nasul rotund al bunicii ei africane.

Lketinga îmi spune că fiica lui merge la școală, după care face cu mâna un gest ușor disprețuitor. Pentru el, școala nu are nimic de-a face cu viața adevărată, de aceea mi se pare de apreciat faptul că el, totuși, îi oferă singurului său copil această posibilitate, aici, în Africa. Ca și până acum, tatăl este acela care hotărăște dacă un copil are voie să meargă la școală sau nu, deși noul guvern a introdus obligativitatea școlii. La vârsta ei de opt anișori, drăguța Shankayon este foarte înaltă. Pe lângă ea zburdă Saruni, în vârstă de trei ani, care se uită la noi curioasă și fără rețineri.

Tatăl ei, James, povestește mândru că, în afară de fratele lui

mai mare, toată familia locuiește aici în enclavă. Până și mama a venit aici de pe partea cealaltă a satului, acolo unde am trăit noi înainte, ca să fie mai aproape de ei. Pe deal nu mai există oricum nicio manyatta, toți s-au mutat în sat. Întreb mirată de ce. James răspunde râzând: „Doar vezi cum s-a extins și cum s-a schimbat Barsaloi. Astăzi avem aici în sat o sursă de apă, unde curge în permanență, printr-o conductă, apă potabilă curată. Nimeni nu mai este nevoit să meargă atâta drum, ca să aducă apă de la râu.”

Eu nu pot decât să mă minunez întruna de ceea ce văd că s-a făcut aici, în ultimii paisprezece ani. James ne face semn spre curte și ne arată o clădire mică din tablă ondulată. „Acolo este baia și toaleta noastră”, ne spune el mândru. Mai târziu, constat că toaleta este un closet turcesc, iar baia este o încăpere goală, în care se află un spălător din plastic, care stă pe pământ. Cât de simplă o fi toaleta aceasta, mă bucur că nu mai sunt nevoită să dispar în tufișuri, după care să ard hârtia folosită. Între un salcâm și toaletă pe o frânghie atârână rufe la uscat. Da, această enclavă îți inspiră ceva pașnic. James a aranjat, într-adevăr, totul foarte bine.

Lketinga îmi întrerupe gândurile, întrebându-mă: „Știi câte magazine sunt acum aici?” Eu dau din cap în sens negativ și aștept nerăbdătoare să aflu. „Acum avem în Barsaloi paisprezece magazine, trei măcelării și un bar cu bere. Este o nebunie, nu?” Într-adevăr, aceasta este o mare surpriză. Totuși, acum șaptesprezece ani am fost prima care a pus pe picioare un magazin alimentar rezonabil. Când se termina toată marfa, nu mai aveai în tot Barsaloi și în împrejurimi nicio posibilitate să

cumperi ceva. Mă bucură foarte tare faptul că astăzi poți găsi în permanență alimente suficiente. Tot ceea ce am văzut și am auzit în timpul scurt de când mă aflu aici, îmi creează impresia că viața, de altfel ca și până acum sărăcăcioasă și dură, a devenit mult mai ușoară. Desigur, datorită sprijinului nostru financiar și familia mea africană a dus-o, în toți acești ani, ceva mai bine decât au dus-o mulți alții.

Ca și cum Lketinga ar fi ghicit gândurile mele, se uită la mine și-mi spune: „Really, viața este acum mult mai bună. Poate vrei să rămâi din nou aici?!” Apoi râde și dinții lui albi strălucesc. Puțin jenată, dar micalită, îi răspund: „Doar te-ai căsătorit din nou cu o femeie tânără. Unde este?” Imediat devine serios, face un gest supărat cu mâna și răspunde scurt: „I don’t know – somewhere!” Din cât se vede, nu vrea să vorbească despre ea, așa că schimb subiectul.

În pragul ușii apare, din când în când, fiul cel mic, de doi ani, al lui James. În cinstea editorului meu, el a fost botezat Albert. Identitatea de nume pare să nu îl impresioneze prea mult, pentru că, imediat ce vede o față albă, începe să plângă și fuge de acolo. Sora lui, Saruni, dimpotrivă, este mult mai sociabilă. Încet, încet, se furișează lângă mine. Este atât de drăguță, încât aș lua-o imediat în brațe. Îmi amintește foarte tare de Saguna.

Stefania – între timp am aflat că pe soția lui James așa o cheamă – stă în încăperea mică de lângă intrare, care servește drept bucătărie. Fără să o întreb ceva, ea nu spune nimic. În „bucătărie” nu se află decât vatra, ce-i drept, nu pe jos, așa cum se obișnuiește, ci ceva mai sus, astfel încât să poți găti în picioare. De jur-împrejurul vetrei zidite se află un loc mic pe

care să pui ceva, iar în stânga peretelui atârnă câteva oale, căni și farfurii. Apa stă pe jos, într-o canistră de 20 de litri.

James ne întreabă dacă ne este foame, dar Lketinga protestează imediat hotărât: „Nu, trebuie să mâncați mai târziu o capră! O tai pe cea mai bună și mai mare, special pentru voi.” Albert spune că nu este nevoie și, ca fost vegetarian și iubitor de animale, se strâmbă. Dar James spune hotărât: „Ba da, bineînțeles că este nevoie. Ce-o să spună oamenii, dacă la întoarcerea ta noi nu tăiem cea mai bună capră?” Când vede fețele ușor consternate ale lui Albert și Klaus, Lketinga râde cât îl ține gura. Dar, până la sosirea turmei diseară, mai durează cam două ore. Ar trebui să profităm de timpul acesta și să ne stabilim locurile de dormit, înainte să se întunece.

TABĂRA NOASTRĂ

Mergem la misiunea din apropiere. Pe drum trebuie să dau întruna mâna cu lumea și mereu aud spunându-mi-se: „Mama Napirai! Supa! Serian a ge?” Într-adevăr, este impresionant felul în care sunt întâmpinată după toți acești ani. La misiune îi recunosc pe paznic și o angajată. După cum știam, părintele Giuliani nu mai este aici. În locul lui, ne întâmpină un părinte tânăr din Columbia și ne urează bun venit pe domeniul lui. Bineînțeles, nu are nimic împotrivă dacă ne instalăm corturile aici, sus, pentru câteva zile. El administrează misiunea de câțiva ani și a auzit deja de femeia masai albă.

Ducem mașinile pe terenul misiunii și parcăm pe o suprafață

dreaptă, pentru că pe fiecare acoperiș de la mașină vom pune câte un cort. Șoferii încep imediat să le instaleze și, peste o jumătate de oră, locurile de dormit pentru tovarășii mei de călătorie sunt gata pregătite.

Tocmai când șoferii se pregătesc să instaleze cortul meu pe jos, vine Lketinga. Se uită cu ochi mari la corturile de pe mașini și întreabă enervat: „What is this?” Eu râd și îi explic că acestea sunt „casele” lui Albert și a lui Klaus. Ca de obicei, atunci când ceva i se pare nou și neobișnuit, dă din cap și bombăne: „Crazy, really crazy! Cum poți să dormi acolo sus?” Precaut, se urcă câteva trepte pe una din scări și bagă capul în cort. Îl auzim cum râde în hohote și cum comentează, amuzându-se: „Yes, oh yes, arată, într-adevăr, bine!”

Mai mult ca sigur, el nu a văzut niciodată până acum un cort, iar unul pe o capotă de mașină nici atât. Îmi dau seama că toată situația trebuie să i se pară foarte ciudată, mai ales că la sâmburi nu se obișnuiește ca oaspeții să-și aducă propria lor casă cu ei. Dacă îi prinde noaptea pe drum, ei pot ruga pe oricine să le ofere adăpost. Trebuie, numai, să respecti anumite reguli. Astfel, îmi aduc aminte că fostul meu soț avea voie să înnopteze doar la femeile care aveau un fiu de vârsta lui. Probabil acesta este un obicei care are rostul de a preveni adulterele.

După ce Lketinga a inspectat corturile de pe mașini, întreabă îngrijorat unde voi dormi eu, aici, sau în manyatta mamei. Îi arăt către șoferi, care tocmai îmi instalează cortul și-i răspund: „Prima noapte dorm aici în cort, până mă obișnuiesc puțin. Apoi aș vrea să dorm o noapte la mama.” „Okay, no problem”,

spune el degajat, după care se duce la șoferi și-i ajută să așeze corturile.

Îl urmăresc ce face și mă minunez, pentru că la sâmburi construitul unei case este exclusiv treaba femeilor. Ele taie și cară crengi groase și subțiri pentru scheletul manyattei. Apoi, adună băligar și lut pentru tencuirea pereților și pentru acoperiș. De aceea, casa îi aparține întotdeauna, inclusiv lucrurile din casă, femeii. Bărbații nu posedă case.

În anii tinereții, ca războinici, învață să supraviețuiască în sălbăcie fără o manyatta proprie. După ritualul de circumcizie, ei părăsesc casa mamei și trăiesc într-o colectivitate de bărbați, undeva, în tufișuri. În acest timp, dorm noaptea în aer liber, afară, la vaci. Când plouă, își întind o piele de vacă peste cap și așteaptă până apare din nou soarele, ca să-și poată usca kanga. În orice caz, câteva lucruri personale își pot păstra în coliba mamei lor și, după mai mult timp, pot înnopta, din când în când, acolo. Totuși, nu au voie să mănânce nici măcar o dată în fața mamei. Femeile cărora li s-a făcut incizia, asta însemnând femeile măritate, nu au voie să vadă niciodată mâncarea unui războinic.

Aseară, în lodgea din Maralal, James ne-a povestit ce grea a fost pentru el această perioadă de războinic. Pentru că a fost la școală, el nu prea a crescut în manyatta, ci a dormit cu colegii lui în camere normale. La scurt timp după circumcizie, atunci când a fost nevoit să se mute și el în tufișuri, ca să pască vitele și să treacă prin ritualurile tradiționale, a fost cam neobișnuit pentru el. Noapțile, mai ales, au fost dure. S-a trezit dintr-odată afară, pe o piele de vacă și, din cauza zgomotelor necunoscute,

nu putea să doarmă. De fiecare dată când se trezea, încerca zadarnic să pipăie pereții.

Între timp este gata și cortul meu iglu și Lketinga tocmai înfige ultimul țăruiș în pământ. Sunt impresionată cu câtă bunăvoință a dat și el o mână de ajutor. Înainte, când era ceva de făcut care i se părea neobișnuit, spunea de multe ori: „Ah, nu știu cum se face, fă tu singură!” Începem să ne aranjăm bagajul, iar eu îmi duc cele două genți mari ale mele în cort. Nu durează mult, iar Lketinga își bagă capul în cort, arată spre genți și mă întreabă: „Ai adus cadouri pentru mine? Ți-a scris James ce-mi doresc?” Face o față ca a unui copil în fața bradului de Crăciun. Îmi vine să râd și-i spun, mândră, că într-una din genți sunt numai cadouri pentru familie, dar trebuie să aibă ceva răbdare, pentru că abia mâine vreau să le împart în liniște, când nu ne mai urmăresc atâția oameni. Dar acest argument nu vrea să-l accepte. Cu puțin timp înainte să se întunece, plecăm și ducem împreună geanta cea grea în enclavă, unde ne așteaptă deja James.

ÎN ENCLAVĂ

Între timp, s-au întors în enclavă cel puțin șaiszeci de capre, majoritatea albe și este o activitate însuflețită. Ieșișorii țipă după mamele lor, care aleargă, la rândul lor, behăind prin enclavă, dacă nu tocmai sunt la muls. Peste tot, femeile sau fetele mulg caprele. Ele își fixează piciorul din spate al caprei în poală, pun o cană din email sau o tigvă sub uterul mic și mulg,

în timp ce iedul sugă de la cealaltă țată.

Acest moment, în care oamenii și animalele se întorc acasă, este cel mai frumos și mai intens din enclavă. Nerăbdătoare, mama se așază mereu cu o jumătate de oră înainte de sosirea caprelor, în fața manyattei. De obicei, stă împreună cu mai multe femei. Imediat ce i se aduce primul lapte muls, ea pregătește chai pentru copilul de care are grijă, după care gătește pentru mulțimea de copii și pentru ea însăși ugali – mereu aceeași cină.

Klaus filmează diverse scene din enclavă. Când copiii își dau seama ce face el, devin, încet, încet, mai volubili și încep să-și prezinte măiestria, prinzând iezii și ducându-i în brațe. Până și micuța de trei ani, Saruni, sare după un iezișor, îl prinde de piciorul din spate, își încolăcește cu măiestrie brațele ei micuțe în jurul celor patru labe, ridică apoi animăluțul în sus și se uită triumfător la Klaus. În curând, el nu mai știe unde să filmeze mai întâi. Când le arată copiilor pe monitorul lui mic ce a filmat și ei se văd, pentru prima dată, pe ecran, își ies din fire. În cel mai scurt timp, mare și mic se adună în jurul său și fiecare vrea să-și arunce privirea pe ecranul mic al camerei. Curiozitatea este mai mare decât sfiala și, astfel, gheața este spartă.

În timp ce stau și urmăresc toată agitația, plină de veselie, sora mai mică a lui Lketinga vine la mine și mă salută exuberant. A fost la păscut cu o parte din capre și s-a întors abia acum. Bineînțeles, mă întreabă de Napirai și trebuie să-i povestesc și ei totul despre copilul meu. Mi-a plăcut mereu foarte tare de ea. A fost măritată de tânără cu un bărbat foarte bătrân. Când a născut primul copil, el a murit. De atunci,

trăiește singură și a mai născut câțiva copii, fără să mai fi avut voie să se mărite vreodată. Era mereu foarte veselă și pare să mai fie și acum la fel. Mă tot îmbrățișează și-și freacă capul de gâtul meu.

Lketinga vine la noi și întrerupe izbucnirile sentimentale ale surorii lui. Mă apucă de mână, mă trage după el și îmi spune pe un ton serios: „Uite ce capră voi tăia pentru tine!” Papa Saguna și James merg deja, discutând, prin turma numeroasă și împing, din loc în loc, câte o capră într-o parte. Lketinga se amestecă în discuție, iar noi, cei trei albi, ne simțim neputincioși în fața condamnării la moarte, care va avea loc în curând. Decizia este deja luată. Va fi cea mai mare capră.

Lketinga apucă animalul de coarne și-l trage afară din turmă. Mai întâi, capra merge liniștită, după care, deodată, începe să behăie cu toată puterea. Țipătul îmi pătrunde până în măduva oaselor. În timp ce caprele celelalte rumegă liniștite, aceasta încearcă să se elibereze, de parcă ar bănuî că i-a sunat ceasul. Albert părăsește enclava și nu se întoarce decât atunci când totul s-a terminat.

Lketinga trece pe lângă mine și mă apucă din nou de mână, spunându-mi: „Hai cu mine și uită-te, este capra ta!” Știu că aici este o cinste să ai voie, ca femeie, să fii prezentă la un astfel de moment, așa că nu las să se vadă nimic pe fața mea și asist la ritualul de sacrificare. Papa Saguna apucă cu măiestrie animalul de toate cele patru picioare și-l aruncă într-o parte pe pământ. Lketinga îl apasă imediat pe nas și pe bot, ca să-l sufoc. Animalul tresare și încearcă să se elibereze. Burta se ridică și se lasă și am senzația că durează o veșnicie. Slavă Domnului, este

deja întuneric și numai luna mai luminează cele ce se întâmplă. Este tradiția sâmburilor să nu curgă niciun pic de sânge, înainte ca animalul să fi murit.

În timp ce procedeul sufocării se desfășoară fără zgomot, viața de jur-împrejur își urmează cursul ei mai departe. Unii copiii aleargă după iezi, în timp ce alții urmăresc degajați evenimentul, în sfârșit, capra tresare pentru ultima dată și Papa Saguna o roagă pe Shankayon să aducă un cuțit ascuțit și un castron. Ascute cuțitul de o piatră și deschide apoi, cu o tăietură iscusită, artera carotidă. Sângele țâșnește imediat și vasul, pus special dedesubt, se umple încet cu lichidul cald, în timp ce capul caprei este ținut adânc pe spate. Ochii galbeni ai animalului sunt ațintiți spre cer.

Lketinga mă întreabă, glumind, dacă vreau să beau sânge. După ce eu îl refuz, mulțumindu-i, îi oferă și lui Klaus, care, firește, deja este sătul de ceea ce a văzut până acum. James duce vasul și, în întuneric, recunosc clar doi războinici, care îl urmează. Mirată, îl întreb pe Lketinga de ce nu bea el sângele. „Pentru că eu nu mai sunt războinic”, îmi răspunde spontan. Acum, animalul sacrificat este pus pe o tablă, iar fratele mai mare al lui Lketinga taie cu o singură tăietură blana de pe burtă, de la piept până la organele genitale. Apoi, crestează pe lung blana de pe cele patru labe. Fetițele îl ajută. Una ține o lanternă, cealaltă câte o labă.

Acum începe jupuirea caprei. Pentru asta nu mai are nevoie de cuțit. Cu o mână trage de blană, în timp ce cu cealaltă apasă corpul neînsuflețit. Astfel, pielea se desface de pe carne repede și fără probleme. Eu mă uit fascinată, pentru că scena se

derulează fără vărsare de sânge. Nu durează nici douăzeci de minute până când animalul este jupuit de tot. Acum este deschis abdomenul, iar intestinele și viscerele se revarsă în afară. Papa Saguna separă totul cu băgare de seamă și așază fiecare bucată pe tablă. Pentru că eu știu de pe vremea când trăiam acolo, cât de groaznic miroase conținutul intestinelor, mă depărtez. La urma urmei, vreau să și mănânc mai târziu ceva din carnea asta.

Mă așez lângă ceilalți în casă și beau un chai fierbinte din termos. Micul Albert aleargă imediat după mama lui și se uită cu ochi speriați la mine. James începe să povestească cum au reacționat localnicii din Barsaloi, atunci când au văzut că nu apar imediat în sat: „Știi, majoritatea nu credea oricum că vei veni din nou aici după paisprezece ani. Atunci când au văzut că nu coboară decât Klaus, s-au gândit că aceasta este cea mai bună dovadă. 'Acum vine un mzungu ca să ne spună că, totuși, Corinne nu va veni.' Dar eu i-am liniștit și le-am explicat că tu vrei să mai vizitezi școala. Apoi am auzit cum lumea discuta și spunea: 'vine ca o regină cu două mașini, care, pe deasupra, sunt conduse și de doi șoferi. Mai întâi apare doar o mașină, din care coboară un alb, ca să clarifice situația și să monteze o cameră. Abia după un timp apare și ea. Pentru toată lumea era clar: „Only a Queen is moving in this way.”

Noi izbucnim în râs. Ca să fiu comparată cu o regină, la asta chiar nu m-am așteptat, deși eu eram, bineînțeles, sigură că, cu două mașini de teren, plus șoferi, vom crea vâlvă. Dacă stau să mă gândesc bine, ei mă știau conducând singură Land Rover-ul nostru hodorogit. James repetă povestea de câteva ori și, astfel,

ne înveselește încontinuu. Astăzi după masă a mai aflat că până și lumea care nu mă cunoștea, dar auzise de mine, s-a bucurat de vizita mea.

Afară, unde cerul nopții este luminat de o lună plină și de mii de stele, nu mai este nici urmă de capră. În schimb, Lketinga stă deja la foc și prăjește câteva bucăți de carne pe un grătar. Este stabilit exact ce bucăți le revin bărbaților mai în vârstă, ce bucăți primesc femeile și ce mănâncă fetele și băieții. Îmi aduc aminte că organele, picioarele și capul erau gătite mereu, la mama, în manyatta. Mă așez lângă Lketinga la foc și mă uit la bucățile de carne care sfârâie. Nu-mi vine să cred că acum o oră capra aceasta se afla în fața noastră, încă foarte vioaie și sprintenă.

Încercăm să discutăm, dar nu este simplu să găsim o temă de discuție potrivită. Când vreau să vorbesc cu el despre cartea mea, se blochează și-mi spune: „Mai târziu, nu acum.” Dacă încerc să aflu câte ceva despre perioada de după plecarea mea, îmi spune: „Nu vreau să mai discul despre perioada din Mombasa, altfel înnebunesc din nou. Mi-am schimbat viața complet. Nu mai beau și sunt mulțumit. Am trei soții și nu am probleme.” Mă rog, pe mine nu mă mai poate considera ca fiind soția lui, dar, în momentul de față, nu vreau să încep o discuție pe tema aceasta. Așa că îi povestesc despre fiica noastră, Napirai, ce face la școală, ce materii îi plac și ce nu. Îi spun că, mai degrabă, ea ar vrea să lucreze decât să meargă atâția ani la școală. Bineînțeles, Lketinga înțelege acest lucru imediat și adaugă: „Yes, she is deaver like me.”

Peste tot, în manyatta, se prepară carnea și iese fum. Treptat, simt cum mi se face foame rău și abia aștept să mușc dintr-o

bucată mare de carne, chiar dacă este, mai degrabă, tare. În sfârșit, sosește momentul. Stăm în casă la James, iar pe masă se află o oală din tablă, plină cu bucăți de carne. Fiecare se servește. Unii rod la coaste, alții mușcă cu poftă dintr-o bucată de pulpă. Mie îmi place foarte tare, în timp ce Albert și Klaus mănâncă doar atât cât cere politețea.

După ospățul bogat, ne îndreptăm spre locurile noastre de dormit. Suntem obosiți și epuizați de la atâtea impresii și atâta drum. Lketinga ne însoțește până la misiune, unde ne dăm întâlnire a doua zi, la ceai.

Albert, Klaus și cu mine ne mai așezăm câteva secunde pe scaunele noastre de camping, ca să trecem în revistă evenimentele trăite. Șoferii ne atrag atenția asupra frigiderului din mașină și, astfel, hotărâm pe loc să încheiem ziua cu un gin tonic. Nu ne aflăm decât la câțiva pași depărtare de sat și am senzația că tocmai am intrat într-o altă lume. Stau comod pe un scaun de camping, am în mână o băutură rece, am în fața mea două fețe albe și vorbesc germana. Pentru câteva secunde, totul mi se pare ireal. Dintr-o astfel de perspectivă nu am cunoscut Barsaloi niciodată!

Klaus mă smulge din gândurile mele, începând să povestească cum a decurs întâlnirea lui cu Lketinga, înainte de a ajunge noi în sat. Când a coborât din mașină, l-a recunoscut, de la o oarecare distanță, sub un salcâm, pe Lketinga. James era și el acolo, a schimbat câteva vorbe cu el, după care a dispărut în casă. Klaus se simțea cam pierdut și nu prea știa cum să se comporte. Și-a luat inima-n dinți, și-a pus camera pe umăr și s-a îndreptat spre Lketinga. Când a încercat să se prezinte,

Lketinga l-a cercetat puțin timp cu o expresie neclintită a feței, după care, Iară să spună niciun cuvânt și plin de mândrie, și-a îndreptat privirea spre drum, în direcția râului. Klaus se simțea în plus. După un timp, care lui i s-a părut o veșnicie, i-a auzit vocea plină de reproș: „You are late!” Ușurat, poate pentru faptul că, în sfârșit, putea să înceapă o conversație, a început să-i explice motivul întârzierii, dar a fost întrerupt dur: „I know everything”, la care Lketinga i-a aruncat o privire nimicitoare. Acum chiar i s-a părut sinistru și s-a gândit: Dumnezeuule, oare ce se va întâmpla atunci când va veni Corinne? Cum o să rezistăm noi aici mai multe zile, dacă el reacționează, încă de pe acum, așa? După alte câteva minute lungi, aude, pe un ton mai blând, întrebarea: „Do you have a cigarette?”

„Nici nu vă puteți imagina, cât de izbăvitoare a venit pentru mine această întrebare, în acel moment. Îmi părea bine că pot să fac ceva bun pentru el. După ce și-a aprins țigara, a spus: „Let’s go in the shadow.” Ne-am așezat la umbra unui salcâm și am stat, apoi, unul lângă celălalt, fără să ne spunem nimic. Vă jur, de mult nu am mai așteptat pe cineva cu atâta nerăbdare, așa cum v-am așteptat astăzi pe voi!”, își termină Klaus povestirea, care ne face să râdem cu lacrimi. Îmi imaginez perfect comportamentul fostului meu soț și privirea lui fixă, plină de suspiciune. În cele din urmă, mi se face milă de Klaus.

Făcând abstracție de acest episod, toți suntem de părere că, atât primirea de astăzi, cât și comportamentul lui Lketinga, au depășit așteptările noastre. Sunt fericită și beau ultima gură. Bărbații se cațără pe mașini și dispar în corturile lor. Eu mă strecor în iglu-ul meu și mă așez comod în sacul de dormit.

Șoferii mai rămân afară și discută încet. În sat se mai aude câte o capră behăind sau câte un câine lătrând. De la distanță, vocile oamenilor se aud ca un mormăit. Tare aș vrea să știu ce gândesc mama, Lketinga și toți ceilalți despre noi și cum li s-a părut prima zi împreună cu noi.

Din partea mea, sunt foarte bucuroasă de întoarcerea mea, până acum reușită și simt o căldură interioară plăcută. Oare simt și ei același lucru?

ÎN MANYATTA MAMEI

A doua zi de dimineață mă trezesc devreme. Frântă de oboseală, ies din cort și mă uit cum bulgărele de soare roșu își face apariția din spatele munților. La noi în tabără este încă liniște. Mă „spăl” cu șervețele umede și savurez răsăritul soarelui. Nu după mult timp, se trezesc și tovarășii mei. Tocmai când ne bem ceaiul, apare și Lketinga. În comparație cu ziua de ieri, astăzi el este îmbrăcat în stil european, cu pantaloni lungi, tricou și pantofi normali. Ne salută pe fiecare cu o strângere de mână, ne întreabă cum am dormit și se îndreaptă spre cortul meu. Fără rețineri, deschide fermoarul și controlează cu privirea cum arată după această noapte cortul. Înainte, când eram soția lui, m-aș fi supărat, dar acum, de uimire, nu mă pot abține din râs.

După ce se așază lângă noi, discutăm despre cum am putea organiza ziua de astăzi. Ne aduce la cunoștință că James trebuie să plece la școală cu motocicleta, pentru că astăzi vine o comisie

din Nairobi în control. Ne spune că fratele lui mai mare este încă aici, dar vrea să plece în curând acasă, ca să nu-l prindă arșița cea mare. Înainte să plece, vreau, bineînțeles, să-i dau cadourile. Până la prânz, am putea merge jos, la râu și apoi să vizităm satul.

Lketinga este acord, așa că plecăm încet și ne îndreptăm spre manyatta mamei, în fața căreia stă la umbră Papa Saguna. Ne salută pașnic și ne explică în limba maa, că vrea să plece acasă, ca să o poată trimite mâine pe Saguna aici. Mă duc repede la James acasă, unde se află geanta cu cadouri și aduc o pătură în carouri și o cămașă flaușată portocalie. Papa Saguna se miră când vede cadourile și pare să se bucure din tot sufletul. Îmi mulțumește cu cuvintele: „Ke subat, ke supați pi, frumoase, chiar foarte frumoase.” Mai mult ca sigur că ne vom mai vedea înainte să plecăm, pentru că este planificată o petrecere în cinstea noastră. Amănunte referitoare la aceasta îi vom putea spune fiicei lui, Saguna. După o despărțire scurtă, el părăsește enclava pășind ușor cu pălăria lui cea verde pe cap și cu pătura cea nouă, prinsă în jurul coapselor.

Așa cum făceam pe vremuri, o rog pe mama să mă lase să intru în manyatta, adresându-i întrebarea: „Godie?”. Dacă mi se răspunde „Karibu”, atunci am voie să intru. Mama îmi urează bun venit și, astfel, mă aplec și intru, din nou, după mai mult de paisprezece ani, într-o manyatta. Trec ușor pe lângă vatră, ca să mă pot așeza în spate, pe pielea de vacă. De emoție, nu sunt atentă și mă agăț de una din crengile de salcie, care ies din perete și mă aleg pe braț cu o zgârietură care începe să sângereze.

Mama a pregătit pentru toți chai. Ea îl ține în brațe pe copilul cel mic al lui James și îl leagănă dragăstos, cântându-i ceva. De la copil nu se văd decât piciorușele goale, care ies dintr-o rochiță. Capul este acoperit cu o căciulă mare, astfel încât nu i se poate vedea fața. Îmi aduc aminte de acest obicei: în primele câteva săptămâni de viață, în afară de membrii familiei cei mai apropiați, nu are voie să vadă nimănui bebelușul. Pentru că sâmburii cred într-un fel de vrajă, le este teamă să nu li se ursească nou-născuților ceva rău și, astfel, să fie amenințați de ghinion sau chiar de moarte. Atunci când m-am întors, în sfârșit, acasă cu fiica mea din spital și voiam să le arăt tuturor, plină de mândrie, dulceața mea de fetiță, am fost îndemnată de mama să țin copilul în casă sau, dacă voiam să stau cu ea afară, să-i acopăr fața cu o cârpă. Mic mi se rupea de fiecare dată inima.

Mama o roagă pe una din fete să ducă copilul la mama lui în enclavă. În ciuda fumului ușor dinăuntru, eu mă simt bine imediat în manyatta și beau chaiul cu cea mai mare plăcere. Lketinga se așază lângă mine, în timp ce Klaus și Albert, după ce salută, se așază afară, lângă intrare. Mama stă în fața noastră pe pielea ei de vacă. Acest colț este domeniul ei personal și, în afara ei, nu au voie să calce acolo decât copiii foarte mici. În spatele ei, o parte din perete este protejată cu o bucată de tablă ondulată, în fața căreia se află pe jos o pătură veche. Deasupra atârnă o plasă de țânțari, înnegrită de funingine. Într-o parte se află o ladă din metal cu lucrurile ei personale și a cărei cheie o poartă mereu la gât. În ladă se află puținele lucruri însemnate, strânse de-a lungul vieții ei lungi. În plus, lada mai servește și

ca suport, fiind puse pe ea două căni de ceai și câteva cutii. Lângă vatră se află oala de ceai și o tigaie înnegrită de foc. Pe jos, între unul din picioarele ei goale și vatră se află capul caprei sacrificate ieri, plin de sânge închegat. Îl va găti precis în cursul zilei. De unul dintre pereții despărțitori este priponit un ied nou-născut, care moțăie. Lângă mine se mai află o ladă din metal, pe care văd câteva ustensile de-ale lui Lketinga. De aceea, bănuiesc că, momentan, el locuiește la mama, în timp ce soția lui tânără construiește undeva, pe-aici, o colibă nouă. Tradiția sâmburilor nu-i permite să se mute cu cea de-a treia soție în manyatta celei de-a doua soții. De fapt, eu îmi doream să dorm o noapte în manyatta mamei, dar acum îmi dau seama că mai bine păstrez distanță. În definitiv, nu vreau să provoc neliniște fără sens.

În timp ce sorb din ceaiul fierbinte, urmăresc conversația dintre Lketinga și mama.

Discuția devine tot mai aprinsă și întreb despre ce este vorba. Aflu că mama este supărată că s-a terminat mălaiul și nu mai poate găti ugali pentru copii. În plus, este tachinată de unele femei, pe motiv că noi nu i-am dat până acum niciun cadou sub formă de alimente. Lketinga îi explică că James a dus ieri totul în locuința sa și că diseară, când se întoarce, vom împărți împreună cadourile. Asta pare să o liniștească și se arată din nou mulțumită. Dar pentru că, atunci când îți este foame, până seara durează prea mult, aducem, firește, unul din sacii cu mălai cumpărați de noi. Mama ne mulțumește, ca de obicei, cu o expresie a feței mai degrabă încruntată, pe care mi-o explic mai târziu, când mai multe femei o roagă să le lase să intre în

colibă la ea. Noi facem loc și ieșim, pentru că, oricum, vrem să mergem la râu.

LA RÂU

În căutarea locurilor de-odinioară, vreau să încep cu cel pe care s-a aflat înainte manyatta noastră. Mergem printr-o zonă de savană plină de măracini, îndreptându-ne spre partea cealaltă a satului. Klaus are, ca de obicei, camera de filmat la el, iar Albert un aparat de fotografiat. Când ajungem pe deal, nu mai văd decât câteva ramuri de măracini uscate, care îmi amintesc de enclava de atunci. Pe pământul roșiatic nisipos nu mai recunoști nimic. Numai salcâmul, sub care stătea mama mereu cu copiii, stă singuratic și pierdut. Eu și cu Lketinga le povestim celor doi tovarăși de drum cum am trăit noi aici. Apoi mergem spre râu pe același drum, pe care, ani de-a rândul, m-am dus să iau apă de băut, să mă spăl sau să spăl rufe. Față de atunci, când mă întâlneam întruna pe acest drum cu femeii, astăzi nu ne întâlnim cu nimeni, pentru că acum există în sat o sursă de apă.

Lketinga îmi ia, ca ceva firesc, rucsacul și și-l pune pe umăr. Noi mergem înainte și atunci el mă întreabă: „You remember this way?” Îi răspund că îmi aduc atât de bine aminte, de parcă ar fi fost ieri. Mergem mai departe, fără să vorbim. Din când în când, fusta mi se agață de câte un măracine. Aici, la Barsaloi, mă îmbrac intenționat în fustă, pentru că femeile în pantaloni sunt considerate „imorale”.

Aproape am ajuns la râu, când Lketinga începe să vorbească

despre film și carte. Mă întreabă pe un ton plin de reproș: „De ce joacă cineva în locul meu și nu sunt eu? La ce folosește asta? Îl cunoști pe acest bărbat? Ce are el de-a face cu noi?” Eu, cufundată în amintirile mele de-atunci, sunt luată prin surprindere. Precută, încerc să-i explic că persoanele din film nu au nimic de-a face cu noi: „Nici eu nu joc în rolul meu, ci o femeie pe care tu nu o cunoști. Mama nu este nici ea mama, iar James nu este James. Este ceva normal într-un film. Mulți oameni din Europa iubesc povestea noastră și, în afară de asta, ei vor să vadă cum este aici. Filmul le arată acest lucru, fără ca ei să fie nevoiți să vină până aici.”

Lketinga mă ascultă cu atenție, tace o secundă, după care continuă: „Dar mereu vin oameni străini la noi și îmi spun că tu vrei să mă înșeli, că tu ai în Elveția un avion personal, multe case și o mașină mare.” În primul moment, aceste reproșuri absurde mă lasă fără grai, dar, după un timp, îl întreb ce oameni povestesc astfel de minciuni. Atunci, el răspunde: „Nu îi cunosc pe acești oameni, dar ei vin de pretutindeni, și din Elveția și poate că ei te cunosc. Nu știu dacă este adevărat. Câteodată vin acasă războinici de pe coastă și povestesc și ei astfel de lucruri.”

Eu mă simt jignită și, în același timp, sunt tristă. Încerc să-mi păstrez calmul, îi răspund, însă, pe un ton ceva mai hotărât: „Pe-acești oameni tu nu-i cunoști, dar pe mine mă cunoști de optsprezece ani. Eu am trăit în Barsaloi și am făcut tot posibilul să fiu fericită alături de tine și să supraviețuiesc. Dacă aș fi rămas aici, aș fi plătit cu viața. Dar, din momentul în care am plecat din această țară, fără niciun ban, ți-am ajutat familia.

Consideri că este normal așa ceva? Crezi că dacă aș fi fost un om rău, m-aș mai fi interesat în toți acești ani de tine și de familia ta? În țara mea nu se obișnuiește ca femeia, atunci când pleacă, să-și întrețină soțul. Eu v-am ajutat chiar atunci când nu aveam serviciu, iar după succesul cărții, chiar mai mult. Și editura și oamenii din echipa de filmare vă ajută. Crezi că tu ai fi făcut toate aceste lucruri, în locul meu, pentru mine?”

El se uită la mine și-mi spune, pe un ton mai calm: „Nu, nu cred, dar nu știu. Nici nu înțeleg de ce oamenii povestesc mereu astfel de lucruri. Au venit chiar și jurnaliști și au vrut să le povestesc ceva urât despre tine. Le-am spus că ești în continuare soția mea, chiar dacă trăiești în Elveția, că mă ajuți și nu înțeleg de ce să spun ceva rău despre tine. Tu faci parte, ca și până acum, din familia noastră și ești mama copilului meu. Pur și simplu, am refuzat să mai vorbesc cu acești oameni.”

Îl asigur că acesta a fost cel mai bun lucru pe care putea să-l facă și încerc să-i explic, că multe se datorează invidiei. Îi aduc aminte de vremurile din Mombasa, când au fost scornite atâtea intrigi împotriva noastră. Mulți, așa-zisi prieteni, erau împotriva noastră pentru că eu eram tânără, drăguță și, pentru condițiile africane, înstărită.

„Iar astăzi primiți ajutor. Aveți o turmă mare, James are o casă, iar ție ți se construiește, de asemenea, de către oamenii din echipa de filmare, o casă din lemn, adevărată. Dacă folosiți banii cum trebuie, atunci nu veți mai face foamea. Și asta pentru că ai avut atunci curajul să te căsătorești cu o albă. Cred că așa privesc oamenii lucrurile. E clar că acest fapt dă naștere la invidie și mulți din afară încearcă să distrugă relația noastră

bună, scornind lucruri urâte. Adevărul este că am o mașină în Elveția, dar eu am avut întotdeauna o mașină, chiar și în Africa. Eu nu am nicio casă, așa cum îți povestește lumea, ci plătesc în fiecare lună chirie. Iar treaba cu avionul personal, nu pot decât să râd, când aud așa ceva.”

Într-adevăr, chiar dacă răutatea oamenilor mă întristează, nu pot să nu râd, când mă gândesc cum ar fi să am un avion personal cu care să mă plimb când vreau. Lketinga, dimpotrivă, se uită consternat și-mi spune cu vocea lui dură: „It’s okay, now I believe you, really. Acum, după ce mi-ai explicat totul, te cred. Dar, câteodată, pur și simplu nu mai știu ce este adevărat. Și James povestește atâtea lucruri, iar eu trebuie să îl cred, deși, câteodată mă îndoiesc. Cred că el, pentru că a fost la școală, vrea să facă carieră de ministru. Dar eu sunt un sambur, un sambur adevărat, care are animalele și familia lui. This is okay for me.”

Îi iau mâna fostului meu soț și mă uit la el, încercând să-l lămuresc: „Nu m-aș fi întors aici, dacă aș fi făcut vreodată, cu intenție, ceva nedrept. Când am plecat, nu voiam nimic altceva decât să-mi apăr viața. Și cred că poți avea încredere și în fratele tău. Pe cine altcineva vrei să crezi, dacă nu propria ta familie?” După aceste cuvine mă întorc, ca să-mi stăpânesc emoția. Albert și Klaus aproape ne-au ajuns din urmă.

Între timp am ajuns la albia secată a râului și îmi pare bine că este atâta activitate aici. Direct în fața noastră se află câteva cămile și o gaură cu apă, din care răsună un cântec vesel. Deodată, văd două brațe ieșind din gaură, într-o mișcare uniformă, care toarnă cu măiestrie apă dintr-o găleată într-o

copaie, pe fundul căreia este pusă o folie de plastic. Cămilele sorb imediat lichidul delicios. Când ne apropiem, animalele se întorc și pleacă încet de acolo. Războinicul, ale cărui brațe le-am văzut, se uită în sus, se oprește din cântat și iese din groapă. Se uită sceptic la noi, răspunzându-i, în același timp, lui Lketinga la formulele obișnuite de salut, după care se îndreaptă încet spre cămile. Este ora la care o mulțime de fete, băieți și războinici vin cu turmele lor la râu. În cel mai scurt timp, toată albia râului se „populează” cu sute de capre și, pe alocuri, de oi de toate culorile. Cam la 200 de metri de noi, mai descoperim un pâraiaș. Nisipul din jurul lui este, în cea mai mare parte, închis la culoare, asta însemnând că, în stratul imediat următor, mai curge încă apă. Ceva mai departe, în josul râului, era înainte „locul nostru de spălat”, unde Lketinga și cu mine ne spălam mereu unul pe celălalt. Astăzi, acolo nu mai curge apă.

Mergem mai departe, spre mulțimea de capre. Fetele, îmbrăcate tradițional, încearcă fiecare să-și țină turma ei laolaltă. Războinicii umblă țațoș printre ele. Pe mine mă surprinde faptul că unii bărbați, în loc de sulite, poartă la ei arme. Lketinga îmi explică de ce: „De când cu încăierarea sângeroasă cu localnicii turkana, avem multe arme aici.” Acest nou mod de înarmare creează o atmosferă aproape amenințătoare. Remarc faptul că niciuna din fete nu mai este îmbrăcată cu acea piele tăbăcită, decorată cu perle de sticlă, ci toate poartă sub kanga o fustă europeană, de cele mai multe ori în carouri. În schimb, sâniilor lor goi sunt, ca și până acum, acoperiți cu podoabele tradiționale, care atârnă la gât.

Peste tot, caprele behăie, făcând mare zarvă. Lketinga

schimbă, pe ici, pe colo, câteva cuvinte cu ciobanii. Mergem mai departe și ajungem la un copac uriaș, unic în felul lui, care tronează pe malul râului și care te invită să poposești sub el. Lketinga și cu mine ne așezăm pe o rădăcină puternică și urmărim, de pe o poziție ușor ridicată, agitația febrilă de la râu.

Lketinga arată spre o fată tânără, care tocmai vine cu turma la râu. O recunoaște încă de departe și-mi spune că aceasta este Natascha. Când aud cum o cheamă, îmi ciulesc urechile. Așa am botezat-o eu, acum șaisprezece ani, pe prima fiică a unui frate vitreg de-al lui Lketinga. Eram în vizită în Sitedi, când m-am trezit că mi se pune în brațe copilul nou-născut, dezbrăcat. Când am întrebat cum îl cheamă, mama ei a râs și mi-a spus: „Dă-i tu un nume de mzungu, pentru că, încă, nu are unul.” Instantaneu, m-am gândit la Natascha. Mă bucur că și-a păstrat numele acesta.

Iar acum, ea se află la numai câțiva metri de noi. Vreau să o salut și îl iau pe Lketinga cu mine. Bineînțeles, ea nu mă cunoaște, știe doar că eu i-am dat numele. Este foarte timidă și nu scoate niciun cuvânt. Hainele îi sunt cârpite în mai multe locuri. Mă supăr că nu am la mine nimic să-i dau, nici măcar câteva dulciuri.

Când îi spun lui Lketinga că aș vrea să-i fac ceva cadou, el propune să-i dau câțiva șilingi, cu care ar putea să tragă o fugă în sat și să-și cumpere o kanga frumoasă. Stau puțin pe gânduri și îl întreb cine va avea grijă în timpul acesta de caprele ei. Atunci, Lketinga vorbește cu un războinic, care își paște și el turma la râu. Acesta este de acord să aibă grijă de animalele Nataschei, până se întoarce ea. Fata ia banii și merge cu pași

grăbiți în direcția Barsaloi.

În timp ce este plecată, eu mă uit tot timpul spre turmă. Sper să nu se piardă nicio capră, altfel schimbul nu ar fi deloc avantajos pentru fată. Eu m-am mirat mereu, cum reușește fiecare să-și țină animalele lui separat. Majoritatea caprelor sunt albe, iar pentru ochiul meu neformat, sunt greu de deosebit.

Ne așezăm din nou la umbra copacului și savurez priveliștea superbă asupra albiei râului. În spatele nostru, puțin mai departe, doi războinici stau dezbrăcați în nisip și-și spală trupurile grațioase, închise la culoare, în timp ce straiile lor cele roșii stau pe o stâncă la uscat, în soarele fierbinte. Nimeni nu le dă atenție. Este o atmosferă pașnică, aproape biblică.

Peste puțin timp, Lketinga spune: „Natascha is coming back.” Într-adevăr, o văd sărind pe drum cu un șal pe umeri, galben ca soarele. Este minunat să vezi cu câtă bucurie lasă să-i fluture această cârpă pe spate. Timidă, ea îmi mulțumește și vrea chiar să-mi dea restul, ceea ce mă impresionează cu adevărat. Pentru mine, acest cadou este ieftin, nu costă aproape nimic, iar acestei fetițe nu-i vine să creadă ce noroc a avut. Pur și simplu așa, din senin, a primit ceva de îmbrăcat. Mă bucur împreună cu ea și văd cum se întoarce cu pași grăbiți la turma sa.

Pentru moment, mă gândesc la Napirai, care este cam de aceeași vârstă cu ea. Ce-i drept, ca să-i găsec ei ceva potrivit de îmbrăcat, este mult mai complicat. Întâmplarea cu Natascha face să-mi crească buna dispoziție și încep să mă liniștesc după conversația anevoioasă cu Lketinga. Se simte, totuși, că între noi există încă o distanță considerabilă.

Pe măsură ce arșița crește, albia râului se golește treptat.

Deodată, mă trezesc în fața mea cu o femeie bătrână, care îmi arată picioarele sale, cu o piele uscată și crăpată, aproape gri. Îmi dă de înțeles că ar avea nevoie de o cremă. Din păcate, nu pot să o ajut. Bine că are Klaus la el crema lui de soare, cu care femeia se arată mulțumită. După aceea, pleacă la fel de neașteptat cum a și apărut. Ne îndreptăm și noi spre casă. Peste tot, în apropierea malului, caprele stau la umbra copacilor. Acum este foarte cald și, fără pantofi, nici nu am putea atinge pământul nisipos.

FOSTUL NOSTRU MAGAZIN

În sat este liniște, lumea s-a retras la umbră sau în colibe. Caut cu privirea fostul meu magazin. După puțin timp, mă aflu în fața unei clădiri dărăpănate. Se vede, însă, cât de luxos a arătat cândva magazinul nostru. Peste tot se desprinde vopseaua de pe pereți. Ferestrele sunt închise cu un grilaj, iar ușa este încuiată. Deasupra este scrijelit pe zid cuvântul „Hotel”. Tocmai când încerc să arunc o privire înăuntru, ușa se deschide pe neașteptate. Aproape că iese din balamale. Proprietarul este bărbatul care, atunci când am sosit în sat, mi-a sărit primul de gât. După cum arată și cum miroase, are probleme cu alcoolul. Ne poartă înăuntru și le povestește lui Albert și lui Klaus amănunțit, cât de mult și din greu am muncit eu înainte în acest magazin. Se pare că el cunoaște toată povestea mea de-aici, din Barsaloi și are, ca și până acum, toată admirația față de mine. Eu, însă, nu-mi aduc, pur și simplu, aminte de el.

Mai târziu, când îl întreb pe Lketinga de el, îmi spune: „A, omul ăsta este un nebun, nu vorbi cu el!” Dar mie nu mi se pare că este nici nebun, nici prost. El a închiriat magazinul cu ceva timp în urmă și l-a transformat într-un hotel. Când mă uit înăuntru, simt că mă lovește trăsnetul. Rafturile, care erau înainte aici, sunt putrede sau rupte. Totul este plin de mizerie. În partea din spate, unde am locuit și noi odată, se află așa-zisul hotel. Acesta este separat de restul încăperii doar prin niște cârpe mari, care au rolul de a crea o sferă privată. Bineînțeles, nu sunt puse la dispoziție nici paturi și nici saltele. Bărbatul ne spune că oaspeții lui nu au nevoie de așa ceva, pentru că ei, oricum, dorm pe jos. Decepționată și chiar scârbită, plec din clădirea care, odinioară, a fost singurul magazin alimentar adevărat din Barsaloi și în care eu, de multe ori, am trudit până am căzut din picioare.

Mergând mai departe prin sat, aud din toate părțile cum mă salută lumea, spunându-mi „Mama Napirai”. În rest, atât în sat, cât și în enclava familiei mele africane s-a făcut liniște. Adulții s-au retras, iar copiii sunt la școală sau cu animalele. Numai Stefania, cu felul ei calm și retras și copiii ei, Saruni și Little Albert sunt aici. Lketinga întreabă îngrijorat dacă ne este foame. Noi nu putem să răspundem decât afirmativ la această întrebare, așa că propun să gătim ceva împreună cu Stefania. Bărbații sunt de acord și pleacă. Lketinga se duce, probabil, la noua lui soție, iar Albert și Klaus se duc să se odihnească la noi în tabără.

ÎNTRE FEMEI

Hotărâm să facem un ghiveci din orez, morcovi, varză și carne, în bucătăria cea mică, într-un cui lângă fereastră, atârnă pulpa din față a caprei tăiate ieri. Stefania o dă jos și mi-o pune în brațe, după care începe să taie cu tesacul bucățele din ea, la milimetru de degetele mele. Nici nu vreau să mă gândesc că această carne crudă a stat toată ziua în căldură și nu la frigider. Fierbem totul la un loc, într-o oală mare și, spre mirarea mea, Stefania pune un condiment gata cumpărat. Pe vremea mea, se condimenta numai cu sare.

Încerc să încep o conversație cu ea, dar se dovedește a fi dificil, deși vorbește bine engleza. Ea răspunde la întrebările mele, dar, din proprie inițiativă, nu spune nimic. Pur și simplu, femeile tinere nu sunt obișnuite să discute cu străini, iar cu bărbați, nici atât.

Când îl iau mai târziu pe James la întrebări, îmi confirmă ceea ce am constatat și eu: „Da, este normal ca femeile sambur să nu vorbească mult. Cu persoane instruite, cum este Stefania, este mai simplu. Noi doi discutăm multe lucruri, unul cu celălalt. Dar frații mei, de fapt toți cei din generația mai bătrână, sunt de părere că, dacă trebuie să vorbești cu soția ta, atunci să folosești cuvinte puține și propoziții scurte și exacte. O fată sau o femeie care vorbește mult și tare, nu este o femeie bună și nici nu este ascultată. De cele mai multe ori, bărbatul este acela care rezolvă o problemă sau ia decizii. Femeia nu are altceva de făcut decât să-l asculte și să nu discute.”

Din nou îmi dau seama că, în ochii lor, eu nu am corespuns

idealului lor de femeie. De cele mai multe ori, eu eram cea care rezolva o problemă și care, câteodată, ridica tonul și devenea irascibilă.

În ciuda afirmațiilor lui contrarii, nu l-am văzut nici pe James niciodată vorbind mai mult cu soția lui sau să o fi atras în vreo discuție. Aproape mereu, ea stă deoparte cu copiii, ascultă fără să spună nimic sau ne face ceai. Pentru că ea nici nu mănâncă împreună cu noi, nu putem face să dispară această distanță.

În timp ce mâncarea este pe foc, vine sora lui Lketinga și mă roagă să mă duc în coliba mamei. În manyatta o găsesc pe mama întinsă pe pielea de vacă, moțâind. Se ridică imediat și râde la mine. Sora lui Lketinga suflă cu măiestrie în jar, și, înainte ca focul să se întetească, manyatta se umple pentru scurt timp cu fum. Ea pune pe foc o oală cu bucățele de carne prăjită și-mi dă de înțeles că sunt pentru mine.

Mama mi-a gătit carnea mea preferată! Și-a adus aminte că îmi plăcea cel mai mult carnea, așa, cum o prăjea ea. Plină de satisfacție, încep să mănânc. Pentru câteva secunde, mă gândesc la Albert și la Klaus și am muștrări de conștiință. Eu mă simt bine aici, în timp ce lor le ghiorăie stomacul de foame. Mama se uită calmă la mine și spune întruna: „Tamada, tamada – ia, ia.” Râde la complimentele făcute de mine, deși nu înțelege cuvânt cu cuvânt ce-i spun.

Mă enervează faptul că, după paisprezece ani, nu pot avea cu cineva o conversație, fără ajutor din partea cuiva. Oare cum făceam înainte? Sora vorbește ceva kisuaheli și așa înțeleg, din când în când, câte ceva, dar nu pot răspunde. Într-un fel, bănuiesc că mă roagă, printre altele, să-i dau bani. Scotocesc și

găsesc două bancnote, din care una i-o dau surorii, iar pe cea mai mare, mamei. Femeia mai tânără îndeasă imediat banii sub podoabele de la gât, iar mama îi împinge cu piciorul sub pielea de vacă, fără să arunce nicio privire asupra lor. Deși, transformat, nu sunt decât zece curo, sunt sigură că ea nu a văzut niciodată o bancnotă atât de mare. De unde să fi avut mama atâția bani? James îi aduce tot ce îi trebuie. Bucuroase, amândouă îmi mulțumesc, spunându-mi: „Asche oleng.”

VIAȚA CEA NOUĂ A LUI JAMES

Peste puțin timp, aud zgomotul de motocicletă al lui James. Mâncarea ar trebui să fie gata, așa că mă întorc și îl salut pe James, care pare epuizat. Saruni, fiica lui, sare imediat la tatăl ei în brațe și îl strânge la piept. Ea este un fan absolut al tatălui. James îi dă drumul imediat și povestește despre comisia de examen, care i-a inspectat școala. Acesta a fost motivul pentru care a trebuit să se ducă neapărat la școală, deși se simțea bolnav și obosit. Bănuiește că are o ușoară criză de malarie. Într-adevăr, pe față are broboane de sudoare.

Aici, fiecare se îmbolnăvește, din când în când, de malarie. La oamenii sănătoși și robuști, simptomele se aseamănă cu cele ale unei gripe și, în cele mai multe cazuri, după câteva zile se vindecă. Cu toate acestea, nu este de glumit, malaria fiind în continuare în Kenya una din cauzele cele mai dese de deces. Slavă Domnului, simptomele pe care le are James sunt ușoare și, probabil, nici nu este malarie.

În decursul serii, îmi dau seama în ce stare de stres, aproape europeană, trăiește deja James. În calitate de director de școală, are mult de lucru, conduce diverse activități împreună cu misiunea, este capul unei familii cu patru membri, îl ajută pe Lketinga să-și construiască casa, se ocupă de aprovizionarea magazinului său și multe altele. În ultimul timp, aleargă de la o întâlnire la alta, în timp ce lumea din jurul său a rămas, într-un fel oarecare, pe loc. Fără motocicletă, toate acestea nici nu ar fi posibile. Dar, pentru că o are, fiecare așteaptă de la el să rezolve și mai multe. Astfel, motocicleta a adus multe avantaje, dar și dezavantaje. În cazul său, se poate vedea clar că progresul conduce, în mod automat, la stres. El nu își îndeplinește sarcinile mai repede, ca să câștige timp liber, nu, el le rezolvă pe toate în cel mai scurt timp, ca să poată realiza apoi și mai multe. Din punct de vedere material, viața lui a devenit mai ușoară, dar sănătatea lui are clar de suferit, din cauza atâtor solicitări. Există zile în care nu se poate duce la serviciu decât dacă ia tablete pentru dureri de cap. Foarte tipic europenilor! El ar putea, desigur, să se angajeze la mai puține, dar, după cât se pare, este deja infestat cu virusul „Succes cu orice preț”. Ne spune că ar dori să învețe și mai mult și că s-a înscris, cu puțin timp în urmă, la cursurile de perfecționare de la Universitatea din Nairobi.

Când Lketinga vine din nou să stea cu noi, ne așezăm la masă și fiecare are în față o farfurie plină. James mănâncă pentru doi și, de aceea, nu cred că are, într-adevăr, malarie. Din nou, Stefania și copiii nu mănâncă cu noi, ci stau deoparte și se uită, lucru care pe noi ne afectează. James, dimpotrivă, ne liniștește,

spunându-ne că ele mănâncă mai târziu, când suntem noi gata. Conform tradiției, aici mănâncă întâi bărbații și apoi femeile și copiii. Asta înseamnă că eu sunt considerată bărbat.

MICI CADOURI

Nu mai am răbdare până terminăm de mâncat, ca să putem împărți, în sfârșit, cadourile. Când sosește momentul, vine și mama în casă la James. Este pentru prima dată când o văd că ia loc pe un scaun. Stă impozant acolo și se sprijină de un toiag lung și subțire. Totuși, se vede că nu se simte atât de bine în acest mediu, deși până la manyatta ei sunt numai douăzeci de pași. În plus, aici sunt și sora lui Lketinga, un frate pe care eu nu-l cunosc și un card de copii. Încep cu rochițele, tricourile și puloverele pentru copiii mici, Little Albert, Saruni și sora vitregă a lui Napirai, Shankayon. Pentru ea am la mine două fuste drăguțe. Apoi, mama primește mai multe fuste. Prima este dintr-un material rezistent, verde închis. Mama nu arată nicio emoție. A doua este ceva mai deschisă. Abia când îi dau fusta cu flori, în culori vii, cu greu își mai poate ascunde bucuria. Și șalul frumos, de un albastru regal, o încântă foarte tare. Este mulțumită. Fratelui, pe care eu nu îl cunosc, îi dau o pătură, iar sora și soția lui James primesc câte o fustă și o kanga. Lketinga urmărește totul cu exactitate și mă întreabă, râzând, dacă mai am și pentru el ceva în geanta, care, între timp, aproape s-a golit. Întâi îi dau o pătură roșie-galbenă, care trezește mare interes și o fustă pentru soția lui. Nu știam că acum are două

soții. Pentru că niciuna din ele nu este de față, îl las pe el să hotărască cui îi dă cadoul. Bărbații primesc cămăși, Lketinga, firește, una roșie. Mai urmează niște ceasuri mai simple pentru fostul meu soț și soția lui, precum și pentru James și Stefania, și cu asta, cel puțin geanta mea, se golește.

Albert, însă, a adus și el cadouri personale pentru familie. Toate lucrurile sunt admirate, iar ochii celor care primesc cadourile strălucesc ca cei ai unor copii în fața bradului de Crăciun. Când editorul meu despachetează cele două binocluri, unul pentru James și altul pentru Lketinga, cei doi nu știu, la început, ce să facă cu ele. Așa că Albert se duce cu ei afară și le arată. James ține binoclul în fața feței, învârte de roțițe și strigă, deodată, emoționat: „Eu văd acolo, pe partea cealaltă, în fața muntelui, o manyatta și în fața ei două capre! Se vede atât de clar, de parcă ar fi vecini cu noi. Incredibil!” Lketinga îl încearcă și el cu răbdare pe al lui, până când vede, în sfârșit, ceva. Acum, cei doi stau cu binoclurile la ochi și discută aprins în limba lor, maa, limbă pe care nu o înțelege nimeni. Scena este atât de ciudată, încât ne vine să râdem. Până și Stefania, care este atât de retrasă, vine să se uite și ea. Iar de copii, nici să nu mai vorbim. Precis, acestea sunt cele mai palpitate cadouri pe care le-au primit vreodată!

După ce s-au liniștit cu toții și s-au adunat în casă, despachetez, în cele din urmă, un radiocasetofon, ca să ascultăm caseta pe care sunt înregistrate vocile familiei mele din Elveția. Deodată, se face liniște deplină în încăperea și toți ascultă cuvintele mamei mele, ale soțului ei, Hanspeter și ale fraților mei. Când aud vocea puternică a fratelui meu, râd toți.

Lketinga îi recunoaște imediat glasul și dă din cap, spunând vesel, cu vocea lui răgușită: „Yes, I remember Jelly and Eric, really, I remember.” După o scurtă pauză, o aude vorbind, pentru prima dată, pe fiica lui, Napirai. Încordat la maxim, stă țeapăn pe scaun și ascultă, fără să schițeze niciun gest. La sfârșit, când urmează o melodie cântată la flașnetă, se uită la mine și spune: „Okay, it’s okay! I remember all and I wait for my child.”

James este încântat și îmi mulțumește bucuros, deși observă că aparatul funcționează cu opt baterii, care, aici, în Kenya, sunt foarte scumpe. Îngândurat, el constată că nici măcar școala nu are un astfel de aparat grozav. CD-player-ul trebuie să-i explic eu mai întâi cum funcționează, pentru că așa ceva el nu a văzut niciodată. Mama se întoarce în manyatta ei. Ceilalți își analizează cadourile, își compară ceasurile și binoclurile și pipăie materialele.

Din păcate, mai sunt câțiva copii acolo, pentru care nu mai am hăinuțe, pentru că, pur și simplu, nu am știut că locuiesc și ei aici în enclavă și că, în parte, sunt întreținuți de James. Ca să poată merge la școală, ei efectuează câteva munci în casă, în schimbul cărora primesc cazare și masă. Este clar, părinții care locuiesc departe își trimit copiii la rude în sat, ca să poată frecventa școala. Mie mi se rupe inima că, în afară de câteva dulciuri, nu le pot oferi nimic. Acasă am atâtea lucruri care i-au rămas mici lui Napirai. Aici, orice copil ar fi mai mult decât fericit dacă le-ar avea, chiar dacă haina respectivă ar fi prea mică sau prea mare. Lketinga mă liniștește, spunându-mi să nu-mi fac griji, copiii fiind mulțumiți cu asta.

Mai sunt câteva ore și se întorc caprele acasă. Înainte de asta, aș vrea să mă spăl și eu puțin, până mai este lumină și soare. Lketinga trimite imediat o fetiță în prima manyatta, ca să-mi aducă un lighean de plastic. Este de admirat cum se ajută toți între ei. Acest lucru m-a surprins și la mama în manyatta. Când beam chai împreună la ea, nu avea, bineînțeles, șase câni. Atunci, a trimis-o pe o fetiță la vecini, ca să împrumute câteva.

Tocmai ca să dea o mână de ajutor în astfel de situații, se obișnuiește ca la bunica să locuiască o fetiță. Conform tradiției, prima fiică a unuia dintre copiii ei este crescută de ea. În momentul de față, Shankayon o ajută mult după ce vine de la școală. De când mama ei a plecat, acum câteva săptămâni, ea locuiește la bunica. Lketinga nu poate spune când și dacă soția lui se mai întoarce, pentru că s-a îmbolnăvit din cauza atâtor avorturi. Bineînțeles, fetița este cu tatăl ei aici, dar eu văd că Lketinga nu se ocupă prea mult de fiica lui, așa cum face James. Îmi aduc aminte că Lketinga se purta cu Napirai, prima lui fiică, mult mai atent, deși atunci ea era încă mică. În mod normal, tații nu prea se ocupă de copii, atunci când aceștia sunt foarte mici. James, la fel, nici măcar nu s-a uitat la copilul lui cel mai mic sau să-l fi ținut în brațe în fața noastră, așa cum a făcut cu Little Albert și Saruni.

Fetița se întoarce repede cu un lighean de plastic și Lketinga îl curăță cu puțină apă, înainte să mi-l dea. Iar mă impresionează, cât de atent se poartă el cu mine. Îi mulțumesc și plec.

În tabără este liniște, așa că, umplu ligheanul cu apă și caut un loc unde mă pot spăla, pe cât posibil, să nu fiu văzută de nimeni. Peste câteva minute, mă simt, în haine curate, ca nou-

născută. Tocmai când vreau să mă duc din nou în enclavă, aud o voce de la misiune, care mă strigă. Este angajata, pe care eu o cunosc de când locuiam aici. În timp ce discutăm, ea îmi spune: „Corinne, nu te mai spăla aici afară, nu se cade pentru o femeie. Data viitoare vino la misiune, aici poți face un duș.”

Bucuroasă, îi mulțumesc pentru oferta la care nu mă așteptam și o întreb cum aș putea să dau de părintele Giuliani, pentru că, peste câteva zile, am vrea să-l vizităm. Îmi spune că aș avea posibilitatea să-l contactez de două ori pe zi prin radio, dimineața devreme, la ora șapte, sau seara, la ora șase și că putem veni oricând să folosim stația ei radio. Bucuroasă de noutatea aflată, mă întorc în enclavă, la ceilalți.

Klaus, cu camera lui de filmat, a devenit între timp centrul atenției enclavei. Toți se amuză copios, văzându-se pe monitor. Mulți nu s-au văzut până acum nici măcar în oglindă. De aceea, de multe ori Klaus stă pe jos cu pantalonii lui deschiși la culoare și, în jurul lui și al monitorului, se îngrămădesc permanent cel puțin opt capete. Două zile mai târziu, Lketinga mă întreabă mucalit, de ce se îmbracă Klaus tot cu pantalonii aceia murdari, când el însuși se schimbă pentru noi în fiecare zi.

VIAȚA ÎN ENCLAVĂ

Mă îndrept spre manyatta mamei. Ea stă în fața colibei și în jurul ei s-au adunat câteva femei. Din nou, toată lumea mă salută călduros și-mi dă mâna. Peste tot văd fețe zâmbitoare de toate vârstele.

Ceva mai deoparte, văd o femeie cu un copil în fașă, care se uită spre mine. Nu poate fi foarte bătrână, deși fruntea ei este plină de riduri, iar la ochi are niște cearcâne pronunțate și negre. Dacă mă uit la ea, își întoarce imediat privirea și nu scoate niciun sunet. Oarecum, mi se pare cunoscută. După puțin timp, îmi aduc consternată aminte că este fata la a cărei incizie am fost de față.

Dumnezeule, cât de bătrână și de resemnată arată această fată! Avea cam doisprezece ani, atunci când am văzut-o în coliba în care a avut loc acest ritual. Stătea întinsă pe o piele de vacă și râdea vitează, deși cu două ore înainte fusese tăiată cu o lamă de ras, fără anestezie. În ciuda vârstei ei fragede, ea nu a lăsat să se vadă pe fața ei nicio durere. Era mândră și răspândea în acea manyatta modestă o aură care, pe mine, m-a impresionat. Atunci, am ieșit rușinată afară din colibă, pentru că mă așteptam să dau de o grămadă de oameni văicărindu-se. Iar acum, mă întreb, ce s-a ales din fata aceea mândră și veselă?

În orice caz, foamea pare să fi lăsat urme asupra ei. Mă duc la ea și o întreb dacă nu era ea fata vecinilor noștri. Zâmbește și-si întoarce privirea. Nu cedez, și-i spun că știu că înțelege engleza mea, pentru că a fost o perioadă de timp la școală. Acum văd că-i strălucește și ei chipul pentru câteva secunde, poate pentru că vede că cineva se interesează din nou de ea.

Acum apare și fratele ei. Este îmbrăcat în războinic și arată și el mai bătrân și mai trecut decât alții de vârsta lui. Mă salută, pronunțându-mi numele. Gura sa este încremenită într-un zâmbet permanent, aproape sinistru. Sunt sigură că această familie o duce greu și, cu toate acestea, nu știu cum să-i ajut. Nu

pot să mă postez în mijlocul satului și să împart bani. Atunci, ar fi imposibil să nu se iște un conflict și, în cel mai scurt timp, ar trebui să fugim de-acolo, pentru că am fi luați cu asalt. Ca să le dau ceva pe ascuns, iar nu pot, pentru că eu sunt în permanență înconjurată de o grămadă de lume.

În timp ce mai stau încă pe gânduri, aud deja primii clopoței și câte un behăit răzleț de capre. La scurt timp după aceea, iezișorii din coliba cea mică din spatele meu încep să țipe și abia te mai înțelegi om cu om. În cel mai scurt timp, enclava se umple de capre albe, care aleargă în toate direcțiile. Văd cum mama tocmai o gonește pe una care venea țintit să intre la ea, în manyatta. Se pare că este mama unuia din iezișorii priponiți. Imediat apar mai multe femei și fete care se apucă de muls. Unele fete, nu cu mult peste zece ani, își țin, în același timp, frățiorii lor mai mici, pe spate.

Lketinga pășește mândru prin turmă, cu pătura lui cea nouă, roșie-galbenă. Din când în când, mai controlează câte o potcoavă sau o ureche a unei capre. James s-a schimbat și el pentru întoarcerea caprelor și acum are pe el o kanga. Noi, cei trei albi, ne uităm fascinați la toată forfota și constatăm că enclava se umple de viață, atunci când sunt și copiii aici.

La ora aceasta apar surprinzător de mulți vizitatori, majoritatea bărbați în vârstă. Se strâng să bea împreună ceai. Astăzi, se află printre ei și bărbatul de la „hotel” și cerșește pe ascuns de la Albert câțiva șilingi pentru o bere. Pe lângă altele, îmi arată spre o fată de circa șaptesprezece ani, spunându-mi, pe un ton conspirativ, că aceasta este noua soție a lui Lketinga.

La numai câțiva metri de noi, ea tocmai mulgea o capră. Se

pare că a fost cu o parte din turmă la păscut, pentru că, până acum, nu am văzut-o. Desigur, nu este ușor pentru ea, având în vedere că, abia cu o lună în urmă, a avut loc căsătoria sa și, odată cu aceasta, incizia.

Încerc, cât pot de discret, să mă uit la ea. Este o fată tânără, robustă, poartă podoabe tradiționale, specifice sâmburilor și pare a fi timidă și cam nesigură pe ea. Nu este de mirare, pentru că nu trăiește de multă vreme aici. Casa ei de până acum se află la o depărtare de câteva ore de mers și nu știu când își va mai vedea părinții sau prietenele. Este încă străină aici și, în plus, trăiește cu un soț pe care nu îl cunoaște și care, pentru ea, este și în vârstă. Cu cât mă pun mai mult în situația fetei, cu atât mai mult mi se face milă de ea. Pentru că este pe înserate, nu-i văd prea bine fața, dar îmi propun ca mâine să mă uit mai atentă la ea. Ciudat că Lketinga nu mi-a prezentat-o încă pe soția lui cea nouă!

James ne întreabă dacă vrem să mai mâncăm ceva, pentru că soția lui ar putea să ne facă spaghetti. Mie îmi vine să râd. Înainte, oamenii de aici, chiar și în Mombasa, strâmbau din nas când vedeau mâncarea aceasta, spunând că noi, albi, mâncăm viermi! Iar acum, ei gătesc spaghetti până și aici, în tufișuri. Cum s-au mai schimbat vremurile! Nici unuia dintre noi nu-i este foame, pentru că senzația de saturație de la ghiveci încă nu a dispărut. Eu mă rezum doar la un chai cu lapte de capră calduț, abia muls.

Între timp s-a întunecat și peste tot, în colibe, se discută aprins și se gătește. Mai întâi se pregătește chai, după care mămăligă, numită ugali. Copii de toate vârstele aleargă de la o manyatta la

alta, având mereu câte o sarcină mărunță de îndeplinit. James se simte din nou cam rău și are febră, iar la noi începe să se facă simțită o anume epuizare. În permanență suntem înconjurați de lume. Nu există nicio secundă în care să ne putem retrage o jumătate de oră și să dăm frâu liber sentimentelor. Tot timpul se află în jurul nostru femei, bărbați și mai nou și copii, care stau, pur și simplu, și se uită la noi sau care ne vorbesc în limba maa, pe care abia o înțelegem.

M-au vizitat chiar și câțiva bărbați tineri. Doi dintre ei au fost colegi de școală cu James și veneau deseori la noi în casă și jucam cărți. Mă bucur să-i văd și să aflu că, în general, sunt bine. Ce-i drept, toți au aceeași problemă: nu au serviciu. De aceea vor să studieze mai departe, dar nu au sponsori. Mă roagă să-i sprijin financiar. Bineînțeles, este greu să-i promiți unuia și celorlalți nu. Cum să faci o alegere corectă? În plus, toți sunt de vârsta lui James, adică cu puțin trecuți de treizeci de ani. Le promit că voi reflecta asupra acestui lucru și am de gând să mă consult și cu misiunea.

SEARA LA MISIUNE

Ca să le oferim tuturor posibilitatea să se odihnească, hotărâm să renunțăm la o cină în comun și să ne retragem în tabără. Ne dăm întâlnire pentru a doua zi de dimineață, când urmează să avem o discuție amănunțită cu James, Lketinga și mama. Pe mine mă interesează încă multe lucruri din trecut.

În tabără, ne așezăm pe scaunele pliante, iar Francis și John,

șoferii noștri, aprind lămpile, ca să avem ceva lumină. Ca să încheiem ziua cu bine, ne desfătăm cu o gură de vin roșu și ceva de ronțait din mașină. Mă gândesc că, în comparație cu vremurile când trăiam eu aici, la Barsaloi, în această călătorie, precis, nu voi pierde niciun kilogram.

Le povestesc despre posibilitatea de a intra în legătură cu părintele Giuliani prin stația radio și ne propunem să încercăm chiar mâine. Peste două zile suntem programați la filmările „femeii albe masai”, așa că, după aceea, am putea să-l vizităm pe Giuliani și apoi să ne întoarcem din nou aici, la Barsaloi, pentru petrecerea de rămas bun. De asemenea, este oportun să părăsim temporar familia, ca să-i lăsăm să se liniștească toți, puțin. De când am apărut noi, viața lor și-a ieșit din ritm. Și James a dat de-nțeleș că, din când în când, trebuie să se ducă la școală.

În timp ce discutăm, patru femei în costum de soră trec ușor pe lângă noi, îndreptându-se spre misiune. La scurt timp după aceea, apare părintele columbian cel nou și se așază lângă noi. Se interesează de starea noastră de sănătate și cum a decurs șederea noastră până acum. Îl interesează foarte tare cum se comportă Lketinga față de mine și se bucură, când aude că nu avem probleme și că am fost primiți foarte bine. Ne povestește că el și cu James au demarat câteva proiecte. De exemplu, James este mediatorul și administratorul financiar al unui grup de femei, care confecționează podoabe tradiționale și care sunt vândute, apoi, mai departe, până în Nairobi. Pentru că femeile sunt plătite la bucată, unele și-au putut construi deja case de lemn modeste. Mă impresionează ceea ce aflu, pentru că, în

acest fel, sunt ajutate, în special, femeile.

Părintele povestește că el se află aici, la Barsaloi, de cinci ani și, cu puțin timp înainte de sosirea lui, avuseseră loc luptele sângeroase cu localnicii turkana. Aflăm câte ceva și despre misiune, din perioada de după fuga mea. Imediat după mutarea părintelui Giuliani în anul 1991, au venit alți misionari. Unul dintre ei a murit de malarie. Mai mult de un an de zile s-au făcut încercări zadarnice ca să-i salveze viața. Când aud această poveste, mă cutremur, pentru că îmi aduc aminte de perioada cumplită în care și eu am fost bolnavă de malarie. Nu numai o dată m-am aflat în pragul morții. Deosebit de dramatică a fost starea mea de sănătate cu două luni înainte de a se naște Napirai. Părintele Giuliani a reușit atunci să împiedice producerea celui mai mare rău, chemând prin stația radio Flying Doctors, care m-au dus, în ultimul moment, la spitalul din Wamba. Da, tocmai mi-am dat seama, cât de aproape de moarte m-am aflat eu atunci.

Interesați, noi îl întrebăm dacă știe ceva mai exact despre atacurile localnicilor turkana, iar părintele începe să povestească ce a auzit el: „I-a luat pe toți pe nepregătite, deși, cu câteva luni înainte, avuseseră loc, mai mereu, atacuri asupra persoanelor, soldate și cu morți. Aici în regiune, incidentele mai mici între sâmburi și tribul învecinat turkana nu mai erau ceva cu totul neobișnuit. Dar ce s-a întâmplat la începutul lui decembrie 1996 i-a surprins pe toți. Ziua a început normal. Războinicii și copiii au plecat dimineața din sat, împreună cu turmele lor, ca în fiecare zi. Cu iuțeala vântului, s-a răspândit zvonul că, în noaptea de dinainte, tâlhari de drumul mare ar fi

stat pe marginea drumului în jurul focului. Nimeni nu știa, însă, ceva mai exact. Spre prânz, circa 600 de turkana, înarmați cu arme, au atacat întregul teritoriu din jurul satului Barsaloi. Au venit din munți și au gonit, din toate părțile, animalele și oamenii în vale, înspre ținutul turkana. Cine se împotriva cu sulițele, indiferent că erau copii, femei sau războinici, era, pur și simplu, împușcat. Când s-au auzit aici în sat primele împușcături, nu știa încă nimeni ce se petrece, până când nu au venit primii oameni și au povestit. După un mic consiliu, s-a hotărât ca toți să fugă, cât pot de repede. Exista o singură direcție, care era, oarecum, liberă. Sâmburii nu puteau face nimic și au fost nevoiți să asiste, neputincioși, cum le sunt izgonite toate animalele. Erau peste 20 000 de capre și câteva mii de vaci. Oamenii s-au refugiat. Se puneau doar problema supraviețuirii. Nimeni nu și-a putut explica atunci, de ce locuitorii turkana erau, dintr-odată, atât de bine înarmați. Invazia a avut aspectul unei crime organizate.

Cei patru preoți, care erau atunci aici, nu au vrut să părăsească misiunea și le-au oferit oamenilor adăpost în biserică. Și ei au fost atacați, iar fiica unei angajate a fost omorâtă. Un preot a fost împușcat în picior, iar altul în mână. Mai târziu, când au fost găsiți, erau toți sub stare de șoc. În cel mai scurt timp, misiunea a fost evacuată. S-a cerut ajutor la Nairobi, dar a durat zile întregi până s-a întâmplat ceva. Între timp, s-au adunat toți sâmburii și au hotărât să-și ia turmele înapoi, chiar și fără arme, ceea ce au și reușit, mai târziu, în totalitate. Abia după câteva zile și mulți, mulți morți, guvernul le-a trimis întăriri. Numai atunci când unul din elicopterele

venite în recunoaștere a fost doborât, murind, astfel, unul dintre ofițerii districtului, s-a acționat și s-au aruncat câteva grenade de mână. Dar atunci, satele erau deja toate abandonate, iar oamenii din regiune se refugiaseră în zona Maralalului.”

Îl întrebăm pe părinte care a fost motivul acestui masacru. „Motivul nu-l cunoaște nimeni exact. Cu câteva luni înainte s-au făcut forări în ținutul sâmburilor și atunci s-au găsit și urme de aur. Dar nu știu dacă are legătură cu asta. Pe de altă parte, cu câteva luni în urmă a avut loc, ce-i drept, într-o regiune îndepărtată, în direcția Wamba, o mare încăierare între somalezi și sâmburi, soldându-se cu morți de ambele părți. Pur și simplu, nu se știe exact cum și de ce s-a întâmplat așa ceva.”

În timp ce îl ascult pe misionar, îmi amintesc de scrisorile pe care le-am primit pe vremea aceea de la James. Scria că locuiesc înghesuiți, la niște oameni străini, în apropiere de Maralal. Pierduseră aproape tot. Slavă Domnului, mama a fost dusă atunci la timp din Barsaloi, cu o mașină. Cuprinsă de spaimă, a fost nevoită, pentru prima dată în viața ei, să se urce într-o mașină! De astăzi pe mâine, ei deveniseră, pe propriul teritoriu, refugiați. Mulți oameni au murit atunci de foame.

Eu i-am ajutat cum am putut, dar în aceeași perioadă eram și eu șomeră în Elveția. Doi ani mai târziu, ei stăteau tot în așteptare să se poată întoarce, pe când eu, dimpotrivă, mă bucuram de primele succese ale cărții mele. Un an mai târziu, în iulie 1999, Albert i-a vizitat și i-a putut ajuta, de asemenea, la rândul său. Dacă mă gândesc la fotografiile de atunci ale familiei, amintirile îmi provoacă o strângere de inimă. Din fericire, astăzi nu se mai vede în Barsaloi nicio urmă de

devastare, iar majoritatea membrilor familiei par să fi trecut cu bine peste surghiunul de atunci. Ceea ce, însă, pe mine mă cam neliniștește este faptul că acum mulți războinici poartă arme.

Gândurile mele sunt întrerupte de părinte, care își ia la revedere, retrăgându-se pentru odihna de noapte. Și noi ne ducem în corturile noastre și fiecare încearcă, în felul său, să mediteze asupra impresiilor intense.

NOUA SOȚIE A LUI LKETINGA

A doua zi, mă trezesc în jur de ora șase. În sat se aud câteva voci, așa că, mă gândesc eu, pot merge la mama. La ora aceasta este încă răcoare bine și mă îmbrac cu un pulover. Când ajung la enclavă, văd că încă nu se poate intra din afară, pentru că intrarea este baricadată cu mărăcini. Mă uit peste gard, până mă descoperă Lketinga. Cu pătura cea nouă trasă peste cap, merge agale prin turmă și ajunge la poartă. Deschide râzând și mă întreabă de ce m-am trezit atât de devreme. Îi spun că la noi în tabără este încă liniște peste tot și că prefer să aștept aici jos, la animale. De asemenea, vreau să-l rog pe James să-mi dea câteva ouă, pentru că nu mai avem nimic pentru micul dejun. James se pare că ne-a auzit vorbind și iese somnoros din casă. După ce ne salutăm, îmi dă ultimele lui patru ouă. Îmi spune că mai multe nu are momentan.

Vreau să mă întorc, dar Lketinga mă trimite la mama în manyatta, ca să beau chai. O întreb dacă am voie să intru și mama se miră și ea, zâmbind, că m-am trezit atât de devreme.

Doi bărbați mai în vârstă se pare că au băut deja chai la ea, pentru că tocmai părăsesc manyatta. Îmi întinde o cană și, în același timp, pune oala cu carne prăjită pe foc. Mă mir că a mai rămas ceva din ea. Se pare că a gătit, într-adevăr, special pentru mine și, din cauza aceasta, nu dă nimănui nicio bucată. Îmi pune în mână o lingură și mă îndeamnă din nou cu „Tamada, tamada” să mănânc, după care iese din colibă. Bucuroasă și, în același timp, jenată, mănânc câteva linguri de carne la micul dejun. Precis, eu sunt singura care primește o astfel de mâncare luxoasă dis-de-dimineată.

În timp ce mestec carnea și mă las furată de gânduri, o văd, deodată, intrând în manyatta, în poziție încovoiată, pe soția cea tânără a lui Lketinga. Ea credea, probabil, că nu este nimeni înăuntru, pentru că mama și cu Lketinga erau afară la animale.

Speriată, se oprește aplecată în intrare și pare să nu fie decisă dacă să iasă sau să intre. Eu îi zâmbesc și-i spun: „Karibu!” Trece atentă pe lângă locul unde stă mama și se așază lângă vatră, pe pielea de vacă. Eu mă dau într-o parte, să-i fac loc și sunt curioasă ce face. Deschide lada de metal a lui Lketinga și ia fusta pe care am adus-o pentru soția lui – indiferent care-o fi aceea. Curioasă, pipăie materialul și măsoară din ochi mărimea, după care o pune cu grijă la loc. Cu cunoștințele mele umile de maa, o întreb dacă îi place. Timidă, răspunde încet că da. Apoi se întoarce și tocmai vrea să iasă din colibă, când intră Lketinga. Acum el este cel care se uită uimit, dar nu scoate niciun cuvânt, nici către mine, nici către soția lui cea tânără. Aceasta se face cât poate de mică, ca să iasă repede din manyatta.

Abia mă stăpânesc să nu zâmbesc când văd fața serioasă a lui

Lketinga. Acesta se așază pe un taburet mic lângă intrare, în fața locului, ia lingura de supă și o umple cu carne. În joacă, împing cu lingura mea bucățile de carne înapoi în oală și protestez: „Nu, aceasta este mâncarea mea, mama a făcut-o special pentru mine!” Râzând, el se milogăște: „Only a little bit – numai puțin.”

Bineînțeles, îi dau voie să ia din carne, dar nu mă pot stăpâni să nu deschid discuția despre soția lui, întrebându-l prefăcută: „Aceasta este, însă, soția ta, nu?” El devine serios și spune: „Yes, ai vreo problemă cu asta?” Eu neg și îl întreb: „Dar de ce nu vorbești cu ea? Nici măcar nu te uiți la ea!” „De ce să-i spun eu primul, ca bărbat, Jambo? Ea nu m-a salutat niciodată și de aceea nu o salut nici eu! Ea Trebuie să vorbească mai întâi, apoi poate o să vorbesc și eu cu ea!”

Spune asta atât de convins, încât, în ciuda situației tragice care se ascunde în spate, îmi vine să râd. Cam nesigur pe el, încep și fostul meu soț să râdă și-mi spune că este ceva normal. Încerc să-i explic că această formă de tăcere ar putea să mai dureze luni de zile și că ar fi mai bine, pentru amândoi, dacă ar începe să vorbească unul cu celălalt. Îi spun că, mai mult ca sigur, nici nu o cunoaște prea bine. Lketinga neagă, spunând că a vorbit cu părinții ei, s-a interesat în sat de ea și știe multe lucruri despre soția lui. Aflu că provine din satul de dinainte de Maralal, acolo unde mi-au atras atenția pungile de plastic din tufișuri. Asta înseamnă că ea nu se va mai duce acasă decât rar sau, poate, chiar deloc, mă gândesc eu. Îl întreb cum poate decurge căsnicia lor, dacă ei nici măcar nu vorbesc sau râd unul cu celălalt? El îmi dă replica: „Yes, that’s crazy! Dar eu nu mă

voi adresa primul ei, doar eu nu sunt femeie!” Apoi, adaugă râzând: „Poate că mă căsătoresc încă odată cu tine!” Puțin enervată și jenată, râd și eu, pentru că acesta este cel mai bun lucru pe care-l poți face aici, în situații ciudate.

În acest moment, îmi aduc aminte de ouă. Le-am pus afară pe motocicleta lui James și mă gândesc, spășită, la tovarășii mei de călătorie, cărora le este foame. Plecăm din colibă și ne îndreptăm spre misiune. În tabără, tocmai se pregătesc ceaiul și cafeaua. Albert, Klaus și cei doi șoferi ai noștri se bucură de ouăle pe care le-am adus. Pe lângă câteva nuci și chips-uri înmuiate, acestea sunt singura mâncare la micul dejun. Când văd că se miră de reținerea mea la masă, le povestesc ce bine am dus-o eu la mama, în manyatta.

După micul dejun modest, ne întoarcem, împreună cu Lketinga, în enclavă. Ne întâlnim cu James, care tocmai se pregătește să dezinfecteze, cu un spray împotriva insectelor, manyatta cea mică în care stau iezii. Încă ceva care, pe vremea când trăiam eu acolo, nu exista! În timp ce discutăm, sora lui Lketinga iese din manyatta mamei și mă salută din nou exuberant. Lketinga i se adresează pe un ton aspru și ea fuge de-acolo. Îl întreb despre ce a fost vorba, iar Lketinga îmi explică, făcând niște gesturi supărate: „Aseară, sora mea s-a îmbătat. Eu nu vreau acest lucru și nici nu-mi dau seama cum s-a putut întâmpla.” Imediat îmi aduc aminte de banii pe care i-am dat ei și mamei și mă simt vinovată.

DISCUȚII ÎN MANYATTA

James s-a spălat între timp pe mâini, iar acum ne strecurăm la mama în colibă și ne așezăm pe pielea de vacă. El va prelua rolul de traducător și, de aceea, este bine să stea lângă mine. Klaus ne urmează și se așază pe un taburet mic, lângă foc. Lketinga se așază lângă intrare, în timp ce Albert, după ce salută, ia loc afară, la umbră. De acolo poate auzi totul la fel de bine ca și dinăuntru, pentru că manyatta nu are pereți adevărați, ci numai un fel de protecție, ca să nu se vadă defară.

Mama ne salută, în timp ce leagănă, ca de obicei, copilul lui James. Astăzi este îmbrăcată cu una din fustele cele noi. James începe conversația, explicându-i că doresc să o mai întreb câte ceva. Ea se uită la mine și-și dă consimțământul. În primul rând, doresc să știu ce a simțit ea, atunci când James i-a adus la cunoștință că voi veni în vizită. Mama răspunde: „Ke supați pi – foarte frumos! M-am bucurat foarte tare, dar, ca toți ceilalți, nu-mi venea să cred cu adevărat. Nimeni de aici din sat nu s-a gândit că te vei întoarce, după atâta timp. Data viitoare, însă, să o aduci și pe Napirai cu tine, pe micuța mea Napirai.”

Mie îmi vine să râd, pentru că fiica mea este acum mai înaltă decât mine. Dar, pentru mama, ea rămâne „micuța”, așa cum a văzut-o ea ultima dată. Apoi, spune că toată lumea s-a bucurat să mă revadă după atâta vreme. Lketinga confirmă spusele ei, dând din cap: „Really, this is very good! Dar nimeni nu a crezut acest lucru. După ce a sosit prima mașină, toate femeile au spus: Ceva nu este în regulă! Mama Napirai nu va veni, eram siguri

de asta!” Lketinga dă din cap, rânjind. Când James repetă ce au spus ei: „Only a Queen is moving in this way”, izbucnim cu toții în râs, chiar și mama.

Klaus se interesează cum a fost atunci când am venit la Barsaloi și m-a văzut pentru prima dată. Mama face o față serioasă și, după ce se gândește puțin, spune: „Mi-era, pur și simplu, frică.” O întreb de ce îi era frică. James traduce, cât poate de bine: „Pentru că o albă era ceva necunoscut pentru mine. Mă întrebam, cum o să comunic eu cu ea, dacă ea nu mă înțelege? Cine este, de fapt, ea? Nu știu nimic despre ea. Mai mult ca sigur, este obișnuită cu un altfel de casă, iar acum vine aici și vrea să trăiască într-o colibă plină de fum. Nu avem aproape nimic de mâncare, în schimb bem lapte cu sânge. Mi-au trecut atâtea gânduri prin cap, încât mi-era, pur și simplu, frică. De asemenea, mă gândeam, ce poate face această albă pentru mine? Fiecare soție a fiilor mei este, pentru mine, ca un copil. Grijile ei sunt și ale mele și invers. În cazul tău, mi-era teamă că grijile vor fi și mai mari. Credeam că nu-mi poți aduce lemne de foc și apă, nu poți să-mi faci rost de mâncare, pentru că tu ești o albă. Cine să-mi spele hainele și să-mi facă treaba? Doar nu această mzungu?! Dimpotrivă, va trebui să facem noi toate acestea și pentru tine. Eu vedeam la început numai probleme. Pe de altă parte, știam de la Lketinga că ai străbătut atâta distanță din Mombasa, ca să-l cauți. Astfel, trebuia să-ți dau și eu ție o șansă-și ai rămas. Și ai muncit din greu. Tu mi-ai adus lemne de foc și apă, ai avut grijă de mine, mai mult decât orice copil dinaintea ta. Mi-ai adus de mâncare, atunci când ai putut, și mi-a fost bine. Astfel, dragostea mea pentru tine a

crescut treptat.”

Ascult, emoționată și-mi curg din nou lacrimi peste obraji. Până astăzi, nu am știut câte griji și-a făcut atunci. Ea povestește mai departe, spunând că și lumea din sat a venit la ea în manyatta și a tot întrebat-o, ce fel de mzungu sunt eu. Întrebau cum de îmi permite să trăiesc în coliba ei, dacă nu mă cunoaște. Cum poate, de fapt, să reziste cu mine, dacă nu putem comunica?! „Cu timpul, le răspundeam tuturor: Totuși, eu mă simt bine, iar ea își face treaba. Nu creează probleme și nu caută ceartă. După câteva luni, nu mai făceam nicio deosebire între tine și propriii mei copii. Deveniseși copilul meu. De atunci, am preluat întreaga responsabilitate față de tine și, odată cu ea, și toate problemele.”

Îmi șterg în permanență lacrimile și îmi este rușine, pentru că nu am voie să plâng. Mama se uită la James și îl întreabă ce este cu mine. Îl rog repede să-i explice că acesta este felul unui mzungu de a-și exprima sentimentele plăcute și emoțiile puternice și să nu-și facă griji și gânduri. James traduce, râzând și acum zâmbesc și eu.

Lketinga completează povestirea mamei: „Da, a fost un început greu. Și la mine veneau ceilalți războinici și voiau să știe de ce am adus acasă o albă. Eu am fost primul războinic care a adus la Barsaloi o mzungu, cu care s-a și căsătorit. Toată lumea ieșea din case și se uita sceptic, iar uneori vorbeau urât despre albi. Chiar mini-șeful a venit și m-a întrebat, de ce nu i-am cerut acordul ca să mă căsătoresc cu tine. Totuși, sunt bărbat și, la un moment dat, trebuie să cer acordul cuiva ca să mă pot căsători?! Crazy!” Din nou izbucnim în râs.

Le povestesc că, atunci când ne-am întors în Elveția, am locuit într-un sat și Napirai a fost primul copil mulatru. Și acolo se strângeau copiii în jurul său sau fugeau de ea, pentru că prezența unui copil de culoare era, pentru ei, ceva neobișnuit. Astăzi, însă, trăiesc mulți oameni de culoare acolo, chiar și în satele mici, iar cu timpul lumea s-a obișnuit. Mama dă din cap și spune: „Auzi, este exact ca aici.”

James povestește că acum trăiesc mai multe femei albe în jurul orașului Maralal, chiar dacă nu tocmai într-o manyatta ca aceasta. Lketinga ne face din nou să râdem, adăugând cu vocea lui răgușită: „Dar aceste doamne sunt, de obicei, bătrâne și nu așa de bune ca tine. Cu una ca asta nu m-aș fi căsătorit.” James îi dă dreptate și spune: „Da, Corinne a fost cu noi peste tot. Ea a vizitat, împreună cu fratele meu, rudele noastre în locuri unde nu exista apă sau unde vacile trăiau împreună cu oamenii în enclavă, cum ar fi în Sitedi și nu a deranjat-o deloc.” Mă rog, puțin, mă gândesc eu.

Mama leagănă în continuare copilașul și povestește: „Am fost atât de fericită că mi-ai dăruit o nepoată! Și eram atât de mândră că mi-ai încredințat-o pe Napirai, atunci când a trebuit să pleci! Aceasta a fost cea mai mare dovadă de dragoste. Din clipa aceea, eu te-am acceptat pe deplin și nu am mai făcut nicio diferență între un alb și un negru. Eram trup și suflet.”

Fața mamei încremenește, iar eu îmi dau seama că încearcă să-și ascundă emoția. Își șterge repede ochii cu mâna. Am simțit dintotdeauna că între noi există o legătură profundă, dar abia acum, după paisprezece ani, am, în sfârșit, certitudinea.

Pentru câteva secunde tăcem cu toții. În jurul capetelor

noastre roiesc muștele. Afară, găinile cotcodăcesc și câțiva iezi behăie. Îl auzim pe Albert vorbind cu copiii în fața colibei. Se pare că desenează ceva cu ei pe pământ.

James aduce din nou vorba de mini-șef, care, aici, este un fel de polițist al satului: „Sigur, el voia numai bani de la voi. Lumea de aici crede că toți mzungu au bani mulți, trăiesc în case mari, au mașini, au mereu ce mânca și nu au griji. Ei sunt de părere că toți albi duc o viață de președinte. Eu încerc mereu să le explic că albi au și ei griji, dar nu vorbesc cu ceilalți despre ele. La sâmburi, tradiția îți cere să stai de vorbă cu fiecare om cu care te întâlnești, una sau două ore. Mai întâi, începe cel mai în vârstă să povestească de unde vine, cine este, ce face familia lui, ce-i fac animalele, cine este bolnav și ce are, ce s-a mai întâmplat în ultima vreme în satul sau enclava lui și, în cele din urmă, încotro merge și de ce. Povestitorul se oprește asupra fiecărui detaliu și atunci conversația poate dura și o oră. Apoi începe celălalt să povestească și o ia de la capăt.”

James simulează o astfel de întâlnire, inventând un dialog, exact ca într-un spectacol de cabaret, iar noi râdem din nou cu lacrimi. „Aici, așa ceva este normal”, povestește el mai departe, după ce ne-am mai potolit, „pentru că oamenii, câteodată, merg ore întregi pe drum și nu se întâlnesc cu nimeni. De aceea, sunt fericiți când pot vorbi cu cineva, chiar dacă nu se cunosc. Apoi, când ajung la destinație, îi povestesc următorului cu cine s-au întâlnit și ce le-a povestit respectivul. Astfel, discuția devine tot mai lungă și știrile se răspândesc, în câteva ore, pe o distanță de câțiva kilometri. Apoi, din când în când, ei văd că albi stau de vorbă doar câteva minute, după care pleacă imediat mai

departe. De aceea, ei cred că acești oameni nu au niciun fel de probleme, pentru că nu au nevoie să discute prea mult timp. În realitate, însă, albi nu-și povestesc toate problemele pe care le au.”

Cât de deosebit pot fi interpretate lucrurile! Societatea noastră este pe punctul de a săraci, din punct de vedere al relațiilor dintre oameni, deoarece comunicarea dintre ei se reduce tot mai mult și mulți se îmbolnăvesc din cauza aceasta. Oamenii de aici, dimpotrivă, consideră tăcerea noastră ca un semn al lipsei noastre de probleme.

Deja îl aud pe James continuând: „Și eu sunt acum aproape ca un mzungu. Muncesc mult și circul numai cu motocicletă, pentru că am de rezolvat o mulțime de treburi. Când mă vede, lumea mă oprește pe marginea drumului. La început, m-am gândit că este important acest lucru și mă opream cu motocicletă. Dar, de cele mai multe ori, ei nu voiau să știe decât de unde vin și unde mă duc. Alteori, voiau să-mi vadă motocicletă și să afle tot despre ea. Dar eu nu am timp și le răspund scurt cu da sau nu. Câteodată, nu le povestesc nici măcar când cineva este bolnav acasă, pentru că ar dura prea mult. Firește, dacă respectivul află mai târziu că nu am pomenit nimic despre acel lucru, data viitoare primesc reproșuri. Lumea nu poate înțelege, pur și simplu, că am de respectat un program, pentru că am obligații. Pentru ei nu contează că stau aici o oră mai mult sau mai puțin.”

În timp ce vorbește, se observă, însă, că este mândru de faptul că este unul dintre primii de-aici, din tufișuri, care duce o viață nouă și modernă. Pe mine, acest lucru mă pune pe gânduri,

pentru că asta înseamnă începutul descompunerii comunicării naturale. Până la urmă, mulți vor sfârși, probabil, la fel ca cei din Europa, în singurătate.

Klaus îl întreabă, cum mai poate afla atunci lucrurile mărunte, dacă el merge peste tot atât de repede cu motocicleta. James îi răspunde că, tocmai asta este problema, vremurile se schimbă repede. Lketinga îl contrazice: „Mie, însă, nu-mi place deloc. Astăzi, mulți morani nu mai poartă păr lung, așa ca înainte. Nu mai vor și pentru faptul că au fost la școală. Fetele nu mai poartă atâtea podoabe, pentru că băieții de la școală nu le mai dăruiesc atât de multe. Fetele de școală, cum este fiica mea, Shankayon, nu mai au deloc podoabe, pentru că este interzis. Ele nu mai vor nici să-și ungă pielea cu ocrul cel roșu. Chiar și cele care nu merg la școală preferă să folosească crema de piele din Nairobi. Nicio fată nu mai poartă fuste din piele de animal, împodobite cu perle, așa cum ai văzut la sora mea. Numai la ceremonii se mai poartă așa ceva.” James adaugă: „Peste cinci sau zece ani nu vor mai exista nici acestea. Încă de-acum, au început să dispară podoabele tradiționale de pus la gât, făcute din păr de girafă sau cerceii din fildeș ai războinicilor.”

Toate aceste mărturisiri mă întristează, deși, noi înșine am adus aici obiecte moderne. Acum îmi dau seama că nu am mai văzut fete tinere sau războinici care să poarte splendoarea de podoabe și culori autentice, așa cum se obișnuia acum paisprezece ani. Tocmai aceste culori intense ale podoabelor și ale șalurilor simbolizează veselie și intensitatea vieții acestor oameni. Dacă cu timpul, monotonia europeană a hainelor va

lua locul acestui roșu frumos, albastru și galben intens al șalurilor și al păturilor, așa cum am văzut deja la Maralal, vor dispărea, probabil, și optimismul și veselia oamenilor. Nu puțini sunt aceia care consumă deja alcool în cantități nelimitate. Din rândul tinerilor sunt, într-adevăr, mulți care au absolvit școala, dar, ca să învețe o meserie sau să studieze, le lipsesc banii. Astfel, ei trăiesc mai departe în cultura lor, cu cunoștințele dobândite și cu o concepție, mai degrabă, vestică, renunțând tot mai des la stilul de viață tradițional. Este ca și cum și-ar pierde rădăcinile, mă gândesc eu.

Cu cât discutăm mai mult, cu atât atmosfera devine mai degajată, așa că îndrăznesc să-l întreb pe Lketinga încă o dată, cum s-a simțit atunci când a aflat că nu mă mai întorc. Se uită la mine și-mi spune pe un ton serios: „Mult timp nu am crezut, pentru că, înainte, te-ai întors de fiecare dată. Peste puțin timp am avut probleme cu magazinul, pentru că nu se mai putea face nicio afacere și, astfel, am început să am greutate cu banii. Toți voiau să mă înșele. Nici atunci când a ars mașina nu am avut bani să o repar. De aceea am vândut-o, primind în schimb o mașină mică, pe care am folosit-o ca taxi, până când am făcut un accident și a trebuit să intru la închisoare. Am avut, într-adevăr, multe probleme și nici nu mai vreau să mă gândesc la ele.”

James completează: „La trei ani după ce te-ai întors tu în Elveția, când am auzit de acest lucru, m-am dus din nou la Mombasa ca să-l caut. L-am găsit într-o stare foarte proastă. L-am rugat să vină cu mine acasă, ceea ce și voia să facă. Ne-am dat întâlnire a doua zi de dimineață, ca să mergem împreună cu

autobuzul la Maralal, dar el nu a venit și, atunci, m-am întors singur, pentru că urma să încep școala. A doua zi, însă, când așteptam o ocazie cu care să merg din Maralal în Barsaloi, l-am văzut, deodată, pe Lketinga, venind singur și, astfel, am plecat împreună la Barsaloi. El nu avea, bineînțeles, o casă unde să poată sta și nici altceva, în afară de o mulțime de animale. În toți acești ani, în care a lipsit de acasă, turma lui de capre și cireada de vite s-au mărit foarte mult. F ratele nostru mai mare s-a ocupat de animale. La noi, obiceiul nu-ți dă voie să tai sau să vinzi animalele altuia. Astfel, în ciuda celor întâmplare, Lketinga era bogat atunci când s-a întors acasă. Am hotărât că cel mai bine ar fi să-și caute o soție, care să poată construi o casă și să facă copii. Astfel, el s-a căsătorit, chiar peste o lună, cu a doua soție, mama Shankayon. După primul copil, însă, ea a avut multe probleme. Toate sarcinile care au urmat, le-a pierdut. Acum, s-a dus înapoi acasă la părinții ei și nu știm când se va întoarce.” Absent, Lketinga confirmă, dând din cap, iar mama ascultă fără să spună nimic. Simt clar că fostul meu soț nu poate sau nu vrea să povestească mai mult despre trecutul său. În schimb, Lketinga aduce din nou vorba despre carte și film și îl roagă pe James să ne povestească despre evenimentele de aici, din Barsaloi. Astfel, James începe să povestească ceva mai amănunțit: „Da, după cum știți, aici vin mai mereu oameni străini, cei mai. Mulți fiind jurnaliști din Kenya și vor să știe dacă cunoaștem conținutul cărții. Ne întreabă dacă știm că această Corinne a vorbit urât despre sâmburi și că primește mulți bani pentru aceasta. Le spunem, însă, mereu, că noi cunoaștem conținutul cărții și că primim

bani și nu avem niciun fel de probleme. Ea a scris despre familia noastră și numai noi putem aprecia dacă este bine sau rău, adevărat sau nu. Am sunat și la un ambasador kenyan, care este sambur și vorbește germana și l-am întrebat, iar acesta ne-a asigurat că totul este în ordine. Când aud așa ceva, cei mai mulți jurnaliști se retrag. Există, însă, și unii care vor neapărat ca noi să spunem ceva rău despre carte sau despre film și vor să ne dea bani în schimb. Ba chiar unul dintre ei i-a spus lui Lketinga să se ducă la ofițerul districtului și să ceară ca această Corinne să fie dusă la închisoare. Atunci, Lketinga s-a supărat foarte tare și le-a cerut să-l lase în pace. Dar el a fost în continuare șicanat.”

Lketinga se amestecă în discuție și mărturisește: „Da, aceștia au fost, într-adevăr, nebuni. Le-am spus mereu că nu vreau asta, că tu ești soția mea și că este în regulă, dacă tu ai o viață bună în Elveția. De asemenea, vreau ca fiicele mele să-i meargă bine. Eu sunt bine, nu am nevoie de prea multe ca să trăiesc, așa cum ai tu nevoie. Tu nu ai vaci și capre. Dar acești oameni nu au renunțat, până când nu i-am amenințat că o să-i bat dacă nu dispar. I-au bulversat destul pe oamenii de aici, din Barsaloi.” James adaugă: „Și preotul nostru, care a citit cartea în spaniolă, a vorbit cu ei și le-a spus că nu scrie nimic rău în ea. Acum, totul a reintrat în normal și toți se bucură că tu și editorul cărții ați venit aici.” Acum intră și Albert în manyatta și spune că mă cunoaște de mult și știe cât de mult țin la această familie africană și cât de îngrijorată am fost, atunci când ei au trecut prin perioada aceea grea. Atât pe el, cât și pe familia lui îi preocupă de ani de zile soarta noastră comună și, de aceea,

simte o legătură strânsă cu acești oameni din Barsaloi. El a fost imediat de acord să mă însoțească în această călătorie pentru că a vrut să revadă familia și pe mama cea minunată. Este și dorința lui să ajute, acolo unde poate. James traduce pentru mama și aceasta îi mulțumește lui Albert cu o strângere de mână și cu cuvintele: „Asche oleng.”

La sfârșit, Albert o întreabă pe mama ce așteaptă de la viitor și ce-și dorește. Ea se gândește puțin, după care răspunde: „Ca să fiu sinceră, sunt bine, iar ceea ce îmi doresc este să fiu în continuare sănătoasă și ochii mei să poată vedea încă multă vreme de-aici încolo. Dar, chiar dacă voi orbi vreodată, doresc să am mai departe o viață la fel de bună ca și până acum și sper că va fi mereu așa. Mai mult nu-mi trebuie.” James confirmă spusele sale, povestind că a vrut să-i construiască o casă, dar ea a refuzat. Ea nu vrea să stea decât în manyatta ei și este fericită că acum sunt toți din nou împreună. Câteodată nu se desprinde de colibă câte trei zile, dar este mulțumită că în permanență vin la ea copii sau oaspeți. Este frumos să vezi cum bătrânii sunt incluși, le fel ca și până acum, în viața de zi cu zi.

Lketinga, întrebat de dorințele pe care le are, răspunde, spre mirarea mea: „Doresc ca tu să nu spui că nu mai ești soția mea. Nu există așa ceva la noi. Indiferent unde trăiești, tu rămâi soția mea. Nu vreau să-mi mai spui că trăiești cu un alt bărbat. Este în regulă, dar nu vreau, pur și simplu, să aud acest lucru. Eu mă gândesc mereu că tu ești soția mea. Sper ca acum să vii mai des, pentru că sâmburii nu se separă.”

Aceste cuvinte mă impresionează, dar simt, în același timp, că mi se cere prea mult și mă simt constrânsă. Încerc să-i explic, cât

pot de convingător, că este normal ca, după atâta vreme de despărțire, să nu pot trăi mereu singură. Îi spun că și el s-a recăsătorit, chiar de două ori, după care încep să râd, ca să destind situația. El îmi dă replica: „Da, este în ordine, dar nu mai vorbi despre acest lucru.” Instinctiv, nu am pomenit în niciuna din scrisorile mele pe care i le-am trimis lui James că nu mai sunt împreună cu ultimul meu partener de viață, lucru care, în momentul de față, sigur îmi este de mare ajutor.

James consideră că este dificil să găsească aici cuvintele potrivite și, astfel, încheie tema aceasta delicată, povestind despre dorințele sale de viitor: „Vreau să-mi mai măresc puțin casa, ca să am mai mult loc, atunci când îmi vin oaspeți. Musafirii trebuie să fie cazați confortabil. În afară de aceasta, îmi doresc un telefon mobil, ca să pot comunica mai bine și mai repede, cel puțin cu Maralal, unde există deja o rețea. La Barsaloi nu există încă rețea și precis va mai dura ceva timp. Mi-aș dori și un televizor, ca să știu ce se petrece în țară sau chiar în lume, poate și în Germania sau în Elveția.” El râde și pune punct listei sale cu dorințe. „Momentan, nu-mi trebuie mai mult.”

SAGUNA

Deodată, auzim afară, în fața manyattei, voci, iar Lketinga crede că a venit Saguna. Mă bucur și sunt curioasă să o văd. Încheiem discuția și ieșim cu toții, după aproape trei ore, din colibă. Lumina puternică a soarelui mă orbește. Albert se așază pe

taburetul din fața manyattei și este înconjurat imediat de copii, care desenează. Mai departe, în spate, o descopăr pe soția lui Lketinga, care construiește o manyatta. Fata tocmai împletește ramurile subțiri de salcie în pereții laterali.

Stefania vine și ne spune că Saguna ne așteaptă în casă la ea. Eu intru și o zăresc întâi pe sora lui Lketinga, care stă serioasă la măsuța cea verde de lângă perete. În spatele ei, o descopăr pe Saguna. Este din cap până-n picioare împodobită tradițional și arată superb. Când am părăsit atunci satul, avea cam patru anișori, iar acum mă aflu în fața unei fete robuste, frumoase, de aproximativ optsprezece ani. O salut, bucuroasă, dar reacția ei este timidă. În toți acești ani, nu am uitat-o niciodată. Am întrebat mereu de ea în scrisori și mi se răspundea că acum este aproape o femeie în toată firea și că nu mai trăiește de mult la mama în colibă.

Saguna poartă o fustă roșie și pe umeri are înnodată o kanga albastră și una galbenă, care îi acoperă sânii goi. Kanga galbenă poartă numai fetele care sunt la vârsta de măritat și cărora nu li s-a făcut incizia. Gâtul și pieptul îi sunt acoperite, de sus până jos, cu podoabe din perle. Peste nenumăratele șiraguri de perle roșii, are un strat de podoabe în niște culori extraordinare, care fac impresia unei farfurii. Numai această minunăție cântărește, mai mult ca sigur, două kilograme. Pe cap are strânsă o bentiță de perle, de care este prinsă o cruce roșie din perle și de care atârnă, la rândul ei, mai multe plăcuțe de metal. Fruntea este împodobită cu un nasture de sidef, de care atârnă, până peste nas, o cruce din metal, decorată. De ea mai sunt fixate alte două lăntișoare, care atârnă în dreapta și în stânga peste obraji,

unindu-se din nou la spate cu bentița. Așa cum este împodobită acum, trăsăturile feței ei sunt delicate și blânde. Pe mine mă surprinde, cât de bine seamănă cu mama ei, care nu mai trăiește. Din păcate, aceasta a murit la o naștere, când Saguna avea unsprezece ani. Spre norocul ei, însă, ea mai trăia încă la mama.

Se vede clar că nu este obișnuită să fie în centrul atenției. Oricum, în cazul fetelor, acest lucru nu se întâmplă decât la nuntă și la ritualul inciziei. Când se naște o fată, în mod normal, acest eveniment nu are o însemnătate prea mare pentru tată. El încearcă să nu fie de față la naștere. Dacă, însă, nou-născutul este băiat, ritualurile de naștere sunt mult mai fastuoase decât la fete. În acest fel, vecinii află repede ce sex are copilul, chiar dacă, din cauza fricii de vrăjile rele, nu au voie să vadă nou-născutul decât abia peste câteva săptămâni.

Saguna stă în fața mea cu mâinile în poală și se uită la mine timidă, dar curioasă. Eu îi fac complimente, iar ea le acceptă cu sfială. Pentru că știu că a mers patru ore prin stepa fierbinte și precis îi este sete și foame, îl rog pe James să-i ofere ceva. Dar el refuză, spunând că abia în manyatta mamei va primi mâncare. Bănuiesc că aici este vorba din nou despre un cod de comportament tradițional. Saguna este încă o femeie tânără, căreia nu i s-a făcut incizia și, probabil de aceea, nu poate fi ospătată în casa lui James, mai ales că, nu cu mult timp în urmă, el mai avea încă statut de războinic.

Așa că propun să o viziteze mai întâi pe mama și apoi să stăm de vorbă. După ce iese din casă, îl întreb pe James când va fi măritată Saguna. Îmi spune că nu știe și nici Lketinga nu-mi

poate oferi informații despre acest lucru. Pe mine mă surprinde faptul că, la cei optsprezece ani ai ei, ea face parte mai degrabă din categoria fetelor mai în vârstă și necăsătorite. Precis are un prieten din rândul războinicilor, altfel nu ar avea atâtea podoabe. Ele reprezintă pentru o fată un fel de simbol al condiției sociale. Cu cât primește mai multe podoabe, cu atât este mai dorită, iar premiul ei de nuntă ar putea consta atunci în mai mult de șapte vaci. Din păcate, însă, fetele nu au voie să se căsătorească niciodată cu prietenul lor. Acesta are, însă, obligația ca în ziua nunții să pregătească grăsimea și ocrul cu care se va unge mireasa pe corp.

De cele mai multe ori, tatăl este acela care aranjează căsătoria. El trebuie să fie atent ca relația cuplului să nu fie dependentă de aspectul exterior și de pornirile sexuale. În schimb, renumele familiei fetei alese are mare importanță. Viitoarea soție trebuie să nască copii, să conducă gospodăria și să aibă grijă de turma soțului, până când copiii preiau, mai târziu, această sarcină. Câteodată, fata aleasă nici nu știe cine-i va fi soț. Cei mai râvniți sunt bărbații care tocmai și-au încheiat perioada de războinici. Înainte de aceasta, bărbații nu au voie să se căsătorească. Dacă au ghinion, atunci fetele sunt măritate cu un bărbat bătrân sau chiar cu un moșneag, fiind a treia sau a patra soție a acestuia și sunt obligate să asculte de indicațiile primei soții.

Gândul că Saguna ar putea fi amenințată de un astfel de destin, mă neliniștește și mă întristează. Îl întreb pe James dacă nu există posibilitatea ca Saguna să evite așa ceva. „Nu, Saguna nu cunoaște decât viața aceasta tradițională și nu se poate schimba nimic. Toate își urmează cursul lor. Ea va trece prin

aceleași ritualuri și, mai târziu, își va întemeia un nou cămin alături de viitorul ei soț.” El vorbește atât de hotărât și de firesc, încât nu pot să nu-mi dau seama că va mai trece multă vreme, până când aceste femei se vor bucura de un drept al unei vieți independente.

În acel moment devin conștientă de cât de absurdă și de contradictorie este concepția mea: pe de-o parte, admir frumusețea hainelor tradiționale ale războinicilor și ale fetelor tinere și splendoarea lor de culori și doresc ca tradițiile sâmburilor să fie păstrate încă mult timp de-acum încolo, pe de altă parte, însă, mi-aș dori ca acele obiceiuri și ritualuri, care incomodează simțirea mea de european, să fie schimbate. Această constatare mă doare, în același timp, însă, mă bucur că fiica mea, Napirai, poate crește în Elveția. Ea este cam cu doi ani mai tânără decât Saguna și, dacă ar trăi aici, nu ar avea nicio șansă, să poată decide singură asupra vieții ei, indiferent cât de mult aș lupta eu pentru asta.

Mai târziu, când ieșim din casă, o văd pe Saguna stând pe o piatră, sub un salcâm. Se joacă cu Shankayon și cu încă alte două fete. Eu mă așez lângă ea și aștept nerăbdătoare. Și-a dat jos minunăția de podoabe de pe cap, pentru că, probabil, îi era prea cald. Din când în când, își bagă mâinile sub podoabele de la gât și le ridică, ca să-i vină puțin aer. Deodată, mă întreabă de Napirai. Încerc să-i povestesc ceva, dar nu reușesc prea mult, din cauza dificultăților de limbă. De aceea, o rog pe Shankayon să aducă de la mama albumul cu poze cel mic. Între timp a venit și Lketinga și îmi traduce.

Acum o întreb dacă își mai aduce aminte de mine, de păpușa

maro pe care i-am adus-o odată și de cum ne duceam noi două mereu la râu. Ea răspunde la toate întrebările, dând serioasă din cap. Shankayon vine sărind cu albumul în mâini și i-l dă Sagunei. Ea îl răsfoiește, începând, bineînțeles, cu cele mai recente fotografii ale fiicei mele. Mă întreabă mirată, dacă aceasta este, într-adevăr, Napirai. Lketinga îi explică detaliat fiecare poză în parte, în care Napirai este în zăpadă, pe gheață sau în piscină. Ea se uită la toate foarte interesată și se miră. Trebuie să fie ceva deosebit pentru ea, să vadă o fată, nu cu mult mai mică decât ea, dar care trăiește într-o lume cu totul diferită de a ei, deși amândouă au fost născute în același loc. Desigur, i se pare ciudat să o vadă pe Napirai cu păr lung. Capul ei este chel și ras, pentru că aici, părul lung la femei și la fete nu face parte din idealul de frumusețe. Când vede pozele în care fiica mea poartă blugi, rămâne cu privirea fixată un timp. Tare mi-aș dori să știu ce gânduri îi trec prin cap!

Între timp, s-au strâns iar mai multe capete deasupra albumului, printre care și cel al lui Shankayon, care radiază de fericire când o vede pe sora ei vitregă. Saguna răsfoiește întruna albumul, de la-nceput până la sfârșit și râde cu celelalte fete. Mă așez mai aproape de ea și mă uit la brațele ei subțiri, pe care are mai multe brățări colorate. După un timp, mă întreabă: „De ce nu ai adus-o pe Napirai cu tine? Unde este ea acum și cu cine?” Îi povestesc că este la școală și că, în absența mea, stă la familia unei prietene. Lketinga traduce și spune că poate va veni și ea aici în vizită, atunci când va termina școala.

Saguna ascultă atentă, mângâindu-mă în timpul acesta pe mână. Se pare că este fascinată de brățara mea de argint, în care

se poate oglindi. Atingerile ei moi mă fac să simt din nou acea apropiere față de ea, pe care am simțit-o pe vremea când trăiam împreună în manyatta mamei. Atunci, ea era pentru mine o rază mică de soare, care îmi lumina, în momentele triste, ziua. Mă simt neputincioasă, când mă gândesc la destinul ei, pentru că nu o pot feri de el. Dar, poate că ea nici nu ar vrea, ci și-ar dori să fie primită și respectată aici, în tribul ei. Îi doresc din toată inima să i se găsească un soț bun și tânăr.

Între timp, Klaus a filmat, iar Shankayon probabil că i-a povestit Sagunei că se poate vedea pe monitor. Ea se așază acum lângă Klaus, iar el îi arată camera. La început se sperie, dar apoi, când vede imaginile care se mișcă, se amuză. Nu s-a văzut niciodată astfel și, curioasă, se minunează de ce vede. Klaus trebuie să deruleze întruna înainte și înapoi și ne molipsim și noi de mirarea copilărească. Din păcate, sosește momentul în care Saguna trebuie să se întoarcă casă. De mâine, viața cotidiană își va relua cursul și ea se va duce din nou cu turma la păscut. Ku îi dau o fustă frumoasă, un săpun frumos mirositor și o cremă de corp, pe care am adus-o special pentru ea. Se bucură foarte (are de cadouri și le îndeasă sub kanga. Când ne luăm la revedere, știu că nu o voi mai vedea niciodată în această naturalețe a ei și măreție de culori.

UN NOU STIL DE HRANĂ

Acum, James ne invită la el la masă. Stefania împarte farfuriile din aluminiu și pune o oală cu spaghetti pe masă. Mâncăm cu

poftă, deși, la noi, o astfel de mâncare arată altfel. Stefania a rupt spaghettiile în bucăți mici și le-a pus la fiert, împreună cu carne de capră și legume.

James povestește că unii locuitori ai satului, mai ales familiile foștilor elevi, și-au schimbat stilul de hrană. El cunoaște spaghettiile de pe vremea când era elev, de aceea, pentru el și familia lui, felul acesta de mâncare nu mai este ceva deosebit. Copiii lui cresc cu așa ceva. Pe mine mă interesează dacă mama ar mânca și ea astăzi spaghetti. Înainte prefera să renunțe, decât să mănânce ceva ce nu cunoștea. Singura excepție era ananasul. James râde și spune: „Nu, mamei nu-i plac spaghettiile, dar este înnebunită, ca și până acum, după ananas. De câte ori îi aduc unul, începe să vorbească de tine. Tu ai făcut-o să-i placă.” Îmi amintesc bine de asta și, pur și simplu, parcă o văd cum sugă, încet și cu grijă, din bucățile de ananas.

La întrebarea mea, dacă și în magazinele somalezilor se găsesc acum astfel de mărfuri, James răspunde hotărât: „Aici nu mai există somalezi. I-am alungat pe toți. Știi, atunci când ai plecat din Barsaloi și am fost nevoiți să închidem magazinul, singurul magazin sambur de-aici, prețurile la mălai și zahăr au explodat. Somalezii nu au mai respectat prețurile impuse de stat, așa cum am făcut noi, ci le-au dublat. Lumea de aici din sat a înjurat și s-a văitat. Toți s-au plâns: „De ce nu mai este Corinne aici? Acum nu mai avem niciun magazin aici și nicio mașină.” Puținele lucruri pe care le ofereau somalezii erau prea scumpe, iar pentru pieile de capră și vacă ei nu le mai dădeau oamenilor atâția bani, cum le dădeai tu. Atunci au venit mulți săteni la mine și m-au întrebat: 'Ce putem face ca să se întoarcă

Corinne? Numai un mzungu poate conduce un astfel de magazin și nicio altă femeie nu va vrea să trăiască cu noi, așa cum a trăit ea.’ Ei mi-au propus, chiar, să te rog să te întorci și să mă căsătoresc eu cu tine! Erau atât de disperați, încât le veneau cele mai trăsnete idei.” Mai întâi îmi beau ceaiul în liniște, ca să reflectez asupra celor auzite. Povestea cu propunerea de căsătorie o aud pentru prima dată și mă apucă râsul, când îmi imaginez.

James începe și el să râdă, după care își continuă povestirea: „Eu le-am spus că trebuie să ne unim și să ne deschidem propriile noastre magazine, ca să putem controla din nou prețurile. Astfel, încetul cu încetul, au apărut atâtea magazine, încât acum este supraofertă, iar magazinul nu mai merge atât de bine.”

Lketinga intră și se așază lângă mine pe canapeaua cea simplă, întreabă, pe un ton suspect, dacă am vorbit despre el. Într-un fel, pare să fie mai prost dispus decât acum o oră. Nimeni nu știe de ce și unde a fost. Pentru un moment, mă gândesc că poate se simte puțin cam marginalizat, ca acum paisprezece ani, când James a venit la noi acasă cu colegii lui de școală și am jucat împreună cărți și am râs. Ca să-l înveselim, îl întreb dacă-și mai aduce aminte de mâncarea de spaghetti din Mombasa, împreună cu fratele meu, Eric și cu soția lui, Jelly. Atunci s-a produs mare agitație, pentru că toată lumea credea că mâncăm viermi lungi. El râde și spune cu vocea lui răgușită: „Bineînțeles că-mi aduc aminte, a fost o nebunie! Iar astăzi mănâncă chiar și unii oameni din sat așa ceva.”

PLANURI DE CĂLĂTORIE

Mai târziu, discutăm despre cum va decurge în continuare vizita noastră și hotărâm ca mâine, așa cum am plănuit, să mergem pe platoul de filmare. Acolo vrem să petrecem două zile, după care să-l vizităm pe părintele Giuliani și, în cele din urmă, să ne întoarcem aici. Astfel, se pot odihni toți puțin, iar viața familiei va reintra în normal. Când ne întoarcem, vrem să organizăm împreună o petrecere de rămas bun, pentru toți cei care doresc să vină. Din păcate, noi fiind musafiri, nu ne putem implica prea mult în organizare, dar vrem să preluăm cheltuielile. Astfel, membrilor familiei le revine toată munca. Ei vor tăia patru capre și vor fierbe cantități mari de orez și fasole. Pentru asta trebuie să adune lemne de foc suficiente și să instaleze mai multe locuri de gătit. Este o sarcină grea, atunci când nu ai mașină și când timpul este scurt. James se oferă să se ocupe el de alimente. Când îl întreabă pe Lketinga dacă ar putea să cumpere el caprele, acesta îi răspunde răstit: „Nu, nu am timp, eu mă duc cu Corinne să mă nit la film. Vreau să știu ce fac ei acolo!”

O, Dumnezeu! Mi se face rău, când mă gândesc. Este imposibil! Știu că va fi și pentru mine destul de greu să înțeleg tot ce se petrece la locul filmării, dar să-i mai explic și lui Lketinga tot timpul! De unde să am atâta energie? Nici eu nu-mi dau seama ce mă așteaptă și cum voi suporta totul, dar să mai preiau și răspunderea pentru cineva, care nici măcar nu știe ce înseamnă să laci un film. Nu, este, de-a dreptul, prea mult.

Atunci, îmi aduc aminte de seara în care am văzut odată un

film, împreună cu Lketinga, la misiune. Era vorba de monumentalul film „Ben Hur”. Lketinga era extrem de răscolit și nu voia să mă creadă că nu are nimic de-a face cu viața de astăzi a unui mzungu. El era ferm convins că la noi în Germania sau în Elveția este la fel ca în film. După aproximativ douăzeci de minute am fost nevoiți să plecăm și a urmat apoi o ceartă, ca multe altele, provocate de suspiciune. Atunci nu i-am putut explica decât că un film nu are nimic de-a face cu viața adevărată.

Iar acum, vrea să meargă pe platoul de filmare, unde se toarnă un film despre sâmburi și, pe deasupra, o parte a propriei lui vieți. Cum să înțeleagă el așa ceva, mai ales că acolo nici nu se poate vedea un film finalizat, ci doar lucrări de scenariu complicate și de nepătruns. Nu, nu pot și nu vreau să-mi asum răspunderea, mai ales că nu pot aprecia, în ce stare sufletească mă voi afla.

Slavă Domnului, James se amestecă în discuție și mă susține, explicându-i lui Lketinga că este nevoie de el aici. Doar nu poate lipsi tocmai el, în timp ce tot satul pregătește o petrecere pentru oaspeții săi. Atunci își dă și el seama și promite că ne va aștepta și va cumpăra caprele.

Arunc o privire pe ceas și îmi aduc aminte că trebuie să mă duc la misiune, ca să nu pierd legătura radio cu părintele Giuliani. Klaus și cu Lketinga mă însoțesc. Angajata misiunii ne întâmpină amabil și ne conduce într-un hol, unde se află aparatul de emisie-recepție. Dintr-o cutie veche se aud deja diverse convorbiri, ba în kisuaheli, ba în italiană sau engleză. Lketinga ascultă atent și se pare că se pricepe mai bine decât

mine la acest aparat. După câteva minute, îmi atrage atenția, spunându-mi, foarte calm, că acum trebuie să vorbesc eu.

Deodată îi aud vocea părintelui Giuliani. Pentru prima dată, după paisprezece ani! Vorbește, ca și înainte, tare. Se vede că se bucură de vizita noastră și încearcă să ne explice cum ajungem la el. Dar pare atât de complicat, încât Giuliani se decide pe loc să vină el peste trei zile la Barsaloi și să ne ia. La ora douăsprezece fix va fi la misiune. Tocmai când vreau să-i mulțumesc din suflet, legătura se întrerupe.

Mergem înapoi la Albert și la James, în enclavă. Animalele s-au întors și ele și acum domină iar o activitate intensă, care, între timp, ne-a devenit familiară. Femeile mulg caprele. Sora lui Lketinga mă ia de braț, îmi pune în mână o cană și mă roagă, râzând, să mulg și eu. Îmi încerc norocul cu o capră mare și albă și mă bucur când văd cum țâșnește în cană un jet de lapte. Bineînțeles, că nu am experiență și, trebuie să recunosc, oricare alt copil de trei ani de-aici se pricepe mai bine la muls decât mine. Deodată, sunt înconjurată de o ceată de copii care râd. Ador veselia acestor oameni. În ciuda condițiilor aspre de trai, mulți nu și-au pierdut umorul. Copiii aleargă după iezișori, râd și chicotesc, așa cum este peste tot în lume, acolo unde se joacă copiii. După ce se lasă întunericul, lumea gătește mămăligă și face ceai, iar noi ne retragem în tabără. Peste aproximativ o oră, Lketinga și James vor să mai treacă pe la noi.

În tabără ne așezăm pe scaunele pliante și ni se alătură și șoferii noștri, Francis și John. Ei sunt foarte simpatici și amabili și au grijă, în toate aceste zile, de mașini și de lucrurile noastre. Așa cum ne-am obișnuit, vor să ne aducă ceva de băut, dar noi

preferăm să renunțăm, pentru că nu vrem ca Lketinga să vadă alcool, atunci când vine. Nu vreau, în niciun caz, să-l pun în pericol, pentru că se pare că până acum nu a băut, într-adevăr, nimic.

Cele patru surori stau pe rezervorul de apă și meditează. Câinele lor mic de lână ne ține companie și, în curând, devine preferatul lui Albert și al lui Klaus. Noi toți ne bucurăm pentru un timp de liniște și ne lăsăm pradă gândurilor. Revederea, după care am râvnit atâta vreme, a depășit așteptările mele și mă simt bine. Sunt mulțumită. Totuși, mi-am dat seama că nu aș mai putea trăi aici. Deși unele lucruri s-au simplificat, viața este, ca și până acum, aspră și sărăcăcioasă. Mai ales ritmul încet, mereu repetat, al vieții de zi cu zi, pentru mine ar deveni, cu timpul, greu de suportat. Oare cum am rezistat atunci?! Oare, a fost posibil numai pentru că l-am iubit pe Lketinga mai presus de orice și am fost nevoită să lupt dur pentru supraviețuire?

Lketinga vine tacticos spre noi, cu mersul lui elegant și ne spune că a văzut deja două capre pe care ar vrea să le cumpere, dar așteaptă până când plecăm, pentru că atunci prețurile sunt mai mici. Spune că va trimite după fratele lui mai mare să vină și el la petrecerea de rămas bun. În timp ce Lketinga povestește, James trece grăbit pe lângă noi și discută cu părintele. Și el se află în toiul pregătirilor pentru marele ospăț, care va avea loc peste patru zile. Când îl întrebăm, îngrijorați, ce facem dacă mâncarea nu va ajunge pentru toată lumea, el ne liniștește: „Pentru noi, sâmburii, nu este nicio problemă. La noi poate veni oricine la o petrecere și nu avem voie să respingem pe nimeni.

Dar, dacă, totuși, nu mai există nimic de mâncat și de băut, nu este așa de grav. Nu suntem obligați să punem la dispoziție mâncare până când se satură fiecare. Pentru că mă aștept să vină jumătate din sat, acest lucru nici nu ar fi posibil. Important este să avem destul tutun pentru bătrâni.” Lketinga aprobă, dând din cap și este convins că totul va ieși bine. După o încă jumătate de oră, ne luăm la revedere și stabilim să mai trecem a doua zi, înainte de plecare, prin enclavă. Înainte să plece, Lketinga mă întreabă, arătând spre cortul meu: „You sleep good alone here, no problem?” Eu îi răspund, râzând: „Hakuna matata – nicio problemă! Noapte bună.” Apoi mă strecor în cort și nu mai durează mult până când adorm.

PLECAREA SPRE PLATOUL DE FILMARE

Un zgomot mă face să mă trezesc dis-de-diminează. Trag cu urechea afară și aud țipătul prelung al unui măgar, amestecat cu lătratul unui câine și, ca de fiecare dată dimineața, zeci de voci de păsărele în toate registrele muzicale. Legătura aceasta atât de strânsă cu natura și faptul că nu sunt trezită de zgomotul străzii și al motoarelor, au un efect foarte liniștitor asupra mea. Ies din cort, curioasă cum va fi ziua de astăzi. Șoferii sunt deja în picioare și se vede că abia așteaptă să-și poată mișca din nou mașinile. Nu durează mult și toată lumea se strânge în jurul reșoului cu gaz și așteaptă, în răcoarea dimineții, un ceai fierbinte sau o cafea. Câinele cel nostim al surorilor, pe care l-am botezat între timp Willi, stă deja lipit de pantalonul lui Klaus și ne face să râdem. De mâncare nu mai avem decât niște resturi de chips-uri și nuci, care nu plac nimănui.

Francis și John strâng cu îndemânare corturile de pe mașini și, înainte să mergem în enclavă, ne așezăm lucrurile înăuntru. Lketinga ne iese în întâmpinare, iar James stă deja pe motocicletă, gata de plecare. Discutăm despre ultimele amănunte pentru petrecere și-i dăm lui James banii necesari pentru cumpărături. Mama iese din colibă, ca să-și ia rămas bun de la noi. Pentru că știm că în curând ne întoarcem aici, despărțirea nu este chiar atât de grea. O îmbrățișez pe mama și rog să i se spună că mă bucur că o voi revedea în curând, fapt pe care îl ia la cunoștință cu un surâs. James pornește

motocicleta și lasă în urma sa, ca de obicei, un nor de praf. La scurt timp după aceea, vin și șoferii noștri să ne ia. Lketinga nu se uită la mine, ci mă atinge numai ușor pe braț și-mi spune: „Lesere – la revedere!” Pleacă încet, după care se mai întoarce o dată și mă întreabă: „De câte ori mai dormim până te întorci, de două sau de trei ori?” Eu îi răspund: „De două ori, dar, când venim, nu stăm mult, ne întâlnim numai cu Giuliani și apoi plecăm mai departe, spre Sererit. Acolo rămânem o noapte, după care mai dormim de trei ori și venim din nou aici, la petrecere.”

Traversăm iar albia secată a râului Barsaloi și trecem pe lângă școală. Peste puțin timp, cotim în direcția Wamba. Aici, bifurcațiile nu sunt prevăzute niciodată cu indicatoare. Așa că nu poți decât să intuiești încotro trebuie să mergi, mai ales că drumurile de țară arată toate la fel: un pământ roșu, cu câteva gropi și, din când în când, urme de roți, întrerupte mereu de cursul unui râu sec. Peisajul prin care mergem este unic, format din nenumărați arbori acacia. Din când în când, în mijlocul acestui semideșert, vedem strălucind câte o tufă mică, cu niște flori minunate mari și roșii, care ne demonstrează că natura poate supraviețui și fără multă apă. O privești incredibil de frumoasă! La orizont se văd lanțurile întinse de munți, cu pădurile lor seculare dese, în care s-au retras, în perioada de secetă, animalele sălbatice.

Pentru prima dată, astăzi cerul nu este senin de la un capăt la celălalt, ci este brăzdat de niște nori albi. Peste trei săptămâni începe anotimpul ploios. Atunci, întregul ținut se metamorfozează cu o repeziciune incredibilă. Râurile se umilă

atât de repede, încât smulg cu toată forța lor brun-roșcată tot ce întâlnesc în cale. Atunci, ele nu mai sunt practicabile câteva zile. Pământul, care acum se ridică în vârtejuri, se transformă într-un câmp de noroi. Noi vrem, pe cât posibil, să nu avem de-a face cu așa ceva în timpul salariului nostru scurt și sperăm ca și echipa de filmare să fie scutită. Eu străbat întruna cu privirea împrejurimile impresionante. Dacă mă uit mai atent, descopăr, din când în când, în stepă, câte o enclavă izolată. Ele s-au adaptat foarte bine la mediu și, după culoare, abia le poți identifica. Numai îngrăditura de mărăcini în formă de cerc te lasă să bănuiești că acolo se află o enclavă.

Deși mergem cu viteză minimă, șoferii trebuie să se concentreze foarte tare. Tot timpul ne ies în cale animale, speriate de zgomotul de motor. Cămilele se dau la o parte foarte încet, pentru că majoritatea au legate piciorul din față de la genunchi în sus, ca să nu poată fugi prea repede în trei picioare. Pentru noi, priveliștea nu este deloc plăcută, dar aceasta pare să fie o metodă bună de a ține turma laolaltă.

Din când în când, pe marginea drumului, vedem copii de toate vârstele, care ne fac veseli cu mâna sau întind mânuțele goale spre noi. Eu nu pot altfel și le împart ultimele dulciuri pe care le mai avem la noi. Ei se bucură, de parcă tocmai ar fi primit cel mai mare cadou de Crăciun. Femeile cu care ne întâlnim au, aproape toate, un copil mic în spate, iar pe cap duc o legătură de lemne sau o canistră cu apă. Din când în când, încărcătura este transportată de un măgar. Oamenii, îmbrăcați în culori vii, se văd încă de departe. Pentru ochiul nostru, imaginea este maiestuoasă: felul lor elegant în care se mișcă

prin stepa uscată și fierbinte și acele kanga roșii, albastre și galbene, care le flutură în jurul trupurilor, mișcate de vânt. Podoabele colorate le completează înfățișarea impresionantă.

Câteodată, vedem sărind pe lângă noi niște animale mici. Tic Tic, care seamănă cu căprioarele și care, în perioadele de foamete, sunt o delicatesă! Pe ici, pe colo, zărim turme mai mici de zebre, în ceea ce privește animalele mai mari, cum ar fi girafele sau elefanții, astăzi nu se vede, ce-i drept, niciunul. Numai după baligile mari, ne dăm seama că, nu cu mult timp în urmă, au trecut pe aici turme de elefanți. Printre arborii acacia vedem, nu de puține ori, la o înălțime de până la doi metri, cuiburi de termite părăsite, construite într-un mod ingenios. Părintele cel nou din Barsaloi ne-a povestit că biserica din Opiroi va fi construită din acest material, tare ca piatra. Ne-a spus că este foarte bun pentru așa ceva, fiind foarte rezistent și nu costă nimic.

Ne aflăm pe drum deja de două ore și acum trebuie să fim atenți să ieșim de pe drum și să intrăm în tufișuri. Klaus a fost deja pe platoul de filmare, înainte de această călătorie împreună cu noi, dar atunci el a venit din altă direcție. A auzit, însă, că s-a făcut un drum nou spre platoul de filmare. Se tot văd urme de roți, dar nici unele nu arată ca cele de camioane grele. Platoul de filmare se află undeva, în apropiere de Wamba, localitate care se și vede, deja, de departe. Asta înseamnă că nu mai poate fi mult!

Cu cât ne apropiem mai mult de platoul de filmare, cu atât devin mai agitată. Dacă până acum gândurile mele erau numai la familia mea africană, acum, peste acestea se suprapune tot

mai mult o nouă emoție interioară. Sunt tare curioasă cum va decurge întâlnirea cu Nina Hoss, actrița care mă reprezintă. Sper, din toată inima, ca simpatia noastră să fie reciprocă. Probabil că nici pentru ea nu este simplu să se întâlnească cu femeia a cărei viață o joacă. Dar actorul principal? Oare îl va reprezenta el onorabil pe Lketinga, deși nu este nici sambur și nici masai? Bineînțeles, am îndoieli.

Pe de altă parte, era clar că un sambur adevărat nu putea juca în acest rol. Cum să joace el o viață, când el nici nu știe ce este acela un film? Poate că el nici nu a vorbit vreodată cu o femeie albă, ca să nu mai vorbim de contact fizic. Sâmburii tradiționali nu sunt obișnuiți cu gesturile de tandrețe, iar sărutul la ei este absolut tabu. Păi cum să joace un războinic acest rol, timp de trei luni de zile, iar unele scene să le repete până la douăzeci de ori? Nu, acest lucru nu ar fi fost, într-adevăr, posibil! După ce producătorii Ulmului nu au găsit pe nimeni printre sâmburii sau masaii de pe coastă, care aveau experiență în domeniul turiștilor, s-au decis pentru un african simpatic, deschis față de lumea din jurul lui și care nu provine din Africa de Est. Iar acum sunt tare curioasă, dacă pot împărtăși și eu aceleași cuvinte de laudă pe care le-am auzit din partea realizatorilor filmului. Sper, din toată inima.

Totuși, este un sentiment ciudat, să te afli în drum spre locul unde tocmai este turnată o parte a propriei tale vieți. De cele mai multe ori, reușesc să separ lucrurile și să realizez că acesta este numai un film și nu trecutul meu adevărat. Există, însă, destule momente în care mă aștept ca totul să se petreacă exact așa cum am trăit eu. Cred că nu-mi va fi ușor și sper foarte tare,

ca această vizită la filmări să-mi mai alunge o parte din temerile mele.

Sunt atât de afundată în gânduri, încât nici nu prea îmi dau seama că șoferii caută în zadar drumul spre filmări. De câteva ori, drumul presupus corect, se termină în gol și trebuie să ne întoarcem. Între timp, am ajuns aproape de Wamba. Deodată, ne iese în cale un Jeep, pe care vedem un abțibild mare și galben, cu inscripția „The White Massai”. Klaus îi cunoaște pe cei din mașină, pentru că fac parte din echipa de filmare și îi roagă să ne explice drumul. Peste câțiva kilometri, descoperim în mijlocul stepei un indicator cu o săgeată, pe care este scris: „White Massai Location”. Când citesc aceste cuvinte, simt cum se strecoară, până la urmă, în așteptările melc pline de îngrijorare, un sentiment de mândrie.

După ce traversăm de două ori râul imens Wamba, care, din fericire, nu are încă apă, ajungem peste puțin timp în fața taberei. Teritoriul este îngrădit și supravegheat de paznici. Numai cine are permis are voie să intre. În fața barierei stau o grămadă de femei și bărbați, majoritatea îmbrăcați în haine tradiționale de sambur. Unii și-au instalat aici standuri mici cu suvenire pentru mulțimea de colaboratori de la proiectul de film. Parcăm mașinile, iar acum intru, pentru prima dată în viața mea, pe un platou de filmare, unde, pe deasupra, mai este vorba și despre povestea vieții mele! Aproape că nu-mi vine să cred!

PE PLATOUL DE FILMARE

Înainte de toate, descopăr un adevărat oraș de corturi. Pe partea dreaptă și stângă a unei suprafețe foarte lungi sunt înșirate în formație, la distanțe egale între ele, corturile de locuit. Se vede imediat că aici a lucrat exactitatea germană. Fiecare cort arată ca o căsuță cu copertină. În spate, la o distanță ceva mai mare între ele, învelite în folii de plastic, se află niște suporturi de înălțimea unui om, care servesc drept dușuri și toalete. Prima impresie îmi taie respirația și nu pot decât să mă minunez, ce cheltuială enormă și ce efort au fost investite aici, ca să fie jucată viața mea de atunci, o viață în care eu, în afară de „o căsuță din baligă de vacă”, nu aveam aproape nimic.

Satul de corturi, așezat între două dealuri, are o poziție minunată. În depărtare strălucesc munții. Suntem conduși la cortul de informații, care este înzestrat cu tehnică performantă, modernă. Pe birouri se află laptopuri și calculatoare, la care se lucrează. Peste tot sunt puse la încărcat telefoane mobile și mă bucur că, în sfârșit, pot lua legătura cu fiica mea. Mai mult ca sigur, așteaptă și ea nerăbdătoare și cu sentimente amestecate, un semn de viață de la mama ei.

Mergem și ne prezentăm, deși momentan este puțină lume aici. Este ora prânzului și majoritatea sunt la masă sau, din nou, la filmări. Din cât se pare, aici totul este organizat ca într-un stat major. Fiecare dintre noi primește câte un cort din cele drăguțe, după care sunt anunțate de sosirea noastră persoanele care se ocupă de noi. Până la venirea lor, vrem să facem un duș. Intru

în cortul repartizat și sunt foarte încântată. Aici se află chiar un pat adevărat, cu așternuturi curate și prosoape din frotir – un lux incredibil față de ultimele zile. O măsuță cu scaun și un dulăpior completează mobilierul.

În fața cortului apare un african și mă întreabă dacă vreau apă caldă pentru duș. La temperatura de-afară de aproximativ patruzeci de grade, renunț la apa caldă, îl rog, însă, să-mi explice cum funcționează dușul. Este foarte original: intri în cabina înaltă și îngustă din plastic din spatele cortului și stai sub un duș, de care este legat un șnur. Dacă tragi de el, funcționează ca la toaletă. Apa, caldă sau rece, în funcție de cum ai comandat, este pusă înainte într-un rezervor, care se află deasupra instalației. În cealaltă jumătate a cabinei din plastic se află toaleta. Aceasta funcționează după sistemul toaletei turcești, pentru că nu există apă curentă, dar este dotată foarte igienic. Totul este foarte simplu și practic.

După contactul răcoritor cu apa, abia aștept să mă îmbrac din nou în pantaloni. Nici nu apuc să fiu gata, că și aud o voce necunoscută în fața cortului: „Madame, your lunch please.” Deschid fermoarul și am senzația că visez: un băiat zâmbăreț ține în mână o tavă, pe care se află un capac din argint. Mă așez la măsuță și mă minunez de ceea ce găsesc sub capac: un aperitiv, un fel principal, un desert și diverse fructe – toate decorate minunat. Bineînțeles, savurez fiecare îmbucătură. Este incredibil cât de tare se schimbă atitudinea omului față de mâncare, atunci când o perioadă lungă de timp este nevoit să se rezume sau și renunțe la anumite lucruri. Cunosc acest fenomen mult prea bine din perioadele de foamete din Barsaloi.

Atunci aveam, ce-i drept, bani, dar nu aveam posibilitatea să-mi cumpăr nici cele mai simple alimente. Pentru că râurile nu mai puteau fi practicabile, nu mai exista, pur și simplu, nimic. Dar acum, în acest moment, mă simt ca într-un safari de lux.

După masa delicioasă, mă duc la Albert, care stă, deja, de vorbă cu producătorul Gunter Rohrbach. Ne salutăm foarte călduros și el mă întreabă de primele mele impresii. Nu pot să-mi exprim părerea decât despre partea cu mzungu, pentru că de pe platoul de filmare nu am văzut prea multe. El se arată imediat dispus să ne arate chiar astăzi enclava, urmând ca mâine să vizităm satul Barsaloi, construit după modelul original. După câteva minute de mers cu mașina, ajungem la o enclavă realizată acum câteva luni, special pentru film. De atunci trăiesc în ea familii tradiționale de sâmburi, care își dau și ei concursul la film. Mă impresionează foarte tare ceea ce văd aici. Totul este foarte exact reprezentat. Manyattele arată ca cea a mamei, din Barsaloi.

Pentru că aici trăiesc chiar sâmburi adevărați, viața de zi cu zi este și ea autentică. Peste tot, în fața colibelor, vezi mame stând cu copiii lor mici. Unele își spală copiii, altele kanga. Pe gardul din măracini atârnă hainele la uscat. În primul moment, singura deosebire pe care o remarc este că îmbrăcămintea copiilor și a adulților este foarte curată. Poate datorită faptului că pot folosi și ei apa adusă în fiecare zi în camioane mari pentru echipa de filmare.

În rest, satul arată de parcă oamenii ar trăi acolo deja de ani de zile. Fiecare detaliu este perfect. Sunt foarte fericită că nu a fost falsificat nimic. Tot timpul ne ies în cale fete frumos

împodobite. Mă surprinde imediat faptul că, pentru a se împodobi, ele folosesc, în ultima vreme, flori din plastic colorate, pe care și le pun pe cap, în loc de pene de pasăre. Mie mi se pare ciudat acest lucru, dar pentru ele, dimpotrivă, plasticul în această formă este un material nou. Pentru fete și pentru războinici el reprezintă un lux.

Mergem agale prin enclavă și localnicii ne urmăresc interesați sau ușor amuzați. Ei nu știu că eu sunt cea care a trăit odinioară în mijlocul tribului lor și că de aceea este pusă în scenă această poveste. După un timp, ne trezim în fața unei colibe ceva mai mari, nelocuite. Din câte aud, este folosită pentru filmările interioare. Aceasta reprezintă manyatta mea de atunci. Bineînțeles, mă strecor imediat înăuntru și constat că și aici totul a fost aranjat cu grijă și fiecare detaliu este autentic. După aceste impresii, sunt convinsă și, în același timp, mândră că prin acest film este prezentată și, totodată, păstrată pe peliculă cultura sâmburilor, unică în felul ei și care poate, în această formă, nu va mai exista multă vreme.

La ora ceaiului, ne aflăm din nou în fața unui sortiment bogat de sucuri, ceaiuri, cafea și diverse mâncăruri. Deși nu mai suntem obișnuiți să ni se ofere în fiecare clipă câte ceva, savurăm din plin acest lucru. Treptat, se duce vorba în tabără că a sosit „adevărata” femeie masai albă. Cineva mă salută amabil cu cuvintele: „Mă bucur să vă cunosc personal. Ați avut o viață neobișnuită, vă admir. Fără curajul dumneavoastră de atunci, noi toți nu am fi astăzi aici și, poate, nu am fi venit niciodată în această regiune minunată, cu acești sâmburi minunați. Mulțumesc mult!” Eu sunt mișcată și, bineînțeles, nu știu ce să-i

răspund.

Acum mi-aș dori să trăiască și Lketinga astfel de momente și să poată vedea câți oameni din lumea întreagă se interesează de povestea noastră și ce cuvinte frumoase au la adresa familiei lui și chiar la adresa lui. Acasă, am parte zilnic de așa ceva în nenumăratele scrisori și e-mailuri primite sau personal, la seratele literare și chiar în viața de zi cu zi. La el în Barsaloi, dimpotrivă, se pare că ajung numai mesajele negative. Într-un fel, regret puțin că nu poate vedea și auzi și el tot ce se petrece aici. Dar, mă liniștesc eu, îi voi povesti la petrecere tot și, apoi îi voi trimite și fotografii.

Discut puțin cu câțiva oameni din echipa de filmare, cum ar fi costumiera, o femeie din Africa de Sud care, în ciuda aventurii captivante pe care o trăiește aici, începe să simtă dorul de casă, sau cu machiorul, un bărbat din Germania. Cineva îmi arată, la o oarecare distanță, o antenă de telefonie mobilă, instalată numai pe perioada în care au loc filmările. Curentul necesar este produs de niște generatori mari. Este incredibil, ce cantități de materiale de lucru a trebuit să se transporte până aici, în tufișuri! Să sperăm numai că nu-i va apuca ploaia pe cei din echipa de filmare.

Dacă după-masa, pe canicula insuportabilă, viața din tabără pare să moară, după lăsarea întinericului totul reînvie. Mulțimile de oameni se îndreaptă, după muncă, spre corturi. Drumul până acolo este luminat de niște lămpi cu petrol. Apa de duș este încălzită în niște cazane mari, direct pe foc, iar în interiorul corturilor se lucrează intens. Majoritatea au fost astăzi la filmări în satul Barsaloi, realizat special pentru film. Nu mai

am răbdare până mâine, când voi vizita platoul de filmare.

Albert, Klaus și cu mine stăm deja cu producătorii în cortul unde se ia cina și urmărim cum este pregătită masa pentru mai mult de o sută de persoane. Mai multe ajutoare kenyene lucrează în regia lui Rolf Schmid, un german care trăiește de mulți ani în Kenya și se ocupă de gastronomie. În ceea ce privește serviciul de catering pentru echipele de filmare care lucrează în Kenya, el este un profesionist cu experiență. A asigurat deja hrana colaboratorilor la mai multe filme, printre care „Dincolo de Africa”, cu Robert Redford și Meryl Streep, precum și la filmul Carolinei Link, „Nicăieri în Africa”. După afirmațiile mai multor specialiști, el pare să fie cel mai bun din Kenya în domeniul de catering. Dacă mă gândesc că, tot ce este pus aici pe masă, trebuie adus în niște camioane mari din Nairobi, realizarea logistică a unui astfel de întreprinzător mă umple de admirație și mare respect.

Treptat, cortul de umple. Deodată, apare și Hermine, regizoarea și îmi pare foarte bine că am ocazia să o văd. Încă de la prima noastră întâlnire mi-a fost foarte simpatică și am simțit că povestea mea se află în mâini bune. De asemenea, mă bucur că regia este condusă de o femeie. În sfârșit, apare și Nina. Imediat îmi dau seama că, cel puțin din exterior, ea corespunde perfect rolului meu. Înaltă, suplă, blondă – într-adevăr, cam așa arătam eu, acum optsprezece ani. Chiar și cu carisma ei mă pot identifica, ceea ce pentru mine este o mare ușurare. Ne salutăm, pline de curiozitate și la masă stăm una lângă cealaltă. Din cauza situației de-a dreptul neobișnuite, mă simt ușor stingheră și mă gândesc că nici ea nu se poate simți cu totul altfel. În fața

mea se așază actorul italian care, în film, joacă în rolul părintelui Giuliani. Îmi place, chiar dacă nu prea seamănă cu „originalul”. Ce-i drept, îmi dau seama că și el poate fi la fel de dinamic ca și Giuliani.

Apoi, apare Jacky Ido, cu numele de film Lemalian, care joacă în rolul lui Lketinga. Aici, la masă, este îmbrăcat normal, iar aspectul său mi se pare foarte departe de aspectul unui sambur. Mă străduiesc să nu-mi arăt dezamăgirea. Când ne salutăm, văd, cel puțin în partea ochilor, o anume asemănare cu fostul meu soț și cu înfățișarea lui de atunci. Încă de la primul schimb de cuvinte, îi simt carisma plăcută, simpatică și călduroasă. Și înălțimea corpului se potrivește. Sunt curioasă cum va arăta mâine, după machiaj. Îmi povestește că, în fiecare zi, are nevoie de două ore pentru transformarea lui într-un sambur tradițional. Pentru că nu are nimic împotriva, vreau să asist și eu mâine la acest truc. Nu vreau să las să-mi scape așa ceva.

Stau și trag cu urechea la câteva discuții și îmi dau seama că toți sunt foarte obosiți și epuizați. Zilele de filmare sunt lungi, iar arșița îi doboară. În schimb, mâncarea compensează totul. Bufetul de desert poate concura cu cel al unui hotel de patru stele, deși cel de-aici se află afară, în mijlocul tufișurilor, sub cerul înstelat.

Cât de mult savurez acum acest lux! Pe vremea când trăiam aici, în tufișuri, nu-mi trebuia nimic din ce este aici. În schimb, dragostea pentru Lketinga m-a făcut teribil de puternică și capabilă de supraviețuire. Eu am trăit și am simțit această dragoste și, astfel, am fost în stare să mut munții din loc. Aici, dimpotrivă, oamenii care mă înconjoară lucrează în condiții mai

difficile numai trei luni de zile. Probabil că pentru ei, frumusețea și romantismul acestui ținut pălesc cu timpul, pentru că se află departe de cei dragi și de casa lor. Eu înțeleg, însă, foarte bine acest lucru. Aș mai avea încă multe întrebări de pus, dar simt, că nu este momentul potrivit pentru astfel de discuții.

Producătorul ține un mic discurs, mă prezintă, iar acum știe toată lumea cine sunt. Imediat după masă, actorii principali se retrag. Nina vrea să mai repete textul pentru a doua zi, iar Jacky trebuie să se scoale devreme pentru pregătirea machiajului, care durează două ore. Noi mai bem un pahar de vin și plecăm.

Undeva, puțin mai departe, văd un foc care arde și în jurul lui câteva scaune așezate în semicerc. Mă așez și mă uit bucuroasă la focul care trosnește. După un timp, mi se mai alătură o mamă sambur și o fetiță vioaie, cam de opt anișori. Femeia mă salută și începe imediat să povestească ceva în limba maa. Eu mă străduiesc, din câteva frânturi pe care le înțeleg, să deduc conținutul. Deodată, mă trezesc de tot, pentru că ea tocmai încearcă să-mi explice că mă cunoaște de dinainte. Îmi spune că a fost și ea în spitalul din Wamba, în aceeași perioadă în care am născut-o eu pe fiica mea. Ea născuse atunci ultimul ei copil, adică al paisprezecelea. Reușesc să înțeleg ceva din avalanșa ei de cuvinte și nu-mi vine să cred ce aud. Când aflu că ea este aceea care joacă în film rolul mamei, îmi ies cu totul din fire. Acum trebuie să vină un traducător! Vreau să știu exact ce spune!

Găsim repede pe cineva care vorbește atât limba ei, cât și engleza. Din cât se pare, am interpretat totul corect. Este incredibil: după ce s-au făcut mai multe filmări de probă cu

diverse femei sambur, în rolul mamei soacre joacă, până la urmă, o femeie care mă cunoaște din vremurile anterioare și care a adus pe lume, în același timp cu mine, un copil! Această noutate nu poate decât să mă facă fericită și am senzația că nu este doar o întâmplare.

Fetița cea veselă joacă rolul Sagunei și în film se numește Christine. Este vioaie ca o minge de cauciuc și se vede imediat că simte nevoia de căldură sufletească. Mai târziu, mi se povestește că a fost crescută de mătușa ei, pentru că părinții săi ori au dat-o, ori au murit. Este greu să aflu ceva mai exact, deoarece sâmburii nu vorbesc deloc cu plăcere despre morți.

Eu o mai urmăresc un timp pe mama din film și mi se pare foarte simpatică. Ce-i drept, în comparație cu mama mea soacră, mi se pare cam tânără și, astfel, îi lipsește carisma mistică pe care o avea mama. Dar aici, la foc, după ce i-am ascultat povestea, mă simt foarte legată de ea. Îmi spune că îi cunoaște pe unii membri ai familiei mele din Barsaloi. Mă bucur și chiar sunt curioasă cum va interpreta ea rolul mamei soacre. Pentru mine, mama juca, bineînțeles, un rol principal. Ea m-a ferit de multă suferință și mi-a dat enorm de multă putere interioară. Dacă acest lucru ar putea fi redat în film, aș fi mai mult decât fericită.

Între timp, s-au ocupat toate scaunele din jurul focului și se discută neîntrerupt, așa cum se obișnuiește la africani. Ei au mereu câte ceva de povestit și, de cele mai multe ori, este ceva vesel. Mama din film se scoală, pentru că vrea să se retragă. Mâine este din nou o zi lungă de filmări. Îmi iau și eu rămas bun de la câțiva dintre ei și mă duc la mine în cort.

LEMALIAN, ALIAS LKETINGA

Dimineață, devreme, sunt trezită de un ciripit de păsărele. Ies din cort și reușesc să mai văd răsăritul de soare. La câțiva metri, în fața mea, se află un arbore acacia, de ramurile căruia atârnă cuiburi de păsărele. Ele sunt niște bile fixate de ramuri, în care se intră, print-un tub mic și îngust, de jos în sus. Este foarte haios să vezi cum păsărelele se strecoară la ele în cuib, prin partea de jos. În copac sunt zeci de astfel de căsuțe, iar locuitorii lor zboară ciripind, de colo până colo.

După toaleta de dimineață, mă duc la rulota unde este instalat machiorul, pentru că, în niciun caz, nu vreau să pierd transformarea lui Jacky în Lketinga, respectiv în Lemalian. El stă deja pe scaun și mă întâmpină cu un râs călduros.

Machiorul îmi povestește că Jacky este mereu în bună dispoziție, deși, dimineața, el se scoală primul și seara se culcă ultimul. Pe perete este atârnată peruca cu codițe de masai, lungi și roșii. Arată extrem de original! Mă uit cum începe transformarea.

Mai întâi, printr-o muncă foarte migăloasă, sunt modelate pe urechile lui găurile mari de la urechi, ca să poată fi puși cerceii din fildeș. Într-un fel, materialul aceasta maro și moale arată, pentru ochii mei neformați, cam macabru, semănând cu o bucată de ureche adevărată. Eu sunt atât de fascinată, încât machiorul îmi face cadou partea de ureche din ziua anterioară, ca să o am ca amintire. Primul meu gând este să i-o arăt lui

Lketinga. Dar, în secunda următoare, renunț la această idee, pentru că cine știe ce discuții se mai iscă din cauza aceasta. Dacă pentru mine arată atât de original, cum să-i explic lui că există materiale cu ajutorul cărora se poate modela orice și că, pentru așa ceva, există chiar o meserie?

Cu o exactitate perfectă, aceste bucăți sunt fixate pe urechile adevărate și apoi lipite pe dedesubt. Zi de zi, aceeași procedură! Apoi este fixată pe cap o perucă grea. Cu cât înfățișarea lui Jacky se apropie mai mult de cea a unui sambur, cu atât îmi place mai mult. Dar, pentru că, totuși, toată operațiunea durează deja de peste o oră, mă duc repede la cort, ca să mai prind ceva din micul dejun. Când mă întorc la machiaj, peste o jumătate de oră, Jacky este aproape gata. Un sambur adevărat îl ajută să-și pună podoabele și este atent ca totul să corespundă perfect tradiției.

Da, acum Lemalian seamănă cu Lketinga cu mult mai mult decât cu Jacky de ieri seara. Cu bustul lui gol și strălucitor, împodobit cu podoabe de sambur, arată minunat și fascinant. Ochii lui blânzi și râsul lui din inimă îi amplifică strălucirea pozitivă. Acum sunt convinsă că va avea succes la public, iar îndoielile mele de la început au dispărut definitiv. Poate că pentru mine este chiar mai bine, dacă nu seamănă exact cu Lketinga. Astfel, îmi va fi mai ușor să separ filmul de realitate.

Timpul ne presează și mai facem câteva fotografii împreună, înainte ca Jacky să fie dus la locul unde se realizează astăzi filmările și anume în magazin. Acolo se toarnă o scenă în care Carola – acesta este numele meu din film – este gravidă deja în luna a șasea. Sunt curioasă cum va arăta Nina cu burta de

gravidă, dar și cum au fost realizate magazinul nostru de atunci, satul Barsaloi și misiunea. La filmări ei vor să rămână, firește, singuri. Indiferent cât sunt de curioasă, înțeleg acest lucru foarte bine.

BARSALOI, RECONSTRUIT

În curând, purcedem la drum spre satul unde se filmează. Mergem până după un deal și, ceea ce văd îmi taie respirația: tot satul a fost reconstruit aproape identic. Pe partea stângă și dreaptă a drumului se află câteva colibe din lemn, care arată, cu acoperișurile lor ruginite și cu pereții de pe care se desprinde vopseaua, de parcă ar avea o vechime mai mare de un secol. Sătucul este situat pe o colină, iar priveliștea stepei este grandioasă. Misiunea reconstruită se află ceva mai deoparte, pe o pantă.

Pentru că pe partea cealaltă, în magazin, se desfășoară filmările, vizităm, mai întâi, misiunea. Încă din exterior are o anumită asemănare cu cea din Barsaloi, mai ales datorită grădinii de legume. Părintele Giuliani își iubea grădina, pe care trebuia să o păzească în fiecare zi, cu vicleșug și fantezie, de caprele străine. Și aici au fost plantate, cu multă dragoste, legume și porumb, ca să fie respectat și acest detaliu. Aranjamentul interior este, mai degrabă, în stil colonial. Căminul, care domină încăperea, arată de parcă ar fi fost folosit de nenumărate ori. Câteva scaune vechi în jurul unei mese antice, cărțile din rafturi și icoanele de pe pereți formează o încăpere de misiune plină de

armonie. În fața clădirii se află o biserică. De aici, ai o priveliște minunată asupra satului. De la producător, care se vede că este mândru de ceea ce îmi arată, aflu că, în după-amiaza aceasta, urmează să se filmeze aici.

Peste tot este plin de oameni. Mereu când se filmează, chiar dacă locul filmării se află la 300 de metri depărtare, lumea este rugată insistent, prin megafon, să păstreze liniștea. De aceea, este imposibil să poți discuta cu cineva. Dincolo, în sat, în fața magazinului, este mare agitație. Dintr-odată, ne strigă cineva că putem veni în sat, pentru că a fost anunțată o pauză. În fața caselor, pe jos, stau câțiva figuranți localnici.

Oare ce or gândi ei despre noi, albi? într-o bună zi, ei văd cum niște albi se duc înainte cu camioanele și construiesc în mijlocul stepei, în câteva săptămâni, un sat întreg și chiar o misiune. Apoi, iau măsuri neobișnuite pentru ca totul să arate cât se poate de vechi. Mai târziu, văd cum niște femei localnice și războinici aleargă pentru o scenă, de cel puțin zece ori, de la un capăt la celălalt al drumului. Mereu, aceeași imagine. Da, tare mi-aș dori să le citesc gândurile! Mai mult ca sigur, ei vor povesti mulți ani de-acum încolo despre aceste operațiuni de filmare. Și generațiile viitoare vor asculta, foarte probabil, această poveste, în cele mai diverse variante.

Aproape am ajuns la magazin, când Lemalian și Carola ies de acolo. Amândoi arată grozav. Nina, alias Carola, are părul prins la spate, la fel cum îl aveam și eu atunci. Cu burta ei de gravidă, cu rochia cu floricele și cu podoabele de masai simple seamănă foarte mult cu Corinne de atunci, lucru pe care i-l împărtășesc cu toată convingerea, atunci când ne vedem. După ce ni se fac

câteva poze, ea trebuie să se întoarcă din nou la muncă. Înainte de asta am ocazia să arunc o privire în magazin. Totul este aranjat exact ca în realitate, chiar și cântarul cel vechi cu greutatele este acolo. Când văd toate aceste lucruri, după toți acești ani, îmi amintesc de munca mea grea, când încărcăm zilnic sute de kilograme de mălai, zahăr sau orez. Seara, de multe ori, abia mă puteam mișca de durere de spate. Răsplata erau, însă, fețele mulțumite ale oamenilor, care puteau să cumpere alimente. Amintirile mele sunt întrerupte de operațiunea de filmare, care a reînceput.

Afară, încep să caut împreună cu Klaus ipostaze bune de fotografiat. Una mi se pare deosebit de încântătoare și anume doi bărbați foarte bătrâni, îmbrăcați tradițional, care stau pe jos. Unul din ei poartă o „podoabă” cu totul originală: niște ochelari cu lentile mari, cât jumătate din fața lui, iar pe cap are o pălărie haioasă cu un bor mare și cu un tigru pe ea. Eu mă duc lângă el și facem împreună o fotografie. Fața lui cu ochelari râde veselă și mândră la mine. Întotdeauna mă fascinează oamenii bătrâni, pentru că pe chipul lor se află scrisă o viață de om.

Ne așezăm la umbră și mai urmărim câteva ore ce se petrece pe platoul de filmare, dar mereu se repetă același lucru: vorbit, tăcut, așteptat, vorbit, tăcut, așteptat. Pentru că nu suntem implicați direct în cele petrecute și nici nu înțelegem prea mult, după primele impresii intervine o anumită monotonie. De aceea, mă bucur că sunt invitată după-masă la misiune, ca să asist câteva minute la filmări. Regizoarea îmi spune să iau loc lângă cameră, pe un scaun. Eu habar nu am ce urmează să se filmeze și aștept, plină de curiozitate. Deodată, Lemalian urcă

sărind scările spre misiune, iar părintele fuge spre el. Se pare că Lemalian tocmai îi povestește că soția lui, Carola și copilul sunt bine în spital.

Când văd această scenă, mă cuprinde o jale groaznică. Nu mă așteptam să mă lase indiferentă și să-mi păstrez calmul, dar, în momentul în care Lemalian vorbește, nu-l văd pe el, ci pe Lketinga și situația în care mă aflam eu atunci. Sunt atât de răscolită, încât sunt nevoită să părăsesc locul de filmare plângând. Bineînțeles, îmi este rușine de toată echipa. Un episod mărunț ajunge să-mi pierd controlul asupra sentimentelor mele. Ah, Dumnezeule, oare ce mă mai așteaptă, atunci când o voi vedea pe Carola?! Un singur lucru mi-e deja clar: vor curge lacrimi.

Din fericire, tocmai este pauză de cafea, astfel încât nu prea îmi vede nimeni consternarea. Îmi pun ochelarii de soare și beau un ceai fierbinte. Cum mâinile îmi mai tremură încă, îl vărs, pe deasupra și pe mine. Durerea îmi distrage, măcar, atenția.

După acest eveniment, mă satur, dintr-odată, de filmări și mă simt, într-un fel, inutilă. Acum am văzut tot, am cunoscut majoritatea actorilor și actrițelor și locul mi se pare, într-adevăr, reușit. Pentru că eu oricum nu pot contribui la reușita în continuare a filmului, este clar că o staționare mai lungă aici, la filmări, nu ar avea niciun sens. Se vede că evenimentele impresionante din ultimele zile mi-au dat sentimentele peste cap. Acum, călătoria planificată la părintele Giuliani este tocmai binevenită. Prezența lui îmi conferea, încă de pe atunci, o anume siguranță. La el, mă voi putea relaxa din punct de

vedere sentimental, înainte să mă confrunt în Barsaloi cu despărțirea dureroasă de familia mea.

Restul după-amiezii ni-l petrecem într-o atmosferă degajată, discutând cu producătorul și cu soția lui. La cina bogată, le mulțumesc tuturor pentru strădania lor și, mai ales, pentru posibilitatea pe care mi-au oferit-o, de a putea privi în culisele filmului „meu”, îmi exprim încrederea și convingerea că acest film va impresiona mulți oameni.

PĂRINTELE GIULIANI

După micul dejun părăsim locul de filmare și mergem, timp de trei ore, înapoi spre Barsaloi, unde ne-am dat întâlnire cu părintele Giuliani, la ora douăsprezece. Ajungem la timp la misiune, iar părintele Giuliani deja ne așteaptă. El nu s-a schimbat aproape deloc. Numai părul alb și ceva mai multe riduri pe fața lui bronzată lasă să se vadă trecerea anilor. Ca și înainte, îmbrăcămintea lui constă din niște pantaloni scurți, un tricou polo și niște sandale de plajă. Vine spre noi și ne întâmpină cu un zâmbet larg. Se uită la noi de sus până jos și spune, amuzându-se: „Cum, asta este Corinne de odinioară, cea care a bătut atunci la ușa misiunii mele?” Mie îmi vine să râd. El mă știa, bineînțeles, din anii în care eram foarte slabă. Astăzi, eu trăiesc sănătos și, deși nu mă simt grasă, nu mai sunt slabă ca un vrej de fasole. Albert și Klaus sunt întâmpinați și ei eu mare căldură, iar pe chipul părintelui Giuliani se vede o mare bucurie.

Apoi, ne examinează mașinile mari de teren și este de părere că ar trebui să plecăm numai cu una. Dar, pentru că șoferii nu-și scapă din ochi mașinile, asta ar însemna ca unul să rămână aici, ceea ce, bineînțeles, nu vrem. Noi nu avem de unde să știm cât de strâmt este spațiul la Giuliani. El nu ne spune decât că misiunea sa cea nouă nu este atât de mare ca cea de aici. Când îi spun că mi-e dor mai ales de grădina lui cu bananieri, îmi explică laconic: „Preoții aceștia noi nu mai sunt interesați de grădini și de legume, în plus, ei nu mai sunt în stare să repare singuri o mașină, lucru care ar fi neapărat necesar aici, în regiune. Mă rog, în schimb, acum există aici o casă a surorilor!”

Eu mă sui la Giuliani în mașină, ca să putem vorbi, deși, la zgomotul și huruitul de aici, nu este simplu să te înțelegi. Mergem prin albia uscată a râului Barsaloi și, cu fiecare kilometru, ne apropiem de munte. Deja după o jumătate de oră ținutul îmi este străin și nou. Cu Lketinga nu am mers niciodată atât de departe în direcția aceasta. În unele locuri, albia râului are o lățime de până la 300 de metri și îmi dau seama cât de periculos este aici, când plouă la munte.

Trecem prin diverse zone de vegetație. În unele locuri, peisajul este verde și acoperit de palmieri și tufe, pe care eu nu le-am văzut niciodată în alte locuri, iar pe mal, vezi stânci pietroase, închise la culoare. Părintele Giuliani povestește că se bănuiește că aici s-ar afla aur și că deja s-a vorbit despre forări, fapt care ar fi o catastrofă pentru această regiune.

El merge, ca și înainte, dinamic și repede. Bărbatul de 64 de ani se uită mereu în oglindă și bombăne: „Unde or fi șoferii ăștia tineri cu mașinile lor grozave?” Pe malul stâng al râului,

un grup de femei sambur stă la umbră cu o mulțime de copii. Ele gătesc într-o oală mare mămăligă, ca să-și sature micuții. Giuliani ne spune că aici, puține femei au soți care le întrețin. Cei mai mulți s-au mutat în satele care s-au extins sau în orașe și nu puțini au căzut pradă alcoolului. Părintele coboară, vorbește cu ele și ia în brațe câte un copil. În ochii noștri de europeni, așa cum stau ele culcate la umbra copacului, numai bune de pictat, acesta este un tablou pașnic și plin de culoare. Dar aceste mame luptă dur, zi de zi, pentru supraviețuire și pentru nenumărații ei copii.

Pe măsură ce mergem mai departe, albia râului se schimbă din nisipul galben afânat într-un noroi roșu, uscat și crăpat. Asta îmi aduce aminte de bucățile de lut care, din cauza arșiței, se curbează în sus. Vreau să fotografiez aceste forme impresionante. Când cobor, mă trezesc, pur și simplu, într-un cuptor încins. Desculți, nu am putea rezista nicio secundă pe acest pământ. Și, cu toate acestea, vedem tot mereu oameni și animale, care trăiesc în acest ținut, potrivit vieții. Părintele Giuliani îi face cu mâna fiecărui copil, fiecărui bărbat și fiecărei femei și, din când în când, strigă câte ceva împotriva vântului. Se simte cât de familiară îi este această regiune și cât de mult o iubește.

După mai bine de două ore, părăsim albia râului și cotim pe un drum de țară, greu de recunoscut pentru un străin. Acesta duce spre un deal, care îți oferă o imagine grandioasă asupra întinderii largi. Giuliani oprește, coboară din mașină și ne arată o tufă, din care culege bobite de tămâie. Apoi, ne arată în depărtare o linie albă, care cade perpendicular, ca o cascadă,

peste munte. „Acolo se află misiunea mea. Acum câteva luni, într-o noapte, am auzit un zgomot puternic în spatele casei mele. Se surpase o bucată din acel munte. De atunci, Sererit se vede de departe. La următoarea ta vizită, va trebui să mergi numai în această direcție”, glumește el, râzând.

Mergem pe un drum plin de gropi și ne apropiem încet de acești munți. Când ajungem pe creastă, putem vedea clar jungla cea deasă. Giuliani ne povestește că acolo mai trăiesc încă numeroase turme de bivoli și elefanți și pentru oameni este aproape imposibil de traversat. Sâmburii și-au dus turmele până la marginea desișului, pentru că acolo iarba este deosebit de grasă.

Dintr-odată, vedem pe marginea drumului o clădire lungă. Giuliani ne povestește mândru că aceasta este școala cea nouă, dar, din păcate, este greu să-i asigure profesori suficienți, pentru că majoritatea, după câteva luni, pur și simplu nu mai vin la serviciu. Până când va putea fi repartizat un cadru didactic crescut aici, va mai trece ceva timp. Mergem zdruncinându-ne și încercăm să ocolim bolovani și tufișurile. Printre altele, Giuliani ne povestește că el însuși a construit drumul acesta și că înainte, aici nu exista nimic, în afară de grohotiș și tufișuri. Este o enigmă pentru mine, cum poate Giuliani să trăiască aici.

MISIUNEA DIN SERERIT

Urcăm încet pe un drum plin de curbe, până când ajungem,

după o ultimă cotitură, în fața misiunii. Ce-i drept, nu prea arată a misiune. Mai degrabă, am impresia că ne aflăm într-o aglomerație de cutii de conserve supradimensionate. În afară de „biserică”, care domină mica așezare compusă din câteva colibe, totul este făcut aici din tablă ondulată. Până și motocicletă lui, pe care o avea și înainte, stă sub o copertină din tablă ondulată. Colibele sunt cu puțin mai înalte decât mașinile noastre. Acum înțeleg de ce trebuia să venim aici numai cu o mașină. Pur și simplu, nu este loc. Dar, Giuliani nu ar fi Giuliani, dacă nu ar putea să rezolve rapid și această problemă. Una dintre mașini trebuie să parcheze peste „groapa lui de atelier”. Este o groapă lângă care el a construit, pe ambele părți, niște rampe mici din beton. A doua mașină parchează oblic pe pantă. Asta înseamnă că nu putem folosi corturile noastre.

Vizităm misiunea și nu numai noi, cei trei oaspeți europeni, dar și șoferii noștri africani se întreabă mirați, cum de se poate trăi aici. Părintele răspunde râzând: „Eu mă duc acolo unde există sâmburi și apă. Acestea sunt criteriile mele de a alege, mai mult nu-mi trebuie. Din toate locurile pe care le-am cunoscut în toți acești ani aici, în Kenya, acesta este cel mai frumos petic de pământ, cu cea mai bună apă.” Pe chipul lui se poate citi o rază de mândrie.

Acum începe descărcarea mașinii sale. Când văd sub prelată cele două butoaie uriașe umplute cu combustibil Diesel, mă întreb cum o să le dea jos de-acolo. Dar nici acest lucru nu este o problemă pentru el, deoarece a construit special pentru așa ceva un mecanism de ridicat și, în plus, îl ajută și câțiva sâmburi. Apoi, într-un fel de magazie sunt depozitate numeroase cutii cu

grăsime pentru populația din împrejurime. Mă uit la tot acest tărăboi și mă întreb: „Oare aceasta să fie cămara lor?” Giuliani râde și-mi răspunde: „Nu, Corinne, aceasta este casa mea. Aici locuiesc eu și pe masa aceasta dorm. Seara arunc o saltea pe ea și, astfel, mă fac comod.” Se pare că el îmi vede mirarea și afirmă senin: „Mai mult de atât nu-mi trebuie.” În timp ce povestește, ni se alătură încă un părinte italian. Bărbatul de 77 de ani locuiește aici împreună cu Giuliani și pare deosebit de viguros.

Mai târziu, vizităm punctul central al misiunii – cea mai originală „biserică” pe care am văzut-o vreodată. Seamănă cu o manyatta supradimensionată. Acoperișul și pereții laterali ai clădirii rotunde sunt căptușiți cu folii de plastic albastre, galbene și verzi, din care ies împletituri de paie. Porțile din față sunt făcute din tablă ondulată și se pot deschide în sus, cu ajutorul unor stâlpi de susținere. În interiorul cortului rotund se găsesc, cam la patruzeci de centimetri deasupra podelei, niște scânduri bătute în cuie pe niște țărui de lemn. Mândru de construcția lui, Giuliani ne anunță că mâine vom avea ocazia să vedem o biserică plină de lume.

Acum sunt repartizate locurile de dormit. Mie mi se pune la dispoziție o căsuță din tablă ondulată, numai pentru mine, iar lui Albert și Klaus alta. Din păcate, șoferii nu pot folosi corturile aici din cauza poziției înclinate. Giuliani are, însă, și pentru aceasta o soluție. Le propune să doarmă sub prelată, în camionul lui. Pentru o noapte, nu ar trebui să fie vreo problemă.

Nici nu ne aranjăm bine lucrurile, că Giuliani ne și oferă pe o

tavă un espresso fierbinte – original italianesc. Apoi, ne poartă în bucătăria lui cea mică. În drum spre aceasta, ne arată grădina sa de legume, pe a cărei poartă de la intrare se cațără o tufă minunată, cu niște flori roșii. El a plantat aici cele mai diferite soiuri de legume, printre care roșii, vinete și salată. În dreapta și-n stânga gardului, cresc verdețuri de toate felurile. Intrăm într-o bucătărie modestă, în care se află un frigider înalt. Acesta funcționează, la fel ca și iluminarea din misiune, cu energie solară. De gătit, se gătește cu gaz din butelii. Pe masă se află o bucată mare de brânză italienească tare, salam și șuncă. Oare cum face acest om, de pune pe masă toate aceste delicatese, aici, la capătul lumii?

El este într-o permanentă mișcare și abia dacă-și găsește timp să se așeze puțin. Pentru că aici el este bucătarul, astă seară ne va găti ceva simplu, dar bun. „Bineînțeles, astfel de lucruri fine, ca acestea de pe masă, nu există în fiecare zi”, recunoaște, făcând cu ochiul și turnându-ne vin roșu în cănille de cafea. Da, așa este el, simplu, inimos și cu un mare talent de organizator! Radiază de energie și te simți bine și în siguranță în prezența sa.

În timpul mesei, Albert îl întreabă dacă a citit cartea mea. „O, da”, răspunde râzând, „am citit cu mare atenție ce a scris Corinne. Faptul că i-am închis ușa în nas, mi s-a părut deosebit de interesant!” În acel moment se scoală și mimează scena primei noastre întâlniri, când el mă tratează cu un refuz. Scena declanșează un râs puternic. În orice caz, poate să confirme că, tot ceea ce a citit în carte, corespunde în totalitate realității, atât cât a văzut el. Completează că, din punctul său de vedere, dragostea pentru Lketinga nu putea fi de durată, deoarece

căsătoria și sexualitatea la sâmburi sunt concepute altfel decât în Europa.

După ce povestește la rândul său, amănunțit, despre atacul dur al locuitorilor turkana, pomenește despre un nou pericol care paște această regiune. Guvernul dorește să declare regiunea dintre Barsaloi și Sererit rezervație sălbatică, localnicilor promițându-li-se, astfel, locuri de muncă create prin turism. Dar, ceea ce ei vor pierde, va fi mult mai important și anume dreptul de a dispune asupra țării lor. Atunci, s-ar putea ca ei să nu mai aibă suficiente pășuni pentru turmele lor. Giuliani este convins că ei nu pot supraviețui aici, decât dacă își duc viața lor patriarhală, ca seminomazi, alături de turmele lor.

Părintele chiar se înfurie, numai la gândul că li s-ar putea lua țara acestor oameni. Și aici, în Sererit, ar fi deosebit de greu, pentru că, tot timpul anului, apa curată de băut curge din munți. El ne explică totul clar, cu ajutorul unei hărți.

Cu toate că povestirea este captivantă, trebuie să mă interesez între timp de o toaletă. Giuliani arată spre o colibă minusculă, făcută din plastic și din paie împletite. Încă de la intrare, abia reușesc să-mi stăpânesc râsul. Și aici, toaleta este una turcească, dar ce fel de toaletă! Deasupra găurii este instalat un suport din lemn, pe care o creangă de copac tăiată în două, frumos îndoită în dreapta și-n stânga, ține loc de capac de wc. Natură pură! Alături este instalat un duș, care funcționează după același sistem ca la filmări. Există chiar și un robinet separat, unde curge apa și te poți spăla pe mâini! Încântată la maxim, părăsesc acest loc, ca să le povestesc și tovarășilor mei. Nici nu apuc să deschid gura, că izbucnesc toți într-un râs cu hohote. Mă uit la

ei mirată și aflu că Giuliani le-a spus deja că mă voi întoarce încântată de acolo, pentru că el a construit acest capac special pentru mine.

În timp ce domnii se amuză de căsuța lui Giuliani, aud bălăngănit de clopot și văd în spatele gardului câteva vaci alb-negre, care se grăbesc spre casă. După ele aleargă doi războinici și o fată, care se uită la noi curioși, fără să scoată niciun cuvânt. Desigur, ei văd aici foarte rar vizitatori albi. Vreau să mă mișc puțin și merg să cercetez teritoriul misiunii. În timp ce dau un ocol, zăresc în grădină un războinic îmbrăcat tradițional și împodobit. Bustul lui gol este ornat cu șiraguri de perle colorate, iar deasupra cârpei, care îi acoperă coapsele, are un tesac. Ce-i drept, mi se pare foarte ciudat și neobișnuit faptul că în mâna dreaptă are o stropitoare verde, cu care udă cu grijă grădina. El nu se uită, ci se concentrează asupra muncii sale.

Mai târziu, Giuliani îmi explică că, de multe ori, îl ajută la treabă sâmburii, pe care, bineînțeles, îi plătește. În acest fel, sâmburii învață să îndeplinească munci pe care ei înainte nu le cunoșteau sau de al cărui sens nu-și dădeau seama. Și atunci când a construit misiunea, școala și strada, l-au ajutat sâmburii. Îmi spune că se află aici, în primul rând ca să le ușureze viața, fie prin informații despre igienă sau boli, fie prin instrucție școlară sau crearea de posibilități de a face ceva din asta. Astfel, el este aici, în această regiune izolată, patron, profesor, prieten, sfătuitor și ajutor, într-o singură persoană.

În timpul plimbării mele mici, nu prea văd, de altfel, alți oameni și am impresia că aici nu locuiește aproape nimeni. Dar, ca aproape peste tot în tufișuri, tocmai când ești foarte sigur că

ești singur, cât vezi cu ochii, apare, dintr-odată, ca din senin, o ființă umană. Mai privesc un timp peisajul sălbatic și romantic, după care mă duc la Giuliani în bucătărie, ca să-l ajut la pregătirea cinei. Dar, în afară de a tăia mărunț ultimele roșii și ceapa pentru salată, nu mă lasă să fac nimic. Restul gătește el, într-un stil cu totul aparte.

Deodată, se aude în acea liniște o muzică de operă italiană. Acordurile clare mă iau pe nepregătite și, în ciuda căldurii, mi se face pielea de găină. Muzica este atât de neobișnuită în acest loc retras și simplu, încât sună aproape supranatural. Giuliani observă mirarea mea și începe să cânte și el tare și vesel. Klaus și Albert sunt atrași la rândul lor de acordurile muzicale și se uită înăuntru. Ne lămurim repede că sursa acestor acorduri fermecătoare este un cd-player, care funcționează cu energie solară.

Peste puțin timp, stăm cu toții în fața unei farfurii pline cu spaghetti cu usturoi. În afară de acestea, mai avem într-o oală de tablă niște carne de capră, care are un gust excelent. În timpul mesei, gazda noastră ne povestește de planurile sale de viitor. Printre altele, el dorește, atunci când va avea toți banii strânși, să construiască o biserică mai mare, deoarece, în curând, aceasta va deveni neîncăpătoare, fapt de care ne convingem a doua zi, la slujbă. Apoi, ar vrea să mai construiască un drum care să ducă de aici direct la Barsaloi, pentru că în anotimpul ploios, râul nefiind practicabil, trebuie să facă un ocol considerabil. În caz de boală sau accident, atunci când totul devine o chestiune de timp, acest lucru se dovedește a fi o problemă.

În timp ce își expune planurile, îi vine mereu în minte câte o întâmplare din viața mea cu Lketinga, pe care le-o povestim, apoi, împreună și completându-ne, lui Albert și lui Klaus. Și părintele mai în vârstă ascultă atent. Deodată, se ridică și pleacă din bucătărie. În niciun caz, nu vrea să piardă știrile lui din Italia. Noi ne uităm unii la alții, fără să înțelegem despre ce este vorba, până când Giuliani ne spune că aici pot prinde în fiecare seară, la aceeași oră, un post italianesc.

Puțin mai târziu, ieșim și noi în noaptea clară cu stele și-l vedem pe părinte stând pe un scaun, cu un aparat de radio mic la ureche și ascultând atent. Este o imagine impresionantă. Ne așezăm pe scaunele libere și Giuliani trage în mijlocul nostru un pat de fier. Fără să se jeneze, se întinde pe el și ne citește câteva constelații. Ne spune că acesta este ritualul lor din fiecare seară: amândoi stau aici, colegul lui mai în vârstă ascultă știrile, după care discută sau observă stelele. După ora opt, se duc, de obicei, la culcare.

În timp ce ascultăm poveștile lui Giuliani, văd scânteind pe dealurile din fața noastră focuri mici, care provin, probabil, de la vetrele din manyatta. Din când în când, ajung la noi și voci de oameni, aduse de vânt. Este un loc retras și liniștit. Giuliani, abia dacă stă zece minute liniștit, după care se ridică, ca să mai facă ceva. Eu profit de ocazie și mă așez pe patul de fier, ca să contemplu stelele din poziție orizontală. Este lună plină. Stelele sunt atât de jos, încât îți vine să pui mâna pe ele. În acest moment mă simt trup și suflet cu natura și mă cuprinde un adevărat sentiment de împlinire.

Giuliani se întoarce și întreabă râzând: „Corinne, îți place

patul? Eu l-am făcut singur. Dacă vrei, poți dormi aici afară! Și eu dorm câteodată aici.”

Nu trebuie să-mi spună de două ori – bineînțeles că vreau! Îmi aduc salteaua subțire, sacul de dormit și două păături și-mi aranjez un pat moale. Tovarășii mei se uită cam sceptic la mine și Klaus mă întreabă: „Vorbești serios, chiar vrei să dormi afară? Nici nu știi ce umblă noaptea pe aici!” „Nu-i nicio problemă, Klaus, trebuie să dorm aici. O noapte sub cerul liber, aici, în tufișuri, compensează noaptea pierdută în manyatta mamei”, îi răspund, bucuroasă.

Mergem încă o dată toți, echipați cu lanternă, la „baie”, după care, fiecare se duce la locul lui de dormit. Șoferii se urcă în camion sub prelată, iar Albert și Klaus dispar în „cutia lor de conservă”. Eu mă strecor în sacul meu de dormit ușor, pun păturile deasupra și-mi trag gluga de la trening pe cap, pentru că noaptea se face frig. Este minunat și-mi vine să chiui de bucurie! Am impresia că am ajuns la capătul lumii! Mă simt liberă, ușoară și infimă în fața universului! Dintr-odată, așazisele probleme devin neînsemnate. Privesc neclintită cerul și descopăr mereu constelații noi. Departe, sus, în spatele unui deal întunecos, văd, deodată, o lumină licărind. După puțin timp, îmi dau seama că este vorba despre un avion, care zboară undeva, deasupra mea, la o înălțime de 10 000 de metri.

Giuliani rezolvă ultimele treburi în bucătărie, după care se stinge și acolo lumina. Șoferii mai vorbesc încă încet în limba lor, după care se face liniște definitivă. Gândurile melc se întorc la Barsaloi, la familia mea. Mă întreb cum va decurge oare petrecerea de mâine și câți oameni vor veni. În același timp, ne

așteaptă despărțirea. Alung, însă, repede aceste gânduri, pentru că îmi înăbușă simțitor sentimentele de fericire.

Din când în când, aud ceva foșnind, dar nu mă interesează, pentru că mă aflu la un metru deasupra pământului. Aerul este curat și clar. Când mă doboară oboseala, spun încet o rugăciune și mulțumesc pentru revederea din Barsaloi și Sererit, până acum reușită, după care adorm. Noaptea, mă trezesc o dată. Îmi simt vârful nasului rece, păturile au alunecat de pe pat și pe ele doarme acum o pisicuță. Mă cuibăresc din nou și pisicuța se așază torcând lângă mine. În depărtare, aud de mai multe ori răcnetul unei feline. Este un leu sau un leopard, mă gândesc repede, după care adorm din nou. A doua zi de dimineață, aflu de la Giuliani că era vorba despre unul din leoparzii, relativ numeroși, care trăiesc aici.

SLUJBA DIN MUNȚII NDOTO

Astăzi nu este numai duminică, ci și ziua lui Albert. Bineînțeles, el dorește să țină secret, dar nu reușește. De acest lucru m-am ocupat eu. Chiar la micul dejun fredonăm o serenadă, la care vocea lui Giuliani le acoperă pe toate celelalte. După aceea, părintele se duce să se pregătească, iar noi mai avem o oră până la slujbă. Klaus ia camera și plecăm toți trei pe drumul pe care au venit vacile ieri, acasă. După puțin timp, ajungem la albia secată, brăzdată de niște stânci frumoase. Eu și Klaus considerăm că acesta este locul potrivit ca să sărbătorim, într-un cadru festiv, ziua lui Albert. Ne așezăm pe stânci, iar eu îi

înmânez cadourile, în timp ce Klaus filmează. Acum, chiar că nu oricine poate spune că și-a serbat ziua la marginea lumii, într-o albie de râu și a despachetat acolo cadourile cumpărate pe „Strada gării” din Zürich. Albert este impresionat, iar noi râdem din toată inima.

Așa cum se întâmplă deseori, avem și la această ceremonie musafiri nepoftiți. Nici nu ne-am așezat bine, că și apar, ca din pământ, câțiva copii.

Ei stau, pur și simplu, la o depărtare de câțiva metri și ne urmăresc activitatea, fără să facă nicio mișcare. Abia după mai bine de o jumătate de oră, interesul lor pare să dispară și atunci pleacă liniștiți.

Tocmai când ne întorceam, încep să sosească primii vizitatori la misiune. Aproape fără excepție, sunt femei și fete îmbrăcate tradițional. Majoritatea au copii cu ele. Înainte să se așeze cu mamele lor pe bănci, aceștia primesc câte o cană cu utschi, adică un fel de terci. Manyatta-biserică se umple tot mai mult cu oameni. Unii se opresc pentru un moment indignați, atunci când ne văd pe noi și mai ales pe Klaus cu camera, alții abia dacă ne bagă în seamă. Majoritatea copiilor sunt îmbrăcați simplu, într-o fustiță de școală de culoare roșie, pe când femeile, dimpotrivă, s-au împodobit deosebit de frumos, iar kanga lor, în culori vii, sclipesc de curate ce sunt. Fețele lor strălucesc, pentru că sunt date cu grăsime, iar pe cap au bentițe colorate. Unele au la gât chiar podoabe din păr de cămilă, podoabe care devin tot mai rare și care sunt purtate, în mod normal, numai la festivități deosebite.

Duminica, la biserică, pare să fie pentru aceste femei o zi

absolut festivă. Ele cântă și aplaudă cu atâta dăruire și bucurie cântecele africane bisericești, atât de frumoase, încât mi se umple inima de bucurie. Vocile lor sunt acompaniate de o tobă mică și două tamburine, făcute din ramuri de salcie și capace goale de sticle. Cântecele lor ritmate sunt pline de viață. Unele femei sunt atât de concentrate, încât își leagă capul, la fel ca la dansurile tradiționale. De obicei, o femeie cu o voce puternică și clară dă tonul și toate celelalte își unesc treptat vocile cu a ei. Asta se repetă de atâtea ori, până când apare părintele Giuliani cu un geamantan mic din metal, din care își scoate patrafirul și și-l pune peste hainele civile. Apoi acoperă masa simplă de altar cu o cârpă colorată și pune pe ea un pahar cu vin și un castronel cu ostie.

Între timp, coliba cea rotundă, în care numai o cruce modestă din lemn și câteva tablouri din hârtie simple cu Sfânta Maria și Cristos aduc aminte de biserica creștină, se umple până la ultimul loc. În ultimul rând stau și câțiva bărbați în vârstă, ceea ce spune mult despre părintele Giuliani. Ca să atragi un sambur la biserică îți trebuie multă perseverență. Printre cântece, Giuliani spune niște povești în kisuaheli, care sunt traduse de un sambur în maa. Spre sfârșitul slujbei, se împarte ostia și apoi se cântă din nou. La sfârșit, toți își dau mâinile. Eu mă uit la fețele frumoase și distinse ale femeilor și am impresia că vizita la biserică nu înseamnă pentru ele numai un divertisment, ci și o mare bucurie. Slujba se termină, iar Giuliani își așază cu grijă lucrurile, timp în care translatorul le pune în mână bătrânilor ceva tabac, ca să aibă în drum spre casă. Pentru noi, slujba a fost un eveniment impresionant, care ne va rămâne mult timp în

amintire.

PETRECEREA DE RĂMAS BUN

Acum, însă, sosește momentul să ne întoarcem la Barsaloi. Giuliani ne va însoți din nou o bucată de drum, pentru că el trebuie să meargă la Nairobi. Îngrijorați, vedem în depărtare, pe cer, nori negri. Asta ar putea să însemne că în curând râul se va umple cu apă, iar noi va trebui să mergem pe drumul ocolitor, care este mult mai lung. Giuliani este imediat gata de plecare. Asemenea unui sambur, el poate pleca la drum fără mari pregătiri. Când ajungem la râu, vedem că nisipul de pe margini s-a închis deja la culoare. Asta înseamnă că nivelul apei subterane a crescut deja. Așa că ne hotărâm să mergem pe drumul ocolitor, decizie care se dovedește mai târziu bună.

După mai mult timp de mers, ajungem în cartierul periferic din Baragoi, așezarea principală a locuitorilor turkana. Fără să vreau, mă gândesc la atacurile de acum câțiva ani. De aici, turkana au atacat sâmburii. Cu puțin înainte de sat, cotim, după care începe să plouă cu găleata. Abia dacă mai vedem drumul în față. O apă tulbure, maronie curge înspre noi. Din fericire, acesta este abia începutul anotimpului ploios. Pentru că pământul este foarte uscat, nu se înmoaie atât de repede și este încă practicabil. Sper numai ca la Barsaloi să nu plouă, altfel va fi greu să întreținem atâtea focuri pentru ospățul nostru. Giuliani mă liniștește, dar crede că echipa de filmare din Wamba va avea parte de ceva ploaie.

După ce mergem mai mult timp pe drumuri ude de ploaie, trecem pe lângă locul în care Lketinga și cu mine am rămas în pană, atunci când ni s-a stricat bateria de la mașină. Lketinga a fost nevoit să se întoarcă câțiva kilometri, ca să-l roage pe Giuliani să ne ajute, în timp ce eu am așteptat aici, afară, în arșița dogoritoare, singură cu copilul, patru ore. Singura atracție au fost atunci zebrele și struții care treceau pe aici. Giuliani își amintește de situație și dă din cap râzând: „Atunci, Corinne, nu a fost singura dată când a trebuit să te scot din încurcătură.”

Curând ajungem la Barsaloi și, spre ușurarea mea, este înnorat, dar nu plouă. Părintele Giuliani, ce-i drept, trebuie să se grăbească, dacă vrea să mai traverseze râul Wamba. În cele din urmă, ne dăm întâlnire la Nairobi, la o cină, după care ne luăm rămas bun. Deja îl vedem gonind în direcția Wamba.

Șoferii încep să monteze corturile pe terenul misiunii. Noi plecăm spre enclavă, unde ne așteaptă deja o grămadă de oaspeți veniți la petrecere. James ne iese în întâmpinare și răsufă ușurat: „Slavă Domnului, ați ajuns! Toată ziua am gătit cantități enorme de mâncare. Primii oaspeți au sosit încă de azi dimineață și, acum, tuturor le este foame. Dar eu le-am spus că vor primi mâncare abia când veți sosi voi.” Întreb de Lketinga și aflu că și el a muncit mult. Împreună cu fratele mai mare, a tăiat cele patru capre și a împărțit carnea pentru gătit în diverse colibe.

Când intrăm în enclavă, mă simt puțin luată prin surprindere. Din toate părțile vin oameni spre mine și mă salută, ca de obicei: „Supa, Mama Napirai, serian a ge?” Dau mâna cu o

mulțime de lume și, din când în când, sunt scuiată ușor, în semn de binecuvântare. Pe cei mai mulți îi cunosc, cel puțin din vedere. Numai la mama, în fața colibei, s-au adunat zeci de femei și așteaptă nerăbdătoare. Pe mama nu o putem saluta decât cu o strângere de mână. Spre bucuria mea, văd că este îmbrăcată cu fusta ei cea nouă, în culori. Stă lângă fiica ei, în fața colibei și zâmbește mulțumită.

James propune să înceapă împărțitul mâncării. Peste puțin timp caprele vor veni acasă și atunci femeile vor avea mâinile ocupate. Cu toate acestea, conform tradiției, bărbații vor fi aceia care se vor sătura mai întâi. Nouă ne este puțin penibil, pentru că totul este gata de câteva ore și toți ne-au așteptat numai pe noi.

Lketinga este îmbrăcat astăzi cu cămașa lui cea nouă, de culoare roșie. El mă apucă de braț, mă trage într-o cameră laterală a casei lui James și-mi arată mai multe castroane uriașe, pline cu orez, fasole și carne. Sunt impresionată de câte au pregătit. Pare să fie mâncare pentru mai mult de o sută de persoane! Papa Saguna stă de pază la intrare, iar în fața lui bărbații așteaptă la rând, cu vasele de mâncare. Lketinga îi spune ceva, după care el poate începe. Fratele organizează distribuirea mâncării cu mult calm și seriozitate. În timpul acesta, Lketinga îmi explică cum au pregătit ei totul și cum au avut de lucru toată ziua, pentru ca oaspeții noștri să se poată bucura de petrecere. Este, într-adevăr, de admirat, ce au reușit să realizeze! Totul decurge fără probleme.

Cu toate acestea, noi, europenii, stăm și ne uităm cam dezorientați, pentru că totul arată mai mult ca o acțiune a unei

organizații de întrajutorare, de distribuire a mâncării, decât a petrecere. Pe vremea mea, petrecerile arătau altfel. Pentru că noi, atunci, trăiam în afara satului, toate petrecerile aveau loc în savana deschisă, unde oaspeții, împrăștiați pitoresc în peisaj, se bucurau de mâncarea pregătită cu multă râvnă. După ce se săturau toți, fiecare grupă de vârstă dansa, una după alta, acompaniate de cântece ritmice. Peste toată festivitatea plutea o vrajă magică.

Astăzi, însă, familia, împreună cu enclava sa, este integrată în sat, mâncarea este oferită într-o casă închisă, iar de dansat, se pare, că nu se mai dansează. Poate că și din cauză că este vorba despre o masă de rămas bun și nu de o nuntă, o naștere sau un eveniment fericit.

Eu mă întorc la manyatta mamei și mă așez între ea și fiica ei, pe pământ. Cu o față serioasă, ea o leagănă pe Saruni în poală. Mereu vin femeile la mine și îmi spun câte ceva. Unele mă întreabă dacă nu mă întorc acum la soțul meu, lepayian, altele se interesează, bineînțeles, de Napirai, propunându-mi să o aduc și să rămân cu ea aici. Faptul că fiica mea nu ar fi deloc încântată de viața de aici, ea fiind mult prea mult influențată de cultura elvețiană, nu vreau, bineînțeles, să îl spun acestor oameni inimoși. Le povestesc că, poate, va veni data viitoare în vizită cu mine, ca să-și cunoască rădăcinile ei africane.

Femeile își așteaptă răbdătoare mâncarea și, în mare parte, sunt vesele. James vine și le împarte, deocamdată, niște tabac de mestecat. Întind și eu, în glumă, mâna. Dar, în momentul în care bag chestia aia amară în gură, se iscă mare vâlvă. Mama îmi dă hotărâtă de-nțeles, să scui, imediat, totul. Sora lui

Lketinga scuipe în fața mea pe jos și-mi cere să fac și eu același lucru. Eu nu înțeleg toată această agitație, pentru că toată lumea mestecă așa ceva. James îmi explică că aș putea avea probleme cu stomacul. De asemenea, îmi spune că sunt încă prea tânără și că numai femeile bătrâne mestecă tabac. În momentul respectiv, nu prea înțeleg sensul, dar aflu mai târziu, întâmplător, la spitalul din Wamba mai multe amănunte despre acest lucru. Așa că fac ceea ce mi se cere și scuipe totul pe jos. Unii râd și bat din palme, alții se uită în continuare încruntați la mine.

O femeie îmi atrage în mod deosebit atenția, pentru că sunt sigură că am mai văzut-o undeva. Capul ei chel și ras strălucește nenatural în soare. Ochii ei sunt depărtați, iar între sprâncene, pe frunte, i s-au format două riduri orizontale adânci. Își încrețește gura, ascuțindu-și buzele. Și ea îmi dă mâna, de parcă m-ar cunoaște de mult și mă întreabă de Napirai. Atunci, ochii săi scânteiază aproape răutăcios. Femeia aceasta are ceva înspăimântător în ea. Aura ei nu-mi place și de aceea mă scol să văd cât mai durează până când îmi umplu femeile farfuriile. În drum spre casă, o văd pe soția cea tânără a lui Lketinga, cu încă alte două fete, în spatele manyattei mamei. Ea se uită cu înțeles la noi. Oare ce o fi în capul ei?

Lketinga urmărește încordat bărbații care așteaptă la rând. Nu mai sunt mulți. James mă roagă să intru în casă, ca să putem mânca, în sfârșit, și noi. Dar nu vreau să încep până nu-și primesc și femeile care sunt de față mâncarea. Văd că unii bărbați stau deja a doua oară la rând. Puțin enervată, îl întreb pe James când le vine odată rândul femeilor și copiilor. Ei stau deja de mai mult de o oră și se uită. Toți au în mână castroane

sau farfurii. James răspunde: „Femeilor le vine rândul atunci când toți bărbații s-au săturat.” Acum chiar mă supăr, pentru că peste puțin timp vin caprele acasă și atunci, femeile nu vor mai avea timp. Mă duc lângă Lketinga și încerc să-l fac să-i fie puțin milă de femei. „Pole, pole – încet, încet – mai este puțin și se satură și ultimii”, mă liniștește acesta, după care se duce la fratele lui mai în vârstă și vorbește cu el.

Toată lumea se străduiește enorm de mult, dar eu sunt femeie și-mi doresc ca și femeile și copiii să se sature. Arunc o privire în sala de mese și văd trei bărbați stând în jurul oalelor și savurând. Peste tot, pe beton, sunt aruncate oase roase. Spre liniștea mea, constat că mai este destulă mâncare. În sfârșit, din încăpere iese și ultimul oaspete de sex masculin și Lketinga strigă ceva către femei. Imediat, coloana viu colorată se mișcă spre noi. Fără să se îmbulzească, se așază la rând și așteaptă răbdătoare. Apoi, cu farfuriile pline, se așază în jurul cotețului de găini și încep să mănânce în picioare. În același timp, ele le dau de mâncare și copiilor pe care îi țin pe spate. Femeile mestecă mai întâi mâncarea, după care bagă terciul făcut în gurițele flămânde. Și eu a trebuit să-i dau atunci lui Napirai așa de mâncare, pentru că aici nu există mâncare pentru bebeluși. Mă surprinde faptul că mereu, copiii care stau la coadă, sunt goniți de acolo. Când îl întreb pe James care este motivul, îmi explică: „Știi, copiilor le aduc mamele lor de mâncare și, pentru ca o familie să nu primească de două ori și alta deloc, atunci copiii trebuie să aștepte.”

Mă plimb de colo, colo și văd peste tot fețe mulțumite. Deodată, îl văd lângă mine pe bărbatul care mi-a atras atenția

asupra soției lui Lketinga și-mi spune că petrecerea este un mare succes, deoarece au venit atâția oameni, mai ales bătrâni. Chiar și respectabila fată care execută incizia rituală este aici, fapt care reprezintă o mare cinste. Și atunci îmi arată spre o femeie, care mi-a atras atenția atât de neplăcut mai devreme. Deci, aceasta este cea care, prin tradiție, le provoacă atâta durere fetelor tinere. Acum îmi explic sentimentul neplăcut pe care l-am avut atunci când am întâlnit-o. La gândul că o astfel de femeie mi-ar fi putut ciunti fiica, mă trec fiorii.

Peste puțin timp, caprele se întorc acasă și mai sunt încă multe femei care stau la rând. Enclava se umple cu animale și se produce o oarecare neliniște. Câteva dintre fetele și femeile care stau acolo se grăbesc cu farfuria plină acasă, pentru că le cheamă treaba. Tocmai când vreau să mă retrag în casă, ca să mănânc și eu, apare din nou „informatorul” meu și-mi spune că soția lui Lketinga vrea neapărat să-mi dea mâna. Devin curioasă și mă duc după el.

Ea stă împreună cu celelalte două fete în spatele manyattei sale, care este pe jumătate terminată. Îi întind mâna și o salut, spunându-i „Supa”. Chicotește jenată și-și acoperă o jumătate din față cu mâna. Bărbatul vorbește cu ea și atunci ea îmi întinde, timidă, mâna. Eu sunt, probabil, primul om alb pe care îl atinge. Fața sa plinuță pare, încă, foarte copilăroasă. În timp ce eu le salut și pe celelalte două fete tinere, „informatorul” meu îmi explică că și acestea sunt căsătorite.

Acum, chiar sunt consternată. Una dintre fete este cu cel puțin un cap mai mică decât soția lui Lketinga și pare să nu aibă, nici măcar, doisprezece ani. Când îmi exprim indignarea,

bărbatul îmi spune râzând: „Da, este ciudat, dar îi aparține bărbatului de acolo” și îmi arată într-o anumită direcție. Dar, înainte să identific bărbatul, îl văd pe Lketinga venind furios spre noi. Nici nu apuc bine să mă gândesc ce și cum, că fostul meu soț și începe să urle. Îi adresează și soției lui niște cuvinte dure, la care aceasta se îndepărtează sfioasă. Încerc să-l liniștesc și-i explic că mi-a părut bine că am cunoscut-o pe soția sa. Dar el nu ascultă, ci îmi cere categoric să nu mai vorbesc cu ea, pentru că nu este bine. Enervată, mă retrag în casă la James, ca să nu-l supăr și mai mult pe Lketinga.

James discută cu Albert și Klaus. Soția lui stă deoparte. Saruni stă, bineînțeles, lipită de tatăl ei, numai Little Albert nu este nicăieri de văzut. Când întrebăm de el, James pune degetul la gură și spune: „Aude cineva un clopoțel sunând?” Toată lumea ascultă și, după puțin timp, ne dăm seama că Little Albert se joacă încă afară, în întuneric. Râdem din toată inima, când James ne povestește că micuțul, la astfel de ocazii, poartă un clopoțel la picior, ca să poată fi găsit mai repede.

Stefania aduce o oală mare cu bucăți de carne în ea și o pune pe masă. Fiecare se repede, iar James se străduiește să ne facă atenți asupra bucăților mai bune. Acum roadem și noi carnea de pe oasele de capră. În afară de carne, mai este orez și fasole.

Ceva mai târziu, ni se alătură și Papa Saguna, care își umple farfuria. El nu se așază niciodată pe scaun, ci stă pe vine și se sprijină în poziția aceasta de perete. În mod normal, este foarte liniștit, dar, atunci când vorbește, devine foarte vioi. În momentul de față, pare să povestească lucruri senzaționale despre pregătirile pentru petrecere. La sfârșitul povestirii, el

scuipă, drept dovadă, pe jos. Fiecare mai are ceva haios de povestit și în casă domnește o atmosferă veselă. Klaus și Albert se declară, după câteva bucățele de carne, sătui, fapt care îi face pe cei doi frați să pufnească într-un râs puternic.

Când povestim despre vizita noastră la părintele Giuliani, îmi aduc aminte de casetofonul meu mic. În timpul slujbei, am înregistrat acele cântece minunate. Acum dau drumul la aparat și toată lumea ascultă curioasă.

Saruni, trezită din somn, vine imediat la mine, își lipește încântată casetofonul de ureche și începe, fascinată, să se balanseze în ritmul muzicii. Până și fratele ei timid, Little Albert, se lasă atras, lăsând-o să-i pună cutiuța la ureche. Ochii lui devin tot mai mari și mai rotunzi.

Numai Lketinga pare serios și nu spune nimic. Am senzația că deja îl frământă despărțirea, pentru că mă urmărește în permanență cu privirea. Dintr-odată mă întreabă: „La ce oră plecați mâine?” „După ce împachetăm tot, îl vizităm pe părinte, ca să ne luăm rămas bun, apoi venim în enclavă și mai bem o dată chai cu mama.” „Okay, no problem, mama vrea să vă binecuvânteze și să vă dea Enkai pe drum. Iar eu vă voi însoți până la Maralal.” Pe mine mă surprinde acest lucru și mă bucur, pentru că astfel, despărțirea se desfășoară măcar în etape.

Stefania s-a retras între timp cu copiii în dormitor. Curând mergem și noi la misiune, pentru că toți sunt obosiți. Lketinga ne însoțește până la poarta misiunii și ne urează noapte bună.

Ca în fiecare seară, mai stăm puțin pe scaunele de camping și discutăm despre impresiile din ziua respectivă. Într-o oarecare

măsură, suntem toți de părere că în seara aceasta a lipsit ceva festiv. Musafirilor, însă, pare să le fi plăcut mult, după cum ni s-a spus cu convingere.

Apoi ne sfătuim asupra desfășurării în continuare a călătoriei noastre. Albert trebuie să plece la Nairobi, pentru că de acolo ia avionul acasă, în timp ce eu voi mai rămâne o săptămână în Kenya. Pentru că o altă vizită pe platoul de filmare nu are rost și, în plus, ne amenință și mai multă ploaie, hotărâm să plecăm mâine, împreună, la Nairobi. Ceea ce vreau să vizitez neapărat, este spitalul din Wamba. Aici am fost internată de mai multe ori și tratată cu succes, atunci când viața mea atârna de un fir de ață și atunci când am adus-o pe lume pe iubita mea fetiță, Napirai. Vreau să-i duc câteva fotografii de acolo. Ea a fost, totuși, primul copil mulatru născut la Wamba. Însoțitorii mei îmi înțeleg dorința, așa că alegem un traseu spre Nairobi, care să treacă prin Wamba.

DANS NOCTURN

În timp ce ne facem planul, auzim, din ce în ce mai tare, cântece și aplauze. Sună ca un dans al războinicilor și pare să fie în apropiere. Dintr-odată, îmi dispare orice urmă de oboseală. Eu propun să mergem să vedem unde este, pentru că aș vrea ca Albert și Klaus să vadă și ei un astfel de dans. Mă înfășor într-o pătură închisă la culoare, ca să nu tremur de frig și plecăm prin beznă. Când ajungem la poarta misiunii, constatăm, spre mirarea noastră, că este încuiată. Chiar nu știam că noaptea

stăm mereu încuiați. Dezamăgită, tocmai vreau să mă întorc la corturi, când, dintr-odată, în Albert se trezește războinicul din el și, în ciuda orei târzii, se duce și bate la ușa misiunii. Într-adevăr, ni se deschide poarta, ca să nu pierdem dansul, înainte mergeam și mă uitam des la astfel de dansuri și, de fiecare dată, eram fascinată când vedeam acei bărbați supli și grațioși cum săreau în aer, după care călcau cu pași greoi și cântau. Toată lumea aplauda în ritm.

Mergem după cântec prin sat. Numai lumina lunii ne luminează drumul. După câteva minute, ajungem într-un loc, unde este adunat un grup mic. Ne așezăm sub un salcâm, ca să nu fim recunoscuți imediat și să nu deranjăm. Acolo sunt numai câțiva bărbați și câteva fete tinere. Imediat, îmi dau seama că este vorba despre băieți, cărora nu li s-a aplicat ritualul de circumcizie și care nu sunt, încă, războinici. Acest lucru ar putea crea mâine discuții, pentru că nu se cade ca o femeie „căsătorită”, a unui fost războinic, să asiste la dansurile băieților cărora nu li s-a făcut circumcizia. Dar eu sunt deja prea captivată de farmecul dansului, iar Albert și Klaus sunt fascinați și ei de spectacol.

Îmi aduc aminte de emoțiile de pe vremea când Lketinga era încă un războinic chipeș și frumos. Fiind cel mai înalt dintre toți, el sărea cel mai sus, iar minunăția lui de păr roșu și lung flutura în vânt. După ore întregi de dans, războinicii arătau sălbatic și erau inabordabili. Unii cădeau chiar într-un fel de transă. Băieții de aici sunt încă departe de această stare, pentru că abia au început să danseze.

Din păcate, nu după mult timp suntem văzuți și auzim de

mai multe ori cuvântul „mzungu”. Unii vin la noi și ne salută, alții dansează mai departe. Câțiva se depărtează de-acolo. Pentru că nu vrem să deranjăm, ne retragem. Cu toate acestea, a fost un final frumos al serii festive.

Puțin mai târziu, când sunt din nou în cort, simt, cu toată ființa mea, că aceasta este ultima noapte dinaintea despărțirii. Multă vreme nu pot să adorm și curg, bineînțeles, și câteva lacrimi. Sper să nu-mi vină să plâng mâine, la despărțire.

DESPĂRȚIRE GREA

A doua zi de dimineață, până împachetează șoferii toate lucrurile, noi ne ducem la părinte, la misiune. El ne arată podoabele pentru sâmburi, pe care le-au confecționat femeile în cadrul proiectului condus de el și de James. Pentru că acum femeile se pot întreține, în parte, pe ele și familiile lor prin vânzarea de podoabe, părintele poate folosi banii strânși din sponsorizare, mai mult pentru cazuri complicate în Barsaloi sau pentru proiecte deosebite, cum ar fi de exemplu crearea de noi surse de apă. Astfel, profită toți. La despărțire, ne spune că suntem oricând bineveniți la el și speră să fie anunțat atunci când va apărea filmul. Este sigur că oamenii de aici sunt interesați să-l vadă. Noi îi promitem că îl vom susține din Europa în realizarea proiectelor sale și că vom rămâne în legătură. După ce-i mulțumim pentru ospitalitate, ne strângem mâinile călduros și părăsim misiunea.

În enclavă, Lketinga stă în fața manyattei mamei, pregătit de

drum. Ne strecurăm în coliba ei și James se așază din nou lângă mine, pentru că vreau să-i mai spun câteva lucruri mamei. Nu știu când și dacă o voi mai vedea vreodată. Mai întâi discutăm despre întâmplările petrecute împreună și trecem de la o poveste la alta. Printre altele, îmi aduc aminte de ploaia cea mare, când mama stătea afară, ca să-și țină coliba să nu i-o spulbere furtuna și viiturile. După ce James traduce, mama râde încet. Lketinga își amintește și el de apa cea mare a râului și de salvarea celor doi copii. Ne vin în minte tot mai multe întâmplări petrecute împreună.

La sfârșit, James ne spune că mama vrea să ne binecuvânteze înainte să plecăm, pentru ca viața să ne fie ocrotită și călătoria să se termine cu bine. Mama, fiind cea mai în vârstă, se trezește în fiecare zi foarte devreme, când toată lumea încă mai doarme, binecuvântează toată enclava, pronunțând numele fiecărui copil. Și caprele sunt binecuvântate, ca să se întoarcă toate sănătoase acasă. Apoi se întinde din nou, până când se scoală și ceilalți, înainte să plece cu animalele la păscut, ea mai binecuvântează o dată copiii. Spune că este foarte important acest lucru.

Când James își termină discursul, mama se uită la mine și-mi spune cu o voce puternică și plină de căldură: „Mă voi ruga mereu pentru tine, ca să ajungi și tu atât de bătrână ca mine. Și pentru Napirai la fel. Asigur-o de toată dragostea mea și spune-i că dragostea mea este mare. Ai grijă multă de ea și transmite-i din toată inima salutări de la bunica ei.”

Eu încerc să țin minte fiecare cuvânt și, din nou, îmi dau lacrimile. Impresionată de cuvintele sale, îl rog pe James să-i

spună că m-am bucurat foarte mult că am putut să o vizitez și că revederea cu toți a fost minunată. Dacă Dumnezeu va vrea, va mai fi în viață, atunci când mă voi întoarce cu Napirai. În timp ce vorbim, ne ținem de mâini. Numai vatra ne desparte. Mi-e tot mai greu să vorbesc, pentru că vocea îmi este răgușită. Ochii mi se umplu de lacrimi și eu încerc să mi-i șterg discret. Nu vreau să o pun pe mama, cu plânsul meu încontinuu, într-o situație jenantă. Ea îmi mulțumește pentru cuvintele mele și-mi scutură mâna cu o sinceritate caldă. Când observă lupta mea cu lacrimile, zâmbește și-mi spune: „Bea ceai, te ajută.” Recunoscătoare, iau cana pe care mi-a oferit-o. Este cumplit de greu să nu plângi la această despărțire. Îl mai rog o dată pe James să-i explice că lacrimile mele sunt un semn al afecțiunii mele profunde.

La sfârșit, în timp ce James traduce cuvintele de rămas bun ale lui Albert și Klaus, eu stau neclintită și o privesc pe mama. O rază de soare, care intră prin acoperișul poros, cade direct pe capul ei. Fumul se unește cu raza de lumină și-i conferă, așa cum stă, cu copilul în brațe, o aură aproape mistică. Emană atâta demnitate și personalitate! Sper foarte tare ca, într-o bună zi, să reușesc să fac în așa fel, încât fiica mea și bunica ei să se întâlnească. Mama este cel mai puternic membru de legătură al familiei și prin ea trăiesc vechile tradiții. Ea întruchipează o forță, în fața căreia oricine are respect. Noi toți suntem impresionați și emoționați.

Abia după mai mult de o oră ieșim din manyatta, unde, între timp s-a încălzit foarte tare. În enclavă s-au strâns câteva femei și câțiva copii, care vor să-și ia rămas bun de la noi. Simt cum

mă apasă o greutate pe piept și îmi vine să urlu. Klaus îi mai înveselește o dată pe copii cu fotografiile lui digitale și face ultimele poze.

Mă așez între sora lui Lketinga și mama. Amândouă au o privire foarte serioasă. Sora își lipește mereu capul de umărul meu. Se simte că și ea încearcă să nu-și arate adevăratele sentimente. Mama este îmbrăcată cu fusta ei frumoasă cu flori și cu șalul albastru cel nou. Plină de demnitate, se sprijină cu mâinile în bastonul ei lung. James, cu felul lui spiritual de a fi, încearcă, încă o dată, să-i însenineze pe toți, înainte de a anunța binecuvântarea. Noi, europenii, ne așezăm între el și Lketinga, iar mama începe să se roage tare, cu ochii închiși. După fiecare propoziție, noi răspundem cu „Enkai”. După ce se termină scurta ceremonie, care ne-a impresionat pe toți, o îmbrățișez pe mama pentru ultima dată și mă uit în ochii săi, fără să spun nimic. Ea își lipește pentru câteva secunde capul de mine și spune: „Lesere, lesere – la revedere.”

Acum ne luăm la revedere de la James, de la Stefania, de la copii și de la sora lui Lketinga. În spate o văd pe soția cea tânără a fostului meu soț. Privirile noastre se întâlnesc. Am senzația că dorește să-mi transmită ceva din priviri. Dar ce? Nu știu. Sper ca viața sa alături de Lketinga să decurgă oarecum plăcut. Din nou am avut ocazia să constat, cât de vesel, de glumeț și de grijuliu poate fi, atunci când vrea. Poate că în urma vizitei mele, la care am râs atât de mult împreună, se va purta și cu ea ceva mai prietenos – cine știe?

James îi transmite salutări mamei mele, soțului ei, Hanspeter, și tuturor membrilor familiei, în mod special lui Napirai.

În drum spre mașină, dau mâna cu o mulțime de oameni și aud mereu spunându-mi-se: „Lesere, Mama Napirai, lesere!” În timp ce ieșim încet cu mașina din sat, pe dreapta și pe stânga vedem multă lume, care ne face cu mâna. Mă cuprinde tristețea și mă bucur că Lketinga merge cu noi, astfel legătura nu se rupe dintr-odată. Această vizită a fost pentru mine ca o fereastră, prin care, după toți acești ani, am putut privi în trecutul meu impresionant. Chiar dacă unele lucruri s-au schimbat, multe le-am găsit la fel cum erau atunci. Nu am simțit nicio distanță față de oameni, dimpotrivă, am perceput totul ca pe o întoarcere acasă. Familia mea africană, precum și locuitorii satului m-au primit ca pe o fiică, pe care de mult o credeau pierdută. Și exact acesta este lucrul care îmi face despărțirea atât de grea.

În mașină nu vorbește nimeni. Lketinga se uită drept înainte și arată cumva mai bătrân și mai slăbit. Acest lucru mă neliniștește, dar apoi îmi aduc aminte cum l-a chemat el, acum câteva zile, pe Albert și i s-a confesat: „Albert, I have really changed my live, I’m happy now.”

Ajungem în Opiroi și, deodată, Lketinga ne face semn spre un grup de femei și de copii: „Uite, acolo este mama Natascha, vrei să o saluți?” Bineînțeles că vreau! Înainte ne vizitam de multe ori și, într-una din vizite, i-am dat fiicei ei numele de Natascha. Soțul său este un frate vitreg de-al lui Lketinga. Și de acesta mi-a plăcut foarte mult. Cu el puteam să râd ore întregi. El nu știa, într-adevăr, nimic din „lumea albilor”. Brichetele erau pentru el ceva misterios, le spunea „mâini arzătoare”. Coca Cola nu băuse niciodată și numai culoarea închisă îl făcea să devină suspicios. Când a băut prima gură din lichidul care conținea

dioxid de carbon, a scuipat cu toată puterea.

Mama Natascha vine spre mine cu un copil mic în brațe și strigă: „Supa, Mama Napirai!” O îmbrățișez și mă bucur împreună cu ea. A aflat de la Natascha că sunt aici. O întreb de soțul ei și aflu că este cu vacile la păscut. În primul rând mă întreabă de Napirai. Trebuie să-i arăt cât de mult a crescut între timp copilul meu. Când aude că Napirai merge la școală, îmi întinde, râzând, copilul ei cel mai mic și-mi spune: „Ia-l și pe acest băiețel cu tine și bagă-l la școală.” Toți cei de față încep să râdă. Lketinga îmi traduce că, între timp, ea a născut șapte copii și că toți sunt bine. Cred că este fericită în căsnicia ei, pentru că soțul său părea mereu un bărbat bonom și nici nu s-a căsătorit cu o a doua femeie.

În jurul mamei Natascha mai stau încă câteva femei. Toate au în kanga, pe spate, copii mici. Una dintre ele este îmbrăcată cu o piele de vacă tăbăcită. Alți doi bărbați mai în vârstă mă recunosc și mă salută. Ei întreabă dacă îmi amintesc de ei. Pentru că vreau să le fac o bucurie, dau din cap că da, după care mă binecuvântează cu saliva lor. Înainte să plecăm mai departe, îmi scot cele două kanga preferate ale mele din geantă și i le fac cadou mamei Natascha. Surprinsă, ea îmi mulțumește de mai multe ori și eu mă bucur că acum, la sfârșit, am mai întâlnit o cunoștință veselă.

Pe drum trecem din nou pe lângă „biserica de termite” pe jumătate gata și apoi urcăm în zona împădurită și deasă. Mergem, zdruncinându-ne groaznic. Când plouă mult, aici drumul precis devine impracticabil.

Înainte de Maralal mai facem doar o pauză scurtă, pentru că,

în depărtare, se vede deja ploaia. S-a răcit simțitor. Lketinga înregistrează pe casetofonul meu cel mic câteva propoziții pentru fiica lui, Napirai. Nici nu apucă bine să termine ultima propoziție, că și începe să plouă cu găleata. Ne urcăm repede în mașină și ne grăbim să ajungem la Maralal, înainte ca drumul să se transforme într-un câmp de noroi. Deja puhoiul de apă ne iese în față. Animalele stau nemișcate în ploaia care răpăie asupra lor, iar oamenii caută adăpost sub copaci. Șoferii trebuie să ocolească cu grijă gropile pline cu apă, pentru că, în apa tulbure, nu se poate vedea cât sunt de adânci.

La Maralal, vrem să mâncăm împreună cu Lketinga într-un lodging autohton. Eu propun restaurantul somalezilor, pentru că am amintiri plăcute de acolo.

Când am avut prima dată malarie și aproape patru săptămâni nu am mâncat mai nimic, m-am aflat la un pas de moarte. Doctorii din spitalul din Maralal erau depășiți de gravitatea bolii mele și, ca să fi mers la un spital mai bun, cum ar fi cel din Wamba, nu aș mai fi reușit. Lketinga și cu prietena mea de atunci, Jutta, m-au cărat, sperați, din spital, direct la restaurantul somalezilor. Era ultima lor speranță și au reușit. Ficatul fiert cu ceapă și cu roșii, care mi s-au dat atunci, a fost prima mâncare pe care am putut-o mânca, în bucățele mici, fără s-o dau afară. Acesta a fost primul meu pas spre însănătoșire.

Parcă direct în față și, când intrăm, rămân surprinsă, cât de mult s-a extins localul. Este mare animație. Lketinga își trage gluga de la geacă pe cap. Așa făcea și înainte, când nu voia să fie recunoscut. Mă întreabă ce doresc și transmite dorința mea mai departe. Dar, din păcate, nu mai există ficat. Așa că eu

comand carne de capră cu cartofi și chai dulce. Lketinga nu mănâncă decât lipie și bea chai.

Mă mir mereu cât de puțin mănâncă. Privirea sa umblă rătăcită, de colo colo. Este greu să formulezi, într-un astfel de loc, cuvinte de despărțire, așa că stăm, mai mult sau mai puțin tăcând, deși acestea sunt ultimele două minute pe care le petrecem împreună.

Îl întreb ce va face aici, la Maralal. Îmi spune că vrea să meargă la bancă, să vadă dacă au intrat în cont banii promiși de oamenii din echipa de filmare. Eu vreau, totuși, să-i mai adresez câteva cuvinte personale: „Te rog, Lketinga, ai grijă de tine! Nu începe iar să bei. Mă bucur foarte tare că zilele acestea nu ai băut nicio picătură. Am văzut că ți-ai schimbat viața și acest lucru mă face foarte fericită. Îi voi povesti lui Napirai despre asta și, într-o bună zi, va veni cu mine la Barsaloi.”

El se uită la mine și răspunde sec: „Okay, I will wait for you.”

Este timpul să plecăm și părăsim localul zgomotos. Afară plouă cu găleata și Maralal începe să se cufunde în mocirlă. Peste tot, oamenii stau sub adăposturi și așteaptă sfârșitul ploii. Cum să-mi iau eu aici rămas bun de la Lketinga? O îmbrățișare în fața tuturor acestor străini, care ne urmăresc, ar fi imposibilă, fără să-l fac de râs. Lketinga își aruncă o pătură subțire peste geaca cu glugă, se uită la mine cu o privire calmă și serioasă, îmi atinge mâna și-mi spune: „Okay, lesere.”

Își ia la revedere scurt de la Albert și de la Klaus și dispare printre ceilalți oameni, fără să se uite înapoi. Plecăm încet, iar eu încerc să-l caut cu privirea. Nu îl mai pot identifica, însă, pentru că în înghesuiala asta, multă lume și-a pus șaluri și

pături pe cap.

Sunt foarte tristă. Nu îl mai iubesc pe acest bărbat, dar el este tatăl fiicei mele și, astfel, rămânem toată viața uniți. În timpul acestei vizite am învățat din nou să-l respect. El a contribuit mult la reușita acestei revederi.

Datorită umorului său și al lui James, am râs zilele acestea mai mult decât în jumătatea de an de dinainte. De aceea, această despărțire scurtă mi se pare aproape tragică. Și el a fost trist, asta am citit pe fața lui înmărmurită. Dar el trăiește din nou, cu totul, în lumea sa, iar eu în a mea și amândoi suntem bine. Legătura există prin fiica noastră.

ULTIMA SEARĂ ÎN ȚINUTUL SÂMBURILOR

Ultima noastră noapte în ținutul sâmburilor vrem să o petrecem din nou în lodgea din Maralal. Eu mă cazez în aceeași cameră frumoasă cu cămin. Deși afară plouă, zebrele și porcii mistreți vin să se adape. Mai avem destul timp până la cină, așa că îmi permit o baie fierbinte, în speranța că voi scăpa de greutatea care îmi apasă pieptul. Din cauza ploii, apa are o nuanță maronie. Totuși, eu savurez baia, pentru că în Africa nu ai voie să fii pretențios.

Tocmai când sunt gata, cineva bate la ușă și strigă: „Madame, am un mesaj pentru dumneavoastră. Sunteți așteptată în restaurant.” Mă duc, curioasă să văd cine este. Când ajung, văd doi bărbați africani care stau în fotolii. Abia când mă apropiu, îl recunosc pe unul din ei. Este medicul tufișurilor din Barsaloi,

care m-a ajutat de câteva ori cu sfaturi și diagnostice. Se vede imediat că îi place alcoolul. Însoțitorul lui îmi este prezentat ca fiind un funcționar din Maralal. Surprinsă, îl salut pe medic. Dumnezeuule, ce s-a schimbat! Fața lui este buhăită și îi lipsesc câțiva dinți. Sunt de-a dreptul șocată. El recunoaște deschis că are de multă vreme probleme cu alcoolul. Îl întreb de soția și de copiii săi, pe care îi cunoșteam bine. După un răspuns, mai degrabă lapidar, îmi explică că s-a întâlnit cu Lketinga la Maralal și a aflat de la el că vom înnopta aici.

Între timp a venit și Albert. Imediat, începe să-i povestească lui Albert despre mulțimea de boli pe care le-am avut eu. De multe ori, a crezut că mă aflu în pragul morții, mai ales atunci când m-a însoțit cu avionul de la „Flying Doctors” la Wamba. Eu nu am știut deloc că se afla și el în avionul cel mic, pentru că eram prea slăbită ca să mai pot percepe ceva. Nu-mi era teamă decât pentru fătul meu din burtă. El descrie amănunțit acțiunea de salvare și povestește că pilotul de atunci, din păcate, nu mai trăiește. Bănuiește că a murit de malarie. Vestea mă șochează, pentru că acel pilot, care putea să facă o aterizare spectaculoasă în tufișuri, ne-a salvat pe mine și pe copilul meu din burtă tocmai de la această boală.

Ne mai povestim câteva întâmplări din trecut și, printre altele, el îmi aduce aminte că la nuntă mi-a făcut cadou o capră. Înainte să-și ia rămas bun împreună cu însoțitorul său, îmi adresează rugămintea inevitabilă de a-i da bani. Îmi spune că are note de plată neachitate la spital și nu știe cum să le plătească. Bineînțeles, acesta este motivul vizitei sale. Îi dau cât cred de cuviință, după care pleacă, împreună cu tovarășul lui.

Rămân cu un gust amar. Păcat, mă gândesc eu, ce a făcut alcoolul din acest om!

La cină, suntem din nou singurii oaspeți. Oare cum poate supraviețui această lodge? Întregul decor și mobilierul sunt la fel ca acum optsprezece ani – simple, dar plăcute. Astăzi ne retragem cu toții devreme în camere. Savurez focul care trosnește în cămin și încerc să-mi imaginez unde se află acum Lketinga. Sper foarte tare că va putea gestiona cum trebuie toată averea lui modestă și că nu va cădea din nou pradă alcoolului.

Înainte să adorm, simt o puternică dorință să mă rog pentru familia mea: „Doamne, Dumnezeule, fă ca mama să mai trăiască încă mult timp de-acum încolo. Ocrotește-i pe Lketinga și pe familia lui și ajută-l să devină din nou tată. Dă-i lui James puterea necesară, ca să mai poată fi, încă mult timp, pentru noi toți, mediatorul celor două lumi. Ocrotește-o și pe fiica mea, Napirai și ajut-o să accepte cu mândrie rădăcinile sale.”

SPITALUL DIN WAMBA

A doua zi de dimineață, plecăm devreme. Mergem pe un traseu nou, astfel încât să nu fim nevoiți să traversăm râul cel mare, de dinainte de Wamba, care, între timp, s-a umplut cu apă. Mai contemplan o dată imaginile care mi se perindă prin față, ca să mi se întipărească în memorie. Pe cât de greu este să supraviețuiești aici, pe atât de minunate mi se par peisajul și locuitorii de aici. Dacă ai fost o dată aici, te cuprinde această

vrajă.

Ne căznim cu mașinile pe niște drumuri proaste, în direcția Wamba. După aproximativ trei ore, ajungem în sat și mergem direct la spital. Nu aștept să mă mai cunoască cineva, mai ales că am aflat de la părintele Giuliani, că, nu cu mult timp în urmă, o asociație indiană a preluat spitalul și ultimele surori italiene au plecat acum trei luni. Păcat!

Pornim în căutarea cuiva, care să mă ajute să-mi reîmprospătez amintirile. La intrare, spunem ce rugămintă avem. Femeile indiene se bucură, deși ele credeau că suntem de la echipa de filmare, pe care o așteptau, de fapt, a doua zi. Când le explic că eu sunt cea care, acum cincisprezece ani, a fost într-adevăr aici și mâine va fi turnată „doar” viața mea, ele sunt imediat de acord să ne arate fiecare secție în parte.

Directoarea adjunctă a spitalului ne însoțește chiar ea, personal. Multe lucruri sunt la fel ca atunci, dar, vizibil, într-un stadiu mult mai bun. Pe mine mă surprinde faptul că sunt foarte puțini bolnavi aici. Înainte stăteau la rând în fața recepției și camerele erau pline. Și eu stăteam câteodată cu copilul meu câte patru sau cinci ore la recepție, până să-mi vină rândul la vaccin.

Mergem pe culoare și peste puțin timp ajungem în fața salonului în care am stat cu prietena mea de atunci, Sophia, și ea gravidă în ultimele luni. Salonul nu este momentan ocupat, așa că mi se permite să intru.

Incredibil! Totul arată la fel ca acum cincisprezece ani. Până și pătura cea subțire bleu, care acoperea salteaua de pe patul metalic, este aceeași. În unele locuri se desprinde tencuiala de

pe pereți. Lângă cele două paturi se află aceleași dulăpioare de metal. Când le văd, îmi aduc aminte de gândacii care mișunau pe-acolo. Odată, când am lăsat ceva de mâncare în sertar, noaptea animăluțele au devenit active și au vrut să profite și ele. Mai întâi am auzit numai un zgâriat pe metal și nu știam ce este. În conul de lumină al lanternei, mă uitam cu groază, cum gândacii cei negri se înghesuiau până și în cele mai mici crăpături.

Mă așez pe patul „meu” și mă cuprinde un sentiment de fericire. Aici am stat ore în șir și am tricotat. Eu, care la școală nu am vrut să tricotez niciodată, am făcut primele rochițe pentru copilașul meu, care urma să se nască. Aici am așteptat nerăbdătoare aproape două săptămâni să nasc. Pregătiri pentru naștere nu am putut face, pentru că gimnastică pentru gravide sau alte cursuri asemănătoare nu existau. Informații despre cum decurge o naștere, de asemenea, nu am avut, pentru că mama mea soacră, care, în mod normal, preia la sâmburi instruirea în acest sens, nu a avut cum să comunice cu mine. Pur și simplu, îmi făceam curaj, spunându-mi că zilnic nasc atâtea fete tinere copii, încât voi fi și eu în stare, la 29 de ani ai mei, de așa ceva.

Dar nu numai astfel de amintiri mă leagă de această încăpere. Aici am stat când am fost grav bolnavă de malarie și eram conectată și la dreapta și la stânga la perfuzii. Una din ele conținea sânge, cealaltă, probabil, o soluție cu clorură de sodiu. În spitalul din Wamba am trecut prin niște momente grele și am supraviețuit. Faptul că astăzi, după cincisprezece ani, stau pe același pat, sănătoasă tun, mi se pare o minune.

Suntem conduse mai departe, la secția de carantină, pe care o cunosc, de asemenea, foarte bine, din interior. Aceasta tocmai este în renovare, de aceea încăperile nu pot fi vizitate. Aflăm că întreaga secție a fost mutată. Le arăt lui Albert și lui Klaus unde am petrecut eu cinci săptămâni de carantină. Aici, în orele de vizită zilnice, eram privită, printr-un geam, de nenumărați vizitatori necunoscuți. Îmi aduc aminte perfect de acele zile groaznice de singurătate. Niciun sunet de om, niciun ciripit de pasăre, niciun zgomot nu pătrundea atunci în celula mea. Și, cu toate acestea, m-am făcut bine.

Ne întoarcem încet și o întreb pe însoțitoarea noastră ce boli sunt tratate astăzi cel mai des. Sora răspunde: „Arsuri și complicații la naștere, cauzate de incizie. Aproape zilnic văd ce urmări grave pot avea inciziile. Chiar dacă nu apar imediat, cel târziu la prima naștere, majoritatea femeilor au probleme. Când sunt măritate, fetele abia dacă au împlinit câteodată zece ani, iar la naștere au doisprezece sau treisprezece ani. La vârsta aceasta o naștere este, oricum, periculoasă, se mai adaugă și faptul că vaginul, care și așa nu este elastic, de multe ori este plin de cicatrice. Unele fete tinere mor sau se aleg cu răni pe toată viața. Multe nu-și mai pot controla urina și din cauza aceasta sunt respinse de familia soțului. Cu astfel de destine triste ne confruntăm zilnic. Deși incizia, conform legii din Kenya, este interzisă, cred că va mai dura mult timp până când această ciuntire va lua sfârșit, mai ales acolo în tufișuri, unde nimeni nu controlează și unde fetele nu au niciun fel de drepturi. Atâta vreme cât acolo continuă obiceiul ca fetele să fie măritate de tinere și asta numai după ritualul de incizie, educația va

pătrunde foarte încet. La oraș este deja mai bine. Deosebit de rău este atunci, când o fată, căreia nu i s-a aplicat ritualul inciziei, adică o fată nemăritată, rămâne gravidă. Atunci se face totul pentru avort, folosindu-se cele mai cumplite metode, de exemplu li se introduce fetelor un amestec de băuturi din tabac de mestecat.”

Deci acesta este motivul pentru care atunci, la petrecerea de rămas bun din Barsaloi, toți s-au revoltat, când am băgat în gură tutun de mestecat.

„Dacă nimic nu ajută”, continuă sora, „chiar dacă este gravidă, fetei i se aplică ritualul de incizie. Cantitatea imensă de sânge pe care o pierde și rana deschisă, care duce de cele mai multe ori la o infecție, provoacă avortul copilului și, câteodată, chiar moartea mamei. Eu însămi sunt jumătate sambur și jumătate kikuy și nu mi s-a mai făcut, slavă Domnului, incizia.”

Albert întreabă care este motivul acestui ritual cumplit, după părerea noastră. Sora răspunde că este foarte greu să dai un răspuns amplu. Unul din motive este precis puterea tradiției. În afară de asta, cred că bărbații consideră că prin incizie soțiile lor își pierd interesul pentru alți bărbați și, astfel, sunt mai ascultătoare și mai ușor de controlat. Aici ar trebui să fie dusă o muncă de instrucție imensă și ea speră că va veni ziua în care va fi mai bine. Faptul că la sâmburi, în comparație cu alte triburi și alte țări, nu se practică cea mai grea formă a inciziei, este pentru mine, în acest context, numai o mică consolare.

Eu mă gândesc la James, cu care, acum câteva zile, când eram singuri, am discutat despre această temă. Am aflat de la el că, în ciuda atâtor schimbări în ultimii paisprezece ani, s-a făcut puțin

în ceea ce privește incizia fetelor. Întrebându-l, el ce părere are despre acest lucru, a răspuns: „Este foarte greu să scoți acest lucru din capul oamenilor, pentru că este o tradiție adânc înrădăcinată. O Fată devine o femeie deplină abia după acest ritual. Așa a fost dintotdeauna și, precis, așa va rămâne încă mult timp.”

Am vrut să știm de la el, dacă la școală nu se face niciun fel de educație în acest sens. „Da”, a răspuns el, „dar nu ajută la nimic. Chiar dacă un bărbat dorește să se căsătorească cu o fată căreia nu i s-a făcut incizia, tatăl ei aproape că nu va permite așa ceva, asta se întâmplă foarte rar.” Când îl întreb direct ce va face el cu fetele lui, observ că nu-i pică bine discuția aceasta. Și Stefania, soția lui, a trecut prin acest ritual, deși este o femeie școlită. James mi-a explicat: „Dacă fetele mele găsesc un bărbat care să nu țină la acest ritual, atunci totul este în ordine, dar va fi greu să găsească așa ceva.”

Până la sfârșitul discuției noastre, nu am reușit să aflăm cine a insistat să fie ciuntită soția sa: James sau tatăl ei. Totuși, a trebuit să acceptăm faptul că lui nu-i face plăcere această temă. Probabil că subiectul era prea intim pentru el.

Îmi aduc aminte de reacția lui Lketinga, atunci când i-am explicat la ce poate duce această „operație” la fete. Era cu totul iritat și nu-i venea să creadă ce îi explicam. Chiar el a întrebat atunci, de ce se cere și de ce se face așa ceva. Dar, din păcate, singuri, oamenii nu se pot apăra împotriva acestui obicei foarte vechi. Eu sunt sigură că și noua lui soție a trecut prin acest ritual de incizie.

Afectate de ceea ce am auzit, mergem încet spre ieșire. Îi

mulțumim foarte mult pentru turul făcut cu noi și ne luăm la revedere. Înainte să mă urc în mașină, mă mai întorc încă o dată și, într-un fel, nu-mi vine să cred că fetița mea „elvețiană” a văzut lumina zilei aici, acum cincisprezece ani. Aproape că mi se pare ceva ireal.

Mâine va veni echipa de filmare aici și Nina va naște copilul ei din film. Oare o să-i țină și ei gura ca să nu i se audă țipătul?

ÎNTOARCEREA LA NAIROBI

Plecăm din Wamba și mergem mai departe, în direcția Isiolo. După câțiva kilometri, traversăm un râu sălbatic pe un pod periculos, fără parapet lateral. Aici se vede ce a provocat ploaia la munte. Cât vezi cu ochii, este numai apă maronie, din loc în loc palmieri singuratici, iar din crocodilii care, în mod normal, trăiesc aici, nu se vede nici urmă. Cerul este înnorat. În curând va ploua din nou. Treptat, drumul devine mai bun. Începem să ne apropiem de „civilizație”.

După circa două ore, ajungem într-un sătuc, care este format din câteva barăci de lemn, magazine și două sau trei localuri. O ocazie bună să luăm o pauză de ceai. Ca albi, suntem conduși imediat într-un sector separat. Ne așezăm într-o cameră din curtea interioară pe niște canapele tocite, drapate cu pături albe în colțuri. Pe pereți, de altfel goi, sunt pictate, într-un mod ingenios, animale. Totul este aranjat, cu cele mai simple mijloace, într-un stil nobil. Chaiul comandat este bun, chiar dacă nu atât de bun ca cel din manyatta mamei. După ce ne

întremăm cu biscuiți, ne continuăm călătoria.

Tot mai des vedem venind din sens opus, balansându-se prin ploaie, autobuze safari. Din când în când, văd indicatoare din lemn cu numele exotice ale lodgelor turistice.

După ce părăsim ținutul sâmburilor, vegetația și înfățișarea oamenilor se schimbă. Aici se practică mult mai multă agricultură. Femeile duc pe cap coșuri cu legume și fructe. Din kanga multicolore ale sâmburilor nu se mai vede nici urmă, pentru că majoritatea sunt îmbrăcați, mai degrabă, în stil european.

După-masă târziu, ajungem la Isiolo și ne hotărâm să înnoptăm aici. Ca să mergem mai departe prin întuneric, pe străzile proaste, ar fi groaznic de obositor și, pe deasupra, și periculos. Isiolo este un orașel mic, mai degrabă urât și murdar. Mă surprinde faptul că, în comparație cu ce era înainte, aici trăiesc mult mai mulți musulmani. Șoferul ne spune că orașul este practic împărțit în două. Într-o jumătate trăiesc creștinii, în cealaltă musulmanii, majoritatea de proveniență somaleză.

Ne cazăm într-un lodging autohton „elevat” și ne dăm întâlnire ceva mai târziu, la cină. Pentru că după masă nu mai avem chef deloc să ne plimbăm pe străzile întunecate și murdare, mergem pe un fel de terasă de pe acoperișul hotelului și savurăm aerul de seară. Hotelul pare să fie un punct de întâlnire al celor înstăriți și „puternici” din oraș. Majoritatea bărbaților plinuți sunt îmbrăcați în costume moderne, iar soțiile lor suple poartă ori haine africane, ori îmbrăcăminte europeană în mărimi extra. Viața pare a fi mult mai modernă și mai agitată decât la Maralal și Barsaloi. Mie nu-mi place aici și îmi pare

bine că plecăm a doua zi de dimineată spre Nairobi.

Cu cât ne apropiem mai mult de capitală, cu atât mai densă devine circulația. Peste tot unde te uiți, vezi oameni și mașini. După liniștea din tufișuri, Nairobi mi se pare cumplit de agitat și de gălăgios. Acum percep acest lucru, parcă, mult mai pregnant decât atunci când am sosit din Europa. Nu-mi vine să cred că, de atunci, au trecut abia paisprezece zile. În ultimele două săptămâni am trăit atâtea lucruri impresionante, încât mi se pare mult mai mult.

Ne ducem mașinile închiriate la firma de safari și le mulțumim în mod special șoferilor noștri, Francis și John, pentru serviciile perfecte. Chiar dacă partea cea mai importantă a călătoriei noastre s-a încheiat acum, mă atrage, totuși, Mombasa, pentru că simt nevoia să închid cercul călătoriei și să mai văd o dată locul unde a început totul, acum optsprezece ani.

Ospitalier, Klaus ne invită să stăm la el acasă. El locuiește de doi ani la Nairobi, împreună cu viitoarea sa soție, Irene. Pentru că Albert are avionul spre München deja în noaptea aceasta, încercăm să îl găsim pe părintele Giuliani. Ne bucurăm foarte tare când aflăm că mai este încă aici, în apropiere. Ne dăm întâlnire pe seară, într-un restaurant italianesc. Într-un fel, cu greu mi-l pot imagina pe Giuliani aici, la Nairobi, în mijlocul „civilizației”. El este un pustnic și un excentric, adică orice, numai un orășean nu.

Klaus locuiește într-o zonă liniștită, pe care numai oamenii ceva mai înstăriți și-o pot permite. Blocurile de locuințe sunt înconjurate de ziduri și sârmă ghimpată. Acolo nu poți

pătrunde, decât dacă te cunosc cei doi paznici. În clădire se mai află și un centru de fitness, un restaurant și un salon de frumusețe. Ideea că mai întâi trebuie să trec de paznici ca să pot ajunge la un centru de fitness, mi se pare cu totul ciudată. Mai târziu, constat că și restaurantele normale sunt îngrădite și păzite. Înainte numai vilele erau îngrădite în forma aceasta. Nairobi pare să fi devenit mai periculos decât era pe vremea mea. Seara nu se duce nimeni pe jos, nici măcar cinci minute, la următorul restaurant. Cine își permite, merge fiecare metru cu mașina încuiată.

Nu mi-ar plăcea să am o astfel de viață. Devii sclavul propriei tale persoane. Atunci preferam să trăiesc în Barsaloi, sub cerul liber, ca să zic așa, fără să am aproape nimic și, astfel, fără să fiu nevoită să pun pe cineva să păzească ce am. De ferit, nu ne-am ferit de hoți, ci de lei și hiene.

Ajungem la local la ora stabilită și îl vedem pe Giuliani, care tocmai vine gonind pe o motocicletă. Casca lui provine parcă din perioada de dinaintea războiului și, pentru prima dată, îl văd îmbrăcat în haine „normale”: pantaloni lungi, pulover și pantofi închiși!

Pentru că împreună cu noi se mai află o pereche engleză mai în vârstă, care joacă un rol important în industria cinematografică kenyană, nu ne rămâne altceva de făcut decât să începem să discutăm despre proiectul de film „îndrăgostită de un masai”. Părintele Giuliani întreabă cine interpretează rolul său în film. Râzând, amenință cu degetul arătător: „Vai de capul vostru, dacă tipul nu corespunde cu mine sau dacă denaturați faptele, că vă găsesc oriunde-n lume!” Toți izbucnesc

în răs. Numele actorului nu-i spune nimic. Păi, cum să-i spună ceva! De ani de zile, el nu are televizor, iar acolo unde locuiește nu are semnal. Deci trebuie să aștepte până când va apărea filmul pe video. Poate va fi, însă, o premieră la Nairobi, într-unul din cinematografe. Este posibil. El și cu James ar veni, probabil, cu plăcere. În ceea ce îl privește, însă, pe Lketinga, nu sunt atât de sigură.

Din păcate, cele două ore trec mult prea repede și trebuie să plecăm la aeroport, ca să ne luăm rămas bun de la Albert. La aeroport mă apucă dorul de fiica mea. Îi simt foarte tare lipsa. Dar mai există câteva locuri și câțiva oameni, pe care aș dori să-i caut în „călătoria mea în trecut.”

FLYING DOCTORS

Pe primul loc în program se află vizita la Organizația de Ajutor AMREF (African Medical & Research Foundation). Nu numai eu, ci încă mulți alți oameni din Africa datorează viața serviciului Flying Doctors. În afară de asta, organizația se străduiește de aproape cincizeci de ani, printr-o mulțime de activități și proiecte concrete, să pună pe picioare un serviciu de sănătate general, care să acopere întreaga regiune. Prin vizita mea, doresc nu numai să le mulțumesc, după mai bine de cincisprezece ani, direct la fața locului pentru faptul că mi-au salvat viața atunci, ci să și contribui ca tot mai mulți oameni să afle de munca deosebită a acestei organizații.

A doua zi de dimineață, când ajung cu Klaus acolo, suntem

întâmpinați foarte amabil și cu mare interes. Unii mă întreabă când va apărea cartea mea în limba engleză. Mă bucur că am ocazia să le spun că, în sfârșit, a fost găsită o editură engleză, care va publica cartea în anul 2005. Suntem conduși la biroul directoarei traficului aerian. În timpul discuției care are loc, mă minunez ce a reușit să realizeze această organizație pe întreg teritoriul Africii.

Inițial, ei au devenit cunoscuți prin „Flying Doctors”. Se știe că piloții lor pot zbura în cele mai îndepărtate zone din tufișuri. Așa am fost și eu transportată atunci, în ultimul moment, cu unul din avioanele lor de la Barsaloi la Wamba.

În cea mai mare mahala mizerabilă din Nairobi, cartierul Kibera, ei au construit, printre altele, un spital și au înființat surse de apă curată și toalete. Ne propun să le vedem munca la fața locului și eu accept cu plăcere. Stabilim o oră pentru a doua zi. O vizită într-un astfel de cartier al mizeriei, unde trăiesc cei mai săraci dintre cei săraci, trebuie să fie, de fapt, bine pregătită. Nu este recomandat să te plimbi pe acolo ca alb, așa, pur și simplu. Jafurile, omorurile și crimele sunt la ordinea zilei. Pentru această vizită trebuie pregătită o mașină cu număr special și un șofer care cunoaște zona. În afară de aceasta, spitalul trebuie informat înainte.

Rugăminții noastre de a vizita hangarul, unde vreau să-mi facă Klaus o fotografie cu avionul care m-a salvat, nu se opune nimeni. Până acolo merge cu noi și femeia care ne va însoți mâine în cartierul Kibera. Mergem toți patru în hangar. Din păcate, în hală nu se află decât un avion mare, pentru că cele mici sunt în misiune. Când ne uităm pe pistă, descoperim într-o

parte un avion mic, care seamănă cu cel cu care am fost transportată eu atunci din tufișuri, bolnavă moartă. Ca profesionist, Klaus vede, bineînțeles, imediat că acolo lumina este mult mai bună pentru filmat și fotografiat. Avionul se află cam la douăzeci de pași depărtare de noi. Firește, este interzis să intri pe pistă. În afară de AMREF, aeroportul Wilson mai este folosit și de avioanele sport ale firmelor de safari și de avioane private.

Pentru că momentan nu este niciun fel de activitate, femeile de la AMREF îl întreabă pe un polițist care se află în apropiere, dacă avem voie să filmăm și să fotografiem cinci minute lângă avion. În mod normal, pentru așa ceva îți trebuie aprobare, pe care o primești în urma unei cereri scrise, în cel puțin două sau trei zile. Polițistul râde și, în cele din urmă, spune: „Okay, you can go there.”

Fără să bănuim nimic, mergem spre avionul cel mic de salvare, iar directoarea traficului aerian îmi explică ce înnoiri s-au făcut, în timpul acesta, Klaus ne fotografiază. Nu departe de noi, câțiva muncitori stau la umbra altui avion mic și-și fac somnul de prânz. Dar liniștea înșelătoare este întreruptă după puțin timp, când un bărbat important se îndreaptă furios spre noi. Una din colaboratoarele de la AMREF spune încet: „Oh, acum vom avea probleme. Acesta este șeful securității.”

Pe un ton categoric, el ne interzice să mai filmăm și să mai dăm informații. Cele două femei îi explică bărbatului situația și îi prezintă permisele și cărțile lor de vizită, fapt care nu-l impresionează deloc. Nu-l interesează cărțile de vizită ale femeilor și susține că este interzis să se între pe pistă, iar

filmatul și fotografiatul sunt permise numai cu aprobare scrisă. Faptul că este activitate sau nu pe pistă, că acțiunea are un scop caritabil sau nu, nu îl interesează, de asemenea. Nu ascultă nici măcar odată ce vrem să-i explicăm, ci ne aduce la cunoștință că este autorizat să ne bage pe toți, pentru mai mulți ani de zile, la închisoare.

Am crezut că nu aud bine! În lung și-n lat nu se vede niciun alt avion, iar noi ne aflăm la douăzeci de pași de hangar! Ce-i drept, ordinul este ordin, dar totuși, asta nu poate însemna închisoare pentru mai mulți ani! Cele două femei încearcă să-și păstreze calmul și vorbesc cu șeful securității. Este interogat și polițistul care și-a dat consimțământul, dar el nu este responsabil de asta. A trecut deja o jumătate de oră de când stăm acolo pe asfalt, în arșița puternică, iar noi nu mai avem niciun fel de argument. Pur și simplu, nu știm ce vrea. Vrea bani sau vrea să-și demonstreze puterea? Se pare că se simte ofensat și furios. Ni se mai alătură și alți bărbați curioși și încep discuțiile. Toți ne fixează cu privirea, iar noi începem să ne simțim ca niște criminali. Este de-a dreptul batjocură. Intenția noastră este să facem un documentar, ca să putem ajuta, ulterior, într-un mod mai eficient, iar un funcționar șef se gândește dacă să ne aresteze sau nu.

Dintr-odată, uneia din femeile de la AMREF îi vine o idee. Ea spune că are o întâlnire în oraș la masă cu un ambasador și acum nu mai poate onora această întâlnire. Trebuie să-l informeze neapărat pe acest domn, pentru că, totuși, este vorba despre un ambasador. Într-adevăr, i se permite să dea un telefon, numai că ea îl sună pe șeful ei. Trebuie să vină aici un

om de rang înalt! Nu durează mult, că îl și vedem stând în fața noastră, întrebând mirat, ce probleme avem. Șeful securității descrie revoltat „contravenția” noastră. Se discută din nou, dar, peste puțin timp se schimbă tonul și, dintr-odată, suntem lăsați să plecăm – așa, pur și simplu. Nu știm ce a fost atât de decisiv și nici nu întrebăm. Important este că suntem scutiți de o închisoare africană!

După sperietura aceasta, ieșim cât putem de repede din clădire și, primul lucru pe care îl facem, este să căutăm un restaurant, ca să ne potolim setea. Bineînțeles, acest eveniment ne dă subiect de discuție pentru tot restul zilei.

ÎN CARTIERUL RĂU FAMAT, KIBERA

A doua zi dimineată, mergem, așa cum am stabilit, la biroul AMREF. Totul este pregătit și plecăm imediat. Nu după mult timp, ne apropiem de cartierul pe care îl recunoaștem de departe după acoperișurile din tablă ondulată. Aflăm de la însoțitoarea noastră că aceasta este cea mai mare mahala mizerabilă dintre numeroasele de acest fel aflate în Nairobi. Șaizeci la sută din populația din Nairobi trăiește în astfel de condiții. Numai aici, în Kibera, trăiesc aproximativ 700 000 de oameni într-un spațiu foarte restrâns. Rata bolnavilor de SIDA este înfricoșător de mare și bolile, precum tuberculoza, se răspândesc enorm de repede, pentru că situația privind igiena este catastrofală. 400 de oameni împart o singură toaletă! AMREF a construit un număr considerabil de instalații sanitare

publice, pentru a căror utilizare se percepe o sumă infimă, folosită pentru curățenie. Astfel, unele lucruri s-au mai îmbunătățit, înainte nu se putea merge prin această zonă fără protecție pe cap, pentru că toți oamenii își făceau nevoile în pungi de plastic, pe care le aruncau, pur și simplu, din încăperile lor mici, afară. Aceste pungi cu excremente, care plutesc prin aer, sunt numite aici „Flying toilets”. Klaus și cu mine ne uităm unul la celălalt îngroziți și scârbiți.

Mergem încet pe un drum îngust. Pe dreapta și pe stânga se află standuri din scânduri, pline cu munți de haine, genți, articole de uz casnic și radiouri nou-nouțe. Fiecare vrea să facă un chilipir, înghesuiți unul într-altul, o mare de oameni interminabilă trece, strivindu-se, pe lângă mașina noastră. Ca albă, eu nu am un sentiment foarte bun, trecând cu mașina prin această zonă. Dar șoferul mă liniștește: „Mașina noastră are număr și, astfel, locuitorii știu că este vorba despre oameni implicați în acțiunea de întrajutorare, care vor să acorde sprijin.”

El oprește și coboară. Un băiat din mulțime, cu câțiva dinți lipsă, primește sarcina să aibă grijă de mașină, în schimbul câtorva șilingi. Pentru câteva secunde, duhoarea penetrantă mă face să vomit. Este o căldură copleșitoare. Peste tot, unde mă uit, văd bărbați, femei, copii și munți de gunoi. Întregul „oraș” este o aglomerare de dughene din scânduri și tablă ondulată. Sărim peste gunoaie și traversăm o linie de cale ferată, care trece la numai doi metri distanță de standurile de lemn. Pe șinele de tren văd copiii zburdând, alături de niște capre sfrijite. Mereu trebuie să trecem peste șanțuri prin care se scurge apa

menajeră. Însoțitoarea ne explică că avem noroc cu vremea. Odată ce începe sezonul ploios, noroiul și haznaua se unesc și formează o mocirlă adâncă până la glezne, iar putoarea nu mai este de suportat. În șanțurile murdare ciugulesc găini. Nu mi-aș dori să mănânc aceste ouă, mă gândesc eu. Peste tot, din spatele unor pereți de scândură, se aude muzică.

Lumea ne privește dubios și cu niște fețe încruntate. Numai copiii sunt curioși și, astfel, ni se alătură o ceată veselă. Spre mirarea mea, unii sunt îmbrăcați în niște rochițe drăguțe, albastre. Aflăm că aceasta este uniforma lor, organizația construind aici chiar o școală. Alți copii poartă pe ei câte un tricou jerpelit și stau desculți în praf și mizerie. Mulți sunt murdari și plini de bube și pete. Cu toate acestea, fața le râde când ne văd și strigă la noi: „Hello, Mzungu, how are you?” Cu unii dintre ei dau mâna și-i întreb cum îi cheamă. Ei reacționează, totuși, timid.

Trecem pe lângă toaletele nou construite și ajungem la o pompă de alimentare cu apă. Aici, apa este filtrată și de aceea este aproape lipsită de bacterii. Fiecare își poate lua apă potabilă curată de la robinet. De când există această sursă de apă publică, mai ales îmbolnăvirile de diaree au scăzut simțitor. La marginea unui loc viran mare se află spitalul asociației AMREF. În hala de la intrare, bolnavii așteaptă să fie tratați.

Suntem conduși la etajul superior și ni se prezintă câteva persoane din personalul auxiliar. Un bărbat mai în vârstă, uscățiv, preia discuția și ne prezintă greutățile cu care s-au confruntat în construirea acestei secții. Ne spune că nici pentru organizațiile de întraajutorare nu a fost ușor să pătrundă în

aceste cartiere mizere. Oamenii sunt sceptici, pentru că de multe ori au fost dezamăgiți cu promisiuni deșarte. Între timp, însă, vine tot mai multă lume la spital și tot mai multe femei se înscriu la naștere, ceea ce reprezintă un mare progres. AMREF pregătește și îngrijitori autohtoni, care provin din această regiune, ajutându-i, astfel, pe mulți dintre localnici. Impresionați de ceea ce aflăm și plini de admirație față de oamenii care se angajează aici pentru cei slabi și săraci, părăsim după o oră clădirea.

Afară ne întâlnim cu un grup de tineri care, după programul de școală, lucrează pentru AMREF. Ne povestesc că ei răspund pentru așa-zisul „serviciu de informare”. Ei merg prin zonă, pe care o cunosc cu ochii închiși, și urmăresc dacă se întâmplă undeva ceva. Dacă există răniți grav, anunță imediat spitalul, ca să li se acorde la timp ajutor. În mod normal, aici o viață de om nu are mare importanță.

În drum spre mașină văd o purcea cu purcelușii ei, care răscolesc prin gunoaiele dintr-o groapă de gunoi. La doi metri de mine, un bărbat urinează pe scânduri. Câțiva metri mai departe, o femeie în vârstă stă sub un adăpost și prăjește într-o tigaie, direct pe foc, niște pește. Aproximativ cincizeci de pești neprăjiți stau în formație pe un stand de scânduri, în jurul cărora roiesc mii de muște. Atâtea muște nu am văzut nici în cele mai grele vremuri din manyatta. Roiul negru de muște acoperă peștii aproape cu totul. Mie îmi vine să vomit când mă gândesc că peștii sunt pentru mâncare și asta la circa 35 de grade! Pute îngrozitor. Femeia bătrână, aproape fără niciun dinte în gură, râde când mă vede atât de îngrozită și face vânt

în continuare cu cartonul, ca să mențină focul. La câțiva pași mai încolo, un bărbat vinde cinci porumbi copti. Eu sunt șocată, dar, în același timp, și fascinată de energia pe care o investesc acești oameni ca să supraviețuiască. Nimeni nu se plânge, fiecare încearcă să acționeze într-un fel.

Ajunși din nou la liniile de cale ferată, mă hotărâsc să cumpăr aici, de la una dintre femei, o geantă de voiaj. Bucuroasă, ea îmi arată ce are. Bineînțeles, toate sunt pline de praf, pentru că au stat toată ziua pe standurile de lemn. În timp ce mă gândesc pe care să o iau, pe lângă noi trece șuierând un tren de marfă. Oamenii pleacă calmi de pe șine. Eu mă lipesc cât pot de bine de stand. Curentul de aer ne ridică praful în față și pe marfă. După câteva secunde, năluca trece și femeile scutură hainele de pe stand. Dumnezeule, așa stau ele toată ziua, o viață întreagă! Din nou, îmi dau seama ce viață privilegiată avem noi în Elveția. Plătesc geanta și mergem încet spre mașină. Ne chinuim din nou să pătrundem cu mașina pe străduțele înguste. De peste tot se aud muzică și voci. O grămadă de perechi de ochi ne urmăresc mașina. Nu poți să ai un sentiment prea bun, când vezi așa ceva.

Pe drum, mă gândesc și fac o comparație între viața aceasta și cea a familiei mele din Barsaloi. Nici acolo oamenii nu cunosc bunăstarea, în sensul în care o cunoaștem noi, dar au în jurul lor un ținut întins și deasupra lor un cer înalt. Stilul lor de viață este simplu și sărăcăcios, dar nu mizer. Aici, în carierele acestea murdare, trăiesc, într-adevăr, cei mai săraci dintre săraci. Inițial, cei mai mulți au venit din mediul rural cu speranța că viața la oraș va fi mai ușoară. Dar, cine a ajuns aici, se pare că nu prea

mai reușește să iasă.

Ajunși înapoi la Klaus și la Irene, simt nevoia urgentă să fac un duș lung și reconfortant. Totuși, nici după câteva ore nu-mi ies din minte imaginile din cartierul Kibera. Seara, nu-mi doresc să merg într-unul din restaurantele scumpe, în care mâncarea costă cât salariul pe-o lună al atâtor oameni. Așa încât, Klaus și prietena lui îmi arată un restaurant somalez simplu, ai cărui clienți sunt, aproape, numai localnici. Mie îmi place și, astfel, petrecem, în ciuda impresiilor din timpul zilei, o seară plăcută și liniștită, chiar dacă nu atât de veselă, ca altădată.

„MZUNGU MASSAI”

În ziua următoare mergem pe rău famata stradă „River Road”, ca să mai vedem o dată acel hotel simplu, Iqbal, în care mă cazam eu când veneam în Nairobi. Aici eram mereu întâmpinată cu salutul vesel „Mzungu masai”, nume care m-a inspirat, ani mai târziu, în alegerea titlului primei mele cărți. Dar, faptul că milioane de oameni vor fi interesați de viața acestei femei albe masai, nu mi-aș fi imaginat atunci nici în cele mai îndrăznețe vise ale mele. În drum spre Iqbal, trecem pe lângă clădirea Nyayo, pe care am ajuns să o urăsc atât de tare. De câte ori nu a trebuit să vin aici și să aștept disperată, ore întregi, să sper și să cerșesc! Am și uitat pentru ce îmi tot trebuia câte o șampilă. Știu numai că birocrații din această clădire m-au costat mulți nervi și multă energie.

Găsim un loc de parcare și un băiat se oferă să aibă grijă de

mașina noastră. Mai întâi trecem pe lângă renumitul hotel Stanley. Dacă, înainte, oaspeții de pe terasă erau aproape numai albi, astăzi sunt amestecați, kenyenii fiind în majoritate. Mă las purtată de masele de oameni și las impresiile să acționeze asupra mea. Standul de ziare se află în același colț ca atunci, numai că oferta a crescut de cinci ori. Mergem de-a lungul câtorva străzi, până când descopăr cinematograful Odeon. Acum știu că lodgea Iqbal se află doar la câțiva pași. Chiar și cabina telefonică, pe care am folosit-o de câteva ori, ca să iau legătura cu Elveția, se află încă acolo. Numai că acum nu mai este coadă la ea, pentru că și aici, la Nairobi, majoritatea oamenilor au acum telefoane mobile.

Caut degeaba intrarea în restaurant, pe atunci anexat hotelului, așa cum țineam eu minte. Acolo unde erau înainte casa și recepția, acum nu pot recunoaște decât un fast food. Sala cea mare de mese, în care se întâlneau excursioniști din toată lumea, nu mai există. Astfel, a dispărut farmecul acestui punct de întâlnire.

Îmi satisfac repede curiozitatea și mergem mai departe. Pe străzi este mare agitație și mult zgomot. Peste tot, mataturile claxonează, fiecare se târguiește cu clienții. Din baruri și magazine se aude muzică. Peste tot, pe pereții caselor, luminează neoane cu reclame în cele mai stridente culori. Din când în când, în față îmi apare câte o persoană jerpelită sau bolnavă, cerșind cu mâna întinsă. Aici, Nairobi este deosebit de agitat și de gălăgios. Îmi aduc aminte cum mă târâm pe-aici cu bebelușul meu în spate și cu gentile mele de voiaj, pline și grele. Acum nu aș mai putea face așa ceva.

Klaus ne propune să mai vizităm o piață de masai. Pe mine mă încântă la maxim ideea. Dacă stau bine și mă gândesc, acum paisprezece ani, când am fugit de-aici, nu am putut lua nicio amintire cu mine. Acum vreau să recuperez acest lucru. Ajungem destul de repede cu mașina la locul respectiv. Piața vastă, cu mărfurile ei multicolore și cu oamenii veseli mă fascinează imediat. Găsești tot ce vrei: tigve de toate mărimile și formele, măști, figuri sculptate în lemn, tablouri și podoabe de masai colorate în toate varietățile. Nu este greu să-mi cheltuiesc banii.

Seara am mare chef să gătesc pentru gazdele mele. Pe cât de frumos este să nu fi nevoit să gătești mereu, pe atât de tare mi-e acum dor de așa ceva. În Elveția gătesc în fiecare zi pentru mine și fiica mea. Astfel, petrecem o seară frumoasă la Klaus și la Irene acasă. Înainte să mergem în pat, punem la cale călătoria de mâine la Mombasa, ultima oprire a vizitei mele în Kenya.

MOMBASA

Coborâm din avion în Mombasa și, din nou, mă întâmpină, la fel ca atunci, un aer tropical umed și cald. Ador acest miros de mare! Zborul intern a durat, ce-i drept, puțin, dar ai sentimentul, datorită condițiilor total diferite, că te afli în altă țară. Klaus a pregătit totul perfect și, astfel, ne așteaptă un șofer de taxi, pe care el îl cunoaște și care ne stă la dispoziție în următoarea zi și jumătate. Deci, nu am prea mult timp la dispoziție ca să-mi reîmprospătez vechile amintiri.

Mai întâi mergem în partea veche a orașului, unde sunt multe piețe de legume și fructe. Mombasa, al doilea oraș ca mărime din Kenya, este predominant musulman. Alături de femei acoperite cu voaluri negre, vezi, însă, și femei africane îmbrăcate în stil vestit. Ritmul de viață de aici nu este, nici pe departe, atât de agitat ca la Nairobi. În sfârșit, pot merge din nou pe jos. Mă plimb prin partea veche a orașului și trag adânc în piept aerul aromat, o combinație intensă între sare de mare, fructe și condimente. Prafurile de condimente roșii, portocalii, galbene și negre, puse în saci sunt o plăcere pentru ochi și nas. De asemenea, mirosul fructelor de tot soiul este atât de intens, cum nu putem simți la noi, într-un supermarket, niciodată. Permanent mi se cere să gust câte ceva. Multe femei stau pe jos, sub o umbrelă, ferite de soarele arzător și vând legume. Oare ce ar spune mama, dacă ar vedea toate aceste lucruri?

Cobor spre fortul Jesus, o fortăreață construită de portughezi în anul 1593 și savurez briza ușoară care îmi pătrunde prin haine. De departe, văd bacul Likoni, pe care a început destinul meu african. Mâine mă voi urca din nou pe el. Astăzi este deja prea târziu, așa că mergem pentru o noapte într-un hotel, ceva mai în afara Mombasei.

BACUL LIKONI

După micul dejun, vine șoferul și ne ia. Din păcate, ne surprinde mereu câte o aversă de ploaie și cerul este înnorat. Mergem de pe coasta de nord spre Mombasa și apoi, direct la

bac. Mașinile și camioanele stau într-o coloană lungă și sute de oameni așteaptă să acosteze vaporul. Deși traversarea nu durează decât câteva minute, aici este mereu mare agitație. În timp ce eu urmăresc manevrele de acostare, constat că acest bac este ceva mai mare decât „bacul destinului” meu. Apoi, mă las dusă de marea de oameni.

Klaus și cu mine suntem singurii albi printre, mai mult ca sigur, cei 500 de oameni, care se găsesc pe bac. Este exact ca acum optsprezece ani – și atunci, eu și cu prietenul meu. Marco, eram singurii turiști de pe punte. Mă urc pe puntea de sus și privirea îmi zboară, pe deasupra capetelor mulțimii agitate, până la marea întinsă. Purtată de amintiri, mă gândesc, fără să vreau, ce a declanșat atunci traversarea cu acest bac. Cine s-ar fi gândit atunci că acest eveniment nu numai că-mi va duce viața pe drumuri cu totul noi, ci îi va impresiona și pe atâția oameni din lume? Stau lângă balustradă și mă minunez de propria mea poveste și de cursul pe care l-a luat. Mă întorc și mă uit – ce ironie – în ochii unui războinic masai foarte tânăr, care stă la mai puțin de cinci metri depărtare de noi. Nu este la fel de înalt și de frumos cum era Lketinga atunci. Totuși, acest moment surprinzător îmi reînvie toate amintirile și sentimentele mele de atunci. Inima începe să-mi bată mai puternic. Închid ochii și mă văd la cei 26 de ani ai mei, o femeie drăguță, care, la cerința prietenului ei de atunci, întoarce capul și se uită direct în ochii mândri ai celui care urma să-i devină soț mai târziu. Înalt, grațios, exotic și incredibil de frumos stătea acolo, cu fața lui pictată cu ornamente și împodobită cu podoabe, cu părul lui lung și roșu împletit în codițe subțiri, cu bustul lui gol

împodobit cu șiraguri de perle. Imaginea lui mi-a tăiat respirația și m-a amețit cu totul.

Klaus mă smulge din gândurile mele, întrebându-mă dacă am văzut masaiul din spatele meu. „Bineînțeles”, îi răspund eu râzând, „bine că tu nu ești Marco, iar războinicul nostru tânăr de aici nu este Lketinga!”

După puțin timp, bacul acostează și mergem la taxiul nostru, care ne duce pe coasta Diani. În drum spre „Strada coastei”, încerc să găsesc magazinul nostru de suvenire de atunci, lucru care se dovedește, ce-i drept, cam greu, pentru că s-au schimbat multe. Peste tot s-a construit. Acolo, unde înainte erau tufișuri, astăzi sunt terenuri de golf, complexuri hoteliere noi și cartiere de locuit.

Trebuie să mergem de trei ori de-a lungul străzii, până să recunosc clădirea cea albă. Spre decepția mea, însă, nu mai sunt magazine înăuntru. Din cât se pare, spațiile au fost transformate în locuințe. Întregul complex este protejat de un gard înalt, ceea ce înseamnă că aici nu este nimic de vizitat. De fapt, nu știu la ce m-am așteptat. Totuși, este păcat că toate s-au schimbat atât de mult, încât nu mai recunoști aproape nimic.

Mergem mai departe, spre lodgea Africa-Sea, hotelul în care am locuit când am fost prima dată la Mombasa – atunci ca turistă. De fapt, eu am sperat că poate o găsesc pe Priscilla pe plajă. Prima dată, când am locuit la Mombasa, am stat împreună cu ea câteva luni și ea m-a ajutat foarte mult. Am auzit de la unii turiști că ar vinde, încă, kanga. Dar, din cauza ploii care a început din nou, nu cred că vom avea prea mult succes. Ajunși la hotel, îmi dau seama că și partea din față s-a

schimbat în totalitate. Mai multe străzi duc direct în tufişuri şi, în spate, văd o şcoală. Probabil că nu mai există nici Kamau-Village, unde am locuit eu în ultima jumătate de an în Kenya. Această presupunere nu o putem verifica, pentru că drumurile care duc în tufişuri s-au înmuiat foarte tare din cauza ploii. Intrăm în hotel. Măcar acesta nu s-a schimbat prea mult, în afară de faptul că aici sunt cu mult mai puţini turişti.

După o pauză de cafea, răsare, în sfârşit, soarele. Mă descalt de sandale şi merg desculţă pe plaja albă. Unii vânzători răzleţi de pe plajă îmi spun ceva, alţii vor să-şi vândă tablourile şi măştile. Eu descopăr locul meu preferat de pe plajă. Acolo am stat după primul sărut „nereuşit” al lui Lketinga şi apoi, trei ani mai târziu, aproape în fiecare duminică, în timp ce fiica noastră se juca în nisip. Aici am stat împreună cu papa Saguna, atunci când el a văzut pentru prima dată marea şi când aproape i s-a făcut rău de frică. Las amintirile, sentimentele şi gândurile să zboare, în timp ce picioarele mele se afundă la fiecare pas în nisip. Îmi dau seama cât de puternică a rămas fascinaţia mea pentru Kenya şi, cel mai mult, pentru acea parte din ţară, unde este cel mai greu de răzbit – ţara sâmburilor. Simt, însă, că nu aş mai vrea şi nu aş mai putea să trăiesc în Kenya, nici în ţinutul sâmburilor, nici aici, pe ţarm.

Aici, la Mombasa, nu mă mai atrage nimic şi îmi pare bine că plecăm spre aeroport. Mă mai urc încă o dată pe bacul Likoni. Aici mi se vor înmuia, probabil, mereu genunchii, cu sau fără masai pe fundal! Aici am fost cuprinsă de sentimente, care nu-şi găsesc nici astăzi o explicaţie. Totuşi, pot spune cu convingere fermă, că nu regret nimic din ceea ce am simţit, am îndrăznit şi

am trăit.

Sunt fericită că am o familie africană minunată și consider ca un cadou faptul că, după paisprezece ani, am fost primită din nou cu atâta căldură în mijlocul ei.

Acum, însă, nu mai vreau altceva, decât să ajung acasă, la fiica mea. Mă cuprinde un dor puternic să o strâng din nou în brațe și să-i povestesc despre familia ei africană.

MULȚUMIRI

Doresc să mulțumesc tuturor celor care mi-au înlesnit această „călătorie în trecut”,

mai ales lui Lketinga, mamei, lui James și tuturor celorlalți minunați membri ai familiei mele africane, precum și locuitorilor din Barsaloi, care m-au primit din nou în mijlocul lor, cu mare căldură sufletească,

părintelui Giuliani, care ne-a găzduit și ne-a oferit o imagine a problemelor actuale ale culturii sâmburilor,

colaboratorilor de la Societatea „Constantin Film”, care mi-au permis să privesc în culisele filmului „meu”,

editorului meu, Albert Volkmann, care m-a însoțit, în calitate de „prieten-părinte”, lui Klaus Kamphausen, care a pregătit călătoria noastră și a adunat, ca un expert, documente fotografice și de film,

cititoarelor și cititorilor mei, care s-au interesat de viața mea și de cea a familiei mele africane, dându-mi, astfel, curaj pentru o „revedere în Barsaloi”,

și, nu în cele din urmă, lui Napirai, care, în ciuda reținerilor de la început, m-a înțeles și m-a lăsat să plec.

POSIBILITĂȚI DE DONAȚII PENTRU KENYA

De mai mulți ani, editura A1 și cu mine sprijinim familia mea kenyană din Barsaloi. Astfel, au putut fi ajutați și câțiva sâmburi din vecinătate. Mai există, însă, încă multă sărăcie în această regiune din nordul Kenyei.

În caz că cititoarele și cititorii doresc să doneze, pot recomanda, după o verificare atentă, următoarele organizații de donare și următoarele proiecte:

Eine-Welt-Verein Keniahilfe e.V.

Schwarzwaldstraße 80

77815 Bühl-Neusatz

keniahilfe@web.de

Această asociație se angajează de mulți ani cu proiecte de întrajutorare concrete la fața locului, mai ales în nordul Kenyei (proiecte de instruire, proiecte de sănătate, proiecte de întrajutorare a unei comunități – totul în strânsă colaborare cu responsabili, direct la fața locului).

Fiecare donație este în totalitate în profitul proiectelor, iar cheltuielile administrative, spre deosebire de multe alte organizații de întrajutorare, nu sunt percepute.

Parola: „Barsaloi”

Aceste donații ajută concret multor familii de sâmburi din locurile unde am trăit eu. Pe de-o parte, este sprijinită școala

din localitate pentru fete și băieți, pe de altă parte, oamenii săraci, care nu-și pot permite, în caz de boală, îngrijire medicală.

Parola: „Sererit”

Toți cei care au citit prima mea carte, „îndrăgostită de un masai”, îl cunosc pe părintele Giuliani. Eu îl apreciez foarte tare – nu numai pentru că, personal, îi datorez foarte multe, ci mai ales pentru angajarea lui energică și inteligentă privind sâmburii din munții îndepărtați Ndoto. Cu cele mai simple mijloace, părintele Giuliani a construit misiunea cea mică, „Sererit” și ajută, acolo unde este nevoie.

Dacă doriți să vă implicați într-unul din aceste proiecte, indicați parola de proiect Barsaloi sau Sererit. Dacă doriți să sprijiniți ambele proiecte, atunci indicați ambele parole (Barsaloi/Sererit).

Date bancare:

Eine-Welt-Verein Keniahilfe e.V.

Sparkasse Bühl

Konto-Nummer: 49007

Bankleitzahl: 66251434

Pentru donații din Elveția, Austria sau altă țară:

IBAN: DE 82662514340000049007

BIC: SOLA DE SI BHL

Asociația *Eine-Welt-Verein Keniahilfe e.V.* Este recunoscută ca o asociație de folos obștesc și, bineînțeles, pentru ajutorul pe care îl acordați, primiți o adeverință de donație.

AFRICA, DRAGOSTEA MEA

Bussell

[illegible]

Corinne Hofmann
AFRICA, DRAGOSTEA MEA

Traducere din limba germană și note de
Dana-Mina Verescu

EDITURA ALLFA

*Oamenilor puternici din Kenya
care îmi dau curaj*

DESPĂRȚIREA DE O MASAI ALBĂ – ȘI TOTUȘI, DIN NOU AFRICA

Zece ani de „Masai albă” sunt suficienți, credeam eu. Ultima mea lectură a avut loc în 25 octombrie 2008, în fața publicului încântat din micul oraș Lauchhammer, din Brandenburg. Cu un ochi care plânge și unul care râde, am părăsit scena în aplauze îndelungi, pentru a mă așeza pentru ultima oară la o masă mică, de autografe. Mulți dintre cei aproximativ 300 de ascultători și ascultătoare își doreau să mă mai vadă o dată și să-și ia rămas bun cu o strângere de mână. Auzeam tot timpul:

— Doamna Hofmann, vă rugăm, trebuie să continuați să scrieți. Viața dumneavoastră este atât de interesantă. Am vrea, vă rugăm, să aflăm cum îi merge familiei dumneavoastră africane și să ne povestiți când fiica dumneavoastră își vizitează tatăl. Ah, totul ne interesează, scrieți atât de frumos.

Astfel de lucruri sau unele asemănătoare am auzit preț de o oră, înainte de a-mi pune ultima semnătură pe una dintre cărțile mele.

Mi-au plăcut foarte mult aceste evenimente, dar în acest moment mă gândesc că trebuie să existe o viață și fără Africa și fără *îndrăgostită de un Masai*.

La doar două săptămâni după acest eveniment am pornit, cu o prietenă dragă și foarte interesantă, într-o călătorie de patru

săptămâni prin India, căci îmi dorisem de mult să cunosc cultura acestei țări. Firește că patru săptămâni nu înseamnă mult, dar era totuși un început și am hotărât să vizitez în special nordul țării.

Prima oprire a fost la Delhi, un oraș uriaș, în care ești permanent înconjurat de mase imense de oameni. Am închiriat o mașină cu șofer și el ne-a plimbat cu iscusință printre ricșe și taxiuri cu trei roți, spre diferite obiective turistice. Totul mi se părea interesant, dar în scurt timp am observat că pe parcursul acestui tip de călătorie îmi lipsește contactul cu elementul autohton.

Când am trecut pe lângă piață, l-am rugat pe șofer să oprească, pentru a putea vizita împrejurimile pe jos. Trebuia să miros, să simt și să gust, altfel nu aveam senzația că am ajuns într-o țară nouă. Șoferul nu s-a arătat prea încântat și ne-a spus:

— Aici nici măcar eu, ca indian, nu am mers pe jos.

Totuși noi am coborât și m-am simțit dintr-odată mai bine, deși eram fixate de sute de perechi de ochi.

Un bărbat pusese niște pești mari pe o masă mică așezată pe pământ și mergea desculț pe suprafața unde se afla marfa și pe care oferea spre vânzare alte mici animale marine. Degetele goale de la picioare se aflau într-o vecinătate foarte apropiată cu crabii, scoici și peștișori. La nici jumătate de metru alături trecea mulțimea de oameni. Mai departe în spate, un bărbat plin de viață, îmbrăcat într-o haină albă, gătea în mai multe oale ceva de mâncare. În fața lui, câțiva bărbați stăteau așezați pe stradă și păreau să aștepte mâncarea. Pe lângă noi treceau întruna oameni cu cărucioare de mână încărcate. Din loc în loc, câte o

cerșetoare își îndrepta spre noi mâna goală. Mirosea a toate lucrurile posibile, pe de o parte picant, a mâncare gătită și, în același timp, putea îngrozitor a apă murdară. Și peste tot plutea mirosul de pește. Am zărit un vânzător de carne, care repartizase animalele tranșate în mai multe movile. În față, pe o lădiță de plastic, se aflau trei capete însângerate de animal, cu coame pictate cu albastru. Alături erau înșirate picioarele separate, iar în spate, pe alte lădițe roșii de plastic, care serveau drept stand de vânzare, se afla carnea propriu-zisă. Mirosea a sânge. Vânzătorul, ajutat de fiul său, de aproximativ 9 ani, tăia cu un topor celelalte bucăți în două. Pășeam peste resturi de tot felul, împrăștiate peste tot pe jos.

Chiar dacă la noi această formă de igienă este aproape de neconceput, aici domnea viața pură. Inima îmi tresălta de bucurie și îmi aminteam de Africa „mea”. În Nairobi se întâmpla la fel.

În următoarele noastre călătorii am vizitat palate minunate, muzee și o serie de alte monumente și obiective turistice. O dată am ajuns chiar la o nuntă, unde mi s-a părut că mă aflu într-un basm din *O mie și una de nopți*. Îmi plăceau multe lucruri și pe unele le consideram interesante, dar le priveam pe cele mai multe cu ochiul distant al turistei aflate în călătorie.

Dar asta s-a schimbat când am plecat în direcția Pushkar. Acest oraș mic și foarte frumos, în al cărui centru se află lacul sfânt Pushkar, este situat la marginea deșertului Thar. În timpul călătoriei, observam cum se modifică peisajul. Devenea mai uscat și mai asemănător unui semideșert. Vedeam femei în hainele lor de un roz sau roșu strălucitor care mergeau prin

stepă și asta îmi amintea de Barsaloi. Chiar dacă totul era diferit, zona stearpă și petele de culoare trezeau în mine, involuntar, un dor. Este incredibil cât de repede mă ajunsese din urmă trecutul! Cu fiecare kilometru parcurs, senzația devenea din ce în ce mai intensă și peste tot făceam comparații cu regiunea Samburu. Când vedeam femei care umpleau cu mult efort, cu un pahar, canistre sau bidoane cu apă, pentru a le transporta apoi pe cap prin semideșert, mă simțeam aproape ca acasă. Era o nebunie. Vrusesem să plec din Africa și găseam în India a doua mea patrie. Prietena mea îmi spuse ușor enervată:

— Corinne, suntem în India, nu în Africa!

Da, știam, dar abia în acel moment ceva îmi atingea sufletul. Până atunci fusesem uimită, dar nu simțisem ceva mai profund.

Am fost martore la Pushkar Mela, o sărbătoare religioasă importantă. Devotamentul cu care masele de oameni se abandonau activităților rituale mă fascina, dar îmi era și un pic străin.

Următoarea destinație, la doar o oră de zbor de Pushkar, a fost Bombay. Pentru mine a fost aproape un șoc cultural să văd cât de modern și de liber se îmbracă aici fetele și femeile. Bun venit în lumea modernă! Plimbările prin această metropolă debordantă au fost captivante, dar și extrem de obositoare. De aceea ne-am răsfățat, la sfârșitul călătoriei noastre, cu un sejur relaxant de 4 zile pe o plajă minunată din sudul Indiei.

Când am ajuns la hotel, am fost surprinse să vedem în fața clădirii numeroși polițiști înarmați până în dinți. Fiecare mașină era cercetată cu grijă, iar bagajele noastre și noi însene am fost scanate în fața hotelului. Bănuiam că în hotel se află, probabil, o

mare personalitate. Abia mult mai târziu, seara, am aflat de la televizor că în Bombay, pe care îl părăsisem cu vreo două zile în urmă, avusese loc un atac terorist. Fuseseră luați ostatici și existau deja câțiva morți. Exact în localul în care ne întorsesem noi fuseseră omorâți câțiva oameni. Disperate și cu inimile bubuind, urmăream știrile și îi mulțumeam lui Dumnezeu că mai eram încă în viață. Din nou avusesem un înger păzitor!

La sfârșitul lui noiembrie m-am întors la Lugano. India mă fascinasese, dar nu mă atinsese atât de profund ca Africa. Poate că ar fi trebuit să călătoresc mai mult și mai lent. Însă Africa rămâne unică pentru mine. Cobori din avion și aerul vibrează. Mergi prin împrejurimi și simți imediat energia incredibilă, care pulsează. Privești oamenii și vezi pe chipuri emoții care pe noi, europenii, ne impresionează profund. Nu am putut simți în India aceste lucruri, nu atât de intens.

Decembrie adusesese frigul în țară și toată lumea era ocupată cu pregătirile de Crăciun. Eu însămi trebuia să mă transpun în acea stare, deoarece India fusese foarte departe de orice înseamnă spiritul Crăciunului.

Probabil ca mulți oameni din lumea asta, lăsasem anul să se termine cu mintea plină de gânduri legate de ceea ce avea să urmeze. În India nu reușisem, din păcate, să elaborez o idee despre cum avea să arate anul următor, din punct de vedere profesional. Dar eram în situația fericită de a putea să-mi las timp de gândire.

În 30 decembrie 2008, mă băgasem în pat și frunzăream o revistă de călătorie, care îmi trezise interesul datorită unei coperti foarte frumoase, cu India. Brusc, mi-a sărit în ochi un

anunț care m-a atras imediat:

„Unde lumea este încă sălbatică: fotograf aventurier iubitor de natură caută autoare/parteneră de călătorie de încredere, cu mult curaj și umor, pentru expediții. Plec pe jos, cu cămile. Te interesează?”

Cum să nu! Drumeția montană este pasiunea mea. M-am gândit toată noaptea la ce s-ar fi putut afla în spatele acelui anunț. Ce ar fi putut înțelege cel care scrisese anunțul prin sălbatic și aventurier? Având în vedere experiențele mele extreme, în această privință nu eram ușor de impresionat. Dar în dimineața următoare m-am hotărât: „Corinne, scrie acestui bărbat și vei avea parte cu siguranță de o reacție interesantă.” Astfel, anul ce avea să vină a putut începe într-un mod foarte atrăgător.

Mi-am făcut cunoscut interesul încă din ultima zi a vechiului an, prin e-mail, și am primit, după doar 2 ore, un răspuns. Am aflat că era vorba de un *trekking* de șase săptămâni prin deșert, în nordul Namibiei. Deci din nou Africa! Inima mi-a trepidat de emoție și curiozitatea mi-a fost trezită definitiv, înainte de a ajunge la petrecerea de revelion din Zürich.

Namibia se învecinează la sud cu Africa de Sud, iar la nord cu Angola. Între Namibia și Angola curge râul Kunene. Aici, în așa numitul Kaokoveld, trăiesc celebrii Himba. Acest popor mă fascinează de multă vreme. Ca și Samburu și Masai, ei aparțin ultimilor seminomazi din Africa. În locuința mea atârnă de mai mult timp două fotografii mari ale unor minunate femei Himba. Caracteristicile lor cele mai impresionante sunt pielea vopsită în roșu și părul lung și roșu, împletit în multe codițe, precum și

faptul că sunt aproape goale.

După o săptămână, m-am întâlnit cu „aventurierul”. Mi-a făcut o impresie destul de plăcută, chiar dacă era un pic dominator, dar prezentările pe care le-a făcut călătoriei mi s-au părut competente. Urma să călătorim prin Kaokoveld, acompaniați de un tânăr localnic priceput la cămile, care avea să se ocupe de ambele cămile ce urmau să ne poarte echipamentul. Am aflat că pe parcursul acestui tip de călătorie poți avea contacte foarte apropiate cu Himba, mai ales prin intermediul cămilelor, căci ei nu cunosc aceste animale din nord. Am discutat tot felul de lucruri și m-a atras foarte mult această provocare. Să mă plimb șase săptămâni, să gătesc la foc de tabără, să dorm sub cerul liber, să merg prin stepă și să observ animalele sălbatice – iată exact ce-mi trebuia. Mi-era foarte clar că această întreprindere ar fi putut aduce cu sine și probleme interumane. În fond, trebuia să mă încred în doi bărbați străini, într-o sălbăticie absolută, unde nu există semnal la mobil. Dar fricoasă nu am fost niciodată, iar pentru cazuri de urgență puteam lua cu mine un telefon cu conexiune prin satelit. Așa i-am liniștit pe cei dragi acasă. Zece zile mai târziu i-am spus „da” aventurierului, dar nu ca autoare, ci ca o participantă foarte normală, care plătea pentru *trekking*.

Firește că în cercul meu de rude și prieteni am auzit o mulțime de lucruri, mai ales faptul că mă decisesem mult prea repede. Dar așa este firea mea: dacă mă atrage ceva, nu trebuie să mă gândesc prea mult. În plus, pentru prima dată după mulți ani, nu aveam nicio îndatorire. Nu aveam evenimente la care trebuia să apar, nu aveam contracte. Iar fiica mea făcea,

după cursurile de machiaj, și unele de coafeză, pentru ca în cele din urmă să poată lucra în lumea filmului, televiziunii sau modei.

Îmi imaginam cum s-ar fi putut deschide pentru mine o perspectivă nouă prin mersul zilnic prin deșert, departe de orice civilizație, acompaniată de două cămile drăgălașe și confortabile. Mersul îndelung se pare că trezește un mod de gândire meditativ.

MARȘUL DUR PE JOS PRIN PATRIA HIMBA

În 15 mai 2009 începe totul. Zbor la Windhuk, dar nu fără probleme. Cu trei ore înainte de plecare, zborul cu avionul elvețian este anulat și trebuie să plec cu o zi mai târziu. Dar nu mă pot baza pe asta, deoarece m-am înscris deja la un program pregătitor de zece zile, care începe deja din ziua următoare. În aceste zece zile vom vizita celebrul parc național Etosha și apoi vom întreprinde o excursie de *trekking* de șase zile de-a lungul fluviului Kunene, la care s-au înscris și alți patru participanți. Mi se pare că are sens să particip, pentru a mă putea acomoda și aclimatiza, în plus, îi voi cunoaște mai bine pe cei doi companioni, înainte să plec singură cu ei la drum. Așa că trebuie să zbor neapărat azi!

După conversații îndelungi telefonice, mă grăbesc spre aeroport și, în cele din urmă, reușesc să plec cu Lufthansa, via Frankfurt. După multe ore survolăm Kenya și inima mi se strânge. Nu mi-am văzut familia de șase ani. Dar voi călători din nou acolo abia când fiica mea va dori să-și descopere rădăcinile africane. Cum să le explic tatălui și dragii ei bunici de ce am venit din nou singură? Încă nu știu că asta se va întâmpla peste un an, sub influența călătoriei mele de acum în Namibia.

După ce aterizez în Windhuk, aștept în van bagajul – el nu ajunge. Firește că, în lipsa bagajului, *trekkingul* nu începe sub cele mai bune auspicii. Slavă Domnului că port pantofii de drumeție și că am sacul scump de dormit în bagajul de mână. Totuși situația este foarte neplăcută, pentru că vom pleca la

drum mâine dimineață, foarte devreme, și va trebui să facem mai multe sute de kilometri. Pentru următoarele două luni am nevoie de mai mult echipament, nu doar de hainele pe care le port pe mine. În ciuda situației mele, la puțin timp după sosire plecăm cu un microbuz.

Windhuk este cu totul altfel decât orașele pe care le cunosc, din estul Africii. Multe străzi, băcăni, librării și alte magazine au nume germane. Nu văd nicăieri fluviile umane africane, atât de dragi mie, care se revarsă pe străzi. Nici nu am părăsit bine Windhuk că microbuzul nostru începe să tușească pe marginea străzii și nu poate merge mai departe. Pedala de accelerație s-a stricat. Și asta într-o duminică! Încet încet, în minte îmi răsare întrebarea dacă nu cumva sunt împiedicată cu forța să fac această călătorie. Mai întâi avionul, apoi bagajul dispărut și acum a treia problemă. Ce urmează să se mai întâmple?

Ghidul a dat câteva telefoane și în cele din urmă mașina este dusă într-un garaj, unde, la scurt timp, ajung doi mecanici cu pielea închisă la culoare, în costume elegante de duminică, care se bagă sub mașină și repară pedala stricată. În sfârșit plecăm mai departe.

Mergem în direcția nord, pe o stradă dreaptă, bine construită. În dreapta și în stânga acestei „autostrăzi” văd garduri, cât cuprinzi cu ochii. După mai mulți kilometri se schimbă tipul și culoarea gardurilor, ceea ce înseamnă că terenul acela este proprietatea unei alte persoane. Este vorba despre fermieri, care pe lângă creșterea vacilor, oferă pe terenurile lor uriașe safari-uri și vânători de animale.

Nu prea se văd oameni, în afară de cei din câteva mașini care

trec pe lângă noi. Namibia este slab populată. Aproximativ 10 milioane de oameni trăiesc în această țară, care este de două ori mai mare decât Germania. Abia după multe ore văd primele persoane care merg pe jos. În scurt timp, ajungem la o așezare. Cum în ultimele zile a plouat intens, multe case sunt sub apă.

Ajungem în celebrul parc național Etosha. Aici vom sta două zile și ne vom petrece nopțile în corturi. Căldarea Etosha, o fostă mare, de obicei uscată și care pare albă din cauza sării, arată acum, după ploile abundente, ca o mare. Apa se întinde până la orizont, care este altminteri foarte jos. În fața apei sclipitoare pe lângă care trecem cu mașina se află multe girafe, iar din loc în loc ne taie calea câte un struț. Aici putem admira multe antilope impala, zebre, porci mistreți și o mulțime de păsări. Este incredibil de frumos să privești această apă de un albastru profund, care pare uneori argintie. Ierburile înalte de stepă, străbătute de tufișuri verzui singuratică sau de copaci întunecați, morți, creează un contrast splendid cu albastrul strălucitor al cerului. Nu mă pot sătura de aceste imagini impresionante.

Nu departe de locul în care înnoptăm se află o groapă cu apă, unde, cu puțină răbdare, putem observa animalele de aproape. Avem noroc, căci o turmă mare de zebre și antilope gnu se îndreaptă către locul de adăpat. Sunt atât de multe animale, că se împing unele pe altele sau se mușcă pentru a ajunge la locul cel mai bun de lângă adăpătoare. Zebrele se uită mereu împrejur, ca să nu se apropie vreun leu în timp ce se adapă. Dar numai câțiva șacali dau târcoale adăpătoarei, și ei nu impresionează pe nimeni, cu excepția câtorva păsări. Noaptea

este foarte interesant, căci adăpătorile sunt luminate și de aceea le vedem foarte bine. O turmă de elefanți se apropie lent. Deși sunt atât de mari, ei nu fac aproape niciun zgomot. Se aude doar un susur ușor, când duc apa la gură cu trompa. La scurt timp apar și doi rinoceri. Scena este învăluită de o aură mistică. Noi stăm în spatele unui gard electric sigur, în timp ce în fața noastră are loc un spectacol *live*. Noaptea stau în cort și ascult, relaxată, zgomotele naturii. Aproape de pânza cortului, un animal amușină – nu știu care animal. În mijlocul nopții mă trezesc, deoarece de la adăpătoare se aude un răget de leu. Se pare că un animal este sfâșiat. Dacă nu ar fi întuneric și frig aş merge să văd spectacolul. Dar așa rămân culcată, cu inima bătându-mi cu putere, până când adorm la loc.

În ziua următoare plecăm mai departe prin uriașul parc național și ne uimește din nou varietatea animalelor sălbatice. Dar oricât ar fi de frumos totul, abia aștept *trekkingul* și sălbăticia neîngrădită.

După mai mult de 1 000 de kilometri de mers cu mașina, ne apropiem de localitatea Okangwati, unde va începe *trekkingul* nostru de șase zile. Îmi place mult zona asta, este uscată și seamănă cu o stepă, îmi amintește de Maralal din nordul Kenyei. În plus, gardurile au dispărut.

Ne putem instala corturile la doi nemți expatriați, care conduc un proiect simplu de ajutorare, și apoi suntem ospătați de stăpâna casei. În întuneric deplin, seara pe la ora nouă, o mașină se oprește deodată lângă tabăra noastră. Un bărbat coboară și poartă în mâna dreaptă geanta mea mare de călătorie. Nu-mi vine să cred că după atâtea telefoane și

rugăminți bagajul meu a apărut literalmente în ultimul minut. Cel care l-a adus a condus în urma noastră 1 000 de kilometri și se întoarce în aceeași noapte înapoi în Windhuk. Sunt extraordinar de fericită și îmi pot schimba hainele pentru prima dată după câteva zile.

După micul dejun, îi întâlnesc pe primii Himba. Două femei mai în vârstă traversează albia secată pentru a ajunge în centrul satului, care constă din trei magazine simple, câteva baruri și, desigur, mai multe biserici. Femeile sunt vopsite din cap, inclusiv părul, până în picioare cu grăsime roșie. Când stai în fața unui Himba nu te gândești la africani „negri”. Grăsimea roșie de pe corp protejează pielea de frig, dar și de soare și de țânțari. Este parte componentă din îmbrăcăminte. Cele două femei în vârstă poartă pe capete poveri mari, care sunt împachetate, de asemenea, în pânză roșie sau în saci din piele de capră. Cozile lor lungi, roșii, împletite artistic, le atârnă în fața. Între sâni goi și roșii se leagă o cochilie albă de melc, iar în jurul gâtului poartă podoabe decente. Cea mai impresionantă mi se pare fota de piele, vopsită în roșu-ocru. În față este foarte scurtă, ca o fustă mini, iar în spate devine ca un clopot, lungă până la gambe. Ambele merg desculțe, dar poartă, ca multe Himba, o podoabă de gleznă înaltă de 15 centimetri, grea, argintie. În ciuda vârstei, mișcările lor sunt grațioase în timp ce merg prin albia secată și nisipoasă. Abia această întâlnire trezește în mine sentimentul că sunt din nou în Africa „mea”. Priveliștea lor mă acaparează enorm și ochii mi se umplu de lacrimi. Imaginile îmi amintesc prea mult de Barsaloi și de femeile Samburu.

Cum rămâne destul timp până la plecarea noastră, mă plimb puțin prin sat. Întâlnesc mereu doar „oameni roșii”. Uneori sunt fete tinere cu sâni abia înmuguriți, care poartă pe cap dovleci pe care îi duc la piață, alteori sunt mame cu copii în brațe, care stau în fața unui bar. Sunt uimită de cât alcool se vinde în baruri. Se pare că aici nu se consumă doar bere, ci și distilate. Dintr-un bar se aude muzică disco, tare. În mijlocul barului se află o masă de biliard, unde trei bărbați tineri Himba își omoară timpul. Aceștia oferă o imagine grotescă. În fața poartă un șorț scurt și albastru de stofa, iar în spate o pânză lungă. Picioarele sunt încălțate în șosete și pantofi negri, grosieri, de piele. Poartă tricouri moderne cu mâneci scurte. Pe gât au un inel gros de argint. Părul este ras în dreapta și în stânga, iar în mijloc au un smoc mare și negru, prins cu un fel de batistă și ascuns. Îmi devine repede foarte clar că femeile sunt mai atrăgătoare aici. Bărbații par aproape insignifianți pe lângă ființele feminine de un roșu strălucitor. De altfel, femeile sunt și deschise, curioase și foarte vesele. Ele își mișcă destul de neajutorat trupurile roșii pe muzica modernă. În timp ce merg mai departe, descopăr alte femei care stau în grupuri și râd și trăncănesc. Bărbații par un pic morocănoși.

Ajung la o piață mică, unde o femeie Herero vinde mirodenii parfumate. Nu sunt mirodenii de gătit, ci doar frunzulițe sau semințe aromate, pe care le folosesc fetele pentru a se parfuma. Mai târziu, aflu chiar că unele mirodenii se presară pe cărbunii încinși, iar femeile stau pe vine deasupra lor, pentru a mirosi seducător în zonele intime. Lângă săculeții cu mirodenii se află păpuși Himba făcute din lemn, iar pe un suport simplu de lemn

atârnă fote roșii de piele, decorate cu scoici mici sau cu bucățele de metal. Iau o fotă în mână și sunt surprinsă de cât de grea este. Are și un miros aparte, de piele, mirodenii parfumate și unt ranced. Nu, așa ceva nu pot atârna în locuința mea, îmi trece prin cap.

Sunt uimită de cât de mult se deosebește femeia Herero, ca aspect, de femeile Himba, deși sunt înrudite, așa cum Masai sunt înrudiți cu Samburu. Un semn distinctiv la femei sunt pălăriile lor mari și hainele lungi până la pământ, în mai multe straturi. Femeile Herero poartă cu mândrie astăzi acest costum, deși l-au cunoscut abia după apariția misionarilor. Ele sunt complet diferite de puțin îmbrăcatele femei Himba. La capătul pieței mici, ajung la partea culinară. Aici femeile stau pe jos și gătesc carne la foc deschis, în oale mari și negre, carne pe care au cumpărat-o de alături, de la măcelar. În acest moment, de un cârlig sprijinit pe un suport din bețe atârnă două jumătăți de capră, așteptându-și cumpărătorii.

În acest mediu arhaic, puținele mașini de teren care se află lângă o colibă simplă și pătrată de lut sau în fața unui magazin arată ca niște corpuri străine. Totul se întâmplă lent aici. Oamenii par să nu cunoască graba.

Pe drumul de întoarcere spre grupul nostru, întâlnesc un bărbat Himba mai în vârstă, care-mi trezește interesul. Se pare că este în drum spre bar. Mare și elegant, el este, în ciuda vârstei, o apariție impresionantă. Și el este complet vopsit cu roșu-ocru. Pe cap poartă un fel de căciulă de lână, deasupra ochelari și în mâna stângă un scaun pliant. De șold îi atârnă un cuțit în teacă, iar sub brațul drept ține un băț lung. Gâtul îi este

împodobit cu inelul specific, argintiu. Bărbatul mă privește scurt și mă salută cu „Moro, perivi”. Încă nu înțeleg și zâmbesc încurcată. Abia mai târziu aflu că este vorba de salutul „Bună, cum îți merge?”, pe care îl voi auzi de mai multe ori în săptămânile care urmează.

În sfârșit pornim. Stăm în spate în mașina de teren și mergem spre punctul de pornire al expediției noastre comune. Pentru prima dată, înnoptăm afară, în sălbăticie. Fiecare își montează cortul propriu și se instalează. Brusc, auzim un răget straniu, iar când întorc capul văd un bărbat tânăr cu două cămile, care vine râzând spre noi. Îngrijitorul de cămile, care ne va însoți în turul de șase săptămâni, încearcă într-un mod blând să determine cămila să se așeze. Sunt ușurată după ce văd că tânărul namibian este o ființă plăcută. Și cămilele îmi plac foarte mult. Cu buzele lor groase și ochii mari, înconjurați de o coroniță deasă de gene, nu ai cum să nu te îndrăgostești de ele. Este vorba de doi masculi, uimitor de mari și de puternici. Trebuie să fie astfel, căci, în fond, ne vor purta toate bagajele, toate corturile plus mâncarea și mai multe canistre cu apă timp de șase zile.

În curând se lasă noaptea și, după cină, ne așezăm în jurul focului de tabără. În spatele nostru, în stepă, se aude un animal, iar în depărtare urlă un șacal. Fiecare stă cu gândurile proprii, fiecare se gândește la marșul din ziua următoare.

Încărcarea cămilelor durează două ore. Întâi se așază păturile pe spate. Deasupra vine suportul de fier, de care se prind bagajele și canistrele cu apă. Una dintre cămile nu pare să fie încântată și protestează cu un țipăt puternic. Se aude cam ca

răgetul unui leu și, în zilele următoare, îi va agita pe unii dintre Himba.

Când în sfârșit plecăm, s-a făcut deja foarte cald. Ghidul merge cu animalele înaintea, urmat de Lukas, îngrijitorul de cămile, iar noi mergem în spatele lor. Ritmul este foarte susținut. Dacă pierzi ceva timp cu fotografiatul, trebuie să recuperezi pentru a prinde grupul din urmă. În programul zilnic al expediției sunt planificate marșuri de patru până la cinci ore pe zi. Cum am mers mult în munții elvețieni, ar trebui să fiu în formă. Dar încă din a doua zi observ că arșița mare și umiditatea crescută a aerului îmi vin de hac. La prânz, temperatura depășește 40 de grade, iar hainele mi se lipesc de corp. Rucsacul de zi din spate, cu sticle cu apă și mâncare pentru prânz, mă încinge și mai mult.

Zona minunată compensează totuși pentru suferințele produse de arșiță. Mergem în mare parte de-a lungul unui râu, tivit în dreapta și în stânga de tufișuri, copaci și palmieri. După-amiaza târziu se instalează tabăra de noapte. Ghidul a căutat numai locuri frumoase, fie sub copaci mari în albiile secate ale râurilor, fie chiar lângă apă. Gătim și ne așezăm, ca să mâncăm, în jurul focului. Toți mergem devreme la culcare, căci suntem obosiți și se face întuneric deja de la cinci și jumătate.

Din când în când, întâlnim oameni Himba sau ei ne vizitează la locul de campare. Acest lucru este mereu foarte interesant, chiar dacă nu putem să discutăm cu ei. Uneori vin bărbați tineri călare pe măgari și se miră de noi, sau noi de ei, alteori câte o femeie Himba merge singură prin stepă, probabil în drum spre o vizită de familie.

În a treia zi trebuie să traversăm un râu. Nu are apă adâncă, dar este destul de lat. Malul nisipos este umed și întunecat. Cămilele foarte încărcate nu îndrăznesc să treacă prin albie. Strigătele, trasul sau comenzile nu ajută la nimic. Le este frică și se împotrivesc cu forță să fie trecute dincolo. Ghidul se hotărăște să descarce bagajele, pentru ca ele să fie mai ușoare și să le treacă frica. Dar nici asta nu ajută. Lukas împinge o cămilă din spate, ghidul o trage din față, dar animalul se proptește pe picioarele depărtate, până când se așază, încăpățânată, pe pământ. Dacă nu vom reuși să trecem animalele prin albia râului, asta va însemna sfârșitul *trekkingului*. Brusc apare o mașină, lucru foarte rar aici, iar șoferul ne oferă ajutorul său. Astfel, animalul este tras prin râu, cu mai mulți cai putere. Opoziția inițială cedează, când cămila observă că solul ud nu prezintă niciun pericol. A doua cămilă ne ușurează munca, deși își anunță nemulțumirea cu un răget puternic. Apoi trebuie să trecem bagajele dincolo și în cele din urmă să încărcăm din nou animalele, ceea ce durează aproape două ore.

Ajungem la locul de popas de azi din apropierea malului pe la ora 15. Am deja câteva bășici la picioare, ceea ce în mod normal nu mi se întâmplă când urc pe munte. Dar arșița extremă de după amiază mi-a făcut picioarele să se umfle și să se înmoaie. Mai am încă leucoplast, dar el nu ține mult timp, se desprinde repede de pe picioarele umede. De obicei mășăluiam pe drumuri de nisip sau în albiile secate, lucru foarte obositor. Peisajul se modifică, din loc în loc apar coline, iar în depărtare se văd lanțuri muntoase mici.

Una dintre experiențele care mi s-au întipărit în memorie din

timpul acestui *trekking* de șase zile este momentul în care am ajuns în primul sat Himba. Deja de departe vedem *kralul* și auzim lătrături de câini și voci de copii. Ca și Masaii, Himba își construiesc colibele rotunde din lut și balegă de vacă și le dispun în cerc. Ele sunt protejate și aici cu multe vreascuri cu spini. În mijlocul *kralului*, un astfel de gard separă arealul în care se află vacile. În sat domnește o activitate febrilă. Când ne apropiem, unii localnici vin spre noi și rămân uimiți în fața cămilelor. Câțiva copii mici plâng de spaimă. Caprele behăie și câinii latră. Pe o colibă mică de lut, două fete stau pe acoperiș și umplu cu știuleți de porumb un coș pe care o femeie Himba îl golește jos, unde alți copii separă boabele de coceni. Aici recunosc foarte clar deosebirea dintre fetele de vârste nepotrivite căsătoriei și femeile căsătorite. Fetele foarte tinere sunt date cu foarte puțină grăsime și două cozi mari, nevopsite, le cad peste față și le acoperă ochii. Asta le protejează de deochi. Femeile căsătorite, dimpotrivă, poartă părul roșu împletit în mai multe cozi spre spate, iar pe cap au o mică podoabă de piele, ca o coroniță.

Doi bărbați în vârstă stau pe scaunele lor pliante și se holbează la cămile, cu gurile căscate de uimire. Sunt deja foarte bătrâni și cunosc probabil fiecare piatră și fiecare animal din zonă, dar până acum nu au văzut cămile. Uimitor, doar femeile îndrăznesc să vină mai aproape și uneori să atingă o cămilă. Bărbații păstrează distanța. În săptămânile care vin am parte de alte câteva ori de această situație.

Mi-ar plăcea să mai rămân aici și să observ oamenii, în viața lor cotidiană simplă, dar trebuie să plecăm mai departe. Deși

mai ales femeile par bine hrănite, mă întreb cum fac rost acești oameni de suficientă hrană, în zona asta aridă. De câteva zile nu am mai văzut niciun magazin. Mai târziu aflu că principalul aliment este laptele prins, care se obține din belșug după perioadele de ploaie.

Himba își exprimă mereu mirarea că noi, niște albi, mergem pe jos. Până acum au văzut turiști doar în mașini, și doar câțiva pe motociclete. Îngrijitorul nostru de cămile, care cunoaște limba Himba, este întrebat deseori:

— Unde este mașina acestor albi? Sunt atât de săraci că trebuie să meargă pe jos, ca noi?

Sau arată spre cămilele necunoscute și întreabă:

— Astea sunt mașinile voastre? Astfel de comentarii ne înveselesc mereu.

Încet, ne apropiem de obiectivul nostru, cascadele Epupa. Din nou mergem pe un drum nisipos, în arșița insuportabilă. Nu doar corpurile se încing, ci și spiritele participanților, iar unii visează la o bere rece, la o cola sau la un copac umbros. Și dintr-odată ne trezim, pe neașteptate, în fața unui bar. Nicăieri în jur nu se vede altă clădire, doar acest bar, plin cu băuturi reci. Curentul electric pentru frigider este obținut prin celule solare. Pe cât de tare ne bucurăm de băuturile reci, pe atât de triști suntem când aflăm că aceste dispozitive solare sunt finanțate de industria de bere, pentru a spori consumul de bere în rândul populației Himba. În spatele clădirii observ oripilată o movilă de cioburi de sticlă, de doi metri înălțime. Numai sticle de bere sparte!

Cu cât ne apropiem mai mult de țel, cu atât mai frecvent ne

întâlnim cu Himba, plecați tot în direcția Epupa. Vedem o familie care se deplasează cu un măgar, adică tatăl stă pe animalul alb, în fața și în spatele lui se află câte un copil, iar în stânga și în dreapta atârnă saci cu mălai sau alte alimente. Femeia merge, desigur, în spate. Altădată depășim o tânără mamă Himba, care se deplasează lent, cu o povară grea pe cap și cu brațele atârând. În spate poartă un sugar, într-un fel de rucsac din blană de capră, care se termină deasupra fustei ei de blană. Când depășesc această frumusețe simt un miros tare de ranced, cauzat de grăsimea cu care și-a uns corpul, care a stat în arșiță.

În a șasea zi ajungem la Epupa și la cascade. În locul în care ne cazăm mă așteaptă un pat adevărat, ceea ce îmi prinde foarte bine. Cum a plouat abundent în zilele precedente, cascadele care cad peste craterul de piatră, de câteva zeci de metri înălțime, sunt acum impozante. Zgomotul este gigantic și nu-mi pot auzi nici măcar propriile cuvinte. Priveliștea care se deschide de pe o colină spre apa înspumată este grandioasă. Între craterele de piatră și apa care se prăvălește în jos cresc, pe stâncile goale, copaci care arată ca niște sticle. Pentru mine este o enigmă cum se prind copacii de stânci și cum găsesc sol fertil. Înainte de cascade, Kunene curge încă liniștit și este tivit de crânguri de palmieri, în fundal se înalță un lanț muntos gol, cu sclipiri aurii. Kunene este singurul râu care aduce apă tot anul și în care trăiesc mulți crocodili. Cum Angola începe chiar pe celălalt mal al râului, s-a întâmplat de câteva ori ca unii turiști îndrăzneți sau beți să vrea să traverseze râul înot. Nu au mai fost văzuți niciodată.

Prima parte a aventurii se încheie aici, iar tovarășii mei de călătorie se întorc a doua zi cu microbuzul în Windhuk, în timp ce eu și Lukas vom parcurge, în trei zile, 86 de kilometri înapoi, spre Okangwati. Acolo ne vom întâlni din nou cu ghidul și apoi vom începe marele *trekking*. În aceste trei zile, eu conduc grupul. Traseul este o catastrofa, pentru că trebuie să mergem pe un drum nou, de pietriș, și suntem complet expuși arșiței. Mașinile trec din când în când pe lângă noi și ne învăluie într-un nor de praf. Cum peste zi este aproape insuportabil de cald, hotărâsc ca de acum înainte să mă trezesc la patru dimineața, pentru a încărca cămilele împreună cu Lukas și a putea porni înainte de răsăritul soarelui, decizie care se dovedește a fi foarte înțeleaptă. În aceste trei zile, cele mai frumoase lucruri sunt singurătatea și faptul că eu însămi sunt responsabilă de grup. Cu tânărul Lukas conversez acum mult mai bine. Este un tip amuzant și mă înveselește foarte mult în săptămânile care urmează, mai ales când are divergențe de opinii cu ghidul.

La un moment dat, îl întreb dacă are o prietenă. Dă din cap, ușor stânjenit. Cum știu că familia lui nu este din zonă, îl întreb dacă este o Himba. Însăpăimântat, neagă:

— Nu, Corinne, o astfel de femeie nu intră în discuție pentru mine! Ele nu se spală niciodată și nu-mi place deloc culoarea asta roșie. Prietena mea este mai modernă.

— Da? Unde este prietena ta acum? îl iscodesc eu, amuzată.

— La grădiniță, sună răspunsul lui clar.

Îl privesc uluită și încep să râd copios, după care râde și el. Îmi explică cum părinții lui au căutat fata și cum, când ea va

avea vârsta corespunzătoare și el va câștiga destul de bine, se vor căsători. Așa este obiceiul.

Complet epuizați, ajungem în Okangwati, unde picioarele mele trebuie neapărat să-și revină. Din cauza traseului dificil, bășicile s-au extins și unele sunt deja pline cu apă. Dar nu vreau cu niciun chip să închei aici expediția, doar pentru că mă chinuie niște bășici. În plus, îmi răsună încă în urechi vorbele ghidului: „*Trekkingul* care urmează nu este pentru cei slabi, care se sperie de câteva bășici.”

Sunt din nou răsfățată de nemți, și după ce vorbesc cu ghidul mă hotărâsc să sărbătoresc aici împlinirea a 49 de ani, chiar dacă din cauza asta plecarea noastră se amână cu două zile. În ziua astfel câștigată fac mici plimbări prin albia secată. Îi observ pe copiii Himba, care sapă într-un anumit loc după apă, pentru a umple cu o ceașcă canistrele lor de plastic. Pe vremuri, în Barsaloi, în țara Samburu, a trebuit să fac și eu rost de apă în felul acesta. De multe ori am mers la râu, am săpat în nisip până când groapa se umplea cu apă curată, m-am spălat și apoi am dus acasă apa de băut. În parte, nu trăiam altfel decât acești Himba din fața mea.

Copiii m-au observat și au chicotit. I-am salutat cu „Moro, perivi” și am primit ca răspuns un „Naua”, ceea ce înseamnă „bine”. Ei șoptesc și privesc spre părul meu blond. Mă așez lângă ei în nisip și încep să îi fotografiez, iar apoi le arăt și lor fotografiile și filmele. După ezitarea inițială, toți sunt încântați și vor să-i fotografiez întruna. O fată începe să danseze, o alta sapă nebunește după apă, doar pentru a se privi apoi pe ecranul camerei foto. Sunt convinsă că mulți Himba nu au văzut

niciodată o oglindă. Știu asta din perioada petrecută în Barsaloi, unde multe femei Samburu tradiționaliste veneau mereu în fața colibei mele pentru că voiau să arunce o privire în oglinjoara mea.

În timp ce mă bucur de joaca cu copiii, observ cu mirare cât sunt de fericiți cu viața lor modestă. Râd și ochii le sclipesc, iar chipurile strălucesc de bucurie. Doar cel mai mic, care abia poate merge, mă privește speriat. După un timp vine o mamă, se așază firesc lângă mine și discută, despre mine, se pare, cu copiii. Răspunde salutului meu cu un surâs. Femeia drăguță înșfacă una dintre fetițe – îmbrăcate, toate, doar cu o cârpă scurtă pe șaolduriși îi aranjează cârpa astfel încât să-i protejeze zona intimă. Îmi dau seama că pânza de pe șaold acoperă mereu rușinea fetelor, chiar și când ele zburdă libere. Mama îl ia pe cel mai mic și începe să-l spele. Umple o ceașcă cu apă, ia o gură mare din ea și îl stropește apoi pe cel mic cu un jet bine ținut. Orele petrecute în albia râului, cu acești copii lipsiți de griji, sunt o experiență foarte frumoasă pentru mine.

De ziua mea cumpăr de la un Himba o capră, care este tăiată și preparată la grătar pentru petrecere. Și copiii care muncesc au parte de puțină carne. Sărbătorim în cadru restrâns și ne bucurăm încă o dată de o bere rece, înainte de a porni la drum în ziua următoare.

SINGURĂ CU DOI BĂRBAȚI ȘI DOUĂ CĂMILE

S-a stabilit să mergem din Okangwati, prin pasul Van Zyl, prin valea râului Marien, în direcția Red Drum. De acolo o luăm prin Orupembe spre Purros, la elefanții din deșert și apoi de-a lungul râului Hoarusib spre Opuwo, destinația noastră. Avem așadar înaintea noastră mulți kilometri de parcurs. Mergem zilnic aproximativ șase ore, întrerupte doar de două pauze de câte 20 de minute. Cum propunerea mea de a ne trezi mereu la ora patru dimineața pentru a putea pleca la răsăritul soarelui a fost acceptată, ajungem de obicei la locul de campare între orele 12 și 13. Ritmul de mers este rapid și sunt bucuroasă că am cu mine bețele de drumeție. Ele mă ajută, mai ales în albiile secate, unde am nevoie de multă forță pentru a înainta. Rugămintea mea de a merge uneori mai încet, pentru a putea savura mai bine zona frumoasă, este îndeplinită de obicei doar pe termen scurt. Deși cu timpul reușesc să mă adaptez foarte bine tempoului, mi se pare că aventurii noastre îi lipsește o anumită lejeritate. Sigur, ghidul este un tip mare și puternic, care are nevoie zilnic de o provocare și, în plus, cunoaște deja o mare parte din ruta noastră. Iar Lukas are abia 22 de ani și în consecință este în formă. Pentru mine însă totul este nou și, de fapt, nu vreau doar să mă impun sau să rezist.

În drumul nostru întâlnim mereu oameni, de obicei cu măgari. Aceste animale sunt un fel de înlocuitori pentru mașini. Odată am trecut pe lângă un grup de bărbați tineri, mândri de măgarii lor, ca și cum ar fi fost vorba de mașini sport. Altădată

au trecut călare pe lângă noi doi bărbați mai în vârstă. Au rămas locului și au întrebat uimiți ce făceam acolo pe jos. Unul părea să fie șef. Privirea sa mândră și atitudinea pe care o afișa mă făceau să bănuiesc asta. Torsul gol îi era decorat cu cicatrici, iar pieptul, împodobit de un lanț cu dinți lungi de animal. Lukas a stat de vorbă cu el. În ciuda vârstelor celor doi bărbați se putea vedea totuși o anumită sălbăticie în privirile lor. Ceva părea să-i deranjeze la modul nostru de a călători. Mai târziu, Lukas îmi povestea:

— Știi, m-au întrebat de ce au nevoie animalele, pentru că se temeau că vor mânca toată iarba vacilor.

În a treia zi, cu puțin înainte de a ajunge la pasul Van Zyl, îmi propun ca în fiecare seară să studiez traseul zilei următoare și să discut cu ghidul, pentru că pe viitor vreau să mă trezesc cu jumătate de oră înaintea celor doi bărbați, dacă este necesar chiar cu lampa de frunte. Pur și simplu am nevoie de propriul meu ritm, pentru a putea absorbi totul și pentru a căpăta o senzație de bine, căci un lucru este clar: ruta este fantastică. Astfel, îmi încep ziua la patru și mă îmbrac în cortul cald încă, dedicând mult timp îngrijirii bășicilor. În fiecare zi le bandajez din nou. Din fericire, am cu mine doi săculeți mici de silicon, pe care îi lipesc de călcâie. Apoi ies din cort, mănânc nelipsitele cereale cu lapte praf și fructe uscate și beau ceai fierbinte. Încă pe întuneric, demontez cortul și pun totul în sacii de transport. Dacă drumul o permite, încep să merg cu lampa pe frunte, până când soarele se ridică lent deasupra orizontului și ziua începe. Pentru mine, astea două sunt cele mai frumoase ore din zi, pe care le trăiesc datorită trezitului devreme. De multe ori se sperie

de mine turme mici de antilope Oryx sau alte animale. Firește că și mie mi-a stat uneori inima în loc de frică, dar aceste trăiri sunt cu atât mai intense. Fără experiențele mele anterioare din Kenya sau drumețiile din munții elvețieni, pe care le-am întreprins deseori singură, fără companioni, cu siguranță că nu aș avea curajul să merg singură prin sălbăticia care-mi este străină.

Pasul Van Zyl mă impresionează. Este un urcuș periculos și o adevărată provocare pentru cămilele foarte încărcate. Povara alunecă mereu și trebuie așezată din nou, lucru care ne ia mult timp. În fond, panta are înclinații de până la 40. În ghidurile de călătorie, el este recomandat doar șoferilor foarte curajoși. În consecință, întâlnim doar două mașini de teren și de ambele părți șoferii sunt cu nervii la pământ. Pasul lung de 13 kilometri poate fi traversat cu mașina doar de la est la vest. Este nevoie de tracțiune integrală, echipament foarte bun și aptitudini excelente de șofat.

Și noi înaintăm foarte greu pe drumul pietros, asemănător unei alpii de râu. Cămilelor nu le place și uneori mă tem pentru sănătatea lor, mai ales când coborâm. Dacă una dintre ele alunecă și cade, cu siguranță își va rupe un picior. Sper și mă rog să nu se întâmple asta. Întâlnim foarte puțini oameni. Odată, în fața mea a apărut brusc un bărbat, ca din senin. Capul îi era acoperit cu o căciulă de lână peste care purta o banderolă. Cămașa descheiată lăsa la vedere un piept gol, cu o amuletă și nelipsita podoabă lată, de argint, la gât. În mână ținea o macetă și un băț. Fața îi era străbătută de o cicatrice și îi lipsea o parte din nara dreaptă. Probabil că fusese atacat la un moment dat de

o felină. S-a uitat la mine uimit, cu gura deschisă, în timp ce eu treceam pe lângă el, salutându-l.

Vegetația este impresionantă. Uneori văd arbori de pâine, alteori doar rădăcini groase, din care răsar flori rozalii. Mai departe, în sus, piatra devine întunecată ca granitul, iar pușinii copaci sunt albi ca zăpada. Arată ca niște schelete de copaci, pentru că nu au frunze.

Cu puțin înainte de a ajunge în vârful pasului instalăm tabăra într-o albie secată. Cămilele se bucură și, eliberate de povară, se tăvălesc cu multă plăcere în nisipul uscat. Arată nostim, deoarece nu se pot răsuci complet din cauza cocoasei, așa că se tăvălesc întâi pe o parte, și după ce s-au curățat suficient vine la rând cealaltă parte. În timp ce caut lemne pentru foc, bărbații pornesc într-o misiune de recunoaștere pe cărare, căci încărcarea cămilelor trebuie făcută în funcție de cum va fi traseul în continuare.

Nu durează mult până când avem parte de companie în locul în care campăm. De obicei sunt copii, dar aici, în trecătoare, sunt ciobani care merg cu turmele de vaci sau de capre. Astăzi mă vizitează două fete curioase. Stau în fața mea, se miră și se uită uluite la cămile. Mi-ar plăcea să vorbesc cu ele, dar nu știu limba Himba, iar ele nu știu engleză. Așa că le dau amândurora bomboane, iar ochii încep să le strălucească. Nu este de mirare, căci de câteva zile nu am mai văzut un magazin. Probabil este o zi fericită pentru ele. Ling cu atenție dulciurile, înainte de a le băga în gură. La scurt timp după aceea apare tatăl lor. Se așază pe o piatră din apropiere și mă observă neîntrerupt. După un timp, când își trimite fetele acasă și se apropie și mai mult de

mine, încep să nu mă simt în siguranță și să sper că bărbații se vor întoarce curând. Este ceva în aer, și am o senzație extrem de neplăcută. Mă gândesc cu febrilitate cum pot întrerupe atmosfera asta ciudată, fără a fi nepoliticoasă, căci nu sunt sigură dacă nu cumva îmi imaginez eu totul. Bărbatul mă întreabă încontinuu ceva, dar eu nu înțeleg nimic. Probabil că se miră că sunt singură aici. Nu mai suport tensiunea și încep să stivuiesc lemnele pentru a face focul. Sub pretextul că aduc chibrituri, merg la cort, îmi iau geanta și scot din ea, pentru prima dată, spray-ul cu piper pe care-l port cu mine din motive de siguranță. Îl pun cu grijă în buzunarul pantalonilor și ies din cort, cu chibriturile. Acum mă simt un pic mai bine, deși într-un caz de urgență nu cred că aș putea face ceva împotriva acestui bărbat puternic, cu macetă. Mă uit mereu pe drum și mă rog ca cei doi să apară cât mai curând, în sfârșit aud voci și la scurt timp ei apar. Bărbatul Himba, care a stat așezat pe vine în tot acest timp, s-a ridicat imediat. Lukas l-a salutat și după trei, patru fraze bărbatul a plecat în direcția în care au dispărut mai devreme copiii săi. Nu știu dacă am evaluat greșit situația. În orice caz, este singura dată când m-am simțit inconfortabil în prezența unui bărbat Himba.

În ziua următoare ne trezim împreună și în scurt timp ajungem în vârful trecătoarei. Peisajul este gol și pietros, doar câțiva copaci singuratici și mici rezistă vântului intens. Dar priveliștea care se deschide spre valea râului Marien este grandioasă. Câmpia întinsă și galbenă strălucește ca aurul în soare. La orizont se văd munții Hartmann, întunecați. Suntem mândri de cămile. Dar partea cea mai dificilă, coborâșul abrupt,

este încă în fața noastră. Nu-mi pot dezlipi privirile de valea grandioasă. Vegetația de pe ambele laturi ale râului străbate, ca o centură verde, iarba de un galben strălucitor. Acolo va fi următorul loc de campare. Așa că avem de parcurs un drum considerabil de lung. La puțin timp, sub trecătoare ne întâlnim cu vaci cu coame uriașe. Ca și oamenii, ele nu par să știe dacă să se teamă de cămile sau să fie doar uimite. Slavă Domnului, întâlnirea cu animalele nu provoacă răni. După coborâșul dificil, mă simt ușurată și fericită, când cămilele noastre docile ajung în siguranță pe câmpie.

La piciorul trecătoarei, dăm de o movilă de plăci de piatră. Inițial mă gândesc că este un mormânt, asta până când ajung mai aproape și pot citi toate inscripțiile și mulțumirile. Provin de la oameni ca au supraviețuit cu bine traversării trecătorii cu mașina. Cămilele au nevoie de o pauză și încărcătura trebuie reșezată. Cum destinația noastră este centura verde a râului, plec înainte pe drumul de nisip. Este foarte cald. În iarba galbenă și înaltă văd, în depărtare, un grup mare de struți. În timp ce merg liniștită mai departe, mă gândesc că aici nu mai trăiesc Himba. Însă deodată îmi apar din față două fete călare pe măgari, încărcate cu canistre goale de apă. Probabil că trebuie să urce o zi întreagă prin trecătoare pentru a ajunge la apă. Mai târziu aflu de la ghid că, într-adevăr, în zilele următoare nu vom mai găsi apă, așadar trebuie să fim foarte cumpătați cu cei 150 de litri ai noștri. Slavă Domnului, cămilele pot sta fără apă mai multe zile în șir.

Iarba galbenă și ascuțită este foarte înaltă. Când o cămilă se așază pentru a se odihni, nu i se mai vede decât capul și

încărcătura. Dar din loc în loc observ suprafețe circulare cu un diametru de aproximativ cinci-șase metri, pe care nu crește niciun fir de iarbă. Arată straniu, ca un fel de locuri de aterizare a OZN-urilor, în mijlocul acestei câmpii liniștite. Deși mergem de mult timp, centura verde se apropie foarte încet. În spate, la orizont, se înalță munții Hartmann, cu forma lor neregulată. În unele locuri sunt ascuțiți ca piramidele, apoi au vârfuri rotunde, moi, sau creste netede.

În următoarele trei zile vom merge de-a lungul acestui lanț muntos. Nu întâlnim oameni. Fixez un punct marcant în depărtare și merg spre el, ore în șir. În această vale mi se întâmplă pentru prima dată să cad, în timpul mersului, într-un fel de transă. În timp ce urmez drumul simplu de nisip, cu câmpia întinsă și nesfârșită în față și priveliștea mereu aceeași a munților în depărtare, această stare mă copleșește brusc. Corpul meu pare separat în două. Picioarele se mișcă automat și nu-mi mai simt bășicile care între timp au devenit uriașe. Corpul meu plutește, în timp ce brațele se mișcă singure, ținând bețele. Mă umple un sentiment puternic de fericire și simt trebuința de a merge și mai repede. Nici nu observ cum trece timpul. Abia când ajung la o bifurcație și nu știu în ce parte trebuie să merg rămân locului și îi aștept pe ceilalți. Chiar și ghidul este uimit și își manifestă admirația. De acum înainte pot să-mi provoc aproape zilnic această stare. Chiar și când călcâiul meu nu mai este nimic altceva decât o bășică enormă umplută cu apă, după ce merg puțin nu mai simt durerea.

Treptat, vegetația se modifică din nou. Devine mai pietroasă, iar pământul, nisipiu, în timp ce colinele stâncoase prezintă un

colorit roșiatic. Cactuși uriași cu mai multe brațe cresc printre stânci, oferind imagini minunate pentru fotografiat.

După mai multe zile în singurătate absolută, dăm din nou, din când în când, peste mici așezări omenești. Priveliștea caprelor albe din apropierea colibelor mă face să mă întreb ce mănâncă animalele, căci aici nu există nici măcar iarbă uscată. În locul de odihnă de azi suntem din nou vizitați. Cum facem pauză două zile, probabil s-a dus vorba prin împrejurimi că aici „parchează” albi cu animale ciudate. Curioșii vin, stau în picioare ore în șir și ne observă. Pentru ei suntem o variație binevenită, iar eu sunt foarte bucuroasă de asta.

Am parcurs deja o bună parte din traseul nostru și între timp am devenit complet una cu natura. Pot instala și demonta cortul chiar și în somn. Mă gândesc din ce în ce mai rar la căminul meu, la deschiderea unui frigider pentru a scoate o felie de salam sau o bucată de brânză, sau la un pahar de vin bun. Am slăbit deja cel puțin cinci kilograme, ceea ce nu-mi strică.

În ziua următoare ajungem, după aproximativ patru kilometri și jumătate, la remarcabilul indicator de drum din Kaokoveld – așa numitul „Red Drum” (toba roșie). Este vorba de un butoi vechi și roșu de benzină, care funcționează, în mijlocul deșertului, ca indicator de drum. Oricine traversează Kaokoveld cu mașina va trece pe aici, căci în acest loc se încrucișează diferite piste de nisip. Alături de butoiul roșu se află un alt indicator: „Marble Campsite: duș WE, apă caldă, 23,5 km.” În ciuda distanței, pentru mine este clar că aș face acest drum pentru a ajunge la duș. Numai ideea că după atâtea zile voi simți din nou apa curgându-mi pe corp îmi dă aripi. Din

când în când, câte o mașină ne depășește sau trece pe lângă noi în sens opus. Cei mai mulți șoferi opresc puțin și se miră de trupa noastră. Aproape întotdeauna este vorba de sud-africani, însă uneori sunt și nemți. Mulți întreabă dacă le permitem să ne fotografieze. Se pare că suntem o adevărată atracție turistică. Când aud cât drum am parcurs pe jos nu le vine să creadă. Cât timp mergem prin peisajul impresionant, am mereu în fața ochilor dușul.

Într-un final, ajungem. După zece zile pot face în sfârșit duș. Campingul se află într-un loc frumos, pe o albie secată. Ne putem instala corturile sub copacii mari, care fac multă umbră. Și cămilele par să se simtă foarte bine. Fiecare loc de campare are un spațiu pentru foc și apă curentă, cu o mică bucătărie. Toaletele și dușurile sunt îngrijite, iar stilul construcțiilor se potrivește cu împrejurimile. Singura picătură de pelin este că băuturile reci, anunțate atât de promițător la recepție, sunt epuizate astăzi. Asta e, nu poți să le ai pe toate. Lukas este la fel de mulțumit ca și mine, căci se împrietenește rapid cu angajații, pentru ca apoi să joace fotbal împreună.

De fapt, el iubește jocurile. Într-o seară, stăteam în jurul focului și ne gândeam cum să ne omorâm timpul. Cum zilnic întâlnim foarte multe animale, eu am propus un joc cu ghicitori – unul dintre noi se gândește la un animal pe care l-am văzut în ziua respectivă, iar ceilalți trebuie să ghicească animalul. Fiecare poate pune întrebări. Cine ghicește primul are dreptul să continue jocul. Lukas ghicea foarte repede. Când a venit rândul meu să mă gândesc la un animal, m-am decis pentru un cocoș pe care îl văzusem într-un sat. Lukas a tot încercat, dar nu

a ghicit. La sfârșit, era convins că enumerase toate animalele pe care le văzusem în ziua respectivă. Când i-am spus în cele din urmă de cocoș, a devenit aproape furios și a spus:

— Țsta nu este un animal! Un cocoș nu este un animal. Un animal trebuie să aibă patru picioare, altfel nu este animal.

Am râs cu toții în hohote. L-am întrebat ce este atunci cocoșul.

— Este o pasăre, nu un animal, susținea el cu încăpățănare.

Râdeam cu lacrimi.

— Șerpilor nu sunt animale, sunt reptile. Crocodilii, deși au patru picioare, sunt pești, căci trăiesc în apă. Da, și nici peștii nu sunt animale, a încheiat el energic discuția.

Am mai încercat o ultimă dată să-i spun că, totuși, din punct de vedere conceptual este un animal, ceea ce el nu a vrut să creadă. I-a trecut cheful de joc pe ziua aceea.

În alte dăți jucam Boccia. Fiecare își căuta trei pietre asemănătoare. Eu albe, el negre. Se arunca o piatră mică și cine putea să-și așeze cel mai repede pietrele proprii câștiga. La început îi plăcea. Dar când începeam să câștig eu, își pierdeam interesul, mai ales dacă apăreau copii Himba și ne priveau. Dar erau nostime aceste jocuri cu care ne omoram timpul.

După șederea binefăcătoare în camping plecăm mai departe, prin Orupembe, în direcția Purros. Mergem mulți kilometri în albia secată a latului râu Khumib. Din fericire, sunt foarte multe urme de roți, prin care se poate merge un pic mai bine, căci nisipul s-a tasat. Sunt extrem bucuroasă că am cu mine bețele, care sunt cu atât mai utile cu cât mergem mai mult. Și acum mă trezesc dimineața singură, mai devreme, și mă bucur de răsăriturile roșii. În albie văd mereu urme de animale, mai ales

de girafe. Ghidul m-a informat că aceste animale înalte le inspiră teamă cămilelor. I s-a întâmplat ca ele să fugă mâncând pământul cu tot cu bagaje. Prinderea și aducerea lor înapoi ar fi dificilă și foarte obositoare. Simțurile mi s-au ascuțit. Urechile sunt atente la fiecare zgomot, am ochii deschiși și nasul aduș imediat totul. Dimineața, în albie persistă deseori un miros de sălbăticiune. Fotografiez pământul uscat și crăpat, care arată ca niște cioburi de lut puse unele lângă altele. În mod uimitor, descopăr din când în când câte o florică care, în ciuda uscăciunii, luminează în nuanțe intense de galben sau roz. Pe mal văd o *manyatta* (țarc), circulară și mânjită de balebă de vacă, exact ca la soacra mea africană. Dar în afară de doi măgari sălbatici nu se vede nimic viu.

Urmele de girafă duc până aici. Abia am părăsit albia râului, pentru a merge iar pe drumul de nisip roșu, și la nici 100 de metri depărtare de noi vedem patru capete de girafă, care ne privesc. Cămilele sunt imediat dirijate astfel încât să privească în altă direcție și încercăm să mergem cât mai repede. Întâlnim din ce în ce mai des și zebre, turme de gazele și antilope Oryx.

În următorul loc de odihnă se întâmplă ceva neliniștitor. Stăm sub soarele de seară și așteptăm întunericul. Greierii țârie silențios și păsările își ciripesc concertul vesperal. Luna se ridică deja în spatele muntelui strălucitor, în timp ce de cealaltă parte soarele se pregătește să ne părăsească. Deodată, se lasă o liniște completă. Nu se mai aude nicio pasăre și niciun greiere. Cumva, atmosfera s-a modificat. În mine se iscă o senzație ciudată și mă uit de jur-împrejur. Ghidul râde. Brusc, aerul vibrează și pământul se cutremură câteva secunde. Este straniu

să simți un cutremur în mijlocul deșertului. Durează ceva până când animalele încep din nou să se miște. Noaptea stau mult timp trează și sper să nu se repete cutremurul.

Nu mai suntem atât de departe de Purros și Atlanticul este aproape. Numai 50 de kilometri de deșert și un mic lanț muntos ne separă de coastă. A devenit deja sensibil mai răcoare, iar noaptea este de-a dreptul rece și umed. Într-o dimineață avem parte chiar și de ceață. Ținând cont de condițiile proaste de vizibilitate, nu vreau să pornesc singură azi, dar ghidul este de părere că nu are ce să se întâmple. Trebuie doar să mă țin după urmele de mașină din albie, iar când acestea părăsesc albia trebuie să merg și eu pe drum, care este paralel cu albia. Cum nu pare să fie vreo problemă, pornesc la drum, căci avem de parcurs aproape 15 kilometri prin nisip, iar eu nu înaintez prea repede. În plus, îngheț dacă trebuie să stau pe loc în frigul ăsta, până când bărbații încarcă cămilele.

Este fantomatic să mergi prin ceață. Uneori ea se ridică puțin, alteori văd doar urmele de cauciucuri din fața mea. Astăzi merg în mod intenționat mai încet, căci prin ceață mă simt nesigură. Descopăr o adăpătoare părăsită în albia râului. Prin urmare trebuie să fie o așezare și pe aici. Nu-mi pot imagina cum pot suporta Himba, aproape goi, acest frig și această umezeală. Câțiva kilometri mai departe, urmele ies din albie și ajung pe drum. La scurt timp, din ceață apare o așezare. Cum este încă devreme și nu știu dacă aici trăiesc oameni, strig pur și simplu „Moro”. Nu se întâmplă nimic, așa că cercetez *kralul* mare. Casele nu sunt rotunde, ci pătrate și se poate sta în picioare în ele. Nu există uși, așa că arunc o privire curioasă în colibe.

Recunosc locul pentru foc, văd câteva cutii ruginite de conserve și niciun vas. Tot *kralul* este împrejmuit cu crengi groase, și nu, ca la alții, cu vreascuri. În mijloc se află un țarc pentru animale. Ce mă miră foarte tare sunt numeroasele locuri pentru foc, amplasate de-a lungul gardului de lemn, din trei în trei metri. Probabil sunt gândite ca protecție împotriva animalelor sălbatice. Oare e posibil ca elefanții din deșert să ajungă până aici sau să fie lei în zonă?

Treptat, mă cuprinde frigul umed și plec mai departe. Bărbații ar trebui să mă ajungă în curând. Drumul urcă puțin, ceea ce îmi dă o stare de nesiguranță, deoarece el ar trebui să fie paralel cu râul. În ceața deasă nu pot recunoaște nimic. Vântul care bate este rece și încep să mă simt straniu. Aștept deja de cel puțin 20 de minute, dar nu apare nimeni. Strig, dar nu primesc răspuns. Brusc, ceața se ridică un pic și recunosc centura verde a râului, la aproximativ un kilometru depărtare. Mă cuprinde panica când îmi dau seama că am părăsit prea devreme albia râului. Alerg înapoi la râu cât de repede pot, strig și fluier cu fluierul de urgență din rucsac. Dar vântul poartă sunetele în altă direcție. Ajunsă la albie, îmi caut urmele de pași și le observ pe cele lăsate de cămile, care-mi arată că tovarășii mei au mers înainte. Nu am nicio idee cât de departe sunt și-mi dau lacrimile de furie, dezamăgire și mai ales de spaimă. Rareori m-am simțit atât de singură. Brusc, cei doi apar în fața mea dintr-un perete de ceață. S-au hotărât să se întoarcă pentru a mă căuta.

Pe măsură ce ziua înaintează se ridică și ceața și totul revine la normal: cerul este de un albastru intens, soarele este fierbinte

și zona uscată. Dar peste tot văd viață. Uneori este vorba de tufe de iarbă rotunde, de un verde plin, care cresc din nisip, alteori este o floare albă cu frunze verzi, foarte mari, care răsare din pietriș. Uneori îmi taie calea câte un cameleon, care rămâne pe loc. Doar ochii i se mișcă în toate direcțiile.

Treptat, iarba aurie și florile se împuținează și începe deșertul stâncos. Lanțurile muntoase din jurul nostru sunt sterpe și de culoarea nisipului. Pământul este pietros, dur și întunecat, aproape negru. Pentru cămile nu mai există de mult timp niciun arbust. Ele primesc hrană de la pachet. Mersul pe drum în direcția Purros este foarte obositor. Cât vezi cu ochii, doar deșert stâncos și un drum drept, care pare nesfârșit. Este aproape imposibil de găsit aici un loc de odihnă, nu există niciun copac, iar pietrele nu pot fi deplasate atât de ușor. Astăzi, după multă vreme, mersul mi se pare foarte dificil. După mai multe ore, când trece o mașină și oprește, ghidul îi întreabă pe cei din ea dacă mă pot lua cu ei până la Purros. El va veni cu Lukas și cu cămilele în urma noastră, cei 24 de kilometri rămași. Cum suntem deja pe drum de șase ore, accept cu plăcere oferta. Pe porțiunea asta de drum sigur nu ratez nimic și nu-i invidiez niciun moment pe bărbați și pe cămile.

Proprietarii mașinii, o pereche de englezi în vârstă, se dovedesc a fi niște gazde bune și prietenoase. Cum tot bagajul meu se află pe una dintre cămile, în camping îmi oferă săpun, un prosop și ceva de mâncat. Conversăm mult, cu interes. Ei se miră de cât de mult am mers pe jos. Felul în care arată picioarele mele o sperie pe femeie. Îngrijorată, îmi dă un leac minune și un pachet mare de leucoplast normal, care ține mai

bine.

Campingul este simplu, dar frumos. Din nou, fiecare loc de campare are un spațiu destinat focului, o mică bucătărie cu apă curentă, un duș și un WE simplu. Englezii mă invită la ceai. Tocmai când vrem să-l bem apar bărbații cu cămilele. Cu siguranță a fost un marș forțat! Bucuroși, acceptăm cu toții invitația la cină a englezilor.

Rămânem aici trei zile. De copaci atârnă indicatoare care spun că ne aflăm în sălbăticie și că uneori elefanții de deșert ajung până aici. Nu trebuie lăsate în corturi fructe sau alimente. Paznicii mustăcesc și spun că momentan nu se află elefanți în apropiere. Nu au mai fost văzuți aici de câteva săptămâni; acum sunt mai în amonte, în Eloarusib. Exact acolo va fi următoarea etapă a călătoriei noastre.

Purros se află în mijlocul unui peisaj gol de deșert și este înconjurat de lanțuri muntoase, care-și schimbă mereu culoarea. Peisajul este foarte frumos. Cum rămânem un pic mai mult aici, aș vrea să vizitez satul. Este la aproximativ patru kilometri depărtare. În timp ce Lukas și ghidul vorbesc cu un japonez, care de cinci zile așteaptă în van elefanții, deși pentru ei a venit până aici, eu plec singură. Înainte de fluviul uriaș, drumul se bifurcă. Decid să urmez calea mai umbrită și să traversez mai târziu râul. Aici cresc copaci foarte înalți și peste tot se găsesc rădăcini bizare, numai bune de fotografiat. În momentul în care vreau să fac o fotografie, descopăr chiar lângă mine un elefant mare cu fildeși lungi și albi, care mănâncă frunze dintr-un copac. Timp de o secundă, inima îmi cade, literalmente, în pantaloni. Mă gândisem la toate, dar nu că voi avea un elefant

în fața aparatului de fotografiat. Filmez scurt, agitată, fac trei poze și alerg imediat înapoi în camping, pentru a-i aduce pe ceilalți. Vreau ca toți să se bucure de acest eveniment extraordinar. Cu siguranță îmi strălucește toată fața, căci tocmai am văzut primul meu elefant de deșert – fără gard separator și fără protecția oferită de o mașină!

Dar în camping nu mai e nimeni. S-au hotărât să viziteze Purros și au traversat deja râul. Îmi dau seama de asta după urmele de pași din nisip. Mi-e frică să mă întorc singură la acel colos, așa că pornesc spre sat. Purros nu este foarte interesant. Dimpotrivă, mi se pare destul de trist și de sumbru. Oamenii vin aici pentru elefanții de deșert, și nu pentru mica așezare singuratică. Puțin în afara satului se află o pistă pentru turiștii care aterizează cu un avion mic, în loc să facă drumul obositor cu mașina de teren. Tura mea prin Purros se încheie repede și, pentru că nu-i găsesc pe ceilalți, mă întorc spre camping. Cam la aceeași înălțime la care am văzut mai devreme elefantul observ două gâturi de girafă, care privesc din tufișul de pe celălalt mal. Este minunat să întâlnesc atâtea animale libere, când merg pe jos.

Mai târziu arăt fotografiile în camping, iar japonezului nu-i vine să creadă ce ghinion a avut. În aceeași seară, plătește un tur cu jeep-ul și are parte de evenimentul mult așteptat – vede elefanții de deșert în albia râului, în aval.

Cămilele și-au revenit, au băut multă apă și au mâncat mai multe kilograme de păstăi asemănătoare fasolei. Plecăm mai departe. În timpul drumului nostru prin albia secată a fluviului Hoarusib este mai bine să stăm împreună. În fond, se pare că

aici există chiar și lei de deșert. Aș vrea să evit să devin mic dejun pentru ei. În plus, cămilele emană un miros care îi ține departe de noi, oamenii. Albia este incredibil de lată și îmi pot imagina forța maselor mari de apă în perioada ploioasă. Malul are, în multe locuri, o înălțime de un metru. În mijlocul fluviului secăt cresc din loc în loc copaci sau întâlnim uneori rădăcini aduse de apă. Soarele se ridică lent și colorează împrejurimile în nuanțe blânde de roșu și auriu. De pe o înălțime privim înapoi spre Purros și în fața noastră vedem un cârâng des și frumos de palmieri, la un cot al albiei. Aici începe râul să ducă apă, mai întâi ca pârâiaș mic, care se lățește treptat. Părăsim drumul și ne plimbăm prin celebrul Hoarusib. Din fericire, există urme de cauciucuri prin care se poate merge destul de bine. Altfel, nisipul ar fi în unele locuri prea moale și prea înalt și ar intra în pantofi, ceea ce acționează ca un șmirghel asupra picioarelor. Întâlnim mereu urme de elefanți: pe de o parte vedem amprente mari, ovale, de picioare, pe de altă parte movile mari de excremente în nisip. Par uscate, ceea ce înseamnă că animalele nu au trecut pe aici azi. Apa crește, iar din loc în loc palmierii se oglindesc în ea. Plantele din albie se îndesesc, ceea ce ne împiedică să localizăm din timp elefanții. Nu durează mult până să dăm de primele excremente proaspete, iar amprente de picioare devin mai numeroase. Încep să am o senzație neplăcută. Știm că elefanții sunt aproape, dar nu-i vedem. Lukas îmi dă de înțeles de mai multe ori că nici el nu se simte prea bine, lucru care nu mă liniștește deloc. Ghidul trage cămilele înainte, în timp ce se uită din când în când pe dispozitivul GPS, pentru a nu pierde direcția în această

albie uriașă, foarte ramificată. Deodată miros animalele. Îmi simt inima în gât. Și bărbații sunt tensionați. Numai cămilele merg netulburate mai departe, ba la dreapta, în jurul copacilor și tufișurilor, ba la stânga, și de fiecare dată suntem bucuroși că nu apare niciun cap de elefant. Bineînțeles că vrem să-i vedem, dar vă rog, de la distanță!

Trebuie să fac un mare efort pentru a sta aproape de bărbați. Lukas se răsuțește mereu în jur și mă trage aproape de el. Dar oricât m-aș strădui, nu pot merge foarte repede prin nisip. Altfel aș deveni imediat extenuată. Tocmai dăm colțul după o tuia deasă, când deslușim un fornăit clar. Ne schimbăm direcția imediat. Deodată văd printre crengile verzi, cam la 100 de metri depărtare, o mamă elefant cu puiul ei. Oricât de frumoasă ar fi imaginea, nu ne rămâne timp de privit, căci trebuie să luăm rapid distanță. Chiar dacă efortul duce la o eliberare crescută de adrenalină, nu mă mai simt bine și mă gândesc că suntem destul de iresponsabili. Nu suntem înarmați și singura noastră protecție sunt cămilele.

Văd din nou un elefant, care stă undeva mai sus, în afara albiei, sub un palmier. Poate că este cercetașul, îmi trece prin cap, în timp ce mă grăbesc mai departe. Când ajungem la următorul cot al fluviului dăm, în mod neașteptat, peste mai mulți oameni, care se pare că au fost să caute apă. Ne cățărăm cu toții printre tufele de pe mal și facem un zgomot asurzitor cu ceștile de metal. În timp ce încă mă întreb dacă ei fac asta din cauza cămilelor, necunoscute lor, ghidul strigă de la o depărtare de 50 de metri:

— Corinne, fii atentă, un elefant mascul vine direct spre noi,

din față. Trebuie să ieșim din albie și să ducem cămilele într-un loc sigur. Fugi!

Mă uit în față și văd animalul uriaș, care se îndreaptă cu pași mari în direcția mea. Elefantul se află încă la 200 de metri depărtare, dar distanța se scurtează rapid. Trebuie să părăsesc urma de cauciuc din nisip, pentru a schimba direcția. Dar nu mai înaintez aproape deloc. Mă proptesc bine în bețe și înaintez metru cu metru afară din albie, spre copacii protectori. În spatele meu, de pe movilă plouă cu pietre, pe care oamenii le aruncă în direcția elefantului, care și-a ridicat acum urechile. Gâfâi și realmente nu pot merge mai repede. Cămilele dispar deja printre copaci, când reușesc în sfârșit să ies din albia de nisip și să mă mișc mai bine. Mă răsucesc și văd că elefantul și-a schimbat direcția și tropăie drept spre colină. Acolo oamenii lovesc cu pietre ceștile de metal, provocând un zgomot infernal. Cu puțin înainte să ajung printre copaci, văd pe o a doua colină o singură femeie Herero. În haina ei lungă până la pământ, de un albastru închis, îmi face cu mâna, probabil pentru a mă preveni. Este o imagine fantomatică și îmi amintește de o sperietoare de ciori de pe câmpurile noastre.

În sfârșit, am ajuns lângă tovarășii mei. Suntem toți destul de agitați, Lukas cel mai tare. Mai târziu, lângă foc, îmi povestește că a fost prima dată când a întâlnit elefanți. Nu a mai văzut niciodată un elefant și nici nu voia să-i vadă, căci și-a pierdut tatăl în timpul unui atac al elefanților.

Mergem mai departe pe mal, pentru a putea observa din timp eventualele animale care mai apar. Aici pământul este plin de rădăcini uscate și seamănă cu un cimitir de rădăcini, negru,

întunecat. Descoperim iarăși amprente de picioare și excremente de elefant. Uneori recunosc urme de maimuță. Arată ca amprente de mâini și picioare umane. După mai multe ore de mers trebuie totuși să ne instalăm corturile. Noaptea asta este cea mai neliniștită noapte a mea din toată expediția și nici Lukas nu închide un ochi, așa cum îmi spune a doua zi. Numai ghidul sforăie liniștit.

Peisajul se modifică din nou. Devine mai colinar și peste tot crește iarbă galbenă. Antilopele ne taie drumul din ce în ce mai des. Sunt foarte nostime când încep să gonească, speriate. Apoi cotim într-o albie care se îngustează curând, iar nivelul apei crește. Trecem printr-un loc asemănător unui canion. În stânga și în dreapta se înalță pereții roșii de stâncă, cu structuri extraordinare. De ei se agață copăcei mici și albi. Din loc în loc se află câte doi-trei palmieri supli și înalți, ca și cum ar fi fost plantați intenționat. Este sensibil mai răcoare aici. Cămilelor nu le place în mod deosebit, căci nivelul apei crește și nisipul este peste tot umed și mai întunecat la culoare. Trebuie chemate, trase sau împinse din ce în ce mai des pentru a înainta. Ghidul se hotărăște să schimbe direcția, căci nivelul apei nu ne va mai permite să mergem mult pe aici. Asta înseamnă că vom face un ocol de aproximativ 80 de kilometri și că vom merge o porțiune de drum înapoi. Natura decide ce se poate și ce nu.

Pe drumul astfel schimbat traversăm un teren muntos, prin munții Etendeka, ceea ce mie, ca montagnardă pasionată, îmi place foarte mult. Iar aici vedem zebrele de munte, cum sunt ele numite. Este doar un grup mic, dar masculul arată foarte impozant. Nu am văzut niciodată o zebra cu o coamă atât de

deasă, aproape sălbatică. În general, aceste zebre sunt mai închise la culoare decât cele de stepă. De asemenea, par mult mai timide. Mai întâi ne privesc scurt, apoi galopează pe munte în sus.

Terenul este pietros și gol. Nu am mai văzut localnici de câteva zile. Uneori găsim urme de colibe părăsite sau vedem, pe marginea drumului, câte un copac de care sunt prinse dale de piatră, cu semne de recunoaștere. M-aș bucura să întâlnim din nou femeile Himba, atât de frumoase și pline de viață. Azi stabilim locul de înnopțat sub singurul copac, uriaș, care pare să crească în zonă. Imaginea care se vede când privești de mai sus spre locul nostru de campare este splendidă. O coroană mare și generoasă în peisajul gol, de un roșu închis, dedesubt corturile albe ca niște iglu-uri și alături focul pe care se află o oală neagră de gătit.

Străbatem zona cețoasă în direcția opusă și ajungem exact la locul în care, cu câteva zile în urmă, aproape că mă rătăcisem. De data asta totul arată mai prietenos, pentru că nu este ceață și nici nu bate vântul. După două zile de drumeție în albia fluviului Khumib, am urmat timp de alte câteva zile pista în direcția Opuwo. Acum plec din nou zilnic mai devreme, și mă bucur de răsăriturile roșii și de liniștea întreruptă doar de ciripitul păsărilor, care anunță dimineața. Suntem încă la 150 de kilometri depărtare de destinație, când întâlnesc în sfârșit o așezare Himba locuită. Descopăr primele colibe pentru că pe panta alăturată merge un tânăr, cu o turmă mare de capre albe și maro. La scurt timp observ alte trei colibe, care arată ca niște *manyatta*, dar care sunt construite în totalitate din piele. Mă

gândesc că oamenii nu stau mereu aici, deoarece Himba sunt nomazi și păstori. Dintr-o colibă iese fum, iar din loc în loc văd căprițe tinere. Mai târziu văd în depărtare o așezare mai mare. Îi aștept pe însoțitorii mei cu cămilele, căci îmi place să văd cum reacționează Himba la vederea animalelor străine. Și nu sunt dezamăgită. Cineva ne descoperă și îi cheamă imediat pe toți. Șase femei Himba aleargă desculțe pe o colină, cu sânii goi săltând în sus. Rămân locului în fața cămilelor, uimite, iar Lukas vorbește cu ele. Nu văd bărbați. Este uluitor de fapt cât de puțini bărbați ne întâmpină, în general.

Cu cât ne apropiem mai mult de destinație, cu atât mai frecvent vedem colibe singuratice sau așezări mici. Într-un sat găsim chiar și un magazin, de unde ne cumpărăm, pentru prima dată după mai multe săptămâni, o Coca Cola rece. Peste tot suntem priviți cu uimire și deseori oamenii îmi spun ceva, dar din păcate nu înțeleg ce. Când îl rog pe Lukas să traducă, îmi explică:

— Ei spun că trebuie să fii atentă, pentru că aici, printre stânci, trăiesc mulți leoparzi.

Oh, mă gândesc, dar slavă Domnului, nu m-am întâlnit încă cu această specie.

Deși nu ne întâlnim cu aproape nicio mașină, am totuși impresia că pe acest traseu sunt mai mulți turiști, căci Himba sunt în mod evident mai reținuți aici decât în alte regiuni.

În mijlocul stepei văd, alături de un copac, două acoperișuri mici și colorate și un gard de metal. Curioasă, mă apropii și descopăr primele morminte. Probabil că aici sunt îngropați Himba convertiți, căci este vorba de două pietre de mormânt cu

inscripții și cu o cruce deasupra. În jurul pietrei de mormânt sunt înfipite în pământ coame de vacă. După atâta pustietate, stepă și forme de viață originare, acest loc mi se pare cam straniu.

La un moment dat vrem, după un marș lung, să campăm într-o albie de râu. Când ajungem, mai mulți paviani țipă și sar speriați din apă, pe un povârniș pietros. Este impresionant să vezi atât de multe animale la un loc, dar nu este complet neprimejdios. Din fericire, pavanii își încarcă puii în spate sau îi țin atârnați de burtă și pleacă mai departe, lăsând însă în urmă o mulțime de excremente. Locul, cu mulți palmieri înalți, este pitoresc, iar un perete de stâncă oferă o răcoare plăcută. Stau întinsă în fața cortului meu, ca de atâtea ori până acum. După multă vreme, gândurile mi se îndreaptă spre Elveția, deși sunt departe de ea, sentimental vorbind. Absența telefoanelor mobile, a muzicii și a știrilor mă face să mă scufund complet în aici și acum. Cu fiica mea vorbesc o dată pe săptămână de la telefonul mobil prin satelit, scurt, pentru a da un semn de viață. Este foarte îngrijorată în privința mea.

Peste cinci zile va împlini 20 de ani și nu sunt foarte fericită că tocmai în această zi importantă nu pot fi împreună cu ea. De aceea mă bucur cu atât mai mult că pot vorbi cu ea la telefon. Mă gândesc uneori cum va fi în continuare viața mea, după această aventură nebunească, dar pe moment nu găsesc niciun răspuns. Singurul lucru care mi-a devenit clar este că Africa mă va atrage mereu, indiferent în ce colț de lume voi fi. A pătruns adânc în mine și printre acești oameni mă simt bine, simt că aparțin de ei, mai ales când mă aflu în preajma păstorilor și

nomazilor. Faptul că mă fascinează atât de mult îmi arată din nou ce urme profunde a lăsat în viața mea perioada trăită la Samburu și ce noroc am avut că, vreme de aproape patru ani, am putut descoperi viața lor arhaică, alături de soțul meu, războinicul Samburu Lketinga.

În dimineața următoare, gândurile mele sunt, din nou, concentrate în totalitate asupra traseului. Dacă trecem foarte devreme pe lângă un sat, totul pare adormit și nu se vede niciun om. Chiar și vacile și caprele dorm. Doar câinii vigilenți ne latră. Dar la prânz suntem înconjurați de curioși. La un moment dat, vin spre noi, grăbite, câteva femei, urmate de mulți copii dezbrăcați, care poartă doar o centură sub burțile rotunde, precum și o amuletă la gât. Copiii rămân în spatele femeilor. O femeie Himba mai în vârstă își întinde brațele și merge încet spre o cămilă. Un bărbat îi spune ceva, cu vehemență, dar ea nu se lasă întoarsă din drum. Atentă, se apropie și începe să mângâie ușor cămila sub gât. O a doua femeie Himba, cu sâni mari, care îi atârnă ca niște fructe mari și grele până în talie, o imită. Sunt foarte surescitate și Lukas râde de comentariile lor. Ca de obicei, le admir foarte mult pe femeile mai în vârstă, pentru că se împodobesc frumos, conform tradiției, și sunt vopsite în roșu-ocru de sus până jos, exact ca femeile tinere. Asta le conferă o aură specială, plină de demnitate.

Trebuie să plecăm mai departe și ne luăm rămas bun cu căldură. Drumul urcă un pic, căci traversăm munții girafelor. Este o zonă plăcută și verde, peste tot cresc tufe mici. Un păstor ne iese în față, cu turma lui de capre. Fiica lui, o fată drăguță,

călărește pe un măgar. Aproape că nu i se vede fața, deoarece cozile lungi și groase, împletite, îi atârnă peste ochi ca niște coame. În jurul gâtului poartă inelul argintiu specific Himba, iar în jurul burții, o centură albă, ornamentată. Centura, pe care am văzut-o de mai multe ori la fete tinere, în vârstă de aproximativ șapte ani, lasă să se înțeleagă că fata este deja promisă. Ea semnaleză bărbaților că n-o mai pot peți. Cum este vorba încă de copii, ele poartă centura mai mulți ani, până când devin apte pentru căsătorie. Firește că nunta are loc abia după ce au menstruație. Slavă Domnului, aici fetele nu sunt circumcise, obicei încă în vigoare la Samburu și Masai. Și deși sunt căsătorite atât de tinere, femeile nu par să fie nefericite.

Când vedem numeroasele capre, începem să ne gândim cu toții la o bucată bună de carne proaspătă, care ne lipsește de mai multe săptămâni. Dar acest păstor nu se lasă convins și nu vrea să ne vândă nicio capră. În ziua următoare avem mai mult noroc. Ajungem într-un sat unde caprele stau aproape de colibe în jurul prânzului. Ca pretutindeni, femeile și copiii vin spre noi. După salutarile și conversațiile inițiale, Lukas cere o capră. Se discută, și după puțin timp apare un bărbat în tricou, pantaloni lungi și cu o pălărie pe cap. Se pare că lui îi aparțin animalele. Ne arată două capre pe care este dispus să le vândă. După o serie de tratative, căpătăm una dintre ele și ne hotărâm să campăm timp de două zile, nu departe de sat, lângă albia râului. Pentru Lukas nu este simplu să aducă capra acolo. Ea se apără cu toată forța pentru a nu fi despărțită de turmă. Pentru o clipă mă copleșesc remușcările. Proprietarul turmei ne însoțește și ne ajută mai târziu să tăiem capra, cu cuțitul lui mare. I-am

promis pentru aceasta blana și măruntaiele animalului. Lukas separă cu pricepere pielea caprei, iar după o oră, atârnă bucăți de carne în mai mulți copaci, ca să nu fie mâncate de câini sau de șacali. Încep să tai bucățile de carne și să le gătesc pe foc, în oală. Carnea proaspătă de capră poate fi destul de tare, lucru dovedit încă o dată de pulpa pe care o preparăm la grătar.

Nu durează mult până să primim vizita mai multor femei din sat, care vin una câte una. Se așază ceva mai departe de corturi și observă totul cu atenție. Unele merg mai întâi la râu și umplu o canistră cu apă înainte de a se așeza lângă noi. Între timp au venit deja șase femei. Aproape toate au câte un copil mic la piept sau în brațe. Băieții și fetele mai mici stau mai departe, în tufele de pe margine, și se distrează cu alungarea maimuțelor, care caută nuci în copaci. Se șoptește și se chicotește și, desigur, toate se uită spre copacii unde atârnă carnea noastră. Este clar că le-ar plăcea să primească o bucățică. Stau deja de peste două ore și cu timpul devin din ce în ce mai volubile; se întrețin, firește, în special cu Lukas. Râd și discută. Când îl întreb despre ce e vorba, îmi spune:

— A, nu pot vorbi despre asta, sunt înnebunate după carne și ar face orice pentru a primi o bucată.

Eu le-aș da cu plăcere, dar ghidul este de altă părere. Treptat, se face întuneric și primii bărbați încep să-și caute femeile. În mod surprinzător, ele îi alungă energic. Este frumos să vezi cum se ajută și se sprijină între ele femeile, însoțindu-se mereu de râsete prietenoase. Când observă că ghidul nu se lasă convins, se retrag dezamăgite, lucru pe care-l înțeleg foarte bine. Unele își umplu repede canistrele cu apă înainte de a se

întoarce în sat, cu copiii mici în spate și cu canistarele pe cap.

În ziua următoare ne vizitează încă o dată câteva femei și fete. Se așază din nou, și de data aceasta discută și mai intens. După o oarecare ezitare, ghidul le împarte pulpa gătită la grătar, pe care oricum nu am mânca-o. Firește că nu este de ajuns pentru toate. În cele din urmă, le dă și alte bucăți de carne. Acum femeile sunt mulțumite și încep să danseze, mai întâi destul de reținut, apoi din ce în ce mai sălbatic. Fac un cerc și câte o femeie trece, cu schimbul, în mijlocul cercului. Se învârt și lovește pământul cu picioarele, în timp ce celelalte bat din palme și țin ritmul, cântând. După câteva învârtiri, femeia părăsește cercul și o alta îi ia locul. Dansul este simplu, dar le transpune, treptat, într-o dispoziție fericită. Se strigă, se suspină, se râde și se bate din ce în ce mai tare din palme și din picioare. Un nor de praf le înconjoară pe femeile care dansează. Părul lor roșu zboară în jurul capului în timp ce se învârt. Și fotele de piele se răsucesc în jurul lor, dar ele au grijă ca părțile rușinoase să le fie mereu acoperite. Cu cât dansează mai sălbatic, cu atât lasă mai mult să li se vadă, în timp ce se răsucesc, dosurile goale. Mă întreb dacă asta face parte din dans sau dacă vor să-l impresioneze pe ghid, pentru ca el să le dea și mai multă carne. Lukas se distrează foarte mult privindu-le, dar spune că strigătele puternice și dosurile goale sunt *crazy*. Dă mereu din cap și spune:

— Țștia nu sunt oameni adevărați!

Uimită de această exprimare, îl întreb ce vrea să spună. El explică:

— Este clar, nu se poartă ca niște ființe umane. Umblă

aproape dezbrăcate și se ung pe corp cu grăsimea asta roșie. Uită-te la părul lor, nu îl spală niciodată. În plus, toți Himba își scot cei patru dinți de jos din față și spun despre noi că suntem câini, pentru că avem gura plină de dinți.

Când spune toate astea devine din ce în ce mai agitat. Nu pot decât să râd de atâtea prostii, dar îmi dau seama cât de mult se deosebesc obiceiurile și tradițiile în această țară.

Între timp, femeile au obosit după dansul sălbatic și boabe roșii de sudoare le acoperă fețele. Se așază și împart bucățile de carne, pe care le mănâncă înainte de a pleca acasă. Se pare că se tem că bărbații le vor lua prețioasa carne. Femeile dispar treptat, își pun copiii în sacii din piele de capră pe care îi cară în spate și pleacă spre sat râzând. Ghidul și Lukas duc cămilele la râu, pentru a le adăpa din nou, înainte de a pleca mâine mai departe, în ultimele etape ale drumului. Stau lângă cort și mă uit la fotografiile pe care le-am făcut adineaori, când, deodată, dau buzna trei masculi mari de maimuță. Doi sar peste mine în „copacul cu carne”, iar unul sare peste cort. Speriată, țâșnesc în picioare, îmi iau bețele și le agită în direcția lor. Ele țipă agitate, dar nu dau niciun semn că ar vrea să se îndepărteze. Îmi arată dinții și mă privesc provocator cu ochii lor galbeni-maro. Nu sunt sigură dacă urmăresc carnea sau altceva. În timp ce mă întreb ce ar fi mai bine să fac, apare un bărbat Himba, dinspre malul râului. Desigur, are cu el maceta obligatorie. Când îl observă, maimuțele părăsesc imediat locul, prin copaci. Doar apariția bărbatului a impresionat maimuțele și le-a convins să plece. Eu, ca femeie, nu am putut să le intimidez, în ciuda bețelor. Drept mulțumire, îi dăruiesc oaspetelui salvator un

săculeț cu tutun, pe care-l acceptă cu plăcere. În spate, ceva mai departe, banda de maimuțe s-a urcat în palmieri, iar unele stau pe pământ și se uită la noi. În mod ciudat, după o oră nu se mai vede nici măcar o maimuță, deși de la sosirea noastră se aflaseră mereu în apropiere.

Trekkingul nostru se apropie de sfârșit. Suntem la numai 50 de kilometri de Opuwo și, încet-încet, în timp ce mergem, se trezește în noi bucuria că vom ajunge din nou în „civilizație”. Cel mai mult mă bucur că vom avea mâncare variată. Și Lukas devine din ce în ce mai neliniștit, pe măsură ce ne apropiem de destinație. Pentru el, sfârșitul călătoriei înseamnă mai întâi vacanță. Cu banii câștigați vrea să meargă să-și viziteze familia, care locuiește în regiunea Damara. Nu a mai fost acasă de peste doi ani. Dar ghidul nostru a planificat încă o zi de pauză. Ultimul loc de campare se află într-un peisaj ca de stepă, nu departe de un loc cu apă. Așa că mă folosesc de ziua liberă și mă duc să-mi spăl hainele și părul, pentru a nu fi excesiv de murdară când ajungem în Opuwo.

Astăzi este ziua de naștere a fiicei mele și aștept cu nerăbdare să o sun, pentru a o felicita. Dezamăgită, constat că bateria telefonului prin satelit este goală. O pot încărca cu ajutorul energiei solare, dar asta va dura câteva ore. În timp ce aștept, simt cum mă cuprinde o stare de melancolie.

Acum 20 de ani trăiam în stepa din nordul Kenyei, departe de orice urmă de civilizație, ca și acum. Dar pe atunci mă aflam în spitalul simplu din Wamba și așteptam nașterea copilului meu. Nu știam nimic despre nașterea copiilor, pentru că înainte de Africa această temă nu mă interesase. Iar când am ajuns în

situația asta, nu puteam vorbi cu nimeni despre acest subiect. Soacra mea știa doar limba Maa, iar soțul meu nu-mi putea povesti nimic despre nașteri, pentru că asta e o treabă de femei. Nu existau cursuri de pregătire, exerciții pentru gravide sau ecografii. Nu, nu exista nimic de felul acesta. Trebuia să aștept, să sper și să mă rog ca copilul meu să vină sănătos pe lume, în ciuda condițiilor vitrege. Da, atunci, acum 20 de ani, în ciuda celor trei episoade de malarie din timpul sarcinii, am putut aduce pe lume o fetiță sănătoasă. Toate astea îmi trec prin cap în timp ce aștept și nu am altceva de făcut. În sfârșit, telefonul funcționează din nou și încerc să-mi sun copilul, care stă în Zürich. Merge, și aș putea chiui de bucurie, deși ea are puțin timp la dispoziție, căci lucrează și are o perioadă foarte agitată, după cum îmi spune.

Petrec restul zilei luându-mi rămas bun, în sinea mea, de la aventura prin care am trecut. În două zile vom ajunge la destinație. Pe jumătate tristă, pe jumătate fericită, aștept ultima etapă. Mai avem de parcurs încă un drum lung și dificil. De parcă le-aș fi numărat, lipesc ultimele benzi de leucoplast pe bășicile mari de pe picioare.

Drumul este lat, dur și nu foarte confortabil pentru picioare. Plec devreme și merg foarte repede. Întâlnesc mereu mașini. Uneori șoferii sunt localnici, care-mi fac cu mâna, uimiți, alteori turiști care se opresc și mă întreabă îngrijorați dacă am avut probleme cu mașina mea. Râzând, le răspund că nu, le explic situația și le spun despre cămilele care vin în spate. Neîncrezători, aproape toți mă întreabă pe unde am mers și rămân cu gurile căscate de uimire. Unii sar din mașină și vor să

se fotografieze cu mine.

— Ceva atât de nebunesc poate face doar o elvețiancă! aud foarte des.

Apar din ce în ce mai multe semne de civilizație. Văd, pentru prima oară după mai multe săptămâni, primii stâlpi de curent electric și asta înseamnă că Opuwo, capitala regiunii Kaokoveld, este aproape. Opuwo înseamnă în limba Himba „sfârșitul”, lucru potrivit cu *trekkingul* nostru, care se termină aici, după 720 de kilometri. Epuizată, dar mândră și aproape înghesuită de oamenii numeroși din jur, intru împreună cu cămilele și cei doi bărbați în acest mic orașel cu aproximativ 5 000 de locuitori. Ni se pare că am ajuns în civilizație. Probabil că oamenii din Windhuk au altă opinie. Pentru ei, Opuwo este probabil capătul lumii.

NOI PROVOCĂRI ÎN KENYA

Bucuroasă, la mijlocul lui iulie 2009, mai bogată cu multe experiențe și mai ușoară cu 12 kilograme, mă întorc în Tessin. După ce, vreme de opt săptămâni m-am mișcat în mare parte printr-un peisaj gol, priveliștea pajiștilor de un verde plin, care trec pe lângă mine în timpul călătoriei cu trenul de la Zürich la Lugano, mă atrage din nou în munți. Geanta de călătorie nu este încă despachetată, și deja fac rucsacul pentru a urca în ziua următoare peste 2 200 de metri și pentru a mă plimba prin ultimele resturi de zăpadă. Contrastul cu ce am trăit este incredibil de acaparator. Pajiștile verzi, cu toate florile sălbatice și rododendronii cu flori roșii care se înalță printre stâncile gri-albe mă încântă și le percep mai intens ca niciodată. Parfumul florilor este atât de dulce, încât în timp ce urc aproape că amețesc. Ieri eram în Namibia, iar azi sunt în Alpii noștri – cât de variată este lumea!

În următoarele luni întreprind câteva drumeții pe munte și-mi dau frâu liber gândurilor. Uneori îmi amintesc de deșertul Namibiei, cu acei Himba unici, alteori gândurile mi se îndreaptă spre familia mea din Kenya. Napirai a spus deja că și ea vrea să o viziteze cândva, dar până acum nu a părut să fie încă pregătită. Ultima mea vizită a avut loc acum șase ani și aș merge iar acolo, dar îmi este aproape imposibil fără fiica mea. N-aș ști ce să le spun tatălui și bunicii ei, care așteaptă cu nerăbdare acest moment.

Totuși, simt o neliniște interioară și o curiozitate privind

Kenya, retrezită de călătoria din Namibia. Aș vrea foarte mult să aflu de ce, de fiecare dată când sunt în Africa, percep această energie pulsatilă, care contrazice tot ceea ce se spune aici, în Europa, despre acest continent. Oricine a fost vreodată în Kenya sau în altă țară africană este fascinat de cum se organizează acolo populația pentru a reuși să supraviețuiască.

Dacă aș putea să întâlnesc cât mai mulți oameni și să le documentez istoriile de viață, poate că ele i-ar interesa pe cititoarele și cititorii mei. În fond, mulți dintre ei mi-au comunicat în scrisori și e-mailuri cât de mult le-a influențat viața povestea mea și cum le-a oferit ea forță și curaj în viață. Ar dobândi cu atât mai multă forță și curaj dacă ar putea citi poveștile oamenilor care au fost nevoiți să răzbată în condiții incomparabil mai grele, fără să-și piardă totuși bucuria de a trăi.

Întrebarea este: cum să ajung la aceste povești? Ca o coincidență fericită, Klaus, cameramanul, care acum șase ani a fost cu mine în Barsaloi, zboară cu soția sa kenyană și fiica lor spre Nairobi, pentru mai multe săptămâni. Când îi povestesc ideea mea îmi propune să merg cu ei. Mă pune în legătură cu rețeaua sa de cunoscuți, pe care i-a întâlnit de-a lungul mai multor ani petrecuți în Nairobi. Mi-ar putea face cunoștință cu niște oameni care au realizat lucruri extraordinare, pe care le întreprind și acum. Sunt imediat pusă pe jar și-i accept cu recunoștință oferta.

La sfârșitul lui februarie 2010, zbor din nou spre Africa. De data aceasta spre Nairobi, capitala Kenyei. Nu este orașul meu preferat din lume, dar intuiția îmi spune că am luat o decizie

bună. În acest moment încă nu știu că voi veni acasă cu niște povești africane atât de fascinante, încât până și Napirai va lăsa deoparte ezitățile și va găsi curajul și forța pentru ca, după câteva luni, să întreprindă o călătorie la Barsaloi.

Nairobi a devenit, mai ales în centru, modern și elegant. Peste tot s-au construit locuințe luxoase. Dar nu-mi dau seama cine le va locui, căci chiria pe o lună este aproape la fel de mare ca în Germania. La fiecare colț de stradă văd câte un nou supermarket. Și industria modernă de automobile a luat avânt în Kenya. În traficul aglomerat se observă foarte multe mașini noi, mai ales din clasa superioară de preț. Dacă acum câțiva ani la fiecare colț de stradă se afla câte un cerșetor în haine zdrențuite și cu membre deformate, care cerea bani turiștilor, acum ei au dispărut. Unde s-au ascuns toți acești oameni? Nu se vede nicăieri gunoi și se pare că, mai nou, nimeni nu mai fumează în Nairobi. Probabil că interdicția oficială de a fuma este eficientă. Este uimitor cât de mult s-a schimbat centrul.

M-am cazat, pentru patru săptămâni, într-un complex de apartamente. Pentru condițiile de viață din Kenya, asta înseamnă confort. La noi s-ar înțelege altceva prin asta. Urc zilnic șase etaje pentru a ajunge în apartamentul meu cu o cameră. Îmi aduc până aici apa de băut, pentru că apa de la robinet nu este recomandabilă stomacului european. Camera este amenajată cu mobilă veche, iar în unele locuri tencuiala a căzut. Dușul nu prea poate fi folosit, căci apa urcă greu până sus. Pentru orice eventualitate, mă folosesc de o găleată, pe care o umplu înainte de a intra în duș, pentru a mă putea dăți de șampon. Toaleta funcționează doar uneori. O dată la trei sau

patru zile trebuie să chem instalatorul. În bucătăria mică se află un frigider și un aragaz vechi, cu flacăra extrem de mică. Dar există un televizor și o combină muzicală simplă. Femeia de serviciu vine zilnic și, dacă am vreo nemulțumire, administratorul încearcă să mă ajute. Afară, avem la dispoziție o piscină de exterior, ceea ce, având în vedere lipsa de apă din Nairobi, este un adevărat lux. Dar cel mai important lucru este că suntem păziți. Adică în arealul împrejmuit nu poate intra, fără acordul paznicului, niciun oaspete nechemat. Aceasta a devenit, între timp, regula în zonele mai bune din Nairobi. Un paznic câștigă, în funcție de firma la care lucrează, între 80 și 120 de euro pe lună. Dacă mă gândesc că apartamentul meu cu o cameră costă 740 de euro pe lună, pot să-mi imaginez cum locuiește paznicul. Per ansamblu, mă simt bine aici. Mai ales mai târziu, când mă plimb o zi întreagă prin cartierele sărace din oraș, iar seara, când ajung obosită moartă, dar mulțumită, la etajul șase, camera simplă mi se pare un adevărat lux.

Pentru a mă transpune în atmosfera africană care mi-e atât de dragă, Klaus și cu mine căutăm în ziua următoare o piață în Nairobi. Ea se află pe un teren mare, nu prea departe de centru. Trec pe lângă numeroasele standuri. Unii vând fructe și legume pe tarabe simple, pe care își prezintă foarte atrăgător marfa. Alții pun roșiile pe jos și oferă trei bucăți pentru câțiva cenți. Puțin mai departe este standul cu carne. Pești mari prăjiți sunt așezați unii peste alții, în grămezi, pe hârtie maro. Vânzătoarea are lângă ea, pe jos, un foc pe care se află o tigaie wok cu ulei încins. Aici scufundă peștii proaspeți, până când devin crocanți. Afacerea îi merge foarte bine, iar clienții primesc peștii înveliți

în hârtie de ziar. Miroase minunat și îmi plouă în gură numai când privesc. Merg încet mai departe și observ activitatea febrilă. Ajungem la piața *second hand*. Aici se află cantități uriașe de haine, pantofi, genți și lucruri de tot felul. Sunt tarabe una după alta. Marfa este uimitor de curată și fiecare piesă vestimentară este călcată cu grijă. Toți vor să-mi ofere ceva, desigur, pentru că o față albă promite o afacere bună. Îi consolez, zâmbind prietenos, că o să cumpăr mai târziu. Este uluitor cât de bogată este oferta. Dar astăzi vreau doar să mă plimb și să savurez atmosfera. Unii vânzători s-au întins pe mobilele de haine, pentru un somn de după-amiază. Părăsim departamentul de haine și, mai departe, dăm de vânzătorii de legume *en gros*. Aici locul este foarte noroios și ne bucurăm că avem cizmele noi de cauciuc. La o tarabă, proprietara s-a întins pe suprafața de vânzare deja goală și primește banii de la angajatul ei. Este o priveliște minunată și mă gândesc cum am reacționa noi oare în Elveția sau în Germania dacă vânzătorii ar sta întinși lângă roșii și varză, în standurile pentru legume.

Mai departe observ câteva vaci care rumegă cu plăcere niște resturi verzi. Lângă o casă mică de ceai, de fapt o baracă modestă din scânduri, aud muzică. Mă îndrept într-acolo și aterizez uimită la o adunare religioasă publică. Splendid! Aproximativ 20 de oameni dansează într-un spațiu mic, în timp ce în față stă un pastor, iar alături de el un muzician tânăr cântă la clape. Datorită amplificatorului improvizat, se aude ca o bătaie la tobe. Oamenii își leagănă corpurile în timp ce cântă și țin ritmul bătând din palme.

Merg mai departe și sar peste câteva șanțuri cu apă murdară.

Apoi îl văd pe omul cu fierul de călcat. Sunt atrasă imediat de el. Un bărbat de aproximativ 40 de ani stă într-un cort de plastic și calcă, cu un fier de călcat greu, din epoca antediluviană, umplut cu cărbuni încinși, o cămașă albă. Alunecă atât de iscusit cu fierul, că nicio bucățică neagră de cărbune nu murdărește cămașa fină. Fascinată, îl întreb dacă mă pot uita un timp la el. Se bucură foarte mult de interesul meu și-mi oferă loc pe o mică bancă din lemn, gândită pentru clienții care așteaptă. În timp ce continuă să calce, îmi povestește mândru că el este proprietarul și că are chiar doi angajați. Îi arată pe oamenii tineri din spatele lui, care calcă la rândul lor. Are firma de călcat de cinci ani. A construit totul singur. Arată cu o mișcare a mâinii spre amenajarea modestă. Sacii goi de porumb, fixați pe bețe simple de lemn, servesc drept pereți laterali. Acoperișul constă dintr-o bucată de plastic, care protejează mai mult sau mai puțin de soare. Când plouă nu poate lucra, deoarece hainele se udă. Se calcă pe scânduri de lemn. În acest loc de cincisprezece metri pătrați se află trei scânduri de călcat.

Pentru ochiul meu elvețian, totul arată improvizat, dar pare să funcționeze minunat. În timp ce stau și pun întrebări, apar mereu clienți noi. O femeie aduce o rochie care trebuie călcată, o alta îi dă cinci fuste pe care vrea să le vândă apoi la *second hand*. La întrebarea mea privind felul în care merge afacerea, el răspunde sigur pe el:

— Deloc rău. Am multe cereri de la piața de haine și în unele zile calc șase sute de piese vestimentare. Încep dimineața la opt și lucrez cel puțin până la șase seara; după aceea este prea întuneric.

Şase sute de piese vestimentare cu acest fier de călcat greu, cu cărbuni – Doamne Dumnezeule, îmi trece mie prin cap. Noi ne văităm când trebuie să călcăm cu un fier de călcat modern, cu aburi, un coş plin de rufe. Iar acest bărbat radiază de fericire pentru că a reuşit să-şi permită mai multe fiare de călcat şi are chiar şi angajaţi. Îmi povesteşte mai departe:

— În funcţie de obiect, primesc între 3 şi 20 de şilingi. Din ei trebuie să dau zilnic 10 şilingi Masailor care păzesc noaptea piaţa. Acolo pasc vacile lor. Masaii sunt paznici buni şi apără posesiunile proprietarilor de magazine de aici şi toată lumea plăteşte la fel de mult. Chiria locului este 100 de şilingi pe lună. Angajaţii mei primesc pentru fiecare obiect vestimentar pe care-l calcă jumătate din preţ.

Dat fiind că 100 de şilingi kenyei corespund unui euro, unui european aceste sume i s-ar părea probabil ridicole. Dar aici lucrurile se văd altfel.

Sunt uimită când omul cu fierul de călcat stivuieşte mai multe fuste unele peste altele, pune deasupra o cârpă umedă şi ridică de jos un alt fier de călcat, mai greu. El explică:

— Pentru fiecare material există alt fier de călcat. Pentru bumbac trebuie să iau un fier de călcat foarte greu şi fierbinte, în timp ce pentru mătase am unul mai uşor. Pentru ca un fier să devină foarte fierbinte, pun deasupra lui două sau trei cutii de tablă. Astfel se creează un fel de şemineu. Cărbunii se încing foarte tare, iar călcatul devine mai uşor, spune el.

Apoi se uită la mine şi îmi spune să încerc fierul lui de călcat. Mă întreb dacă este o idee bună, deoarece fierul nu poate fi atins decât cu o cârpă umedă şi eu nu sunt atât de îndemânică

încât să nu las să cadă niciun cărbune pe rufele curate. Când îi povestesc temerile mele, râde și spune:

— *Hakuna matata* – nicio problemă, poți face asta.

Nu vreau să-l dezamăgesc, așa că mă duc în spatele scândurii lui de călcat și ridic fierul. Sunt surprinsă de cât de greu este – are cel puțin două kilograme. Îmi este imposibil să-l plimb lejer și rapid peste rufe. După doar câțiva centimetri mă agăț de material și toți trei râd cu poftă. În propriul meu răs se amestecă o tuse vehementă. Deodată, omul care calcă devine serios și explică:

— Da, este o muncă nesănătoasă, din cauza prafului de cărbune pe care îl inspiri mereu. Acum am 42 de ani și nu voi mai putea călca singur mult timp, pentru că într-o bună zi o să sufăr de insuficiență respiratorie. Dar trebuie să hrănesc o femeie și doi copii. Iar peste o săptămână mă căsătoresc la biserică, anunță el cu mândrie.

— De ce abia acum? vreau eu să știu.

— Păi o nuntă costă mulți bani. Vor veni toate rudele. Trebuie să asigur mâncare bună și băutură pentru mai mult de o sută de oameni. Mulți rămân peste noapte, pentru că vin în Nairobi de departe. Dar acum, după zece ani de căsătorie, am adunat în sfârșit banii și mă bucur foarte mult că pot oferi această sărbătoare soției mele, spune el mulțumit.

Îl felicit spontan și îi doresc toate cele bune. Am simțit imediat că este un om bun și cinstit. Și clienții îl plac, din câte am putut observa în ultimele trei ore. Mișcată, îmi iau rămas bun de la acest bărbat virtuos, care este atât de mulțumit cu el însuși și cu lumea sa simplă și, în plus, își apreciază și cinstește

soția.

Împlinită și înaripată după această întâlnire, traversez iar câteva șanțuri noroioase, înapoi spre mașina noastră. După câteva zile, mă gândesc încă la omul cu fierul de călcat și-mi propun să nu mai bombăn niciodată când îmi așez fierul de călcat cu aburi, modern, pe scândura de călcat, ci să fiu recunoscătoare că trebuie doar să-l pun în priză și el alunecă apoi aproape fără efort peste rufe.

VERDELE DIN GHETOU

Klaus a reușit să-mi aranjeze o întâlnire la o organizație de ajutorare franceză, numită Solidarités, care-i învață pe locuitorii ghetourilor să se ajute singuri. Într-unul dintre proiecte, oamenii sunt învățați să planteze legume în saci mari de plastic, umpluți cu pământ. Într-un ghetou, unde „grădină” este un cuvânt străin pentru că nu există suprafețe verzi, această idee pare genială. Încântată, vreau să aflu mai multe despre asta, vreau să văd cu ochii mei acești saci și mai ales vreau să vorbesc cu oamenii.

După ce ajungem la sediul central al organizației și mă prezint, o specialistă în științe agrare, destul de nonconformistă, îmi explică mai întâi proiectele și apoi se oferă spontan să mă conducă a doua zi prin ghetou, pentru ca eu să pot vedea cu ochii mei anumite lucruri.

Așa că în ziua următoare vizitez Kibera, marele ghetou al Kenyei. În Nairobi există două sute de ghetouri, în care trăiește mai mult de jumătate din populație. Kibera are o suprafață de aproximativ trei kilometri pătrați și aici locuiesc câteva sute de mii de oameni, îmi pot doar imagina cât de înghesuiți trăiesc cu toții. Sfera privată este aici ca și inexistentă. Doar câteva colibe au curent electric, iar apa trebuie adusă cu canistarele. Există câte o singură toaletă pentru câteva sute de oameni! Dacă oamenii nu au bani să plătească sau dacă trebuie să aștepte prea mult, trebuie să-și facă nevoile în saci de plastic. Kibera este un oraș în oraș, cu propriile legi și reguli. Fiecare încearcă să

supraviețuiescă într-un fel sau altul. Astăzi voi vizita câțiva locuitori ai ghetoului și le voi asculta poveștile de viață.

Am plecat patru la drum, pentru că o „albă” nu se poate plimba singură prin zona asta. În vălmășeala colibelor de tablă mi-aș pierde imediat simțul orientării și nu mi-aș da seama cum să ies, asta în cazul în care aș supraviețui vizitei aici.

Întâi de toate, trebuie să ne înregistrăm la ofițerul districtual, pentru a primi permisiunea de a intra în Kibera. Ne prezentăm cererea și ne trecem numele și adresele într-o carte de oaspeți. Înainte de a părăsi ghetoul trebuie să ne înregistrăm iar, pentru ca ofițerul să știe dacă oamenii nu cumva dispar aici. Mergem pe jos prin noroiul, excrementele și mizeria care ajung până la glezne. Din fericire am și azi cizmele de cauciuc, care mi-au fost foarte utile.

Mai întâi vizităm un grup de bărbați tineri care-și câștigă existența cu așa numitele „gardens in a sack”². Sunt norocoși, căci au primit o bucățică de teren în afara ghetoului, chiar lângă strada principală. Firește, este gălăgie și miroase a gaze de eșapament. O dată la câteva secunde pe aici trece un camion zgomotos. Când pășesc pe micul teren observ că bărbații muncesc cu spor. Unii sapă pământul, alții adună pietricele. Peste tot se află saci albi de plastic din care cresc ierburi verzi. Îi sunt prezentată lui Anthony. Are 28 de ani și pare a fi șeful aici, deși toți au drepturi egale. Este de înălțime medie, are brațe musculoase și poartă pe cap o căciulă roșie. Îmi explică cum și de ce muncesc ei aici.

Anthony începe:

² „Grădinile din sac” (en. în original).

— Știi, Corinne, înainte de a avea posibilitatea de a ne câștiga existența în acest mod eram cu toții hoți și oameni de nimic. Am furat tot ce se putea, nici măcar pe vecini nu îi crușam. Dar ce poți face, când stomacul îți spune că îi este foame? În plus, cei mai mulți dintre noi ne drogăm, pentru a putea suporta această mizerie. Unii au terminat școala și totuși nu au găsit de lucru. Nu eram un elev prost, deși sunt născut în ghetou, ca și mama. Trăiam, împreună cu cei cinci frați, într-o casă înghesuită. Nu-l cunosc pe tata. Mulți tineri sunt în situația asta. Așa că ne-am strâns împreună și am format o bandă. Eram 50 de tineri, dar nu mai trăiesc toți. Cam 20 dintre noi au fost împușcați de poliție, alți 10 se află în închisoare. Ceilalți 17 muncesc azi aici, la acest proiect. Bărbații au între 19 și 32 de ani.

Am început în ianuarie 2009, căci după haosul de după alegeri, cu mulți morți, pentru noi toți lucrurile s-au înrăutățit. Dar am găsit un *trainer*, un așa numit „motivator” de la Solidarités, care ne-a explicat că, dacă vom continua să ducem același stil de viață, ne vom afla în curând sub pământ, ca frații noștri. Ne-a mai spus că dacă vrem să începem imediat o viață nouă vom primi chiar și o bucățică de pământ. Proprietarul acestui mic teren este bucuros că nu a fost ucis în timpul revoltelor. Drept mulțumire, el a pus la dispoziție acest pământ.

Sistemul de plantare este simplu: umplem un sac de plastic de 100 de kilograme cu pământ bun și cu pietre de mărime medie. Adică în mijloc se ridică o coloană de piatră și de jur-împrejur se pune pământ. În felul acesta, pământul se udă uniform în timpul irigației. În sacii umpluți cu pământ se decupează 30 până la 50 de găuri, prin care se plantează

Sukuma Wiki (un fel de varză verde) sau alte legume. Un sac nu ocupă mult loc, poate 30×50 de centimetri, iar plantele cresc în exterior, de jur-împrejur și în înălțime. Răsadurile le primim de la Solidarités. Trebuie udate de două ori pe zi. După doar patru săptămâni se pot culege primele legume, după care se culeg o dată la două săptămâni. Nu umplem toți sacii în același timp, și astfel putem culege legumele în momente diferite, explică Anthony liniștit, cu competență.

Sunt încântată și privesc sacii. În unii legumele sunt coapte, în alții abia acum răsar răsadurile. Unul dintre bărbați rupe frunzele veștede și le aruncă unor găini. Și acestea fac parte din proiect, aflu eu. Cine lucrează bine poate începe să crească și găini, și astfel capătă ouă pentru uzul propriu sau pentru a le vinde. Același lucru este valabil pentru iepuri, pe care îi descopăr în niște mici cuști de lemn. Ele sunt construite pe înălțime, pentru a nu se risipi spațiu. Pe acoperișul cuștilor de iepuri se află sticle de plastic transparente, umplute cu apă și lăsate la soare. După șase ore de baie de soare, apa este purificată de germenii și poate fi folosită ca apă potabilă.

Anthony îmi povestește, mândru, că fiecare dintre ei câștigă în acest mod între 80 și 100 de euro pe lună, bani din care pot trăi. Are o soție și doi copii. Soția sa este bucuroasă că el are în sfârșit o slujbă cinstită, iar vecinii îi respectă. Bărbații tineri și-au câștigat un bun renume. Astăzi, multă lume cumpără de la ei legume, ouă și uneori câte o găină. În plus, ei prestează muncă în folosul comunității și prezintă acest proiect altor tineri care cerșesc, fură și iau droguri.

— Oricând putem câștiga pe cineva aici, explică Anthony

relaxat. Acum un an eram 12, acum suntem 17.

Se gândește puțin și în cele din urmă spune:

— Fără Solidarités și fără acești saci cu legume aș fi fost deja mort.

Se uită serios la mine și se ridică, pentru a-și continua lucrul.

Sunt profund impresionată că tinerii care acum un an erau încă dependenți de droguri, hoți și infractori au fost aduși pe drumul cel bun cu ajutorul „sacilor de plastic”. Între timp, aproximativ 7 000 de gospodării administrează astfel de saci.

Îi mulțumesc din inimă lui Anthony și ne continuăm drumul, pentru a vizita alți oameni. Mergem pe cărările înguste din ghetou. Trebuie să fim mereu atenți să nu ne rănim de colibele ruginite din tablă. Din loc în loc, sărim peste canale de scurgere, prin care curge o apă urât mirositoare. Peste tot umblă oameni de toate vârstele. Unii vând câte ceva printre cutii de carton și scânduri de lemn, alții se grăbesc pe străduțe încărcate cu saci. Cei mai mulți transportă sacii pe cap. Aproape toți cei pe care-i întâlnim ne privesc pătrunzător și cu neîncredere. Dar după ce îi salutăm, ne răspund cu un surâs prietenos.

Anne, luptătoarea tăcută

Suntem în drum spre Anne. Și ea plantează legume în saci și trăiește într-o altă parte a ghetoului. După cum mi se spune, chiar și în ghetou există zone mai bune și zone mai proaste. Acum mergem în una mai proastă, numită Soweto. Mai întâi urcăm puțin pe un terasament, pentru ca, la fel ca mulți alți

locuitori de aici, să ajungem mai repede pe șine. De aici de sus se vede bine tot ghetoul Kibera, în spatele căruia se ridică blocurile înalte și moderne din oraș. Șina de tren este apreciată și de comercianți. Mulți își prezintă pe ea marfa. Unii vând pantofi, alții oferă, pe un mic stand de lemn, dulciuri sau legume. Printre ei se înalță munți de gunoaie. Din loc în loc, pe șine stau grupuri mici de oameni care discută. Pentru că terasamentul este ușor înălțat, aerul este mai curat decât pe străduțele înguste și împuțite. De mai multe ori pe zi, prin mijlocul ghetoului trece un tren.

Alergăm pe calea ferată preț de mai multe minute. Brusc, descopăr în stânga, sub noi, câțiva saci cu varză verde. Acum trebuie să coborâm pe o potecă mică și foarte abruptă, inutilizabilă pe timp de ploaie, deoarece se transformă într-un noroi alunecos. Salutăm o femeie impozantă, care tocmai udă legumele. Apreciez că Anne are aproximativ 60 de ani, dar apoi aflu că are, de fapt, vârsta mea. Poartă o rochie curată, simplă, gri-albăstruie și un batic pe cap, de sub care îi iese părul cârlionțat și grizonat. Anne se ocupă de 13 saci aflați în apropierea colibe ei. Îi poate așeza pe marginea liniei de tren și se vede clar că aici a fost adus mult pământ. De aceea cărarea a devenit atât de abruptă. După ce ne arată mândră cei 13 saci, ne invită în casă. În timp ce o urmărim pe Anne, care merge desculță, auzim deodată un fluierat și o bătaie ritmică puternică, iar pe șine trece un tren negru. Anne se oprește în fața unei colibe, deschide poarta și intrăm într-un spațiu mic, fără ferestre. Ușa se închide și înăuntru este întuneric, deși afară bate soarele. Locul este ordonat, dar sunt obiecte peste tot. Mă

așez pe o bancă îngustă din fața unei mese mici. Anne se așază pe un taburet. În spatele ei, pe mai multe pungi de plastic, se sprijină de perete o roabă neagră pentru grădinărit.

Alături se află colțul pentru gătit. Pe perete este lipită o bucată de ziar, cu portretul președintelui Obama. Nu avem mult loc, dar mă simt bine, căci este curat. Casa este construită din stâlpi de lemn și lut, care pe alocuri s-a găurit. Anne îmi amintește de Priscilla, pe care am cunoscut-o cu mulți ani în urmă în Mombasa. Cu ea am trăit câteva luni, într-o colibă asemănătoare, când am ajuns în Mombasa pentru a mă căsători cu Lketinga, așa cum am scris în prima mea carte, *Îndrăgostită de un Masai*.

Anne îmi răspunde calm la întrebări. Are o voce plăcută, întreaga ei mimică îmi amintește de Priscilla. Din coliba alăturată se aude o muzică tare, iar un cocoș cântă neîntrerupt. O întreb de când trăiește aici și ea începe să povestească:

— Am 50 de ani și mi-am petrecut jumătate din viață în casa asta. Vin din Kisumu, un oraș din vestul Kenyei – regiunea lui Obama.

Eu râd, căci aud asta mereu. Oricine vine din vestul Kenyei explică cu mândrie că provine din linia lui Obama. Cumva, cu toții ar vrea să aparțină de primul președinte negru al Statelor Unite.

Anne continuă:

— M-am căsătorit devreme și am avut cu soțul meu șase copii. Din păcate, doi au murit la scurt timp după naștere și, de aceea, bărbatul meu s-a recăsătorit. M-a alungat din casa lui, cu tot cu copii. Familia lui nu a vrut să mă primească, pentru că el

avea o altă soție. Nici la familia mea nu puteam să mă întorc. Așa e la noi, după ce te căsătorești aparții de clanul bărbatului. Singurul ajutor pe care mi l-a putut da mama a fost să-mi asigure o slujbă de cameristă la prietenele ei din Nairobi. Așa că am venit aici și mi-am lăsat copiii în grija mamei. Prietenii mi-au făcut rost de casa asta din Kibera. De aici merg zilnic în oraș pentru a face curat și a spăla. După câțiva ani, mama a murit și a trebuit să aduc cu mine toți copiii, pentru că nu mai aveam pe nimeni altcineva. Toate rudele muriseră. Așa că am trăit de pe o zi pe alta, înghesuiți cu toții în spațiul acesta strâmt. Cele două fete mai mari aveau grijă de frații mai mici cât timp eu eram la lucru, și astfel, de bine de rău, am putut supraviețui. În unele seri ne culcam flămânzi. Primeam 100 de șilingi pe zi (aproape un euro), pentru care spălam de mână, de dimineața până seara, munți de rufe. În drum spre casă cumpăram un kilogram de mălai pentru 30 de șilingi și restul se ducea pe cărbuni, apă, puțină grăsime sau sare. Asta nemaipunând la socoteală chiria, care crește mereu. La început plăteam 100 de șilingi pe lună, astăzi este 600! Bineînțeles că merg pe jos în oraș, pentru a economisi banii de autobuz. Dacă nu primesc de spălat, nu avem ce mânca. Mâncăm oricum numai o dată pe zi – seara, căci se doarme greu pe stomacul gol.

O întrerup pe Anne și o întreb câți copii mai trăiesc încă cu ea. Nu-mi vine să cred că în acest spațiu strâmt mai locuiesc încă șase copii, care acum trebuie să fie destul de mari. Anne continuă liniștită:

— Cele două fete mai mari s-au mutat. Nu știu exact din ce trăiau, căci nu au fost căsătorite niciodată. Una dintre fete a

născut doi copii, care, de la moartea ei, locuiesc cu mine. A murit când al doilea copil avea un an. Și cealaltă fată a murit. Bănuiesc că ambele erau infectate cu HIV. Nu am putut plăti înmormântările și am fost bucuroasă că prietenii lor s-au ocupat de asta. Singura mea îndatorire a fost aceea de a participa la înmormântare, în semn de respect. Dar nu m-am simțit o mamă bună cu ocazia asta. Ceilalți patru copii locuiesc încă cu mine. Cu totul sunt șase copii cu vârste cuprinse între 10 și 19 ani, pe care trebuie să-i hrănesc.

Spune toate astea fără urmă de reproș, ci mai degrabă cu îngrijorare. Calculez scurt și constat că nu toți copiii aparțin fostului ei soț. Când o întreb, râde pentru prima dată din toată inima și spune:

— Nu, ai dreptate, eram încă tânără și mai târziu am avut un prieten cu care am avut alți copii. El m-a ajutat din când în când să plătesc chiria, dar de ceva timp nu mai știu nimic de el. Când eram tânără era destul de periculos să trăiești singură în ghetou. Deseori îmi băteau la ușă bărbați și voiau să-i las să intre. Dar după ce au aflat că am un prieten am fost mai în siguranță. Astăzi, ca femeie bătrână, nu mă mai tem decât noaptea. Căci atunci ei nu fac deosebirea între femei tinere și bătrâne. Dacă unul vrea să te atace sau să te violeze afară, ești lipsită de apărare. De aceea, seara stau în casă.

O întreb dacă nu cumva copiii fiicelor moarte pot fi și ei infectați cu HIV.

Ea răspunde:

— Nu le-am făcut niciodată testul, căci nu prezintă semne de boală, și au deja nouă ani. Plec de la ideea că sunt sănătoși.

Doar un sfert dintre copiii proveniți de la o mamă infectată au și ei virusul. Nepoții mei sunt cu siguranță norocoși.

În acest moment vine acasă unul dintre copii, se miră de oaspeții neobișnuiți, își pune cizmele de cauciuc și dispare iar. O întreb cum reușesc să doarmă toți în spațiul acela mic.

— Corinne, asta e cea mai mare grijă a mea, căci ei cresc și au nevoie de mai mult spațiu. Eu dorm cu cei doi nepoți aici, în patul meu. Doi copii dorm pe banca pe care stai tu acum, cu capetele în părți opuse, ca să aibă mai mult loc. Asta înseamnă că au mereu picioarele celuilalt în față. Altul se așază pe masa mică, iar unul dintre copii doarme în spatele ușii închise, pe movila de haine. Dar înainte de asta trebuie să gătesc și să mâncăm, căci după ce se întind toți nu ne mai putem mișca. Dimineața mă trezesc devreme și copiii merg la școală. Din păcate, nu le pot pune mâncare la pachet, pentru că nu ajung banii. Trebuie să vadă pe drum cum și de unde pot primi ceva.

Radioul vecinilor continuă să cânte și cocoșul încă mai cotcodăcește, parcă dându-și sufletul.

— Dar viața mea a devenit mult mai bună după ce am primit sacii cu legume de la Solidarités, spune Anne zâmbind. Cel puțin acum avem zilnic ceva de mâncare. Fie fierb propria mea varză, fie vând din ea și primesc 300 de șilingi pe săptămână. Dacă ne merge bine, mâncăm zilnic *Ugali*, o fiertură de mălai, cu varză. Dacă ne lipsesc banii, facem un terci din mălai, pe care îl bem. Dar asta nu prea ține de foame. Însă cei 13 saci ai mei ne garantează cel puțin o masă pe zi. În plus, încă mai spăl rufe pentru alți oameni, de două sau de trei ori pe săptămână, altfel nu am putea plăti chiria. Și atunci ar veni proprietarul, *landlord*,

cum se numește aici, și ne-ar lua ori ușa, ori acoperișul de deasupra capului, până când am plăti. Dacă plouă se strică tot ce ai în casă. Chiar și cu acoperiș plouă peste tot, dar fără nu se poate, pentru că noaptea este foarte frig.

Rămân fără cuvinte și sunt profund mișcată de felul în care această mamă „bătrână” își dă silința să își îngrijească copiii și nepoții, fără să se plângă de destinul ei, ba fiind chiar mulțumită că de aproape doi ani, datorită muncii grele cu acești saci de plastic, și-a putut îmbunătăți calitatea vieții.

La sfârșit o întreb pe Anne dacă mai are vise pentru viitor, la care ea spune:

— Da, singura mea dorință este să am cândva o casă mică, chiar dacă nu ar fi mai mare ca asta. Dar trebuie să fie a mea, astfel încât copiii mei să aibă un acoperiș deasupra capului după ce voi muri. Acum mă tem în fiecare zi că ar putea să vină proprietarul și să își ceară casa înapoi. Deși sunt de atâta timp aici și trăim atât de înghesuit, nu-mi cunosc cu adevărat vecinii. Nici măcar nu știu ce lucrează. Poate într-o bancă, poate ca paznici sau poate nu muncesc. Aici nimeni nu știe de alții. Fiecare trăiește pentru sine.

Când îi mulțumesc pentru discuție, ea îmi spune, strălucitoare:

— A fost o mare bucurie și a adus puțină varietate în viața mea de zi cu zi.

Nu mă pot abține să-i dau niște bani, pentru a putea să plătească chiria măcar pe o lună și să nu se gândească azi dacă îi ajung banii pentru cină. Anne nu aștepta nimic de la mine, așa că nu-și poate ține în frâu bucuria. Îmi ia mâinile în mâinile

ei și, profund mișcată, mă privește drept în ochi, astfel că trebuie să-mi reprim rușinată lacrimile.

Ieșim afară și lumina soarelui mă orbește. Rufe proaspăt spălate atârnă pe o sfoară, deasupra pământului murdar, și flutură în vânt. Ne îndreptăm spre următoarea poveste de viață. Mă întorc încă o dată și o văd pe Anne, desculță și modestă, în fața colibe ei, făcându-mi prietenos cu mâna.

VARZĂ VERDE ÎN LOC DE OTRAVĂ DE ȘOBOLANI – SALVAREA IRENEI

Pornim spre Irene. Are 23 de ani, este infectată cu HIV și crește singură doi copii, îmi explică pastorul Elly, care ne conduce la ea. Trecem pe lângă un stand pe care se vând resturi de pește. Pe un suport de lemn se află mai multe capete tăiate de pește, precum și „schelete de pește” cu cap și coadă, care se usucă la soare, pline de muște. Seara, părțile uscate se vând și din ele se face supă de pește, explică pastorul Elly. Cu mijloace modeste – uneori este vorba doar de cuvinte consolatoare, el se ocupă de 3000 de gospodării, în care trăiesc oameni foarte săraci.

Suntem salutați des de copii. Ei întreabă mereu același lucru, în cor:

— *How are you? How are you?*³

Repetă asta până când dispărem după următorul colț. Unele dintre colibele de tablă sunt nostime și vopsite în mai multe

³ „Ce faci? Ce faci?” (en. în original).

culori. Chiar în fața mea se află o colibă albastră, pe care sunt pictate diverse frizuri. Intrarea în coafor este însă închisă. Probabil că azi nu mai vin clienți. La câțiva pași mai departe crește, în fața unui perete de tablă, o tufa generoasă de trandafiri. Când mă trezesc, pe neașteptate, în fața florilor roșii și parfumate această lume aproape ireală îmi pare, fără să vreau, veselă.

Un ghetou are o latură respingătoare, dar și una fascinantă. Vii în contact cu situații pe care, ca european, nu ai putea să le vezi sau să le cunoști nicăieri. Nu este totul complet trist sau mizer. Depinde mai ales de oamenii care trăiesc acolo. Peste tot văd grupuri care discută, care râd, care uneori se ceartă. Copiii sunt de obicei veseli, chiar dacă chipurile lor par mult mai bătrâne decât corpurile. Și oricât de murdare și de noroioase ar fi drumurile, cei mai mulți dintre locuitori au haine curate. Nu-mi dau seama cum reușesc să le păstreze așa, căci după doar câteva ore în Kibera eu sunt murdară din cap până-n picioare

O femeie încearcă să vândă *mandazi*. Îmi plac aceste lipii mici, triunghiulare, coapte în ulei. A pus pe un mic taburet de lemn un coșuleț de plastic, în care ține mai multe *mandazi*. În stânga ei, un alt comerciant vinde cutii de tablă pline cu cărbuni. În dreapta, un ascuțitor de cuțite ține în funcțiune cu piciorul un dispozitiv pe care l-a construit dintr-o bicicletă.

Pastorul Elly se oprește în fața femeii și ne-o prezintă ca fiind Irene. Surprinsă, îi întind mâna. Pare mult mai bătrână de 23 de ani, deși poartă încă fusta verde a fostei uniforme de școală, în stânga ține un copilaș. Tânăra femeie are un aspect firav. Poartă părul împletit în codițe strânse de-a lungul capului. În picioare

poartă șlapi de plastic, de culori diferite. Și ea ne conduce spre coliba ei. Aceasta este construită în totalitate din tablă, spre deosebire de coliba de lut a Annei. Înăuntru, pereții sunt îmbrăcați în bucăți de pânză, ceea ce dă colibei un aspect mai plăcut. Pe pământ este pus un material gros de plastic. Nu există ferestre. Ne așezăm pe taburete mici de lemn și Irene se așază pe patul ei îngust. În spatele ei atârână o pânză albă, frumos brodată, care îi ascunde un pic patul. Spațiul mic este foarte cald. În timp ce copilașul de aproximativ nouă luni stă într-un scăunel de plastic și sugă o acadea, ea începe să vorbească, începând prin a spune că fără pastorul Elly și fără Solidarités nu ar mai fi azi în viață.

Îmi doresc ca ea să înceapă cu începutul și, de aceea, o întreb cum a ajuns aici, în ghetou. Irene vorbește cu voce joasă, poate și pentru ca vecina să nu o audă. Fiecare cuvânt spus cu voce tare răzbate cu claritate prin pereții de tablă.

— Am venit aici în 2003, la 16 ani, după ce am terminat clasa a patra de liceu. M-am născut în vestul Kenyei. Trăiam la o fermă mică și sunt prima născută din nouă copii. Tatăl meu era șoferul autobuzului școlii, unde am mers împreună cu prietena mea cea mai bună. Ea era ceva mai mare decât mine. De fapt, până să moară mama, la puțin timp după ce am terminat clasa a patra, viața mea era una normală. Nu știu de ce a murit. Uneori cred că din cauza supărării. Căci, la puțin timp după înmormântare, am aflat că tatăl meu avea o relație cu prietena mea cea mai bună. A fost un șoc pentru mine și sunt sigură că asta a omorât-o pe mama. Ca fiică mai mare, a trebuit să mă ocup de fermă și de frații mei mai mici și nu mi-am mai putut

continua studiile. Și lucrurile au mers din rău în mai rău, căci tata s-a căsătorit cu fosta mea colegă de școală. Din prietenă de vârstă aproape egală, ea mi-a devenit brusc mamă vitregă. A fost insuportabil pentru mine să o văd trăind împreună cu tata, la scurt timp după moartea mamei. De atunci a început iadul – am devenit dușmane. Ea mă șicana și mă împovăra cu toată treaba din casă. Îmi spunea mereu că trebuie să-mi caut un bărbat, căci, având 16 ani, nu mai puteam locui mult timp în gospodăria aia. Într-o zi nu am mai suportat, am părăsit ferma și am plecat la o mătușă în Kisumu. Dar nici acolo nu am putut sta mult timp, căci ea se certa mereu cu soțul ei. Mi-a propus să caut o slujbă de cameristă în Nairobi. Avea o cunoștință în Kibera despre care știa că m-ar ajuta. Astfel am ajuns în Nairobi, la prietena mătușii mele. Ea mi-a făcut rost, într-adevăr, de o slujbă de cameristă la o femeie foarte drăguță. Primeam, în schimbul muncii, mâncare și niște bani. Slujba era plăcută, iar femeia se purta bine cu mine. Dar după câteva luni a trebuit, din motive pe care nu le cunosc, să plece la Mombasa și nu știa când se va întoarce. Mi-a recomandat să merg la fermă, ca să mă poată căuta când urma să aibă nevoie de mine. Așa că am rămas din nou fără slujbă și fără bani.

Irene vorbește cu voce joasă, foarte repede și fără să se întrerupă. Povestea ei de viață țâșnește literalmente din ea:

— M-am întors la tatăl meu, dar nu am mai putut suporta. Nici el nu mă mai voia în casă. Mătușa mea din Kisumu se despărțise de soțul ei, dar între timp se mutase la ea un alt prieten, așa că nu știam unde să mă duc. Într-o zi, m-am întâlnit cu un prieten de la școală pe care-l cunoșteam încă din clasa a

doua. Fusesem iubiți, dar nu mă culcasem cu el. Am rămas la el. După puțin timp am făcut dragoste și am rămas imediat însărcinată. Iubitul meu nu a vrut să-și asume responsabilitatea unui copil și ne-am despărțit, însărcinată în multe luni, am călătorit din nou la cunoștința mătușii mele, în Kibera. M-a lăsat să locuiesc la ea până când s-a născut copilul. Ea a povestit la serviciu despre soarta mea și, la puțin timp după naștere, am putut să-mi las fetița la o grădiniță de zi. Directoarea era prietenă cu cunoștința mea și de aceea nu mi-a cerut bani pentru că avea grijă de copil. Dimpotrivă, din compasiune sau simpatie, mi-a făcut rost de coliba asta și a plătit pentru mine chiria pe trei luni în avans, ca să am destul timp pentru a-mi căuta de lucru.

Spațiul era complet gol. La început nu aveam nici măcar placa de plastic de pe jos, doar ziare și cartoane. Când ploua, podeaua de lut se îmbiba cu apă. Nu eram nevoită să gătesc, pentru că seara, când îmi luam copilul, primeam și de mâncare. Pentru scurt timp, viața mea simplă a fost în ordine. Dar odată cu tulburările sângeroase de după alegerile din 2007, aici în ghetou a început o perioadă îngrozitoare. Căutam zilnic de lucru, spălam, făceam curat, făceam orice pentru a putea supraviețui. A devenit din ce în ce mai greu să găsesc de lucru. Sunt Luo, și de aceea niciun Kikuyu nu-mi dădea de lucru. Alimente nu prea existau. Am fost bucuroasă când am cunoscut din nou un bărbat care mi-a promis că ne vom căsători și care voia să aibă grijă de mine și de copilul meu. Îmi propusesem să nu mă mai îndrăgostesc niciodată și să nu mă mai las manipulată. El era mai în vârstă decât mine, părea serios și aveam încredere în el.

Când mi-a spus și că va avea grijă de frații mei de acasă, am decis să fiu împreună cu el. Amândoi suntem creștini, iar biserica se opune folosirii prezervativelor și a altor metode contraceptive. Așa că am rămas curând însărcinată. Când s-a apropiat momentul nașterii, am mers la cel mai apropiat spital, aflat într-un cort. Toate viitoarele mame sunt supuse, în Kenya, unui test de sânge înainte de naștere. În cazul meu, cu câteva ore înainte de a naște al doilea copil, s-a constatat că sunt seropozitivă. Valorile din sânge erau încă bune, prin urmare nu eram infectată de mult timp. O astfel de veste proastă cu puțin înainte de a naște este doborâtoare. Am fost dusă imediat în altă clinică, unde nașterea se poate desfășura astfel încât, pe cât posibil, copilul să nu fie infectat. În aceste condiții, nu am mai fost nevoită să plătesc factura de la spital, dar asta era o consolare nesemnificativă. Aveam 22 de ani și aflasem că sunt condamnată la moarte. Acasă i-am spus soțului meu că m-a infectat cu virusul HIV. L-am rugat să meargă la un medic, ca să fie și el tratat. Dar s-a înfuriat și m-a acuzat că, dimpotrivă, eu îl infectasem pe el. A mai spus că, în consecință, copilul sigur nu era al lui. Mi-a zis să dispar, căci nu mai voia să aibă de-a face cu mine.

Irene vorbește aproape șoptit despre boala ei. Nimeni din vecini nu știe de asta, pentru că este un lucru stigmatizant. Îi este frică să nu fie ostracizată. O dată pe săptămână trebuie să-și ia medicamentele de la clinică. Cu ocazia asta, face un ocol considerabil, pentru a nu fi văzută.

Fiica ei sughe mulțumită acadeaua și între timp s-a lipit și s-a mânjit complet, ceea ce nu deranjează pe nimeni. Afară, cineva

a început să prelucreze o bucată de metal, provocând un zgomot îngrozitor. Irene pare să fie obișnuită cu zgomotul. Nu se lasă distrasă și povestește mai departe:

— Când m-a alungat acest bărbat, mi-a devenit clar că niciun alt bărbat nu se va mai căsători cu mine. Eram încă tânără, aveam deja doi copii și acum boala asta. Să nu ai un soț este o rușine în cultura din care provin. Îmi pierdusem orice curaj și nu știam ce să mai fac. Nu aveam nimic de mâncare și nu puteam munci, deoarece abia născusem. M-am mutat în coliba asta. Spațiul era complet gol și trebuia să fac rost de bani pentru chirie. În acea perioadă mă părăsise dorința de a trăi. Cu ultimii șilingi, am cumpărat otravă de șobolani. M-am așezat pe podeaua rece de lut, cu copilul sugându-mi la sân, și viața mi s-a derulat rapid prin fața ochilor. Înghețam, căci noaptea este foarte rece pe jos, în coliba de tablă. Chiar voiam să mă sinucid. Disperată, m-am întrebat de ce a trebuit să mi se întâmple asta, în timp ce alte fete termină cu bine școala și reușesc să ducă o viață bună. De ce nu am terminat și eu școala? De ce am devenit atât de nefericită? De ce mă pedepsește viața atât de dur? De ce este viața atât de nedreaptă cu mine? În timp ce-mi puneam toate aceste întrebări, am început să mă rog și am continuat să o fac jumătate din noapte. Și, treptat, curajul de a mă sinucide m-a părăsit, pentru că mi-a devenit clar că sinuciderea este un păcat în fața lui Dumnezeu. Așa că m-am hotărât să las în seama Lui momentul când îmi va veni sorocul. Oricum nu putea să mai dureze mult. În următoarele zile, am zăcut în coliba întunecată. La un moment dat, cineva a ciocănit în ușă. Când i-am deschis, abia mă puteam ține pe picioare. În fața mea

stătea o femeie, care m-a întrebat dacă mă putea ajuta. Era trimisă de biserică. Nu-mi venea să cred. Mi-a promis că, întâi de toate, o să-mi aducă niște mâncare și un pat, ca să nu mai stau cu sugarul pe jos. Nu-mi mai văzusem de mult timp fiica mai mare, care avea deja doi ani. Pur și simplu nu avusesem puterea să o aduc acasă. Cum rugăciunile mele au avut ecou, din acea zi a început să mi se adâncească credința în Dumnezeu. Seara, stăteam deseori trează în pat și mă rugam: „Doamne Dumnezeule, arată-mi calea pe care trebuie să merg în viață. Dă-mi putere, ca eu și copiii mei să supraviețuim.” Dar din cauza alăptatului și a hranei neîndestulătoare de care aveam parte neregulat, slăbeam din ce în ce mai tare. Așa că a venit ziua în care m-au părăsit iar puterile și iarăși nu am mai văzut nicio ieșire. Și atunci s-a întâmplat din nou o minune, căci pastorul Elly a trecut pentru prima dată pe la mine.

În acest moment, pastorul Elly intervine personal în discuție:

— Când am venit aici și am găsit-o pe Irene cu nou-născutul ei, inițial am crezut că această femeie nu va supraviețui, atât era de slabă. Pielea îi atârna pe oase. Am vizitat-o de mai multe ori, i-am adus mâncare și i-am povestit despre Solidarités și grădinaritul în saci.

Un avion survolează cu zgomot ghetoul, acompaniat de larma loviturilor în metal. Cea mică din scăunel vrea la mama. Irene o apucă de braț, o trage în poala ei și continuă:

— Da, când m-a căutat pastorul Elly am simțit pentru a doua oară mâna lui Dumnezeu asupra mea. Dumnezeu mi-a trimis pe cineva. Mi-a auzit rugăciunea. Asta mi-a dat un sentiment de siguranță și am ascultat ce avea să-mi spună pastorul Elly. Mi-a

povestit despre *Sack Gardens* și despre Solidarités. Spunea că dacă mă hotărâsc să particip, el mă va ajuta la primele plantări, eu fiind prea slăbită pentru a umple saci de 100 de kilograme cu pământ și pietre. Organizația nu mi-a cerut bani pentru saci, pentru că eram extrem de săracă și de slăbită. În mod normal, pentru a putea participa la Solidarités, trebuie să plătești pentru saci și apoi să faci rost singur de pământ. La început trebuie să faci și tu ceva, și abia după aceea primești indicațiile și răsadurile. Și atunci pastorul Elly i-a asigurat că, muncind astfel, pot ajunge repede să cultiv legume adevărate. Așa că m-am declarat pregătită să muncesc cât mai mult posibil. În plus, am găsit, în biserică, un loc unde să mă simt bine. Am întâlnit alți oameni și am putut, pentru prima oară, să vorbesc despre boala mea și astfel nu mă mai simt singură.

O întreb direct ce s-a schimbat în viața ei. Chipul i se luminează și râde:

— Ei, viața mea s-a schimbat complet. Acum am o grădină, câștig din ea între 200 și 300 de șilingi pe săptămână și îmi rămân și suficiente legume pentru hrana zilnică. Am reușit să pun ceva deoparte și am deschis afacerea cu *mandazi*. Mă trezesc la 5 dimineața pentru a face *mandazi*, pe care apoi le vând. După aceea muncesc la grădinile din saci.

Mă interesez în privința chiriei și sunt uimită să aud că trebuie să plătească 1.000 de șilingi, adică aproximativ 10 euro. Cum Irene îmi observă mirarea, explică:

— Corinne, când eram bolnavă și slăbită, copilul meu aproape a murit. Aici era atât de frig că nou-născutul a tremurat toată noaptea. La clinică, medicii mi-au spus că fetița va muri

dacă nu o țin la căldură. De aceea proprietarul s-a milostivit și a instalat, gratis, electricitate. Lampa asta încălzește puțin spațiul, dar pentru asta chiria este dublă.

Nu pot să cred că o lampă simplă poate încălzi spațiul acesta. Dar pastorul Elly îmi spune că este vorba de o lampă specială pentru încălzire, ca cele folosite în incubatoarele pentru pui.

Cum Irene încă pare foarte fragilă, sunt un pic uluită când afirmă că acum se poate ocupa singură de toți sacii ei. În doar nouă luni și-a revenit atât de bine încât se descurcă singură. Sunt profund impresionată de voința ei de a supraviețui.

Unii saci trebuie înnoiți, deoarece, din cauza soarelui, după aproximativ un an se descompun, ne explică Irene, mai târziu, în grădină. Aceasta nu este la fel de ordonată ca cea a Annei. Printre sacii albi de legume se află hârtii și gunoaie. Totuși și ea stă mândră între sacii ei de plastic, din care cresc plante verzi. Pe peretele din spate al colibei stă scris „Keep in peace again”⁴.

Înainte de a ne lua rămas bun o întreb pe Irene dacă este într-o oarecare măsură mulțumită în aceste condiții.

— Da, sunt foarte fericită, spune ea cu o voce mai fermă decât la început. L-am iertat pe bărbatul care m-a infectat. Asta oricum nu se mai poate schimba. Visez să termin școala și să am o educație. Poate o să reușesc să mai fac doi ani la seral, pentru ca mai târziu să pot avea o afacere mai bună.

Din nou m-a uluit un destin. Această femeie tânără nu și-a pierdut curajul, deși este încă foarte departe de o viață confortabilă. Nu visează la o casă mai bună, un televizor sau altceva material. Nu, ea visează să termine școala!

⁴ „Rămâi în pace din nou” (en. în original).

NESTĂVILITA VOINȚĂ DE A TRĂI A DOREENEI

Între timp s-a făcut foarte cald, iar stomacurile noastre au început să se facă auzite. Angajata de la Solidarités cunoaște un local aici în Kibera, unde putem lua prânzul înainte de ultima vizită. Localul este foarte simplu, dar curat și servește doar preparate din bucătăria tradițională africană. Mă declar imediat încântată. În sfârșit, am parte din nou de un prânz în stil african, adică servit cu mâinile. Suntem singurii albi, așa că toți se uită la noi. Am încredere în bucătărie, iar mâncarea are un gust minunat. La sfârșitul șederii mele în Nairobi voi spune chiar cu convingere că aici am mâncat cel mai bine, deși masa a fost servită în cel mai mare ghetou al Kenyei.

Revigorați, pornim din nou la drum spre ultima persoană de interviuat, care trăiește în alt district al ghetoului Kibera, numit Gatwekera. Pășim cu cizmele de cauciuc pe străduțe, trecând pe lângă nenumărați copii de toate vârstele, cu sau fără uniformă de școală, care ne fac cu mâna. Unii stau așezați direct pe pământ și se joacă între ei. Mulți dintre acești copii sunt răciți și de aceea fie au nasul înfundat, fie le curge mereu. Spre deosebire de ce se întâmpla dimineața, acum străzile sunt pline de micii locuitori și deduc din asta că s-a terminat școala pe ziua de azi.

Sub o umbrelă lată, un bărbat stă așezat pe o cutie de carton și repară umbrele și pantofi. În picioarele întinse poartă șosete găurite. Îmi lasă impresia că este mulțumit. Văd mereu aceeași

imagine. Fiecare încearcă, făcând ceva la care se pricepe, să câștige niște bani. Unul cârpește, altul dă la rindea, altul vinde ceva. Nu se poate spune că oamenii stau degeaba.

Ajungem din nou la șinele de tren și mergem în cealaltă direcție. Și aici fluxul uman este în creștere. După aproximativ 20 de minute, părăsim șinele și coborâm de pe terasament. Văd de departe sacii albi, așezați în ordine, în șiruri. Legumele au diferite dimensiuni. Nu văd nicio movilă de gunoi în apropiere. Deocamdată nu muncește nimeni aici. Este amiază și e pur și simplu prea cald. Traversez diferite șanțuri, pentru a nu fi nevoită să pășesc în apa murdară. Cotim o dată la stânga, o dată la dreapta și deja nu mai știu unde ne aflăm. Peste tot sunt colibe de tablă, care arată la fel. Pe o movilă de gunoi stă o găină maro care tocmai a ouat un ou. Ochi curioși de copii ne urmăresc la fiecare pas. De sforile de rufe atârnă cantități uriașe de haine colorate de copii.

Ajungem la o cărare îngustă cu colibe de lut, prin fața cărora trece un canal cu apă murdară. Pastorul se oprește în fața unei uși deschise și ne anunță cu câteva cuvinte. O femeie mare, impozantă, cu doi copii în brațe, ne invită să intrăm și se prezintă – Doreen. Camera este ceva mai mare decât la Anne și la Irene. Este compartimentată în mai multe spații cu pânze colorate, cu flori, și peste tot atârnă haine puse pe sârme întinse. Pe masa mică din fața noastră se află, pe o față de masă croșetată, un telefon mobil. Ce nebunie, mă gândesc, când în rest nu ai din ce să trăiești. De data aceasta ne așezăm în fotolii adevărate de lemn. Unul dintre copiii mici se uită la mine, o „albă”, cu ochii larg deschiși și începe brusc să țipe. Este prima

dată, după atâtea ore, când aud un copil plângând. Pentru mine asta este mereu uluitor în Africa. Peste tot este plin de copii, dar se aud foarte rar țipete de copil. Vine o vecină și ia copilul care plânge de la mamă.

Doreen îmi pare altfel decât Anne sau Irene. Este sigură pe ea, plină de putere și, în plus, foarte atrăgătoare. Are 42 de ani, este seropozitivă și văduvă. A dat viață la șapte copii. Pe chipul ei ies în evidență pomeții înalți. În timp ce povestește, ochii ei se mișcă foarte repede. Părul este tuns scurt și are deja sclipiri gri. Gura este senzuală și mă gândesc că ea este conștientă de asta. Nu-mi lasă deloc impresia că ar fi bolnavă, lucru care se datorează, cu siguranță, medicamentelor. Provine din Bondo, nu departe de lacul Victoria. S-a căsătorit foarte devreme, căci la 17 ani a născut prima fiică. Doreen vorbește cu o voce dură, fermă. Când povestește, ai putea crede că se ceartă cu cineva.

A venit în 2004 în Nairobi, în ghetoul Kibera, și acum povestește cum s-a ajuns la asta:

— După ce bărbatul meu a murit, în februarie 2004, nu am știut ce să fac. După căsătorie am trăit în satul lui și în decursul anilor am avut împreună șase copii. Dar s-a îmbolnăvit brusc, când mezinul nostru avea 2 ani. A slăbit din ce în ce mai tare, astfel că a trebuit să-l duc la spital. Acolo am aflat că este bolnav de SIDA. Am fost testată și eu și am aflat că sunt seropozitivă. După câteva luni el a murit, iar eu a trebuit să-i aduc trupul acasă, pentru înmormântare. Asta m-a costat mulți bani și după aceea n-am mai rămas cu nimic. Familia lui nu a vrut să ne ajute, pe mine și pe copii. Pe de o parte din cauza bolii mele, pe de altă parte pentru că bărbatul meu, care era veriga de legătură

între mine și clanul lui, era mort. Nici la familia mea nu puteam merge. Ambii părinți erau morți și toate surorile mele erau deja căsătorite, așadar făceau parte din alte familii. Eu, însă, nu mai aparțineam nimănui. În acel moment mi-am dat seama că vechea mea viață încetase și că trebuia să încep una nouă. Familia mi-a lăsat timp trei luni, își continuă Doreen povestea.

De când sunt în Kenya și fac cercetări, am întâlnit, în multe discuții cu femeile, mereu același destin. Pe vremea când trăiam la Samburu aflasem deja că fetele aparțin, după nuntă, familiei bărbatului și uneori nu-și mai pot vedea niciodată propriile familii. Pe atunci eram șocată și mă gândeam că este o tradiție Samburu, tipică vieții nomade. În plus, Samburu nu aveau, decât foarte greu, acces la căi de comunicație sau transport. Dar între timp trebuie să recunosc că aceste reguli sunt valabile, se pare, în toată Kenya. Practic, femeile sunt întotdeauna cele care au de pierdut, deși fără ele țara ar pieri, îmi trece prin cap.

Doreen povestește mai departe:

— Am folosit cele trei luni și am călătorit la Nairobi, pentru că auzisem că aici aș putea găsi de lucru, să spăl și să fac curat. Așa am ajuns în Kibera și l-am cunoscut, într-o cârciumă locală, pe al doilea soț al meu. Locuia în casa asta. Înainte să mă mut aici cu toată liota mea de copii, i-am povestit de boala mea. Dar el nu m-a crezut și a spus că e îndrăgostit de mine și că vrea să mă mut cu el. Spunea că, la cât de bine arăt și la cât de sănătoasă par, nu pot avea nicio boală serioasă și că, în plus, el nu crede că există de fapt acest virus. Pur și simplu nu voia să creadă asta. Așa că m-am mutat cu copiii mei aici. Am rămas însărcinată curând după aceea, dar am pierdut copilul.

Spațiul era, desigur, neîncăpător pentru noi toți. Cu timpul îl vedeam din ce în ce mai rar pe soțul meu. Dar auzisem că multe dintre fostele lui iubite muriseră. L-am întrebat despre asta și l-am rugat să-și facă testul SIDA, ca să poată primi medicamente. Însă a refuzat orice discuție pe tema asta. La scurt timp, s-a declanșat boala. Nu a mers la spital și nu a luat medicamente, în februarie 2006, la doar doi ani după ce l-am înmormântat pe primul meu soț, a murit și al doilea. După aceea a devenit foarte greu să fac rost de suficientă mâncare și mai ales să plătesc chiria lunară de 2.000 de șilingi. Fiica mea cea mai mare s-a căsătorit și s-a mutat. Are deja 25 de ani. Cum salariul primit pentru că spălam rufe pentru oameni străini nu ajungea, am început o afacere cu *changa*, berea locală.

Imediat, gândurile mi-au zburat spre Barsaloi. Acolo, soacra mea făcea această bere din când în când, în sălbăticie. Era un lichid maro, cu gust oribil. Dar berea era tare și nu costa mult. După ce o prepara era întotdeauna veselă și ușor amețită. Zâmbesc în timp ce ascult mai departe povestea Doreenei.

— Vindeam berea și câștigam astfel bani buni. Ascundeam canistrele sub pat, pentru că vânzarea este ilegală. Consumul și vânzarea acestui tip de bere sunt interzise în Kenya. Dar nu aveam de ales. Aveam nevoie de mâncare și de bani de școală pentru copiii mai mari. Clienții veneau aici și beau. Era foarte periculos, într-o zi mi-am dat seama că, treptat, copiii mei veneau în contact cu alcoolul. Căci atunci când nu eram acasă, clienții veneau oricum, iar fiica mea de 10 ani le vindea berea. Cum era ilegal, mă temeam că la un moment dat poliția îmi va aresta copiii. Instinctul de mamă mi-a zis că trebuie să încetez.

În acea perioadă am cunoscut un alt bărbat. S-a mutat la noi, își mai găsea din când în când de lucru și putea să mă sprijine. I-am spus și lui că am SIDA, dar nici el nu a vrut să mă creadă, căci par atât de sănătoasă. Sigur, am fost bucuroasă că am un bărbat, deoarece, astfel, ca femeie în ghetou ești mai protejată de atacuri, își încheie ea fraza.

Mă nedumerește foarte tare atitudinea tuturor acestor bărbați și treptat simt cum crește în mine furia. Dar așa par să meargă lucrurile, mulți ignoră această boală și își duc viața ca și cum ea nu ar exista. Când o privesc pe Doreen nici eu nu-mi pot închipui că poartă virusul mortal. În plus, are și o fire care mă fascinează. Este atât de plină de viață și atât de veselă, încât mă face să mă simt extraordinar de bine în compania ei. Când povestește, gesticulează intens cu brațele în toate direcțiile, spre deosebire de Irene, ale cărei mâini stăteau aproape mereu în poală.

Doreen își continuă povestea:

— Am rămas însărcinată și cu acest bărbat, spune ea arătând spre fetița pe care o ține pe picioare. Am economisit niște bani pentru clinică, pentru ca fiica mea să poată fi protejată în timpul nașterii de o posibilă infectare. Dar lucrurile nu au decurs așa cum plănuisem. Când a început travaliul, am plecat cu o vecină spre clinică. Nu am reușit să ajungem prea departe, căci mi s-a rupt apa și la scurt timp am simțit că urmează să nasc. Nu am avut de ales și a trebuit să-mi nasc fetița pe marginea drumului. Vecina m-a ajutat. Trebuia să mă hotărăsc dacă merg cu copilul nou-născut la clinică sau mă întorc acasă. Acasă așteptau mai mulți copii flămânzi, cărora le puteam duce ceva de mâncare

din banii economisiți. În plus, nu aveam nimic în care să-mi învelesc copilul și mă simțeam murdară și slăbită. Așa că m-am hotărât să mă întorc acasă, dar asta a avut drept consecință infectarea fiicei mele.

Pentru prima dată, vocea Doreenei este scăzută și pare că se scuză. Primul meu gând este acela că ar fi fost mai bine să mergă la spital. Pe de altă parte, nu-mi pot imagina cum o femeie trecută de 40 de ani, care tocmai a născut un copil pe marginea drumului, ar putea merge după aceea mai mulți kilometri pe jos până la spital. La noi în Elveția lăuzele stau într-un pat curat de spital și sunt bine îngrijite. Și chiar și în aceste condiții, cele mai multe femei sunt complet epuizate după naștere și au nevoie de câteva zile pentru a-și reveni.

La Doreen a fost altfel. S-a întors acasă, iar copiii, încercând să o menajeze, au gătit pentru ea. Îmi spune:

— Când ai dificultăți, Providența are mereu grijă ca lucrurile să mergă cumva mai departe. În acest caz, a fost bine că am născut vinerea seara. Astfel am putut să mă refac peste weekend, când copiii mei au avut grijă de mine. Prietenul meu a adus și el mâncare, iar luni eram în stare să gătesc singură. După o săptămână am reluat munca de spălătoreasă pentru alți oameni. Firește că, stând tot timpul aplecată, mă durea spatele când spălam haine. Dar eram și încă sunt bucuroasă că există acest tip de slujbă și că doar foarte puțini oameni din orașul modern au mașini de spălat.

La puțin timp după naștere a izbucnit haosul alegerilor, iar viața mea a devenit foarte grea. Într-o zi, prietenul meu nu s-a mai întors acasă. Nici în ziua de astăzi nu știu dacă mai trăiește

sau dacă i s-a întâmplat ceva. Peste tot, oamenii s-au încăierat până la sânge. Nu mai exista de lucru. Nimeni nu avea încredere în nimeni, în această perioadă am auzit pentru prima dată de Solidarités. Am aflat că în altă regiune a ghetoului această organizație de ajutorare împărțea bonuri de masă. Cum eram flămânzi de mai multe zile, am mers imediat acolo. O coadă lungă de oameni aștepta la ghișeu. Când am ajuns în sfârșit la rând, o femeie mi-a explicat că nu am dreptul să primesc bonurile, deoarece nu sunt din regiunea respectivă. Nu-mi venea să cred că ne refuza aceste bonuri mie și copiilor mei. Cu ele am fi putut merge în magazine și am fi primit în schimb șase kilograme de mălai, grăsimi și alte alimente esențiale. M-am întors acasă și n-am putut face altceva decât să mă rog. După câteva zile, a venit rândul cartierului nostru și de data asta am primit bonurile. Am simțit că mi s-a făcut dreptate când aceeași femeie care îmi refuzase bonurile cu câteva zile în urmă a fost nevoită să mi le dea. Da, asta a fost prima mea întâlnire cu Solidarités. Pe atunci nu știam încă nimic despre celebrele *Sack Gardens*. După câteva săptămâni, m-a vizitat un bărbat de la Solidarités și mi-a povestit despre ele. M-a invitat la întâlnirea săptămânală, ca să pot afla mai multe. Am fost încântată, și cu primii bani câștigați pentru munca de spălătoreasă am cumpărat saci goi, cu 10 șilingi bucata, și am început să-i umplu cu pietre și pământ. După ce am pregătit totul am primit răsadurile. Din acea zi, viața mea s-a schimbat foarte mult. Înainte stăteam acasă, deși aș fi vrut tare mult să muncesc. Din păcate, acest lucru era posibil doar la intervale neregulate. Acum, pe lângă slujba de spălătoreasă, am un venit

sigur. Am legume pentru noi și pot vinde legume de aproximativ 300 de șilingi pe săptămână. Cum muncesc din greu, pot participa și la proiectul cu găinile. Așa că am propriile găini și ouă.

În timp ce-mi relatează cu satisfacție aceste lucruri, se apleacă și scoate de sub pat o copaie plină cu nisip, în care o găină clocește mai multe ouă. Toți suntem surprinși și râdem în hohote.

Colaboratoarea de la Solidarités completează:

— Da, muncitoarelor care se descurcă bine le dăm șase găini și un cocoș, pentru a începe să crească păsări.

Se interesează unde sunt celelalte găini. Doreen recunoaște, zâmbind:

— O, de Crăciun am avut un ghinion. Am vrut, după multă vreme, să gătesc copiilor o masă specială, ca să le fac o bucurie. Dar cum o găină costă 1.000 de șilingi, adică la fel cât jumătate din chirie, m-am gândit să tai una dintre găinile mele. Eram sigură că o pot înlocui mai târziu. Așa că am prins o găină și i-am rupt gâtul, dar am observat, prea târziu, că era cocoșul.

Iar izbucnim toți în râs. Doreen are un talent deosebit de a povesti lucrurile cu umor. Ceea ce mă miră însă este că o găină costă aproximativ 10 euro. Când mă gândesc la ce prețuri mici putem cumpăra în Europa carnea de pui, datorită subvențiilor mari, mi se pare foarte ciudat.

— Dar, adaugă ea, copiilor le-a plăcut foarte mult masa de Crăciun!

Aud vecinele cum discută afară, iar un copil țipă din nou. Un avion trece peste acoperișuri; aeroportul nu este foarte departe

de aici. Înainte de a pleca, o mai întreb pe Doreen dacă vecinii și copiii lor știu despre boala ei. Vocea ei devine foarte sonoră și explică energic:

— Da, sigur că vorbesc deschis despre asta, altfel totul ar fi un stres suplimentar. Sunt realistă în privința asta și trebuie să iau viața în piept. Mulți se ascund, dar eu fac invers. Le spun vecinilor, când vor să-mi ofere o bere sau o cola, că ar fi mai bine să-mi aducă lapte, pentru că este mai bun pentru mine. Când iei medicamente trebuie să respecti regulile, dacă vrei să-ți fie bine. Nu-i feresc nici pe copiii mei de asta. Dacă i-aș menaja nu le-ar folosi la nimic. Le spun să învețe mult și bine la școală, pentru ca la un moment dat să se poată ajuta între ei, când eu nu voi mai fi aici. Ei știu deja că trebuie să învețe bine la școală. Acesta este drumul meu – drumului Doreenei. Cât timp există Solidarités nu cred că mă poate opri nimic. Pot să-mi plantez sacii și să cresc găini. Aș vrea să ajung chiar și în a treia fază, creșterea iepurilor. Din păcate, spațiul de aici din ghetou este foarte limitat și de aceea visul meu cel mai mare este să reușesc să capăt propriul meu petec de pământ, pe care copiii mei și cu mine să-l numim căminul nostru, explică ea la sfârșit.

O părăsim pe Doreen și, la fel ca partenerelor precedente de interviu, îi ofer și ei banii care să îi acopere chiria pe o lună. Pentru mine nu este mult, pentru ea înseamnă salariul pentru mai mult de 20 de zile de spălat rufe. Când le aud pe aceste femei, văd situația lor și aflu despre visele lor modeste, mă fac mică și mă rușinez pentru zilele în care mă simt nemulțumită de viața mea.

În timpul următoarei șederi în Nairobi, cinci luni mai târziu, Klaus și cu mine le căutăm din nou pe „femeile cu sacii de legume”. Ne însoțesc din nou pastorul Elly și colaboratoarele de la Solidarités. În timp ce străbatem străzile spre coliba Doreenei, sărind peste canale cu apă și ocolind gunoaiele, Kibera mi se pare mai murdar și mai împruțit decât la ultima vizită.

Doreenei i s-au întâmplat unele lucruri între timp, așa cum ne spune, privindu-ne cu ochi strălucitori. A participat la un curs de câteva săptămâni unde a învățat cum să se poarte cu nou-născuții, cum să îngrijească bolnavi cronici și cum să se descurce în condițiile de igienă din ghetou. Predă și altora ce a învățat, lucru care-i produce o mare bucurie. Iar dorința ei cea mai mare, ca într-o zi copiii ei să aibă un acoperiș deasupra capului, s-a împlinit între timp, cel puțin parțial. A căpătat un mic teren în patria ei „din zona lui Obama”. Acum încearcă, după posibilități, să economisească bani pentru a putea construi o casă modestă. „Nu este simplu”, explică ea, căci trebuie să facă rost și de bani de școală pentru fiul ei foarte dotat, pentru ca el să poată merge la liceu.

— Dar am avut atât de mult noroc în ultimele luni, încât sunt sigură că Dumnezeu va găsi o soluție și pentru această problemă, spune ea cu multă încredere.

Sunt puțin speriată când o revăd pe Irene. Este și mai slabă, iar fusta de la uniforma școlară îi atârnă pe umeri. Chipul și brațele îi sunt pline de pustule. Multe s-au vindecat și au lăsat în urmă cicatrici mici și albe pe pielea neagră. Îmi spune că în ultimele săptămâni a fost la un pas de moarte din cauza bolii.

Sistemul ei imunitar a cedat.

— Dar după cum vedeți, am reușit. Noua mea afacere se află chiar în fața voastră, spune ea și arată către știuleții de porumb care fierb pe o mică mașină de gătit cu cărbuni. Ne invită să cumpărăm câțiva, cu 10 șilingi, adică 10 cenți, bucata, căci sunt cei mai buni din zonă.

O întâlnim pe Anne la sacii ei de legume, pe care-i îngrijește, ca de obicei, cu mult drag. Cu zâmbetul ei, care pare să vină din adâncul sufletului, ne invită în colibă. Viața ei nu s-a schimbat prea mult de la ultima noastră întâlnire.

Mișcătoare la toate aceste femei este bucuria imensă pe care le-o provoacă interesul nostru pentru ele și destinul lor. Anne exprimă acest sentiment într-un mod foarte înduioșător, care-mi aduce lacrimi în ochi:

— De ani de zile nu mă mai vizitase nimeni, până să veniți voi în februarie, și de atunci nu a mai trecut nimeni pe aici. Acum ați venit din nou în casa mea și sunt foarte fericită. Mi-ați dat suficientă forță și energie cât să pot continua să trăiesc. Mă întărește să știu că în afara ghetoului există oameni care se interesează de mine și de viața mea. Voi îmi dăruți demnitate.

JAMII BORA

Oriunde vii în contact cu Jamii Bora, o întreprindere mică, ești întâmpinat de oameni care cântă. La birou, la bancă sau în proiecte individuale. Peste tot, oaspetele este salutat cu cântece și apoi aplaudat. O astfel de primire te binedispune în mod

automat și mă gândesc că acest ritual ar trebui introdus și în firmele noastre. Sunt convinsă că s-ar încheia astfel mai multe parteneriate.

Suntem pe cale de a intra în sediul central Jamii Bora și suntem așteptați în parcare de șase femei care cântă și bat din palme. Ele ne însoțesc pline de veselie și ne arată drumul spre clădire, înăuntru nu îmi pot stăpâni uimirea. Ne aflăm într-o hală mare, cu diferite mese și birouri. Peste tot stau în picioare sau așezați oameni care așteaptă răbdători. Aici se completează un formular, acolo se poartă o discuție. Se lucrează susținut, dar fără grabă. Toți par să fie mulțumiți. Clienții sunt predominant femei.

O femeie mai în vârstă, corpolentă, se prezintă drept Susanne, directoarea. Ea este cea care ne va explica totul cu competență, înainte să ne facă cunoștință cu Ingrid, fondatoarea, precum și cu unii dintre debitorii de succes. Ne promite povești așa cum se cunosc numai în America, de genul „de la spălător de vase la milionar”.

— Acest proiect a început în 1993, cu femei care cerșeau pe stradă, spune ea, dar nu vrea să divulge prea multe, căci fondatoarea va istorisi cu siguranță începuturile afacerii. Ea doar vrea să ne explice sistemul.

— Filiala aceasta există din 2007 și cuprinde 12 000 de membri. Jamii Bora are între timp, în toată Kenya, 260000 de membri, care economisesc sau iau credite. Totul funcționează foarte simplu: trebuie să se unească cinci persoane, care garantează unele pentru altele. După ce s-au găsit și verificat acești cinci oameni, ei se pot înregistra. După două săptămâni,

fiecare primește un card pe care sunt trecute datele proprii. Codul de siguranță este amprenta proprietarului cardului. Fără acest card nu se poate face nimic. De acum se pot face economii. Depozitul minim este de 50 de eurocenți pe săptămână. După șase săptămâni se poate retrage pentru prima dată dublul sumei economisite. Fără dobândă, care este însă considerabil mai mică decât la bănci. Prima treaptă înaltă este de 100 de euro. Dacă cineva a economisit acești bani, poate primi 200 de euro. Dacă aceștia s-au plătit, poate primi 400 de euro și așa mai departe. Se încheie o asigurare în caz de accident, boală, inclusiv internare în spital sau moarte, asigurare care o despăgubește, de exemplu, pe mamă și patru copii. Soțul trebuie să se asigure separat și plătește chiar o contribuție mai mare. Majoritatea persoanelor care iau credite sunt femeii cu copii, își încheie Susanne explicațiile și ne spune că Ingrid va răspunde mai târziu, pe larg, întrebărilor noastre.

Femeile încep din nou să cânte. Ele laudă Jamii Bora, în timp ce ne însoțesc sus, unde vom vorbi cu unele dintre femeile care au luat credite, până când Ingrid, „mama”, cum este numită cu drag, va avea timp pentru noi.

La o masă uriașă stau doi bărbați tineri și o femeie mai în vârstă. Nu pot categorisi prea bine bărbații, pentru că par mai degrabă plictisiți, însă sunt fascinată imediat de femeie. Are un chip înțelept și bun, încadrat de un turban alb prins pe cap. Aspectul ei este tipic african și pare relaxată. Se prezintă drept Joyce și nu durează mult până când începe să ne povestească istoria ei.

JOYCE – DE LA O MAMĂ FĂRĂ ADĂPOST LA FEMEIE

DE AFACERI DE SUCCES

— Provin dintr-o zonă rurală din Rift Valley. Soțul meu și cu mine aveam o casă mică și un hectar de pământ, unde creșteam vaci, capre, oi și găini. Duceam o viață grea, dar eram mulțumiți, cu cei cinci copii ai noștri – trei fete și doi băieți. Dar atunci, în 1992, au început mari tulburări. Suntem Kikuyu și pe atunci se ducea un război îngrozitor împotriva noastră. Timp de mai multe săptămâni s-a furat, atacat, violat și s-au ars bunuri. Peste tot domnea haosul. Panicată, mi-am luat copiii și am plecat, pentru a ajunge cumva la Nairobi. Mi-am pierdut soțul în această vânzoleală. Mulți au pățit așa. În timpul acestor confruntări au murit 7 000 de oameni, iar 250000 au fugit care încotro. Mai întâi am trăit pe stradă cu copiii, în Nairobi. De la o zi la alta nu mai aveam ce mânca și nu cunoșteam pe nimeni. În primele săptămâni a trebuit să cerșim. Dar Dumnezeu a fost bun cu mine. După puțin timp am întâlnit-o pe Elisabeth, care fugise și ea din satul nostru. Lucra într-o pădure din apropiere și locuia, cu copiii ei, într-o cameră mai mare, unde ne-a primit și pe noi. Pădurea urma să fie tăiată și terenul folosit pentru agricultură. M-am oferit să muncesc, căci sunt o femeie de la fermă. Elisabeth mi-a făcut rost de o seceră de mână, o așa numită *panga*, și de un topor. În următoarele luni am prelucrat cu aceste unelte teritoriul din pădure. Am defrișat, în total, cu mâinile mele, aproape un hectar de teren, spune ea liniștită și zâmbind, într-o engleză modestă.

— Când această muncă s-a terminat, m-am interesat de alte posibilități. Am mers, ca mulți alții, din ușă în ușă și m-am oferit să spăl rufe. Ceream mai mulți bani, pentru că munceam repede și bine. La sfârșitul săptămânii câștigam cam 900 de șilingi. În această perioadă am cunoscut mulți oameni. Mi s-a spus mereu că trebuie să merg într-un anumit birou să mă rog și să mă plâng până când îmi vor da un mic teren pe care să lucrez, ca să-mi pot construi ceva al meu. Îmi spuneau că sunt muncitoare și sigur am perspective bune. Așa că am mers acolo și m-am plâns în fața lor, iar și iar. Dumnezeu m-a ajutat, căci după câteva luni am primit un teren de 70 de metri pătrați, plus niște lemn și tablă. Împreună cu copiii mei am construit o casă cu două camere. Eram foarte fericiți și i-aș fi arătat cu bucurie casa și soțului meu, dar pe atunci nu aveam idee unde se află. Kenya este atât de mare încât este aproape imposibil să cauți pe cineva dacă nu știi unde.

Asta îmi amintește de propria mea istorie. Știu cât este de greu să vrei să găsești pe cineva în Kenya. Și eu îmi căutam pe atunci marea dragoste, în jumătate din Kenya, pe războinicul Samburu Lketinga, doar cu ajutorul unei fotografii. Zile în șir am mers cu autobuze publice prin toată țara, până când, în Maralal, în regiunea Samburu, nu am mai putut înainta. Acolo am mers pe jos mai multe zile cu fotografia lui în mână și întrebam pe toată lumea, care mă înțelegea numai pe jumătate, dacă știau unde se află acel bărbat. Da, fără puțin noroc și fără ajutorul lui Dumnezeu probabil că și viața mea ar fi decurs altfel, iar astăzi nu aș avea o fiică atât de fermecătoare, îmi trece prin cap.

În timp ce mă las dusă de gânduri, Joyce continuă cu povestea ei de viață:

— Am spălat în continuare rufe, iar într-o zi am auzit de Jamii Bora. Eram curioasă și am cerut explicații. Trebuia săpun deoparte cel puțin 50 de șilingi și să îndeplinesc toate criteriile. Am economisit din greu, și după un an și jumătate strânsesem 3.500 de șilingi, așa că am primit primul credit de 7.000 de șilingi. Mândră, am stat de vorbă cu copiii mei și am discutat cum să folosim acei bani, astfel încât să se înmulțească. Ei aveau mai multă școală decât mine. Eu am putut merge la școală doar câțiva ani, dar sunt foarte deșteaptă, spune ea râzând.

— Am hotărât să folosim o cameră a casei drept casă de ceai. Toți au fost încântați și ne-am strâns într-o singură cameră. Din credit am construit două mese și patru bănci. Am cumpărat praf de ceai, lapte și zahăr, precum și grăsime și puțin mălai pentru *chapati*. Am început foarte modest, oferind spre vânzare ceai și *ugali*, preparatul nostru tradițional din porumb, precum și lipii *chapati*. S-a dus vorba rapid că Joyce, femeia Kikuyu, gătește curat și bine. Am mers în ghetouri și am oferit mâncarea și în fața școlilor. Curând aveam comenzi pentru cinci școli primare, unde puteam livra mâncarea. Dar îmi mai trebuiau bani pentru asta și am avut nevoie de un alt credit de 20.000 de șilingi. Afacerea a mers bine. Cine avea bani cumpăra de la mine *agali* sau un *chapati*. După mai multe luni nu mai puteam transporta totul cu un autobuz public și de aceea am decis să cumpăr o mașină veche. Unul dintre fiii mei a făcut școala de șoferi și după vreo două luni economisise destui bani cât să pot, cu dublarea, să iau un credit de 100.000 de șilingi. Nimic nu

mă mai împiedica să-mi cumpăr o mașină.

Tot timpul trebuie să-mi amintesc că 1.000 de șilingi kenieni înseamnă doar 10 euro. 1.000 de euro pentru o mașină ni se pare puțin nouă, dar pentru o femeie ca Joyce este vorba de foarte mulți bani. În timp ce povestește mai departe, încerc să simplific lucrurile în cap și șterg două zerouri de fiecare dată din sumele amintite, pentru a-mi putea imagina banii în euro.

Joyce continuă:

— Acum eram deja mai flexibilă și puteam conduce trei restaurante mici. Toți copiii, care între timp crescuseră și deveniseră adulți, m-au ajutat. Am reușit să angajez primii colaboratori. Toți munceam din greu, dar visele mele creșteau pe măsura realizărilor. Sistemul Jamii Bora este atât de minunat încât am vrut să construiesc și mai mult. Banii trebuiau investiți, altfel își pierdeau valoarea. Așa că am început să cumpăr terenuri mici și să construiesc pe ele colibe simple, pentru a le închiria. Așa că devenisem chiar și proprietară! spune ea plină de mândrie.

— Corinne, nu trebuie să uiți că în urmă cu câțiva ani pierdusem totul și trăiam cu cinci copii, fără soț, pe stradă! Și aveam mereu idei noi de afaceri. Odată, când era foarte cald în Nairobi, am lărgit oferta cu sucuri proaspete de fructe, care au fost foarte apreciate. Restaurantul principal mergea foarte bine și aș fi putut vinde mai mult dacă ar fi fost mai mare. M-am gândit mult timp și am ajuns la hotărârea să demolez totul și să construiesc o clădire nouă, cu trei etaje. Nu am putut face eu singură planurile, dar copiii mei m-au sprijinit cu cunoștințele lor de la școală. Fiul meu mai mic m-a ajutat foarte mult. Cu

noile planuri, am mers iar la Jamii Bora și am discutat ideea mea cu Ingrid. Pentru această întreprindere aveam nevoie de un credit de 1,5 milioane de șilingi (15.000 de euro). Închipuie-ți, Corinne, cât de mulți bani! Dar eram convinsă că va funcționa și că voi putea plăti totul înapoi. Nu mi-era frică. În fond, sunt inteligentă și pot încă să muncesc din greu, deși sunt destul de bătrână. Când restaurantul a fost gata, mai lipseau banii pentru amenajare. Așa că a trebuit să iau încă 500.000 de șilingi. În același timp am început să cresc găini. Știam să fac asta din tinerețe. Deja după șase săptămâni găinile crescuseră și puteau fi mâncate sau vândute. Am lărgit meniul din restaurant, iar banii curgeau. Am condus mai departe și micile mele localuri care vindeau mâncare în școli. Dar curând a venit o zi blestemată. În mai 2007, la cinci dimineața, restaurantul de trei etaje, construit din lemn, a ars complet. A fost un incendiu provocat! Eram șocată și am informat-o imediat pe Ingrid. Ea a anunțat poliția și un inspector de daune de la asigurări a preluat totul. Însă eu a trebuit să plătesc restul de credit de 70.000 de șilingi. Dar nu am renunțat. Am mers din nou la Jamii Bora și am explicat că acum am nevoie de 2 milioane de șilingi (20.000 de euro), pentru că vreau să construiesc o casă de piatră, care nu arde. Am primit chiar cu 100.000 mai mult, cel mai mare credit dat vreodată! Închipuie-ți, în câteva zile am putut să-mi deschid noul restaurant cu trei etaje, își încheie ea povestea, cu un chip strălucitor.

Această femeie, care stă liniștită și dreaptă pe scaunul din fața mea, are într-adevăr de ce să fie mândră. Nu a renunțat niciodată și în ciuda educației școlare precare a devenit, în

câțiva ani, o femeie de afaceri desăvârșită.

La sfârșit îmi explică cu voce fermă și bucuroasă:

— Nu ne-am născut pentru a rămâne săraci. Dumnezeu nu-și dorește asta. Eu sunt un exemplu că oricine poate reuși. Am pierdut totul, dar am avut o voință puternică și am muncit din greu cu mâinile mele, iar azi am deja 62 de angajați, am șapte case și pot spune că în ultimii zece ani am devenit bogată. Și, la 64 de ani, încă mai am planuri! Dumnezeu s-o binecuvânteze pe mama Ingrid și munca ei bună și să-i dea putere să poată ajuta încă mulți oameni din ghetouri dându-le credite, oameni pe care alte bănci nici măcar nu-i ascultă.

Sunt din nou mișcată de ceea ce am auzit. Această voință de a supraviețui, acest curaj și această încredere în sine sunt minunate. Astfel de oameni mă mișcă profund. Am simțit de la început că Joyce emană o forță și o energie speciale. Această femeie de 64 de ani este plină de viață.

La sfârșit o întreb de soțul ei, iar ea zâmbește și spune:

— Din 1999 trăiește din nou cu mine. Ne-am întâlnit întâmplător în Nairobi, ca prin minune, după șapte ani. Un an mai târziu am luat un credit și ne-am reînnoit căsătoria, cu o sărbătoare mare. Acum el are 76 de ani, iar eu îl susțin, pentru că este tatăl copiilor mei. Zâmbind, ea adaugă:

— Este bătrân și îl interesează doar să-și primească băutura!

La despărțire, Joyce mă invită în restaurantul ei nou, imediat ce va fi gata – o invitație pe care o accept cu plăcere.

În timpul următoarei noastre șederi la Nairobi, după cinci luni, totul este gata. Klaus și cu mine ne-am anunțat telefonic la Joyce și acum suntem în drum spre restaurantul ei. Sunt foarte

curioasă cum arată localul ei nou, cu trei etaje.

Mergem cu mașina prin noua zonă industrială din Nairobi, care se află în apropiere de aeroport. În ghetoul alăturat se află restaurantul. Stăm deja de câteva ore între camioane care miros urât, care au aceeași destinație ca și noi. Camioanele se înșiră unul după altul. Nu se înaintează aproape deloc. Parcurgem câțiva kilometri în câteva ore. Joyce mă sună deja a doua oară pe mobil și întreabă unde suntem. Așteaptă deja de mult timp în fața localului, nerăbdătoare.

Lăsăm în sfârșit în urmă blocurile înalte și avem o perspectivă neîngrădită asupra ghetoului. Nu este atât de murdar și de înghesuit ca alte ghetouri. Trecem încet printr-o străduță îngustă și suntem priviți de niște chipuri serioase. Între numeroasele panouri cu reclame căutăm un restaurant cu numele Babylon. În fața unei clădiri înalte o găsim pe Joyce, care ne face cu mâna. După ce coborâm din mașină, ea ne îmbrățișează pe amândoi, bucuroasă, și spune:

— Stau aici de dimineață și vă aștept. Fiii mei au râs de mine și au spus că doar îmi închipui vizita voastră și că ar fi mai bine să mă întorc la treabă.

Ne cerem scuze pentru întârziere, în timp ce suntem salutați de doi dintre fiii ei. Unul este artist, celălalt electrician și om de afaceri. Împreună, intrăm în local. Este incredibil ce a pus pe picioare această femeie delicată. Deși deschiderea oficială are loc abia peste o săptămână, pot deja să văd cu ochii minții ce sărbători vesele vor avea loc aici. Totul este amenajat frumos și ordonat. Băncile sunt acoperite cu piele sintetică albastră. Pe fiecare masă se află o față de masă în carouri roșii și albe, iar

pereții sunt pictați cu figuri vesele din desene animate. Într-un loc sunt Tom și Jerry, în altul Obelix, care are în fața burții mari o tavă cu carne. În spatele barului recunosc un portret al lui Bob Marley. Mândră, Joyce povestește că toate picturile sunt realizate de fiul ei mai mic, care are talent artistic. Din diferite boxe se aude o muzică pop, dată tare. Instalația de sunet a fost montată de al doilea fiu, electricianul. Mai departe în spate se află o bucătărie mare, bine dotată, cu multe oale uriașe.

Mi-ar plăcea să văd totul în funcțiune, dar Joyce trebuie să aștepte ultimul credit, pentru a putea începe cu o sărbătoare impresionantă și o ofertă bogată de preparate. Sunt convinsă că va reuși să facă din acest local din ghetou unul de succes.

Joyce ne conduce într-un spațiu mic de luat masa, care aparține tot „imperiului” ei. Două dintre nurori se ocupă de acest local. Este strâmt aici și puținele mese sunt ocupate. Gazda noastră îi roagă pe câțiva clienți să se mute, pentru a ne face loc. Domnește un mare du-te-vino, iar Joyce urmărește totul atentă, în timp ce discută cu noi.

Când vede cu câtă plăcere mănânc râde plină de mândrie și spune:

— Sunteți primii albi din restaurantul meu. Dar trebuie neapărat să mai veniți o dată, când deschid localul mare, atunci o să am mai multe să vă ofer.

La despărțire, o îmbrățișez strâns pe Joyce. În timp ce îi privesc chipul un pic obosit, îi promit că povestea vieții și succesului ei va da curaj multor oameni din Europa. I se luminează toată fața și spune:

— Mulțumesc și mai vino pe aici!

Îmi propun să o vizitez pe Joyce și localul ei de câte ori voi mai veni în Nairobi.

BERNHARD ȘI JOHN – ȘEFII BANDEI

La Jamii Bora îmi sunt prezentați cei doi bărbați tineri care se jucau, plictisiți, cu telefoanele mobile. Mă îndrept mai întâi spre Bernhard, care stă chiar lângă mine. Încă nu-mi pot imagina ce istorie se află în spatele chipului său deschis.

Începe cu o voce liniștită:

— Mă numesc Bernhard și am 28 de ani. Am următoarele de spus: Jamii Bora a intrat în viața mea când nimeni în Kenya nu avea nevoie de mine, ca să nu mai zic că nu credea nimeni în mine. S-a întâmplat în timpul tulburărilor dramatice de după alegerile din 2007–2008, tulburări pentru care, în zona noastră, sunt și eu responsabil, împreună cu John. Trebuie să știi că mereu când sunt alegeri politicienii își caută oameni care să-i sprijine și să-i aleagă. În ghetoul Kibera trăiesc sute de mii de oameni, care pot fi mobilizați cu foarte puțini bani. Aici am susținut opoziția, pentru că facem parte din neamul Luo. Împreună cu banda noastră, am fost foarte activi timp de câteva săptămâni. În timpul alegerilor, pe care le urmăream la televizor, contam pe victorie. Totul indica asta! Ni se promisese că în cazul unei victorii vom căpăta slujbe. Aceasta a fost motivația bandei noastre de 213 oameni, care puneau oamenii să voteze. În timp ce stăteam cu toții la televizor, în seara alegerilor, politicienii s-au purtat ciudat de sălbatic și de agitat

și ne-am dat seama că am fost manipulați. Victoria noastră, pe care o credeam sigură, nu a avut loc, iar speranțele noastre s-au năruit.

Am urmărit numărarea voturilor până la trei dimineața și încă mai credeam că vom câștiga. Dar când s-a constatat că ne-au păcălit, am simțit o ură neîmblânzită, ne-am adunat spontan și am mășăluit în direcția centrului. Tot ce ne stătea în cale a fost zdrobit și distrus. Am dat foc la cauciucuri și am blocat străzile.

El arată spre prietenul său.

— John era generalul bandei noastre și eu asistentul lui. Am distrus instalațiile de apă și transformatoarele pentru electricitate și ne-am îndreptat spre centrul orașului, unde se aflau secțiile de votare. Toată banda noastră a luptat împotriva poliției. Cinci dintre noi au fost împușcați. Când ne-am dat seama că nu vom putea intra în centru în noaptea aceea ne-am retras pentru discuții în ghetoul Kibera. Aici nu ne putea urmări și prinde nimeni. În zilele următoare, poliția nu a mai permis bărbatilor tineri accesul în centru și, treptat, alimentele din ghetou s-au terminat. Nu mai aveam apă și curent electric. Chiar și bărbatii tineri sufereau de foame, pentru că nu mai era nimic de organizat. De foame și de ură, într-o zi am hotărât să atacăm piața mare, unde mulți Kikuyu aveau standuri cu legume și fructe și unde vindeau pește și carne. Standurile erau construite din lemn. Planul era să vandalizăm totul și apoi să dăm foc locului, pentru ca mai târziu să luăm în posesie terenul mare, pe care să devenim proprietari. Eram convinși să asta era pedeapsa dreaptă pentru Kikuyu și pentru alegerile falsificate.

Noaptea, am atacat cu toată banda. Eram înarmați cu *panga* și pietre. Dar piața era păzită de Masai curajoși, care erau bine înarmați și care puteau lupta incredibil de bine. Am încercat să luăm locul cu asalt, dar fără succes. Nici în ziua următoare nu am reușit nimic. În a treia zi am luptat foarte dur și am dat foc pe o latură. Prin flăcări, am reușit să intrăm și am vandalizat ce am putut, înainte să ardă totul. Am hotărât să împărțim între noi terenul liber și să instalăm colibe. Dar nu aveam bani și în plus trebuia să ne ascundem de poliție. Într-o zi m-a abordat Andrew de la Jamii Bora. Mai întâi nici nu am vrut să-l ascult. Dar el venea aproape zilnic și mi-a spus: „Ascultă, Bernhard, te cunosc bine. Și eu m-am născut în Kibera și pot să-ți spun un singur lucru: ce faceți voi este rău și periculos. Furați de la oameni și le distrugeți viața. Asta nu va mai merge multă vreme și veți fi împușcați. Pot să vă ofer ceva mai bun. Veniți la Jamii Bora unde veți primi mâncare și veți împărți alimente la voi în Kibera. Cunoașteți zona asta și oamenii se tem de voi, și tocmai de aceea sunteți singurii care pot intra fără griji în ghetou. Nici poliția, nici Crucea Roșie nu pot să-i ajute pe acești oameni înfometați, pentru că se tem să intre acolo. Iar pentru voi asta ar fi o mare șansă!”

Eram încă neîncrezător, dar i-am promis să mă gândesc, căci bărbatul de la Jamii Bora era Luo, ca noi, și voia doar să împartă alimente, pentru ca femeile și copiii să aibă ceva de mâncare. John nu a vrut să se implice la început. M-a prevenit să nu părăsesc banda, căci ar putea fi o capcană și aș putea fi ucis. Dar asta poate povesti chiar el, încheie Bernhard relatarea sa.

Curioasă, mă îndrept spre John. Este ceva mai scund decât

Bernhard și pare mai tăcut. Pe cap are o căciuliță în alb și negru. Ochii lui au ceva asiatic și în primul moment mi se pare straniu. Dar când începe să vorbească sunt surprinsă de cât de blândă și moale îi este vocea.

— Mă numesc John și am 32 de ani. Înainte de a afla de Jamii Bora, viața noastră nu era deloc simplă. Din 1995 până în 2008 am fost generalul uneia dintre cele mai de temut și mai dure bande din Kibera. În acești 13 ani am dus o viață îngrozitoare. În tot acest timp nu mi-am vizitat mama. Închipuie-ți că eu, ca ultim născut, trebuia să am grijă de mama mea! Trăiam doar noaptea și nu știam niciodată ce ne rezervă viitorul. Noi, bărbații tineri din ghetou, voiam să distrugem cât mai multe lucruri pentru că eram frustrați. Eram cu adevărat periculoși și aproape toate distrugerile au fost provocate de banda noastră. Eu eram șeful. Corinne, îți spun, nu este simplu să conduci 213 criminali și să îi faci să te respecte. Toți luau droguri și era aproape imposibil să controlezi atâta violență. Când Andrew de la Jamii Bora a venit la mine, în aprilie 2008, și-a pus viața în pericol. La început nici nu voiam să-l ascult, dar el nu a renunțat. Nimic nu-l speria. Foarte bine! Astăzi mă gândesc că a fost pur și simplu planul lui Dumnezeu. Deși eram încă neîncrezător, Jamii Bora a intrat treptat în viața mea. După ce Andrew ne-a explicat lui Bernhard și mie că are nevoie de ajutorul nostru pentru a repartiza alimente în Kibera, am hotărât, după mai multe discuții, să participăm, dar numai pentru că ăsta era singurul mod de a primi o slujbă. Dar când, după câteva săptămâni, au venit la noi aceiași oameni și ne-au explicat că vor să ajute la reconstruirea pieței, oamenii din

banda noastră au simțit ură, căci noi cuceriserăm piața aia. Cinci dintre oamenii mei au fost uciși acolo. Noi eram proprietarii!

Vocea lui John devine mai sonoră, iar ochii lui asiatici mă privesc cu răceală. În acest moment îmi pot închipui cu claritate cât a fost de brutal înainte.

El relatează mai departe:

— Am discutat iar foarte mult și am purtat tratative până când ei mi-au promis că ne vor integra în piață. I-au informat pe foștii proprietari și pe cei responsabili și în cele din urmă am găsit o soluție.

Interesată, îi întreb pe amândoi cum a fost posibil să se lase atât de repede de droguri.

John mă privește foarte intens și răspunde:

— Fii atentă, Corinne, eu eram foarte grosolan și lumea se temea de mine. Dacă vrei să conduci o bandă atât de mult timp trebuie să fii mereu un model pentru ceilalți. Luam droguri când alții nici nu auziseră de așa ceva. Când îmi făceam injecții cu heroină, ceilalți abia începeau cu marijuana. Există doar două reguli. Pentru a fi respectat trebuie să fii un model, un lider, și să acționezi mereu mai dur decât ceilalți. Și trebuie să le câștigi încrederea. Am administrat banii bandei și i-am împărțit mereu echitabil, tuturor. Mulți lideri de bandă fac greșeala de a fugi cu banii. Aceștia nu au nicio șansă. După ce au trecut tulburările, am mers la Jamii Bora. Cu Andrew am discutat cum putem ajunge la bani. El ne-a explicat sistemul cu garantarea reciprocă. Firește, a vorbit numai cu mine și cu Bernhard. Nu putea vorbi cu grupul. Dar nu e mereu la fel? Când vrei ceva

trebuie să vorbești mereu cu șefii, miniștrii sau chiar cu președinții, spune el zâmbind, înainte de a povesti mai departe. Tot nu aveam cu adevărat încredere în Andrew. Era foarte greu pentru mine să merg în biroul lui. Putea fi o capcană și aș fi pierdut respectul bandei mele. Dacă nu ar fi funcționat, aș fi fost un nimeni. Dar Andrew nu m-a lăsat în pace și, în cele din urmă, din banda noastră au luat naștere trei grupuri independente de câte cinci oameni. Fiecare a garantat, în cadrul grupului, pentru ceilalți. Deși nu aveam complet încredere în tot ce se întâmpla, fiecare a reușit să economisească 5.000 de șilingi. În sfârșit, am mers cu toții la Jamii Bora. Și, într-adevăr, ei ne-au dat fiecăruia dintre noi 10.000 de șilingi! Deodată aveam 50.000 de șilingi. Era incredibil!

Pot să-mi imaginez ce efect trebuie să fi avut asupra tinerilor faptul că aveau în mână, pentru prima dată în viață, aproape 500 de euro. John povestește mai departe:

— Mai întâi am mers cu o mașină la barul nostru. Le-am spus băieților: „Oameni buni, acum sărbătorim!” Bernhard era deja în bar când Andrew a venit la noi și ne-a explicat clar că acești bani sunt gândiți pentru o afacere și nu pentru bere și droguri. Iar eu am replicat: „Nu ne interesează. Am economisit și acum am primit dublul sumei, restul este problema ta!” Atunci Andrew a spus că fiecare dintre noi va primi 20.000 de șilingi dacă vom plăti banii înapoi. Nu înțeleg de ce, dar după aia toți aveau în cap doar cei 20.000 de șilingi! Cei 10.000 din buzunar erau deodată prea puțini și, în orice caz, cu dublul acestei sume se poate bea și mai bine. Ne-am gândit imediat cum ne-am putea plasa banii astfel încât să ajungem cât mai repede la

20.000. Ne înnebunea complet gândul. Firește, inițial voiam doar banii, nu să muncim cu adevărat. Am discutat în grup și am hotărât să confecționăm cufere de metal. Oricine are nevoie de ele în colibe. Se închid bine, iar hainele sau alimentele sunt protejate astfel de ploaie. Așa că am cumpărat cu banii materialele și am început munca. Doar 36 de membri ai bandei noastre au îndrăznit să participe. Ceilalți încă se temeau că vor fi împușcați de poliție din cauza faptelor lor sau pur și simplu nu voiau să se lase de droguri. Când apăream împreună, chiar și grupul nostru mic inspira încă spaimă și teroare. Nimeni nu credea că vrem cu adevărat să muncim. Corinne, crede-mă, chiar nu era ușor pentru cineva să aibă încredere în noi, căci ce făcusem era atât de rău încât nici nu se poate vorbi despre asta. Nu se mai poate repara ce s-a întâmplat, atât de brutali eram. Chipurile noastre nu erau la acel moment atât de luminoase ca azi. Trecuse prea puțin timp. Dar munceam cu hărnicie și realizam un cufăr după altul și vindeam fiecare cufăr cu 1.500 de șilingi. Din aprilie 2008, am construit o adevărată afacere. Eu însumi nu mă recunoșteam când mă priveam în oglindă. Ridurile și cearcănele îmi dispăruseră. Nici polițistul zonei, care ne cunoștea și știa cât de răi fuseserăm, nu putea înțelege cum de ne schimbasem în bine. Am vorbit deschis cu el. Mulți oameni nu voiau să creadă că datorăm acest lucru companiei Jamii Bora. Ei bine, astăzi suntem oameni de afaceri cinstiți! În august am reușit să plătim înapoi creditele primite în aprilie și atunci am primit într-adevăr 20.000 de șilingi! Cu asta a dispărut și ultimul rest de neîncredere. Închipuie-ți, astăzi Bernhard și cu mine avem fiecare un credit de 150.000 de șilingi

(1.500 de euro), căci mulți oameni ne dau comenzi. Construim pubele de tablă și burlane de scurgere a apei, iar afacerea merge bine. Da, pot să spun că sunt fericit. Am căutat-o chiar și pe fosta mea prietenă și am găsit-o. În 2004 mi-a dăruit un fiu. Mi-au trebuit trei luni ca s-o conving că am devenit un alt om, înainte să fim din nou împreună. Între timp, ni s-a mai născut o fetiță. În iulie 2008, adică la patru luni după ce am ajuns la Jamii Bora, mi-am vizitat din nou mama, după 13 ani. Pentru ea a fost extrem de greu când și-a pierdut mezinul. Doar din ziare și de la jurnaliști afla cât de rău este fiul ei. I s-a profețit că mă va mai vedea doar mort. Așa că era nemaipomenit de fericită că mă întorsesem, l-am mărturisit totul și a plâns trei zile. Apoi am început să-i povestesc despre Jamii Bora și ea a spus imediat: „John, arată-mi pe acest Jamii Bora. Vreau să-l cunosc. Are o influență atât de bună asupra ta!”

Toți cei de față râd când John povestește această anecdotă, îl întreb dacă relația cu mama este mai bună acum și el răspunde imediat:

— Da, firește, astăzi o sun zilnic pe mama. Nu se mai poate fără cel puțin un telefon pe zi. Mama este foarte mândră de mine! Pot să spun că Jamii Bora nu doar mi-a schimbat viața, ci mi-a și salvat-o!

La sfârșit aș vrea să știu de la John dacă nu se teme că va recidiva. Râde și spune energic:

— Nu, imposibil! Azi sunt fericit, pe atunci acest cuvânt nu exista pentru mine. Locuiesc în apropiere de Kibera și când vin acasă cineva îmi spune tati. Asta este fericirea absolută!

John tocmai și-a încheiat ultima frază când observ o ușoară

neliniște în cameră. A intrat Ingrid Munro, femeia care a pus totul pe roate și care este numită de către toți, cu drag, mama Ingrid. Are un aspect uimitor de modest. Părul lung și alb este prins pe ceafa și îi pune în evidență ochii limpezi, treji și albaștri. Imediat după ce ne salutăm ea începe să relateze, cu o voce ușor răgușită, despre timpurile de început. Povestește relaxată și cu multe anecdote care, în ciuda tragismului pe care-l ascund, ne fac să râdem. Astfel, suedeza ne spune că la 69 de ani ar fi trebuit să fie la pensie, dar fostele cerșetoare nu o lasă să se odihnească și sunt de părere că „O mamă nu poate ieși la pensie, ce ne facem fără Ingrid?”

— Dar între timp am construit această organizație, astfel încât mulți oameni tineri îmi pot îndeplini munca. Nu mai este ca la început, când eram numite „clubul cerșetorelor”. Totul a început cu 50 de femei de pe stradă. La început primeam eu personal banii și seara, în pat, scriam și notam totul, zâmbește Ingrid.

— Da, aceste femei formează nucleul marii instituții de micro finanțare de azi din Kenya și probabil cea mai cunoscută de acest fel din lume. Lor trebuie să le mulțumim, nu mie, căci ele au muncit pentru asta. Eu doar am arătat drumul, le-am motivat și le-am însoțit. Nu ne-am temut niciodată de probleme sau de munca grea, chiar dacă mulți ne considerau nebune. La noi primesc credit și hoții, prostituatele și cerșetorii, căci toți sunt oameni, trebuie să hrănească copii și au dreptul să iasă din sărăcie. Nu sunt așa pentru că au vrut asta. Nimeni nu se naște hoț sau prostituată. Toți vor să supraviețuiască, ca acești doi tineri,

John și Bernhard. Erau adevărați huligani, iar azi sunt cetățeni minunați. Dar începuturile au fost grele și ne mergea prost. Multe dintre femei erau deseori bete și când trebuia discutat ceva vorbeau toate în același timp, nedisciplinat. Da, le cunosc pe fiecare personal și am trăit multe împreună cu ele, spune Ingrid și râde.

— Dar motivul pentru care am venit, de fapt, în contact cu aceste femei a fost un băiețel de 7 ani de pe stradă. A venit grav rănit la mine și la soțul meu. A rămas cu noi și l-am adoptat. Dar se întorcea mereu pe stradă, pentru că voia să-l caute pe fratele lui mai mic. Astfel, m-am întâlnit deseori cu femeile de pe stradă. Le-am cunoscut treptat, dar era greu să ai acces la ele și să le câștigi încrederea. Fără acest băiat nu aș fi reușit niciodată. Abia după mai mulți ani i-am găsit fratele, care fusese trimis la pușcărie la numai 4 ani, incredibil! A început un proces îndelungat, până când a fost eliberat și l-am putut adopta și pe el. Acest băiat era incredibil de recunoscător că a căpătat o mamă, după toți anii de închisoare. Căci fiecare copil își dorește o mamă, indiferent dacă ea este albă, neagră, slabă sau grasă. Principalul este să aibă o mamă care îl poate iubi, încheie Ingrid scurta ei povestire, înainte să-și ia rămas bun de la noi pentru că trebuie să cerceteze un alt proiect Jamii Bora, peste câteva ore.

Îi mulțumesc din inimă acestei femei generoase, care, în opinia mea, ar merita să primească premiul Nobel.

KAPUTIEI TOWN – O MINUNE AFRICANĂ

Suntem în drum spre Kaputiei Town, o mică așezare unică. Acolo locuiesc foste cerșetoare, femei de pe stradă, prostituate sau pur și simplu oameni foarte săraci, din diferite ghetouri. Cel mai minunat lucru este că toți au reușit să scape de sărăcie și azi își pot permite o casă proprie, de 50 de metri pătrați, cu trei camere, cu baie, apă curentă și electricitate. Din nou, această poveste pare un basm și sunt curioasă ce voi vedea acolo.

Când lăsăm în urmă Nairobi, peisajul devine mai larg, mai deschis și mai frumos. Mergem în direcția regiunii Masai. Văd deja primii păstori care traversează țara cu turmele lor de vaci. Inima mi se deschide și simt că Africa e în mine. Trecem cu mașina pe lângă sute de cămile. N-am văzut niciodată atât de multe la un loc. Contrastul cu agitația din Nairobi, la care am fost expusă timp de câteva săptămâni, îmi prinde extrem de bine. În depărtare strălucește acoperișul plat, acoperit de zăpadă, al muntelui Kilimandjaro. Când îl văd, mi se umezesc palmele și inima începe să-mi bată mai repede. Involuntar, mă gândesc la anul 2003, când am urcat pe acest munte. Când îl văd atât de maiestuos în fața mea, aproape că nu-mi vine să cred că am fost acolo sus. Nu voi uita niciodată acea aventură. Dar efortul a fost foarte intens. A fost, de altfel, și singura dată în viața mea când m-am întrebat, în timpul urcușului, de ce fac una ca asta. Firește că după câteva zile eram mândră de realizarea mea. În plus, această experiență mă ajută mereu să fac față altor provocări, de pildă celor din timpul drumeției prin

semideșertul din nordul Namibiei.

Gândurile îmi sunt întrerupte când, după două ore, părăsim strada și mașina începe să salte pe un drum prăfos. De jur-împrejur se văd doar ierburi. De aici și până la nou construita așezare Kaputiei Town suntem învăluiți într-un nor de praf. Curând văd primele case. Casele de cărămidă se înșiră unele după altele și sunt prevăzute, toate, cu acoperișuri de șindrilă.

Când cobor din mașină suflă un vânt puternic și cald. Suntem așteptați de câteva femei, care ne îmbrățișează pe toți în timp ce se prezintă. Un bărbat Masai ne salută și el. Este greu să înțelegem totul, căci vântul duce cuvintele departe și nu pot să-mi țin urechea direct în fața lui Mzee, cum sunt numite aici persoanele în vârstă respectate. Din câte pot să-mi dau seama, bărbatul este un fel de conducător. Are haine gri, iar o pălărie verde îi încadrează chipul nobil și frumos. Ochii mă privesc liniștiți și plini de interes, în timp ce-mi arată cu toiagul în diferite direcții. Îmi explică:

— Acolo va fi administrația, mai departe sus este țeava pentru apă și acolo în spate se află școala primară.

După o scurtă pauză continuă:

— Aici trăiesc deja 150 de familii, în total 600 de oameni. Când toate casele și toată infrastructura vor fi gata, aici vor locui 2 000 de familii.

În timpul relatării sale mă salută o femeie Masai. Poartă bijuterii de gât tradiționale și câteva brățări, precum și o pânză colorată peste umeri. Femeile prezente ascultă cu atenție și domnește o atmosferă plăcută. Toți cei de aici provin din grupuri etnice diferite și trăiesc împreună ca o mare familie.

Pentru locuitori, străinii care se interesează de comunitatea lor par să fie o variație binevenită, căci ei sunt mândri că pot locui aici.

Aflu că trebuie îndeplinite anumite criterii înainte ca ei să fie luați în considerare pentru a primi o casă. Toți trebuie să provină din ghetouri și să fie în stare să plătească înapoi creditele, din propriile venituri. În plus, trebuie să economisească ceva capital propriu. O casă cu trei camere, cu toaletă și duș, apă curentă și câteva ore de electricitate pe zi costă, nemobilată, 150.000 de șilingi, adică aproximativ 1.500 de euro. Este foarte ieftină, dar pentru acești oameni înseamnă că trebuie să economisească în mod disciplinat. Pentru credit se cer și anumite dobânzi și el trebuie plătit în 10 sau 15 ani. Când îmi amintesc de poveștile în care femeile aveau nevoie de un an și jumătate pentru a strânge 35 de euro sunt foarte curioasă să aflu cum au reușit acești foști cerșetori și aceste femei de pe stradă. Pe de altă parte, cei care în ghetouri aveau un acoperiș deasupra capului trebuiau să plătească chirie proprietarilor, iar coliba de tablă nu avea să le aparțină niciodată. În plus, se știe că prețul pe metru pătrat este uneori mai mare în ghetouri decât în alte zone de locuit.

TREI PEȘTI – PIATRA DE TEMELIE PENTRU CASA LUI CLARIS

Mi se spune să vizitez magazinul lui Claris. Ea face parte încă de la început din proiectul care a fost inițiat pe vremuri cu 50 de cerșetore. Claris este o femeie corpolentă și are, după estimările mele, în jur de 50 de ani. Are un chip rotund, cu păr creț și scurt, și ochi destul de duri, în care se oglindește o viață grea, plină de dificultăți. Magazinul ei provizoriu se află într-o locuință, căci supermarketul planificat nu este construit încă. Ea vinde în camera din față, iar cea din spate este folosită ca depozit. Magazinul este bine aprovizionat cu marfa. În spatele tejghelei de lemn se află un raft cu pastă de dinți Colgate, periuțe de dinți, diferite săpunuri, vaselină, deodorante și detergent, și există chiar și tampoane pentru femeile moderne. În raftul de alături sunt ordonate sticle de ulei, pachete cu mălai, orez, biscuiți și chibrituri, în cantități mari. În fața tejghelei văd și miros pești mici uscați într-un sac de iută, pe care stă o conservă goală, care servește drept unitate de măsură. Alături se află fasole, roșii, ceapă și cartofi. Varza se află în partea din spate a magazinului, unde este mai răcoare.

Îmi amintesc, desigur, de vremea petrecută în Barsaloi. În timpul celor patru ani petrecuți la Samburu amenajasem și eu un magazin. Pe atunci era primul și singurul magazin din zonă și vindeam lucruri asemănătoare celor de la Claris. Zilnic trebuia să cântăresc cu mâna sute de kilograme de mălai și de zahăr, căci marfa nu era împachetată, cum este azi. Periuțe și

pastă de dinți nu aveam, căci la Samburu dinții se curăță cu un bețișor special. Dinții lor uimitor de albi sunt astfel datorită acestui tip de îngrijire. Iar femeile din Barsaloi nu ar fi avut ce face cu tampoanele. Dar azi probabil lucrurile stau altfel.

Claris explică, mândră:

— Azi fiii mei și cu mine trăim bine din această afacere. Îi datorez totul lui Ingrid. După 15 ani petrecuți pe stradă, ea m-a motivat să economisesc bani pentru ca mai târziu să-mi poată da un mic credit. A crezut mereu în mine. Am început singură prima mea afacere, cu trei pești prăjiți, pe care i-am tăiat bucăți mici și i-am vândut. Și uite ce am realizat între timp!

Cu o mișcare largă a brațului, îmi arată magazinul și completează:

— Și asta nu este deloc totul. Sunt foarte fericită și am o casă splendidă, pe care o să ți-o arăt acum. Acolo îți voi povesti cum am cunoscut-o pe mama Ingrid și ce s-a întâmplat după aceea.

Casa ei este frumoasă și curată, cu mobilă tapițată, o masă cu scaune și o vitrină de lemn. Toate obiectele sunt împodobite cu mileuri croșetate mici, albe sau roz. Ne așezăm în sufragerie. Mzee stă în fața mea. Femeile cântă, bat din palme și laudă Jamii Bora, după care Claris începe să povestească:

— Corinne, eram căsătorită cu un bărbat care m-a alungat pentru că îi nășteam doar băieți. Cinci băieți era prea mult. Băieții nu aduc un preț de nuntă, ei doar costă. M-a alungat din casă cu tot cu copii și am ajuns în Nairobi. El s-a căsătorit cu o femeie tânără. Pe atunci mi-am zis: „Clariss, acum poți să și mori, atât de îngrozitoare este viața pe stradă.” Eram cam 50 de femei care ne luptam pentru supraviețuire pe străzi, toate cu

copii, și asta a durat mulți ani. Într-o zi a venit o femeie albă, Ingrid, și ne-a dat bani. O dată 50 de șilingi, altădată 100. De fiecare dată când ne vizita eram bucuroase, căci asta însemna bani, iar banii însemnau mâncare. Era însoțită mereu de un mic copil de pe stradă, adoptat, căruia îi era dor de prietenii lui. Datorită acestui copil am venit în contact cu ea. Pe atunci, niciuna dintre noi, cerșetoarele, nu înțelegeam engleză, era important doar că ea ne dădea bani. După mai multe săptămâni a apărut cu altă femeie care traducea pentru noi în kiswahili. Ingrid a explicat că nu se mai poate continua așa. Ne dădea bani luni, iar miercuri nu mai aveam nimic. Într-o zi se va întoarce în țară și atunci nu va mai veni nimeni să aibă grijă de noi. Trebuia neapărat să ne schimbăm viața. I-am răspuns: „Cum să ne schimbăm viața, când nu avem nimic? Nu avem bani. Nu avem casă. Nu avem nimic în afară de strada pe care stăm și unde putem cere oamenilor să ne dea niște bani, câțiva șilingi!” Dar Ingrid era convinsă că există o cale de a renunța la stradă. A zis că se va gândi la asta. După un timp ne-a explicat că avea să vină un camion care urma să ne ducă în Soweto. „În Soweto?”, am întrebat noi. „Unde este Soweto și ce să facem acolo, dacă nu există case?” Iar ea a răspuns: „Nu aveți de ales, guvernul nu vă va mai tolera mult timp pe stradă. Va veni o vizită la nivel înalt la Nairobi și nu vrea să mai vadă cerșetori. Cine nu pleacă de bună voie este trimis în pușcărie. Veți locui toate într-un cort.” Dar noi, mamele de pe stradă, eram neîncrezătoare și ne-am gândit că poate vrea să ne înece în râu. Camionul a venit într-adevăr și ni s-a spus că ajungem la închisoare dacă nu ne urcăm. În Soweto am locuit toate

împreună cu copiii într-un cort mare, alb. Dar trebuie să știi că veneam de pe stradă, așa că toate eram foarte grosolane și nedisciplinate. Ne certam și ne băteam sub ochii copiilor noștri. După aproximativ două săptămâni, Ingrid a decis că nu mai poate continua așa. A găsit pentru fiecare dintre noi un adăpost. Am primit colibe și fiecare aveam un pat și o pătură. Dar ea a spus că și noi trebuie să întreprindem ceva. „Fiecare dintre voi are cu siguranță o posibilitate, un talent, prin care poate câștiga bani”, era convinsă Ingrid. I-am spus: „Vin din zona lacului Victoria și știu totul despre pești.” Mi-a dat niște bani și am început cu primii trei pești prăjiți. Ingrid mi-a cerut să pun deoparte zilnic niște bani și i-i dau la sfârșitul săptămânii, ca să-i păstreze ea. Dacă voi putea face asta un timp, cu consecvență, ea îmi va da dublul sumei. Nu am crezut asta, dar am strâns bani, deși era foarte greu ca din puținul câștigat să pun ceva deoparte. După un an strânsesem 1.000 de șilingi și am primit dublul sumei. Eram incredibil de fericită. Am cumpărat mai mulți pești și i-am prăjit. Copiii mei aveau în sfârșit destul *ugali* de mâncare. După un alt an pusesem deja deoparte 2.000 de șilingi și am primit pentru ei 5.000, iar ceva mai târziu am putut primi un credit de 10.000 de șilingi. Corinne, îți spun, mi s-a părut un vis să am așa mulți bani în mână. Sigur că trebuia să plătesc înapoi mai mult, dar datorită ofertei mai mari banii veneau mai repede înapoi. Mi-a venit ideea să construiesc un magazin, și cu următorul credit am închiriat și am amenajat o tarabă la piață. Afacerea a mers bine și veneau din ce în ce mai mulți oameni să vorbească cu mine despre secretul succesului meu. Am dat interviuri și mi-am povestit viața. Dar ceva nu i-a

mai plăcut proprietarului magazinului și, brusc, m-a alungat de acolo. Era probabil invidios și credea că voi face mulți bani. Așa că am prăjit și am vândut iar pești pe stradă, dar voiam mai mult și mă rugam: „Doamne Dumnezeule, te rog, ajută-mă să capăt propria mea casă și să am propriul meu magazin. Te rog, Doamne, n-o uita pe Claris!” Într-adevăr, am reușit până la treapta de credit de 150.000 de șilingi (1.500 de euro). Așa că am putut cumpăra patru terenuri mici, cu căsuțe de piatră. Cu următorul credit am amenajat în două căsuțe un mic restaurant de pește, cu *ugali*, legume și sucuri. Azi unul dintre fiii mei conduce acest restaurant, căci este manager. Un alt fiu a deschis un magazin de telefoane mobile, iar pe alt băiat l-am trimis la un curs de croitorie. Al cincilea fiu se ocupă, la piață, de o agenție de forță de muncă pentru femei de serviciu. Nici copiii mei, nici eu nu am mers la școală și totuși toți suntem astăzi oameni de afaceri de succes. Da, așa am putut, în decursul ultimilor zece ani, să primesc din ce în ce mai mulți bani până când, în sfârșit, mi-am putut permite să cumpăr această casă, spune ea cu mândrie. Băiatul care a devenit croitor lucrează azi la mine în magazin. Când are timp dă lecții de croitorie în atelier. Vrem să oferim și altora ceva din norocul nostru. Crede-mă, Corinne, când merg azi în locurile de unde am venit, oamenii mă salută cu respect și se întreabă: „Ce s-a întâmplat cu Claris?” Ei nu înțeleg cum am putut deveni așa bogată. Nici eu nu înțeleg și mă gândesc uneori dacă sunt eu cu adevărat, Claris de pe stradă?

Râde din toată inima și râdem și noi împreună cu ea.

Este într-adevăr o poveste incredibilă, care, datorită modului

nostim de a istorisi al lui Claris, ne deschide inima. Curajul ei este realmente contagios. Ea adaugă:

— Când merg la oamenii aceștia de la țară, îi invit să bea ceai cu mine. Vin toți și în timp ce le explic în detaliu toată povestea, ei mă tratează de parcă aș fi o ministreasă!

Din nou râdem cu toții din inimă.

— Unii călătoresc chiar până aici pentru a vedea cu ochii lor casa mea mare, pentru că altfel nu cred. Se miră de mobila mea, iar eu stau aici și le spun: „Da, oameni buni, asta este casa mea – casa pe care am construit-o fără bărbat! Casa lui Claris!”

Mzee dă din cap și râde, în timp ce toate femeile încep să bată din palme.

— Am încercat să motivez cât mai mulți oameni de la lacul Victoria să vină la Jamii Bora. Dar sediul este prea departe pentru mulți dintre ei. Așa că am vorbit cu Ingrid, și acum există și acolo o filială Jamii Bora – iar asta datorită mie! Sunt foarte fericită, uneori călătoresc acolo și le povestesc din nou istoria mea, pentru a face curaj și altora. Este minunat ce am putut face cu viața mea datorită acestei organizații. Nici măcar fiilor mei nu le vine să creadă uneori și se roagă, în continuare, ca Dumnezeu să aibă grijă de noi. La sfârșit mai vreau să spun un singur lucru: vreau și eu ca de acum înainte să ajut și să dăruiesc. Când văd acasă, în Rift Valley, copii sau bătrâni înfometați le dau mălai, căci nu am uitat niciodată timpurile în care trebuia să fac economii. În acest fel îi mulțumesc lui Dumnezeu că eu, Claris, am reușit să plec de pe stradă. Și încă ceva: dacă soțul meu nu m-ar fi alungat de acasă, nu aș fi avut niciodată această experiență extraordinară. Sunt bogată și toți

copiii mei au ajuns cineva. Pot să spun că sunt fericită. Dumnezeu s-o binecuvânteze pe mama Ingrid și Jamii Bora, ca să ajute și mai mulți oameni.

Cântând și bătând din palme cu bucurie, toate ne însoțesc spre casa unei alte partenere de interviu.

CUM S-A LĂSAT JANE DE PROSTITUȚIE

Jane are un tricou roșu de sport peste fustă, iar părul des îi crește în toate direcțiile. Este tânără, iar zâmbetul ei este deschis și pornește din inimă. Peste frunte se întinde, până la șaua nasului, o cicatrice. Când nu vorbește, cicatricea este foarte vizibilă. Dar când începe să povestească ceva, cu ochii strălucitori și cu un râs debordant, cicatricea nu prea se mai vede. Casa lui Jane seamănă cu cea a lui Claris, doar amenajarea iese mai mult în evidență. Culoarea roz este omniprezentă. Peste tot pe mobilă se află păturici roz, iar pe pereți atârnă pânze brodate cu alb. Într-un colț se află o mașină de cusut modernă.

Toți ne așezăm pe scaune tapițate în jurul mesei și ascultăm povestea lui Jane. Sunt uimită de cât de deschis vorbesc femeile despre viața lor. Nici măcar prezența bătrânului Mzee Masai nu le împiedică. Se pare că aici nimeni nu are de ce să se rușineze.

Jane începe:

— La 18 ani m-am căsătorit în mod tradițional în Nakuru. La 19 ani am născut primul copil – o fetiță. După un an am rămas din nou însărcinată. La un moment dat am fost chemată la

mama mea, care era grav bolnavă și avea nevoie de ajutor la muncă. Am adus pe lume al doilea copil la ea acasă, iar după o săptămână mama a murit. A trebuit să organizez înmormântarea înainte să mă pot întoarce înapoi acasă, la soțul meu, cu cei doi copii. Când am intrat în casă, am avut parte de un șoc imens. Soțul meu se căsătorise, în absența mea, cu altă femeie, și o adusese în casă. Am încercat să mă înțeleg cu a doua soție, dar ea s-a purtat urât cu mine și cu copiii mei. După o lună și jumătate mi-am luat bebelușul și fetița și am plecat la Nairobi, unde am ajuns în ghetoul Mathare. Bineînțeles că având doi copii mici nu am putut găsi nicio slujbă. Nimeni nu voia să-mi dea de lucru și de aceea nu mi-a rămas altceva de făcut decât să-mi vând corpul. Multe mame tinere sunt constrânse să supraviețuiască în felul acesta. M-am alăturat unui grup de 205 femei și am fondat o afacere cu sex bine organizată, pentru a ne hrăni copiii. Am trăit cu alte cinci femei într-o colibă și ne-am sprijinit unele pe altele. Viața aceea nu era ușoară, dar măcar câștigam ceva. Am muncit așa din 1995 până în 1998, chiar și când am rămas însărcinată. Fără muncă nu există mâncare. În 1998, Jamii Bora a deschis o filială în ghetoul Mathare, și într-o zi a venit la noi o motivatoare și ne-a povestit despre organizație. Ea susținea că, dacă avem puțină voință, ne putem schimba situația. Dar noi nu am acceptat-o și în perioada următoare am evitat să vorbim cu ea. Însă ea era foarte încăpățânată și nu a renunțat. Ne lăuda mereu că suntem mame bune și că acela era singurul motiv pentru care duceam viața aia. Nu ne judeca, ci voia, dimpotrivă, să ne ajute. În plus, ne-a explicat întruna cât de periculoasă și riscantă este ocupația

noastră. Multe femei din grupul nostru erau circumcise, lucru care îngreunează sexul. După câteva luni în care a venit neîncetat la noi, am fost de acord și i-am spus: „Bine, arată-ne calea, cum ne poți ajuta?” Și atunci am auzit pentru prima dată de mama Ingrid, femeia albă căreia urma să îi ceară sfatul.

În timp ce Jane povestește, mă uimește strălucirea de pe chipul ei. Povestește totul foarte relaxată și deschisă și, în plus, fără să-și plângă de milă. Și celelalte femei ascultă cu interes, ca înainte, la Claris.

Jane continuă:

— Înainte ca motivatoarea să plece în ziua aceea ne-a întrebat pe toate dacă am învățat vreodată ceva sau dacă avem vreun talent sau știm vreun meșteșug. Dintre cele 205 mame tinere, doar șapte au spus că știu ceva, pot tunde părul, pot realiza mărgelile de sticlă sau pot coase haine. Femeia le-a liniștit pe celelalte și le-a spus: „Nu fiți invidioase, puneți tot ce aveți pe masă și noi vom împărți. În următoarele zile vin cu un răspuns.” Iar mama Ingrid a decis să dea un credit grupului nostru, pentru a putea închiria un spațiu, a cumpăra două mașini de cusut și materialul necesar pentru un atelier de croitorie, pentru realizarea mărgelilor și pentru articole de frizerie. Cele care știau ceva le învățau pe celelalte femei. În timpul cursurilor a venit la noi un *trainer* și ne-a explicat cum puteam economisi bani. Este greu când trebuie să înveți abia ca adult să pui ceva deoparte din puținii bani pe care-i câștigi. Până atunci trăiam și munceam doar pentru ziua curentă și învățasem să economisim doar pentru un mâine mai bun. A fost foarte, foarte greu. Dintre cele 205 mame, doar 95 au

participat la proiect. Celelalte nu au vrut să meargă pe drumul dur, care presupune disciplină, al muncii și economisirii. Eu am început în 1999. Mai întâi m-am informat într-un magazin cât costă cea mai ieftină mașină de cusut. Costa 4.000 de șilingi. Adică trebuia să strâng 2.000 pentru a o putea cumpăra. Am economisit bani un an și o lună și am strâns 2.100 de șilingi. Am cumpărat o mașină de cusut cu pedală și din restul de bani trei rochii second hand. Acasă am croit din cele trei rochii șase fuste de fetiță și le-am vândut cu câte 150 de șilingi fiecare. Aveam, așadar, 900 de șilingi în buzunar și o mașină de cusut proprie. Eram foarte mândră. Încă mai trăiam cu copiii în ghetoul Mathare, în coliba noastră aproape nemobilată. Am strâns următorii bani pentru un pat cu saltea și ustensile de gătit, ca să facem mâncare acasă. Era mai bine, dar nu grozav, pentru că în timpul ploilor apa intra în colibă. Asta m-a ambiționat să muncesc și mai mult. Am continuat să cos și cu următorul credit am început să fac și bijuterii, care se vindeau foarte bine. Astfel am muncit din ce în ce mai mult și am primit credite mai mari. Acum sunt deja la treapta 13 și pot primi credit de 600.000 de șilingi. Îmi permit casa asta frumoasă din 2002, iar copiii mei mai mari – acum am patru – merg la școală. Da, totul a început acum 11 ani cu un credit de 4.000 de șilingi, spune ea strălucitoare și veselă.

Mi se pare admirabil că această femeie a reușit, în ciuda tuturor circumstanțelor potrivnice, să crească în decurs de 11 ani de la 40 de euro la 6.000 de euro.

— Știți, continuă Jane, Dumnezeu a adus-o pe mama Ingrid în Kenya. Știm acum că nu suntem săraci și ignoranți. Doar că

Înainte nu eram învățați și școliți. Acum am primit cunoașterea și știința, de restul ne ocupăm noi. Vezi cum s-a schimbat complet viața mea. Azi sunt mama a doi băieți și două fete de care sunt mândră. Ei mă iubesc și eu îi iubesc pe ei. Sper într-un viitor bun pentru ei și de aceea am avut curajul să-mi fac testul HIV. Sunt seropozitivă, dar nu-mi fac griji pentru asta. Am obținut atâtea, acum mă pot hrăni bine și mă feresc de stres. Căci stresul poate declanșa boala. Toți știu despre cum era viața mea înainte și despre boala mea și mă acceptă așa cum sunt, spune ea veselă. Râsul ei este atât de molipsitor încât râdem toate, deși tema este serioasă.

Jane continuă:

— Mai demult voiam să devin medic, dar din păcate nu s-a putut. Însă azi sunt chiar mai mult, căci am grijă de oameni seropozitivi, le explic fetelor tinere ce este boala și le previn în privința infectării. Ofer cursuri de croitorie gratis, pentru fete. Înainte să strâng banii pentru această casă, i-am promis lui Dumnezeu, în rugăciunile mele, că dacă voi reuși să părăsesc ghetoul voi lua în grijă două fete și le voi educa. Când am primit casa și am putut să-mi permit și mașini de cusut electrice noi, mi-am ținut promisiunea. Între timp, aceste două fete au încheiat cu succes cursul și acum mă ocup de o fată Masai. Fiica mea cea mare va avea în curând 18 ani și sunt mândră că poate încheia gimnaziul. Poate va deveni medic sau altceva. Așa că visele continuă să existe în casa asta.

La întrebarea mea dacă ea însăși mai are vise îmi răspunde plină de viață:

— Da, sigur că da, foarte multe. În primul rând, îmi doresc o

mașină frumoasă, pe care să o pot parca în fața casei.

După ce toate râsetele noastre se liniștesc, ea completează, cu seriozitate:

— În orice caz, vreau să reușesc să plătesc creditul pentru casă. Iar cel mai mare vis al meu este să trăiesc să-mi văd nepoții. Totuși nu vreau ca fiicele mele să rămână însărcinate la fel de devreme ca mine. Trebuie mai întâi să-și termine studiile și abia apoi să aibă copii. Aș vrea să trăiesc până atunci și să nu părăsesc acest pământ la fel de devreme ca mama mea. Îmi doresc ca Dumnezeu să o fi lăsat în viață mai mult, ca să poată vedea ce am ajuns. Cu siguranță ar fi fost foarte mândră.

Din nou, toate o aplaudăm. O admir pe Jane pentru firea ei optimistă și relaxată. Ea pune pe masa din sufragerie câteva coliere din mărgele de sticlă, făcute de ea, bate din palme și strigă:

— Așa, magazinul este deschis!

Klaus și cu mine căutăm, desigur, câteva bijuterii. Când spun că vreau să iau un colier pentru fiica mea vor toate să știe câți ani are și câți copii am în total. Când le spun că am o singură fiică se declanșează o veselie generală. „O, doar o fiică!” Scot fotografii din geantă, ca să le-o arăt. Femeile se apleacă peste fotografie și spun:

— O, este frumoasă! Dar de ce este așa de maro, de parcă ar fi pe jumătate africană?

Le arăt și celelalte fotografii, cu fostul meu soț și familia lui, precum și cu *manyata* mea și le povestesc despre viața mea de atunci. Toate vorbesc în același timp, surescitate. Mzee mă privește și râde când ține în mână fotografiile.

Jane spune tare:

— Trebuie neapărat să o aduci pe fiica ta în vizită. Vă invit să sărbătorim în casa mea frumoasă. Vezi, am chiar și apă și toaletă. Trebuie să veniți neapărat, sunteți kenyene.

Aduce o carte de oaspeți și ne scriem numele în ea. Bărbatul Masai se ridică în picioare și ne roagă să-l urmăm. Ieșim afară, în soarele arzător. În spatele casei, el ne roagă să plantăm un copac, într-un fel de grădină. Totul este pregătit deja, și Klaus și cu mine trebuie doar să mai scriem, fiecare, ceva frumos pe o mică tăbliță de lemn, care va sta apoi lângă copac.

În timp ce săpăm groapa, femeile cântă și bat din palme pentru noi. Domnește o atmosferă festivă și mă simt onorată că am voie să plantez un copac aici, în această așezare specială, la acești oameni fantastici, un copac care va purta numele meu.

Când părăsim din nou Kaputiei Town, în direcția Nairobi, observăm că s-au încheiat orele la școală și comuna parcă se trezește la viață. Câteva zeci de copii în uniforme de școală colorate merg spre casele lor.

În timpul drumului cu mașina mă gândesc mereu cu mult respect la Ingrid Munro, această femeie minunată, care a făcut atâtea lucruri bune. Și tot cu admirație mă gândesc la toți oamenii care s-au smuls din mizerie cu o energie uriașă, cu multă disciplină și multă poftă de viață.

Peste cinci luni vizităm din nou Kaputiei Town, fără să fi spus nimănui că vom reveni. Vrem să le facem o surpriză și sper că le voi revedea cel puțin pe Jane și Claris. Mașina noastră oprește în fața magazinului lui Claris și lasă în urmă, în această regiune uscată, un nor de praf uriaș. Totul este liniștit și parcă

aproape mort. Dar apariția noastră trezește curând curiozitatea și treptat se adună câțiva locuitori; nu-i cunosc pe toți. În magazinul lui Claris îl întâlnesc pe unul dintre fiii ei. Imediat dă un telefon și apoi apare Claris, alergând spre noi. Cu brațele deschise și un zâmbet larg pe fața ei rotundă, ea spune:

— Nu se poate, Corinne, te-ai întors într-adevăr la noi? Dumnezeu să te binecuvânteze!

Mă îmbrățișează ca pe o fiică regăsită. Este o adevărată bucurie, care mă mișcă profund. Acești oameni sunt atât de recunoscători pentru norocul lor și vor ca toți să se împărtășească din el.

— Klaus, Corinne, prieteni, veniți, mergem la mine acasă și bem ceai.

Claris îl trimite pe un băiat la Jane, care vine la scurt timp. De data asta are o coafură splendidă, aparent realizată cu o meșă. Și ochii îi strălucesc când ne vede pe mine și pe Klaus. Ne îmbrățișăm și ne sărutăm, și imediat sunt întrebată:

— Corinne, unde este fiica ta Samburu? De ce nu ai adus-o cu tine?

Îi spun că am fost la tatăl ei și ea a trebuit, din păcate, să se întoarcă în Elveția. Această veste trezește un interes viu și toate vor să știe totul, cu exactitate. În timp ce Claris își etalează vesela frumoasă de duminică pe câteva tăvi splendide, mai vine o vecină care a auzit despre noi. Îi arăt fotografiile din timpul vizitei la familia mea din Barsaloi, pe care le am încă în aparatul de fotografiat. Se servesc ceai și biscuiți, râdem și stăm la povești. Ne simțim toți ca într-o mare familie, mai ales după ce apar copiii lui Jane, care dădeau o petrecere. Firește că ei

întreabă cât de mult am scris deja din povestea lor și abia așteaptă să se descopere într-o fotografie dintr-o carte adevărată.

Vizita noastră surpriză este una fericită și îi face pe toți bucuroși. Nimic nu amintește de viața grea pe care aceste femei au fost nevoite să o suporte ani de zile pe stradă. Aflu că orașul crește treptat. Au mai venit trei familii, femei singure cu mulți copii, foste prostituate sau cerșetoare. Totul arată ca o poveste – o minune africană. Dar în spatele ei e foarte multă disciplină, muncă grea, o voință puternică de a supraviețui și o profundă credință în Dumnezeu.

Când ne despărțim, îmi dau seama că nu le voi uita niciodată pe aceste femei, căci ele mi-au dat și mie multă putere și mi-au arătat că nimic nu este imposibil.

MATHARE UNITED – FOTBALIȘTII DIN GHETOU

Despre FE Mathare United, cea mai neobișnuită echipă de fotbal din Kenya, s-a relatat deja câteva ceva în media internațională, mai ales în anul 2008 când a ajuns în prima ligă și a luat titlul de campioană a Kenyei. Ce este incredibil în această poveste este că toți fotbaliștii profesioniști provin din ghetoul Mathare. Ei s-au luptat, literalmente, să iasă din mizerie. În spatele succesului se află un antrenament îndelungat, de mulți ani, disciplinat și dur. Astăzi culeg roadele acestui antrenament. Profesioniștii primesc între 100 și 300 de euro pe lună, în funcție de cât timp stau pe teren. Condiția

pentru salariul lor este, în afară de antrenamentul sportiv, o muncă socială activă, căci jucătorii sunt și modele pentru tinerii din ghetou. Asta înseamnă că după antrenament ei prestează diverse munci suplimentare, ca de pildă îngrijirea oamenilor bătrâni sau bolnavi, conferințe despre protecția împotriva SIDA sau vizite la tinerii din închisori. Uneori iau parte la lucrări de curățenie în ghetou.

Așa că nu pot fi comparați în niciun caz cu jucătorii profesioniști europeni, care au, în mare parte, contracte de milioane și după antrenament cu siguranță nu se întorc pe stradă.

FC Mathare United a fost fondat în 1994 de Bob Munro, soțul lui Ingrid Munro, un fost angajat canadian al Națiunilor Unite. Jucătorii au trecut cu toții prin proiectul MYSA (Mathare Young Sports Association), care a fost inițiat tot de el în 1987. Faptul că jucătorii de la Mathare United au fost propuși deja de două ori pentru premiul Nobel pentru pace mi-a trezit foarte mult curiozitatea. Am vrut să aflu mai multe despre acești jucători neobișnuiți și modești.

Avem o întâlnire cu Francis Kimanzi, antrenorul echipei, și suntem așteptați la ora zece pe terenul de sport.

Ne ia din nou un șofer când ajungem, căci terenul se află în apropierea unui ghetou unde nu este înțelept să mergem singuri. Părăsim cartierul nostru „elegant” și cotim, ca de atâtea ori, la următoarea intersecție în direcția centrului orașului. Indiferent de ora la care mergem pe aici cu mașina, același cerșetor îngenunchează pe picioarele sale amputate și salută strălucitor toți șoferii care trebuie să oprească scurt aici, la

intersecție. Măinile lui stau în șlapi roșii, ca să nu se murdărească atunci când adună monedele aruncate, care aterizează uneori la câțiva metri de el. Este incredibil ce strălucire are acest bărbat destul de îngrijit. Îl observ de mai multe săptămâni și de fiecare dată salută cu „Dumnezeu să te binecuvânteze” și-mi face prietenos cu mâna, indiferent dacă i se dau sau nu bani. Îl întreb pe șoferul nostru dacă știe ceva despre el. Îmi răspunde:

— Da, acest om educat, care este de fapt avocat, și-a pierdut picioarele, de la coapse în jos, în timpul unui accident de motocicletă. De câțiva ani stă la intersecția asta și este tolerat de poliție, își câștigă banii în felul acesta pentru că nu mai poate munci și nimeni nu-l ajută. Are chiar și o soție și trei copii, de care trebuie să aibă grijă.

Într-adevăr, peste două zile observ cum glumește cu drag cu fiica lui de aproximativ opt ani, care s-a oprit, pe drumul de la școală spre casă, la locul de muncă al tatălui ei, fără a se rușina de „munca lui de cerșetor”. Mă mișcă profund această scenă. Se vede încă o dată cât de multă putere poate să aibă un om, chiar dacă destinul lui este incredibil de crud. Acest bărbat pare mulțumit, ba chiar vesel, în ciuda picioarelor amputate și a gazelor de eșapament la care este expus de dimineața până seara.

La puțin timp după aceea suntem iar blocați în trafic și înaintăm foarte încet. *Matatu*, cum sunt numite aici taxiurile care adună oameni, sunt pline și trec din toate direcțiile la doar câțiva centimetri distanță de mașina noastră. Mă uit la ceas și devin agitată, căci în ritmul acesta nu vom putea ajunge la timp

la terenul de antrenament. În sfârșit ajungem pe o stradă cu trei benzi, unde traficul este dirijat de un polițist. Ne amplasăm în stânga și rulăm lent înainte. Mă folosesc de viteza mică pentru a face câteva fotografii din mașină. Steven, șoferul nostru, trece pe banda din mijloc, ca să fiu mai aproape de obiectivele fotografiate. După aproximativ 200 de metri, o polițistă încruntată se așază în fața mașinii noastre. Steven frânează, deschide geamul și începe o discuție din care nu înțelegem nimic. Steven râde ușor, ridică din umeri și arată de parcă nu ar mai înțelege lumea. Întreb ce s-a întâmplat. Polițista explică abia după mai multe insistențe:

— Trebuie să vă arestez șoferul din cauză că a depășit linia de siguranță.

Nu înțeleg deloc despre ce este vorba, căci nu există nicio linie pe stradă. Se conduce pe trei benzi, dar fără ca ele să fie marcate în vreun fel. Ca să nu mai vorbim de *matatu*, ai căror șoferi nu respectă nicio bandă. Însă nu se poate vorbi cu polițista, care explică încă o dată, energic:

— A trecut peste linie și acum va fi arestat.

Ea insistă că șoferul a depășit linia imaginară și că va fi arestat pe loc. Noi trebuie să conducem mai departe.

Nu putem conduce în acest haos; de aceea avem, în fond, un șofer. În plus, nici nu știm unde se află terenul de antrenament, încercăm să-i explicăm polițistei că este vorba de o greșală și că trebuie să ajungem în curând la o întâlnire importantă. Nu folosește la nimic. Cum nu vrem să conducem noi, ea intră brusc în mașina noastră și Steven trebuie să conducă până la secția de poliție din apropiere. Încă mai sunt convinsă că totul

se poate rezolva, căci acuzația este complet absurdă. Cum poate fi arestat cineva, în haosul acesta, din cauza unei schimbări de bandă foarte normale? Ce idee ridicolă! Șoferul nostru mă liniștește și spune că nu va dura mult și că trebuie să așteptăm în mașină. Trec câteva minute și se pare că va trebui să anulăm întâlnirea cu antrenorul. Klaus coboară din mașină și-și aprinde o țigară, ca să se liniștească, deși ne aflăm lângă sediul poliției și fumatul în public este interzis. De ceva timp amenda este foarte mare. Ceea ce pe Klaus pare să-l liniștească pe mine mă face aproape să explodez. Dar fumătorii înrăiți nu se sinchisesc de nimic în situații de stres și nici nu-și dau seama de nimic! Renunț și merg spre clădirea poliției, pentru a vedea ce se întâmplă cu șoferul nostru. Intru înăuntru și întind mâna unei femei grase și neprietenoase, care se prezintă ca funcționară șefa. Mă ignoră ostentativ și se amuză în schimb cu colega care ne-a oprit din drum. Ambele rânjesc la mine provocator, în timp ce funcționara șefă spune ironic:

— Bun venit în Kenya!

Fierb de furie, deși îmi este clar că nu asta e calea cea bună. Se pare că este vorba de mită. Mai este puțin până la sfârșitul săptămânii și doamnele vor să-și câștige, se pare, o pâine în plus. Căci nu tot timpul se plimbă pe aici „turiști albi”. Cum, în mod naiv, am amintit de întâlnirea noastră, ele știu că suntem presați de timp. Steven trebuie să se înregistreze într-un catastif. I s-a retras permisul de conducere până la încheierea tratativelor, ne explică el ușor disperat. Scoasă din fire de furie, îmi este din ce în ce mai greu să mă controlez. Totul este înscenat cu atâta răutate. Pe el îl poate costa slujba. Telefonăm

angajatorilor lui și le explicăm situația. Pentru ei se pare că nu este ceva neobișnuit. Trebuie să plătim 5.000 de șilingi pentru ca Steven să poată conduce în continuare. Pentru un șofer este vorba de foarte mulți bani. Faptul că a avut ghinionul să transporte „albi” îl va costa aproape salariul pe o lună. Klaus și cu mine adunăm banii și deodată totul se clarifică, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Ajungem la club și la locul de antrenament al echipei FE Mathare United cu ceva întârziere. Din păcate, nu am reușit încă să mă liniștesc complet. Dar dacă vrei să vii în contact cu oameni în Africa, este important să emani o aură bună. Oamenii africani sunt foarte sensibili și simt imediat când cel cu care vorbesc este neliniștit.

La club suntem trimiși pe pajiștea din față, unde-l întâlnim pe antrenor, care, ca în fiecare zi între 10 și 13, se ocupă de sportivi.

Terenul de antrenament se află în spatele unui zid înalt de piatră. Este o pajiște cu iarbă destul de înaltă, pentru că a plouat mult. Nu ai cum să nu observi cele câteva gropi mari. Lângă poarta simplă, cu plasă cusută în mai multe locuri, patru bărbați stau așezați pe o bancă mică de lemn, la soare, în timp ce pe terenul de joc aproximativ 20 de bărbați cu tricouri galbene fac diverse exerciții. Totul arată foarte modest și nimic nu indică faptul că aici se antrenează jucători din prima ligă. Întrebăm de Francis, antrenorul. De pe bancă se ridică un tip care primește, cu brațele încrucișate, scuzele noastre pentru întârziere. După câte se pare, astăzi nu e o zi bună pentru mine, îmi trece prin cap. Francis continuă să privească antrenamentul împreună cu ceilalți și noi stăm, un pic pierduți, sub soarele

dogoritor. Bărbații tineri de pe teren trag cu mingea la poartă, alternativ. Brusc, Francis arată spre bărbatul de lângă el și explică:

— Priviți-l, el este cel mai bun portar al Kenyei.

Acesta arată, la rândul lui, spre Francis și spune râzând:

— Și acesta este cel mai apreciat și mai bun antrenor de fotbal din Kenya.

Ușurată că în sfârșit a vorbit cineva, spun râzând:

— Da, de aceea suntem aici, ca să putem sta de vorbă cu cei mai buni. În plus, am stabilit interviuri cu câțiva jucători.

Din nou se așterne tăcerea. După cinci minute, Francis ne întreabă direct:

— De ce ați venit acum? Nu v-a spus nimeni că în acest moment al zilei ne antrenăm și de aceea nu avem deloc timp pentru interviuri?

Klaus spune că ora asta ne-a fost sugerată de un anume domn Jecton, cu care a vorbit în această privință. Acum ia cuvântul al treilea bărbat și se prezintă ca fiind chiar domnul Jecton. Se vorbește apoi în kiswahili și aud din când în când numele meu în combinație cu „Masai albă”. La scurt timp, antrenorul mă întreabă despre cartea mea și despre alte planuri de cărți din viitor. Ascultă cu atenție, înainte de a răspunde:

— Bine, să văd ce pot face pentru tine. Voi vorbi cu jucătorii. Dar dacă ești într-adevăr interesată de noi și de fotbalul nostru, atunci vei veni la un meci. Poimâine jucăm pe City Stadion.

El continuă apoi, spre Jecton:

— Dă-i numărul tău de mobil și discută totul cu ei.

Își ia rămas bun cu o înclinare a capului și se îndreaptă spre

jucătorii lui.

Spre deosebire de antrenor, Jecton este foarte volubil. Aflu că este șef financiar la Mathare United și că a fost el însuși fotbalist cândva. Mai vorbim puțin cu el, înainte de a ne lua rămas bun cu promisiunea că ne vom întâlni poimâine, pe stadion.

UN JOC PALPITANT

Stăm la o coadă lungă pentru a cumpăra bilete. Klaus și cu mine suntem singurii albi. Bineînțeles că lumea se uită insistent la noi și din când în când ne întreabă cu ce echipă ținem. Mathare United, vine răspunsul nostru. Se pare că suntem singurii fani ai acestui club. În sfârșit, ajungem la casa de bilete, dar în locul lor primim indicația de a cumpăra bilete VIP din partea cealaltă. Ne așezăm la altă coadă, dar mai scurtă. Aici cei mai mulți oameni sunt îmbrăcați în costume elegante. Prețul de intrare de trei euro este foarte mic. Celelalte locuri costă de trei ori mai puțin.

Pentru prima dată în viață pășesc pe un stadion de fotbal adevărat. Chiar dacă City Stadion are o capacitate de doar 15 000 de oameni, sunt totuși impresionată. Când începe meciul sunt ocupate numai aproximativ 2 500 de locuri. Tribuna noastră este însă plină. Mai târziu aflu că cei mai mulți fani ai clubului Mathare United nu-și pot permite biletul de intrare și călătoria cu autobuzul, pentru că trăiesc în ghetou, în condiții de sărăcie.

Trebuie să ne întâlnim cu domnul Jecton, dar nu-l vedem

nicăieri. Meciul începe și, în același moment, se aud aproximativ 20 de instrumente asemănătoare unor trompete, care fac un zgomot uriaș. De la campionatul mondial din Africa de Sud știm că este vorba de așa numitele vuvuzele. Sunt suficiente cele câteva din jurul meu pentru a mă înnebuni. Pot să-mi imaginez că după un meci de la campionatul mondial îți țiue urechile și îți bubuie capul.

Mathare United începe bine și în prima jumătate de oră este echipa mai bună. Dar spectatorii țin, în mod clar, cu adversarii, FE Gor Mahia, unul dintre cele două cele mai cunoscute cluburi din Kenya. Actualul prim-ministru este cel mai notabil simpatizant. Apare prima șansă de gol pentru Mathare și eu încep să strig imediat încurajări. Este incredibil cât de repede intru în joc. Vecinii mei de scaun mă privesc ușor iritați, râd și șoptesc între ei. Cumva nu pot să scap de senzația că suntem de partea greșită. La marginea terenului, un cameraman și un tip care îi ține cablul se mișcă atât de repede încât cel din urmă este uneori tras în față, ceea ce arată foarte amuzant. În timp ce continui să scandez pentru echipa „mea”, cameramanul se repede spre noi în tribună, filmează câțiva spectatori din fața noastră, înainte să ajungă cu camera la nici 20 de centimetri de nasul meu. După câteva zile mi se spune în ghetoul Mathare că am fost văzută la televizor.

Cu puțin timp înainte de pauză, adversarii marchează un gol, care însă nu este recunoscut din cauza ofsaidului. După câteva secunde, la marginea terenului are loc o agitație nemaipomenită, iar oamenii sunt supravegheați cu atenție de poliție. Fanii nu vor să recunoască ofsaidul și cer golul. Omul

de lângă mine se scuză pentru incident și îmi explică că este vorba de un grup de suporteri violenți, care poate provoca tulburări. Poliția are însă totul sub control și scorul este, la pauză, 0:0.

Cine își închipuie că pauza este un prilej de relaxare și pentru fani nu cunoaște Africa. Aproximativ 80 de bărbați încep să cânte și să danseze. Mărșăluiesc, ca într-o poloneză, printre rândurile de scaune, suflă în vuvuzele și cântă cu patos. Energia ajunge până sus la mine și sper ca lucrurile să rămână pașnice. La un moment dat se lasă toți în genunchi, în timp ce își așază brațele pe umerii celor de alături, apoi se ridică rapid, se întorc spre dreapta, salută cu mâna la frunte și imită un pas de marș. Mi se pare puțin straniu și nu pot asocia așa ceva cu fotbalul. În timp ce privim uimiți, îl descopăr pe Jecton în partea stângă a tribunei. Ne face cu mâna. Ne salută cu bucurie și apoi ne explică, așa cum bănuiam, că am stat în tribuna adversarilor, lucru nu lipsit de pericol. Ne conduce spre o mică tribună principală și ni-l prezintă pe Bob Munro. Acesta este, deci, fondatorul celei mai mari asociații sportive africane, MYSA, din care a luat ființă, în 1994, acest club profesionist. Mathare United și-a luat numele după marele lor model, Manchester United.

Bob mă salută cu interes și din inimă. Este un bărbat înalt și suplu. În spatele ochelarilor fără ramă, ochi înțelepți și treji urmăresc tot ce se întâmplă. Ne prezentăm și după puțin timp ne adâncim într-o conversație vie, care durează până la fluierul de reîncepere a meciului. Aflu că în câteva zile se va sărbători jubileul de 24 de ani al asociației sportive. Suntem invitați

călduros și Bob îmi garantează, în plus, câteva discuții interesante. Nu se vor juca doar meciuri de fotbal, ci vor fi și muzică și expoziții de fotografie, deoarece din programul MYSA fac parte și activitățile artistice. Accept cu plăcere invitația și sunt încântată de posibilitățile care mi se oferă.

Începe a doua repriză a meciului, dar în afară de câteva ocazii de gol la ambele porți nu se mai întâmplă nimic. Observ cât de corect luptă jucătorii de la Mathare United, în timp ce adversarii lor faultează deseori grosolan. Oricum am impresia că arbitrul a prejudiciat echipa „mea”. Se termină remiză și după fluierul arbitrului începe din nou hărmălaia. Teșim prin spate, în siguranță, și stabilim cu Bob să ne întâlnim sâmbăta viitoare, la marea sărbătoare. A doua zi aflu că hărmălaia a dus la câteva scandaluri și de aceea în timpul returului nu vor fi admiși spectatori pe teren. Păcat! Totuși m-am bucurat de primul meu meci și sunt încântată de interviurile pe care le voi lua jucătorilor și de sărbătoarea MYSA.

JUBILEUL

Pe 6 martie 2010 se sărbătorește jubileul de 24 de ani al MYSA, în apropierea stadionului Huruma. Acolo și-au găsit un loc mare, deschis și ferit. Pământul este tare și prăfos, iar soarele arde foarte tare, deși cerul este ușor înnorat. Locul este cam cât două terenuri de fotbal de mare și înconjurat de blocuri simple, gri, ale căror balcoane sunt pline de rufe atârinate la uscat. Câteva blocuri sunt încă în stadiul de șantier, iar pe zidurile

aproape terminate se află spectatori care urmăresc ce se petrece de sus. Peste tot văd copii și tineri în tricouri galbene MYSA. Toți sunt membri ai unei echipe de fotbal. Ajung la câteva corturi deschise care fac umbră și în care au loc deja diferite activități. Într-un cort li se explică celor interesați despre virusul HIV, ei putând fi și testați, dacă doresc. Pentru aceasta stă la dispoziție un medic, în rest activitatea este condusă de tineri între 15 și 20 de ani.

Chiar alături se află cortul cu expoziția de fotografii. Frederik, care este însoțitorul nostru, explică foarte animat că aceste fotografii sunt tot un proiect MYSA. El însuși participă încă din 2005. Începutul a fost cu 20 de copii între 12 și 17 ani din ghetoul Mathare, care au fotografiat cu aparate simple instantanee de zi cu zi. De aici a rezultat acum câțiva ani un volum cu fotografii care a fost vândut în toată lumea. Copiii au surprins pur și simplu în fotografii viața cotidiană sau supraviețuirea în cartierul suferinței, din propria lor perspectivă. De exemplu, felul în care copii de 10 sau 11 ani au grijă de frații lor mai mici, cum o fetiță de 7 ani spală munți de rufe cu mâinile ei mici și doar cu săpun, cum alți copii gătesc fiertura de mălai la un foc de cărbuni. O altă fotografie prezintă copii care se joacă sau dorm pe mobile de gunoi. Aceste fotografii sunt făcute de copii pentru copii. În partea cealaltă a cortului se află fotografii interesante ale jucătorilor în timpul unor activități sportive și în timpul lucrărilor de curățenie din ghetou, ale unor colibe de tablă pline cu apă murdară sau ale unor copii de 14 ani care inhalează solvenți. Imaginile prezintă viața cotidiană prin ochii copiilor, lucru foarte înduioșător.

Frederik, care nu are încă 20 de ani, a condus proiectul. Între timp au ajuns să lucreze cu el aproximativ 80 de copii. El îmi explică:

— Vreau să dau mai departe și altora cunoașterea pe care am dobândit-o. Facem expoziții de fotografie mai ales în ghetou, pentru ca oamenii să se gândească la viața lor și să discute despre asta. Bineînțeles că sperăm că putem vinde câteva fotografii, își încheie el, prietenos, explicația.

În timp ce privesc ultimele imagini, foarte impresionante, mă întâmpină cu un salut prietenos Bob Munro. Cumva, îmi dă senzația că ne cunoaștem de ani de zile. Mă conduce sub un acoperiș de cort, unde se află câteva rânduri de scaune cu locuri rezervate. Locul meu este rezervat chiar în primul rând, alături de trofee expuse, care probabil vor fi înmânate astăzi. Multe locuri care acum sunt goale vor fi ocupate mai târziu de sponsori și de persoane publice.

Bob observă cu încântare că este incredibil de frumos să vezi ce au pus pe picioare acești copii. Eu îl felicit, la rândul meu, pentru munca lui, dar el îmi răspunde energic:

— Nu, Corinne, este doar munca copiilor. Totul a început acum 24 de ani, când am venit în ghetoul Mathare ca funcționar ONU. Am văzut copii mici care încercau să joace fotbal, cu mingi făcute de ei, pe un loc situat între gunoi și cioburi de sticlă. Asta m-a mișcat atât de tare încât le-am promis acestor copii că dacă vor curăța locul, voi reveni și le voi aduce o minge adevărată de fotbal. Da, aceasta este deviza MYSA până azi: mai întâi fă tu ceva și apoi te vom ajuta cu infrastructura noastră între timp bine consolidată. Chiar și cei foarte mici

învață că merită să presteze muncă în folosul comunității. Nu câștigă direct bani, dar sunt integrați într-o asociație și mai târziu pot deveni antrenori, arbitri sau lideri în diferite domenii. Copiii învață de timpuriu să-și asume responsabilități. Într-o țară în care vârsta medie este de 18 ani, ești constrâns să acționezi de tânăr, nu îți permiți să aștepți. Trebuie să li se dea conducerea și răspunderea. Astăzi majoritatea liderilor și antrenorilor au între 14 și 16 ani. Sunt respectați și dau dovadă de mult angajament. În ultimul an, FIFA l-a recunoscut pe cel mai tânăr oficial din fotbal ales, numit *chairman*. O cheamă Charity Muthoni, are 12 ani și în timpul liber lucrează cu 130 de echipe și aproximativ 2000 de oameni – nu este incredibil? spune Bob cu mândrie.

Este într-adevăr incredibil cât de maturi sunt acești copii în comparație cu tinerii de la noi din Europa Centrală, care la această vârstă sunt încă duși de părinți la școală sau la clubul sportiv și ai căror tutori sunt cu câțiva ani mai mari ca ei. Este impresionant cât de conștienți de ei înșiși sunt tinerii de aici. Când îi observ nu mă pot abține să cred că bunăstarea din țara noastră i-a făcut pe copii nu mai liberi, ci mai dependenți, mai puțin autonomi și mai ales mai comozi.

Bob continuă:

— MYSA nu înseamnă doar fotbal sau, în general, o asociație sportivă. Nu, MYSA creează modele pentru copiii mai mici. Ei trebuie să aibă un țel în minte, ca să nu ajungă pe stradă. În ghetouri nu trebuie să formezi liderii de mâine, asta e o prostie, noi avem nevoie de ei azi – acum! De aceea al doilea mesaj foarte important al MYSA pentru copii este „Poți fi cine vrei să

fii”, adică nu este imposibil să obții ce îți propui, dar trebuie să muncești din greu. Aceasta este singura deosebire față de alte locuri.

Aud în fundal pe cineva vorbind la difuzor și Bob mă invită să salut împreună cu el cele două echipe de fotbal ale persoanelor cu handicap, care vor începe să joace în curând una cu alta.

— Știi, Corinne, la noi au o șansă și persoanele cu handicap. Prin sport ele devin vizibile. Societatea începe să le vadă. Înainte, acești oameni erau închiși în casă sau alungați, pentru că familiilor le era rușine cu ei sau căpătau o reputație proastă din cauza lor și astfel scădeau șansele de căsătorie ale celorlalți membri ai familiei. Aici ei au parte de o platformă și pot în sfârșit să fie așa cum sunt. Vei vedea imediat un meci de fotbal foarte aprins, profetește el râzând.

Bob și cu mine strângem mâna jucătorilor. Fiecare are un handicap, psihic sau fizic, dar se simte foarte clar surescitarea dinaintea meciului. Pe spatele tricourilor scrie: „Dați o șansă reală tinerilor cu handicap.”

Mă așez alături de poartă, unde mai stau câțiva spectatori. Portarul este destul de agitat și urmărește doar din când în când meciul. Este încălțat cu pantofi normali de stradă, cu o decorațiune laterală argintie. Pare să aibă un handicap psihic. Un atacant cu doi pantofi diferiți se repede spre poartă, dar portarul apără primul șut. Mingea este repusă în joc și cum câțiva spectatori aplaudă în spatele lui, portarul se întoarce bucuros și ne privește, în timp ce are loc un alt atac asupra porții lui. Cu mult efort, un jucător din apărare împiedică golul.

Acest jucător mă fascinează din prima secundă. Joacă doar cu piciorul stâng, căci cel drept atârna oarecum într-o parte, atrofiat și deformat. Pentru a înlocui al doilea picior, el folosește un baston. Și este incredibil cum acoperă acest jucător tot terenul. Aleargă în față, apoi înapoi pe tot terenul, lovește din când în când mingea, execută salturi și lovituri cu capul care-mi taie respirația. Sunt complet fascinată de versatilitatea lui și de bucuria de a juca. Este, de departe, cel mai rapid jucător. Chiar și la loviturile libere își ia avânt, se repede asupra mingii, se sprijină cu brațele musculoase în baston și lovește mingea cu piciorul sănătos. Este fantastic și nu pot decât să-l aclam. Lângă mine stă deja de ceva vreme o mamă africană. Se uită râzând la mine și întreabă:

— Îți place meciul?

— Da, este extraordinar! răspund eu.

Ea adaugă:

— Băiatul cu baston este fiul meu. Sunt foarte mândră de el.

Îmi trec prin cap cuvintele lui Bob, și anume că acum câțiva ani acești oameni cu handicap nu primeau dreptul la viață. Iar astăzi mamele stau mândre pe marginea terenului. Este pur și simplu minunat.

Mingea se apropie iar de poartă și de data aceasta portarul nu poate apăra. Dar în loc să se supere, el bate din palme și se bucură pentru adversari. Meciul m-a impresionat foarte mult, iar după ce jucătorul cu baston, transpirat tot, își termină exercițiile de întindere, îi împărtășesc admirația mea, lucru care-l bucură nespus.

Bob mi-l prezintă apoi pe prietenul și ajutorul său. Helge

Sovdsnes. Ca fost jucător celebru de fotbal din Norvegia, el a fost, de asemenea, foarte influent. Astfel, mai multe echipe MYSA formate din copii de diferite vârste călătoresc de multe ori în Norvegia, la Norway Cup. Pentru mulți copii este prima ieșire în străinătate, primul zbor și prima posibilitate de a scăpa pentru câteva zile din ghetou. Multe dintre campionate au fost de altfel câștigate de jucătorii MYSA. Lista este destul de lungă, căci, povestește Helge, „la ea se adaugă și echipa de fotbal feminină”.

— Știi, Corinne, o să-ți spun cum a început fotbalul feminin în Kenya, căci în 1992 nu juca nicio fată fotbal aici. Pe atunci, noi, în Norvegia, conduceam în fotbalul feminin. Fetele noastre câștigaseră deja campionatul mondial și olimpiada. Iar din această echipă le-am luat cu mine în Kenya pe patru dintre cele mai bune jucătoare. Ele au antrenat echipele din școlile de fete din ghetouri, timp de o săptămână. După un an, nu o să crezi, jucau deja 5 000 de fete în diverse ligi. Nu pentru a deveni campioane mondiale, ci pentru a câștiga respectul băieților. Asta am reușit. Privește, chiar acum joacă două echipe de fete și vezi cât de respectuoși stau băieții și bărbații de pe margini, bătând din palme și încurajându-le? Acesta este scopul, căci femeile din Africa sunt coloana vertebrală a societății. În fiecare an călătoresc cu trei echipe la cupa Norvegiei și când, după două săptămâni, îi întreb pe jucători ce le lipsește mai mult din Kenya, primesc mereu același răspuns: mama. Niciun copil nu spune nimic de tată! Asta-mi arată ce important este să întărim modelele feminine, căci asta poate schimba o întreagă societate.

Helge explică mai departe că își face griji mari pentru fotbalul

norvegian, dar și pentru fotbalul european în general. El deplânge faptul că astăzi fotbalul nu mai este în primul rând un sport de societate cu funcție de model, ci mai degrabă pune în evidență jucătorii egoiști, lucru care se datorează, firește, salariilor exorbitante ale acestora. În Norvegia, numărul spectatorilor de la meciuri scade, pentru că multora nu le place să vadă jucători plătiți excesiv de bine, care nici măcar nu sunt transpirați la terminarea meciului.

— Unii jucători câștigă azi într-o săptămână atât cât am câștigat eu în întreaga mea carieră de fotbalist profesionist, iar în ziare citești practic numai despre scandaluri sau despre sumele uriașe de bani care se dau pe transferuri, și nimic despre rezultatele sportive. Iar lucrul cel mai tragic este că ei sunt modele pentru jucătorii tineri care vin din urmă, așadar și pentru cei de aici din Kenya. Asta trebuie să se schimbe! spune Helge energic.

După trei ore văd cum își iau ei rămas bun de la bărbatul care a introdus fotbalul feminin în Kenya, căci Helge va părăsi țara, după mulți ani. El ține un discurs scurt și emoționant, care, desigur, nu are parte de atenția care de fapt i s-ar cuveni, dar asta este Africa. Dar la sfârșit Bob îi înmânează o vază frumoasă, ca amintire, și fiecare jucătoare din echipa de fete MYSA pășește în fața lui, îi mulțumește cu o strângere de mână și pune un trandafir în vază. La sfârșit se adună 25 de trandafiri, câte unul pentru fiecare an petrecut de el în Kenya. Pe mine mă mișcă acest gest și chiar și Helge își șterge discret câteva lacrimi.

Cea mai mare școală de sport din Africa a devenit de mult

timp independentă, iar liderii autohtoni sunt antrenori pentru toate activitățile sportive, chiar și pentru cel mai celebru copil al acestei povești, FE Mathare United.

Este deja foarte cald când echipele de fotbal mixte, de băieți și fete, joacă împreună împotriva unei echipe adverse, înainte ca jubileul să continue cu dansuri și muzică. În timpul întregii dimineți se aude muzică din difuzoare, care este întreruptă doar de scurte mesaje. Atmosfera este plăcută și se pot vedea multe chipuri vesele.

Folosesc timpul dinaintea începerii spectacolului de muzică pentru a vorbi cu câțiva tineri. Descopăr un grup care tocmai se pregătește pentru un moment muzical. Imediat ce vin în contact cu tinerii sunt întrebată din ce țară vin. Răspunsul meu, „Elveția”, îi atrage imediat pe doi băieți, care se apropie zâmbind de mine și spun:

— Noi am fost deja în Elveția, în Geneva. Anul trecut, în 2009, am cântat cu grupul nostru pentru ONU. Uau, Geneva este foarte frumoasă!

Complet uimită că întâlnesc aici pe cineva care a fost în Elveția, întreb ce i-a încântat atât de mult. Ambii băieți răspund în același timp:

— Era atât de curat. Pe străzi nu erau hârtii. Chiar și excrementele de câine erau adunate de pe stradă și împachetate în pungi. Incredibil!

Ambii băieți de 18 ani râd în hohote. Îmi dau seama că un astfel de comportament pare complet nebunesc pentru oamenii care au crescut în ghetouri mizerabile!

Cu o voce surescitată și ochi strălucitori, ei povestesc mai

departe:

— Apa din lacul mare era atât de curată că puteam vedea peștii. Așa ceva nu am văzut niciodată la lacul Victoria. Și mașinile din Geneva sunt foarte ciudate. Odată, grupul nostru a fost dus la concert de o limuzină, mare cât o casă. N-o să crezi, înăuntru erau chiar și o masă cu scaune și un pat!

În timp ce îmi comunică observațiile lor, râd întruna, cu o bucurie contagioasă.

Al doilea băiat spune:

— În mașină era mai mult loc decât la mine acasă. Da, era ca o casă cu roți cu care poți merge pe stradă.

La întrebarea mea despre cum li s-a părut mâncarea în Elveția, ei răspund veseli:

— Mâncarea era în regulă, dar uneori eram uimiți. Odată am mâncat o carne legată cu un șnur și nu știam ce fel de animal este și dacă trebuie să mâncăm și șnurul, pentru că era pe farfurie.

Peter adaugă:

— Dar piureul de cartofi de lângă carne era foarte bun și bineînțeles și carnea era bună, pentru că era atât de moale cum nu mai mâncasem niciodată.

Ambii sunt de acord că vor neapărat să mai viziteze o dată Elveția și speră că grupul cu care cântă va fi angajat și vor putea rămâne mai mult timp acolo, căci și fetele le-au plăcut foarte mult, după cum spun amândoi zâmbind, înainte să se grăbească spre teren. Mă întorc înapoi la locul meu din tribună și aștept cu nerăbdare momentul următor. Locurile spectatorilor s-au ocupat între timp și sunt surprinsă de cât de

mulți albi au venit aici.

Grupul de dans, format din șapte dansatoare, patru dansatori și patru toboșari, s-a așezat pe teren. Pe marginea terenului stau așezați sau în picioare copii și tineri. Cei foarte mici stau în față, pe jos, iar ceilalți în spatele lor. Fetele de toate vârstele sunt frumos îmbrăcate și aranjate. Văd rochii galbene, roșii și albe, cu volănașe. Toate sunt foarte curate, părul este aranjat cu grijă, iar chipurile sunt unse cu ulei și strălucesc. Nimic nu indică faptul că acești oameni vin din ghetou. Sunt din nou sincer uluită de felul în care reușesc ei să-și mențină aspectul exterior atât de ordonat și curat, în condiții foarte dificile. Unii copii ling înghețată din apă făcută în casă, pe care o oferă spre vânzare din genți frigorifice mamele întreprinzătoare.

Toboșarii încep să cânte, iar dansatorii și dansatoarele se mișcă ritmic, dar încă reținut. Au vârste cuprinse între 13 și 18 ani. Fetele arată deja ca niște femei, spre deosebire de dansatori, care sunt mai degrabă firavi. Fetele au câte un șal în jurul șoldurilor și al pieptului. Băieții dansează cu bustul gol, împodobiți doar cu coliere. Pe cap au pene.

Ritmul devine mai rapid și fetele își adaptează mișcările din șolduri la viteza muzicii. Bat din picioare în timp ce cântă cântece africane. Dansatorii vin lângă ele și mișcările devin și mai rapide. Treptat, femeile trec în spate, iar bărbații tineri execută în față un dans african sălbatic. Își unduiesc în toate direcțiile corpurile subțiri ca niște șerpi. Unora le ies în evidență coastele pe corpul tânăr. Mă gândesc inevitabil că ei probabil nu au mâncat azi, lucru pe care l-am auzit despre mulți copii. Cei mai mulți pot mânca doar o masă pe zi, și anume seara. Este

incredibil cum se rotesc fetele și băieții împreună prin aer, în timp ce pe față le curge transpirația din cauza arșiței. Abia pot sta pe scaun, atât de rapid simt cum curge ritmul prin membrele mele.

Aplauzele finale fac ca fețele lor să strălucească de fericire. Cei mai mici spectatori de pe margine aplaudă încântați, iar cei mai în vârstă fluieră admirativ. Aș fi putut să mai stau mult timp să-i privesc, dar treptat sărbătoarea se apropie de sfârșit. Mai multor elevi li se împart cecuri de la sponsori, care însă vor fi încasate direct de la școală. Bob și Helge țin la final un discurs de mulțumire și treptat văd primii spectatori care se îndreaptă spre ieșire. Mai târziu părăsim și noi, impresionați, terenul. În timp ce mai privesc o dată înapoi, văd cum Helge străbate singur și cu capul plecat terenul, ținând cu ambele mâini vaza plină de trandafiri roșii. El, ca și Bob, a făcut multe pentru acest fotbal, iar acum își ia rămas bun în felul său, foarte discret, de la funcția sa. Merge și fără el – acesta era de fapt scopul. Când am stat de vorbă mi-a spus că în viitor va veni să viziteze Kenya în fiecare an, ca mulți alți turiști fermecați.

JUCĂTORI DE FOTBAL NEOBIȘNUIȚI

După două zile de la marea sărbătoare m-a sunat Jecton, care m-a chemat la interviurile cu jucătorii. Trebuia să merg din nou la club, dar de data aceasta abia după antrenament. Sunt foarte curioasă dacă jucătorii vor fi deschiși pentru o discuție și vor povesti ceva despre ei înșiși și visele lor.

De data aceasta nu mai intervin incidente pe drum și sunt surprinsă de cât de prietenos ne primește azi antrenorul Francis Kimanzi. În timp ce îmi întinde mâna, menționează că a început deja să citească în traducerea în engleză cartea mea, *îndrăgostită de un Masai*, și povestea i se pare realmente incredibilă. Mă simt măgulită. Apoi mă conduce într-o cameră alăturată, mă întreabă ce doresc să beau, îmi prezintă jucătorii, care sunt gata să vorbească despre viața lor, și părăsește camera.

În fața mea stau trei bărbați tineri, care au făcut duș și s-au schimbat deja după antrenament. Dacă mai devreme, în tricourile galbene, nu ieșeau în evidență, acum arată foarte bine în haine civile. Îmi fac mai degrabă impresia de timiditate și nu este foarte simplu să pornesc o conversație. Ce să-i întreb pe niște fotbaliști de succes, când eu însămi nu prea înțeleg mare lucru din fotbal și vreau să aflu mai ales chestiuni personale?

Încep cu Antony, căpitanul. Este destul de mare și foarte drăguț. De pe chipul său deschis și simpatic mă privesc doi ochi negri, de catifea. Gura plină are deasupra o mică mustăcioară. La gâtul lui sclipește un lanț auriu. Pe încheietura mâinii stângi poartă un ceas elegant, care se evidențiază frumos pe pielea lui întunecată. Simt în nări un ușor parfum bărbătesc. Îmi imaginez că Antony are multe fane. Mi se pare mai greu de crezut că el trăiește încă în apropierea ghetoului. Cu o voce plăcută, răspunde la întrebarea mea legată de vârstă:

— În curând împlinesc 23 de ani și am crescut în cartierul mizeriei, în Mathare. Vecinii mei de alături erau criminali, bețivi și prostituate. Nu-mi amintesc nici măcar de cinci minute fericite din acea vreme. Am cinci frați, dintre care doi sunt deja

căsătoriți. Trei locuiesc încă acasă cu părinții și bunicii. Eu locuiesc împreună cu prietena mea. Dar îi sprijin pe cei doi frați mai mici și încerc să strâng bani pentru a le putea cumpăra într-o zi un mic magazin.

Spre deosebire de interviurile mele precedente, aud pentru prima dată că părinții mai sunt încă împreună, după atâția ani. Când îi spun despre asta lui Antony, el este în mod vizibil mândru și spune:

— Da, au fost mereu niște modele pentru mine. În vremuri grele, ei au încercat tot ce se putea pentru a ne crește pe noi, copiii. Tata este mecanic auto și lucrează din greu și azi. Abia când mama a început să vândă legume ne-a mers ceva mai bine și nu a mai fost nevoie să mergem flămânzi la școală. Cel mai frumos era că puteam juca din când în când fotbal cu bunicul. Eram fascinat de fotbal de mic. Când aveam 10 ani am auzit la școală de MYSA. Un motivator a venit la școală și ne-a spus: „Nu vagabondați după școală, începeți să faceți sport. Faceți o echipă completă, care este dornică să se antreneze disciplinat, și atunci puteți veni la noi. Primiți o minge, tricouri și posibilitatea de a juca meciuri în diferite ligi. Noi vom organiza totul dacă vom vedea că aveți voință!” Acesta a fost momentul în care mi-am spus: „Antony, folosește șansa asta și caută-ți o echipă!” La scurt timp după aceea jucam deja în Liga celor sub 12 ani. A fost începutul unei cariere vertiginoase pentru mine. La 14 ani puteam juca deja meciuri în Norvegia. Era incredibil. Posibilitatea de a urca într-un avion și de a călători în Europa a venit pentru mine doar prin fotbal. Am muncit foarte mult. Voiam neapărat să ating acest țel și după patru ani am reușit,

povestește el mândru.

Întreb cum i s-a părut primul zbor și îmi spune râzând:

— Când stăteam în avion eram foarte agitat, dar nu mi-era frică. Câțiva prieteni care fuseseră deja acolo îmi povestiseră ceva despre Norvegia. Dar a fost și mai impresionant. Aproape că nu găsesc cuvinte pentru a descrie asta. Nu am văzut niciodată străzi atât de minunate, case atât de mari, mașini atât de frumoase și fete atât de extraordinare.

Ultima observație duce la înveselirea celorlalți doi jucători.

La întrebarea mea dacă i-ar fi plăcut să rămână acolo, Antony răspunde:

— Nu, pe atunci încă nu, eram prea tânăr. Dar azi muncesc foarte mult pentru cariera mea. De doi ani sunt căpitan de echipă. Bineînțeles că nu uit ziua în care am câștigat cupa. Am jucat în fața a 40 000 de spectatori – a fost cu adevărat ceva extraordinar! Oricine ar dori să trăiască așa ceva și de aceea visez la un club din Europa. Mi-ar plăcea să joc cu elita, poate la Real Madrid, dar și alte cluburi sunt la fel de bune. Este un drum dificil, dar nu voi renunța la visul meu. În fond, am putut câștiga cupa și nimeni nu se aștepta la asta, își încheie el, plin de speranță, povestirea.

La sfârșit îl întreb ce alte vise mai are.

— Bineînțeles că vreau să am o familie cu mulți copii, pe care sper să-i pot educa la fel de bine cum ne-au educat pe noi părinții noștri. Și vreau neapărat să dau mai departe ceva oamenilor tineri din ghetou, care poate nu au avut aceeași șansă ca mine, de a juca la Mathare United. Aș dori să fiu un model și să realizez o contribuție care să schimbe stilul de viață al multor

oameni tineri și lipsiți de speranță. Ei trebuie să facă sport. Uneori este singura cale care dă cuiva speranță și putere de a scăpa de sărăcie. Trebuie să te antrenezi zi de zi, an de an, fără a primi bani și fără să știi dacă vei reuși cândva să fii angajat la un club care să te plătească. Acum există mii de fotbaliști buni în Kenya, și toți visează la o carieră de profesioniști. De aceea pot să spun că sunt bucuros că am găsit un loc la Mathare United, chiar dacă nu vom câștiga niciodată cât alții din aceeași ligă, pentru că ne lipsesc sponsorii mari. Mathare este numele ghetoului nostru și nu este foarte bun pentru reclamă. Sigur că ar fi mai bine să câștig mai mult, atunci aș putea oferi mai mult sprijin. Dar este bine așa, și nu trăim rău. Suntem ca o mare familie. Antrenorul nostru, Francis Kimanzi, nu este numai cel mai bun antrenor din Kenya, ci este și ca un tată pentru noi toți. El ne asigură valoarea și stabilitatea, pentru a putea face față acestui succes. Așa ceva probabil că nu se mai întâlnește în alt club din Kenya. Mulți jucători se cunosc de mult timp datorită sistemului MYSA și joacă zece ani sau și mai mult împreună. S-au legat prietenii care nu există în alte cluburi în forma asta. Aici fiecare se poate baza pe oricine. Poți să-ți lași telefonul mobil sau portofelul deschis în vestiar, căci nimeni nu fură de la prietenul lui. Nu s-a întâmplat niciodată așa ceva și asta cu siguranță valorează mai mult decât banii, își încheie el povestea și îi privește pe coechipierii lui.

Joseph, unul din ceilalți doi jucători, arată spre bărbatul tânăr și drăguț de lângă el și glumește:

— Da, i-aș da toți banii mei, dar nu l-aș lăsa singur cu prietena mea.

La întrebarea mea dacă nu are deloc încredere în prietena lui el reacționează bătaios:

— Sigur, în prietena mea am încredere sută la sută, dar nu am încredere în el în ceea ce privește femeile.

Joseph și Innocent au o statură mai degrabă fragilă, iar Innocent este și mai firav decât Joseph. Este un tânăr drăguț de 19 ani. Cu codițele sale rasta și chipul cu trăsături regulate, mai degrabă deschis la culoare, el este, cu siguranță, visul multor fete kenyene. Este mai degrabă liniștit și povestește scurt că viața sa a decurs destul de plăcut până acum. Cum este cel mai mic din opt copii, a fost iubit și îngrijit de toți. Deja de la 5 ani juca fotbal, cu o minge făcută în casă din saci de plastic, și a observat că este rapid și flexibil. La 7 ani juca deja într-o echipă MYSA, la grupa celor sub 10 ani.

— Da, și azi joacă la Mathare United când eu sunt obosit, râde Joseph.

Joseph este un tânăr foarte voios. Cu părul său creț, cu aspect ușor sălbatic, cu nasul lat, care-i domină chipul și barba mică de pe bărbie, poate că nu este la fel de atrăgător ca cei doi prieteni ai lui. Dar dispune de un râs contagios de care se folosește frecvent. Bine dispus, el se prezintă:

— În curând voi avea 21 de ani și joc de mult timp la Mathare United. Sunt cel mai mare din trei frați și trei surori. Să fiu cel mai mare înseamnă o presiune enormă. A trebuit să preiau de foarte devreme responsabilitatea pentru frații mei, căci mama mea lucra. Tata căuta mereu ceva de lucru sau era șomer. Eram tânăr și aș fi avut nevoie să fiu ghidat. Unii dintre vecinii mei o duceau mai bine și nu trebuia să se chinuie ca mine. „De ce

tocmai eu?” mă întrebam uneori. Așa s-a făcut că am pierdut calea și am ajuns într-o bandă. Nu aveam nici zece ani când am început să beau și să fumez, pentru că am fost constrâns de cei mai mari. Banda fura ca să avem ce mânca. Mâncarea mea de acasă o lăsam pentru frații mai mici. Eu însumi nu reușeam să fur, dar nu era nicio problemă să fug cu ceea ce furau ceilalți, pentru că eram foarte rapid. Părinții mei au aflat despre asta abia după ce am fost arestat și reținut o noapte întreagă la poliție. Ca să mă sperie, am fost bătut. Mama mi-a promis să-mi cumpere un tricou de fotbalist dacă nu voi mai vagabonda ci, în schimb, voi juca fotbal. Pentru ea nu a fost ușor să strângă acei bani, dar am primit un tricou și mai târziu chiar și pe al doilea. Schimbam zilnic tricourile și imediat le-am atras atenția unor băieți care voiau să formeze o echipă pentru MYSA. M-au invitat într-o seară la antrenament și apoi mi-au trecut numele în formularul de înscriere. De atunci joc fotbal și pot să spun că MYSA mi-a schimbat viața din temelii. A fost un noroc că am fost găsit, căci pe atunci încă nu exista FE Mathare United, iar presa nu auzise de noi. Doar oamenii din împrejurimi te cunoșteau. Azi este mai ușor pentru tineri să intre în sistem.

Vreau să știu de la Joseph ce s-a schimbat din temelie pentru el, așa că el continuă relatarea:

— Din acea zi, în loc să merg în bandă mergeam la antrenament. Curând mi-am făcut prieteni noi și am devenit foarte ambițios. Cum încă de când eram mic trebuia să fiu un lider pentru frații mei, și la fotbal mi s-a încredințat curând răspunderea de căpitan de echipă. Corinne, pe atunci aveam abia 11 ani și jucam în liga băieților de sub 12 ani. N-o să-ți vină

să crezi, în același an am zburat cu echipa mea la Cupa Norvegiei. Totul s-a întâmplat foarte repede și nu am avut timp să mi se facă frică de zbor. Mama se temea pentru mine, căci am stat trei săptămâni în Norvegia. Ea se gândea că nu mă voi mai întoarce niciodată și a trebuit ca imediat după ce am ajuns acolo să o sun la vecini, care aveau telefon. Toți m-au condus la aeroport; a venit chiar și bunicul. A trebuit să strângem bani ca să închiriem o mașină mare, îmi povestește el cu un zâmbet larg. În Norvegia m-am simțit ca în paradis. Erau de toate acolo. La micul dejun am primit pâine, mere și suc, iar la familiile care ne găzduiau puteam mânca oricât de mult doream. Sigur că familia mi-a zis: „Joseph, nu mânca prea mult, căci mai sunt mese și la prânz și seara.” La antrenament veneam cu sendvișuri, lapte sau suc, nu cu apă. Antrenorul era furios, căci după două zile toți din echipă eram mai grași și mai greoi. Abia ne mai puteam antrena.

În timp ce Joseph povestește, îmi curg lacrimi pe obraji de atâta râs. Îmi imaginez că jucătorii s-au simțit ca în basme.

— Eram fericit și totuși mi-era dor de familie. Aș fi dat orice ca și ei să guste din această viață, spune el. Când m-am întors, după vreo două săptămâni, la aeroport erau de două ori mai mulți oameni veniți să mă întâmpine. Unchiul meu a vrut să-mi deschidă bagajul încă de pe aeroport pentru a vedea ce i-am adus din Europa. Era o nebunie. Bani nu aveam, dar familia gazdă ne-a dat tricouri sau șosete, ceva ce puteam oferi în dar acasă.

Stilul de a povesti al lui Joseph declanșează întruna râsete ascultătorilor lui și chiar și lui însuși.

— Anul trecut am avut un sezon excelent. Am fost ales pe locul trei în clasamentul „jucătorul anului”, în același timp am fost golgheter, adică am dat cele mai multe goluri și am câștigat trei premii, relatează el cu satisfacție.

— Înseamnă că părinții tăi sunt cu siguranță foarte mândri de tine? întreb eu.

— Da, sunt mândri, dar am apărut atât de des în ziare încât toate rudele cred că am primit mulți bani, ceea ce nu e neapărat adevărat. Rudele de la țară vor mereu ceva de la mine. Bunicul mă sună aproape zilnic și are diferite dorințe. Nu este simplu, mai ales că îi susțin încă pe cei doi frați mai mici ai mei, ca să poată termina școala. Iar din când în când o ajut cu bani pe mama. Nu câștigăm mult, ca cei din alte cluburi. Locuiesc cu prietena mea. Iar acum familia ei mă presează să-i cer mâna. Calea tradițională în cultura mea nu este tocmai ieftină. Trebuie să merg cu o mare parte a familiei mele la familia ei. Acolo vor fi prezenți, de asemenea, toți membrii familiei, ca să discute și să se cunoască mai bine la masă. Eu trebuie să le dau bani pentru întâlnire. Ei, la rândul lor, sunt responsabili cu prepararea mâncării. Se va servi carne de capră și de vacă, bere tradițională, preparată cu o săptămână înainte, și multe altele. Toate acestea sunt scumpe și mai târziu vor fi și alte întâlniri. Prietena mea este mândră că îi pot oferi această ceremonie tradițională, astfel crește respectul pentru ea în familie, ca și pentru mine, de altfel. Aș vrea ca soția mea să fie respectată. Dacă mai târziu vor apărea probleme, toți vor fi alături, pentru că am devenit o parte a întregii familii. Nu orice femeie are norocul să găsească un bărbat care să îi poată oferi asta. Dar

prietena mea trebuie să fie un model pentru surorile ei, iar eu, ca fiu mai mare, trebuie să fiu un model pentru frații mei. Astfel vor face și ei la fel cu soțiile lor, mai târziu. Sunt bucuros că sunt în stare de acest lucru, căci este important. Sigur că sunt și puțin neliniștit, recunoaște el râzând.

— Duminică abia joc un meci și apoi plec spre familia prietenei mele. Rudele mele pleacă mai devreme, iar eu ajung spre seară cu autobuzul. Sigur că sper să meargă totul bine și să-i găsesc pe toți liniștiți, adaugă el.

Innocent își privește ceasul și spune că a venit timpul să plece, trebuie să-și îndeplinească cele trei ore de serviciu social. Întreb ce au în program, iar Joseph răspunde:

— În cadrul asociației suntem împărțiți în grupuri și fiecare grupă lucrează, alternativ, la altceva. Astăzi îi vizităm pe copiii din închisoare. Este vorba de tineri deținuți cu vârsta sub 18 ani. Vorbim cu ei pentru a-i convinge să facă sport sau pentru a-i convinge că drumul lor nu duce spre nimic. Eu pot vorbi din experiență. Dar acum apar ca model și asta îmi dă o senzație plăcută. Stăm de vorbă cu copiii și le răspundem la întrebări. Unii vor să știe cum am reușit să ajung atât de departe încât să joc în liga întâi. Apoi le povestesc despre MYSA, le explic sistemul și dacă cineva se interesează de el îl ajut să caute o echipă. Uneori aducem cu noi alimente sau o minge de fotbal. Dar nu toți se lasă convinși. Există băieți care nu vorbesc cu noi și nici nu vor să accepte mâncare. Vor doar să fie lăsați în pace. Nu-i putem constrânge. Acești copii trec prin momente dificile. Ei nu știu dacă părinții îi vor accepta înapoi sau vor ajunge la orfelinat. Sunt obligați să meargă în continuare la școala de

corecție și să îndeplinească munci grele. În fond, ei ispășesc pedepse.

Îi întreb pe amândoi dacă și alte cluburi prestează activități sociale. Băieții râd din toată inima și explică:

— Nu, suntem singurul club din liga întâi din toată Kenya care se preocupă de binele comunității. Salariul nostru constă, jumătate din el, din această muncă, dar ne place că îi putem ajuta pe alții. Numai că uneori este greu, deoarece atunci când ne văd pe noi, jucătorii, toți vor să meargă la un meci de fotbal. Din păcate este imposibil. Nu avem atât de mulți bani. Din când în când, putem lua cu noi doi fani. Dar atunci le place atât de mult, încât data viitoare vor să vină din nou, și asta nu se poate. Chiar și când jucăm în deplasare plecăm devreme pentru a putea presta și în orașul respectiv muncă socială; sau mergem în școli primare și facem o oră de antrenament, lucru care-i motivează foarte mult pe copii. Am devenit mari datorită MYSA și acum vrem să dăm ceva înapoi, pentru ca și alții să poată profita de asta, spun ei cu o convingere impresionantă.

Cum nu le-a mai rămas timp, mă mai interesez doar care sunt visele lor. Ambii spun la unison: cea mai mare dorință a lor este să joace în Europa.

— Știi, Corinne, acum ne merge destul de bine, dar suntem încă tineri. Nu putem economisi mulți bani, pentru că pe lângă cheltuielile proprii trebuie să întreținem și multe rude. Dar este important să obținem ceva cât timp suntem încă tineri. Avem nevoie de un contract pe mai mulți ani, ca să ne putem face un nume și mai târziu, când ne întoarcem în Kenya, să putem construi ceva. Suntem modele și trebuie să rămânem sus. Nu

avem voie ca peste câțiva ani să trăim iar în sărăcie lucie, ar fi catastrofal. De aceea investim în mass-media și în oameni ca tine, pentru ca voi să povestiți despre noi în Europa și poate astfel vom avea o șansă. Acesta ar fi cel mai mare vis al nostru, încheie ei interviul.

Nu mă mai miră că acești bărbați tineri, talentați și cu o voință puternică de la Mathare United au fost nominalizați deja de două ori la premiul Nobel pentru pace.

ÎN SFÂRȘIT, CU NAPIRAI ÎN BARSALOI

După o lună agitată și plină de evenimente în Nairobi, m-am întors acasă cu multe povești emoționante. Dar conștiința mă apasă pentru că am stat atât de mult în Kenya și totuși nu am întreprins nicio călătorie la Barsaloi, la iubita mea familie africană. Cât de mult mi-aș dori să-i revăd, după șase ani – pe Mama, Lketinga, James și pe toți ceilalți. Dar fără fiica mea mi s-a părut imposibil. Pentru a nu trebui să găsesc explicații, am crezut că ar fi mai bine să nu amintesc în scrisorile mele de călătoria în Kenya.

Între timp, desigur, în timpul numeroaselor interviuri mi s-a părut evident că va fi necesară o a doua călătorie, pentru a clarifica unele chestiuni. Mi se pare foarte important să mai vizitez încă o dată măcar o parte dintre persoanele care mi-au relatat atât de deschis viața lor, pentru a avea, după un interval de timp, o perspectivă mai profundă și pentru a documenta eventuale schimbări sau detalii. În plus, scufundarea intensă, de câteva zile, în ghetouri, la puțin timp după ce am părăsit Elveția atât de curată și de ordonată, a necesitat, pentru mine, o perioadă de adaptare. Capul mi-era plin de multe emoții și impresii, care trebuiau să se ordoneze și să se sedimenteze.

Mă bucur de locuința mea frumoasă și de viața plăcută de aici din Elveția într-un mod mult mai conștient decât înainte de călătorie. Este straniu. Când sunt aici, visez la călătorii aventuroase, mai ales în Africa. Dar când sunt plecată mai mult timp, oricât ar fi de frumoasă și interesantă călătoria, la un

moment dat mă copleșește foarte brusc dorul de casă. De fiecare dată îi mulțumesc bunului Dumnezeu că am norocul de a putea alege. Cei mai mulți oameni de aici din Elveția pot, dacă vor, să zboare fără dificultăți în Africa și să se întoarcă după câteva săptămâni. Invers nu se poate. Foarte puțini africani reușesc să petreacă o vacanță în Elveția, dar nu fără probleme. Astfel de gânduri mă preocupă din ce în ce mai des când transcriu impresiile adunate din călătorii.

Citesc mereu fiicei mele poveștile din ghetou, iar ea mă ascultă uluită, neputându-și imagina o astfel de viață. Pe de altă parte, recunoaște că familia ei africană trăiește, este adevărat, simplu și modest, dar, spre deosebire de condițiile din ghetou, liberă și în acord cu natura. Interesul ei sporește cu fiecare poveste, iar întrebările despre Kenya se înmulțesc. Mă bucur foarte mult, căci nu-mi doresc nimic mai mult decât să-i pot arăta într-o zi fiicei mele țara în care s-a născut. Sunt convinsă că astfel se vor schimba multe la ea și poate va înțelege mai bine povestea mea. De ani de zile, aprind în aproape fiecare biserică din drumul meu lumânări și pentru familia mea africană. Deseori mă rog ca Mama și, desigur, și Lketinga, tatăl lui Napirai, să trăiască și să aștepte până când ea va fi pregătită. Mi-e teamă să nu fie prea târziu, mai ales pentru iubita ei bunică.

În luna mai a aceluiași an primim o scrisoare foarte emoționantă de la cumnatul meu James din Barsaloi, scrisoare care schimbă totul:

Dragă Corinne și dragă Napirai,

E marea mea speranță, legată de un sentiment profund, că ție și lui Napirai vă merge bine. Îi mulțumim lui Dumnezeu că întregii noastre familii îi merge bine și suntem mulțumiți. Stefaniei, soția mea, Mamei, copiilor mei și mie ne merge minunat, și de asemenea Lketinga, soția lui și copiii lor sunt fericiți.

Vreau, încă o dată, să folosesc această ocazie pentru a-ți scrie un cuvânt de mulțumire și pentru a-ți transmite marea mea apreciere pentru tine și Napirai. Nu am mai dat niciun semn de multă vreme și de aceea te rog să mă ierți. Corinne, ne ajuți de mult timp și o faci aproape zilnic, când relatezi despre noi. Acesta este un lucru bun și sper că Dumnezeu binecuvântează munca ce iese din mâinile tale.

Familia lui Lketinga primește banii pe care îi trimiți regulat și el îți mulțumește pentru sprijin. Și familia mea îți mulțumește pentru grija ta față de noi și Mama. Nu găsesc cuvintele potrivite pentru a-ți mulțumi, dar încerc să-ți explic astfel:

Dragă Corinne și dragă Napirai, este foarte important pentru mine să exprim sentimentele noastre sincere și profunde față de voi. Toții copiii mei și copiii lui Lketinga vorbesc foarte des despre voi. Unii dintre ei te cunosc, Corinne, din timpul vizitei tale cu Albert și Klaus, din care a luat naștere ultima ta carte, Revedere în Barsaloi. Membrii mai bătrâni ai familiei te pomenesc zilnic în rugăciunile lor. Mama noastră minunată mă pune de fiecare dată să-ți scriu salutări după ce primim o scrisoare de la tine, pe care le-o citesc imediat cu voce tare.

Corinne, aș vrea să-ți mulțumesc din toată inima pentru că în timpul secetei crunte de acum câteva luni, nouă ne-a mers mai bine decât multor oameni din Barsaloi și din regiunea Samburu.

Asta se datorează faptului că tu nu ți-ai uitat familia Samburu și ne ajuți tot timpul. Dar nu vreau să-l uit nici pe nașul nostru Albert, care ne-a întins o mână și ne ajută mereu cu multă generozitate.

Dragă Corinne, azi este o zi în care îmi amintesc multe lucruri. Gândurile mele se îndreaptă către perioada dintre 1987 și 1989. Îți mai amintești ziua în care ai vizitat-o pe Mama în Loruko, la depărtare de câțiva kilometri de Barsaloi? Lketinga și cu mine nu eram prezenți. Dar tu o cunoșteai deja pe Mama și ați vorbit una cu alta, folosind mâinile pentru a gesticula și fiind nevoite să citiți din ochi și de pe buze. Totul s-a întâmplat astfel pentru că a fost dorința lui Dumnezeu să te conducă la familia Leparmorijo. La scurt timp am venit cu Lketinga și nu voi uita niciodată cum el s-a așezat lângă tine și voi ați vorbit despre nunta voastră. Pentru mine este încă uimitor că tu te-ai hotărât să adopți cultura Sâmburii. Ai acceptat imediat să te căsătorești ca o femeie Samburu. Ai construit o manyatta în kralul nostru, o așa numită „casă albă”, care se numește astfel pentru că ea, datorită vopsirii cu balegă proaspătă de vacă, pare mai întâi verde și, după ce aceasta se usucă, în câteva zile, se transformă într-o casă albă. Toate primele soții din cultura noastră trebuie să aibă o astfel de colibă. Și tu ai avut una și asta arată ce neobișnuită erai încă de pe atunci.

Vreau să-ți povestesc despre un vis pe care l-am avut acum ceva vreme. Am visat o casă în mijlocul pământului nostru. Trebuie să știi că Barsaloi s-a schimbat. Acum se pot cumpăra terenuri și eu am primit acest loc. Nimeni nu mi-l mai poate lua. Mi-aș dori să construiesc această casă visată, cu multă muncă și

cu ajutorul lui Dumnezeu, dar și prin grija voastră. Va fi vopsită în alb și va fi numită „Casa albă a Corinnei”, și va supraviețui tuturor morților. Această casă și cărțile tale vor aminti copiilor și nepoților noștri de tine și de sprijinul pe care Tai oferit oamenilor din Barsaloi, din regiunea Samburu.

Din când în când, ne vei vizita sau vor veni aici prietenii tăi sau Napirai a noastră va găsi drumul spre noi. Casa va fi aici, sigură și pregătită pentru oaspeți. Când visul meu se va împlini, „Casa albă” va sta în mijlocul animalelor și colibelor noastre.

Corinne, acesta este marele meu vis, căci trebuie să ne amintim cumva de ajutorul tău și să mulțumim lui Dumnezeu, care a făcut atât de mult bine pentru noi toți. Sunt sigur că într-o zi, cândva, Napirai ne va vizita și va găsi aici camera ei.

P.S.: Ți-am trimis și fotografii cu membrii familiei noastre și am scris pe ele numele tuturor. Așa îți poți vedea întreaga ta familie africană.

James și familia

Scrisoarea mă copleșește emoțional. Când o citesc transpir prin toți porii și ochii mi se umplu de lacrimi. Mi se face și mai rușine acum că nu am fost în Barsaloi.

Seara îi citesc prin telefon scrisoarea lui Napirai, și din nou simt un nod în gât. Îmi controlez cu mare dificultate vocea. Urmează o pauză lungă, în care îi aud doar respirația. Și apoi aud fraza pe care o aștept de mult timp:

— Mama, trebuie să mergi iar acolo. Nu, amândouă trebuie să mergem. Vin cu tine!

Nu-mi vine să cred.

— Mulțumesc, Napirai, sunt foarte bucuroasă că ai curajul să faci acest pas. Sunt convinsă din toată inima că îi vei face pe toți fericiți, inclusiv pe tine însăși. Ah, mi-ar plăcea să fiu acum cu tine, ca să te văd și să te îmbrățișez.

Ea râde și mă aduce din nou cu picioarele pe pământ, spunând:

— Sper doar că nu așteaptă prea mult de la mine, în fond ei sunt niște străini pentru mine. Nu-mi amintesc deloc acea perioadă, pentru că eram prea mică atunci când ai plecat cu mine.

— O să ne descurcăm, ca și alții, o liniștesc eu, extrem de fericită.

Napirai:

De când mă știu, mama îmi citește scrisorile familiei noastre din Barsaloi. Întotdeauna am fost nerăbdătoare să aud ceva nou despre ei sau poate să văd o fotografie recentă a tatălui meu sau a celorlalți din familie. Sigur că între timp citesc și eu scrisorile. Când răspundem, scriu deseori ceva special pentru tatăl meu, în engleză.

M-am întrebat de multe ori cum arată Barsaloi și ce s-a mai schimbat pe acolo. În toți acești ani m-am gândit mai ales la tata. Cum arată acum? Cum este el? Ce avem în comun? De multe ori mi-au trecut prin cap astfel de întrebări. Firește că mama mi-a povestit multe despre el sau m-a purtat în trecut, cu poveștile ei. În tot acest timp mi-am făcut propria imagine despre cea de-a doua familie a mea, din Kenya. Totuși mulți ani nu m-a preocupat prea tare Africa. Poveștile și contactul prin

scrisori cu tatăl meu mi-au fost de ajuns mult timp. Dar după ce am crescut mi-a sporit și interesul pentru Africa.

Ultima scrisoare pe care am primit-o de la James m-a emoționat profund. Mi-a arătat ce importante suntem amândouă pentru familie. Acum am sentimentul că a venit timpul să pornesc la drum pentru a-mi căuta și cunoaște rădăcinile. Scrisoarea mi-a dat siguranța că fac ceea ce trebuie. Momentul este oportun, atât în minte, cât și în inimă.

Încep imediat să planific călătoria. Mai întâi trebuie să-i scriu o scrisoare lui James, pentru ca ei să se pregătească de eveniment. Scrisoarea va sta timp de câteva săptămâni la Maralal, până să o ia cineva. Putem folosi vacanța de vară, așa că mai rămân doar trei luni pentru pregătiri. Îmi imaginez ce agitație se va crea când James va anunța familiei vizita noastră. Mama își va crede ochilor abia când vom coborî din mașină în Barsaloi. Iar Lketinga, tatăl lui Napirai? Cum va reacționa? Dar nu mă las copleșită de gânduri rele, căci am încredere în Dumnezeu și în el. În fond, a fost o vreme când și-a iubit mult fiica. Când plângea, o ținea în brațe ore în șir și-i cânta cântece Samburu. Nu, sunt sigură că se va bucura de această vizită.

Cu toată bucuria și euforia, ideea că noi, două femei, vom merge singure într-un Jeep prin Samburu îmi trezește anumite temeri. De aceea îi întreb pe Albert, editorul meu, și pe Klaus, cameramanul, dacă ar vrea să ne însoțească în călătorie. Amândoi au mai fost odată cu mine în Barsaloi, se simt foarte legați de familia mea Samburu și vor fi foarte apreciați acolo. Când se declară de acord sunt foarte ușurată, mă simt mai bine și mai sigură, căci în fond port răspunderea pentru fiica mea.

Cum Napirai nu a fost niciodată în Africa, planific o adaptare lentă la regiunea Samburu. Mai întâi vom merge pe drumul vechi spre Nakuru și vom înnopta acolo, înainte să mergem spre Maralal, prin Nyahururu, și apoi spre Barsaloi. Pregătirile sunt în toi și treptat mă cuprinde neliniștea, căci timpul rămas se scurge rapid.

Trec săptămâni și din păcate nu primesc niciun răspuns la scrisoarea mea către James. Dacă s-o fi pierdut? Poate ei se simt copleșiți, pentru că nu ne-am anunțat mai din timp? Sau poate momentul nu este favorabil, deoarece hotărârile importante se iau, la Samburu, și în funcție de fazele lunii? Am multe întrebări, iar ele diminuează bucuria. Și fiica mea este ușor nesigură și mă întreabă de mai multe ori dacă a venit vreo scrisoare.

L-am înștiințat și pe părintele Giuliani. Cel puțin de la el primesc, cu trei săptămâni înainte de plecare, o scrisoare cu anunțul îmbucurător că va trece prin Barsaloi pentru a ne vedea. Vacanța lui Napirai este din păcate prea scurtă pentru a-l vizita în parohia lui din Sererit, la o depărtare de mai multe ore de mers cu mașina. El pare că se bucură foarte tare.

Apoi primesc în sfârșit un răspuns prin e-mail la a doua mea scrisoare către pastor, din Barsaloi. El a trimis e-mailul de la poșta din Maralal și scrie pe scurt că toți sunt de acord cu vizita și că familia Leparmorijo ne așteaptă cu mare bucurie. Fiicei mele și mie ni se ia o piatră de pe inimă.

— Mulțumesc, Doamne Dumnezeule, că am primit totuși un semn liniștitor.

În sfârșit putem să ne bucurăm cu adevărat și, câteva zile mai

târziu, ne urcăm în avion pline de nerăbdare.

Aterizăm în Nairobi la începutul lui august. Când mergem spre controlul pașapoartelor, devin agitată. Sper să nu meargă nimic prost, căci în pașaportul german al lui Napirai este trecut Samburu, Kenya ca loc de naștere, iar ea pășește pentru prima dată de la plecarea noastră de aici pe pământ kenyan. Sper să nu apară întrebări inutile sau să nu fie nevoie să deschidem gețile, pline cu cadouri. Se pare că după atâția ani eu păstrez încă un sentiment negativ lăsat de contactul cu autoritățile de aici. Evadarea mea din Kenya, cu fiica mea pe atunci mică, era să meargă prost tocmai la controlul pașapoartelor. Am fost bombardată cu atât de multe întrebări critice încât aproape că mi-a înghețat sângele în vine. Ne apropiem din ce în ce mai mult și simt cum îmi transpiră mâinile. Napirai, dimpotrivă, mi se pare foarte liniștită. Încerc să-i citesc emoțiile pe față, dar nu sesizez nimic neobișnuit.

Într-un sfârșit trecem, slavă Domnului, și nimeni nu este interesat nici măcar de bagajul meu cuprinzător, cu mai multe compartimente.

Napirai:

În sfârșit, a sosit momentul! Fraza asta și-a croit drum ferm în gândurile mele. Stau în avion, spre Nairobi. Doar câteva zile mă mai despart de familia mea din Barsaloi. Ce nebunie, mă gândesc și încerc să mă liniștesc, căci sunt destul de agitată chiar și numai de la zbor în sine. De la început, am încercat să-mi abat atenția și să nu mă gândesc prea mult la ce mă așteaptă. Cu puțin timp înainte de aterizare devin din ce în ce mai agitată

și am o senzație ciudată în burtă. Aș prefera să fi aterizat deja. Când avionul atinge în sfârșit pământul kenyan sunt ușurată și bucuroasă că am ajuns cu bine. Dar sunt și curioasă cum va fi aerul de afară, când coborâm.

Mama este foarte tensionată, observ imediat. Și eu sunt agitată, dar nu ca mama, din cauza controlului pașaportului, ci pentru că azi mă aflu pentru prima dată după 20 de ani în țara în care m-am născut. Mă așteptam ca această surescitare să mă copleșească total, dar nu se întâmplă așa. Când părăsim aeroportul simt cum crește în mine o senzație frumoasă și liniștită. Mă simt bine să fiu aici și orice nervozitate a dispărut.

Suntem luate de un șofer care ne va duce la hotel. Merg pentru prima oară cu mașina pe pământ african și îmi vine brusc să râd. Deși sunt extrem de obosită după călătorie nu mă pot opri să privesc curioasă pe fereastră. Totul este nou pentru mine și activitatea febrilă de pe stradă mă fascinează. O mulțime de oameni înconjoară mereu mașina și vor să ne vândă ceva. Aleg câteva nuci, pe care le cumpărăm de la un băiat.

Aș vrea să cumpăr de la fiecare câte ceva, dar, firește, nu se poate. În plus, este abia prima mea zi în Kenya.

După aproximativ o oră, cu câteva blocaje în trafic, ajungem la hotel. Arată frumos și primitiv. În hol observ imediat ce prietenoși sunt oamenii aici și-mi place mult asta. Mama și cu mine împărțim o cameră dublă și mă bucur că mă pot odihni în pat. Dar înainte vorbim puțin despre evenimentele de până acum, căci știu cât de curioasă este mama acum. Amândouă suntem ușurate că totul a mers bine. Sunt atât de obosită încât la un moment dat mi se închid ochii.

După micul dejun pornim la drum cu două mașini de teren. Chiar dacă suntem doar patru persoane este important pentru mine să călătorim cu două mașini. Nu vreau în niciun caz să rămânem blocate în sălbăticie și prima călătorie a fiicei mele spre rădăcinile ei să fie un eșec. Împart o mașină cu ea, în timp ce Albert și Klaus merg înainte, cu cealaltă mașină. Martin, tânărul nostru șofer, este un tip vesel, care vorbește cu noi deschis și sincer. Din nou mergem în ritm de melc, printr-un trafic dens, dinspre Nairobi în direcția lacului Nakuru. Acest lac este celebru pentru păsările flamingo roz, care trăiesc uneori cu miile acolo. Ruta este nouă și pentru mine. După mai multe ore facem prima oprire într-unul dintre numeroasele belvederi, de unde se deschide o perspectivă gigantică spre fertila Rift Valley. Această priveliște unică este folosită de mulți vânzători de suvenire, care se adună imediat în jurul nostru și ne oferă spre vânzare figurine sculptate manual sau alte lucruri. Napirai nu poate rezista și cumpără o cutie din steatită.

Pornim mai departe prin peisajul colinar verde, trecând de mai multe ori prin diferite localități mici. De obicei, femeile sunt cele care lucrează din greu pământul. Ele se apleacă, cu spatele întins orizontal, în față, în timp ce țin picioarele depărtate. Nouă, europenilor, ne-ar fi probabil imposibil să săpăm, să plivim sau să punem răsaduri în felul acesta ore în șir. O noutate pentru mine sunt numeroasele taxiuri pe biciclete sau motociclete. Acum șase ani nu le-am văzut. Acum, în localități se află șiruri întregi de motociclete care așteaptă clienții. În traficul din ce în ce mai dens, ele sunt mai rapide și mai ieftine

decât mașinile, dar cu siguranță și mai periculoase. La cele mai multe biciclete, pe suportul de bagaje sunt montate scânduri de lemn sau scaune de plastic tapițate, pentru ca pasagerii să stea comod. Mă miră cum oamenii tineri au ajuns într-un timp atât de scurt să aibă bani pentru o afacere cu taxiuri. Când îl întreb pe Martin, îmi spune:

— Cei mai mulți sunt doar șoferi, iar motocicletele aparțin unei întreprinderi. Dacă un bărbat tânăr este într-adevăr autonom, a reușit asta aproape fără excepție cu ajutorul unui mic credit.

Mă gândesc imediat la femeile de la Jamii Bora și mă bucur că le voi revedea după vizita din Barsaloi.

Ajungem în tabăra noastră la puțin timp după prânz și ne bucurăm de dejun. Ocupăm un cort frumos, spațios, în care se află tot ce se găsește de obicei într-o cameră de hotel. Numai că este mai romantic să-ți petreci noaptea într-un astfel de loc. Noaptea se aud greierii și urletele animalelor sălbatice. În fond, ne separă de natură doar un perete subțire de cort.

Apoi pornim într-un *Game Drive*, cum sunt numite aici safariurile din parcurile naționale. În timp ce Martin, șoferul, ia bilete de la poartă, noi așteptăm în mașină. Acoperișul este deschis deja și ridicat, pentru ca mai târziu să putem face fotografii din mașină. Locul este plin de maimuțe. Unele sunt mici, altele sunt mai mari și mai agresive, așa numiții paviani. În timp ce stau în picioare și fac fotografii, o maimuță sare brusc, de la niciun metru de mine, pe mașină și încearcă să-mi ia geanta aparatului de fotografiat. Când vreau să o alung cu o mișcare a mâinii, ea reacționează cu un atac aparent extrem de

agresiv, care mă sperie foarte tare. Înainte să mă pot așeza din nou în mașină, din partea cealaltă, un pavian mult mai mare se urcă pe acoperiș și vrea să intre înăuntru prin deschiderea acoperișului, lucru care ne provoacă ceva neliniște. Slavă Domnului, Martin se întoarce și maimuțele dispar imediat.

În parc trecem cu mașina pe lângă mici turme de zebre sau de bivoli, până când ajungem în sfârșit pe malul lacului Nakuru. Cât poți cuprinde cu privirea se văd păsări flamingo. Este nostim să le observi pe aceste păsări minunate în timp ce își efectuează, la unison, mișcările. Fie scot în același timp capetele din apă, fie privesc cu capetele ridicate în aceeași direcție. Uneori, mii de flamingo roz merg spre stânga, pe picioarele lor subțiri, pentru a coti apoi brusc la dreapta. Totul arată ca o piesă de teatru bine pusă în scenă. Avem mereu ce fotografia. La sfârșit apare și un curcubeu splendid, care acoperă frumos scena. Cu siguranță este un semn bun!

La întoarcere întâlnim o mică familie de rinoceri, care paște calm în soarele vesperal și nu pare să fie deranjată de mașina noastră care trece foarte aproape.

În ziua următoare pornim foarte devreme. Mai întâi trecem pe lângă casele autohtone, ale căror fațade sunt amenajate frumos, cu multă imaginație. Pe unele sunt pictate girafe, pe altele flamingo, lei sau personalități celebre, precum fostul președinte Jomo Kenyatta sau Wangari Mathai, premiată cu premiul Nobel. Pereții sunt decorați chiar și cu figuri de Masai.

Mergem trei ore până la Nyahururu, la de 2 303 metri deasupra nivelului mării, orașul kenyan situat la cea mai mare altitudine. Acolo vizităm spectaculoasele cascade Thompson.

Pentru noi, elvețienele, obișnuite cu numeroasele cascade din propria țară, ele nu sunt foarte neobișnuite. Mai interesant este pentru mine că aici fiicei mele i se vorbește mai des în kiswahili. Probabil că oamenii tineri recunosc în ea sângele kenyan. Samburu, patria ei, nu este departe.

Pentru drumul care ne așteaptă, spre Maralal, avem nevoie de foarte multă răbdare. După Rumuruti începe traseul prăfos. Auzim că ploile din zilele precedente au înmuiat pământul roșu și l-au transformat în noroi, astfel încât drumul a fost impracticabil pentru puținele mașini care îl folosesc. Cunoscut de mai demult astfel de blocaje în noroi. A trebuit să înnoptez de mai multe ori într-un autobuz public, fără să am la mine ceva de mâncare sau de băut. Nu voi uita niciodată cât de minunat a fost să primesc hrană de la localnici, deși eram singura albă din autobuz și nu le cunoșteam limba. Astăzi avem noroc și întâlnim doar câteva bălți de apă. După ce pământul devine iar roșu și începe să se vadă savana, mă cuprinde sentimentul că m-am întors acasă.

Dar curând constat înspăimântată că aici are loc o dezvoltare asemănătoare celei din Namibia. Peste tot, marii latifundiași au construit garduri, iar pe terenuri se află ferme uriașe. Pământul acesta era liber acum șase ani și era accesibil oricui. Incredibil, cât de repede se schimbă totul! Unde merg acum Samburu, care sunt seminomazi, cu turmele lor? Ceva mai târziu, constat cu îngrijorare problema: în timp ce copiii își pasc turmele de capre sau de vaci pe puținele fâșii de iarbă rămase, întâlnim, doar câteva sute de metri mai departe, o turmă de bivoli la păscut, chiar lângă stradă. Așa ceva nu exista mai demult. Bivolii sunt

foarte agresivi. Cum pământul care înainte era liber acum este îngrădit, ei nu mai pot umbla în voie, cum erau obișnuiți, ci trebuie să împartă pășunile cu animalele domestice ale localnicilor. Acest lucru este valabil desigur și pentru alte animale sălbatice, cum sunt elefanții, zebrele și leii, lucru care duce cu siguranță la situații periculoase pentru nomazi.

În timp ce prin cap îmi trec aceste gânduri care mă întristează puțin, văd, plină de bucurie, câțiva războinici Samburu frumos împodobiți, cu părul lung și roșu împletit în cozi, care traversează savana. Mă bucură și priveliștea multor femei cu *kanga* galbene și albastre, împodobite cu mărgelile de sticlă colorate, în mai multe straturi. Mă temeam că fiica mea nu va mai avea ocazia să vadă această îmbrăcămintă tradițională, pentru că oamenii tineri merg la școală și trebuie să renunțe la hainele și podoabele lor obișnuite. Interesată, uneori chiar și amuzată, Napirai privește tot timpul pe fereastră în timpul acestei călătorii lungi.

După alte cinci ore de mers cu mașina pe drumul cu hopuri ajungem la Maralal, capitala regiunii Samburu. Deși vrem să înnoptăm oarecum în afara localității, în Maralal Safari Lodge, nu pot să nu trec întâi prin orașel pentru a vedea ce s-a schimbat în ultimii șase ani. Și, firește, pentru a-i arăta lui Napirai locul unde am stat de foarte multe ori. Când veneam pe atunci din Barsaloi, Maralal însemna pentru mine civilizația. La fel ca înainte, îmi amintește de un orașel simplu din vestul sălbatic. Maralal este în continuare ultimul loc din regiune unde poți găsi cazare bună și benzină înainte de a porni spre lacul Turkana, spre Barsaloi sau spre Wamba. Mi-ar plăcea să merg

imediat în casa de ceai, să beau un ceai adevărat, să iau cu mine un mandazi și să las atmosfera să mi se imprime în suflet. Dar toți se simt obosiți și prăfuiți și, în plus, ne-am dat întâlnire mai târziu cu cumnatul meu James în Lodge. De aceea trebuie să mă mulțumesc să străbat orașelul cu mașina, în centru, Maralal nu s-a schimbat prea mult. Sunt mai multe mașini și mai mulți localnici îmbrăcați occidental, în rest aici se află aceleași magazine construite din lemn, unele lângă altele, cu aproape aceeași marfa.

În timp ce privesc prin geamul prăfuit numeroșii oameni din jur, devin din ce în ce mai agitată. Poate am să îl văd pe James. Undeva afară ne așteaptă și cu siguranță este la fel de agitat și tensionat ca și noi. Fiind singurul din familie care a terminat școala și, în consecință, intermediarul între Elveția și Kenya, el poartă o mare răspundere. Dumnezeu, deodată îmi devine foarte clar că, în următoarele minute, fiica mea va avea primul contact cu rudele ei africane de când a plecat de aici, la doi ani. O privesc, încordată. În ochii ei observ o sclipire care mă face să cred că este agitată și că simte un ușor disconfort. Îi iau mâna în mâna mea și mă simt foarte legată de ea.

Mașinile noastre se hurducăie pe strada prăfuită, care traversează niște coline, în drum spre pensiune. Nu întâlnim pe nimeni, nici turiști, nici personal. În cele din urmă, apare un bărbat Samburu bătrân, care ne aduce niște băuturi. El face parte din ansamblu. Nu s-a schimbat nimic esențial de când am intrat pentru prima dată în Lodge, acum 24 de ani. Pe atunci stăteam, ca și acum, pe terasă și țineam în mână câteva fotografii ale unui foarte frumos războinic Samburu. Îl iubeam

pe acest bărbat din toată inima și de aceea vândusem sau dăruisem tot ce aveam în Elveția. Fuseserăm separați împotriva voinței noastre. Suferința și credința de nezduncinat în iubirea noastră m-au purtat pe atunci din Mombasa până aici. Stăteam aici, beam epuizată o limonadă, mă uitam la lanțul de coline din depărtare și mă rugam să-mi regăsesc undeva marea iubire, lucru ce părea fără speranță. Dar voința mea, impulsionată de forța acestei iubiri profunde, a făcut ca regăsirea fie posibilă. Sunt convinsă până în ziua de azi că acesta a fost destinul nostru.

Iar acum sunt aici pentru că vreau să i-o prezint pe minunata lui fiică. Și Napirai anticipează, cu febrilitate, întâlnirea cu tatăl ei și nu știe cum ar trebui să se poarte.

La locul de adăpat se află câteva zebre, iar dedesubt se joacă câteva maimuțe. În rest este liniște. La puțin timp după sosirea noastră, apare un grup mic de turiști italieni. Se uită la zebre și când, după câteva minute, nu apare nimeni, pleacă.

După o vreme aud o motocicletă și știu imediat că trebuie să fie James. Cum Napirai și cu mine suntem încă pe terasă, auzim mai întâi salutul cald cu care Albert și Klaus îl întâmpină pe James. Tocmai ne pregătim să mergem spre el, când apare în fața noastră. James s-a mai împlinit, iar încordarea îi este literalmente scrisă pe chipul întunecat. Prietenos, își deschide spre mine brațele, îmbrăcate într-o haină groasă, și mă îmbrățișează cu căldură.

— Ei, ei, ei, Corinne, te-ai întors! spune el fericit.

Și eu mă bucur enorm. Apoi se uită pe lângă mine, spre Napirai, râde și mai tare și o îmbrățișează.

James o privește întruna pe Napirai și râde:

— Ei, ei, ei, ce mare s-a făcut! Adineaori parcă mă jucam cu o fetiță mică, eram eu însumi băiat de școală, și acum am în față o femeie tânără.

Dă mereu din cap, neîncrezător.

— Și tu, Corinne, da, și Albert și Klaus, toți v-ați întors! Nu-mi venea să cred când am primit scrisoarea. Ani întregi am așteptat-o pe Napirai și deodată vine o scrisoare în care scrie că veți veni aici curând. A ajuns târziu la mine, cu o lună înainte de sosirea voastră, și de aceea am crezut că este mai bine să răspundă pastorul pentru mine, pentru că pe calculator merge mai repede, așa m-a asigurat, spune el, plin de viață.

Vorbim toți unii cu alții. O întrebare aici, o întrebare dincolo. Napirai se uită atentă la James, în timp ce încearcă să-și țină în frâu emoțiile.

Deodată, James devine serios și spune:

— Corinne, Lketinga este și el în Maralal și ar vrea să-și vadă fiica chiar azi. Nu a vrut să stea acasă să vă aștepte. Pot să-l aduc aici?

— Da, desigur, m-am gândit eu că nu va sta acasă când vine fiica lui, zâmbesc eu.

Pentru Napirai lucrurile se desfășoară cam repede, după cum observ după privirea ei speriată.

James ia mobilul, care funcționează doar în Maralal, și-l sună pe Lketinga, tot pe mobil, se pare. Câteva fraze scurte și apoi James pleacă. Nu mi-l pot imagina pe Lketinga stând pe motocicletă și sunt curioasă cum și când se vor întoarce.

Așteptăm aproape o oră. Napirai nu prea mai suportă

tensiunea, dar nu o pot ajuta prea mult, altfel decât cu prezența mea aici. Acum mi-ar plăcea să-i citesc gândurile.

Zebrele sunt încă la locul de adăpat și ne privesc ușor plictisite, în timp ce două maimuțe se ceartă și țipă.

Napirai devine din ce în ce mai încordată și nici eu nu sunt chiar liniștea în persoană. Cu puțin timp înainte de a se lăsa întunericul, auzim un zgomot de motor în zona altminteri liniștită, întâi o motocicletă și apoi o mașină! Nu se poate, Lketinga are mașină? Vreau să părăsesc terasa, când Napirai mă apucă de braț și mă roagă să rămân aici.

Napirai:

Suntem de ceva vreme în Lodge și așteptăm sosirea tatălui meu. În ciuda ambianței frumoase și a atmosferei plăcute, așteptarea mi se pare eternă. Nu sunt sigură de ce se va întâmpla când ne vom vedea pentru prima dată și nici dacă mă va accepta ca fiică. Sper. Mă bucur enorm că pot trăi acest moment și că voi sta în curând în fața tatălui meu. Ascult cu atenție zgomotele mașinilor din Maralal, care se aud până aici. El o fi? Mă întreb asta la fiecare zgomot auzit. Mi se pare că timpul a stat pe loc și devin din ce în ce mai neliniștită. Am un gol în stomac. Pur și simplu nu mai vreau să aștept.

Apoi, în sfârșit, după ce mi se pare că au trecut trei ore, aud motocicleta lui James. Aș putea să plâng de bucurie și emoție, dar nu se întâmplă nimic, nu știu de ce.

Încă puțin și îl voi vedea, incredibil! Am vrut ca mama să îmi fie alături când ne întâlnim prima oară, așa că, e o ușurare că ea așteaptă împreună cu mine pe terasă.

Văd silueta impunătoare a unui om cu pălărie albă, care se îndreaptă încet și elegant spre Lodge, printre copaci.

— Napirai, uite, cel care se îndreaptă cu demnitate spre noi este tatăl tău, spun eu, surescitată.

Inima mi s-a urcat în gât și nu pot să leg niciun gând clar. Simt clar surescitarea interioară a fiicei mele. Sper că totul va merge bine și că tatăl ei nu se va purta straniu; astea sunt grijile mele.

Lketinga intră pe ușa terasei, rămâne pe loc un moment și ne caută cu privirea. S-a îmbrăcat cu grijă, observ eu imediat. Poartă o jachetă gri închis, un pic prea mare, dar care se potrivește excelent cu „pantalonii de băcan” în carouri albe și gri. Cămașa albă se asortează cu pălăria cu boruri late, deschisă la culoare și decorată cu mărgelile mici, portocalii-marro, și cu monede. Peste cămașă poartă o sticlură de lemn ornată cu mărgelile colorate, în care își ține tutunul. Chipul său întunecat și încordat își schimbă imediat expresia când își vede fiica. Mă pregătesc să mă îndrept spre el când el pornește direct spre Napirai. Când trece pe lângă mine îmi spune cu o voce joasă, tabagică:

— *Not you, I want my child!*⁵

Apoi merge drept spre Napirai și o îmbrățișează atât de intens, încât după un timp mă tem că ea nu mai poate respira. Abia după aceea mă îmbrățișează cu drag și pe mine. Este vizibil copleșit de fiica lui, o privește mut și aproape nemișcat în următoarea jumătate de oră și scutură din când în când

⁵ „Nu pe tine, îmi vreau copilul!” (en. în original).

capul, a neîncredere, în timp ce își trece mâinile peste față. Și eu am inima grea când văd cât de mult trebuie să lupte cu sentimentele sale. În cultura lui, oamenii încearcă să-și ascundă emoțiile, iar el face asta cu mult efort. Napirai are un chip strălucitor. Cred că îmbrățișarea spontană și intensă a tatălui ei i-a dizolvat toată încordarea.

Napirai:

Îmi simt inima în gât când tata apare pe terasă. Arată exact așa cum mi l-am închipuit și sunt fericită că pot în sfârșit să-l întâlnesc. Chipul i se luminează când mă vede. Rapid și foarte hotărât, vine spre mine. Mă îmbrățișează strâns și pot să simt cât de emoționat este. Nu mă mai gândesc la nimic, ci mă bucur de moment. Cred că prima noastră întâlnire nu putea fi mai frumoasă de atât. Când aflu că tata va petrece toată seara cu noi mă bucur și mai mult.

Stăm cu toții lângă șemineu, în fața focului, și așteptăm cina. Lketinga stă între mine și fiica sa. Din când în când îi ia mâna sau își pune brațul în jurul umerilor ei, o privește și spune scurt:

— *Yes, my child!*⁶

Sigur că nu este ușor pentru niciunul dintre ei să găsească subiecte de conversație, după ce nu s-au mai văzut de aproape 20 de ani. În plus, tatăl și fiica sunt foarte asemănători în privința felului lor retras de a fi.

Un prieten al lui James, pe care-l cunosc din perioada petrecută în Barsaloi, este și el prezent. Lucrează în Maralal în

⁶ „Da, copilul meu!” (en. în original).

administrație, are o mașină mică și l-a adus pe Lketinga aici, la Lodge. Focul care trosnește în șemineu ne relaxează treptat pe toți. Lketinga își aprinde, cu degetele lungi și subțiri, o țigară și povestește râzând:

— Da, vă aștept aici în Maralal de trei zile. Vreau să-mi duc copilul în Barsaloi. Vreau să-i arăt tot. De ce nu, doar sunt tatăl ei.

Apoi o îmbrățișează din nou, apăsător. Napirai râde și observă că îi face bine ca el să fie atât de spontan și deschis.

La cină, el stă în fața mea, iar fiica lui trebuie, desigur, să stea din nou lângă el. Arată mai bine decât în 2004, când l-am revăzut pentru prima dată după 14 ani. Astăzi pare mai liniștit și mai relaxat. Râde de numeroasele tacâmuri din jurul farfuriei și este curios ce vom mânca. Napirai îl privește din când în când, din lateral. James și prietenul lui povestesc istorii de demult, când m-au vizitat în spital, după ce am fost internată cu Napirai din nou, cu malarie. Când privesc spre fostul meu soț, observ cum se uită drept în ochii mei. Privirea este atât de intensă încât simt aproape fizic cum încearcă să-mi pătrundă în suflet. Acest lucru mi se pare cumva neplăcut și întrerup contactul vizual, dar în același timp îmi doresc să pot afla ce se petrece în el. Când îl întreb, scutură mut din cap.

Sunt bucuroasă că Lketinga este de azi cu noi și că prima întâlnire nu are loc, așa cum era stabilit, în Barsaloi. El și-a format din nou o familie, cu noua sa soție tânără, și au deja, după cum aflu, trei copii. Acum șase ani tocmai se căsătorise, cu o lună înainte de vizita mea, cu tânăra fată. În ciuda căsătoriei lor, în acel moment nici măcar nu vorbiseră unul cu altul, ceea

ce nu este neobișnuit la Samburu, deoarece fetele sunt căsătorite de părinți. De obicei ele sunt foarte timide, deoarece vin de departe și trebuie să-și părăsească de tinere propria familie. Multe nu-și mai văd niciodată părinții. După căsătorie, ele aparțin familiei soțului, iar pentru asta el trebuie să plătească un preț. În timpul ultimei mele vizite am văzut fata doar de două sau de trei ori, dar nu am vorbit cu ea, pentru că Lketinga nu a vrut asta. Acum sunt curioasă cum s-a schimbat ea, după ce a devenit fericita mamă a trei copii.

Mă bucură foarte mult că Lketinga pare să fie fericit cu cea de-a treia soție a sa. A doua soție, Mama Shankayon, nu mai este de mult cu el. A fost trimisă acasă pentru că nu a putut avea decât un copil. Acum trăiește din nou cu mama ei, care a orbit, și o ajută. Măine o vom întâlni în Maralal. Vrea să ne salute, iar fiica ei de 14 ani, Shankayon, sora vitregă a lui Napirai, vrea să meargă cu noi în Barsaloi, după cum aflăm de la Lketinga. Este inimos că a informat-o, deși acest lucru presupune aici foarte mult efort.

După ce îi fac mai multe fotografii, mă privește amuzat și întreabă:

— De ce faci mereu fotografii? Acum sunt un bărbat bătrân și nu mai sunt la fel de frumos ca pe vremuri.

Ca întotdeauna, mă fascinează mișcările grațioase ale mâinilor lui suple. De asemenea, el mănâncă foarte încet și uimitor de puțin. Nimic nu mai amintește de războinicul tânăr care putea înghiți într-o noapte jumătate de capră, aruncând oasele peste cap.

El, dimpotrivă, face observația contrară despre mine.

— Mănânci mult, pot să văd că ai devenit o *Big Mama*⁷. *Only my child is like me*⁸, constată el și râde spre Napirai.

Nici culoarea părului meu nu-i place în mod deosebit. I se pare că noul blond este mai degrabă alb. Dar toate aceste observații sunt menite să mă tachineze, ceea ce indică faptul că este bine dispus.

Seara târziu ei părăsesc Lodge-ul și ne dăm întâlnire a doua zi la benzinărie, pe care nu avem cum să o ratăm. După aceea vom cumpăra alimente pentru zilele pe care le vom petrece în Barsaloi și vom căuta ultimele cadouri.

Epuizate de călătoria lungă și de evenimentele emoționante, ne prăbușim în pat. Mi-ar plăcea să-i pun o mulțime de întrebări fiicei mele, dar observ că are nevoie de timp și de liniște.

Napirai:

M-am bucurat foarte mult de seara petrecută împreună cu tata și cu James. Pentru mine a fost plăcut să stau cu ambii părinți lângă foc și să conversăm în tihnă. Până acum nu am trăit așa ceva.

Despărțirea, seara târziu, mi s-a părut un pic grea, dar știu că mâine călătoria va continua și îmi voi cunoaște sora vitregă. Înainte de a adormi mă bucur mult și îmi doresc să se facă repede dimineață. Când răsare soarele, ne trezim imediat și plecăm toți, împreună, spre locul de întâlnire. Încă din mașină îl văd pe tata. Lângă el se află fiica sa, adică sora mea vitregă,

⁷ „Grăsană” (en. în original)

⁸ „Dar copilul meu seamănă cu mine” (en. în original).

Shankayon, și mama ei.

Când coborâm se adună în jurul nostru câțiva oameni din sat, care ne privesc cu curiozitate. Asta mă face să fiu puțin încordată și sunt bucuroasă că mama face primul pas și îi salută pe toți în fața mea. Tata se bucură vizibil să mă vadă și chiar și mama lui Shankayon mă salută foarte prietenos. Apoi mă îndrept spre sora mea vitregă și o iau în brațe. Simt cât de tare se bucură și ea că ne vede și, în ciuda firii ei timide, îmi devine imediat simpatică. Mă simt atrasă de ea și observ ce important este pentru mine să o cunosc în sfârșit. Până astăzi am fost un copil singur la părinți, iar acum am o soră.

Pot să constat o mică asemănare între ea și mine, când mă uit dintr-o parte, iar ea pare să observe același lucru. Ne privim mereu una pe alta și din când în când râdem. Firește, am adus cu mine câteva cadouri pentru Shankayon, printre altele, cercei și brățări. Se bucură mult de ele și ne apropiem treptat, în ciuda faptului că schimbăm puține cuvinte. Plecăm toți cu mașina spre centrul orașului, pentru a mai cumpăra unele lucruri. Stau în spate cu sora mea. După această întâlnire, foarte emoționantă pentru mine, sunt ușurată că-mi cunosc treptat familia africană, astfel încât să am timp să procesez cumva totul. Dacă i-aș fi văzut pe toți deodată, cred că ar fi fost prea mult.

După ce parcăm în fața unuia dintre numeroasele magazine, pentru a cumpăra alimentele necesare, Lketinga vrea mai întâi să se plimbe prin Maralal cu Napirai și cu mine. Am senzația că este foarte mândru, deși, desigur, are o expresie a feței foarte serioasă. Shankayon ne urmează îndeaproape, în timp ce mama

ei se ține un pic mai departe. Am observat că Lketinga nu vorbește mult cu ea și nici nu vrea neapărat să facă vreo fotografie împreună. În plus, el i-a dat ei niște bani, pentru ca ea să cumpere mălai sau poate mâncare, înainte de a porni în lungul drum spre casă.

Mulți oameni se uită după noi. Alții vin spre mine, și fostul meu soț trebuie să dea explicații, lucru pe care-l face cu o mină serioasă. Astăzi se pare că suntem atracția din Maralal, căci aici albi încă ies în evidență, ca să nu mai zic de Napirai. Împreună cu Lketinga, caut câte o pătură de lână pentru Mama și pentru sora lui. Se negociază, iar el devine uneori energic, până când îi convine prețul pe care îl am eu de plătit. În cele din urmă. Vânzătorul acceptă și toate părțile sunt mulțumite.

Se duce vorba rapid că m-am întors împreună cu fiica noastră. Întâlnim constant femei cu podoabe tradiționale sau bărbați bătrâni, care mă salută furtunos și prietenos, înainte de a îi ura bun venit lui Napirai, bătând intens din palme și cu un șuvoi de cuvinte întrerupt din când în când de câte un scuipat de binecuvântare. Fiica mea se ține tare. Nu înțelege niciun cuvânt și nu cunoaște oamenii. Și mie mi-e greu să-i recunosc pe cei mai mulți. Lketinga stă alături de mine și explică, răbdător, despre cine este vorba. Pe vremuri ei aveau de ținut minte o singură față albă, căci doar eu eram pe aici. Eu, dimpotrivă, trebuia să țin minte sute de persoane. În plus, Samburu îmbătrânesc, din cauza condițiilor dificile de trai, mult mai repede decât noi, europenii, ceea ce îngreunează și mai mult recunoașterea.

Apoi cumpărăm proviziile, printre care, desigur, mălai, ceai și

tutun de mestecat pentru Mama, pe care să-l poată dăruia vecinilor. Se obișnuiește ca cel care are mai mult să dea și altora, după posibilități.

În sfârșit am încărcat alimentele, am umplut mașinile până sus și putem porni în ultima parte a călătoriei, spre Barsaloi. Lketinga stă în față, pe scaunul copilotului, și-i dă indicații lui Martin, în timp ce eu stau în spate, cu Napirai și Shankayon. Avem în față trei ore de mers cu mașina, căci ne vom strecura printr-un lanț muntos și mașinile nu pot merge repede. Strada ne solicită nervii destul de mult. Chiar și Martin este uimit de starea ei proastă. El trebuie să cupleze de multe ori diferențialul pentru toate roțile pentru a putea merge mai departe. Șoferul trebuie să ocolească cu iscusință bolovanii de piatră aflați pe stradă din loc în loc și să fie atent să nu alunecăm în jos pe panta abruptă.

Întâlnim copii cu turme de capre sau de vaci, care ne fac cu mâna, în speranța de a primi o bomboană. Sigur că am cumpărat așa ceva și ei se bucură de dulciuri ca și cum ar fi vorba de cadouri uriașe de Crăciun. Martin râde când vede cum se năpustesc copiii, țipând de bucurie, asupra bomboanelor aruncate și ne explică râzând:

— Așa a fost și primul meu contact cu turiștii. După școală, stăteam ore întregi pe marginea străzii și speram să treacă autobuze de safari. Când zbura prin aer un pumn de bomboane, ne aruncam toți asupra lor. Cei care erau mai rapizi se bucurau foarte mult, pentru că nu împărțeau niciodată, cel mult schimbau bomboanele pe alte lucruri. Câștigătorul era ca un rege.

Povestirea lui nostimă ne face să râdem, dar nu ne putem închipui cum de nu împărțeau copiii prada. El adaugă, cu satisfacție:

— Pe când eram mic, mi-am jurat să ajung cândva șofer la o agenție de turism, probabil datorită dulciurilor.

O femeie care poartă un copil în spate, într-o pânză, și împinge alți doi copii în fața ei se lipește complet de peretele de stâncă în timp ce Land Rover-ul nostru greu trece pe lângă ea.

Mai departe, un bărbat bătrân se opintește să urce muntele, într-o mână are o pungă roșie de plastic, o sulită și un băț. Cu mâna liberă ne face semn, pentru că dorește să-l luăm cu noi. Lketinga îl recunoaște și mă întreabă dacă poate urca cu noi, în spate. Bătrânul trebuie mai întâi să-și demonteze sulita lungă, ca să intre în mașină. Când ne vede pe noi, „albele”, ezită un moment. Dar Lketinga îi explică că facem parte din familie și nu suntem niște turiste obișnuite. Mzee urcă ușurat lângă noi și în mașină se răspândește imediat mirosul afumat al unei manyatta, care îmi trezește amintiri profunde și mă face să-mi fie dor de momentul în care voi lua loc în manyatta Mamei.

După o oră și jumătate ajungem în Opiroi. Această mică localitate a crescut în mod vizibil. Pe vremuri, aici erau doar câteva *manyatta*, iar astăzi există case mici de lemn, două magazine alimentare simple, o casă de ceai, o școală și o biserică mare. Suntem așteptați de câțiva oameni, iar James, care a mers înainte cu motocicletă, vine spre mine și-mi explică că șeful tribului din Opiroi vrea să mă invite la ceai. Mă dau jos din mașină, în timp ce Napirai vrea să aștepte aici. Lketinga merge la un magazin și cumpără o Coca-Cola pentru fiica sa. Sunt

condusă la casa de ceai, unde un sac de iută atârnat în cadrul ușii mă împiedică să văd în interior. Este încă în vigoare tradiția conform căreia războinicii nu au voie să fie văzuți de femei când mănâncă sau când beau ceai. Tocmai mă pregătesc să intru în casa de ceai în spatele șefului, când văd înăuntru cinci gardieni înarmați, veniți la întâlnire. Speriată, mă dau înapoi și-l urmez pe șef în casa proprie, modestă. Mă așez pe un scaun. În timp ce-mi oferă ceai dintr-un termos, în cameră intră Albert și Klaus. Șeful de trib ne mulțumește că am dat atâția bani pentru biserică, ceea ce a făcut ca mulți copii să poată merge la școală. Doi dintre fiii săi au putut, datorită acestor bani, să studieze, iar asta îl face foarte fericit. Sunt uimită și mișcată de cuvintele lui. Până acum nu am știut că oamenii pot profita de povestea mea până aici. În fond, suntem la două ore de mers cu mașina de Barsaloi.

După jumătate de oră plecăm iar la drum, căci abia aștept să o văd pe Mama. Când merg spre mașină observ cum fiica mea încearcă să vorbească cu câteva femei îmbrăcate tradițional, le fotografiază și apoi le arată fotografia, lucru care declanșează multă încântare. Sunt bucuroasă că nu-i e teamă de atingeri. Plecăm mai departe și femeile fac cu mâna în urma noastră.

Cu puțin înainte de a ajunge la râul Barsaloi, Lketinga se întoarce spre noi și spune, cu o expresie bucuroasă pe față:

— Napirai, Napirai, copilul meu, aici e casa mea. O să-ți arăt totul.

Mașina traversează albia lată și nisipoasă și urcă lent pe celălalt mal. De departe se vede mai întâi misiunea și apoi numeroasele case de lemn, și printre ele *manyatta* individuale,

înconjurată de crengi cu spini. Parcăm sub același copac unde, la ultima mea vizită, l-am salutat și l-am îmbrățișat înlăcrimată pe Lketinga prima oară după 14 ani de la evadarea mea.

În timp ce îmi trec prin cap aceste amintiri, el coboară din mașină și deschide ușa pentru fiicele lui. Imediat, suntem înconjurați de mulți copii, care roiesc în special în jurul lui Napirai. Abia după aceea se apropie și adulții, iar câte o femeie Samburu vine spre mine și spune:

— Mama Napirai, *supa, serian a ge*? Bună, cum îți merge?

Câteva îmi scutură atât de mult și de puternic mâna încât aproape că simt că-mi cade tot brațul. Alte femei încep să scuture din podoabele de la gât, în semn de bun venit, și îi întind mâna fiicei mele care se minunează încontinuu. Aude din toate părțile:

— *Supa, serian a ge, garai*? Bună, îți merge bine, copilul meu?

Napirai răspunde la salut zâmbind încurcată și mă privește întrebător, pentru că nu înțelege nimic.

Napirai:

În sfârșit, pornim spre Barsaloi! Sunt bucuroasă că Shankayon vine cu noi, cumva asta mă liniștește. Oricum, nu m-am gândit că drumul va fi atât de obositor. Trebuie să mă adun mereu pentru a rămâne trează, căci nu vreau în niciun caz să ajung adormită în Barsaloi. Cu cât ne apropiem mai mult de destinație, cu atât mai bucuroasă este mama, care-mi povestește tot timpul istorii pe care le-a trăit și-mi arată cu degetul locurile unde ele s-au întâmplat.

Cu puțin timp înainte de sosirea noastră în Barsaloi, încep să

aud vocile oamenilor și strigătele copiilor. Acum sunt din nou agitată. Cum vor reacționa oamenii când mă vor vedea? În timp ce trecem cu mașina prin piața satului sper doar că totul va merge bine.

Multe femei și mulți copii sunt pregătiți și ne așteaptă. După ce coborâm, se năpustesc toți spre mama și nu le vine să creadă că ea este aici. Toată lumea își amintește de ea. Mi se pare incredibil. Apoi, desigur, vor toți să mă salute pe mine, și strâng o mână după alta. Mi se pare frumos că toți acești oameni pe care nu-i cunosc se bucură și sunt atât de emoționați doar pentru că ne văd, dar mă simt un pic încurcată.

Ce-mi place pe loc sunt numeroșii copii din sat. Ei aleargă spre noi și râd. Nu durează mult și deja țin de mână un băiat sau o fată. Toții copiii roiesc în jurul meu, în timp ce mă uit pentru prima dată în jur.

Satul este mai mare decât mi-l închipuiam. Casele îmi amintesc un pic de Maralal, dar aici totul pare mai liniștit.

După atâția ani sunt în sfârșit în Barsaloi, nu pot să cred că sunt cu adevărat aici. Totul mi se pare un vis.

După femei, se apropie de noi și primii bătrâni. Îl văd pe Papa Saguna, fratele mai mare al lui Lketinga, care se apropie încet. Mina sa este serioasă, ca întotdeauna, și totuși îi simt bucuria când îmi întinde mâna. Chipul său este foarte îmbătrânit, iar ochii au căpătat o nuanță transparentă, un albastru deschis, probabil un semn al cataractei. Ca și Lketinga, este foarte suplu și se îmbracă încă în mod tradițional. În loc de pantaloni poartă o pânză pe șolduri, iar în picioare, sandale

albe de plastic. Peste tricoul roșu a aruncat o pătură subțire, cu dungi roșii. Din păcate, nu pot sta prea mult de vorbă cu el, pentru că vorbește doar limba Maa, iar eu am uitat puținele cuvinte pe care le știam în această limbă. El îi întinde mâna și lui Napirai și râde atât de bucuros încât lasă să se vadă un șir de dinți albi, perfecți. Ochii săi sclipesc un moment, și spune:

— *Supa, Napirai, serian?*

Este vorba de aceeași formulă de salut. Nu stă în firea lui să ne îmbrățișeze, dar se simte că ne salută din inimă.

James ne invită să intrăm în *kral* pentru a saluta și alți membri ai familiei. Dar Lketinga ar vrea să ne conducă mai întâi prin magazinul lui, pe care l-a numit „Inter White Masai Shop”. Înăuntru este destul de întuneric și în afară de câteva haine *second hand*, săpun și detergent nu prea văd altceva. În fața ușii deschise stau așa mulți copii, care ne urmăresc pas cu pas, încât împiedică lumina soarelui să intre în magazin.

Soția lui Lketinga trece pe lângă mine și îi caută în fața ușii pe doi dintre copiii ei. Este drăguță și poartă încă la gât podoabele tradiționale, mari. Trebuie să aibă aproximativ 25 de ani acum. Chiar dacă stă deoparte, timidă, mai târziu, în timpul împărțirii cadourilor, lasă să se vadă că nu îi sunt deloc antipatică. În fond, cei trei copii ai ei, născuți cu toții în ultimii șase ani, sunt frați vitregi ai lui Napirai.

Părăsim magazinul și stăm acum în mijlocul *kralului*, care este destul de mare. Mai la margine se află o mică toaletă, iar alături câteva colibe rotunde care seamănă cu niște *manyatta*, pentru iezi. Găinile cu pui umblă peste tot pe pământul gri și prăfos. James ne conduce la casa sa, unde Stefania, soția lui, ne așteaptă

deja. Strălucitoare, ea mă îmbrățișează, pentru a o strânge apoi la piept și pe Napirai. Este o femeie foarte iubitoare și se potrivește bine cu James. Au împreună cinci copii și, judecând după cât s-a împlinit, probabil este din nou însărcinată. Dar aici nu se vorbește despre asta.

Copiii mai mari ai lui James se agață imediat de Napirai și de mine și se bucură vizibil de vizita noastră. Doar fata cea mai mică, de aproximativ un an, plânge speriată când vede fețele albe. Stefania trebuie să o ducă în altă parte, pentru ca micuța să se liniștească. Dar sora ei mai mare se apropie și vrea să fie luată imediat în brațe de Napirai.

În timp ce sunt preocupată să aflu care sunt copiii lui James și care ai lui Lketinga, aud în spatele meu un suspin. Mă întorc și o văd pe sora lui Lketinga. Pe ea am plăcut-o mereu foarte mult, deși ea, ca și fratele mai mare, mi se păreau deseori destul de triști și serioși. Acum vine spre mine și-mi cade, suspinând, în brațe, își apasă capul pe gâtul meu, care se udă din cauza lacrimilor ei. Și ea este foarte subțire, pare foarte fragilă. Corpul ei delicat se zguduie în brațele mele și încerc să o liniștesc. Această explozie emoțională mă mișcă foarte tare și mi-e greu să-mi reprim lacrimile. Lketinga se uită în altă parte, iar James râde încurcat, căci nu se cade să-ți exprimi emoțiile. Aud întruna:

— Corinne, Corinne.

Apoi se desprinde de mine și merge spre Napirai, repetând aceeași scenă. Suspină și plânge, în timp ce fiica mea îi mângâie cu mâna spatele gol și tremurător, în încercarea de a o liniști, și privește către mine, căutând ajutor.

Napirai:

Înainte de călătoria noastră mi-am dorit deseori ca primirea ce-o să ni se facă să fie frumoasă și caldă. Dar nu m-am așteptat deloc ca atât de mulți oameni să fie profund mișcați de vizita noastră. Sunt copleșită de această trăire și cred că îmi voi aminti toată viața de sosirea noastră în Barsaloi.

De la început mă înțeleg bine cu Stefania și cu restul familiei. Cu ea pot vorbi engleză și îi povestesc cât de uimitor este totul pentru mine. Cu copiii lui James mă înțeleg foarte bine. Toți sunt deschiși și veseli. Fiul cel mai mic, Diego, pare să se simtă foarte bine cu mine. Se ține după mine și vrea să-l țin în poală cu orice ocazie. Dar de inimă mi s-au lipit imediat și cei trei frați mai mici ai mei. Sunt bucuroasă că sunt atât de mulți copii aici, căci îmi place să fiu înconjurată de ei.

Când mergem prin sat ne urmează atât de mulți copii că trebuie să închidem poarta lui James, pentru a-i putea vedea pe îndelete și în liniște casa. Nu este foarte mare, dar mi se pare frumos amenajată și cumva mă simt imediat foarte bine. Stau pe canapea cu mama, tata, James și fratele lor mai mare, precum și împreună cu câțiva copii din familie. Stefania ne pregătește tuturor ceai, pe care-l bem cu plăcere în timp ce vorbim. Mama îmi spune povești de pe vremuri, iar James și tata râd mereu. Cred că și ei își amintesc exact ce s-a întâmplat pe atunci.

După ceaiul de la James, mergem înapoi în piața satului, unde se află mașinile noastre. Vrem să ducem la Stefania orezul și celelalte alimente pe care le-am cumpărat în Maralal.

Între timp au venit și mai mulți oameni care vor să ne salute. Unele femei au lacrimi în ochi când ne văd. Ele repetă de mai multe ori aceleași fraze, pe care din păcate nu le înțeleg. Mama este înconjurată de femei și bărbați, care o salută și îi pun întrebări. Sunt bucuroasă că James traduce uneori câte ceva, ca să pot înțelege, și răspunde măcar la unele fraze.

După ce am depozitat alimentele aduse cu noi, James ne conduce ușurel spre *manyatta* Mamei. Sunt curioasă și sper că nu voi plânge în timpul revederii. De la ultima mea vizită, *kralul* s-a schimbat vizibil. Dacă *manyatta* tradițională și rotundă a Mamei se afla pe atunci aproape de casa de piatră a lui James, acum întâlnim, la doar câțiva metri mai încolo, o colibă de lut dreptunghiulară, roșie și simplă. James conduce grupul și ne urmează cel puțin 20 de copii de toate vârstele. O văd deja pe Mama, care stă, ca de obicei, plină de demnitate, așezată pe jos în fața casei ei. În jurul gâtului împodobit este legat un batic colorat, care nu-i ascunde complet sânii mari și goi. Când mă vede, începe să bată din palme și să mă strige, cu chipul surâzător:

— *Supa, Corinne! Corinne, Corinne garai, copilul meu!*

Îngenunchez în fața ei, ne îmbrățișăm strâns și ne atingem capetele unul de altul. Îi simt mirosul afumat de *manyatta*, și sunt fericită. Ea spune încontinuu:

— *Corinne, asche oleng, Enkai! Mulțumesc, Doamne!*

Mă trage iar spre ea, aproape de fața ei, mă privește cu ochi încețoșați, dar bucuroși, și mă sărută pe ambii obraji. Sunt uimită de câtă putere are. Arată în continuare fantastic și nu pot

desluși nicio schimbare la ea de la ultima mea vizită. Mama pur și simplu nu îmbătrânește. Mă privește, râde în continuare, îmi ia mâinile într-ale ei și mă întreabă întruna cum îmi merge.

Apoi urmează întrebarea:

— *Core Napirai?* Unde este Napirai?

Mă ridic în picioare și las locul fiicei mele. Ea a observat totul alături de tatăl ei și de copii. Acum se apleacă spre Mama și este prinsă imediat de gât de mâinile ei întunecate, aproape negre, apoi trasă spre ea și sărutată întruna. Mai multe minute în șir, Mama ține în mâini capul fiicei mele și își privește nepoata. Își exprimă bucuria bătând din palme și râzând. Nu am văzut-o niciodată atât de fericită. James îi explică ceva și ea ascultă atentă, înainte de a-l saluta cu mâna pe Lketinga și de a schimba câteva vorbe cu el în Maa. Apoi se uită în sus, strigă „Corinne, Corinne, Napirai, Napirai” și întinde brațele spre noi. Ne aplecăm din nou spre ea și ne bucurăm împreună. Cu o mână își ține strâns nepoata, cu cealaltă pe mine. Cum este atât de bucuroasă, de data aceasta nu trebuie să lupt cu lacrimile. Napirai se uită la mine și râde:

— Mama, ea este cu adevărat minunată!

Napirai:

Sunt de puțin timp în Barsaloi și am văzut și trăit deja atât de multe lucruri noi încât până acum nu am avut timp să mă gândesc la ce s-a întâmplat de fapt. Dar cumva, cred, este mai bine așa. Sinceră să fiu, nu mă gândesc la altceva și mă concentrez asupra timpului pe care îl petrecem aici împreună, bucurându-mă de fiecare moment. Din păcate, nu voi putea sta

mult timp și voi fi cu adevărat conștientă de toate astea abia când voi fi din nou acasă.

M-am bucurat foarte mult de întâlnirea cu bunica mea și sunt bucuroasă că acum ea poate vedea din nou cu un ochi. Mi-ar fi plăcut să o vizitez doar împreună cu mama, dar asta nu e posibil. Oamenii de aici par să facă mereu totul împreună, așa că avem tot timpul în urma noastră un grup de oameni care merg cu mine în drum spre Gogo – bunica mea.

Când ne apropiem de coliba ei o văd stând pe jos, la intrare. Cred că mama este foarte emoționată, căci deodată se face liniște. Mai întâi o salută mama și văd cât de mult se bucură amândouă, în acest moment simt că mama are o legătură puternică cu ea.

Apoi o aud spunându-mi numele. Nu-mi dau seama ce ar trebui să spun sau să fac, așa că aștept. Îmi ia mâinile într-ale ei și vorbește cu mine. Deși nu înțeleg nimic, îmi pot închipui ce spune. Observ că este foarte emoționată că mă vede în sfârșit. Și pe mine mă mișcă momentul și trebuie să mă adun ca să-mi țin în frâu emoțiile, căci nu vreau să plâng în fața ei.

Bunica este deja foarte bătrână și nu eram sigură că o voi mai cunoaște. Acum sunt foarte bucuroasă și recunoscătoare că am cunoscut-o.

Mă uit la ea cu atenție și mi se pare că fața ei nu pare atât de bătrână. În ciuda vârstei, mie îmi lasă impresia că este puternică și trează, iar ceea ce mă bucură cel mai tare este că emană liniște și mulțumire, fapt pentru care o admir foarte mult.

Observ imediat bastonul de lângă Mama și mă gândesc că îi

este greu să meargă. James confirmă:

— Mama aproape că nu mai poate merge sau sta în picioare, de aceea stă așezată aproape mereu în fața colibei. Dar de la operația la ochi de acum un an îi merge iar bine. Ochiul ei aproape orb a putut fi salvat și acum vede câte ceva măcar cu un ochi. Ar trebui să o operăm și la celălalt ochi, dar ea nu mai vrea și spune că vede destul de bine așa.

Lketinga ne întinde un sac de plastic gol, pe care ne putem așeza alături de Mama. Sora lui se așază lângă mine, pe pământul nisipos, gri-roșiatic. Privește cu tristețe și începe iar să suspine, la care Mama spune energic, cu o expresie severă:

— De ce plângi? Adună-te, este frumos că ele au venit aici, nu există niciun motiv să plângi!

Lketinga râde, în timp ce James ne traduce. Este mereu la fel: aici adulții nu pot plânge decât pentru morți, orice altceva este nepotrivit. Consolatoare, o îmbrățișez și încerc să o încurajez, încet încet, suspinele se diminuează. Mama și cu mine vorbim apoi mult, sunt întrebări și răspunsuri pe care le traduce James.

Cum toată liota de copii este adunată în jurul nostru, este prea mult chiar și pentru Mama, care întreabă oarecum involuntar ce caută toți aici. James și Lketinga îi alungă pe câțiva care nu țin direct de familie, iar ei pleacă fără să ceară. Dar și noi trebuie să ne ridicăm tabăra de noapte, înainte să se întunece, așa că ne luăm rămas bun și promitem să venim mâine la ea, la ceai. Napirai trebuie să stea într-o casă asemănătoare unei *manyatta*, ca să știe cum se simte acest lucru și ca să vadă cum a petrecut primul ei an de viață. Mama mulțumește încă o dată – *Asche oleng, asante sana* înainte să ne

luăm rămas bun de la ea pe ziua de azi.

Părăsim *kralul*, care se va umple curând de caprele care se întorc acasă. Este cel mai frumos moment al zilei. Dar azi nu avem timp să observăm acest eveniment, căci trebuie să ne ridicăm tabăra. Într-o oră va fi întuneric deplin, căci în Barsaloi nu există nici acum electricitate. Uitându-mă la roiul de copii din jurul nostru, îl întreb pe James dacă este bine să le împart dulciurile aduse cu noi.

— Da, este o idee bună. Se vor bucura foarte tare și apoi vor merge în sfârșit acasă.

Le dau lui Lketinga și James câte o pungă mare cu bomboane și împart și eu câteva. Într-o clipă, totul se animă și începe o mare gălăgie, pentru că vin și alți copii din colibe lor. Toți se tem ca nu cumva să nu primească nimic. James, ca director de școală, preia controlul și le cere tuturor să se așeze în rând, altfel nu mai primesc nimic. Planul merge bine, până când observă că sacii încep să se golească. Din ce în ce mai multe mânuțe mici se întind spre noi, iar rândul începe să se destrame treptat. În ciuda pachetelor uriașe, bomboanele nu sunt de ajuns pentru toți, iar mie, dar mai ales lui Napirai, ne pare foarte rău. Unora dintre cei foarte mici nu le vine să creadă că nu au în mână nicio bomboană. Mă gândesc dacă mai am unele pe undeva, dar James râde și spune:

— Corinne, nu-ți face probleme, oricum nu ar fi ajuns pentru toți, căci în Barsaloi există acum foarte mulți copii.

James ne însoțește la misiune, în timp ce Lketinga și Papa Saguna, care stătuse mereu lângă mine, aproape neobservat, așteaptă turmele de capre care se întorc acasă. Una dintre ele va

fi cina noastră azi și ei vor să o aleagă împreună. Pentru noi și spaghetetele ar fi bune. Dar face parte din tradiție ca noi, oaspeții, să fim onorați și primiți cum se cuvine cu o capră tăiată.

Noul misionar columbian ne salută călduros. Ne oferă camere în misiune. Klaus, Napirai și cu mine acceptăm cu plăcere oferta prietenoasă. Este adevărat că am adus cu noi corturi, dar în casă este mai comod, căci există dușuri și toalete. Doar Albert vrea să-și instaleze cortul. Șoferii dorm oricum afară și păzesc mașinile. În timp ce ei ridică tabăra, noi bem o cafea în misiunea pe care o cunosc de demult. Misionarul columbian se deosebește foarte mult de părintele Giuliani. Este vorbăreț și dornic să ajute, dar nu este un nonconformist și un luptător neobosit ca Giuliani, care ne va vizita mâine.

Între timp, afară s-a lăsat întunericul și brusc îl vedem pe Lketinga în fața ușii. Îl salută destul de rece pe misionar și ne cere să venim cu el, căci masa este gata în casa lui James. Am fost, deci, scutite de a observa ceremonia tăierii caprei, care nu le place lui Napirai și editorului meu Albert. Cu ajutorul lanternelor, îl urmăm pe Lketinga, care merge înainte.

James locuiește în aceeași casă ca acum șase ani; doar amenajarea s-a schimbat. În casa simplă de piatră și ciment, cu acoperiș de tablă, care seamănă cu o baracă de muncitori, se află trei camere: o mică bucatărie cu veselă, oale și o mașină de gătit cu gaz, o cameră de dormit, pe care el o împarte cu Stefania și cu cei doi copii mai mici, și sufrageria, cea mai mare cameră. Copiii mai mari dorm într-o „casă pentru copii” separată, construită chiar lângă casa principală. Mândri, ei ne arată mai târziu casa lor, în care deseori domnește hărmălaia.

Acum stăm în sufragerie, unde se află două canapele, câteva scaune și o masă mică. O parte dintre pereți sunt pictați artistic cu peisaje și animale în format mare. James explică, mândru, că este opera unuia dintre foștii săi elevi.

Și cei doi șoferi ai noștri sunt invitați la masă. Ei nu știu nimic despre mine și despre motivul pentru care suntem, de fapt, aici. Stefania ne aduce un orez minunat cu carne de capră, legume și un platou cu bucăți de carne friptă la grătar. Toți ceilalți se reped mai cu poftă asupra mâncării decât noi, cei patru europeni, căci pentru noi carnea proaspăt tăiată este mai degrabă tare. Ne salvez onoarea gustând de două ori. Martin, șoferul nostru, întreabă după ce mâncăm cum am cunoscut noi această familie din Barsaloi. Toți râd. Și atunci încep să-i spun povestea acelei Masai albă, în timp ce James adaugă explicații din când în când. Lketinga ne privește serios și ascultă atent. Doar din când în când râde sau confirmă cu un simplu *Yes*⁹. Șoferii ascultă uimiți. Ei credeau că suntem într-un safari particular în regiunea Samburu și că vizităm o familie pe care o cunoaștem. Aproape că nu le vine să creadă că Lketinga a fost cândva soțul meu și că eu am trăit aici mai mulți ani. Au bănuț că Klaus și cu mine formăm o pereche, că Napirai este adoptată și că noi i-am găsit tatăl aici, iar Albert este tatăl vitreg. Toți râd copios de această neînțelegere. Durează un timp până când termin de spus povestea. Dar las la o parte vremurile dificile, pentru a nu strica atmosfera veselă.

Treptat, vine vremea să ne întoarcem în tabără, căci ziua a fost lungă, obositoare și plină de emoții. Lketinga ne însoțește,

⁹ „Da” (en. în original).

bineînțeleș, până la poarta misiunii.

În puțin timp mă aflu în pat și ascult murmurul îndepărtat al vocilor oamenilor care trăiesc în *manyatta*. Orice vecin poate auzi ce se vorbește. Aud vocile copiilor care râd și povestesc ceva. Se aud și clopoștii caprelor, iar mai târziu latră un câine. Napirai nu aude prea multe, căci s-a scufundat deja într-un somn adânc. Mă întreb cum i s-o fi părut această zi. Cel puțin se pare că toată agitația din jur nu o împiedică să doarmă foarte bine. Mă rog în gând și mulțumesc pentru revederea reușită și călduroasă și mai ales pentru că Mama este încă alături de noi și este plină de viață, în ciuda vârstei înaintate.

În ziua următoare vrem să ne plimbăm prin Barsaloi, când o mașină trece pe lângă noi și frânează brusc. Din ea coboară, cu un zâmbet prietenos, părintele Giuliani. Ca și acum 20 de ani, el poartă pantaloni scurți, un tricou cu dungi și papucii săi legendari. Începe să vorbească imediat în italiană, în timp ce mă îmbrățișează și îl salută pe Albert ca pe un prieten vechi, de care i-a fost dor mult timp. Imediat întreabă de Napirai, care doarme încă, epuizată. Abia sosit, ne face propunerea să mergem la un picnic într-un loc frumos de lângă albia aproape secată a râului Barsaloi. A adus trei oaspeți din Italia, care l-au aprovizionat cu delicatese italiene. Lketinga și James sunt de acord, dar vor, desigur, să aducă și ei ceva la prânz. Stefania gătește două oale de orez și carne de capră într-un sos delicios, și coace cel puțin 20 de *chapati*. Între timp, bem cafea la misiune și o așteptăm pe Napirai. Când apare și îl salută pe Giuliani, el o privește și-i spune pe larg tot ce a făcut mama ei aici și cum o cunoaște deja de când era bebeluș și venea uneori în vizită la el.

Fiica mea râde ușor încurcată de firea temperamentală și spumoasă a părintelui. Este la fel de plin de viață și de energie ca pe vremuri, deși acum are deja peste 70 de ani.

Pregătirile s-au terminat și putem pleca. Stefania a împachetat mâncarea în diverse oale, care trebuie ambalate cu grijă pentru a rezista drumului plin de hârtoape prin albia râului. Fratele vitreg mai mic al lui Napirai, Lodunu, vrea neapărat să vină cu noi; la fel și micul Diego, fiul cel mai mic al lui James. De când suntem aici, cei doi sunt lipiți de Napirai și o divinizează. Numeroșii copii care roiesc mereu în jurul ei par să-i ușureze foarte mult accesul la familia ei africană.

Mergem deja de un timp cu mașina prin albia râului, când James întreabă încotro ne îndreptăm. Nimeni nu știe exact, în afară de Lketinga, care stă în față, lângă șofer. Cu vocea sa întunecată, spune scurt:

— Știi eu. Mergi, mergi, și arată cu mâna înainte.

În albia râului este o activitate febrilă. Câteva femei, și pe alocuri și copii, sapă în nisipul uscat gropi pentru apă. Apoi, răbdători, iau cu o ceașcă apa prețioasă, filtrată prin nisip, și umplu cu ea canistarele. Întâlnim de mai multe ori turme de capre, conduse de copii spre albia râului. Când caprele, cele mai multe albe, miros apa, devin de neoprit și aleargă din toate părțile, behăind zgomotos. Este o enigmă pentru mine cum pot copiii să-și țină caprele separate de cele ale altora.

Malul este tivit de salcâmi de un verde mătăsos, ceea ce arată că în ultima lună a plouat aici. Mergem și iar mergem cu mașina și, treptat, fiecare dintre noi se întreabă unde vrea să ne ducă oare Lketinga. Albia șerpuiește larg și sălbatic prin peisaj.

Uneori trecem pe lângă niște zone pietroase, alteori vedem pe mal câte un arbust cu flori de un roșu strălucitor. Uneori, câteva maimuțe țipă și aleargă spre copaci, iar cămilele se feresc de mașinile noastre, dându-se la o parte cu mersul lor foarte specific, cu o legănare nostimă.

Brusc, în mijlocul pustietății, Lketinga ne arată un copac mare pe mal și ne dă de înțeles că am ajuns. Da, este frumos aici, dar nu chiar copleșitor, mă gândesc eu. El deschide ușa mașinii și ne cere, mie și lui Napirai, să mergem cu el.

— *Come, come, only one minute!*¹⁰

Mă ia de mână și mă trage prin niște tufe în sus, pe mal. Apoi rămân aproape mută de uimire. Ne aflăm în fața unui mic lac! Neîncrezătoare, îl privesc pe Lketinga. El spune râzând:

— *Yes, I know everything here.*¹¹

Între timp au ajuns și ceilalți, care sunt la fel de surprinși. Nici măcar Giuliani, care trăiește în regiunea aceasta de peste 40 de ani, nu cunoaște acest mic lac, și nici James.

— Da, știu, doar oamenii care pleacă zilnic cu animalele și ajung până aici cunosc acest lac. Băieții care au mers doar la școală nu-și cunosc pământul, afirmă el ușor ironic, în direcția fratelui său.

Nici cu mine nu a venit Lketinga vreodată aici. Micul lac lucește în soare. Pe malul opus, doi războinici goi se spală. Este o imagine aproape biblică.

Oalele cu mâncare sunt așezate pe o rădăcină plată de copac. Giuliani aduce o masă pliantă cu scaune și pune apoi pe masă

¹⁰ „Hai, veniți, doar un minut!” (en. în original).

¹¹ „Da, îi cunosc pe toți aici.” (en. în original).

banane, papaya și mango din propria lui grădină. Fructele au un gust delicios, intens, cum nu au niciodată fructele de la noi, din supermarket. Mai avem salam, șuncă, brânză, pâine albă și, desigur, mâncarea Stefaniei, care are un gust minunat. Când locuiam aici nu puteam decât să visez la astfel de delicatese.

Cei doi băieți mici se cațără ca niște maimuțe în copacii din jur. În Elveția, copiii de doi sau trei ani sunt supravegheați și avertizați mereu să fie atenți; nu ar fi lăsați să se cațare singuri în copaci. Fiul cel mic al lui Lketinga, Lodunu, este incredibil de iscusit, sălbatic și foarte drăguț. Are la gât trei lănțișoare din mărgelile de sticlă, de care sunt prinși câțiva dinți de animal. Burta lui micuță este decorată cu cicatrici scrijelite. Este foarte încrezut datorită lor, iar tatăl lui, nu mai puțin mândru, explică:

— A vrut neapărat să le aibă și nu a plâns deloc, deși a curs sânge. Va deveni cândva un războinic curajos.

Cu aceste cuvinte, îl trage cu drag pe băiat lângă el. Și pe Napirai o vrea alături de el. Dirijează totul liniștit și blând. Observ cum îi pescuiește o frunzuliță din păr. Gestul este firesc și de la sine înțeles, deși noi abia ieri am ajuns aici.

Delicatesele dispar și părintele Giuliani vorbește plin de însuflețire despre vremurile de demult. Când se apropie doi bărbați mai în vârstă și privesc cu siguranță și curiozitate flămânzi la farfuriile noastre, Lketinga se ridică în picioare, le duce ceva de mâncare și vorbește puțin cu ei. După aceea se așază iar lângă fiica lui și uneori îi văd chiar cum râd din inimă amândoi, în timp ce Napirai îl ține pe frățiorul mai mic în poală.

Giuliani se bucură vizibil de vizita noastră și povestește și glumește cu Albert. Amândoi își amintesc de ultima noastră

vizită la Sererit. Timpul trece mult prea repede și trebuie să pornim înapoi, căci Giuliani și oaspeții săi au un drum lung de parcurs. Și eu vreau neapărat să o văd curând pe Mama, căci ea se va întreba de ce nu am venit la ceai. În plus, cadourile aduse cu noi așteaptă să fie primite, căci în afară de alimente încă nu am împărțit nimic.

Despărțirea de Giuliani este caldă și noi promitem ca la următoarea vizită să mergem și în Sererit. Bucuros, părintele îmi strigă din mașină:

— Corinne, ca și ultima dată îți voi așterne patul sub cerul liber, ca să poți auzi noaptea răgetul leilor.

— Bine, voi veni, răspund eu râzând.

După-amiaza târziu ajungem înapoi în Barsaloi. Mai întâi ducem oalele goale la Stefania și îi mulțumim pentru mâncarea delicioasă. Napirai și cu mine mergem la casa Mamei. Luăm cu noi pătura albastră, moale și frumoasă, pe care am cumpărat-o pentru ea din Maralal. De data aceasta nu stă așezată în fața colibei, ci se odihnește înăuntru. Îmi fac auzită prezența, rugând-o să mă lase să intru cu cuvântul *Godie*, spus la intrare. Ea răspunde *Karibu*, ceea ce înseamnă bun venit. Cum casa roșie de lut este mai înaltă decât o *manyatta*, nu trebuie să ne aplecăm prea tare. Mama stă în dreapta intrării, pe pielea de vacă. În fața ei se află vatra cu trei pietre mari, iar deasupra capului ei atârână o plasă verde de țânțari. Trecem peste vatra fumegândă și ne așezăm pe o altă piele de vacă. Mama ne salută cu bucurie și întreabă dacă vrem un ceai, ceea ce accept cu plăcere, căci ea a făcut mereu cel mai bun ceai. La chemarea ei apare cea mai mică fiică a lui Papa Saguna. Este o fată drăguță și veselă, cu

câteva kilograme de podoabe roșii drapate în jurul gâtului. Nu este nici pe departe atât de timidă cum era Saguna la vârsta ei. Ele au mame diferite. Mama îi dă indicația să facă focul. Fata suflă în cărbuni și pune deasupra câteva bețișoare subțiri de lemn. Imediat se iscă un fum înțepător, care ține până când o flacără prinde să șerpuiască în sus. Napirai aproape că se sufocă. Ceva asemănător am pățit în timpul primei vizite în *manyatta* Mamei, acum peste 20 de ani. Ochii ni se umplu de lacrimi, iar fiica mea ar prefera acum să părăsească coliba. La asta contribuie cu siguranță și capul de capră aflat chiar în fața ei, pe o cutie de conserve. Probabil că provine de la cina noastră de ieri.

Între timp a venit și sora lui Lketinga, care aduce puțin lapte de capră. Mama ia una dintre cele trei oale de metal de lângă vatră și toarnă înăuntru apa de ceai măsurată precis, înainte de a o pune pe focul între timp bine aprins. După aceea aruncă o mână de praf de ceai în apă. Sora lui Lketinga ar dori să vorbească cu noi în timpul acesta. Dar fără traducere este aproape imposibil. Mă supără foarte tare că nu cunosc mai deloc limba Maa. Totuși atmosfera este una familială, plină de încredere și atenție.

Apa fierbe, iar mie și lui Napirai ne curge transpirația pe față. Mama toarnă dintr-o ceașcă zahăr în oală, apoi adaugă și puțin lapte. Ceaiul este acum bun de băut, iar mie mi se pare delicios, însă fiica mea abia poate bea din băutura dulce, cu miros și gust specific de fum și capră. După două înghițituri nu mai poate bea nimic, din păcate. Mama o încurajează:

— Napirai, *tamada, tamada*, bea, bea!

În timpul ăsta bate din palme și râde. În acest moment, în deschizătura ușii apare Lketinga, care intră și se așază între noi. Când observă cât trebuie să se lupte fiica noastră cu ceaiul, îi ia zâmbind ceașca fierbinte din mână, spune *No problem, my child*¹², și o bea el. Totuși, Napirai nu mai poate suporta să stea mult timp în colibă, căci suferă destul de des de claustrofobie. Iese repede la soare și respiră, ușurată, aerul proaspăt.

Napirai:

Și la a doua vizită, Gogo a mea ne salută bucuroasă. Ne așezăm lângă ea în colibă. Cumva mi-am închipuit că spațiul este mai mare, dar vatra ocupă foarte mult loc. Mama ne oferă ceai și deși îmi place ceaiul, aș prefera ca pe căldura asta să beau un pahar cu apă. Bineînțeles însă că îl primesc, politicoasă, și îi mulțumesc.

După ce vine și tata, stăm toți patru în colibă și bem ceai. Statul împreună îmi place foarte mult, dar după un timp căldura și fumul înțepător îmi dau de furcă și, oricât de rău mi-ar părea, trebuie să părăsesc coliba. Când ajung afară sper că nimeni nu se supără din cauza plecării mele bruște, dar realmente nu mai puteam sta.

Oricât încerc, nu-mi pot închipui cum a suportat mama asta, pe vremuri. Totuși este interesant să trec prin așa ceva. Când iese și mama, ceva mai târziu, se uită la mine și râde. Cred că a prevăzut reacția mea. Ea înțelege că această combinație de ceai, fum și căldură este neobișnuită pentru mine și-mi spune cât de mult înseamnă pentru ea că am venit aici și că am băut ceai cu

¹² „Nicio problemă, copilul meu.” (en. în original).

Mama. Știu ca și-a dorit mereu asta.

Ne întoarcem în casa lui James, unde s-a adunat restul familiei. Cum aici sunt și Albert cu Klaus, hotărâm să împărțim cadourile. Am adus în principal haine: haine de copii, fuste și șaluri pentru femei, tricouri, cămăși și pălării pentru bărbați. Le împărțim cu bucurie. Și soția drăguță a lui Lketinga este aici și se bucură de fusta ei. Nimeni nu ia ceva înainte să i se ofere. Copiii așteaptă răbdători și se bucură de fiecare tricou sau fustiță. Mingea de fotbal pe care Albert a adus-o băieților le provoacă o mare bucurie, în scurt timp, câțiva copii se joacă cu ea în piața satului.

Și noi primim cadouri. Stefania îi pune la gât lui Napirai o bijuterie lată, colorată, făcută de ea. Napirai primește în plus și o podoabă pentru cap, așa cum poartă fetele necăsătorite. Este un fel de panglică de frunte, decorată artistic cu mărgelile de sticlă și cu două lănțișoare fine, care cad în semicerc peste ceafă. La sfârșit i se pune în jurul umerilor o pânză albă, brodată cu mărgelile colorate, așa că ea arată acum ca o fată Samburu. Tatăl ei este mândru și mai aranjează ici și colo câte ceva, în timp ce toate acestea îi provoacă un ușor disconfort fiicei mele moderne. Pentru mine au pregătit tot o podoabă de gât, dar ceva mai mică. Albert și Klaus primesc centuri de piele decorate cu mărgelile colorate. Toți suntem mișcați de efortul pe care ei l-au făcut pentru a ne dăruia câte ceva.

Mai târziu, privim albume cu fotografii, în care apar chiar și câteva poze cu mine și Napirai. Când privesc fotografiile îmi aduc aminte ce nebună era acea perioadă și îmi dau seama cât

de diferit a început să decurgă viața mea între timp. Nu regret nimic, dar azi nu aș mai putea trăi așa.

Auzim deodată behăit de capre. Astfel se anunță întoarcerea acasă a turmelor și vrem neapărat să fim martori, de data aceasta. Iezii nou-născuți rămân câteva zile într-un șopron mic, în timp ce mamele lor caută hrană. Dar ei știu acum că ele se întorc în curând acasă și behăie nerăbdători. Mama stă din nou așezată în fața colibei și așteaptă. Câțiva copii, îmbrăcați deja cu hainele noi, se joacă cu ieduții care își așteaptă mamele. Sora lui Lketinga ține deja în mână vasul pentru lapte. Astăzi pare să fie bine dispusă și râde din când în când.

În sfârșit, vine momentul așteptat. Agitate, caprele albe și în parte pătate năvălesc în *kral*. Larma crește. Ieduții sunt lăsați liberi și își caută mamele. Albert-Tonic, fiul cel mai mare al lui James, a fost toată ziua cu caprele, pentru că e în vacanță. Băiatul de aproximativ 11 ani nu pare deloc epuizat, deși această muncă trebuie să fie foarte obositoare pentru un băiat de școală. Editorul meu, Albert, se bucură foarte mult să-l revadă. El își sprijină financiar finul de câțiva ani și speră că băiatul va putea studia cândva, motiv pentru care i-a deschis un cont de economii.

Fiica lui Papa Saguna și Saruni, fiica lui James, mulg caprele. Napirai și cu mine suntem rugate să le ajutăm. Sigur că încercăm, dar nu prea ne iese, lucru care îi face pe toți cei de față să râdă. Oricum animalele nu au mult lapte, deși acesta este o parte importantă a alimentației. Mai rămânem un timp și privim cu interes această activitate. Este nostim să vezi cât de frumos se joacă copiii cu ieduții. Aici în Barsaloi nu există

aproape nicio jucărie și totuși, sau poate tocmai de aceea, copiii emană o bucurie de viață contagioasă.

Înainte de lăsarea întinericului, ne întoarcem în clădirea misiunii. Pe drum observăm activitatea febrilă din toate *manyattele*. Miroase a foc și mâncare. Nu vrem să o punem prea des pe Stefania să ne pregătească mâncarea și de aceea Albert și cu mine gătim spaghetti pe dispozitivul cu gaz. Misionarul este invitat să ni se alăture. Mai târziu ne bucurăm împreună de cină, cu un pahar de vin roșu sub cerul liber, luminat de milioane de stele sclipitoare.

În dimineața următoare ajungem în *kral* devreme. Caprele încă nu au plecat, așa că auzim behăituri din toate părțile. Papa Saguna stă pe un trunchi de copac în soarele dimineții, în mijlocul animalelor, curățându-și dinții cu o bucățică de lemn. Atmosfera de dimineață este foarte pașnică. După un timp, James spune că ei merg în mod normal sâmbăta la o piață Samburu, pentru a vinde lucrurile din magazin. Cum acolo vine multă lume de peste tot, afacerea merge bine. Dar azi vor să rămână acasă, pentru că suntem noi în vizită. Nu putem accepta asta și în plus suntem și noi curioși, căci piața există de abia șase luni. James se bucură de interesul nostru. Împachetăm repede lucruri din magazin, în special *kanga* și bijuterii colorate, și le încărcăm în mașină. Lui Lketinga îi pare rău că are prea puține haine *second hand* în magazinul lui. O ia de mână pe Napirai și o duce prin magazin. După puțin timp, ea iese într-o fustă lungă și neagră, care îi vine minunat. Bănuiesc că el nu a vrut ca fiica lui să meargă la o piață tradițională în pantaloni. Femeile în pantaloni sunt încă rare aici.

Lketinga, James, Stefania și cei doi băieți, Diego și Lodunu, urcă în mașinile noastre și apoi începem să traversăm savana roșie și nisipoasă. Doar după urmele de roți îți poți da seama că aici este o stradă. Indicatoare de drum nu există. După o jumătate de oră de mers, ajungem la piață. Sunt uimită de cât de mulți oameni au venit aici. Cei mai mulți vin pe jos. Între timp însă au apărut și posesori de mașini, care au o afacere cu *matatu*, transportând aici vânzători și cumpărători, cu tot cu marfa lor. Alții, mai ales femeile, își aduc marfa aici pe măgari.

Piața se află în mijlocul stepei, la picioarele unui lanț muntos. Standurile seamănă cu *manyatta*, dar sunt construite din cactușii fără spini care cresc aici. Este uluitor. Acești cactuși pot fi smulși pur și simplu din pământ și plantați în altă parte, unde continuă să crească. Între frunzele verzi, lunguiețe și înguste ale cactușilor sunt amplasate crengi mai groase, iar ramurile mai subțiri, care servesc drept acoperiș, sunt legate deasupra. Peste aceste crengi se întinde o bucată de plastic de obicei colorată, care protejează de soarele fierbinte și de privirile nedorite.

În timp ce James și Stefania își acoperă standul cu folia de plastic, sunt uimită de cât de multe fete îmbrăcate tradițional și cât de mulți războinici s-au adunat aici. Mă simt transpusă cu 20 de ani în urmă. Numai cele două-trei mașini și unii vizitatori îmbrăcați, ca și James, în haine moderne indică schimbarea care se petrece treptat.

Stefania vinde în principal *kanga* și colierele colorate de mărgele de care femeile au nevoie pentru realizarea podoabelor. Cei mai mulți cumpărători sunt războinici tineri, care cumpără aceste mărgele pentru prietenele lor. Cu cât o fată

poartă mai multe bijuterii la gât, cu atât mai apreciată este, iar mai târziu va căpăta un preț bun de mireasă. Dar prietenul nu se poate căsători niciodată cu fata. Tatăl alege mirele și-l alege, bineînțeles, pe cel care, pe lângă o bună reputație, are și cel mai mult de oferit. Acest obicei, pe care-l cunosc de mai demult, pare să fie valabil în continuare.

Napirai este ocupată, ca de obicei, cu fratele ei vitreg și cu verișorul Diego. Eu mă plimb cu Lketinga prin piață. Aici stă un grup de femei sub un salcâm care face umbră, dincolo se află câțiva războinici care arată splendid și poartă o discuție. De obicei, nu sunt departe nici fetele tinere, acoperite de mărgele. Mă gândesc că aceasta este o posibilitate bună și pentru etalarea mireselor.

Mai departe, în spate, este tăiată o capră, care este apoi friptă pe grătar și vândută pe porții.

Din loc în loc, oameni bătrâni vin spre mine și mă salută bucuroși:

— *Supa, Mama Napirai, serian?*

Lketinga trebuie să explice des că am venit doar în vizită.

Atmosfera este contemplativă și cumva, ca albă, mă simt nelalocul meu. Dar nu mă pot sătura să privesc culorile vii și oamenii împodobiți tradițional. Războinici cu păr lung și roșu, cu torsul gol și împodobiți cu șiraguri de mărgele și cu podoabe la gât și pe cap, vin și pleacă mereu. Podoaba nouă pe care o poartă pe cap mi se pare foarte nostimă. Foarte apreciate sunt lalelele de plastic, la fel ca în piețele noastre. În podoabă sunt fixate până la trei astfel de bucăți. Observ că niciunul dintre bărbați nu și-a vopsit fața. Lketinga se picta zilnic pe față cu

ocru, cu un bețișor subțire de lemn, și arăta minunat. Astăzi ei se limitează la părul roșu, care le colorează și spatele gol. Ne plimbăm în continuare și nu sunt sigură cine este aici cea mai mare atracție: noi, ca oaspeți albi extrem de rari în această piață, sau oamenii Samburu. Sunt bucuroasă că Napirai vede și ea această piață tradițională, pașnică, deoarece astfel de piețe nu vor mai exista în curând.

Napirai:

Înainte de a pleca la piață, tata mă duce în magazinul lui. Nu este foarte mare și este aranjat cu modestie, dar totuși are câteva lucruri de vânzare. De perete atârnă câteva haine, altele sunt împăturite pe podea. El arată spre hainele care atârnă pe perete și mă întreabă care-mi place cel mai mult. Mai întâi ia o jachetă albă, care mi-este prea mare, și mă îmbracă cu ea. Mă întreabă dacă-mi place și dau din cap. Dar apoi văd o fustă neagră frumoasă pe perete și i-o arăt. El râde și întreabă dacă vreau fusta în locul jachetei. Sunt de acord și mă simt ușurată după acest schimb. El este bucuros că îmi poate dăruia ceva ce-mi place, iar eu sunt fericită datorită acestui cadou de la tatăl meu. Îmbrac fusta imediat, înainte să plecăm la piață, și i-o arăt mamei, care se bucură la fel de mult ca și mine. Durează un timp până ajungem la piață și între timp mi-a amorțit un picior, căci Diego a dormit tot drumul în poala mea și nu am vrut să-l trezesc. Mă miră cum pot dormi copiii aici cu toate aceste zguduiele.

Piața este destul de mare și nu știu unde să mă uit mai întâi. Totul este foarte colorat și văd pentru prima dată atât de mulți

bărbați și femei în îmbrăcăminte tradițională, ceea ce pentru mine este foarte neobișnuit. Mama, Albert și Klaus se plimbă prin piață pentru a vedea totul. Eu merg mai întâi cu James la standul lui și mă așez cu copiii la umbră. De aici pot observa nestingherită ce se întâmplă.

La un moment dat vine mama să mă ia, spunându-mi că sunt câteva femei care vor neapărat să mă cunoască. Observ că oamenii se uită în urma noastră și șușotesc. Sunt bucuroasă că am primit fusta și am îmbrăcat-o, căci aici nicio femeie nu poartă blugi sau pantaloni de altfel.

Femeile ne salută vesele și ne privesc cu uimire. Cum din păcate nu înțelegem ce spun, ne luăm rămas bun pentru mai târziu. Apoi mă așez din nou lângă copii și mă joc cu ei. Sunt bucuroasă că au venit cu noi. Eu l-am rugat pe James să-i ia, căci de obicei copiii rămân acasă.

Piața mi se pare frumoasă și cred că oferă o variație bine venită pentru oamenii de aici. Mai observ o vreme oamenii și activitatea febrilă, iar casa mea din Elveția mi se pare foarte departe.

După câteva ore ni se face foame. James ne conduce la o colibă unde se mănâncă. Este marcată cu câteva cești de ceai goale, care atârnă într-un cactus. Deasupra focului se află oale mari de tablă. Una conține orez, alta carne și a treia cartofi și legume. Ne umplem o farfurie și ne așezăm pe o bancă din interiorul restaurantului-cactus. În mod normal, se mănâncă cu mâna dreaptă, dar noi primim linguri. Mâncarea are gust bun. Localnicii care vor să intre dispar imediat când ne văd.

Pe drumul de întoarcere spre coliba Stefaniei, Lketinga mi-l prezintă pe bătrânul său socru. Acesta nu pierde ocazia și își ușurează ginerele de câțiva șilingi.

Afacerea Stefaniei pare să meargă bine. La standul ei se înghesuie o mulțime de războinici tineri, frumos pictați, care se lasă fotografiați cu plăcere de Klaus, pentru a se admira apoi pe ecranul aparatului foto. Nimeni de aici nu cunoaște agitația și stresul. Napirai se joacă răbdătoare cu Lodunu și Diego, pe podeaua colibei, iar din când în când aruncă câte o privire către războinicii care i se par neobișnuiți. Cei doi băieți îi cântă cântece Samburu. Mă emoționează să văd cât sunt de atașați de sora și verișoara lor. Aș putea sta ore în șir să-i privesc și să-i fotografiez. Trebuie să fotografiez cu grijă, căci nu toți par să fie încântați de asta. Timpul trece și, treptat, primii vizitatori încep să părăsească piața. Unii războinici se îndreaptă spre casă cu pași mari și cu pungi de plastic în mână. Femeile își încarcă măgărușii, care au stat răbdători în umbra salcâmlor, iar alții așteaptă lângă mașinile care îi vor transporta acasă. Și noi începem să strângem lucrurile și pornim, bine dispuși, spre casă. Pentru noi a fost o onoare că am putut vizita piața, iar pentru cei care călătoresc cu mine a fost o experiență impresionantă.

Acasă mă așteaptă o surpriză. A venit Saguna. Ea stă cu unul dintre cei doi copii ai ei în fața casei lui James și ne așteaptă. Mă bucur mult, căci James nu mi-a lăsat speranțe prea mari să o văd de data asta. Mi-a spus că e căsătorită, că are copii și locuiește foarte departe. Dar acum este aici. Ce bucurie! Acum ar trebui să aibă aproximativ 25 de ani. La ultima vizită tocmai

se negocia căsătoria ei. Eu am insistat continuu ca ea să fie scutită de circumcizia rituală. Dar nu a folosit la nimic. Nu pare tocmai fericită, ci doar mai îmbătrânită cu câțiva ani. Privirea ei pare tristă. Dar se bucură când mă așez lângă ea și încerc, cu ajutorul lui James, să port o conversație. O privește pe Napirai curioasă și cu interes. Saguna avea trei sau patru ani când noi am plecat de aici. Trăia cu Mama în colibă și era foarte atașată de mine. Nu a putut înțelege de ce mai târziu ne-am mutat din Barsaloi în Mombasa. După plecarea noastră, a fost bolnavă mai multe săptămâni.

Acum stăm toți așezați, înconjurați de mulți copii, în fața casei lui James și povestim istorii de demult. Dintr-odată, Saguna îmi ia brațul și admiră mărgelele roșii pe care le-am cumpărat în Nairobi. Cum par să-i placă, i le pun pe braț, drept cadou. Ea râde pentru prima oară.

Cum astăzi nu am văzut-o încă pe Mama, în scurt timp pornesc spre coliba ei. Văd de departe că s-a întins în fața colibei, pe o piele de vacă. Tocmai vreau să mă întorc, pentru că nu vreau s-o deranjez, când Saruni, fiica cea mai mare a lui James, trece pe lângă mine și spune:

— Gogo, vine Mzungu.

Mama se ridică și întreabă imediat:

— *Supa, Corinne, serian?*

Mă așez lângă ea și încercăm, pe cât se poate, să povestim ceva. Ea întreabă unde sunt ceilalți și eu arăt spre casa lui James. În curând auzim caprele care se întorc acasă. Copiii vin la muls sau să se joace, iar eu stau lângă Mama și privesc scena. Ceva mai departe, văd cum Napirai încearcă să vorbească cu

Saguna, care râde.

După un timp apare James și mă întreabă dacă am timp să port o conversație cu pastorul. Mergem spre misiune. Sub copacul mare, unde m-a salutat Lketinga la ultima mea vizită, se află trei dintre bătrânii satului. Mi se adresează cu obligatoriul *Supa, Mama Napirai*, îmi întind mâna și scuipă ușor deasupra, drept binecuvântare. Apoi începe un șuvoi de cuvinte din care nu înțeleg nimic, din păcate. Abia când aud numele Napirai devin mai atentă cu răspunsurile mele de „da” și îl întreb pe James ce spun ei exact. El traduce:

— Te întreabă căruia dintre acești bărbați vrei să o dai pe fiica ta drept soție.

Mie mi se scurge tot sângele din cap și, cu inima bătând nebunește, spun:

— *Apana* – nu, niciodată, și scutur tare din cap.

La care unul dintre bătrâni spune:

— Dar știi doar că noi avem un drept asupra fiicei tale! Este un copil Samburu și ne aparține de fapt nouă.

În același timp, mă fixează insistent cu privirea. Mă uit la James căutând ajutor și explic că o am doar pe această fată, care a crescut în altă lume și de aceea nu poate rămâne aici. Trec câteva secunde și, în timp ce James traduce răspunsul meu, eu încerc să rămân relaxată. Bătrânii sunt, în acest loc, cei care au ultimul cuvânt și care iau cele mai importante decizii. Ei discută scurt, apoi râd și răspund:

— *Okay*, Corinne, înțelegem asta. Dar te rugăm, nu ne uita pe noi, cei din Barsaloi. Nu avem multe lucruri și copiii noștri trebuie să meargă la școală, ca să aibă un viitor. Nu uita

niciodată asta! Când plecați?

Răspund că, din păcate, mâine va trebui să plecăm, deoarece Napirai trebuie să se întoarcă la serviciu, în Elveția. Ei spun cu încântare:

— Nu puteți pleca fără binecuvântarea noastră, este prea periculos. Mâine dimineață la 11 vom veni și vă vom da binecuvântarea în casa lui James, ca să puteți călători în continuare fără probleme.

Ușurată, le mulțumesc și mă grăbesc cu James spre misiune. Inima îmi bate în continuare cu putere. Îi voi povesti acest incident fiicei mele abia în Nairobi, îmi trece prin cap.

Pastorul îmi arată ce familii pot profita de banii proveniți din donații. Totul este scris frumos, cu nume și suma, și fiecare euro este trecut în catastif. Ei speră, desigur, că vor primi în continuare sprijin. După ce am dat o sumă și am acceptat să ofer sprijin în continuare, ne întoarcem în *kral* pentru a lua ultima cină, pregătită cu mult drag de Stefania. Ceva mai târziu, stăm toți împreună sub cerul înstelat, lângă misiune, și vorbim puțin îndurerați despre faptul că vizita se apropie de sfârșit. Lketinga stă tăcut și se uită când la Napirai, când la mine. Mi-ar plăcea să știu ce-i trece prin cap, dar chipul său întunecat, aproape negru în noapte, nu dezvăluie nimic.

Pe terenul misiunii vin din ce în ce mai mulți oameni, mai ales mulți copii, și se așază în semicerc în fața ușii. Îl întreb pe Lketinga ce se întâmplă. El scutură din cap, face o mișcare oarecum disprețuitoare cu mâna și răspunde:

— *Cinema, I don 't know why people like this.*¹³

¹³ „Cinema, nu știu de ce le-o plăcea oamenilor.” (en. în original).

Prin urmare, există încă proiecții, în care se proiectează filme pe peretele casei, îmi amintesc eu amuzată. La ora 10, Lketinga și James pleacă. Napirai merge și ea la culcare, așa că mai rămânem doar Albert, Klaus, eu și cu șoferul. În ultima seară ne răsfățăm cu un gin tonic și în curând toți suntem scufundați în propriile gânduri. Eu mă întreb când și în ce condiții voi sta oare iar aici, apoi oboseala mă alungă și pe mine la culcare.

În ziua următoare nu ne rămâne mult timp, deoarece trebuie să facem drumul lung până la Maralal, pentru a ajunge apoi la Wamba. Râul Wamba este mare și nu se poate traversa. Mulți și-au pierdut mașinile în el. Vreau neapărat să-i arăt fiicei mele locul în care s-a născut și să o plimb și prin spitalul în care eu, bolnavă de malarie, am luptat ca să trăiesc. În loc de trei ore, drumul durează acum cel puțin șase ore.

Mai rămâne puțin timp înainte ca bătrânii să ne dea binecuvântarea, așa că James ne conduce spre fostul meu magazin, aflat acum în paragină. După aceea ne duce, pe Napirai și pe mine, la unul din prietenii săi. Acesta locuiește în fostul nostru bloc, chiar în spatele magazinului vechi. Îl recunosc imediat pe Steven. Este unul dintre băieții de școală pe care i-am adus în vacanță acasă cu mașina, din Maralal. Steven ne arată casa sa, care cândva a fost a mea. Este straniu. Acum peste 20 de ani, am jucat cărți cu băiatul care atunci avea cam 15 ani. Atunci el era oaspetele meu, acum eu sunt în vizită la el. În afară de amenajare, nimic nu s-a schimbat. Se gătește încă pe un mic dispozitiv cu cărbuni, aflat pe jos, lângă sufragerie. În spate este camera de dormit, separată cu pânze.

Din păcate timpul ne presează și plecăm, după scurta vizită,

la al treilea dintre foștii colegi de școală. Charles este ocupat acum cu construcția casei. Toată fața i se luminează în timp ce mi întinde mâna și o privește uimit pe Napirai. Nu îi vine să creadă ce mare s-a făcut și aduce o fotografie veche, în care este el cu Napirai când era bebeluș, într-o vizită la spitalul din Wamba. Sunt surprinsă, căci nu știam această fotografie. El însă își amintește perfect. Veseli, vorbim despre vremurile trecute și mă bucură să văd cum din fosta generație de băieți de școală unii au reușit să facă ceva cu viața lor. Nu este ceva firesc, căci aproape că nu există locuri de muncă.

Auzim că pe terenul misiunii mașinile noastre se pun în mișcare. Asta înseamnă că despărțirea se apropie. Înainte de binecuvântare trebuie neapărat să trecem pe la Mama. Din nou ne urmărește un roi de copii când mergem la coliba ei, în fața căreia ea stă așezată pe jos și ne așteaptă. Un picior este întins, ca de obicei, celălalt este strâns sub ea – poziția tipică în care stau așezate femeile. Mă așez lângă ea și James traduce ce spunem. Serioasă, dar râzând din când în când, ea ne mulțumește pe larg pentru vizită. Spune:

— Îi mulțumesc lui Enkai, Dumnezeu, că am ajuns destul de bătrână ca să o mai pot vedea pe nepoata mea Napirai. Îi mulțumesc lui Enkai că mi-a dat înapoi lumina ochilor, ca să le pot recunoaște pe Corinne și Napirai. Îi mulțumesc lui Enkai că i-a dat Corinnei încă o dată puterea să se întoarcă aici.

În timp ce Mama vorbește, Lketinga se îndepărtează încet. Sora lui stă într-o parte, așezată, iarăși tristă, iar Saguna se află după colț și ascultă cu atenție.

Am inima grea, dar nu la fel ca după prima mea vizită. Sunt

fericită că Mama și Napirai au putut să se întâlnească. În plus, am speranța că poate o s-o mai văd și altădată. Peste doi ani, când se va serba marea și probabil ultima sărbătoare tradițională a războinicilor, vreau să revin aici. Această sărbătoare are loc o dată la 12–15 ani. Timp de o săptămână, într-un loc ales special, se sărbătorește și se dansează, se taie multe vaci și se efectuează diferite ritualuri. Războinicii tradiționali își taie părul lung și renunță la aproape toate podoabele. Această sărbătoare aduce cu sine emoții foarte puternice, pentru că se termină o perioadă importantă în viața unui bărbat Samburu. El își ia rămas-bun de la statutul său de războinic, renunță treptat la mândrie și la vanitate și își pierde strălucirea. De acum înainte el face parte dintre bătrânii tineri, se poate căsători și poate deveni tată de familie.

Mi-ar plăcea să fiu de față la această sărbătoare împreună cu fiica mea și, dacă va vrea Dumnezeu, și Mama va fi încă aici. Când James îi spune acest lucru, ea spune râzând:

— *E na-* da, sigur.

Eu spun în glumă că vreau să-i iau cu mine pe cei doi micuți, Lodunu și Diego, pentru că i-au plăcut mult lui Napirai, dar Mama nu este deloc de acord și scutură energic din cap, în semn de nu. Toți râd. Și eu îi mulțumesc încă o dată din inimă și nu sunt deloc reținută cu complimentele. Ea este pur și simplu minunată și pentru mine este un model strălucit. Și eu aș vrea să mă simt la fel de mulțumită când voi avea vârsta ei.

Ne îmbrățișăm strâns o ultimă dată, atât cât se poate, pentru că ea nu se poate ridica, iar eu îi inspir adânc mirosul, ca să mi se întipărească în memorie. Apoi ea o ia în brațe pe Napirai și îi

dă o binecuvântare scurtă, înainte să-și ia rămas bun cu o strângere de mână de la Albert și Klaus. Apoi mergem la casa lui James. Mă întorc încă o dată și văd cum Mama își trece palma deschisă peste față, așa cum face mereu când își alungă sentimentele reprimite. Acest lucru mă umple de tristețe.

În fața casei s-au adunat între timp cam 15 bătrâni din sat. Și Papa Saguna este printre ei. Chipurile sunt bătrâne și marcante. Fiecare poartă ceva pe cap, fie o căciulă de lână, fie o pălărie adevărată, ceea ce subliniază și mai mult vârsta. Pe umeri au toți aceeași pătură cu dungi roșii și portocalii.

James ne explică ritualul:

— Bărbații prezenți aici s-au născut în Barsaloi și toți te cunosc, Corinne, de demult. Cum numai cel mai tânăr dintre ei vorbește puțin engleză, el va lua cuvântul, înainte să-ți dea toți binecuvântarea. După aceea trebuie să plecați neîntârziat, căci ei se vor ruga în continuare, până când veți fi plecați.

Bătrânul care vorbește engleză se așază în fața lui Napirai și începe să spună:

— Încă o dată bun venit din inimă ție, Corinne, fiicei noastre Napirai și însoțitorilor voștri. Suntem foarte fericiți că v-ați întors să ne vedeți. Știm acum că voi nu ne-ați părăsit cu adevărat și că suntem în gândurile voastre. Ne dorim ca și pe viitor să rămânem în memoria voastră. Ați făcut deja foarte multe pentru noi. Dacă vrea Dumnezeu, voi, tu și prietenii tăi, veți putea ajuta mai departe pe acest petec de pământ. America are un Obama. Noi îl avem pe propriul nostru Obama în Elveția.

Arată apoi spre Napirai și continuă să vorbească:

— Napirai, copilul nostru, sperăm că vei mai găsi și altădată din nou drumul spre noi și că vei veni să-ți vezi frații. Din ziua în care te-ai născut, faci parte dintre noi. Am avut mereu încredere în Dumnezeu că ne vom reîntâlni într-o zi. Și așa s-a întâmplat. Noi toți de aici visăm la un liceu care să poarte numele Napirai. Este greu, dar nu imposibil. Avem timp, chiar dacă va dura cinci sau zece ani. Într-o zi, copiii noștri vor merge la liceul Napirai din Barsaloi. Multe mulțumiri vouă tuturor și oamenilor din Europa, care ne-au sprijinit.

Cu aceste cuvinte, se întoarce printre ceilalți. Sunt atât de emoționată încât țin, spontan, un mic discurs de mulțumire.

— Multe mulțumiri vouă tuturor pentru ospitalitatea de care am avut parte aici, în Barsaloi, pe vremuri și acum. Nu voi putea uita niciodată acest petec de pământ, căci anii petrecuți aici sunt printre cei mai prețioși din viața mea, chiar dacă nu a fost mereu ușor pentru mine, ca Mzungu, așa cum mulți dintre voi își pot aminti cu siguranță. Totuși îi sunt recunoscătoare lui Lketinga că a avut curajul să se căsătorească cu o femeie albă și vă mulțumesc vouă că ne-ați acceptat. Din uniunea noastră s-a născut fiica noastră Napirai, care simbolizează o punte între negru și alb. Voi sprijini Barsaloi, ca și până acum, cât de mult voi putea și poate că împreună vom reuși să aducem visul vostru mai aproape. Multe mulțumiri și să vă protejeze și Dumnezeuul meu.

James traduce cuvintele mele, pe care le ascultă toți atenți. La sfârșit, unii dau din cap sau bat din palme. Apoi trebuie să ne așezăm în fața bătrânilor, astfel încât toți să privim spre vest. Albert, Napirai și cu mine stăm cu spatele la ei, și ei încep

binecuvântarea. Papa Saguna vorbește primul. Vocea sa este puternică, iar frazele sunt scurte și energice. După fiecare propoziție toți răspund: *Enkai*. Ei sprijină astfel cele spuse, agitând scurt prin aer bastoanele. Se aude ca o rugăciune și curând cad într-un fel de transă, în timp ce buzele mele pronunță automat cuvântul *Enkai* împreună cu ceilalți. Napirai stă lângă mine și probabil că nu știe exact ce să creadă. Trăiește pentru prima dată această ceremonie. După mai multe minute, Papa Saguna încheie și toți bătrânii scuipe în palme. Mă uit scurt în jurul meu și îl descopăr pe Lketinga și, ceva mai într-o parte, pe soția sa. Amândoi se roagă. Apoi un alt vorbitor ia cuvântul și ritualul se repetă.

Vine în sfârșit și despărțirea finală. Nu mai avem voie să ne întoarcem, ci trebuie să ne îndepărtăm de *kral*, în timp ce bătrânii se apleacă și ne dau în continuare binecuvântarea, mișcându-se într-un ritm din ce în ce mai rapid. Se vor ruga până când vom fi părăsit Barsaloi cu mașina. Aproape ca sub hipnoză, merg spre mașină și le îmbrățișez pe femeile bătrâne care au așteptat aici. Stefania, James și copiii sunt și ei aici. Lketinga se desprinde de tânăra sa soție și de copii, și vine lângă mașină. Cu un chip serios și lipsit de emoții, o îmbrățișează mai întâi pe Napirai, apoi pe mine.

Napirai:

Știam, desigur, că șederea aici nu va fi eternă, dar nu m-am așteptat totuși ca timpul să treacă atât de repede. Ziua despărțirii vine mult prea repede.

„Bărbații bătrâni vor să ne binecuvânteze înainte de plecare”,

îmi spune mama surescitată. Nu-mi dau seama exact ce înseamnă asta. Când începe, sunt curioasă ce se va întâmpla. Unul dintre bărbați începe să vorbească și durează un timp până când și ceilalți termină de vorbit. Mi se pare foarte emoționant că ei se roagă să ne meargă bine pe drum și mă uimește acest ritual. Nu am trăit niciodată așa ceva. După binecuvântare urmează partea neplăcută a vizitei, de care nu mă bucur deloc. Trebuie să ne luăm rămas bun de la toți. Încep cu James și soția lui, îi îmbrățișez strâns și le mulțumesc pentru timpul frumos petrecut împreună. Deși este trist să spui la revedere, nu mi se pare că atmosfera este mohorâtă. Asta mă bucură mult. James îmi spune că pot veni oricând înapoi și că ei se vor gândi în continuare la mine și se vor ruga pentru mine și mama. Sunt fericită să aud asta și sunt foarte emoționată. După aceea ne luăm rămas bun de la restul familiei și de la oamenii din sat. Strâng din nou multe mâini, dar de data aceasta îi cunosc pe cei mai mulți, lucru care face ca despărțirea să fie și mai grea.

Nu pot să-mi iau rămas bun de la toți copiii care vin în fugă la noi, sunt pur și simplu prea mulți. Așa că le fac cu mâna tuturor. Copiii din familie mi-au cucerit inima și despărțirea de ei este foarte grea. Aproape că mi se rupe inima să mă despart de Lodunu, micul meu frățior vitreg. Mi-aș dori să-i iau pe toți cu mine.

Cei mici sunt vizibil triști din cauza plecării noastre și nu înțeleg ce se întâmplă. Diego, în special, nu se simte bine. Când observă că vom pleca în curând începe să plângă și se agață de piciorul meu. Doar Stefania reușește să-l desprindă de mine.

Cu puțin timp înainte de a ne sui în mașină îl caut pe tatăl meu, Lketinga, și văd cum observă totul de lângă zidul unei case. Când mă vede, vine spre mine și ne îmbrățișăm. Mă sărută pe obraz și spune să am grijă de mine și să vin iar în vizită. Niciunuia dintre noi nu ne este ușor să ne luăm rămas bun.

Apoi urcăm în mașină și plecăm. Fac cu mâna până nu mai văd pe nimeni, apoi încep să-mi curgă lacrimi pe obraji.

Mă urc în mașină și aud încă vocile bătrânilor. Îi mai fac odată cu mâna lui Lketinga și el dă din cap și răspunde cu un *Ayia* aspru.

În mașină este liniște. Napirai și cu mine suntem cufundate în gânduri. Sigur că sunt tristă că timpul a trecut atât de repede, dar pe de altă parte sunt ușurată că totul a mers atât de bine și că am primit o binecuvântare atât de puternică de la bătrâni. Pentru oamenii de aici ea înseamnă mult și este foarte importantă și pentru noi. Pentru o vreme, am senzația că îi simt în spate. De acum înainte, fiica mea poate decide liber când va dori să-și revadă familia africană. Sunt convinsă că la un moment dat își va da seama cât de mare este importanța acestui pas. Se va reîntoarce, sunt sigură.

Shankayon stă în spate, lângă Napirai. Tace tot drumul până la Maralal. Aici trebuie să coboare, deoarece noi mergem mai departe în direcția Wamba. Dar când Martin, șoferul nostru, întreabă unde să o lăsăm, ea nu răspunde. Nici după alte încercări nu vrea să dea vreun răspuns. Martin ne privește și spune:

— Cred că vrea să meargă cu voi.

Următoarele minute ne rup inima, căci Shankayon nu vrea să se despartă de Napirai. Când, după mai multe încercări de convingere, coboară din mașină, îi curg lacrimi pe obraji. Merg încă o dată la ea, o strâng tare în brațe și-i dau bani de autobuz, pentru a nu trebui să meargă pe jos pe drumul lung până la mama ei. În mașină simțim încă mult timp după aceea tristețea lui Shankayon.

Drumul către Wamba este lung și prăfuit. După-amiaza târziu ajungem la spital. Porțile sunt închise și îi explic paznicului că aici s-a născut fiica mea și că mi-ar plăcea să fac o tură cu ea prin spital. Cum el nu prea crede povestea mea, dau mai întâi un telefon și după ce spun câteva fraze în receptor primim permisiunea să intrăm. Spitalul nu mai este la fel de plin ca pe vremuri. Descopăr rapid maternitatea și regăsesc chiar și fosta mea cameră, pe care am împărțit-o cu Sophia. Totul arată ca acum 21 de ani. Chiar și lenjeria de pat, suportul de metal al patului și dulăpioarele de metal în care se aciuau noaptea gândaci dacă puneam înăuntru ceva comestibil sunt încă aici, ca și cum timpul ar fi rămas în loc.

Napirai le datorează viața medicilor și surorilor medicale din acest spital, iar eu le datorez supraviețuirea în Kenya. Ei au reușit să mă salveze de mai multe ori în ultima secundă. Deși în comparație cu spitalele noastre moderne acesta a fost și este dotat mult mai simplu, aici, la capătul lumii, au fost vindecați și au rămas în viață mulți oameni.

Napirai:

Mi-a fost foarte greu să mă despart de Shankayon. Dar mă

bucur că vom vizita locul nașterii mele. Asta presupune un mic ocol, dar îmi doresc să văd spitalul din Wamba și sunt curioasă dacă s-a schimbat ceva. M-am uitat de multe ori pe fotografiile mamei mele.

Ajunsă acolo, observ imediat tufișurile frumoase și roz, cu multe flori, pe care le-am admirat mereu în fotografii. Mă mir că ele sunt încă aici.

Spitalul este amenajat foarte simplu. M-am gândit că poate între timp s-a modernizat un pic, dar pare să nu se fi schimbat. În general, totul mi se pare cam mort. Mă bucur totuși că sunt aici și cumva acest loc emană, în ciuda acestor lucruri, o atmosferă liniștitoare. O rog pe mama să-mi facă câteva fotografii alături de flori, ca amintire.

Ne mai plimbăm puțin și într-o cameră văd, în spatele unui perete protector de sticlă, câțiva sugari. Pe vremuri probabil că și eu am stat aici, îmi trece prin cap și zâmbesc.

După ce dăm turul spitalului pornim spre Samburu, unde am planificat să înnoptăm. Lodge-ul este amenajat într-un parc național. Încă înainte să ajungem vedem prima familie de elefanți, precum și turme de zebre și bivoli. După ce ne cazăm în camera cochetă, vizităm împrejurimile și mergem în magazinul de suveniruri. Acolo descopăr, printre diferitele cărți kenyene, și cele trei cărți ale mele, în engleză.

Este uimitor: oriunde ajung în Africa, văd cărțile mele. În Windhuk, în Namibia, în Nairobi sau aici, în sălbăticie. Cumva, asta mă umple de mândrie. Cumpăr spontan două exemplare din *Îndrăgostită de un Masai*, pentru a le dăruii șoferilor noștri.

Casierița este uimită deoarece cumpără două exemplare din aceeași carte și-mi spune că este vorba de o poveste adevărată. Râd și răspund:

— Da, știu, este povestea mea; și îi arăt fotografia autoarei. Este surprinsă și nu-i vine să creadă.

Până la cină s-a dus deja vorba. Personalul ne observă pe Napirai și pe mine cu mult interes, dintr-odată. Cu puțin timp înainte de plecare, în ziua următoare, vine un Jeep și din el sar trei polițiști înarmați, urmați de un domn destul de voluminos. Nu-mi fac gânduri și-i aștept, lângă șoferul nostru, pe Albert și pe Klaus. Trec mai multe minute, timp în care unul dintre polițiști poartă o discuție cu șoferul nostru. Nu înțeleg nimic, până când Martin mă întreabă dacă mi-l poate prezenta pe șeful poliției din nord-vestul Kenyei. El își dorește foarte mult să-i semnez cartea *Îndrăgostită de un Masai* și să mă fotografiez cu el. Acum sunt cu adevărat perplexă. Probabil că vestea s-a răspândit cu viteza vântului, chiar și fără semnal la mobil, până la cel mai mare șef. Și pentru mine este o experiență nouă ca un șef de poliție important să vrea să-i semnez cartea. Înainte de a pleca împreună cu gărzile de corp, ne spune că drumul spre Nairobi este sigur și ne urează o călătorie plăcută în continuare.

Drumul se întinde în fața noastră. Mergem mult timp prin praful roșu al deșertului, înainte să ajungem, brusc și pe neașteptate, la o stradă lată. De câțva timp, chinezii construiesc străzi noi în toată Kenya. Chiar lângă noua stradă de asfalt, prima în întreaga regiune Samburu, se află *manyatta* simple, la doar câțiva metri depărtare, complet pierdute. Este periculos aici pentru oameni și pentru animale. Căci acum mașinile merg

prin zonă cu 80 la oră, în loc de 20 la oră. Locuitorii nu pot aprecia corect viteza și distanța și se ajunge mereu la accidente urâte, după cum ne explică Martin. Totuși, localnicii sunt mândri de strada lor, care îi leagă mai repede acum de civilizație. Dar oare este într-adevăr bine?

După mai multe ore ajungem în Nairobi și ne aflăm într-un alt trafic haotic, însă pe de-a-ntregul diferit. Martin se îndreaptă încet către hotelul Fairview, unde petrecem ultima noapte înainte ca Albert și fiica mea să plece din nou.

Mi-ar plăcea să stau de vorbă câteva zile cu Napirai despre cele petrecute, dar observ că ea însăși trebuie să-și clarifice noua situație. În fond, după aproape 20 de ani, s-a întâlnit pentru prima dată cu tatăl ei, cu bunica și cu familia ei africană. Pentru prima dată după așa mult timp a pășit din nou pe pământ african și a cunoscut o parte din cultura ei, pe care altfel o vede doar la televizor. Totul într-un timp atât de scurt, asta pe lângă călătoria lungă de câteva zile, ceea ce este obositor fizic și psihic. Acum are nevoie de timp și de puțină distanță.

Napirai:

M-am bucurat atât de mult de această călătorie, iar acum totul s-a terminat. Cu puțin timp în urmă nu aș fi crezut că acest lucru e posibil. Mult timp nu am fost sigură că voi ajunge vreodată în Kenya. Cumva, mi-a fost mereu puțin teamă de necunoscut.

Datorită interesului meu din ce în ce mai mare și diferitelor conversații și cuvinte încurajatoare ale oamenilor importanți pentru mine, am îndrăznit în cele din urmă să fac pasul și astăzi

sunt mândră de acest lucru.

Sunt atât de bucuroasă că am o familie atât de caldă. Această vizită mi-a depășit toate așteptările. Întâlnirea cu tatăl meu a fost unul dintre cele mai importante momente din viața mea și sunt foarte recunoscătoare pentru ea.

Nu știu ce va aduce viitorul, dar știu că această călătorie m-a făcut foarte puternică. Și știu acum ce oameni iubitori am în spate.

Mica parte din Africa pe care am putut să o cunosc m-a încântat și într-o zi cu siguranță mă voi întoarce acolo.

O MARE SURPRIZĂ ÎN MOMBASA

După ce fiica mea pleacă, cu inima grea, pentru Klaus și pentru mine începe o săptămână intensivă de muncă în Nairobi. Vreau să îi mai vizitez încă o dată pe locuitorii din ghetou cu *gardens in a sack* și pe femeile de la Jamii Bora, pentru a afla cum le-a mers în ultimele cinci luni, înainte de a zbura la Mombasa și a începe să o caut iar pe Priscilla. Nu-mi dă pace gândul că n-am mai întâlnit-o niciodată pe femeia căreia îi datorez atât de mult. În timpul ultimei mele călătorii nu am reușit să o găsesc. Dar de data aceasta îmi propun să fiu mai încăpățânată. Voi dedica acestei căutări o săptămână întreagă. Ar fi frumos dacă am reuși o revedere și dacă acest cerc s-ar închide.

După zborul scurt de la Nairobi la Mombasa ne aflăm în cu totul altă atmosferă. Aerul este umed și dinspre mare vântul aduce un gust de sare. Acest aer tropical te transpune involuntar într-o dispoziție de vacanță. De 24 de ani încă, el mă farmecă încă de când cobor din avion. Dar Klaus și cu mine constatăm rapid că haosul din trafic a ajuns între timp și în Mombasa. Suntem blocați o eternitate între coloane de mașini, înainte de a ajunge în centrul orașului, la Tamarind Village. Este un hotel frumos, și de pe terasa restaurantului alăturat se deschide o priveliște minunată spre portul vechi.

În timpul cinei pe care o luăm aici, briza marină ușoară străbate bolțile pitorești ale clădirii, care conferă casei un aer oriental. În mare se oglindesc luminile portului. Acest loc este

foarte potrivit pentru o seară romantică sau, ca în cazul meu, pentru a trece în revistă propria poveste de viață. Primul lucru pe care-l voi face mâine va fi să merg pe coasta sudică, pentru a merge desculță prin nisipul alb din Diani Beach. Sper să aflu cu această ocazie și noutăți despre Priscilla. Îmi dau seama, desigur, că fără un punct de sprijin concret, acest lucru va fi foarte greu, dacă nu chiar imposibil.

Priscilla este o femeie Masai. Cu ea am trăit împreună câteva luni, când am ajuns în Kenya și nu l-am găsit pe Lketinga, așa cum stabilisem. Ea m-a ajutat să trec peste acea perioadă grea. Am putut să locuiesc împreună cu ea în căsuța ei modestă, la oarecare distanță de Diani Beach, în sălbăticie. Ea m-a ajutat să aduc acasă de la fântână apa necesară. M-a sprijinit și în rest, cum putea. M-a luat chiar cu ea, într-o călătorie lungă la familia ei, în ținutul înalt Narok. Nu voi uita niciodată această experiență! Noaptea era la fel de frig ca în munții elvețieni, toamna. Dimineața, pe copaci și pe câmpii era brumă și ceață. Înainte să dorm mă îmbrăcam cu toate hainele pe care le aveam la mine și tot înghețam în locuința simplă. În plus, niște animale mici, purici sau altceva, umblau toată noaptea pe corpul meu. În timpul acestei săptămâni nici nu puteam să mă gândesc la somn, iar după reîntoarcerea mult așteptată la Mombasa mai aveam încă păduchi.

Dar Priscilla era cea mai bună prietenă africană a mea și eram mândră că m-a luat cu ea acasă, unde mama ei bătrână avea grijă de cei patru copii ai ei, în timp ce ea câștiga bani în Mombasa. Familia ei nu mai avusese niciodată vizite „albe” și, în consecință, am fost acoperită de bijuterii Masai și răsfățată cu

carne de capră proaspăt tăiată.

Și după mai mulți ani, când Lketinga cu mine și cu Napirai, fetița noastră, ne-am mutat din Barsaloi în Mombasa, ea ne-a pus la dispoziție în mod altruist mica ei locuință din satul Kamau, până când am găsit acolo o cameră a noastră. A încercat să ne ajute cât de mult a putut, deși cu Lketinga nu era mereu ușor, căci el era gelos pe ea și uneori îmi interzicea să ne întâlnim, lucru care ducea la scene urâte.

În ziua următoare pornim la drum cu mașina noastră închiriată și ne apropiem cu greu de feribotul Likoni. Cu el trebuie să traversăm un braț al mării, pentru a ajunge pe coasta sudică. Urmele de roți din fața feribotului au ajuns să se întindă, între timp, pe trei rânduri. Când am pășit pe vremuri pentru prima dată pe el, existau mai puține mașini și se putea pleca de obicei imediat, deși feribotul era mai mic. Privesc din mașină oamenii. La pasageri nu s-au schimbat multe. Stau cu miile într-o parte și așteaptă până când au voie să urce pe feribot, după mașini. Mulți, mai ales femei, poartă poveri grele pe cap, unele, lădițe de lemn cu găini adunate la un loc, altele, saci cu legume, care cântăresc cu siguranță multe kilograme. Printre oameni se află cărucioare de mână construite manual, pline cu marfă, până la înălțimi de un metru. Mai mulți bărbați tineri trebuie să facă uz de toată forța lor pentru a ține sub control aceste cărucioare. Se vede pe acești tineri foarte puternici că munca este grea. Pe chipuri au broboane de transpirație, în timp ce pe brațele lor musculoase li se văd venele. Ei n-au nevoie de o sală de fitness, îmi trece prin cap.

Tot timpul bate cineva în roțile mașinii, un vânzător ar vrea

să vândă câteva coliere simple, un copil oferă dulciuri sau nuci prăjite. Îmi este greu să spun „nu” de fiecare dată.

În sfârșit, urcăm pe feribotul uriaș. Ce senzație, pentru mine! Aici a început în 1986 marea mea poveste de dragoste, când l-am întâlnit pe Lketinga. Nu crezusem niciodată că ar fi posibil ca, din acel moment, viața mea să apuce pe un cu totul alt drum și că mulți ani mai târziu povestea aceasta va fi citită în întreaga lume. Și astăzi îmi scriu turiști, care folosesc acest feribot când călătoresc spre hotelurile de pe coasta sudică, pentru a spune, mai mult sau mai puțin același lucru:

— Dragă Corinne, m-a cuprins o senzație stranie când m-am aflat pe acel feribot. M-am gândit la incredibila ta poveste de dragoste în timpul întregii traversări...

Oamenii stau foarte înghesuiți pe puntea superioară sau printre mașini. Sunt complet uimită când văd că acest feribot aparent nou provine din Germania – construit în Leubegast. Cititoarele și cititorii mei din estul Germaniei se vor bucura că feriboturile celebre provin din regiunea lor și transportă zilnic până la 170000 de pasageri și mai multe mii de mașini.

Ne apropiem încet de celălalt mal. Pe un panou mare se văd portretele lui Nelson Mandela, Maica Tereza, Martin Luther King și Mama Caro și nu se știe dacă fac reclamă la UNICEF sau mai degrabă la Banca Imperială. Cu un zgomot puternic, podul de pe feribot este lăsat în jos și mașinile părăsesc treptat feribotul. Și noi coborâm cu grijă pe rampa abruptă, căci marea de oameni trece foarte aproape de noi.

Pe acest mal al brațului mării nu s-au schimbat prea multe. De-a lungul străzilor se află tarabe, unele lângă altele, unde se

vând obiecte de artizanat sau alte mărfuri. Femei acoperite cu văluri stau pe scaune în hainele lor lungi și negre și prăjesc porumb pe mici cuptoare cu cărbuni. Ca peste tot, negustorii ambulanți încearcă să vândă câte un suvenir cât timp mașinile merg foarte încet. În sfârșit, ajungem la o stradă relativ nouă în direcția Ukunda. Zona a devenit între timp uimitor de verde și printre colibe simple de lemn de pe marginea drumului se află mulți palmieri. De copaci sunt legate capre, cu funii lungi, ca să poată paște în voie.

Cu puțin înainte de Ukunda începe să plouă torențial și nu mai vedem aproape nimic. Pe stradă, gropile mici se transformă în bălți mai mari și treptat dispare speranța mea de a avea succes azi în căutarea Priscillei. Nu știu nici măcar de unde să încep. Aveam de fapt de gând să merg de-a lungul hotelurilor de pe plajă pe care le cunosc și să întreb fiecare vânzătoare de *kanga* dacă o cunoaște pe Priscilla. Acum, că plouă torențial, ideea nu mai poate fi aplicată, căci, la fel ca turiștii, și vânzătorii părăsesc plaja.

Intrăm într-o casă de ceai simplă și observăm oamenii. Câțiva bărbați bătrâni, în haine lungi și albe și cu turbane albe, stau în jurul unei mese și privesc cu interes la un televizor care atârna de perete. Se prezintă o paradă de stradă splendidă din Nairobi. La o altă masă văd două perechi tinere. Pare că este vorba de doi englezi, care privesc vrăjiți la prietenele lor kenyene. Zâmbind în sinea mea, mă întreb cum se vor desfășura aceste povești de dragoste, dacă despre asta este vorba.

După două ore, când ploaia se mai domolește, mai mergem doar până la misiunea din Ukunda, pentru a-l vizita acolo pe

un misionar pe care-l cunosc. El nu mă recunoaște imediat, dar când îi spun că sunt Masai albă își dă seama cine sunt și ne invită la ceai. Îi povestește lui Klaus uluit cum în ziua în care eu m-am măritat în Barsaloi, în haine albe de mireasă, el a trecut cu mașina de teren pe acolo, pentru a-l vizita pe părintele Giuliani. Acesta tocmai era pe punctul de a filma evenimentul cu un mic aparat de filmat. Când Giuliani i-a povestit apoi de nuntă, lui nu-i venea să creadă că o femeie albă tânără se mută de bunăvoie în sălbăticie, în Barsaloi. Și astăzi se simte în povestirea lui uimirea privind această hotărâre, ciudată în opinia lui. Înainte de a-l părăsi, ne conduce prin școala sa. În sălile de clasă, copiii mai mici sar imediat în picioare și ne întâmpină cu cântece.

Plecăm înapoi spre Mombasa și sperăm ca mâine să fie o vreme mai frumoasă. Stăm din nou mai mult de o oră în fața feribotului înainte să putem trece. În cele din urmă, Klaus străbate cu iscusință și foarte răbdător traficul haotic. Eu n-aș mai îndrăzni să conduc în aceste condiții. Când mă gândesc că acum 20 de ani chiar și Lketinga a mers pe aici cu mașina noastră acest lucru mi se pare aproape incredibil, din perspectiva de azi.

Cum nici ziua următoare nu promite condiții meteo mai bune, ne hotărâm să mai așteptăm o zi înainte de face din nou drumul spre coasta sudică. În schimb vizităm centrul vechi din Mombasa. Parcăm la cunoscuta fortăreață Fort Jesus, aflată în portul vechi. Apoi merg, pierdută în reverii, pe străduțele înguste. Aici se simte cel mai intens farmecul oriental al orașului. Casele suple și înalte, cu balcoane ornamentate și

multe trepte, sunt vopsite în mare parte în alb. Ușile grele de lemn sunt întărite fie cu metal, fie sunt decorate cu ornamente sculptate în lemn. La început, imaginea străzii este dominată de magazinele de suvenir, cu măști impresionante și figurine sculptate în lemn. Dar imediat ce intru pe o străduță laterală mă aflu în altă lume. Pe zidurile vechi și cu tencuiala căzută ale caselor atârnă peste tot haine colorate, la uscat. Femei cu văluri negre trec discret pe lângă mine sau stau în grupuri mici pe pământul gol și trăncănesc. Ulițele sunt uneori atât de înguste încât oamenii ar putea să dea mâna unii cu alții, din casele aflate față în față. În fața ușilor caselor se află mașini de gătit mici, cu oale aburinde deasupra. Fiecare zid îngust de piatră este folosit fie pentru a oferi spre vânzare câteva legume, fie pentru un mic somn de după amiază. Într-o curte interioară mică observ o fată musulmană, care are grijă de câțiva curcani care ciugulesc prin gunoaie. Viața are un ritm lent aici și nu se simte nimic din agitația străzilor comerciale, pe care intru din nou.

Mă așteaptă o mare aglomerare de oameni. Sunt împinsă înainte și abia pot privi spre diferitele mărfuri de pe jos, oferite aici spre vânzare. Uneori sunt fructe și legume, alteori veselă de plastic. În halele pieței miroase a un amestec de pește, carne și mirodenii. Din diverși saci luminează un praf aromat, portocaliu, galben sau roșu, din mirodenii pisate. Fiecare încearcă să atragă atenția asupra sa vorbind tare, ca să-și vândă marfa. Negustorii ambulanți vor să mă ducă spre tarabe, probabil pentru a încasa o taxă. Nu durează mult și îmi doresc liniștea din curțile interioare. Trecând pe lângă diferiți saci cu

orez și cu fasole, îmi fac loc până la stradă, pentru a mă întoarce la fort, și după câteva minute mă aflu iar pe o uliță îngustă. Rămân locului, uimită, în fața unei clădiri înguste și albastre, care este baricadată complet cu grilaj de fier. Doar o tăbliță mică cu inscripția *Jewellery*¹⁴ arată că în spatele barelor de fier și zidurilor de piatră se vinde ceva prețios. Chiar alături stau trei bărbați, într-o cameră răcoroasă și deschisă, pe jos, și cos sandale de piele.

Copii de școală ies în fugă pe o ușă de lemn bătută cu alamă, băieții în haine albe, lungi până la pământ și cu tichii rotunde pe cap, fetele cu baticuri albe, ca niște voaluri, pe cap și o tunică lungă. Doar ghiozdanele moderne pe care le poartă în spate nu se integrează în peisaj.

Trec pe lângă moscheea mare și albă și ajung din nou în piața din fața Fort Jesus. Pe apă se leagănă mici bărci de pescari. Ele îmi amintesc cumva de o epocă de mult apusă. Ce se vede aici nu are absolut nimic în comun cu Nairobi, care devine din ce în ce mai modern.

Din fericire, în dimineața următoare apare soarele. Este o zi ca din ilustrate, așa cum se cunoaște coasta Mombasei din cataloagele de vacanță. Imediat după micul dejun pornim la drum și ajungem, după mai mult de două ore, la coasta sudică. În spatele lui Ukunda caut vechiul complex de magazine, în care se afla fostul meu magazin de suvenir. În clădirea deschisă la culoare, căreia i se recunoaște vârsta, nu mai există magazine. Totul a fost renovat pentru a deveni locuibil. De data aceasta priveliștea mă mișcă mult mai mult ca acum șase ani.

¹⁴ „Bijuterii” (en. în original).

Aici am încercat să iau totul de la capăt, în Mombasa. Magazinul era înfloritor și totul ar fi fost minunat, dar Lketinga era ros de gelozie și și-a ieșit din fire.

Spre bucuria mea, în timpul ultimei noastre vizite în Barsaloi am putut constata că el s-a schimbat foarte mult în noua relație. Cu cea de-a treia soție și cu copiii pe care-i au împreună se poartă dragăstos și împăcat. Nimic nu indică faptul că își și-ar chinui soția cu gelozia lui. Dimpotrivă, ea pare sigură pe ea și deloc nefericită. Și chiar și el lasă impresia unui om mulțumit și împăcat cu sine; atât în familie cât și în sat este apreciat și recunoscut, iar aceasta a fost o constatare care mi-a produs multă ușurare.

Mă desprind de amintirile mele, în parte dureroase, și ne continuăm drumul. Trecem pe lângă diverse supermarketuri. Constat cu bucurie că micii vânzători localnici au voie din nou să stea pe marginea străzii. Acum peste 20 de ani, când s-a deschis primul supermarket, ei au fost alungați. Între timp oamenii și-au dat seama că o concurență însuflețește locul și că mulți turiști vor să vadă și să observe artiștii autohtoni și felul în care-și prezintă obiectele artizanale.

Ne apropiem de zona „mea”. Trecem deja pe lângă hotelul Africana Sea Lodge.

— Klaus, te rog să conduci mai încet. Aș vrea să-mi regăsesc în amintire zona, instinctul îmi spune că nu suntem departe de satul Kamau, unde am trăit înainte de întoarcerea mea în Elveția. Iar Priscilla era vecina mea, îi explic eu surescitată.

Klaus mă privește plin de așteptări și mă întreabă:

— Da? Și unde se află această așezare?

Ridic din umeri și răspund:

— Pe undeva pe aici se ajunge în sălbăticie. Nu știu exact care este drumul natural, pentru că, spre deosebire de vremurile trecute, acum există mai multe. Dar vom încerca și îi vom întreba pe oameni.

Klaus acceptă, deși nu este încântat. Mașina noastră nu este de fapt potrivită pentru astfel de străzi. Dar eu totuși vreau neapărat să-mi urmez intuiția.

Acolo unde mai demult trăiau paviani s-au construit între timp multe clădiri noi și standuri simple. Întregul tablou al străzii s-a schimbat atât de mult încât memoria nu prea mă ajută. Îi întreb pe bărbații care așteaptă la marginea străzii:

— Știți unde este satul Kamau?

Ei repetă, gânditori, cuvintele satul Kamau și scutură din cap, în semn de nu. Întrebarea adresată unui paznic de hotel duce la același rezultat. Nu ne rămâne altceva de făcut decât să încercăm diferite variante și posibilități.

Prima stradă cu hopuri se termină la o vilă splendidă înconjurată de un gard, care răsare brusc în peisaj. Cu grijă, Klaus întoarce mașina, în timp ce câțiva localnici ne observă cu priviri încruntate. Dar de data aceasta nu vreau să renunț atât de repede. Vreau neapărat să o găsesc pe prietena mea Priscilla, în caz că mai trăiește aici. Întorși pe strada principală cotim după câteva sute de metri din nou spre câmp. În fața unui magazin mic stau câțiva oameni, pe care îi întreb despre satul Kamau. În semn de răspuns, tac și dau din cap. Dar dintr-odată devin aproape sigură că suntem pe drumul cel bun. O femeie cu un batic colorat pe cap, care stă în spatele a două capre

tăiate, ce atârnă de cârlige, spune brusc:

— Mergi înainte și apoi fă stânga.

Își întărește spusele cu un cuțit mare, cu care arată în direcția indicată.

Bucuroasă, îl privesc pe Klaus și îl rog să meargă mai departe. Klaus mă privește sceptic, dar eu nu mă pot opri. Mașina hurducăie peste pietre și tufe mici de iarbă. Înainte de o intersecție, pe drumul din ce în ce mai sălbatic, vine din față o femeie care poartă pe cap o canistră cu apă. La întrebarea mea privind satul Kamau, ea arată spre stânga și spune să mergem mai departe până când ajungem la un zid de piatră, la capătul căruia se află intrarea. Acum încep și eu să mă îndoiesc puțin, deoarece pe vremuri nu exista niciun zid de piatră. Dar cu cât ne apropiem mai mult, cu atât devin mai agitată. Klaus conduce încet de-a lungul zidului și deodată ne aflăm în mijlocul satului Kamau.

Așezarea este ceva mai mare. Văd mai întâi un copac sub care se află câțiva tineri care ne privesc cu un ochi critic. În spatele copacului descopăr fosta mea „locuință”. Emoționată, strig:

— Klaus, uite, aici, în fața acestei uși de tablă, am stat de multe ori cu Napirai. Ea se cățara în copacul din față. Aș putea să urlu de bucurie.

Sar din mașină și aud cum Klaus strigă în spatele meu:

— Corinne, fii atentă!

Dar avertizările lui nu mai ajung la mine. Mă simt ajunsă acasă, căci acest loc a fost casa mea timp de șapte luni și a fost ultima oprire înainte de a părăsi Kenya, un fapt care a fost ca o evadare. Tot ce nu am putut purta pe corp am lăsat în camera

din spatele acestei uși de tablă. Fotografii, lucruri personale, ba chiar și rochia mea albă de mireasă.

Mă îndrept spre băieți și îi întreb dacă cunosc o Priscilla, o femeie Masai care vinde *kanga* pe plajă.

— Da, o știm.

Acest răspuns mă face mai mult decât fericită. Nu pot să cred ce ușor am găsit-o. Unul dintre bărbați se ridică și merge în fața mea, pentru a se opri apoi la scurt timp în fața unei intrări.

— Această casă aparține femeii pe care o căutați, spune el și arată spre ușa deschisă.

Între timp, Klaus a parcat mașina și este ocupat să țină la distanță de mașină și de pantalonii săi roiul din ce în ce mai mare de copii. Nu prea pot să-i înțeleg deloc neliniștea continuă.

În fața intrării strig un *Hello* puternic. Apar două fete, fiecare cu câte un copil în brațe. Întreb din nou de Priscilla și amândouă dau din cap că da, dar nu prea vorbesc engleză. Mă invită înăuntru prin gesturi, apoi îmi fac semn să iau loc pe o canapea. Mă așez și presupun că o vor informa pe Priscilla, ceea ce, firește, va lua ceva timp. În timp ce Klaus rămâne afară, lângă mașină, privesc cu atenție camera. Se pare că prietenei mele îi merge mai bine ca pe vremuri. Casa are cel puțin două sau trei camere, folosite de mai multe persoane. Pe masa din fața canapelei se află un mobil, iar în colț, chiar și un mic frigider. Prin urmare, aici există chiar și electricitate! Pe pereți atârnă câteva tablouri, calendare și decorațiuni Masai.

Aștept și încerc să vorbesc cu fetele, în timp ce copiii mai mici se cațără în poala mea. Când, după mai mult timp, nu apare

nicio Priscilla, iar eu mă uit mai cu atenție în cameră, mă cuprinde bănuiala că acesta nu este stilul ei. Întreb dacă există o fotografie cu ea. Una dintre fete dispare și vine înapoi repede, cu o fotografie în mână. Când o privesc îmi este clar imediat că nu este vorba de Priscilla „mea”. Femeia din fotografie arată ca o Masai, dar este mai tânără și mai suplă decât cea căutată de mine. Dezamăgită, dau fotografia înapoi și explic neînțelegerea.

Tocmai suntem pe punctul de a pleca când una dintre fete vine alergând spre mine cu mobilul în mână, în timp ce vorbește agitată la el. Înțeleg doar că ea explică cuiva că aici sunt doi albi, care caută o anume Priscilla. Îi mai spun o dată numele meu, pe care ea îl spune la telefon. După câteva vorbe, îmi întinde telefonul.

— *Hello?* zic eu.

Râsete zgomotoase și un șuvoi de cuvinte îmi bombardează urechea.

— Corinne, sunt eu, Eddy! Incredibil, ești acasă la mine. O, Corinne, te rog să rămâi unde ești! Vin imediat acasă. Sunt pe plajă, dar te rog să aștepti, vin cât pot de repede, prietena mea!

Complet uluită și extrem de bucuroasă, îi promit că aștept. Mi se pare o minune cum, prin această întâmplare incredibilă, l-am găsit pe Eddy în timp ce o căutam pe Priscilla.

Când l-am cunoscut pe Lketinga, ei doi erau prieteni. Eddy a fost cel cu care am bătut toate închisorile de pe coastă în căutarea lui Lketinga, după ce fusese arestat din cauza unor certuri. Și mai târziu, el mi-a fost un mare sprijin în multe situații dificile. Iar acum îl voi revedea, complet nesperat, după atât de mult timp.

Nu durează prea mult până când ajunge aici o altă mașină, albă, iar din ea sare Eddy. Se repede atât de iute spre mine încât aproape că mă doboară, mă îmbrățișează și dă drumul unui torent de cuvinte. Cu lacrimi în colțurile ochilor, el îi mulțumește lui Dumnezeu că ne-am regăsit. L-am recunoscut imediat, chiar dacă a îmbătrânit, firește. Poartă în continuare bijuteriile Masai în jurul gâtului și-și ascunde părul sub un batic roșu. Nu și-a pierdut deloc privirea șireată. Mă conduce în casa lui și-mi oferă o Cola rece – ce lux, aici! Și apoi află în ce mod absolut incredibil am nimerit tocmai în casa lui. El s-a mutat aici, din Ukunda, acum câteva luni, cu soția sa Samburu și cu cei trei copii. Iar soția sa se numește Priscilla! Râdem în hohote.

Apoi vrea să afle și el totul. Se interesează de Napirai, căci a cunoscut-o când era mică. Când îi spun că tocmai l-am vizitat pe Lketinga, se bucură împreună cu mine. Povestim istorii vechi și el mă privește ca pe un pom de Crăciun. Vrea să știe, desigur, cum le merge surorii și fratelui meu, de care își amintește încă bine, mai ales de sora mea. Îmi prezintă cele trei fete ale lui și îmi arată, mândru, notele lor de la școală. Doar banii pentru școală sunt o problemă din ce în ce mai mare pentru el.

După un timp îndrăznesc să-l întreb de Priscilla „mea”. El răspunde:

— Da, este pe plajă și își vinde mărfurile.

După ce află asta abia aștept să o întâlnesc în sfârșit. Plecăm împreună cu mașina. În timpul drumului, Eddy își exprimă întruna bucuria provocată de vizita mea și nici eu nu mă pot liniști deloc. Regiunea de coastă este atât de mare încât pare

aproape imposibil să întâlnesc aici, după 20 de ani, singurii doi oameni pe care îi mai cunosc.

Cotim înainte de hotelul Robinson și parcăm mașina pe un drum de legătură cu plaja. Pe această stradă se înșiră, unele după altele, diferite standuri cu mărfuri. Eddy merge cu pași repezi spre mare. Se oprește în fața unui stand, vorbește și gesticulează și după aceea apare de acolo o femeie voluminoasă, cu un batic alb pe cap și o bluză cu motive florale colorate. Priscilla este inconfundabilă!

Cu ochii larg deschiși, ea se uită la mine, își pune palmele pe față și spune:

— Tu ești, Corinne? Nu pot să cred, sora mea!

Plină de bucurie, mă reped spre ea și o iau în brațe. Pare să fie copleșită de surpriză și ochii i se umplu de lacrimi. Un italian stă nerăbdător în fața standului ei și vrea să plătească.

— Corinne, lasă-mă te rog să termin cu clientul, mă întorc imediat la tine.

În timp ce împachetează lucrurile, se uită la mine dând din cap și repetă mereu:

— Mulțumesc, Doamne Dumnezeule, că mi-ai adus înapoi sora.

Mă lupt cu lacrimile și îmi exprim mulțumirea printr-o mică rugăciune.

Văd că are un stand frumos cu suvenire. Eddy povestește că ea mai are un stand cu *kanga*, chiar pe plajă. După ce clientul pleacă, Priscilla vine din nou lângă mine și mă îmbrățișează strâns, îmi povestește că a întrebat de multe ori turiștii despre mine. A împărțit chiar și scrisori pentru mine unor oameni care

ar urma să mă întâlnească. Se pare că nu a funcționat. Îi explic că m-am mutat de multe ori și că de aceea nu a fost simplu să dea de adresa mea.

Priscilla mi-i prezintă pe doi dintre fiii ei, cărora le-a amenajat, de asemenea, standuri de vânzare. Cu multă hărnicie, ea a reușit chiar să-și construiască o căsuță simplă în regiunea Masai, unde se retrage uneori pentru a-și vizita nepoții. A venit iar la Mombasa de numai o săptămână, căci afacerea turistică merge lent. Ce noroc am avut, îmi trece mie prin cap.

O liniștesc foarte greu pe Priscilla, emoționată de apariția mea neașteptată. Eddy îi povestește cum ne-am întâlnit. Priscilla se amuză din plin de această poveste nebună și astfel îi văd strungăreața pe care o cunosc atât de bine. Îl roagă pe unul dintre fiii ei să ne aducă o băutură rece, înainte de a se interesa de Napirai. Îi povestesc și ei despre vizita noastră la Barsaloi și nu-i vine să creadă. Îi arăt, răbdătoare, fotografiile din aparat. Îi pare rău, firește, că Napirai nu a venit cu mine pe coastă. Dar înțelege că educația este importantă, în fond a crescut patru copii.

Mai târziu, când luăm împreună prânzul, îi povestesc că acum șase ani am căutat-o în van aici, pe plaja Diani. Dar de data aceasta, încăpățânarea mea și un noroc incredibil au făcut să stăm iar împreună la masă.

După ce schimbăm câteva amintiri despre perioada petrecută împreună, ea îmi spune cât de tristă a fost când am plecat, pe vremuri. Nu-și putea explica de ce nu am spus nimic, până când a primit, în cele din urmă, scrisoarea mea din Elveția. Pentru o clipă am un nod în gât.

Eddy povestește că el a fost întrebat deseori de turiști dacă este Eddy cel din carte și dacă mă cunoaște. Cum a spus că da, acest lucru nu i-a dăunat deloc, ba chiar dimpotrivă, în afacerea cu articole Masai pe care le vinde. Și Priscilla relatează ceva similar, dar acum este numită „Mama Masai” și doar câțiva îi cunosc numele adevărat. De aceea a fost un noroc extraordinar că am ajuns în casa lui Eddy, căci altfel ar fi fost greu să o găsim.

Ne întoarcem pe plajă, căci afacerea nu merge singură. Azi vin turiști noi, ne spune Priscilla. La standul ei mă uit mai bine la marfă și-mi amintesc fără să vreau de fostul meu magazin. Câteva turiste se apropie deja și nu mă pot abține să nu le vorbesc, pentru ca vânzarea Priscillei să crească. Când le spun cine sunt, ele sunt mai mult decât surprinse. Tocmai au sosit și deja se află în fața acelei „Masai albe”. În avion, grupul a vorbit despre mine – incredibil.

După alte două ore, în care povestim istorii vechi, trebuie să ne luăm rămas bun. Cu promisiunea de a reveni duminică, pornim pe drumul de întoarcere. Priscilla mă îmbătoșează strâns, în timp ce Eddy vrea să fie luat până la Ukunda. Cu o senzație de ușurare și fericire, mă întorc în Mombasa.

Duminică, bucuria revederii este încă la fel de mare și constat că știrea prezenței mele aici s-a răspândit mult. Din toate părțile vin la noi, pe plajă, războinici Samburu, mă salută și întreabă imediat de Napirai. Se pare că mulți dintre cei de aici o cunosc pe fata mea.

Priscilla s-a îmbrăcat cu rochia ei frumoasă de duminică și pare mai liniștită azi. Îmi spune bucuroasă:

— Nu am putut dormi toată noaptea. I-am mulțumit mereu bunului Dumnezeu că te-a adus aici. Mi-au trecut prin cap toate aventurile noastre comune, ca și cum s-ar fi întâmplat ieri. Dar de fapt au trecut mai mult de 20 de ani de atunci.

Stăm pe o rădăcină de copac, pe plaja cu nisip de vis, mâncăm fructe sudice minunate, ascultăm zgomotul mării, ne bucurăm de acest moment prețios și suntem pur și simplu fericiți.

Eddy își ia rămas-bun după-amiază, căci seara trebuie să participe la un dans Masai la un hotel și trebuie să facă rost de câteva lucruri. Cu promisiunea mea de a trimite fotografii și de a căuta sponsori pentru școala copiilor lui talentați, ne îmbrățișăm pentru ultima oară.

Când se apropie, în sfârșit, despărțirea de Priscilla, ea se întristează și spune încet:

— Ar fi așa frumos dacă ai putea rămâne mai mult timp, sora mea.

Ia un tablou mic, pictat de mână, care reprezintă o colibă rotundă africană cu câțiva oameni în fața ei, și spune:

— Dă-i acest cadou lui Napirai, ca să poată să-și amintească cumva de perioada petrecută cu mine. Spune-i că așa am trăit eu cu mama ei. Voi fi mereu aici, dacă va dori vreodată să vină la Mombasa.

Înghit în sec, emoționată. Ne îmbrățișăm strâns, iar când dăm mâna îi dau niște bani, ca să poată trăi fără griji câteva săptămâni.

Tăcută și modestă, prietena mea regăsită stă în picioare pe nisipul alb al plajei Diani. Vântul îmi aduce la urechi zgomotul făcut de mare până când mă îndepărtez cu mașina și las în

urmă trecutul meu răscolitor.

Mai târziu, după întoarcerea mea în Elveția, mă prinde din urmă un SMS emoționant de la Priscilla:

„Cum îți merge, sora mea? Sper că drumul de întoarcere a fost bun. Tot nu-mi vine să cred că ai fost aici. Sunt atât de fericită că ne-am regăsit. Cred că Dumnezeu a pus între noi doar câțiva munți. Îmi doresc ca tu să fi rămas aici un an. Te rog, te rog, vino înapoi curând. Cu cadoul pe care mi l-ai făcut am cumpărat ceva durabil, ca atunci când îl privesc să-mi amintesc mereu de tine. Dumnezeu să te binecuvânteze, Dumnezeu să te păzească, iubita mea prietenă.”

CUVÂNT DE ÎNCHEIERE

Deși inițial am vrut să mă despart de rolul meu de „Masai albă”, datorită lui Napirai și vizitei mele în Barsaloi mi-am dat seama că legătura cu familia mea africană nu va dispărea niciodată. Ba chiar a căpătat o valoare în mod evident mai însemnată. Primirea lor caldă și ospitalitatea lor mi-au arătat că ei ne consideră, ca și până acum, ca făcând parte dintre ei și sunt recunoscători pentru orice sprijin.

Faptul că Lketinga și cu mine avem o fiică împreună ne va lega cu siguranță toată viața.

Prin legătura cu familia și cu cultura Samburu, relația mea cu Africa s-a adâncit. Ultimii doi ani mi-au arătat că acest continent îmi aparține, la fel ca și copilul meu. Când gândurile îmi zboară în depărtare, în timp ce degetele de la picioare se bucură de iarba de pe terasa mea, de obicei ele adastă asupra experiențelor mele din Africa și mă fac să visez, iar pulsul îmi crește. Energia, veselia și bucuria lor de a trăi, îmbinate cu un stil simplu de viață, mă atrag mereu. Uneori, acest lucru mă întărește, iar alteori mă face să mă simt mică și descurajată.

Îmi dau seama cât de bine trăim noi în Germania și în Elveția. Majoritatea oamenilor au un acoperiș deasupra capului, apă curentă, toalete, curent electric, televizor, frigider, mâncare, un pat și, dacă este nevoie, energie termică. Da, avem aproape totul pentru a trece prin viață întrucâtva confortabil.

Însă ceea ce ne face pe noi să părem săraci în ochii multor africani este singurătatea pe care ne-o aduce acest „lux”. Viața

de familie și cea în comunitate sunt uitate. Se răspândește foarte mult egoismul. Singurătatea își croiește drum în societatea noastră, iar comunicarea mai are loc, pentru mulți oameni, doar pe internet. Locuințele noastre devin mai mari, deși numărul membrilor familiei scade de ani de zile. Lucrurile merg mai departe și se poate trăi în singurătate între patru pereți.

Sigur că există și o formă de viață modernă și luxoasă în straturile superioare africane, dar ea reprezintă doar o excepție.

Ce nu înțeleg mulți africani, când ne observă pe noi, „albii”, sunt expresia serioasă a feței și agitația zilnică. După părerea lor, noi avem tot ce este necesar pentru a duce o viață mulțumită. Ce dreptate au! Numai că noi nu suntem conștienți de acest lucru, din păcate.

O mare parte din forța de atracție vine, pentru mine, din imprevizibilul și necunoscutul, din haosul, sălbăticia și animalele care fac parte din Africa.

Dar ce ar fi acest continent fără locuitorii lui calzi, veseli și plini de umor! Așa este în Africa de Sud, de Vest sau de Est. Această combinație de bucurie de a trăi, relaxare și încredere în Dumnezeu, în ciuda condițiilor dure, este ceea ce mă fascinează. Un sentiment pe care noi nu ni-l putem cumpăra cu bani. Putem doar să încercăm să aducem ceva din el în inimile noastre.

Pentru mine, Africa este o pasiune.

DRAGI CITITORI,

Vă mulțumesc din inimă că vă interesează noua mea carte. Cum eu donez o parte din câștigurile personale realizate din vânzarea acestei cărți, prin cumpărarea ei ați oferit deja un mic sprijin Asociației Kenya Masai albă.

Dacă veți simți dorința de a sprijini mai departe unul dintre proiectele descrise, puteți deveni membri activi sau puteți dona pur și simplu bani. Oamenii din Kenya se vor bucura. În ce mă privește, eu garantez că banii vor fi folosiți bine și vă voi informa despre acest lucru.

Poate vom putea, printre altele, să facem posibilă construcția școlii din Barsaloi. Încet, dar sigur.

Multe mulțumiri și toată dragostea,

Ale voastre

Corinne și Napirai

Asociația Kenya Masai albă

Suntem o asociație non-profit cu sediul în Elveția. Scopul asociației este, printre altele, sprijinirea proiectelor în domeniul educației și sănătății descrise în carte, precum și ajutarea oamenilor să se ajute singuri, stimulând în acest sens colaborarea cu instituțiile locale:

www.solidarites.org

www.mysakenya.org

www.jamiibora.org

Proiectul școala din Barsaloi

Dacă doriți să ne sprijiniți ca membri sau să aflați mai multe, veți găsi informații la:

www.foerderverein-kenia-weise-masai.ch

Asociația Kenya Masai albă

Lugano/Elveția, info@fvkwm.ch

Contribuțiile membrilor sau donațiile din Germania sau alte țări UE:

Förderverein Kenia WEISSE MASSAI

Cont: 10022026, codul bancar: 700 202 70

Unicredit Bank AG – HypoVereinsbank

IBAN: DE14 7002 0270 0010 0220 26

BIC/SWIFT: HYVEDEMMXXX